

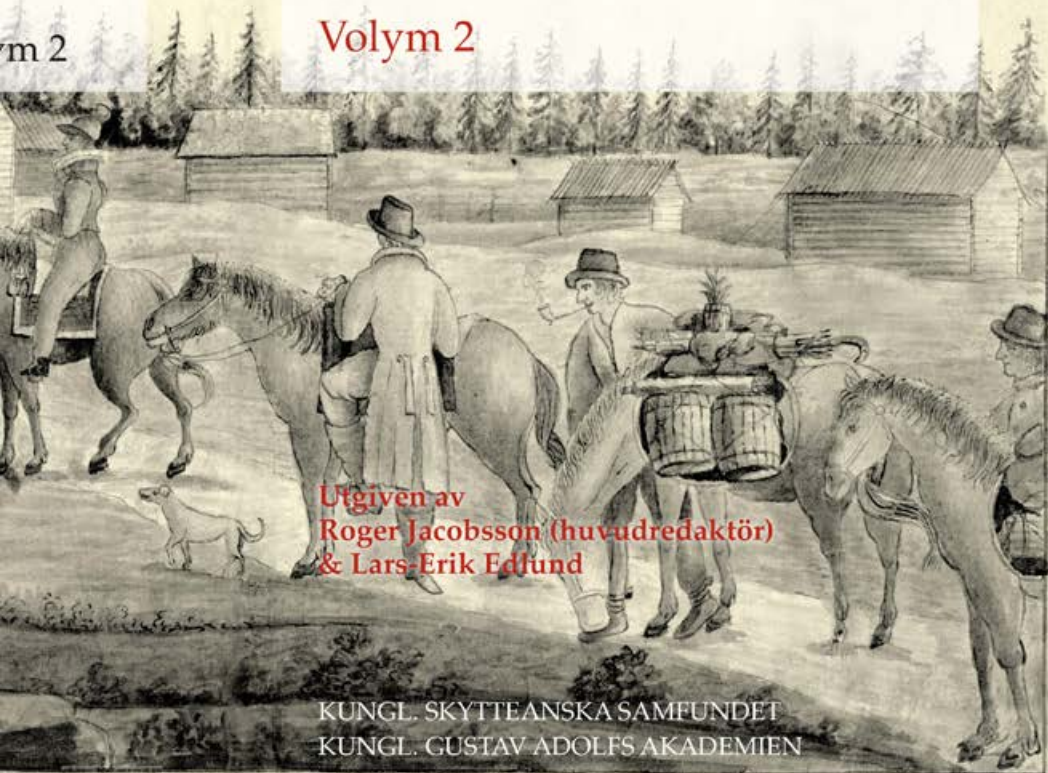
i
an
ders
ders
NEN
m 2

Johan Anders Linders

MINNEN

*Om människor och kulturliv
i 1800-talets Umeå*

Volym 2

Utgiven av
Roger Jacobsson (huvudredaktör)
& Lars-Erik Edlund

KUNGL. SKYTTEANSKA SAMFUNDET
KUNGL. GUSTAV ADOLFS AKADEMIEN

2

Caravannern anländer till Rörnöret.

$\frac{3}{4}$ aln

$\frac{1}{2}$ aln

Einmal da

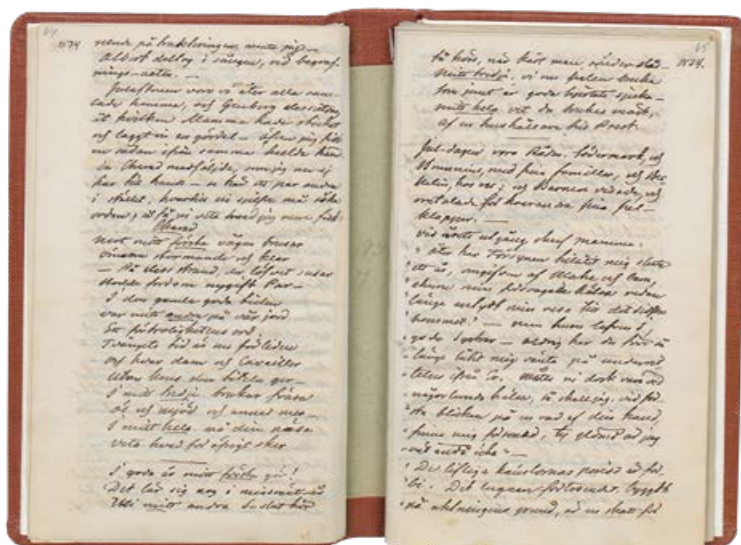
svart hvit m. guld.

4

Joban Anders Linder ritade och snidade själv en hel del möbler. Bland möbeldrömmarna i Linderska arkivet finns bl.a. ovanstående soffan som har anteckningen "Förmaket därnere, hvit m. guld." Troligen är det denna soffan som han själv skriver om i handskriften (sid. III:136), där det står: "Under vinter månaderna 1815 snickade jag åtskilliga meubler, och målade äfven själf - Bland andra, en Soffa till Förmaket hvartill börde 2te pjedestaler på ömse Sidor".

JOHAN ANDERS LINDERS
MINNEN

Om människor och kulturliv i 1800-talets Umeå

Handschriften till Johan Anders Linders Minnen, del I-XI, sammanlagt ca 2800 sidor. Sviten förvaras vid Avdelningen för arkiv och specialsamlingar, Umeå universitetsbibliotek. Foto: Göran Larsson.

Johan Anders Linders
MINNEN

*Om människor och kulturliv
i 1800-talets Umeå*

Volym 2
Del III–V

Utgiven av
Roger Jacobsson (huvudredaktör)
& Lars-Erik Edlund

under medverkan av
Robert Eckeryd

KUNGL. SKYTTEANSKA SAMFUNDET
KUNGL. GUSTAV ADOLFS AKADEMIEN

Acta Regiæ Societatis Skytteanæ

Redaktör: Roger Jacobsson

FOLKLIVSSKILDRINGAR OCH BYGDESTUDIER 20:2

Kungl. Gustav Adolfs Akademien för svensk folkkultur

Utgiven av

Roger Jacobsson (huvudredaktör)
& Lars-Erik Edlund

KUNGL. SKYTTEANSKA SAMFUNDET, Umeå
KUNGL. GUSTAV ADOLFS AKADEMIEN, Uppsala

Med bistånd av

Avdelningen för arkiv och specialsamlingar
vid Umeå universitetsbibliotek

© 2021 Roger Jacobsson, Lars-Erik Edlund,

Kungl. Skytteanska Samfundet och

Kungl. Gustav Adolfs Akademien för svensk folkkultur

Omslag och grafisk form Roger Jacobsson och Ove Lillas

Omslagsbild: Linders plansch som skildrar när de nygifta makarna anländer
till nybygget Röjnore, Skellefteå socken, se vidare s. 134–135.

Typsnitt Janson Text 11/14, Gill 20

Papper Inlaga: Munken Pure 130 g, omslag: Galerie Art Silk

130 g, skyddsomslag: Galerie Art Silk 150 g,

försättsblad: Conqueror Laid Cream 120 g

Sättning och ombrytning Ove Lillas

Tryckning Original Tryckeri Norrland AB, Umeå 2021

Bokbinderiarbete Förlagshuset Nordens Grafiska AB, Malmö

ISBN 978 91 89244 07 8

ISSN 0560 2416

ISSN 0071 6766

Innehåll

FÖRORD · 7

Roger Jacobsson & Lars-Erik Edlund

UTGIVNINGSPRINCIPER SAMT UTGÅVANS

PERSON- OCH ORTREGISTER · 17

Lars-Erik Edlund

JOHAN ANDERS LINDERS HANDSKRIFT *Minnen*

DEL III · 23

DEL IV · 275

DEL V · 457

Personregister · 705

Fiktiva personer och orter · 786

Ortregister · 789

Medarbetare · 805

Folklivsskildringar och bygdestudier utgivna av
Kungl. Gustav Adolfs Akademien · 807

Kungl. Skytteanska Samfundets Handlingar · 809

Förord

JOHAN ANDERS LINDER tjänstgjorde som präst, först som komminister och sedan som vicepastor, i Umeå landsförsamling från 1823 fram till sin död 1877. Han var en mångsidig och rastlöst verksam person med breda intressen, och liknar på många sätt de präster man vid den här tiden möter på den svenska landsbygden.

Under senare delen av sitt liv nedskrev Linder en biografisk skildring, sina *Minnen*, omfattande elva delar (del I–XI) om drygt 2 800 handskrivna sidor. Släkten vårdade denna handskrift och andra delar av familjearkivet i generationer – ett värdefullt material, till största delen från tiden före stadsbranden 1888 – och materialet förblev länge okänt utanför familjekretsen. Vissa förarbeten i form av en renskrift av Linders *Minnen* gjordes genom åren av familjen Linder.

Det var emellertid svårt att i längden hålla samman de omfattande arkivalierna inom familjen, och år 1956 donerades därför handlingarna till det då nyligen inrättade Vetenskapliga biblioteket i Umeå. Donationen förmedlades av gymnastikdirektör Elisabeth Linder, sonsondotter till Johan Anders Linder. Stadsbiblioteket i Umeå ansvarade för samlingen fram till 1980, varefter den överfördes till Umeå universitetsbibliotek, där den nu finns. Samlingen har genom åren något kompletterats, bl.a. genom professor emeritus Sune Linder, Höör, som till arkivet skänkt originalmanuskript av J. A. Linder samt lånat ut manuskript och teckningar av Linder för digitalisering.

Under en tid förvarades det dåvarande familjearkivet vid Stiftelsen Västerbottens museum. Arbetet med en utgåva av Johan Anders Linders *Minnen* påbörjades vid museet redan på 1970-talet under ledning av museichefen Per-Uno Ågren. Arkivassistent Betty Persson läste och renskrev sålunda hela tio av elva delar i handskriften. Denna renskrift förvaras numera vid Folkrörelsearkivet i Västerbotten, Umeå, under arkivnummer 948.

Ågrens ansträngningar resulterade dock inte – trots att det var planen – i en publicerad utgåva av Linders *Minnen*. Däremot utgavs som ett konkret resultat av museets arbete ett häfte av tidskriften *Västerbotten* (nr 4/1977) under temarubriken ”Prästen som var kulturarbetare: om komminister J A Linder (1783–1877)”. I häftet medverkar förutom Ågren själv, redaktör Olle Carlsson, avdelningsdirektör Hjalmar Lundström, konstvetarna Karin Elliot och Karin Eriksson, operasångerskan Kerstin Meyer-Bexelius samt arkivchefen vid Dialekt-, ortnamns- och folkminnesarkivet (DAUM) Åke Hansson. På detta sätt belyses mångsidigt Linders verksamhet.

Det linderska handskriftsmaterialet överfördes som sagt år 1980 till Umeå universitetsbibliotek, där det så småningom kom att förvaras vid Forskningsarkivet (numera: Avdelningen för arkiv och specialsamlingar). Dåvarande förste arkivarien Ingegerd Stenström var den vid arkivet som ordnade upp och förtecknade Johan Anders Linders omfattande arkiv, och förteckningen utgavs senare i arkivets rapportserie *Scriptum* som nr 43, 1996. Man återfinner i samlingen handlingar från inte mindre än 14 personer i familjen Linder. Hela arkivet presenteras numera på ett förenamligt sätt på arkivets hemsida, där inte minst de många silhuetterna och vyerna av Linders hand exponeras.

Ingegerd Stenström tog också initiativet till att inom ramen för ett nytt projekt renskriva Linders *Minnen*. Under åren 1995–99 arbetade därför en grupp inom det som kallades *Stiftelsen Bygdeå Databas* – under ledning av kyrkoherden i Bygdeå Sven-Olof Hägglund – med en ny läsning och renskrift av handskriften. Gruppen slutförde därvid arbetet med del I–VII av handskriften.

Några år senare fortsatte Tomas Jacobsson såsom projektanställd och under Ingegerd Stenströms ledning arbetet med Linders *Minnen*. Jacobsson läste och renskrev därvid de återstående delarna av handskriften, alltså del VIII–XI, kontrollerade och korrigerade läsningen av del I–III, som man arbetat med i Bygdeå, samt påbörjade arbetet med ett register. Detta arbete pågick åren 2002–05.

Under åren 2009–13 kontrollästes och korrigerades läsningen av handskriftens samtliga elva delar av arkivarien vid Forskningsarkivet Göran Larsson. Larsson äger djup och bred förtrogenhet med hela det linderska arkivet, inte minst allt det viktiga bildmaterialet, och har beredvilligt biträtt redaktörerna i slutfasen av utgivningsarbetet. – Också Ingegerd Stenström kontrolläste hela renskriften åren 2012–13.

Grunden till denna utgåva är det genom åren vid Forskningsarkivet bedrivna arbetet med Johan Anders Linders *Minnen* I–XI. Kungl. Skytteanska Samfundet återupptog i början av 2010-talet arbetet för att i tryckt form men också digitalt tillgängliggöra Linders självbiografiska anteckningar. I ett senare skede har även Kungl. Gustav Adolfs Akademien för svensk folkkultur engagerats i utgivningen. Volymerna ingår därför både i Kungl. Skytteanska Samfundets serie *Handlingar* och i serien *Folklivsskildringar och bygdestudier* utgiven av Kungl. Gustav Adolfs Akademien.

Det överordnade ansvaret för utgivningsprojektet åvilar underordnade Roger Jacobsson och Lars-Erik Edlund.

Styrelsen för Skytteanska Samfundet avsatte år 2017 särskilda medel för att ett personregister på en ambitiös nivå skulle kunna utarbetas samt för att texten slutgiltigt skulle kunna etableras. För att utföra dessa uppgifter anställdes på deltid åren 2018–20 historikern fil. dr Robert Eckeryd. Denne har utarbetat nya ort- och personregister. I personregistret finner man uppgifter om personens namn, födelse- och dödsår, i förekommande fall yrken och hederstitlar samt samtliga giften. Detta gör att de nämnda individerna kan sättas in i större sociala sammanhang. Eckeryd har dessutom ytterligare en gång granskat utgåvans text mot handskriften, varigenom texten slutgiltigt kunnat fastläggas. Arbetet med registren och textetableringen har skett i nära samverkan med redaktörerna.

Utgåvan kommer i färdigt skick att bestå av sammanlagt sex volymer. De elva delarna av Linders *Minnen* ges ut i sammanlagt fem volymer. Den första volymen, omfattande del I och II, har nyligen utgivits. Den här framlagda volymen är den andra, och den innehåller handskriftens del III–V. I följande volym återfinner vi del VI och VII, i volym 4 del VIII och IX och i volym 5 del X och XI. De tre sistnämnda volymerna kommer att utges under de kommande åren.

Ett sjätte kommentarband kommer också att ges ut. Det skall innehålla ingående ord- och sakkommentarer, kopplade till den löpande texten, jämte en del referenser. Exempelvis förklaras ord och uttryck som möter läsaren i texten, kommenteras läsningen av vissa enskilda ord och presenteras i utgåvan nämnda personer utförligare. Därutöver återfinns ett antal tematiska avdelningar i den sjätte volymen; sålunda redogörs exempelvis för Linders beskrivning av den vitt-

ra kulturen i Umeå, hans bidrag till den nordnorrländska folklivsskildringen, levnadsminnet som skriftpraktik etc. På detta sätt skapas ett viktigt referensverk till dåtidens kultur i en mindre norrländsk stad med omland. I upplägg liknar Linderutgåvan kommentarvolymen till Carl von Linnés *Iter Lapponicum* som Kungl. Skytteanska Samfundet utgav 2003.

Denna andra volym av Johan Anders Linders *Minnen* omspänner tiden 1814–28. Linder återger här åtskilliga texter efter hustrun Fredrica, vilka ger oss bilden av en mångsidig skribent. I början av volymen finns sålunda en resejournal, signerad Fredrica, som beskriver resan upp från västmanländska Nora till Norsjö i norra Västerbotten. Johan Anders Linder och hans hustru anländer den 7 juli 1814 till prästgården, och i den här bygden stannar de i nio år. Även resan ned till Fredricas födelsebygder några år senare beskrivs ingående i *Minnen*, först en sjöresa, sedan en återresa landvägen. Den allra sista delen av denna resa – från Skellefteå upp till Norsjö efter den s.k. Ridvägen –, är nog den som mest tär på resenärernas krafter, och mödorna beskrivs så att läsaren känner dem in i märgen.

Många intressanta partier återfinns i Linders anteckningar om Norsjötiden. Här beskrivs oron men också förväntningarna inför sonen Alberts födelse 1816. Familjen växer ännu mer under åren i Norsjö: Theodor föds år 1818 och två år senare kommer Herlog, ”en Sorgens Son”, till världen. Här berättas om barnens sjukdomar, olyckshändelser, små och stora missöden och en hel del annat, vidare om marknadsbesök i Skellefteå och Lycksele. Dessutom lyfts en del kulturella aktiviteter fram, såsom deklamationer, uppförande av teaterstycken och baler. Detta ger en föraning om det sociala liv som Johan Anders och Fredrica lite senare kommer att utveckla i Umeå.

År 1823 tillträder Johan Anders Linder en tjänst i Umeå landsförsamling. En önskan om att komma närmare en lärdomsskola för söner och att få tillgång till säkrare läkarvård, inte minst för Fredrica, uppfylls i och med flytten. Strax efter ankomsten till Umeå föds familjens första dotter, som får namnet *Fredrica Götilda*, och 1826 ytterligare en dotter, som döps till *Sofia Johanna*. Efter förlossningarna blir Fredrica sjuk, och hon plågas allt oftare av bröstsmärtor och oro. Olika kurer prövas, och hon dricker vid flera tillfällen brunn.

Emellanåt låter oss Johan Anders Linder ta del av sina praktiska ”projekt”, exempelvis olika byggnationer på prästgården och anläggningen av en trädgård. Dessutom är en äventyrlig färd upp till Norsjö för s.k. avträdessyn livfullt beskriven.

När prästparet kommer till Umeå förändras livet dramatiskt i ett avseende; här dras de nämligen in i ett mycket rikt och livligt socialt sammanhang. Linder skriver (V:41) så här:

I från att hafva i 9 år varit skilda ifrån sällskaps lifvet, hade vi nu kommit ut i stora verlden, och blifvit hastigt indragna i sällskaps kretsen. Bjudningar och festiviteter och visiter korsade hvarandra, och vi voro detta och de följande åren, medan Mamma [Fredrica] orkade vara med, ofta ute och hade äfven, ej så långt emellan, främmande.

Johan Anders Linder anlitas sålunda vid många av stadens festligheter till att arrangera musik och Fredrica ofta till att författa dikter och teaterstycken vid dessa tillfällen. På några ställen kliver storpolitiken in på scenen. Det pågående grekiska frihetskriget, riktat mot det Osmanska riket, uppmärksammas också inom den umensiska societeten. En konsert till

förmån för den grekiska saken ges i stadskyrkan, och Fredrica sätter dessutom samman en pjäs om den under frihetskriget stupade generalen Markos Botzaris. Linder låter i Stockholm trycka skådespelet – som bär titeln *Marko Bozaris grafvård*. *Prologue i 2 acter med musique och sång* – i 500 exemplar som säljs till förmån för den grekiska frihetskampen.

Ibland talas i Linders *Minnen* om silhuetter och ”planscher” som han förfärdigar. På ett ställe (III:34) talar Linder sålunda om en Norsjövy, nämligen

utsigten af gården, genom den öppning neråt sjön och genom löfskogen, som sedan blef bruten och banad, med allée upp till trädgården, föreställande derjemte mig och mamma i förgrunden, der jag, återkommen från fiske, uppdrager min båt, under det mamma som kommit mig till möte, caresseras af min trogna jagthund, som hoppat ur båten, henne till mötes.

Vi återger direkt efter förordet denna plansch, och många andra planscher och silhuetter av Linders hand återfinner man senare i utgåvan.

En del kyrkligt relaterade frågor möter oss naturligtvis också i denna volym. Exempelvis berörs en visitation, ledd av biskop Almquist, som genomförs med anledning av nylä-sarna i Skellefteå; på ett ställe nämns en pastoratsklyvning och på några andra ställen husförhör, men egentligen finns rätt så lite som rör denna del av Linders verksamhet i hans *Minnen*. Han verkade dock, som vi sett, ivrigt på många andra arenor, vilket ju denna innehållsredovisning av volym 2 klart visar.

*

Till följd av den långa tid som arbetet med denna utgåva pågått, kan inte längre alla som tidigare arbetat med läsning och tolkning av handskriften idag nås av vårt tack, men vi sänder dem en tacksamhetens tanke.

Ett varmt tack riktar vi till Ingegerd Stenström, Uppsala, samt Göran Larsson och Tomas Jacobsson, Umeå, som är de vid Forskningsarkivet som primärt arbetat med texten och därigenom lagt en utomordentligt god grund för vår utgivning. Ett varmt tack riktas också till Robert Eckeryd, Umeå, för hans omsorgsfulla arbete för etableringen av utgåvans text och för de utförliga registren samt för att han också medverkat i att ta fram en rad illustrationer.

En del andra personer önskar vi också tacka: fil. dr Göran Stenberg, Kalix, som främst bidragit vid uttolkningen av en del svårlästa ställen i handskriften, etnologen och redaktören Katarina Ågren, Lidingö, som förmedlat viktiga uppgifter om handskriftens öden, docent Björn Olsson, Umeå, som lämnat sakuppgifter inför kommentarvolymen, fotografen Håkan Karlsson, Sävar, som reproducerat bilder, SkogD Tore Ericsson, Sävar, och it-systemadministratör Magnus Nordström, Umeå, som hjälpt oss med bildredigeringen, studerande Oliver Edlund, Västra Vännfors, som arbetat med personregistret, docent Maj Reinhammar, Uppsala, och professor Ann-Catrine Edlund, Sundsvall, som skarpsynt korrekturläst kringssidor samt docent Mats Carlsson, Uppsala, som lånat ut källmaterial rörande sin avlägsne släkting Johan Anders Linder till redaktörerna. Detta material har värdefullt kompletterat materialet som finns vid Avdelningen för arkiv och specialsamlingar, Umeå universitetsbibliotek, och kommer att bidra till det avslutande arbetet med kommentarerna. Vi tackar dessutom Nationalmuseum som beredvilligt ställt ett antal porträtt till vårt förfogande.

Ett varmt tack går också till de fonder som genom mycket generösa bidrag ekonomiskt möjliggjort publiceringen av de två första volymerna: Konung Gustaf VI Adolfs fond för svensk kultur, Kungl. Patriotiska Sällskapet, Magn. Bergvalls Stiftelse, Stiftelsen Lars Hiertas Minne, Stiftelsen Längmanska kulturfonden samt Åke Wibergs Stiftelse.

*

Umeås historia under 1800-talet är tidigare förhållandevis blygsamt beskriven. Johan Anders Linders initierade beskrivning av Umeå – vilken uppvisas i slutet av denna volym men framför allt i kommande volymer av utgåvan – berättar detaljrikt om mycket som tidigare varit okänt. Johan Anders Linder hade som vi sett ett finger med i mycket av det som utspelades i den lilla stadens kulturliv.

Det är Kungl. Skytteanska Samfundets, Kungl. Gustav Adolfs Akademiens och redaktörernas innerliga förhoppning att Johan Anders Linders *Minnen* skall bli en värdefull källskrift till kunskapen om människor och kultur i 1800-talets Umeå och komma att läsas av många.

Umeå den 15 januari 2021

Roger Jacobsson

Redaktör, styrelseledamot

Kungl. Skytteanska Samfundet

Lars-Erik Edlund

Preses

Kungl. Skytteanska Samfundet

Preses

Kungl. Gustav Adolfs Akademien
för svensk folkkultur

Denna plansch, signerad Johan Anders Linder, återger en Norsjövy. I sina Minnen (s. III:34) talar han om utsikten upp mot prästgården "genom den öppning neråt sjön och genom löfskogen, som sedan blef bruten och banad, med allée upp till trädgården", här med Fredrica och Johan Anders i förgrunden. Johan Anders har just kommit från ett fiske och håller på att dra upp båten, medan Fredrica "caresseras af min trogna jagt-bund, som hoppat ur båten, henne till mötes".

Lars-Erik Edlund

Utgivningsprinciper samt utgåvans person- och ortregister

HUVUDPRINCIPEN I DENNA utgåva är att texten i handskriften återgivits diplomatariskt, alltså i enlighet med handskriften så långt detta är möjligt. Handskriftens sidor följs sålunda i utgåvan, vilket innebär att vissa sidor är längre än andra. Text som återfinns i noter har enligt praxis satts i mindre stil i utgåvan, även om så inte är fallet i handskriften. Också vad gäller återgivandet av radbrytning, indrag som anger nya stycken, stavning av ord och namn, förkortningar och symboler – cirkumflexer, tecken för noter och andra specialtecken, t.ex. för skålpund – har vi noggrant följt handskriften. På några ställen har emellertid en senare hand tillfogat t.ex. en uppgift om månad. Sådana senare tillfogade uppgifter medtas *inte* i utgåvan.

I utgåvan rättade läsarter i texten finns men är inte många. På ett ställe står t.ex. i ett radslut *dictio*, vilket vi återger *dictio[n]*. Uppenbara skrivfel korrigeras för att skapa större läsbarhet. På ett ställe har Linder exempelvis skrivit *nän*, men av sammanhanget framgår att han avser *än* och det är denna form som återfinns i utgåvan. (Sådana korrigeringar kommenteras sedan i volym 6.)

När en ändrad ordföljd av Linder markerats genom numrering, återges textstället utan kommentarer med den av Linder korrigerade ordföljden. En kustos – dvs. ett ord eller en stavelse som är placerad längst ned på en sida och är identisk med det ord eller den stavelse som står överst på nästa sida – återges *inte*, eftersom det skulle störa läsningen.

Linders radbrytning följs som sagt i princip utgåvan igenom. Ibland har dock Linder med siffror markerat att orden på en viss rad skall föras över till en annan rad, varvid vi väljer att återge texten på det sätt som Linder avsett. Av Linder markerade indrag vid nya stycken återges som redan angivits konsekvent, även om det inte alltid varit helt enkelt att här tolka handskriften.

Någon gång kan det vara svårt eller omöjligt att uttyda ett enskilt ord eller något parti i handskriften. Detta markeras med [svårläst ord] eller [svårläst parti]. När vissa delar av ordet går att tolka, skriver vi i utgåvan *två*[svårläst]; med detta sista menas att det initiala *två* har kunnat tolkas medan den bokstav eller de bokstäver som sedan följer är svårtolkade. Vid rimliga läsningar, där vi dock inte anser oss helt säkra, infogar vi [osäker läsning] direkt efter det lästa ordet. Ibland finns luckor i handskriften som beror på fysiska skador; dessa ställen markeras i utgåvan med [lucka]. Redaktionella noteringar av detta senare slag återfinns förvisso inte i föreliggande volym, men det som här redovisas är alltså de utgivningsprinciper som gäller för utgåvan i dess helhet.

Ambitiösa person- och ortregister avslutar var och en av volymerna, och ett sammanhållet register för samtliga fem textband kommer dessutom att återfinnas i den avslutande kommentarvolymen (volym 6). Stort arbete har i personregistret nedlagts på att identifiera personerna i utgåvan. Individerna är sorterade på släktnamn – någon gång finns

patronymikon – om det är känt. Identifiering har varit möjlig i de allra flesta fall. Ofta återfinns personerna under sina fullständiga namn. Men en del gånger möter oss personerna endast under förnamn, ibland som *Mamsell* jämte ett följande förnamn, i enstaka fall under förnamn jämte en initial för släktnamnet. I dessa senare fall hänvisas läsaren vidare till det ställe i registret där man finner utförligare upplysningar om personerna, och ytterligare uppgifter kommer därtill att lämnas i det avslutande kommentarbandet. Där det av textsammanhanget klart framgår att ett använt förnamn hänvisar till en person som nyss angivits med sitt fullständiga namn, upptas förnamnet däremot inte i registret. Med asterisk (*) efter sidnumret har i registret markerats de personer som inte konkret anges under sina respektive namn i texten men där man ändå utifrån kontexten kunnat identifiera dem.

I personregistret återfinns uppgifter om fullständigt namn, levnadsår, födelseorter och dödsorter, samt yrken, hederstitlar (men inte ordnar), eventuell bördstitel, samtliga giften, ingifta makars namn och ingiftas titlar. Inom parentes har i vissa fall förklaringar av kontextuell art tillfogats, såsom informationen om att Brita Maria Alenius var Johan Anders Linders mor. Byar anges i personregistret tillsammans med sockennamnet, och om endast ett ortnamn nämns, är det fråga om en socken eller stad. För socknar vars namn återfinns på flera ställen i Sverige, lämnas dessutom, inom parentes, uppgift om landskap, och för utländska orter anges aktuellt land utifrån vår tids gränser. Vissa noteringar återfinns inom hakparenteser, t.ex. vid felaktigheter eller alternativa skrivningar som finns i Linders handskrift. Ett antal fiktiva personer, såsom teaterkaraktärer, har sammanförts i ett separat register, vilket placerats efter personregistret.

I ortregistret till sist finner man samtliga orter som nämns i utgåvan. Förutom byar och städer upptas här både mindre bebyggelser och mindre väl preciserade platser. Indexeringen sker genom angivande av *nutida* stavning. Vid byar uppges sockentillhörighet. Om enbart ett ortnamn nämns är det fråga om namnet på socken eller stad. Med asterisk (*) efter sidnumret har i registret markerats orter som inte konkret i texten anges med sina namn men där orterna ändå utifrån kontexten kan identifieras, t.ex. *bufvudstaden* för *Stockholm*. Information inom parentes utgör förklaringar av olika slag – det kan sägas att en viss lokal är en sjö exempelvis – medan det som skrivs inom hakparenteser är stavningsvarianter eller noteringar om felaktigheter i Linders handskrift.

I inledningarna till personregistren respektive ortregistren längst bak i denna volym redovisas ytterligare uppgifter om hur registren sammanställts samt lämnas uppgifter om de vid registerarbetet nyttjade källorna.

Johan Anders Linders
MINNEN

Del III

[III:I]

Förord.

Sen här ett nytt, tämmeligen digert häfte af
mina minnen – och likväl innefattar det
icke mera än 4 år! – Hvad kan väl Pap-
pa hafva så mycket att säga om en så korrt 5
tid? lären I tänka. Visserligen hade jag
kunnat vara mycket kortare, men hade äfven
ej saknat ämnen att vara vidlyftigare, om
tid och håg räckt till. Jag har redan förut
erkänt att jag ej har uppgjort någon plan 10
eller något utkast till hvad jag skrivit eller
kommer att skriva, utan det blir som det
faller sig. Hade jag, förteckningen af
de första 25 åren af min lefnad, ägt de hjälp-
redor för minnet, som för de följande, så 15
hade väl ock den ej blifvit så korrt heller;
ty jag kom tidigt ut i verlden, lemnad åt
egna omsorger, och har visserligen derunder känt
och erfarit mycket, som jag icke vidrört, och
jemväl sedan erinrat mig, men som icke varit 20
till hands, då det kunnat införas. – Det till-
fälle jag nu ägt att se Mammans bref till hen-
nes förtrognaste ungdomsvän, har ej allenast
kommit mitt minne till hjälp, utan äfven för-
anledt till flera utdrag af dessa hennes 25
för mig dyrbara målningar af vårt stilla
husliga lif. Äfven föll det mig in att
afskrifva och på sitt rum införa hennes
dagbok öfver vår resa ifrån hennes födelse-
bygd, som var henne så kär, och der hon 30

[III:2]

lemnade kära anhöriga och vänner, för
 att följa mig till en okänd, aflägsen
 vrå af jorden och dela mina öden; och
 der vi sedan, under loppet af 9 år, ehu-
 5 ru skilda ifrån sällskaps lefnaden, fö-
 ga kände denna saknad. Äfven om jag
 föreställer mig att dessa minnen kunna
 interessera Er mindre, hafva de likväl
 för mig så mycket värde, att jag ej kun-
 10 de neka mig den tillfredsställelsen
 att åt mig sjelf förvara något deraf,
 emedan det kan vara osäkert om jag
 någonsin mera får läsa dessa blad,
 på hvilka hon tecknat sina inner-
 15 sta känslor, sina glada och sorgliga
 stunder, sin hulda kärlek till Ma-
 ke och barn, sin trofasta vänskap,
 och, under allt detta, denna innerliga
 hängifvenhet tacksamhet och förtröstan till Gud,
 20 som gjorde hennes glädje och njutnin-
 gar så rena, och under kroppens lidanden
 underhöll hennes själs styrka, samt
 gjorde hennes sista stunder så lugna.
 – Jag kommer sannolikt att äf-
 25 ven i det följande begagna sam-
 ma källor, under det jag fortsätter

[III:3]

dessa teckningar, om tid och hälsa
det tillåter.

Umeå den 10 Sept. 1841.

J A Linder

[III:4]

[III:5]

1814 På nyåret, 1814, besökte jag Lycksele, under Storkmarknaden, dels för att träffa der varande släktningar, dels för att uppköpa några pels verk, deraf jag ville göra min tillkommande Svägerska, Fru Fant samt Fru Åhlström en present. Hem åtföljdes jag af min kusin, Gust. Ephr. Alenius, som jag lofvat undervisa i Musik och Clavers-spelning. Han ville nemlⁿ bereda sig att blifva competent till Klockare Sysslan efter sin Far, samt till Organisttjänst, hvilken dermed skulle förenas. – Under loppet af vintren fullbordades inredningen af de 3 rummen i nya prestegården, äfven som jag snickade några meubler. Huruledes jag under tiden capitulerade med Fredrica, och hennes vänner och anhöriga, om tiden för vår förening, och huru vi gjorde ömsesidigt utbyte af våra tankar och känslor, kunnen I sjelfva bäst inhämta af detta årets skriftvexling. Genom en tillfällighet saknade vi ömsesidigt någon tid underrättelser från hvarandra – i synnerhet hade jag en längre tid ej erhållit något bref ifrån Sala, hvilket gjorde mig mycken oro och kom mig att frukta det någonting händt som gjort mina ljufvaste förhoppningar om intet. Detta föranledde till en skrifvelse från mig till Moster Ahl, med anhållan att få veta huru det stod till. Korrt derefter erhöll jag dock 2^{ne} bref efter hvarandra ifrån Fredrica, i början av Mars månad. I det sednare, och i anledning af vår ömsesidigt förda klagan och oro öfver hvarandras förmenta tystnad, som vi befarade till äfventyrs härröra

[III:6]

1814 af sjukdom, eller något ännu värre, hade
hennes känsla, sedan anledningen till vår
oro upphört, utgjutit sig med tacksamhet och
hopp, då hon förjagade tanken på en kom-
mande skillsmässa, med följande:

”Frukta ej – var nöjd och du är säll,
Bär med dygd och styrka lifvets skiften –
Spar, med nödig omsorg för din quäll,
10 Några blommor till en bädd i griften.

Medlertid vi följas länge än
Tills dess lifvets dagar äro flydda;
Och från hvarje dag har kärleken
15 Någon ros att gömma i vår hydda!”

Vid denna tid erhöll jag äfven svar på min
skrifvelse till prosten Unæus i Löfånger,
hvars Adjunct jag begärde till vicarius
20 och hvarom jag fick löfte, dock med
tvänne vilkor, af hvilket det ena var att
han ej kunde komma förr än efter Påsk.
Sedan besökte jag vår-marknaden i Skel-
lefte och besörjde mina affairer, samt
25 skref till Consistorium och begärde tjenst-
ledighet. Jag meddelade nu Doct. Ström
förtroende om min förestående resa sö-
derut, jemte ändamålet för densamma,
och möttes af samma hjertliga deltagan-
30 de som alltid tillförene. –Wid ett fest-
ligt middagsbord i hans hus d. 16de Mars, dervid
äfven Lagm. Cygnæus, som nu återvända från
Luleå med sin unga Fru och sina Bröllops gäster,
var närvarande, propoerade Doct. Ström
35 ”en skål för alla goda sakers lyckliga fram-
gång, deribland i synnerhet räknas en till-
ämnad ljuf förening”, hvilken tömdes
under det alla ögon fästades på mig. –

[III:7]

1814 Återkommen hem skyndade jag att göra mig
 resfärdig, skickade en exprès till Lycksele
 för att betinga Rector Rådström till Norsjö
 för påsk-helgen, hvilket bifölls, och sedan
 jag bragt mina saker i ordning, uppsatt och 5
 i kyrkokistan nedlaggt mitt testamente, afre-
 ste jag, efter slutad Gudstjenst d. 25 Mars, som
 var Marie bebådelse dag, i en gladare och lugnare
 sinnesförfattning än jag på länge känt. ty det
 hade ofta förekommit mig såsom föga troligt, 10
 att jag skulle uppnå det mål för mina önsknin-
 gar, hvartill jag nu hastade. Jag hade, till
 ämne för dagens andakt, afhandlat: visshe-
ten af det hopp som bygges på Gud, och derifrån
 ledt mig till några afskeds ord till min Församling,
 dervid jag ock, på ett för rummet passande
 sätt, antydde ändamålet af min resa, hvars
 lyckliga utgång jag utbad mig och hoppades
 af den Allgode Styresmannen. Då jag
 reste genom Norsjö by, omringades jag af gam- 20
 la och unga, som önskade mig lycklig resa. Några
 äldre frågade efter min Fästnös namn, och
 då de fingo höra att hon hette Fant, var nam-
 net dem bekant och känt af en postilla som
 de ägde och värderade, skrifven af Kong¹. Hof- 25
 predikanten Mickael Fant.^(*) Under vägen

* Fredricas Farbror, död d. 7 nov. 1754, 36 år
 gammal, och kyrkoherde i Escilstuna; gift med
Christina Ström, hvars fader var Borgmästare i Stock- 30
 holm. Hans barn voro: Eric Mikaël, Hist.
Professor i Upsala och Margreta Christina,
 gift med Magist. Johan Svedelius, Kyrko-
 herde i Elfdalen och Österdalarne. Jag vet
 ej om han ägde flera, han var blott 3 år 35
 gift, innan han dog – Denne Svedelius var fader
 till afl. Prost, Doct. J: M. Svedelius i Leksand.

[III:8]

1814 till Skellefte mötte jag mitt postbud som med-
 förde bref från Fredrica och Jenny, hvilken sed-
 nare klagade öfver den annalkande skills-
 mässan från sin vän. Väderleken var ovan-
 5 ligt blid och snön smälte hastigt bort, så att
 föret blev ohjelpeligt. Jag beslöt derföre
 att begagna isvägar så mycket möjligt var,
 och färdades längs hafskusten. Så reste
 jag t.ex. på en dag ifrån Löfånger till
 10 Umeå, skjutsad med en och samma häst af
 en Bonde, längs efter västra Quarken:
 Middags tiden hvilade vi invid alper
 af is. Jag medtog matsäck och skrifdon, klef
 upp derpå och dröjde der en timma, hvar-
 15 under jag åt min middag, och skref ett bref
 till Fredrica. En aldeles egen anblick
 var det att se, så långt ögat nådde, dessa
 isberg, som i solskenet strålade såsom
 diamanter och ädla stenar. De sträckte
 20 sig alla paralelt med kusten och voro
 så höga, att jag åkte i skuggan af dem.
 Ifrån Umeå hade jag resesällskap med
 kapten Vidforss, hvilken sedan blef min
 Commissionair att i Stockholm upp-
 25 handla tyg till Brudklädning m.m.
 som jag sedan fick mig tillsändt på
 Upsala. I Sundsvall måste jag lem-
 na släden och åkte sedan på hjuldon.
 Jag ankom till Sala d. 10 april, som
 30 var aftonen före Påska. Natten förut
 låg jag i Löfsta på Härfsta gästgifvare-
 gård, derifrån jag, i stället för de ömkli-
 ga bondkärrorna, fick husets bästa häst
 och en gentil chaise. Gästgifvar-mor

[III:9]

förstod nemlⁿ att rätt naivt genom några indirecta, men väl valda frågor stärka sin förmodan att jag var den väntade Fästmannen till Mams. Fant, hvilket tillskyndade mig all den välvilja huset förmådde åstadkomma. 5
 Det var under aftonmåltiden som jag undergick det der, på sitt vis rätt interessanta förhöret. Skada att jag nu ej mins huru det föll sig – men ehuru jag ej gaf bestämda svar, utan roade mig med att endast gifva dem allmänna, und- 10
 vikande och föga upplysande, hade hon dock en särdeles skicklighet att så afpassa sina frågor att hon ändå vann ändamålet. Följden blef att, ehuru en snygg säng redan var bäddad, ömsades nu kläderna deri, emot fina snö- 15
 hvita Lakan och husets parad-täcke. På följande morgonen framsattes en ypperlig frukost, allt utan att jag fick betala, och slutlⁿ affärdades jag, på sätt jag nyss nämnde, skjutsad af en Son i huset, som 20
 påtagit helgedags dräkt. – Hvad som sedan passerade, finnen I på de blad, som jag, några veckor efter Mammas bortgång, i fjol skref, sedan jag genomgått vår förvarade brev- 25
 vexling, och hvilka jag nu härefter bifogar; men innan ni läsen dem, så kan ni genomläsa brefven för 1814, sedan ni såsom jag förmodar, redan genomläsit de föregående årens. –

30

Jag vill nu begagna följande sida att meddela hvad jag har mig bekant om Er Moders Genealogie. – Sjelf uppgaf hon sig härstamma ifrån en gård: Fantila i Vörå Socken, der stamfadern varit Bonde, och dennes Son 35

[III:10]

Mikael, Handlande i Wasa, hennes Farfaders-
 Far. Enl. nylⁿ utgifna Biogr. Lexicon öfver namn-
 kunniga Svenska Män, uppgifves Fantiska släg-
 ten härstamma ifrån en gård Fantas i Nerpes
 5 socken och Österbotten. Måhända är ock detta
 förhållandet. Nyssnämnde Mikael upptog först
 namnet Fant; var Handlande och Rådman i
 Wasa, samt gift med Clara Gammal, dotter
 af prosten i Wörå, Mårten Gammal och
 10 hade med henne 17 barn; deribland Mikael,
 född 1676, blef Stamfader för Fantarna i Sveri-
 ge. Phil.Magister i Åbo 1700, ordin^d och Consist.
 Notarie 1706. Kyrkoherde i Malax 1712. Flyd-
 de, under Ryska kriget till Sverige, och vistades
 15 der i Arboga, med hustru och 6 barn, utan
 gäll, till dess han, år 1716 fick kon. Carl XII^s
 fullmakt på Alfta Pastorat i Helsingeland.
 död 1746. Han var 2^{ne} ggr gift. Först med
Maria Wargentin, Dotter af Rådm. Robert War-
 20 gentin i Borgo, död 1720. 2^a med Elisabeth Hel-
singius, dotter af Domprosten Georg Helsingius
 i Åbo och Enka efter Cons. not. Joh. Alopæus,
 död 1769. Med dessa hade han 17 barn, 9 söner
 och 8 döttrar. Bland dem af förra giftet voro:
 25 ofvannämnde Mikael, prost och khde i Escils-
 tuna (se raden här ofvan) Carl Fant, prost och kde
 i Knutby – af sednare giftet voro: Elisabeth
 gift med prosten Waldenius i Hogdahl, Margreta
 och Beata, döda ogifte, Georg, prost och kde i Löfsta,
 30 född 1727, 14/4, Clara, gift med Rådm. Wikmalm
 i Torshälla. Joh. Mikael. Domprost i Wester-
 ås, och Kde i Leksand, död 1813, barnlös.
Georg Fant, var först gift med Joh^a Christina Garberg
 ifr.
 35 Gefle. Sedan med Hedvig Christina Nymansson,
 född 1745, död d. 12 Jun. 1787 –

[III:11]

Med förra giftet hade han barnen: Anders Mikael,
prost och Kyrkoherde efter sin Fader, i Löfsta, född
1763, död 1813, ogift. Georg Fredric, född 1768, och
sin

Broders Efterträdare i Löfsta, död 1823. Gift med 5
Greta Sofia Leijel, född 1778, död 1829. Johanna
Beata,

och Henric, döde ogifte. Med sin sednare Fru
hade han Er Moder Fredrica Christina, född d. 11/5
1787, gift d. 12/5 1814 med mig, Eder fader; och död 10
d 4/1 1840! –

Ofvanomförmälde Hofpred, Khden i Eskilstuna,
Mikaël Fants Son Erik Mikaël, Hist. professor i Up-
sala, gift 1783 med Christina Rydberg, som blef
moder för 3 döttrar och de 3 Sönerne: Elis Mikaël 15
medic. Doct. och provinc. Läkare i Skaraborgs Län.

Sven Eric phil. mag. Canc. vid Eccle. Expedition, död
1821, af förkylning i ett bad – Carl Johan Phil.

Magist. v. Bibliotekarie i Ups. – 2^{dra} ggn
gift med Fröken Ulr. Charl. Klingenstjerna, ha- 20
de han med henne sonen Eric Samuel,

Phil. Magist. engagerad i Riks-Cancelliet. –

Profess. Fant dog d. 24/10 1817 –

[III:12]

[III:13]

Umeå den 25 febr 1840.

En vigtig Act af mitt lifs drama slutades då
 detta för mig sorgliga år uppgick! Det fly-
 ende hade sett mig uppträda i Eder oför-
 gätliga Moders födelsebygd, dit jag i 5
 lagom tid kom att föra henne, på en
 pilgrims färd till de älskades grafvar,
 som före henne bortgått, – till ett återse-
 ende och – farväl af dem som quarblif-
 vit på hennes barndoms skådeplats – 10
 till en slags xplockning af våra ungdoms
 minnen, en liten efterskörd af glädje på
 hennes lefnads quäll! – Du, Theodor,
 som längtande föräldra-ögon sökte, då vi
 närmade oss Westerås-bryggga, mötte der 15
 vår omfamning, och följde oss sedan, under
 vår rund genom våra käraste vänners och våra
 ungdomsminnens hembygd, till dess du, i hufvud-
 staden, midt emot Konunga-Borgen, sista
 gången kände dig tryckt till det moderliga, 20
 trötta, flämtande bröstet! Äfven du, Sofi,
 fick på denna färd egna din hulda Moder
 de sista omsorgerna af barnslig ömhet,
 och stod sedan, jemte mig och de öfriga sy-
 skonen vid den bädd, der hon så stilla 25
 inslumrade till den sista hvilan, sedan
 hon med varm hand gifvit oss sin välsig-
 nelse! – Jag hoppas att hennes frid-
 fulla död jemväl blifver för Eder Läro-
 rik. Vid en sådan dödssäng som hennes, 30
 känner man sig blifva bättre och dygdigare.

Goda människors deltagande har ock

[III:14]

mildrat och förljufvat vår saknad, och ni
 hafven fått lära att den dygdiges minne
 lefver, ännu efter döden, kärt hos samtida
 5 quarlevande. Måtte ock I, genom
 Gudsfruktan och dygd, blifva Eder ädla
 Moders minne värdiga! –
 Under dessa sorgens och saknadens långa
 dagar, då jag äfven känt föga behof af
 sömn, har det varit mig en ljuf förströel-
 10 se att genomläsa min och den hulda
 bortgångnas brefvexling, under de 6 år, som
 föregingo den förening som döden nu
 upplöst. Jag har derunder lefvat mera
 i det förflutna än i det närvarande, och
 15 under denna illusion, som likasom åter-
 skänkt mig hennes umgänge, gjutit mån-
 gen ljuf tår. Ja – jag har till ock med känt
 mig lycklig under det jag återlevat
 denna tid af kära, oförgätliga minnen.
 20 Det har derunder varit mig, såsom lef-
 de hon ännu! – – Så är det ju ock i en
 högre och Saligare mening – Ett möte,
 ett återseende återstår dock ännu, deröf-
 ver döden icke råder! Måhända återstå äfv.
 25 för mig ännu några lefnads år och nya skic-
 kelser – deröfver signe Gud och råde! af Eder,
 I kära, lefvande minnen af kärlek och Tro,
 hoppas jag då min ålderdoms glädje, till
 dess äfven jag finner min quälls ro.

[III:15]

Måtte ock I, mina älskade barn , när en
 gång den obevekliga skickelsen borttryc-
 ker ifrån Eder dem som varit dyrbara för
 Edra hjertan, kunna med lugn se till-
 baka på de år ni med dem lefvat till- 5
 sammans, och äga så många ljufva min-
 nen till tröst i Eder saknad, som jag –
 I skolen ej då finna Eder olyckliga och tröst-
 lösa! –
 Många och dyrbara minnen har Eder hul- 10
 da Moder lemnat åt mig och Er, och jag
 tviflar ej att så äfven I skolen värdera
 dem. I den ofvan nämnda brefvex-
 lingen, som jag förvarar, kunnen I gö-
 ra bekantskap med Edra föräldrars ung- 15
 doms minnen och lefnads händelser.
 Jag förmodar ock att det icke skall blif-
 va Eder oangenämt att erhålla några
 noticer, om de dagar som följde på
 slutet af denna brefvexling, och om 20
 hvad som passerat under de följän-
 de åren, och intill den tid då I
 sjelfve varit i tillfälle att känna
 Edra Föräldrars öden och lefnads om-
 ständigheter. Jag vill derföre ägna 25

[III:16]

- några mellanstunder till att uppteckna
 hvad jag påminner mig, utan att för
 dessa anteckningar i förväg bestämma
 någon viss gräns. Bereden Eder likväl
 5 på att vara nöjde med hvad som blir,
 sannolikt endast rhapsodiskt och strö-
 vis tecknadt, ty jag har ej uppgjort
 någon plan för hvad jag kommer att
 skrifva; icke heller har jag, hvarken
 10 tid eller tålamod att ordna, uppteckna
 och renskrifva, utan ni får hålla till
 godo hvad som flyter i från pennan,
 såsom det faller sig, då det kastas
 på papperet. Jag har någon öfning
 15 i protocols föring. Jag skall då försöka
 att föra protocoll öfver mina remini-
 scencer, och göra det så litet makule-
 radt som möjligt –
1814. Min och Mammas brevexling af-
 20 bröts, såsom I väl kunnen förstå, af
 återseende och bröllop. Jag ankom
 till Sala, Påsk aftonen d. 10 Apr. 1814,
 och tog in hos Doctor Ahl. Mamma
 var då ännu i Upsala hos sin Bror –
 25 Jag ämnade först afbida hennes

[III:17]

återkomst, enl^t vår gemensamma önskan att vid vårt första möte undgå tvånget af en större och för våra känslor främmande omgifvelse. Men efter någon öfverläggning beslöt jag att resa dit och hämta henne, hvilket ock skedde, i sällskap med hennes kusin, Sofi Nymansson, d. 13de i samma månad. Återseendets stund beskrifver jag ej – I kunnen af det föregående lätt sluta till hvad vi dervid kände.

Vår förenings dag bestämde vi, såsom vi förut hade antydt, till den 10de Maji, men den framflyttades sedan till den 12te, emedan Prostinnan Fant önskade att få någon dag mera för att bereda sig på hvad som hörde till högtiden och förplägningen. Wi skulle nemlⁿ enl. hennes och min svågers önskan, hos dem fira vår förenings dag. Under förberedelserna härtill, reste jag med Mamma och Sofi Nymansson till Sala och Enåker, på hvilket sednare ställe lysning skulle afkunnas, Wi åkte tillsammans i en vagn som jag köpte i Upsala.

[III:18]

Till denna angenäma resa hörer en liten
 anecdot. Wi suto alla tre i bredd, för att
 ej behöfva nyttja framsätet. Stundom
 suto ock Mamma i mitt knä, dervid
 5 jag omslöt henne med ena armen, och
 lade väl ock ibland den andra kring
 Sofi, och blef sjelf af deras omlin-
 dad. Vid det jag, i denna förtroliga
 attitude ilade framåt, med uppdra-
 10 gen Sufflet, mötte vi ett okänt, be-
 hagligt och välklädt fruntimmer som
 åkte i Chaise och körde sjelf. Vid åsy-
 nen af mig, med en flicka i knäet och
 den andra vid sidan, och af dem bägge
 15 omlindad, släppte hon tömmarne och
 slog sina bägge händer tillsamman, un-
 der ett högt utrop af förvåning. Vår kusk,
 som icke häraf lät störa sig, utan skick-
 ligt vek åt sidan och körde förbi, förekom
 20 all vidare bekantskap med den okända.
 Jag tycker mig ännu lifligt se detta
 interessanta och uttrycksfulla ansigte,
 hvari surpris och löje så behagligt
 målades. – De 14 dagarne delades
 25 emellan våra vänner i Sala, Enåker
 och Hanöberg. Derefter reste vi åter
 till Upsala, dit Fröknarne Leijel äfv.

[III:19]

åtföljde oss, och ankommo dit d. 10de maj.
 Vårt bröllop firades derpå, enl. aftal, d. 12te.
 Ehuru bjudna och väntade uteblefvo Doct. Ahls
 och Rect. Åhlströms, medfl. af skäl som de i
 ankomna bref anförde, jemte sina välönsknin- 5
 gar ^{x)} Dagen förut, d. 11te, fyllde mamma 27 år.

^{x)} Till svar på Åhlströms bref, skref Mamma:

"Låt den hand som höjdes att välsigna med,
 "äfven tryckas mot våra tacksamma hjertan! 10
 "Läsen der dessa känslor som ej kunna be-
 "skrifvas, blott kännas och fattas från och till
 "älskade Vänner. Jo! Min andre Far, jag
 "har nu börjat den bana som jag af Er
 "egen mun hört nämnas såsom den bästa 15
 "och ginaste till jordisk glädje! – Att blif-
 "va den värdig, skall blifva min högsta
 "önskan, min ljufvaste pligt! och om denna
 "lycka blifvit mig någonsin ämnad, så vin-
 "ner jag den visst vid sidan af min gode, äl- 20
 "skade Linder. Edra lärdomar, min gode
 "Farbror, skola ljuda i min själ; Ert exem-
 "pel sväfva för mitt öga. Gode Gud! må
 "äfven vi, efter dessa framledna år, med
 "en tacksam tår kunna instämma i Eder 25
 "erfarenhet!
 "Obeskrifligen svårt var det att höra att ni
 "ej kunde komma hit. Det var det första
 "bekymmer som gjöt sig i smärtsamma tårar
 "vid min Makes hjerta! – Men jag kände 30
 "Er ändå här!" –

[III:20]

Mina Flickor vilja tilläfventyrs veta huru
 Bruden var klädd, gissar jag. Hon bar en
 hvit sidenklädning, efter den tidens mod,
 med långt släp, som uppbars på armen.
 5 En broderad krage af hvit silkes-tyll,
 på halsen. Krans och krona af frisk
 myrthen, hämtad från ett träd, som 14 år
 förut, då jag första gången lemnade Up-
 sala, planterades för min räkning af en
 10 Mamsell Eva Vinge, och sedan uppväxt
 och vårdats af henne, hos en Enkefru Bræn-
 nerskjöld; (samma personer, hos hvilka
 Albert och Theodor gjort sin visit) –
 Mammans ungmors klädning var af
 15 Levantin, couleur di lilas, som jemte
 Tyllkragen, var beställd af mig från
 Stockholm. –
 Er kusin, Göran Fant, var då en liten gosse.
 Han höll mycket af sin Faster Fredrica och
 20 hade hört omtalas att hon skulle gifta sig,
 men trodde fullt och fast att hennes fäst-
 man var en Magister Docens Holmström,
 som bodde i huset (en Biskop i Strengnäs)
 och som umgicks med min Svåger, och
 25 likasom mången annan, äfven var road
 af conversation med Fredrica. När jag
 ankommit och man sade honom att jag
 var den rätta, trodde han det icke – men
 under vår resa till Sala, före brölloppet,
 30 hade det lyckats hans barnpiga, som

[III:2 I]

ägde hans förtroende, att öfvertyga honom der-
 om, så att när vi återkommo, och han såg
 huru Faster fredrica slöt sig förtroligt till
 mig, insåg han sitt misstag. När då Holm-
 ström som äfven var en bland Bröllopps- 5
 Gästerne, inträdde, lopp Göran emot ho-
 nom och utbrast: "Nu vet jag hvem Faster
 "Fredrica skall gifta sig med, och Brud-skor-
 "na har jag ock sett – Det lär väl icke bli
 "något af med dig då , stackare!" – 10
 Ni kan tänka huru förbluffade vi blefvo.
 Vigseln förättades af Erke Biskop Lind-
 blom, sedan han, jemte större delen
 af Gästerne hade bevistat General Kaul-
 bars begrafnings act i Domkyrkan. 15
 Utom släktingar och vänner, voro Bi-
 skop Tingstadius, flere af professorer-
 ne och Academi-staten, närvarande, äf-
 ven som några mine Landsmän, som voro
 i Upsala. – Efter vigsel-acten var mig den 20
 stora sällskaps kretsen för trång, så att jag
 med nöje antog HofCapellmäst. Hæffners pro-
 position att göra en promenad. Nog hade
 ock Bruden gerna gjort oss sällskap, men
 hon var mera bunden af ceremoniellets 25
 lagar. Enl. gällande bruk borde hon ock
 visa sig för alla som begärde det, och trädde
 då, åtföljd af sina Tärnor, i ett rum in-
 åt gården, till ett öpet fönster, så ofta hon

[III:22]

påkallades. Då Hæffner och jag återkommo från vår promenad, begagnade vi oss äfven af denna rättighet och gjorde Bruden en surprise. –

5 Marskalkar för tillfället voro en Magister Docens, Ullgren, och Magist. Sven Fant, klädde i Akademisk dräkt, som den tiden bestod i: korrt svart jacka, med höga, genombrutna valkar på axeln,
10 svarta kort-byxor med röda bandrosor vid knäna, hvita silkesstrumpor och skor med röda band-rosor; en liten svart siden kappa och en Civil värja med stålfäste, – hvita manchetter och krås –
15 Herrarne placerade sig vid spelborden. Vid ett sådant hade Profess. Åkerman sin plats emellan ErkeBiskopen och Biskop Tingstadius deraf han tog sig anledning att yttra till Vårdinnan, då hon en gång närmade sig till
20 bordet: ”Här sitter jag emellan 2^{ne} korsdragare!”

Vid afton måltiden proponerades Skålarne af Magist. Ullgren. Då han ämnade börja med Erke-Biskopens skål, förekom den-
25 ne honom, fattade sitt glas och proponerade sjelf Brudparets skål, hvilken utanföre, på gatan beledsagades af hurrarop och en quartett, sjungen af några amateurs af de Studerande. Denna artighet frappe-

Ärkebiskop Jacob Axelsson Lindblom (1746–1819) var den som vigde Johan Anders Linder och Fredrica Fant den 12 maj 1814 i Uppsala domkyrka (s. III:21). Carl Fredric von Breda. Nationalmuseum.

Enäkers kyrka i Västerlövsta pastorat, där det lystes för Johan Anders och Fredrica den 24 april, 1 maj och 8 maj 1814 (s. III:17). Denna kyrka kompletterades med ett torn på 1850-talet. J. A. Linder. Arkiv och specialsamlingar, Umeå universitetsbibliotek.

Att Commministern i Nordsio Capell i Skellefteå
 Herr J. A. Linder
 församling, d. 12 innewarande Maji af mig, här i Ups,
 sala, blef sammanvigd med Demoiselle Fredrica C.
 Fant, warder härigenom intygadt, Upsala d. 20 Maji
 1814.
 af J Lindblom
 Erkebiskop.

Vigselbeviset i original med ärkebiskopens underskrift. Texten lyder:
 ”Att Commministern i Nordsio Capell i Skellefteå Församling, Herr J. A. Linder, d. 12 innewarande Maji af mig, här i Upsala, blef sammanvigd med Demoiselle Fredrica C. Fant, warder härigenom intygadt, Upsala d. 20 Maji 1814 af J Lindblom Erkebiskop”. Komminister Johan Anders Linders arkiv, handskrift 40A:25, Arkiv och specialsamlingar, Umeå universitetsbibliotek.

[III:23]

rade Erkebiskopen, som proponerade att
 Brudgummen och Bruden skulle uppstå och gö-
 ra dem en Compliment, hvilket vi ock gjor-
 de, trädande till fönstret med glasen i hand.
 Derpå följde Erkebiskopens, och sedan min 5
 Svågers och hans Frus skålar, dervid Studen-
 terne visade samma artighet, hvarefter de
 under sång tågade till en, några hus derifrån
 belägen källare, sannolikt för att sjelfve
 tömma ett glas, men återkommo korrt der- 10
 efter och fortsatte med sång, under hela
 Supéen. Då Erkebiskopen anmärkte det-
 ta som något ovanligt, behagade någre af
 Sällskapet förklara att dessa sånger voro
 ett Echo af Brudgummens, från den tid 15
 då han var vid Academien, och var en
 medlem af då varande sångareförbund.
 Sedan Gästerne hade aflägsnat sig
 skulle Bruden, enl. häfdvunnen sed, säng-
 ledas, hvartill fordrades en promenad 20
 öfver gatan, till Rådman Littorins gård.
 I hans Trädgård stod nemlⁿ ett sär-
 skildt hus, med 2^{ne} rum. Detta var
 upplåtet till Brudkammare och bonings-
 rum för de nygifta. Då Bruden med 25
 sina Tärnor skulle passera öfver gatan,
 under escort af Marskalkarne, blefvo
 de ej litet förlägna att finna passagen

[III:24]

stängd. Sångarne hade nemlⁿ laggt sig
 der, likasom radier i en Circel, med arm-
 bågarne under hufvudet. Dock stego de
 genast fredligt upp, gjorde Damerna en
 5 Compliment, samt aflägsnade sig, un-
 der sång. När jag sedan, i behörig
 tid, inträdde i Brudkammaren, blef-
 vo vi ej litet öfverraskade att få höra
 samma röster derutanföre sjunga
 10 fyrstämmigt den gamla folkvisan:

Ack hör du Kerstin lilla
 Ack vill Du bliva min etc.

15 De kände således äfven att Brudens namn
 var Christina.
 Här bodde vi under de dagar vi voro i
 Upsala. När Maji solen väckte oss,
 gingo vi ut i Trädgården att promene-
 20 ra i den friska morgon luften, utan
 att af någon blifva störde, med undan-
 tag af första morgonen, då Fröken
 Jenny tog oss på sängen. – De följande
 dagarna uptogos mäst af visiter,
 25 bjudningar och kalaserande, hos Erke-
 Biskopen, profess. Fant, Svedelius,
 medfl. – Sedan reste vi, åtföljde
 af Fröknarne Leijel till Stockholm

[III:25]

och togo vägen förbi Mora Stenar genom Skeptuna, der ock en Fant, kusin till Mamma var kyrkoherde. Min Svåger och Svägerska skulle äfven gjort sällskap, men den sednare blef hindrad af sjukdom, Maria Wikmalm, (som skulle följa oss till Norsjö, men som ej blef af) följde ock med, för att träffa sin fordna Matmoder, Domprostinnan Fant, som nu var i Stockholm. Wi åkte äfven nu alla tillsammans, och hade 3 hästar för vagnen. När vi ankommo till hufvudstaden, sent på en Lördags afton, d. 21 Maj, togo vi in, uppå Skjutsbondens anvisning i Engelns hus vid Hötorget, der vi, 2 Trappor upp erhöilo en Tripplete för en vecka. Denna tid upptogs af besök hos några Mammans Slägtingar och bekanta, deribland Domprostinnan Fant, hos dess Måg, Portugisiska Ministern – En resa till Drottningholm, till Djurgården, besök på stora Operan, der vi sågo Oedip uppföras, o.s.v. – Bland de interessantaste stunder voro de, af ett besök hvarmed Biskop Almquist hedrade oss tidigt en morgon, då han äfven stadnade och frukostade med oss. Den ädle, vänfaste Mannen, hvilken jag redan lärde känna 1797–1800, då

5

10

15

20

25

[III:26]

jag första gången var i Upsala, var en ibland
dem, som man icke glömmet, äfven sedan de
äro döde, och hvars hågkomst påminner
om högt människovärde. Jenny Leijel,
5 tror jag, lär nog äfven minnas denna in-
teressanta timma, och den conversation,
som, efter hvad hon sjelf sedan yttrade,
gjorde henne skillsmässan med Mam-
ma mindre bitter. Wi återsågo honom
10 sedan, 1822, i Hernösand, vid återresan
efter vårt 2^{dra} besök i Mammans fö-
delsebygd. Wi voro då, d. 11 Aug, hos
honom till middagen, och blefvo med ut-
märkt ynnest och vänskap emottagna och
15 bemötta. – Hans röst har läng[eseda]n
förklingat, men i deras minne som kän-
de honom, återljuder ännu mången tan-
ke, mångt ord, likt harpotoner ifrån
andeverlden. Han hade en egen förmå-
20 ga att kunna anslå strängarne i en
människas hjerta, med sublima tankar,
till harmoniska, enkla, ljufa och djupa
toner. – Då vi lemnat det stora säll-
skapet, och på hans enskildta rum tagit
25 afsked af honom, och derefter gingo förbi
hans hus, öppnade han fönstret, vinkade
med handen ett farväl, och sade: ”glömmen
mig ej!” Vi sågo honom då sista gången.

[III:27]

– Tämneligen mätta, jag åtminstone, på
 hufvudstadens nöjen, som dessutom voro
 mig tämmeligen dyra, återvände vi på
 8de dagen, till Upsala, stora vägen. Då
 vagnen rullade ut genom Norrtull, kän- 5
 de jag mig just lättad och fri. Vi stego af
 och promenerade till Haga, under det vag-
 nen gick till Hagalund. Fröknarne Leijel
 önskade se Slottet, men besöket blef korrt,
 ty jag var inquiet att få fortsätta resan – 10
 den tiden var det ej så lätt att få hästar mellan
 Stockholm och Upsala, som nu, sedan Ångbå-
 tar och Diligencer kommit i gång. Jag
 bar en stor Sjöskums pipa, nyss köpt, i
 h[lucka]tten föll af skaftet och blef 15
 söndertrampad af Damerna, som gingo
 efter. En dylik olycka hade händt ny-
 ligen förut, på uppresan, då en af Da-
 merna som steg ur vagnen, kom att rifva
 ner min pipa, som kom under hjulet och 20
 krossades, mot sten-gatan.
 I Upsala dröjde vi ej längre än för att taga
 afsked. Sedan fortsattes resan till Sala, der
 ock skillsmässor förestod. Marie Wikmalm,
 som fått giftas-bekymmer, stannade quar, 25
 och hennes lediga rum i vagnen ville Mam-
 sell Degerman (Fru Nensén) sedan ärfva.
 Men som både Mamma och jag häldre ville
 ensamme och ogenerade njuta af denna resa

[III:28]

och vi ingendera just hade några sympathier till henne, så undandrogo vi oss, det bästa vi kunde detta engagement. Wi lemnade Salla, efter några dagar åtföljde af våra Vänners
 5 välsignelser. – Den sista dagen vi voro der, hos Doctor Ahl, der vi hade vårt logis, hade vi en liten lustig scen på morgonen. – Innan vi reste från Upsalla voro vi bjudna till HofCapellmäst.
 10 Hæffner, på en Musikalisk Soirée, der åtskilliga Sång-stycken och Chörer af-sjöngos, ibland andra äfven den bekanta Serenaden, som Hæffner [lucka] komponerat. Jag fick noter af honom
 15 till denna, jemte några öfriga af sångerna. När vi, nyssnämnda morgon uppstigit, satte Mamma sig till Claveret och spelte och sjöng första stämman till Serenaden, under det jag accompanerade med bas-stämman. Just som
 20 jag, till sista versen, sjöng och gestikulerade till de der orden: "Tar jag min karbas och kommer ner, så slår jag ryggen, &c" trädde pigan in genom dörren för att bjuda Caffé, men tvär-

[III:29]

stadnade vid dörren, och vände snart om och
 gick trappan utföre tillbaks till mo-
 ster Ahl, som förundrad att se henne
 komma med brickan orörd, frågade or-
 saken. "Ack, söta Fru", utbrast hon 5
 och såg helt förskräckt ut – 'Jag' tordes
 ej gå fram till herrskapet deruppe – Då
 jag kom in, satt Frun vid Claveret och sjöng
 så vackert, men Herrn stod bakom
 stolen och svor och fäkta med armarna, 10
 och hota att slå ryggen af Frun! her-
 re Gud! jag blef så fasligt rädd! –
 Åh – hvad i Guds namn säger du, flicka –
 Du [lucka] visst – "nej, Gud straffa mej, är
 ha [lucka] sannt "mente hon – Moster 15
 Ahl tog brickan och gick upp sjelf, och
 kom just som vi sjöngo ett: da Capo;
 bägge hade vi ryggen vänd åt dörren och
 märkte i vår ifver ej att hon kom in,
 förr än vi hörde henne skratta bakom 20
 oss; då hon sedan berättade hela histo-
 rien – Hela Syskon-Förbundet, Jen-
 ny, Louise, Sofi, Mamma och jag
 voro der sista dagen i Sala tillsam-
 mans, och de voro der alla i sam- 25
 ma hus med oss, öfver natten, mellan

[III:30]

den 3 och 4 Junii, och utgjöto dervid sin saknad och sina välönskningar på papperet. Dessa deras skriftliga afsked, hvarom vi då ej visste något, afsändes sedan med posten, på Skellefte, och mötte oss vid ankomsten dit. Brevet finnes i min samling. – Vi begåfvo oss, d. 4 Jun. till Enåker, och vidare till Hanöberg, der vårt högquartier var till den 8de som vi hade bestämt till rese-dag. Under tiden njöto vi af våra Vänners umgänge, men skillsmässan var å ömse sidor påkostande. – Den 8de samlades vi alla på Ingbo till rese-frukost, eller rättare middag. Äfven Sofi Nymansson ankom från Sala, och medförde afskeds bref från Moster och Rector Åhlström, som ej kommo. – Vid afskeds skålen föllo många tårar i glaset! – Nog af – vi sleto oss från deras omfamningar, stego i vagnen och ilade mot Norden. Vid afskedet från Jenny, satte Mamma en ring på hennes hand, hvari ordet: återseende var graveradt. Den tillgifna Vännens känslor vid vår afresa, kunnen I sjelfva inhämta af hennes bref af d. 10 och 14de Junii, som

[III:31]

finnes i hennes bref-samling, och hvarpå så många tårar fallit, att orden sammanlupit.

Mamma och jag sutto tyste. Lutad till mitt bröst och utmattad af den föregående, mäst utan sömn tillbragta natten, och vaggad af vagnens rörelse öfver den släta skogsheden till Nora, föll hon snart i en välgörande sömn, med tåren på kinden, vid mitt hjerta – och då hon vaknade, upplyste den åter, efter några regnskurar, ifrån molnen framstrålande Solen så vänligt den framför oss liggande byn –

Som jag gerna ville hinna till Skellefte före midsommars dagen, och vi hade i det längsta uppskjutit med vår resa ifrån Westmanland, måste vi nu skynda, häldst vi äfven borde dröja litet i Hernösand och Umeå, utom andra kortare besök under vägen. Wi ankommo till Hernösand den 12te och dröjde der till den 15de, och reste så till Styrnäs för att besöka afl. LandsFiskalen Svanbergs E^{ka}, en min kusin, hvars äldsta Dotter med föregående giftet jag önskade och hoppades få till sällskap åt Mamma, men som ej lyckades, emedan hon redan hade fäst sig i Hernösand. Dagen derpå vände vi om till allmänna Landsvägen, och fortsatte resan samt ankommo, efter att under tiden hafva gjort en liten diversion från vägen för att helsa på Häggströms i Lungånger, till Umeå d. 18de om aftonen, och körde in hos min kusin, Handlanden

[III:32]

Clas Alenius, gift med Enkan efter afl.
 Handlanden Bolin, och stjuftDotter af aff^{ne} Lands-
 secreteraren Häggström.^{x)} Wi dröjde der
 till den 2^{sta}. Då jag ämnade besöka min
 5 Svärmor, Prostinnan Eurenus, hade jag den
 surprisen att få höra det hon dödt, under
 det jag varit söderut, och att just nu hölls
 auction på hennes quarlåtenskap. Jag gick
 dit och ropte in åtskilligt smått, bland an-
 10 nat det socker skrin af Silver som finns i hu-
 set quar. Den 23^{die}, eller på sjelfva mid-
 sommars aftonen ankommo vi till Skellefte
 prostgård, der vi med utmärkt godhet och
 vänskap bemöttes, lika med hvad jag al-
 15 tid tillförene erfarit, och der vi hvilade ut
 nära 14 dagar, under omvexlande nöjen.
 Den 5 om aftonen anträdde resan till Nor-
 sjö, för hvilken ej fanns väg längre än till
 Krångforss, 2 mil ifrån Skellefte kyrka.
 20 Under resan begagnades 4 hästar, deraf 2^{ne}
 gingo med klöfja, och 2^{ne} nyttjades af mig
 ock Mamma till ridhästar. Den hon be-
 gagnade var min egen, som var tämmeligen
 väl inriden och bar lätt. Jag hade låtit
 25 i Skellefte göra henne en ridklädning af
 mörkgrönt kläde, [svårläst förkotning] karl-kläder, lika
 dem Kossaquerne brukade. d.v.s. vida
 långbyxor, eller kossak byxor, som de all-
 mänt kallades, till skillnad från vanliga,
 30 samt en rätt åtsittande spence, och ändte-
 ligen en kossack mössa af samma tyg –

x) hennes rätte Far hette Gjölberg –

[III:33]

I alla sjöar som lågo i vår väg, hade jag beställt båtar emot oss, för att bereda Mamma en liten omvexling och hvila emellanåt. Emedlertid gick äfven denna del af resan bra, och Mamma fann sig rätt väl derunder. 5
 Den 7de Jul. på f.m. landade vi utanför Stennäs, vid den gångstigen som leder upp, på södra sida af udden, utmed åkern, emedan då ännu icke den allée och väg, som genom trädgården anlades rätt ner åt sjön, 10
 jemte sedermera tillkommen hamnbyggnad, då fanns. Jag bjöd henne armen och förde henne upp till gården och in i min boning, der jag rörd och tacksam slöt henne i mina armar, med hjerta mot hjerta, och 15
 den som icke förstår hvad jag dervid kände, har icke senterat det föregående af mina lefnadsminnen, och skulle icke förstå mig om jag än kunde beskrifva det! – Denna vår resa, på den skönaste årstid, och vid en 20
 älskad Makas sida, och en sådan som Eder moders, – jag behöver väl ej säga Eder huru njutningsrik den var! – De närmare detalerna af den samma har hon själf upptecknat, i den dagbok som ännu är 25
 i behåll, och hvilken jag måhända en gång renskrifver, för att här bifogas. I kunnen nu lägga bort dessa blad, och i den följa oss under vägen hem. Jag gör så med, och lägger bort pennan, måhända 30
 da återtar jag den sedan. –

[III:34]

Umeå den. 28 Aug. 1841.

Jag har nu afskrifvit dagboken, efter det ren-
 skrifvna exemplar, som vi skickade till våra Vän-
 ner på Hanöberg, och som jag nu haft till låns
 5 af moster Hanna. Hade jag bättre tid och
 tålamod, skulle jag äfven aftecknat plancher-
 na, af hka en föreställer skule-berget i Vibyggerå,
 samt vägen uppföre berget derintill, der Mam-
 ma och jag promenerar efter vagnen – den andra
 10 Skellete kyrka – den 3^{die} vår ankomst till Rör-
noret med hela karavanen och trossen, samt
 mamma i sin kossack kostym, till häst – den
 4de ankomsten till Stennäs, med utsigt af den
 gångstig vi gingo, och den 5te, utsigten af
 15 gården, genom den öppning neråt sjön och
 genom löfskogen, som sedan blef bruten
 och banad, med allée upp till trädgården,
 föreställande derjemte mig och mamma i för-
 grunden, der jag, återkommen från fiske, upp-
 20 drager min båt, under det mamma som
 kommit mig till möte, caresseras af min
 trogna jagt-hund, som hoppat ur båten, hen-
 ne till mötes –
 Emedlertid insätter jag nu här min af-
 25 skrift af Mammans Dagbok, den jag för-
 moda ni med nöje läser. –

Titelbladet på Fredrica Linders "Dagbok öfver Min Resa från Födelsebygden till Westebotten och Norsjö år 1814", vilken Linder skrev av i sina Minnen, se s. III:35–III:108. Fredrica Christina Linders arkiv, handskrift 40D:3, Arkiv och specialsamlingar, Umeå universitetsbibliotek.

En av de fem planscher som Linder nämner på s. III:34, som han tecknade i samband med makarnas resa från Uppsala till Norsjö 1814. Bildtexten lyder: "Wue af Skule-Berget i Nordingrå Socken och Ångermanland; 1/4 mil norr om Dogsta Gästgif. gård. Teknad ur Minnet, af J. A. L. Se pag: 25-26". På ett par punkter måste Linder här korrigeras: Skuleberget ligger inte i Nordingrå utan i Vibyggerå, och den kända grottan har Linder på planschen placerat på fel sida av berget. Fredricas redogörelse för Skuleberget följer på s. III:55f. Fredrica Christina Linders arkiv, handskrift 40D:3, Arkiv och specialsamlingar, Umeå universitetsbibliotek.

[III:35]

afskrift

Min resa ifrån Födelsebygden till Westerbotten
och Norsjö, i Junii 1814.

Nora, i Westmanl. d. 8 Junii. 5

Jag talar ännu med Er, älskade Vänner! Edra
skuggor sväfva mig förbi, följa mig. Jag hör än-
nu Edra önskningar för min välgång. – Ja, min
resa är börjad – – Jag skall allt mer och mer
aflägsna mig från Edra lugna Boningar, hör- 10
en ännu ett ömt farväl från Eder vän!

Elfkarleby d. 9. Jun.

Jag skulle ju berätta om resan, gifva Er en
Journal; men förlåten om jag hittils, af distra-
ction vid de röster som återljudit i min själ, 15
vid de minnen som ännu sväfva förbi mitt
öga, alltför litet betraktat föremålen omkring
mig, och om jag, i känslan af det närvarande,
sökt ett föremål, så har det varit det mig mäst
nära. Då har jag i min Makes armar, 20
i hans blick sökt utsigten till min glädje
och i hans hjerta funnit den. – Se! det
förekom mig i går, vid skillsmässan, som
hade ett flor hastigt utbredt sig öfver Horizon-
ten, och likasom naturen hade velat blanda 25
sina tårar med våra. – Så fortfor det, till
dess omsider den häftiga skakningen af mi-
na känslor, den föregående sömnlösa natten,
tystnaden, den enformiga långa heden, sam-
fällt verkade att jag föll i en välgörande 30
sömn. – Då jag åter öppnade ögat, lyste

[III:36]

solen så vänligt fram och tycktes uppmana mig
 att glad och styrkt fortsätta den började banan.
 Efter något krångel med hästarne vid Nora, be-
 gåfvo vi oss åter på vägen och ilade förbi Bjur-
 5 valla. Utsigten var ej vacker. En by var
 oregelbundet strödd deromkring. Det nybyggda
 Bostället, den städade trädgården, talade
 dock om Ägarens drift och skönhets sinne,
 samt det helas treflighet. Wåla Prestgård
 10 var aldeles förfallen och ej mycket olik ett
 örna-näste. Åby gästgifvaregård deremot
 var rätt brillant. Wi kommo något sent
 till Mehede, i går, och hvilade der öfver nat-
 ten. Då värdinnan i mårse inkom med
 15 kaffe anmälte hon att 2^{ne} Herrar just
 då skulle resa norrut och erbjöd sig betinga
 hästar åt oss. Albert mottog tacksamt
 anbudet, och sedan vi frukosterat fortsat-
 tes resan hit. Huru önskade jag ej att Elf-
 20 karleby prästgård legat nära vägen!
 Jag hade då kunnat få hälsa på Seger-
 quist – nu tillät ej tiden att göra en omväg.
 Hitom kyrkan var marknadsplatsen belä-
 gen med stående Marknads-stånd. – – –
 25 Nu äro hästarne åter förspända. En puc-
 kelryggig kusk*) slumrar på kuskbocken –
 adieu!
Stråkära i Skog. d. 10 Jun; på morgonen
 Redan är snart fjärdedelen af min väg pas-
 30 serad, och min rese Journal har ej hunnit län-
 gre än till Elfkarleby. Den har gått rätt

*) Fredrika anmärkte: här är mycket berg och
 dalar. (afskrifv o anmärkn.)

[III:37]

fort. Den tanken är väl påkostande, att af-
ståndet emellan Er och mig allt mera ökas,
men jag tröstar mig med att jag i stället har
börjat de Gamlas beräkningssätt, och räknar
antalet af dagsresor i stället för det af mil. 5
Jag skrifver detta kl. 7. f.m. och är således
ej fullt 2^{ne} dagsresor ifrån Eder. – Jag
har dock skäl att fägna mig deröfver att resan
går fort. –

Wi ankommo middagstiden till Gefle. 10
Staden frapperar just ej vid första anbliden,
häldst då man kommer söderifrån, men
den har rätt vackra hus och en vacker hamn
och Canalen upp till staden är segelbar och
formerar en slags Skepps bro. Hvad som 15
gjorde staden för mig interessant var min
Fars 14-åriga vistande der – att den var mina
Bröders födelse-stad. Likasom den ock för Al-
bert ägde ett dyrbart minne. Hans fars stoft
hvilat nemlⁿ der, kanske vid sidan af min 20
äldsta Syster. Under vår middags måltid
på Stadens källare fingo vi oförmodadt besök
af 2^{ne} Herrar; Magist. Abr. Nensén, och Ma-
gister Ödman (Sångaren) De samma som
varit vårt förbud; Denne sednare hade sedan 25
den artigheten att vara vår Cicerone samt
visa oss Stadens märkvärdigheter, såsom
Promenaden ner åt hamnen, en dubbel
Allée ända ut åt fjerden, der man äfven
såg ett litet Castell. – Vid återvägen 30
skilde jag mig från Herrarne och besökte
Enkefru Garberg, som bor rätt brillant i ett

[III:38]

stort hus vid Torget. En Domestik förde mig
 i gamla Fruns Rum. Jag mötte dock den
 unga i det yttre, som följde mig in till sin
 svärmor, som blev ganska surprenerad att få
 5 se mig. Gumman var mycket intresserad
 att underätta sig om släkten. Hon nämnde
 ock att hennes yngre Son var förlofvad med sin
 kusin Gustafva Ennes, visade mig de bril-
 lanta rummen, o.s.v., till dess den timmen
 10 var förliden, efter hvilken jag borde möta mi-
 na Herrar på Gästgif. gården. Sedan gjordes
 åter en tour ut i staden, jag, för att helsa
 på Mams. Hillgren, Herrarne att bestyra
 om hästar, m.m. Albert köpte här kläde till
 15 en slags kossack-klädning, som han sade skul-
 le blifva min habit under sista delen af re-
 san – Jag fann Mams. Hillgren i Träd-
 gården. Hon blef både glad och förvånad
 att se mig der. Jag dröjde blott några mi-
 20 nuter och hon följde mig till vårt Logis.
 Ankomne dit blefvo vi ej litet förvånade
 att ej finna någon hemma och dörren stängd.
 Wi fortsatte, sittande på ett bord i korridoren,
 vår conversation om nytt och gammalt –
 25 Ändtel^a kommo Herrarne i fullt traf uppför
 trapporna. Nå hvar i all verlden har du
 varit? ”Söta Du, – Bror Ödman och jag
 gingo in på en källare för att” – – – bra –
 allt för bra; på en källare – vacker ursägt!
 30 – ”Ja, ser du, vi voro så torstiga, och ville
 ha oss ett glas limonad, och sedan vi vän-
 tat en stund derpå, upptäcktes att man icke
 ännu gått efter källvatten dertill, och der-
 före drog det ut på tiden – Nyckeln kom
 35 jag ej ihog förr än här i trappan” – Wi skäm-

[III:39]

tade öfver äfventyret – Ödman tog nu
 afsked; hästarne förspändes; vi recommen-
 derade oss hos Mams. Hillgren, och reste
 kl.6 ifrån Staden. Till Trödje höll jag
 mig vaken, men sedan blev jag sömnig, 5
 såg med halföppna ögon att vi under vägen
 till Hamrånger passerade genom en lång
 allée, som något liknade gröna gången i
 Sala. Ett stycke från ofvan nämnde Gästgif. gård
 uppnådde vi Biforss Bruk med sina lum- 10
 miga Alléer som ännu mer ökade skym-
 ningen af både aftonen och mina ögon, hvil-
 ka, sedan jag af kusken fått veta Ägarens,
 (Schinkels) namn, tillslöto sig och jag sof*)
 sedan öfver hela Tönnebro heden. Här ha 15
 vi nu hvilat ut litet, efter midnatten.
 En ny utsigt möter mig här af höga berg
 som bekransa Horizonten, för öfrigt är det
 ganska sterilt häromkring – Jag reser – faren
 väl, älskade Vänner! 20
Bringsta d. 11 Jun. God morgon! Wi hafve åter
 vederquickt oss med några timmars sömn. I
 går gjorde vi en snäll resa. Hästarne voro bå-
 dade hela vägen af Magister Nensén, hvilken

25

*) Som i denna sannfärdiga rese-beskrifning
 orden sömn, sömnig, sofva ofta förekomma
 och jag fruktar att läsarne torde räkna detta
 min natur till last, men på sig sjelf deraf er-
 fara en rogifvande verkan, mig till ringa 30
 heder, bör jag väcka hans uppmärksamhet
 på det förhållandet, att då man på 3 dygn
 reser 40 mil och så vidare i proportion, äger
 man ej mycken tid att hvila ut efter bequäm-
 lighet – Man vaggas då till sömn i vagnen 35
 af rent behof –

[III:40]

vi i går hunno på i Stråkära, jemte en Studerande Wikner ifrån Ångermanland. Wi hade öfverenskommit att här sammanträffa. Vägen var i början icke vacker. Man såg mäst, skog, sten-

5 massor och höga berg. Då vi närmade oss Söderhamn, som ligger $\frac{1}{2}$ mil ifrån Landsvägen mot sjösidan, nämnde Albert att han här hade en gammal vän, som han ej sett på 12 år, men ville ändå ej hindra oss med denna biresa, häldst vi

10 hade betingade hästar. I det samma lopp en gosse fram till vagnen och ropade: Herrskapet slipper ej öfver den upprifna bron, utan måste fara genom Stån.”Sagdt och gjordt – vi körde in hos nyssnämnde person, en köpman Wallgren, och

15 blefvo väl emottagne af honom och hans Fru, som med hjertlig gästfrihet undfagnade oss med middag och Caffé. Jag besåg allt för litet Staden, som icke heller syntes mig särdeles märkvärdig. Sedan gick det i fullt fläng

20 till Norrahla, med samma hästar, och hka rätt tappert trafvade fram med oss hela 3^{ne} ombyten. Här besågo vi det monument som utvisade stället der Gust. I. uppmanade Helsingarne till Fädernelandets räddning.

25 Under nästa håll somnade vi bägge och jag vaknade ej förr än vid Bro Gästgif. gård, då Albert saknade sin pipa, som hade smygt sig ut under fotsacken – (Påminnen Er nu, Systrar, alla föregående beklagliga pip-förluster, och betänken att detta var den enda öfverblefna, och fatten höjden af olyckan! –)

30 Några vackra omgifningar under vägen kunde nu ej fylla njutas, ehuru jag börge Alb. den rättvisan att han bar denna

35 olycka som en Man – det var egenteligen

[III:41]

blott jag som med quinlig beklagan paren-
 terade öfver den bortgångna. Wi passerade
 nära Iggesunds Bruk. Belägenheten var Pit-
 toresk, men just som jag skulle samla ma-
 terialier till en beskrifning deröfver, befunno 5
 vi oss i en brant backe, och hästarne, uppskräm-
 de af en hop folk som lupo fram att begapa
 oss, hade så när gjort en sväng på sidan, om
 vi ej haft en skicklig kusk; emedlertid var
 hela herrligheter ur sigte. På Iggesunds 10
 gästg. gård blef jag complimenterad och uppassad af
 en afsigkommen Gesäll från Sala, som jemväl
 hade någon tid arbetat hos Grefve Schwerin. Han
 var mycket beställsam att ordna om Hästarne, och
 hjälpa "Hennes Nåd " i vagnen, knäppa till fot- 15
 sacken, o.s.v. Genom vårt dröjsmål i Söderhamn
 förlängdes resan inpå natten. Wi hade nämlⁿ
 ännu 3^{ne} ombyten quar till Bringsta. Förbi
 Hudviksvalls Tullport passerade vi kl. 11, och kun-
 de således ej besöka Staden, ehuru jag gerna hade
 helsat på Annette Djurman och Albert lika
 gerna köpt sig en pipa. Så mycket jag med
 mina sömniga ögon kunde se, var belägenhe-
 ten vacker. Staden ligger vid en hafsvik och
 ser rätt trefflig ut. Om jag vidare bemärkt nå- 25
 got under vägen hit, törs jag ej berätta derom,
 emedan det kunde blifva blandadt med dröm-
 mar, och jag piquerar mig att som andra resande
 säga idel sanning, men det vet jag att jag såf
 under hela 2^{ne} ombyten. Albert stackare vil- 30
 le ej röra sig ur stället, för att ej väcka mig, utan
 lät hålla med vagnen på Landsvägen och byta
 om hästar, o.s.v. talande genom en öpen
 fjerdedel af vagnsfönstret; hvilket allt ho-
 nom till mycken berömelse länder. Således 35
 efter att hafva sofvande förbifarit Sanna och

[III:42]

5 Mallsta ankommo vi hit kl. 3 på morgonen
 och hafva hvilat rätt godt några timmar. Wi ha
 nu frukosterat tillsammans med våra resande
 Herrar. Albert som uppstod före mig, kom
 10 nyss, jubelerande af fröjd att hafva erhållit
 en Pipa till låns af Mag. Nensén, och manade
 mig att stiga opp. Jag var så sömnig att
 jag ej kunde påminna mig att jag druckit
 kaffe, men måste väl tro honom på hans
 15 ord. Se så – nu afresa vi i compagnie –
Ejäl, i Medelpad d. 12 Jun.
 God morgon, eller rättare: Middag, såsom
 jag nu skall vidare förklara. Först vill
 jag berätta att färden från Bringsta gick
 20 rätt bra. Mag. Nenzén, efter slutad disput
 med Albert om kusksätet, roade sig med
 att kуска en station, emedan, som han
 sade, skjutsbonden ej skulle kunna
 köra i de stora Medelpads backarne.
 25 Conversationen var liflig och munter.
 En regnskur helsade på oss under vägen
 öfver vapel-skogen, och under den mulna delen af
 f.m. kunde jag ej skilja de på afstånd uppsti-
 gande bergs höjderna ifrån molnen, utan –
 30 till Alberts stora förnöjelse – utbrast jag en
 gång, vid åsynen af ett berg, ”Se der åter ett
 tjockt moln, nu få vi väl regn hela dagen!” –
 Wi ankommo, utan synnerl. äfventyr kl.
 3. e.m. i fullt traf in till Sundsvall. Stude-
 randen Wikner var nu vår kusk hela dagen.
 Wi läto servera oss middag, tömde en bou-
 telj vin, och begåfvo oss åter på vägen, utan
 att ge oss tid att bese en i granskapet uppförd
 ny finbladig såg, som sades drifvas, ej af vatten,

[III:43]

väder, eller ångor, utan medelst en perpendikel.
 Albert fick heller ej besöka Rector Arbman, som
 hade rest till Stockholm. Wi mötte honom
 mellan Gefle och Trödje och talte några ord till-
 sammans. Sundsvall, ej längesedan nybyggd ef- 5
 ter öfvergången eldsvåda har breda reguliera gator
 och vackra Trädhus, längs efter den låga sjöstran-
 den, och synes ligga i en dal, om ni beha-
 gar följa mig uppföre den stora backen norr
 om densamma – men till fots, mina vänner – 10
 råder jag Er att färdas, för att ej risquera att,
 likasom jag, åka baklänges öfver diken och
 emot gärdesgårdar, i synnerhet om ni skul-
 le begagna samma hästar. Nenzén skrek:
 ”Ur vagnen”! och lopp till och lyfte mig ur. 15
 Sedan Herrarne förgäfves bråkat med hästarne,
 skickades efter andra, så att vi ändtlⁿ kom-
 mo öfver den fatala backen, hvarefter det
 gick i fullt fläng vidare. Snart mötte vi
 2^{ne} färje-ställen. Utsigten från det ena 20
 var rätt vacker. Löfskog bildade en am-
 phitheater vid utloppet af Indahls Elfven
 hvars ännu grumliga bölja påminte om
 en ryslig flod för flera år tillbaka, som
 våldsamt bortförde lador, hus, skog och 25
 sågverk. I från sednare färjestället prome-
 nerade vi upp till vår Gästgifvare gård, en
 snyggt meublerad 2-vånings byggnad, der nu
 glädjen stod högt i tak, emedan man der
 hade ett så kalladt utskjutnings öl. En 30
 Gästgifvaren tillhörig Nybyggd Galeas hade
 gått af stapeln der nedanføre.
 Här afreste stud.W – ifrån sällskapet,

[III:44]

sedan han, vid afskedet, bjudit oss att vid
 genomresan af Nora helsa på sin Far.
 Nenzen stannade här, och logerade i nästa
 rum intill vårt, som var tapetseradt, gen-
 5 tilt meubleradt och drapperadt – Vi lade
 oss vid midnatt, sedan vi beställt Caffé till
 kl. 6., emedan vi ämnade hinna till Her-
 nösand före Gudstjensten. Trots de dan-
 sandes sorl under oss, sofvo vi rätt tran-
 10 quilt; på morgonen frågade jag Albert, en
 och annan gång vaken, om vi ej skulle uppsti-
 ga. kl. är väl ej 6 ännu, svarte han,
 förlitande sig på den bestämda Caffé-
 timmen. Ändtelⁿ hörde vi Nenzén
 15 promenera utanför – Vi ropte an ho-
 nom och han skrek: kl. är 12! Wi blef-
 vo rätt storögda och lättfotade! Hus-
 folket hade sofvit ut efter balen, och till
 på köpet hade Nenzén tagit ur kam-
 20 marnyckeln och kammarpigan vågade
 ej bulta på dörren hos det ”nådiga herr-
 skapet” Nenzen sade sig äfven vara
 något hårdsofd. Skjutsbönderna mut-
 trade öfver lång väntan, och vi på pi-
 25 gan som ej hade väckt oss. Emedlertid
 frukostera vi nu, och begifva oss sent om-
 sider på vägen igen. 2^{ne} stationer åter-
 stå till staden – adeiu! – –
 Hernösand s. d. kl. 10. e.m.
 30 Ja – nu är jag här – vi anlände kl. 7,
 i afton, medan vi haft usla hästar

[III:45]

på det 2 mils långa backiga hållet från
 Fjäl. Albert kuskade sjelf, sedan Nen-
 zen efter mycket prut tagit plats bredvid
 mig i vagnen. I de stora backarna pro-
 menerade vi stundom både uppföre och ut- 5
 före. Skjutsbonden alltid försedd med en
 sten att lägga mot hjulet, då hästarne
 ville stryka, (egentl. var det blott den ena)
 Det är en förb – häst! skrek Alb. en gång
 i harmen – Ja – det är en Turk, skrek 10
 skjutsbonden och höjde sin arm med ste-
 nen i hand. Han har rätt, sade jag,
 han tror på Ödet. Nenzen skrattade,
 och på detta och dylikt sätt förkortades
 den tråkiga vägen. På Marks Gäst- 15
 gif. gård fingo vi bättre hästar, men Al-
 bert som hade föregående äfventyr i friskt
 minne, ropade, vid första backe, till skjuts-
 bonden att förse sig med en sten för att
 lägga mot hjulet, då hästarne stadna – 20
 Han såg sig dumt och rådlös omkring.
 Albert förnyade anmaningen tydli-
 gare. ”Schåh! hvärför skulle de stanne
 åtter”! sade han. Ja – vist är det onö-
 digt, bed dem gå på du, skrek Nenzén. 25
 Då vi kommo Hernösand på en half
 mil nära, eller der vägen dit afviker ifrån
 stora Landsvägen, öppnade sig på en gång,
 vid farten utför en hög backe, den behagli-
 gaste utsigt af Löfkransade sjöar och floder. 30
 Säbrå kyrka, af en egen architechur, samt

[III:46]

den nya Biskops gården presenterade sig till vänster – sedan vi passerat derförbi och genom en annan skogspark, syntes Hernösand i fonden, på ett näs emellan 2^{ne} hafsvikar.

5 Residenset och Gymnasii huset uppreste sig öfver Staden och fågnade ögat, men kyrkan syntes rätt oansenlig för att passera för Domkyrka. Wi körde in hos en Rådman
 10 Walanger, medelålders man och Enklinge. Albert hade conditionerat hos honom under Gymnasii åren. 3^{ne} Barn, en Systerdotter som
 15 agerade Vårdinna, en Farfar, åttatio-årig Gubbe, och en Student, slägtninge af huset, utgjorde vårt sällskap. – Jag måste nu till
 20 min kappsäck, som ej varit aflöst ifrån vagnen, allt sedan vi lemnade Enåker, hvilket Albert anmärker såsom bevis på hans
 25 skicklighet att fastbinda densamma.

Hernös. d. 14 Jun. Jag finner mig här rätt
 20 ogenerad och sysselsätter mig utemellan med mitt handarbete. I går, på e.m. hade vår
 25 Värd bjudit 2^{ne} GrannFruar till sällskap åt mig – Ett par språksamma Damer, som
 30 regalerade mig med en hel hop Stads anecdoter. Min lilla gredelina Spens som jag just nu sydt färdig, vann deras stora
 bifall – ”Hvad ville jag ej gifva, sade den ena, om Fru A och Fru B – finge se mig i en sådan! Jag
 måste göra mig en – ah! de kunde dö af harm
 att de sig förekomma i ett nytt mod – De äro

[III:47]

i dag hos Fru C – Jag gick en hel gata i omväg
 för att behöfva gå derförbi. De hade säkert då
 börjat tala om den här klädningen, som de nöd-
 vändigt ville jag skulle vända så att blommorna
 vette uppåt” – åh, Cousine! Wi ha nog annat 5
 att tala om i dag – Än min lilla hund då, som
 blef ihjelbiten i går! – min sorg öfver det stackars
 kräket, det räcker nog till det, en god stund – – –
 – – – o.s.v. vår interessanta diskuss afbröts af
 Några Herrar, Linders bekanta, som sanno- 10
 likt äfven ville se hans unga Fru. Vår Rese-
 kamrat, Magist. Nenzen anförde dem. Äfven
 fick jag göra bekantskap med Comminister
 Thunvall från Stigsjö, hos hvilken Hanna
 säkert påminnes sig att Albert vistades en 15
 tid för 5 år sedan. Det är en originell
 gammal-ungkarl, som ser oborstad och mal-
 propre ut, men skall vara aktningsvärd och
 välgörande. – Efter supéen följdes vi alla
 ut för att höra studerande ungdomen sjunga, 20
 roende längs efter sundet. Då vi närma-
 de oss den ena Bron voro redan många åskå-
dare samlade – åhörare kunde de ej kallas,
 ty deras högljudda prat öfverröstade sången.
 Folksången behagade mig mäst, så vid deras 25
 aflägsnande från bron, tonerna allt mer och
 mer piano framhäfvade – Wi gjorde än-
 nu en tour i staden, förbi Landshöfdinge Re-
 sidenset, som är rätt prydligt, och skildes slut-
 telⁿ från vårt främmande. Den 14 reste vår 30

[III:48]

värd på en maskerad; Albert och jag gingo ut i staden, och mötte en ung Magister af Alberts bekanta, som gjorde oss sällskap. Wi besågo Gymnasii huset, som var ganska vackert. Entréen
 5 leder genom en rund vestibul med hvälft tak på Colonner. I öfra våningen utmärkte sig festivitets salen, som hade 14 fönster derifrån en skön utsigt öfver Staden och nejden omkring.^{ψ)} – En på bekostnad af Stiftets
 10 presterskap uppförd byggnad till Logis för fattiga Studerande syntes på en kulle ej långt derifrån. Men ändamålet sades vara förspildt genom Kuratorernes försumlighet och vårdslöshet. Den bebos nu endast af en
 15 vaktmästare; skulle heta Communitets hus, men kallades på spe Capitolium. – Sedan en smed behörigen besigtigat vår vagn, packningen blifvit gjord och god rese-frukost intagen, togo vi afsked af vårt
 20 goda värdsfolk och begåfvo oss d. 15de åter ut på Landsvägen.

Herrskog d. 15^{de}

Wid utresan från Hernösand anmärkte vi Stadens Hospital utom Tullporten ett snyggt
 25 2 vånings hus, till utseendet likt ett stenhus – Ett stycke längre fram ett nytt af sten uppfördt fängelse och arbetshus, som har ett fritt och sundt läge vid ändan af Stadsviken. Vår väg gick nu på norra sidan om Säbrå kyrka och Biskops gården – Utsigten började
 30 småningom blifva allt mer interessant ju mera vi närmade oss Ångerman Elfven. Efter nästa skjutsombyte foro vi förbi Utansjö Bruk, som hade en rätt vacker
 35 belägenhet. I fonden bortom en sjö syn-

^{ψ)} På frisen läsa följande: Hoc opus hoc studium parvi prope-remus et ampli si Patriæ volumus, si nobis vivere Cari.

[III:49]

tes Högsjö kyrka, hvilken, sedan vi rest $\frac{3}{8}$ mil, plötsligen åter stod midt framför oss. Här mötte Ångerm. Elfven och Weda Gästgifvaregård. Wi körde ned på färj-bryggan. I det samma kom en calf i sällskap med 5
färjekarlarne och gjorde Pirouetes och entrechat, på bryggan, så att hästarne ryckte åt sidan. Jag blev något förskräkt emedan jag ej hunnit stiga ur, men hämtade mig åter. Albert tog särskild båt för vår räk- 10
ning och lät vagnen öfverföras på färjan. Elfven är här $\frac{1}{4}$ mil bred. Omgifningarna voro interessanta. Anblicken af de höga bergskedjorna på ömse sidor kom mig att ej begripa huru vi skulle finna väg 15
framför oss, och när jag såg mig tillbaka, undrade jag huru vi kommit hit. Ankomne på andra stranden fingo vi genast hästar och fortsatte resan. Min Helsingesömna-aktighet var nu försvunnen. Wi fällde 20
ner Souffletten och njöto af att betrakta de om vexlande sköna vûer som ådrogo sig vår uppmärksamhet. Albert började gnola: Wikinga säten, åldriga lundar, klippor den eviga frihetens värn &c. Jag anmärkte att 25
skalden hade bordt placera sitt skrifbord på ett af dessa berg, då han författade sången. Man kunde väl kalla dessa tracter det nordiska Sveitz – Här vänta vi nu på Hästar. Albert har gått att helsa 30
på Capt. Wikner, Fader till ofvannämnde vårt rese-sällskap, Studerande Wikner, för att efterfråga Enkefru Svanbergs bostad, vid en väg som här löper upp åt Landet.

35

den vackra byggnaden är ett minne af framl. Lector Hellzens omsorger –

[III:50]

Han kommer nu tillbaka med underrättelse
 att det är 3^{ne} mil från stora vägen. Detta är
 väl något långt, men min Albert vill dock
 nödvändigt göra denna diversion, emedan
 5 han önskar få Fru Svanbergs äldsta Dotter
 till sällskap åt mig. Detta omtaltes väl
 i Westmanland, men idén hade jag redan
 glömt. I Taflan af vårt husliga lif såg
 jag blott Albert och Fanny, och då han nu
 10 plötsligen framdrog en tredje person, alde-
 les främmande för min föreställning, må
 han då förlåta att jag ej i hast visste hvar
 jag skulle placera den. Men då Albert på-
 står att han har alla vännerna på sin
 15 sida, så må det så ske. Med samma kän-
 sla som vittnade att han var mitt allt, fattar
 jag äfven hans ömhet, hans omsorg för mitt
 bästa och är tacksam derföre – Wi resa.
 Kungsgården, på aftonen.
 20 Wi hafve nu rest 1 $\frac{3}{4}$ mil från allmänna Lands
 vägen. Pittoreska vüer hafva äfven här om-
 vexlat och skänkt oss den gladaste njut-
 ning. Den sköna lugna aftonen embellera-
 de äfven alla föremål och visade den skö-
 25 na nejden i ett ljuft trollsken – Då vi,
 vid genomfarten af en skogslund hastigt
 öfverraskades af en ny skön utsigt, föll
 äfven plötsligt en törst på mig, och i det
 samma fingo vi se en källa vid sidan af
 30 Landsvägen. Wi läto vagnen stadna, gingo
 ned och helsade den blyga Najaden och er-
 höllo en angenäm förfriskning – Ett stycke
 derifrån kommo vi till Bjertrå kyrka, Annexe
 35 rätt mycket frapperade mig. Så följde den
 ena öfverraskningen på den andra. Jag

[III:51]

fattade Lyran för att i några enkla accorder gifva min känsla luft.

Ljuf och stilla aftonen förkunnar
 Slutet af en dag, så minnesvärd
 Och naturen genom tusen munnar 5
 återbär sin egen afskeds gärd –
 Dock jag villas – aftonen i norden
 Går ej ned förn' morgonen gryr opp!
 Så – när minnets strålar lysa jorden
 Dör den dygdige vid nytändt hopp – 10
 Ljufva njutningar från flärder skilda
 Höja hjertat; dagens scener ren
 Från det djerfva höga till det milda
 Sig förbyta uti quällens sken.
 Följen vägen som i sluttning leder 15
 I från höjden till den sköna dal –
 Skåden öfver trädens toppar neder
 Som i ljus och mörk nuance bereder
 Taflor skönt åt Neptuns spegel-sal.
 Varma, ljufva sommarflägtar susa – 20
 Dröj en stund vid denna sköna strand,
 Räck mig från den källa du ser brusa
 Nectarn, gode Albert, med din hand –
 Så! det friskar opp, kom låt oss fara,
 Kastom tacksamt några blickar bara 25
 Uppå kyrkan der, hur' lik hon är
 Den som för mitt minne lefver kär
 Der, bland böner som för oss uppsänder,
 Gryningen till vår förening tändes –
 Hvarför' är det icke verkligt den; 30
 Vänner! och I mötten der Er vän?
 Dock – – jag tröttar kanske med min meter,
 Lifvad, men ej lyftad af den æther
 Som omsväfvar oss i festligt ljus
 Öfver Berg och dal och sjö och hus! 35

Du bad mig, Albert, beskrifva denna sköna
 afton. Du ser i det föregående ett bevis

[III:52]

på min goda vilja. Men huru kan jag väl måla
 nog lifligt den onämnbare förtjusning som
 vid anblicken af denna sköna natur ge-
 nomströmmade våra själar? I min födelse-
 5 bygds småtäcka tracter fattade jag glad Lyran
 och sjöng – Här, der det förvånande hö-
 ga beständigt omvexlar med det sköna, och
 ömsom väcker beundran och förtjusning, der
 de nordiska mytherna bäst kunna använ-
 10 das, här känner jag huru litet jag är skald.
 Vänner! I tagen ju dock häldre en pressad
 blomma af Fannys hand, än en gravûr,
 tecknad af konstnärens – – –
 Ändtelⁿ äro hästarne här och Vagnen för-
 15 spänd – Trupper af Landtfolk, nätt klädda,
 ströfva förbi till närmaste Marknad –
 Wi ha ännu en mil att resa – farväl!-
Oppnäs d. 16de. Här sitter jag nu tidigt på
 morgonen i en Berceau af Hägg vid moss-
 20 klädt stenbord och helsar Er älskade vänner!
 Elfven flyter vid mina fötter. På andra
 sidan om den, öfver Löfskogen, syns Thors-
 åkers kyrka, och skogbeväxta berg i olika
 skepnader bekransa Horizonten. Till
 25 höger, längre bort höjer sig med spetsiga
 Torn, en för detta fästning, nu ett Tem-
 pel, Styrnäs. – Rundt omkring den kulle
 der jag hvilar äro små löfklädda ätte-
 högar. Hvem hvilar väl derunder af de for-
 30 dom mäktige? Ack blott en stofthög för-
 kunnar att ni lefvat, för stoftet som ännu
 säger: jag lefver! – Det är här, i denna
 sköna trakt som Enkefru Svanberg bor.
 Wi hafve hos henne bevilat öfver natten

[III:53]

Vår resa var dock utan ändamål. Hennes Dotter hade nemlⁿ redan låfvat sig till ett hus i Hernösand. Detta gjorde oss rätt ledsna, och jag tror äfven att flickan sjelf hade häldre följt oss, om valet nu stått henne öpet. Hon syntes 5
rätt hygglig och rask. Fru S— behagade mig äfven rätt mycket. Allt syntes hos henne vittna om ordning och treflighet. Hon hade ännu 2^{ne} Döttrar med sednare giftet, men som voro för unga att skiljas vid sin Mor. De omfattade oss med vänlig och okonstlad välvilja. 10
Deras gästfrihet, våra små promenader i den vackra omgifningen, gjorde de stunder vi tillbringade der, rätt nöjsamma, om jag undantar det förfelade ändamålet af besöket – 15

Äskja d. 16 e.m.

Vår diversion till Oppnäs kostade oss ett dygns uppehåll. Vid återkomsten till stora Lands vägen, vid samma tid i dag, som vi i går lemnade den, körde vi in hos kapten Wikner. En Dotter i 20
huset, jemte värden och vår Rese-kamrat undfagnade oss gästfritt med Caffé, vin och aftonvard. Det är en egen njutning för hjertat att hos främmande blifva bemött med denna välvilja och okonstlad förtroende. Vid 25
afresan emottog Albert 450 R^{dr} att aflemna i Umeå, utan att han fick derå lemna quittance. Vi begåfvo oss åter på vägen – Skogs kyrka, äfven en annexe till Biskopens prebände, Nora, låg nära vägen. Sköna vûer 30
fortforo att öfver allt fästa vår uppmärksamhet. Wi ilade genom små löfparker, omvexlande med blomstrande ängar, ljus-

[III:54]

gröna åkrar och lin-land – dälдер, sjöar och
 berg ökade, som vanligt, variationerna. Här
 sitta vi nu och vänta på hästar. Jag läste i bör-
 jan i en bok, men Albert som strängt vakar
 5 öfver dagbokens fortsättning, och tecknar en
 korrt pro-memoria under vägen, mig till efter-
 rättelse, kom äfven nu beställsamt med pap-
 per, bläck och penna. Om Hanna ändå
 såge detta, så skulle hon upphöra att göra
 10 mig orätt. – Se så, nu äro hästarne för-
 spända åter. –

Doggsta d. 17 på morgonen.

Åter möter mitt öga en klar och vacker
 Horizont. Samma höga, frappanta vûer
 15 möta äfven här och synes realisera den
 föreställning jag gjort mig om Alper –
 Ännu har jag ej behöft öppna mitt Caffé-
 förråd. Öfverallt får man en ganska god
 Morgon kopp, och logerar rätt väl. Snygga
 20 renskurade golf med granris, tapetkläd-
 da rum och målade meubler, gardiner
 för fönstren, och sängar med snygga om-
 hängen. Men hvad står Albert der och
 skrattar åt? ha! det är antika
 25 dörrstycken, men Målaren lærer ej full-
 komnat sin konst i Rom. Låt se!
 Jupiter i sin ungdom, klädd i kyller,
 med utslagna armar åkande öfver
 ett stenlagdt moln, på en Char, ej olik
 30 vår bergslags skottkärror, och dragen
 af ett sorts slaghökar – öfver den

gröna skov af lin-land - daler, som af
 byg skæde, som vanligt, variationerne.. Ved
 fætte vi nu af vante på hester. Jeg lade i bi-
 jæn i en bok, men altså som strængt vaker
 afus dagbogens fortsættelse, og heder en
 kort pro-memoie under vagen, mig hi efter
 rettelser, kom afus en beståelse med pap-
 per, blæk og penne. Om hermed end
 sage dette, si skulle heri uppholdt at god
 mig orate. - Se så, nu er kældere for-
 spændt at. -

Dagge 2. 17. vi maa nu.

Ater neder mite øje en kær af osker
 stovant. Samme høje, frappante vider
 mite afus her af fyndes velis om den
 fridspænnig jeg gjort mig om alper.
 Arme her jeg i' bekiert og nye mite Laff-
 færd. Ofveralt får man en ganske god
 morgn kapp, og loqer at vail. Sætte
 ruskvæde gulf med grævis, fægt kild
 da rum af mælede meubler, gardiner
 for fristne, og sænge med snygge om-
 hæng. Men hvad står altså der sig
 skratte at? ha! set ad antiken
 dordstykke, men Melan loved af full
 komnet sin konst i Rom. Det se!
 Jupiter i sin ungdom, klædt i kyller,
 med retslagen armer skænde ofus
 et skuligt moler, på en Cher, i' otik
 vane bordslags skatstykke, og draget
 af et stort slag heder - ofus den

andra domar för Neptun med en stor eld
guffel, ut klädd i vida blankbröster, bli
dykor ut vid sjöarna samt taget persik, tri-
umpherande på en slaga farkost, förspänd
af stora ådlor! —

Nu är åter vapen förspänd — adieu!

Spjute. I. d.

Den som vill föreställa sig Stollens berg
af skogen, der höfven kasta sin kulor,
för resa mellan Daggita af Spjute, inför
trakta det höga Skuleberget, som till vän-
ster af kull värd vägen uppenbar sig ka-
la toppen till skymen. Ökta siges ett
här fördom funnits de höfvenband, som
planerats de Resande. Nöjningen till
en kula, som förmodas kasta varit den god-
kallelse, synes såsom en märk fläck vid
transparen af den ena bergs toppen. De
som besökt den, men den likvaden, uten
långsam klättra dit, säga att kullen
är rymlig ut väl formad. Albert
kunde väl haft lust att klättra dit
med, tror sig, men han ouppgjorde
sin åtan ut att nöjda sig med att aflocka
den i storsta hest. Jag begripes g' kunnat
nägon kan berätta upp ut nedför denna
natten elendes lottade brant, der man
undviker här någon oönnhet i klättring
af några in kuggna braggstyg ett klaf-
va på, uten att finna en klättring, eller
något annat att kallas sig fast ubi-

[III:55]

andra dörren ses Neptun med en stor eld
gaffel, och klädd i vida blankstöflor, blå
byxor och röd jacka samt tagel peruk, tri-
umpherande på en slags farkost, förspänd
af stora ödlor! – 5

Nu är åter vagnen förspänd – adieu! –

Spjute. s.d.

Den som vill föreställa sig Italiens berg
och skogar, der Röfvare hafva sina kulor,
bör resa mellan Doggsta och Spjute, och be- 10
trakta det höga Skuleberget, som till vän-
ster och helt nära vägen uppreser sina ka-
la toppar till skyarne. Också säges att
här fordom funnits ett Röfvareband, som
plundrat de Resande. Ingången till 15
en kula, som förmodas hafva varit deras göm-
ställe, synes såsom en mörk fläck vid
framsidan af den ena bergstoppen. De
som besökt den – man kan likväl ej utan
lifs fara klättra dit – säga att hålan 20
är rymlig och väl formad. Albert
kunde väl haft lust att klättra dit
med, tror jag, men han supprimerade
sin åtrå och åtnöjde sig med att afteckna
den i största hast. Jag begriper ej huru 25
någon kan komma upp och nedför denna
nästan aldeles lodräta brant, der man
endast har några ojemnheter i klippan
och några inhuggna trappsteg att klif-
va på, utan att finna en telning, eller 30
något annat att hålla sig fast uti –

[III:56]

Till höger om vägen presenterar sig löfskog
dalar och sjöar i behaglig omvexling,
För att riktigt njuta af denna utsigt, bör
man komma norrifrån, eller också se
5 tillbaka från den höga backe, uppföre
hvilken man vanligen promenerar då
man kommer söderifrån. Derpå föl-
jer en mils lång skog, skuleskogen
kallad, från hvilken man omsider, i
10 fullt fläng utföre berget, anländer
ned på fruktbara och vattnade fältt.
Vägen kröker sig förbi en vik af salt-
sjön, den man dock ej kan se för berg
och höjder, och så kommo vi hit – Ett
15 stycke härifrån är Bjästa post Contoir
beläget. Hade jag nu haft ett bref fär-
digt så hade vi kunnat inlemna det
vid förbiresan.

Hörnäs s.d.

20 Här funno vi åter en brillant gästgif-
varegård. Vägen hit är, såsom vanligt,
vacker. I dalarne ser man öfverallt
bördiga åkrar och lin-land som vittna
om god jordmon. Sommaren synes
25 här, och öfverallt der vi framtåga, vara
ungef. lika avancerad, som den var
söderut, då vi reste. Gräset synes
här ändå mera försigkommet och
frodigare. Gårdarne äro i allmänhet
30 väl byggda, och belägna på höjder, så
att det alltid är torrt och snyggt kring

[III:57]

husen, som mästadels äro omålade, ofta
brädfordrade och försedde med så kalladt
näfver- och takveds tak, som man ej fin-
ner på södra orterne; Hässjor resa sig
ock nästan vid alla gårdar. Så myc- 5
ket i dag för Herrar Oeconomer. –
Albert fick här bref ifrån en Fru Hägg-
ström, som bor $\frac{3}{4}$ mil härifrån, samt
ungef. $\frac{1}{4}$ mil ifrån stora vägen, med
bjudning att resa in. Fanny var äfven af hen- 10
ne känd och fick sin andel i inviten. Wi put-
sa nu upp oss litet och begifva oss på vägen.

Albert har ock en annan visit att göra hos
Prosten Nensén i Själevad.

Umeå d. 20 Jun. 15

Jag är nu allena denna f.m. och flyr till Er,
hulda vänner, och talar med Er! Ack tiden går
så fort och vi med tiden! – För 14 dar sedan
var jag ännu midt ibland Er och slöts till
Edra hulda hjertan. Längte har jag nu sutit 20
och tänkt på Er, och ni? Ni tänker väl ock
stundom på Er Fanny, och frågen hvarandra:
Hvar är hon nu? Ack! ibland frågar jag mig
det sjelf, till dess jag vid min Alberts hjerta
finner denna fråga tröstefullt besvarad. Nu 25
har jag a[llt] skrivit förbi min journal. Om
jag kunde skriva i vagnen ändå! så hade
det mera lif och intresse. Stundom falla
mig tankar och ideer in som kunde för Er
hafva något interesse; ibland äfven små in- 30
fall som skulle roa Er. Jag talar med Er
alla, efter de ämnen som förekomma, och som

[III:58]

mäst kunna interressera Er. Men de förflyga
 dessa samtal innan jag hinner få dem på pap-
 peret – dock nu sladdrar jag åter – Jag måste
 väl slita mig från det intima af Ert um-
 5 gänge och vara blott den resande Vänner.
 – Albert gjorde den omtalta visiten i Sjä-
 levad, derunder jag satt i Vagnen och läste
 i Wanlundurs Saga, som Albert köpte i
 10 Hsd. Han kom snart tillbaka och nu af-
 veko vi från Lands vägen till en By, Lung-
 ånger, der vi lemnade vagnen. Jag blef sur-
 prenerad att finna en bekant der vi körde
 in. Jag hade handlat med Värden på Sala
 Marknad. Här funnos ock nu finare och
 15 gröfre lärfter till öfverflöd. Härifrån
 togo vi en vägvisare öfver berget till Hägg-
 ströms gård. Vägen just ej bland de bä-
 sta, blott en gångstig. Körvägen ledde i
 krok, och kunde dessutom ej befaras med
 20 vagn. Båttled, med någon omväg fanns
 äfven, men Albert ville ej släppa mig ut
 på sjön i det starka blås-vädret. Vi val-
 de således den gina gångstigen, som Al-
 bert sade kunna gifva en liten öfning för
 25 den sista stationen. Wi kommo först
 till en dæld som var något sank. Albert
 bar mig deröfver. På andra sidan vid
 Bergsfoten saknade jag min Schawl, som
 blifvit efter under det jag bars öfver myran.
 30 – Den återfanns och vi klättrade uppföre
 berget mellan buskar och stenar. Öfverst
 derpå satte vi oss att hvila. Svetten droppade

[III:59]

utför kinderna och vi gjorde den upptäckten
 att vi bägge glömt medtaga näsduk. Albert
 vände ut och in på sin skjortficka som sedan fick
 passera för handduk. Dessa små äfventyr stäm-
 de oss till munterhet. Wi stego nedför berget på 5
 det odlade fältet, der vi snart upptäckte målet
 för vår promenad. Albert gladde sig på förhand
 åt den öfverraskning vi skulle göra emedan vi
 kommo från en sida der vi ej kunde blifva sed-
 da förr än vi anländt in på gården. – 10
 Så går man genom lifvet öfver dess branter, ler
 åt mödan, njuter af andras glädje, då man
 lyftes öfver sorgernas djup af en älskad hand,
 och så framkommo äfven vi, efter mödor, en
 miniature, till vårt bestämda mål. "Nu 15
 får vi se" sade Albert, "huru Annette går
 klädd hemma i sitt hus, ty nu kan hon ej
 vänta oss" Händelsen ville dock att Frun
 var hindrad och Herrn sjelf ute på gärdet då
 vi kommo, så att vi emottogos och anvistest 20
 rum af en Domestik, hvori vi en stund lem-
 nades ensamme. Straxt sade den elake Al-
 bert "Hon lopp väl in i sängkammaren att
 klä sig", Jag tror dock att han gjorde hen-
 ne orätt, och får härmedelst på mitt köns 25
 vägnar gifva honom en välförtjent skrapa
 för slika näsvisa anmärkningar. Hon
 emottog oss hjertligt och vänskapsfullt. Hon
 är född i Skellefte och dotter af framl^{ne} Com-
 minister Renhorn, Alberts ungdoms Lek- 30
 syster. Nu var hon på 3^{dje} året gift och
 hade hade en liten täck flicka om ett år.
 Hennes Herre ökte snart sällskapet, men
 återvände snart tillika med Albert för att

[III:60]

bese antändningen af en under odling
 varande mosse. Emedlertid converserade
 jag med Frun, som hade till sällskap en Mam-
 sell af Mari Wikmalms ålder. Lyckligtvis
 5 hade den vackra aftonen och de goda människor
 som omgifvo oss; upprymt mig så att jag var
 vid brillant humeur, och jag tror att det lyc-
 kades mig att underhålla den goda tan-
 ke hon hyste om mig, hvartill Albert gif-
 10 vit anledning, Wi åto aftonmåltid och
 drucko vin, men måste refusera deras vän-
 skapliga anhållan att dröja öfver natten,
 emedan vi ville hinna Ume dagen der-
 på, dit vi ännu hade öfver 13 mil quar.
 15 Wi hade beslutit resa genom natten. Mör-
 kret generar här icke ty det är ljust nätter-
 na igenom, hvilket ofta aldeles förvillat
 mig så att jag trott kl. vara 4 e.m. då det
 varit quälls dags. Vår värd tillät oss ej
 20 att gå samma väg tillbaka, utan lät ro oss
 öfver den nu lugna sjön och gjorde oss der-
 vid sällskap. Stränderna voro täcka, vatten-
 ytan spegelklar och aftonen skön. Vi
 landstego under vägen på en holme
 25 der värden, till surprise åt sin Fru, tillforene
 hade genom utgallring af löfträd, for-
 merat lefvande salonger, lika plogarne
 på Hanöberg, och försedde med bänkar.
 Träden hyste en hop namn och värdin-
 30 nan anhöll att äfven få rista våra.
 Wi återkommo till Lungånger vid mid-
 natt, skildes vid våra Vänner och reste
 vidare. Jag somnade snart och vaknade

[III:61]

ej en gång vid nästa ombyte af hästar vid
 Brösta i Arnäs. Emellan 3 och 4 f.m. den
 18de anlände vi till Täfre der Gumman
 redan kokade Caffé för egen räkning, och
 deraf vi äfven läto servera oss. Albert 5
 bjöd Gästgifvaren en sup, men han betackade
 sig, och sade att han drack så mycket mera
 Caffé i stället. En fin Lärfts väf, om
 10 härfvors garn var här under arbete.
 Wi reste vidare och det gick bra i början, tills 10
 vi hunno en stor backe, der hästarne ej vil-
 le längre utan började stryka. De voro de
 istadigaste bestar jag någonsin sett. Tåla-
 modet hade så när förgått oss. Albert för-
 sökte alla möjliga sätt. Än att låta skjuts- 15
 pojken rida på den ena hästen, under det
 Albert smälde på den andra, än att leda dem,
 o.s.v. Jag gick efter med en sten i hvardera handen
 för att lägga mot hjulen, då retraiten skulle
 börja; men allt vårt bemödande oakadt, 20
 så kommo vi nästan alltid på samma
 punct. Sedan Albert förgäfves besökt
 en nära belägen by, och skickat pojken
 till en annan för att få andra hästar, bör-
 jades åter arbetet, lika fruktlöst – ack! 25
 att åka baklänges är dock den sämsta
 färd, och ett istadigt humeur det tråki-
 gaste af alla, derifrån himlen oss bevara!
 Så satt jag vid sidan af vägen, och gjorde
 mina betraktelser huru baklänges det kan 30
 gå här i verlden. Albert som likväl ville
 framåt, och ej gerna stod rådlös, ville än-
 nu göra ett försök; lade först ett par större

[III:62]

stenar emot vagnshjulen, lossade stång-
kapporne ifrån tistelstången och band i
stället hästarnes grimmskaft dervid, att
de ej skulle förmå stryka tillbaka vagnen
5 om de blefvo våldsamma. Sedan lyfte
han mig upp i vagnen, och så – ett tu tre
bar det af i full carrier med hästar
och vagn uppföre backen, och Albert med
så att surtouten fladdrade högt i vädret.
10 Ännu återstod en annan backe vid Gideå
Elfven, der samma äfventyr förnyades
och samma bot, nemligen en från när-
maste gärdesgård plundrad trollstaf,
hjelpte. Jag hade då utsigten af en
15 flod, som vildt forssade mellan klip-
por i dalen, men jag kunde ej njuta
deraf. Hästarne voro så okynniga, att
de ibland stadsnade midt på jemna
vägen, då det ej annorlunda kunde
20 hjälpas, än att Albert lopp fram, tog
dem i betslet, och lopp med dem ett
stycke i fullt traf, hvarunder han, ett
tu tre hoppade in i vagnen mig till
ej ringa förskräckelse som fruktade att
25 han skulle bryta armar och ben af sig, eller
komma under vagns hjulen. ”Du skräm-
mer döden på mig”, ropade jag häftigt,
men nu skall ni tro han demonstrerade
huru säker han var på sina skutt och
30 saltomortal-språng, (det ni ock, gode
Vänner lären påminna Er, någon skrap-
nad likväl oberäknad ^ψ) – samt huru

^ψ på fingrarna nemligen, säger Albert.

[III:63]

ledes en onödig räddsla snarare gör det onda
 värre, om något skulle hända o.s.v. hvilket
 allt man vanligen, sedan farans stund är
 förbi, visligen plägar besinna, – men som
 dock är lika naturligt som att draga andan 5
 hade jag så när sagt. Emedlertid tyckte
 jag, denna lilla Crisis undantagen, att jag
 var en verklig hjeltinna hela vägen och sna-
 rare förtjente beröm än moraler Ψ – ja!
 mina kunskaper i den ädla kör-konsten 10
 har under resan stigit otroligt. Jag borde
 verkligen utgifva en Brochur rörande kon-
 sten att köra väl, som borde finnas på alla
 gästgifvaregårdar jemte skjutsförordningen.
 Jag kunde derigenom resa mig till stort 15
 ryckte, samt androm till stor nytta. Ty för
 hvarje ny skjutsbonde och kusk hörde jag al-
 tid en föreläsning hållas, som i anseende
 till locala omständigheter hvarje gång vari-
 erade. Ja, minsann skulle det icke blifva 20
 ett för den resande efterverlden högst in-
 teressant och nyttigt verk. Dock bestod det
 ej af blotta föreläsningar, ty jag måste äfven
 medgifva att Albert svänger sin piska li-
 ka skickligt som han orerar – det vill 25
 säga – känner den sak han afhandlar
 (i sanningen ej alltid händelsen här i verl-
 den) och skall jag honom till tacksamhet
 som hulpit mig fram så här långt i verl-
 den, då jag skrifver mitt lärda verk i en 30
 mycket grann dedication ge hans förtjen-
 ster härutinnan fullkomlig rättvisa,
 och der jag äfven allegoriskt kan inflicka,

Ψ) hvilket jag ock, min goda raska Fanny 35
 till låford måste erkänna.

(afskrif^s anmärkn.)

[III:64]

till betänkande för yngre med-Systrar^{*)} att då man väljer sig en reskamrat genom lifvet, bör man efterforska om han äfven förstår resa! –

Sedan vi lyckligt öfverfarit backarne, samt
 5 passerat Dombäck och Husom, nådde vi om-
 sider Önska gästg. gård dit vi så länge önskat
 att komma. Kl. var nu 7 på morgonen, och vi
 hade ej avancerat stort mera än 3 mil på hela
 natten! – Wi frukosterade rätt god skinka
 10 framsatt af Frun i huset, och reste. Sedan jag
 med halföppna ögon sett Grundsunda kyrka,
 somnade jag och Albert vixelvis, under det vi
 öfverforo den så kallade Malningen, En skog
 derigenom gränsen emellan provinserna löper.

15 Albert väckte mig sedan. ”Se dig ikring
 Fanny!” Jag gjorde så, och visste ej rätt hvar
 jag var hemma. Berg och dalar voro för-
 svundna. Skog, ängar och gården omvexla-
 de på jemnt land. Jag trodde mig åter-
 20 flyttad i min födelsebygd och glömde dervid
 att sakna de pittoreska vuer som förut hade
 förtjust mig. Stundom speglade sig dock en
 täck strand i en liten insjö eller sorlade en
 bäck genom de blomstrande ängarne. Wi
 25 voro nu i Westerbotten, och ankommo till
 Afva, derifrån vi fingo en Sjö kapiten till
 kusk, såsom en honneur vid min ankomst
 till provinsen. Än mer – Naturen tycktes
 äfven fira den . Åskan kanonerade – En
 30 ljum luft omsväfvade oss, endast uppfriskad
 af ett par små regnskurar. Wi passerade
 öfver Lögde ån och färjade öfver Le-ån, och
 under det vi gjorde våra anmärkningar öfver
 likheten med Westmanland, sågo vi Olofs-

35

^{*)} Man är straxt äldre, då man blir gift.

[III:65]

forss Bruk framför oss. Vår Capten berättade
att en H^r Petré nu förestod Bruket, hvars
Ägare bodde i hufvudstaden, och som Petré var
en Alberts ungdoms bekant, beslöts att hålla
med vagnen, medan Albert gjorde ett hastigt be- 5
sök. Wi anmärkte huru det i hast blef lifligt
på Herregården – Drängar och pigor sprungo i
kapp och (såsom vi sedan fingo höra) störtade in
till Petré och ropade: ”Patron kommer”!
Petré och Bokhållare skyndade till porten 10
för att skyldesammast beneventera sin Herr
Patron, och möttes i stället af – Albert, hvilket å
ömse sidor väckte munterhet. De åtföljdes in, och
efter några minuter återkom Albert synnerl. förnöjd
med visiten, som från det dukade bordet förskaffat
honom äkta färsk graf-Lax med en half och superbt
öl derpå. Att bli glad vid andras glädje har jag
försökt, men att bli mätt af berättelsen om andras
måltid, är något helt annat. Jag emottog derföre
med välbehag en god spilkum söt mjölk på Lef- 20
var gästg. gård, ej långt derifrån, sedan vi rest för-
bi Nordmalings kyrka. Det började nu gå raskt
sedan vi kommit innom Westerbotten. Hästar funnos
allestädes inne, och voro oss till möte innan vi
väl hunnit stadna med vagnen. Men kuskar fatta- 25
des i stället. Vid Lefvar fingo vi en flicka, som
Albert placerade i vagnen, i stället för kammar-
jungfru, och kuskade sjelf. Jungfrun fick vår Aloë
kruka i knät, i stället för mops. Nu gick
det friskt må ni tro! Vid Engesjö, sedan vi öfver- 30
farit Öre-Elf, som under sista kriget utgjorde
gränsen för Ryssarnes tåg genom landet, fingo
vi en liten skjutspojke, som posterades som
Laquej bakpå vagnen, under det Albert behöll
sin plats, hvarigenom vanns att vi i god 35
tid kunde hinna till Umeå. Under denna
nära 2 mil långa färd passerade vi nära Hörne-

[III:66]

forss Bruk, der en affair ägde rum emellan
 Ryssar och Svenskar en afton i skymningen, der-
 vid Invånarne mycket ledo. Här saknade
 jag min kapp-krage, som likasom Alberts Pipa
 5 begifvits sig ut i vida verlden. Min örngåts kud-
 de hade äfven blifvit bortbytt vid något nattquar-
 ter. Nära Sörmjölle gästg. gård syntes grund-
 stenarne efter en öfver Landsvägen upprest
 äreport, då kon. Adolph Fredr. reste genom
 10 landet. Ryssarne hade roat sig med att tän-
 da eld på den. Förut, sade Albert, stod den
 quar ännu tämmeligen bibehållen, och med
 ännu läsliga inscriptioner, bygd i Classisk
 stil med 4 ingångar, ornerade med pelare
 15 och hvälvt Tak deröfver. Pilastrarne hade
 varit fullskrifna med namn och sentencer.
 Albert tyckte skada vara att denna, ehuru
 just ej så åldriga fornlemning skulle för-
 störas. Härefter genomrestes en lång sand-
 20 hed till Stöcksjö gästg. gård, der Albert ned-
 steg från kusk till Herre i vagnen, sedan vi
 gjort vår toilett, och kommo snart, efter
 att hafva genomfarit en stor äng, den stör-
 sta jag någonsin sett, till Umeå Elf, öfver
 25 hvilken vi färjades, och anlände till
 stadens brygga, samt körde in hos Alberts
 kusin Handlⁿ Claes Alenius, som var
 ensam hemma. Hans Fru var på landet
 dit de snart ämnade flytta öfver somma-
 30 ren. Hon efterskickades och kom snart.
 Bägge äro rätt muntra och hyggliga och
 söka att på allt vis göra oss vistelsen ange-
 näm. I går middags hade vi till sällskap
 35 kaptenskan Löwenadler vår värdinnas syster,
 och en Grosshandlare ifr. Stockholm. På af-
 tonen åkte vi ut på Landet och gjorde visi-
 ter hos Alberts bekanta vid Landskyrkan,
 i sällskap med vårt värdsfolk. Aftonen

[III:67]

var vacker och vägen upføre den höga Elfs stranden, som var beströdd med Landtgårdar, rätt
 interessant. På återvägen besökte vi Alenii
 Landtegendom, Strömslund, som han nyss köpt
 af sin Svåger. Den hade en liten hygglig träd- 5
 gård, och entréen genom en allée. Bonings-
 rummen voro under reparation. Alenius
 är barnlös, men har en liten söt 3 årig
 flicka till fosterbarn. Albert ämnade
 helsa på sin Svärmor, och fick till sin stora 10
 förvåning höra att just i dag hålles auction
 efter henne. Han har nu gått dit, och då
 han återkommer ämna vi resa.
 d. 21. f.m. God morgon igen! Albert dröjde
 i går längre än han ämnat, så att resan ej 15
 blef av – Nu vänta vi blott på hästar. Jag
 har befunnit mig väl här, aldeles ogenerad,
 och det kostar just på mig att skiljas vid des-
 sa goda människor, hvars bekantskap jag
 så fort gjort. Efter jag nu har tid skall 20
 jag tillägga något om vårt besök på Lan-
 det, som kan intressera Moster Ahl. Först
 besöktes Collega Magist. Wattrang, som är
 gift med en Genberg, vidare Enkefru Hägg-
 ström, som ej var hemma, men sedan träf- 25
 fades hos Enkefru Fluor – Wi blefvo hjert-
 ligt välkomna. Den sistnämnda var en sär-
 deles munter och rask Gumma, med hvil-
 ken jag inlät mig i samtal och helsade
 från moster Ahl, under det Albert språk- 30
 kade med Fru Häggström och andra grann-
 Fruar som voro der. Derefter återvände
 vi till Strömslund. Fru Alenius hade sin
 mor, Lands Secreteraskan Häggström der, som
 är sinnessvag, och har ständig uppsigt af 35
 nöden. Se så, nu äro hästarne här – Frukosten
 väntar. farväl på alfvare! –

[III:68]

Säfvar s.d. Nu har vi färdats 2^{ne} ombyten.
 Det förra gick krångligt. Wi hade ett par stora
 hästar som aldeles icke ville framåt tillsam-
 mans. Efter många fruktlösa försök frånspä-
 5 des omsider den ena, på hvilken skjutsbon-
 den red förut. Albert körde vagnen med
 den andra till Taffe. Sedan gick det raskt
 hit. Här vid Säfvar hölls den bekanta ba-
 tailen, som slöt sista Ryska kriget. Gäst-
 10 givaregården hade ännu souvenir deraf
 i sina genomskjutna väggar och dörrar.
 Här är jemväl Säfvar Jernbruk och Sågverk
 beläget och äges af Bruksp. Eric Forsell i
 Umeå.
 15 Grimsmark i Löfånger d. 22.
 Vår resa i går gick raskt mot aftonen.
 Vi kommo hit i god tid, sedan vi passerat
 Djekneboda, Rickleå och Gumboda. Vid först-
 nämnda by är ett smalt pass emellan 2^{ne}
 20 Sjöar af hvilka den ena har förbindelse
 med hafvet, och den andra med större mo-
 ras. Man har derföre mycket tadlat vå-
 ra Fältherrar att de släppte Ryska arme-
 en härigenom. Der går äfven vägen ner
 25 till Rathan, en hamn bekant äfven i
 samma krigs historia. Der landstego Sven-
 skarne, hvilka vid Säfvar mötte den Ryska
 armeen, och läto jaga sig tillbaka.
 ¾ mil på denna sidan är Bygde kyrka
 30 söderom vägen. Albert reste ogera förbi
 Doct. Genberg, men gaf sig ej tid att köra
 in. Rickleå hade ett eget interesse för
 Albert och äfven för mig, emedan nära
 derintill hade det hus stått hvori min
 35 gode Albert var född. Nu visade endast
 lemningar af stenfoten stället, och en

[III:69]

frodigare gräsväxt på fordna gårdstomten lif-
vade minnet af de blommor bland hvil-
ka han lekt och varit lycklig

Hvar ges den gyllne tid uti förskoning 5
För sorgerna, och minnet i förvar?
Jo – blicka åter till din barndoms boning
Och skänk en tår åt dina sälla dar.

Då obekant af smärtan, vän af nöjet 10
Du icke plågades af framtiden,
Och räckte med det oskuldsfulla löjet
Din hand emot den kommande som vän.

Och om du sporde i din Mammas öga 15
En tår; dess orsak kändes ej af dig –
Men lik en tröstens Engel från det höga
Du var dock hennes tröst på lifvets stig

O Barndom! sälla ljufva tid för minnet 20
Du ger en lärdom än för äldre dar
Med tacksamt lugn och glädttig ro i sinnet
Jag än för hösten vårens blommor spar.

Se så nu äre vi åter resefärdige. Wi ämna 25
frukostera i Löfångers prostegård hos Pro-
sten Unæus, hvars adjunct Ullberg vica-
rierar för Albert. Wi äre derföre ute i god
tid. –

Bure s.d. på e.m 30

Wi äre nu inom Skellefte Socken. Nära
härintill har fordom Bure kloster, eller
Gille varit. På förra gästg. gården, Dag-
löstén, trädde jag inom Socknegränsen
som går öfver sjelfva huset, så att Folket 35
derinne, enl. ett gängse ordspråk, koka i
Löfångar och äta i Skellefte, emedan spiseln
är på ena och bordet på den andra sidan om
rålinien. Bure är en rätt brillant gäst-
gifvaregård. Byggningen har 6 rum på 40

[III:70]

bottnen och 2^{ne} Vindsrum. Min Albert
 har, under väntning på hästar, gått att hel-
 sa på Brukspatr. Sundbaum, 1/8 mil häri-
 från, för att fråga efter de saker vi skickat sjövä-
 5 gen. Jag deremot sitter och converserar med
 Er. Nyss kom värdinnan och presente-
 rade mig vin och bakelse. – I Löfångers
 prostegård, dit vi i god tid anlände, blefvo
 vi med utmärkt välvilja bemötte. Vär-
 10 dinnan bjöd först Caffé, sedan en god fru-
 kost och sidst en bål, och då Gumman drack
 vår välgångs skål föllo tårar i glaset, och
 hon nämnde mig: kusin. Wi dröjde dock
 ej länge der, emedan vi ej ville komma sent
 15 till Skellefte. Wi skildes från huset med
 tacksamhet och som hade vi varit gamla be-
 kanta – Nu stannar en vagn på gården.
 En Herre kommer in. Jag stoppar mitt
 papper i portefeullen – Albert kommer
 20 äfven – adieu.
 Skellefteå Prostgård d. 23 Jun.
 Nära vid målet af min resa, fattar jag
 pennan för att gifva Er en morgon hels-
 ning, hulda Vänner! Huru gerna ville
 25 jag ej nu på en stund flyga öfver till Er!
 Jag skulle då, i samråd med några af
 Er, ställa till en liten artig surpris och ha-
 sta i dina armar, goda Hanna, och helsa
 dig på din födelsedag.

30

Ack! förgäfves dina blickar
 Söka skymten af din Vän
 Och ej hör du, hur hon skickar
 Dig en suck: Lef lycklig änn!

35

Ja – vi skildas, goda ömma!
 Hanna! Ungdoms glädjen flyr

[III:71]

Låt oss ännu tacksamt gömma
Denna tid, för minnet dyr!

Må ej saknaden allena
Bli den skatt vår vänskap bar – 5
Lugn och styrka sig förena
Till en vård, den ädel var.

Glöm mig! om du deraf lugnas
Och du tärs af saknaden. 10
Mins mig! om du deraf hugnas
Att du äger änn din Vän.

Bästa Hanna! En tår sväfvar i mitt öga!
Du förstår ju din Vän. Jag törs ej dröja med 15
mina blickar vid de föremål som sväfva för
min inbillning vid tanken på dessa dar
och det förflutna. Jag skulle bli för vidlyftig.
Jag sliter mig derföre ifrån vår tete à tete och
öppnar din kammardörr, ropar in de öfri- 20
ga vännerna och sätter mig att berätta
åter. Jag nämnde i går att Albert återkom
till Bure på samma gång som den resande
Herrn steg in. Han fann altså mig och
Gästgifvar Mor i godt sällskap. Herrarne 25
började en discours och gingo i ett annat
rum, der Albert upptäckte att ock den okän-
de förde dagbok. De kommo snart tillbaka,
Den okände berättade huru han rest när-
mast efter oss hela vägen och ofta varit 30
nära att hinna oss, om vi ej beständigt
hunnit emlogera de befintelige håll hä-
starne. Han hade kommit öfver Åbo ifr.
Ryssland och reste nu öfver Finnland till
Petersburg, der han hade engagement. 35
Händelsevis upptäcktes att han kände
Major Reuterskjöld i Finland och jag fick
sända helsningar till hans Syster. Wi reste

[III:72]

och låfte betinga hästar på Innervik. Under vä-
 gen sade jag: Jag hade likväl kunnat skrifva några ord
 till henne. ”Det går an ännu anmärkte Albert.
 När vi kommo till Innervik skref jag derföre några
 5 rader till Minna Reutersköld, hvilka dock innehöl-
 la mycket. Jag ämnade lemna brevet till Gästgif-
 varen, men då vi skulle stiga i vagnen, ankom
 vår okände, så att jag fick lemna honom det i egna
 händer. ”Om det intresserar Er att veta”, sade han,
 10 hvem ni hedrar med Ert förtroende, så är det
 Protocolls Secreteraren Ramsay.” – Wi fortsat-
 te vår resa. På vägen hade vi den surprisen att
 den ena bakfjedern sprang. Som vi likväl
 voro försedde med goda rep, olyckligas sista
 15 tillflygt, så hjälpte Albert det onda med att
 åter hänga upp korgen. Snart öppnades för oss
 utsigten till Skellefte. Redan ett litet stycke från
 Innervik syntes tornet af Kyrkan, och i sam-
 ma mån som utsigten vidgade sig, så ljusnade
 20 Alberts anlete. ”Ännu en fjerdings stolpe,
 utbrast han, och jag är så godt som hemma.
 På detta hållet har jag alltid känt mig så
 glad ”! Jag kunde lätt föreställa mig hans
 känslor då jag tänkte mig resande till min
 25 födelsebygd, och jag då såge Löfsta kyrka i
 fonden. Emedlertid grälade han på So-
 len som bakom tunna moln ej ville fyllest
 upplysa den tafla som han önskade måtte
 göra på mig ett behageligt intryck, snart fä-
 30 stadt af erfarenheten. Ni skulle hört huru
 han orerade, likasom han stått framför en
 Camera optica, huru man här skulle få
 se och beskåda, nemlⁿ om man ägde sådana
 falk ögon som han, der ett sågverk, der en
 35 Landtgård, der ett skepps hvarf, der något an-
 nat på en half eller hel mils afstånd! o.s.v.

[III:73]

Emedlertid kommo vi Skellefte allt närmare,
 Albert under mycken förnöjelse, jag med en liten
 hjertklappning, såsom den der ginge att möta
 någon vigtig katastrof i min lefnad. Det är dock
 en egen känsla som man röner vid första inträdet 5
 i en ny sällskapskrets, i synnerhet der man är
 länge väntad och omtalad. En känsla som quin-
 nan alltid lifligare röner kanske, och som ni
 goda Systrar, lättare skolen begripa än till ock
 med min gode Albert. Wi ankommo nu till 10
 Sunnanå, midt emot kyrkostaden. Wi slip-
 pa väl nu färja, sade jag till Albert – ”ja visst!
 Wi kommo till en bro, hvars make du ej öfver-
 farit – se der syns den redan!” ”Skall Herr-
 skapet till prostgården” ? frågade kusken. Ja – 15
 ”Då får ni lof köra ned här, till Färjan” –
 Hvad? färjan! ”Ja” – hur då? ”Bron är un-
 der reparation”. Ja så! – Wi måste således der-
 an. Jag satte mig på en grön tufva vid stran-
 den under nära en timmas väntan, innan 20
 hästar och vagn kunde öfverflyttas på den lilla
 interimsfärjan, som dessutom fördes af oöfva-
 de händer. Albert agerade sjelf Charon, för
 vagnen skull, då den öfverfördes. Hela atti-
 raillen och färden förekom mig så vådlig att 25
 när Albert lade ut med färjan och vagnen,
 sittande på ena kanten af den förra och hållan-
 de i ena bakhjulet, öfver den strida floden,
 satte jag händerna för ögonen, och vågade ej
 se dit, förr än de kommit till andra stranden. 30
 Han kom snart tillbaka, och sedan hästar,
 äfven lyckligen kommit öfver, blef det vår
 tour att embarquera. Wi hade ett herrligt
 panorama framför oss, som Solen nu så vän-
 ligt och inbjudande upplyste, i den sköna flod- 35
 dalen. Den vackra kyrkan med sina fyra
 portiker med kolonner, samt den välbygda Präste-
 gården, midt framför oss. Nära vid Landnings-

[III:74]

stället ett sågverk, och der ofvanför den stora
 bron. Längs Elfstranden på ömse sidor
 lågo Landt- och Trädgårdar strödda, och den
 vidlyftiga kyrkostaden som liknade en stör-
 5 re köping – Ramen till denna tafla utgjor-
 des af grönlädda berg och höjder, genom-
 skurna af den deremellan sig slingrande
 floden, med sina på stränderna strödda byar
 och åkerfält, vattenverk och byggnader. Jag
 10 tyckte mig redan förd i kretsen af den nya
 verld hvare jag skulle inträda. Vi körde
 upp till prostegården. Doctor Ström och
 hans äldsta Dotter Lena, kommo oss till
 möte, vid det vi uppträdde på bron. Den
 15 sednare förde oss upp i öfra våningen och ge-
 nom en stor Sal till ett stort förmak.
 Hon är en skön flicka. Hennes klädsel nätt
 och modern – hennes conversation vittnar om
 finare bildning, vana vid sällskapslif, och
 20 røjde att hon varit litet ute i verlden.
 Hennes Far, en Man vid 60 år, hade ett
 utseende som ingaf aktning, och hans be-
 mötande som Vård och sällskapsman väckte
 nöje och erkänsla. Efter en stund bjöd han
 25 mig armen och förde mig till matsalen i ne-
 dra våningen, att spisa afton. Här gjorde
 jag nu äfven bekantskap med hans adjunct
 Bexelius, Alberts synnerligen gode Wän,
 och som jag äfven snart fann förtjena att
 30 vara det – vidare, yngsta Sonen i huset,
 Mikael Ström, en 18 årig yngling. Docto-
 rinnan sjelf hade varit sjuk i 6 veckor.
 En yngre Dotter, Lovisa, och en mam-
 sell Burman voro nu ej synliga. Vi
 35 logerades i öfra våningen, i en brillant
 säng kammare. Albert anmärkte att den

[III:75]

icke plägade upplåtas åt annat främmande,
 än personer för hvilka man krusade – det
 generade mig, som ej älskar att blifva så be-
 märkt. Emedlertid finner jag mig redan
 på allt vis bemött med aktning och vänskap. 5
 Lena gjorde mig nyss ett morgon-besök, berättade att man väntade en hel hop af grannarne på e.m. för att sedan åtföljas till öfverste Lieutenant Ulfhjelm på Fredricslund
 att der fira midsommars aftonen, en egen 10
 högtid här på orten. Jag skall då redan i dag införas i sällskapskretsen. När monne jag får nog ledighet att teckna den för Er? Lena och jag äro redan något mer bekanta
 och det förtroliga "Du" har banat vägen för 15
 en ledigare conversation. Vid bortgåendet upptog hon ett bref och sade med deltagande: "jag lemnar dig nu, ty jag vet att du här finner något som skall intressera dit hjerta"! Ja – jag känner att jag nu behöfver vara 20
 ensam med mig sjelf för att rätt kunna njuta af denna lecture –

 Slut på förra delen

[III:76]

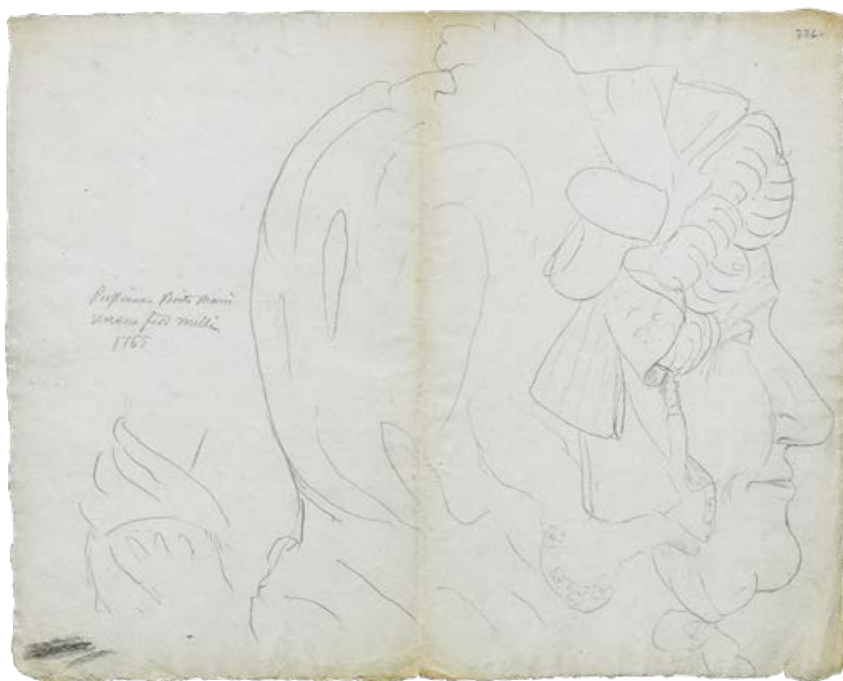
[III:77]

Min Resa från födelsebygden till Westerbotten
och Norsjö, i Jun. Jul. 1814. Sednare delen.

Norsjö d. Jul. "Hvad? ännu en del! Hvilka
ämna återstå då att så vidlyftigt beskrifva?" 5
lärer ni, gode Vänner fråga. Att en resa af 80
mil kan ge materialier – om man nemlⁿ för-
står att samla dem – till att pluttra en 50 octav
sidor fulla, det kan väl låta sig göra, såsom
vi redan sett. Men då nu blott 8 mil åter- 10
stå, så kunna vi skäligen befara att, i an-
seende till beskrifningen, i stället för 8,
få o quar?
Sagta, sagta mina vänner. Dömmen ej så
strängt. Jag talar ju så gerna med Er, och 15
njuter så gerna Ert sällskap, att ni äfven
måtte följa mig, under mina raste-dagar
på alla visiter, kalaser &c i Skellefte ock-
så – och sedan hafva tålmod att prome-
nera med mig till mitt nya hem – till häst 20
eller fot – hvilketdera ni behagar. Det
der allt går ej så fort det, må ni tro; och
till och med gamla Farmor i Enåkers prä-
stegård, skulle, om hon vore närvarande vid
lecturen, måhända till slut grundeligen 25
begripa "att man kan skrifva mycket om
tacke denna" och att sådana äfventyr väl
ock kunna förtjena att man afhör dem
åtminstone – samt gifve kanske före-

[III:78]

träde åt min historia framför Quintii
 Hejmerand von Flamings; emedan den
 förre åtminstone är sanfärdig.
 Här skrattar min goda Moster Berg litet,
 5 och säger: nå den Fredrica! –
 Ja! men! kommer ganska väl ihog den
 der aftonen jag också, då vi hade så roligt,
 och njuter ännu i minnet många dyli-
 ka. – Men jag lär väl återkomma
 10 ifrån mitt imaginaira besök i Enåkers
 Prästgård, ehuru gerna mitt tacksamma
 minne besöker den. Gören mig nu
 en åter-visit, gode Vänner! – Jag vill nu
 med denna diversion sammanlänka
 15 slutet af min föregående dagbok. Ka-
 sten en blick på dess sista blad, och skå-
 den nu vidare huru Fanny med tåradt
 öga öppnar sin kammar dörr i Skel-
 lefte prostegård. Lecturen är nu slutad
 20 och tacksamt sväfvar Hannas och Sofis
 namn på hennes läppar. Hulda vän-
 ner! Icke blott i födelsebyggden lifva-
 den I min glädje. Äfven hit reser Er
 vänskap i förväg mig till möte att för-
 25 ljuva mitt inträde i den okända kret-
 sen. Emottagen min tacksamhet!
 Sedan jag betalat den goda Lena sitt be-

Prostinna Brita Maria Unæus, f. Mellin (1765–1835), gift med kyrkoherden i Lövånger Magnus Unæus. På resan norrut till Norsjö efter makarna Linders bröllop 1814 avlade de ett besök i Lövångers prästgård, där prostinnan mötte dem – när hon drack makarnas välgångsskål "föllö tårar i glaset" (s. III:70). J. A. Linder. Arkiv och specialsamlingar, Umeå universitetsbibliotek.

Påbörjad porträttmedaljong som föreställer Marie (Elisabeth Maria) Sundbaum (1789–1875), som var en av tre systrar Sundbaum som de nygifta makarna Linder mötte när de kom till Skellefteå 1814 (s. III:79). Marie var värdinna på det kalas hos häradsbövdning Furtenbach som då ägde rum. Hennes far och bror var patroner på sågverket i Bureå. Hon gifte sig så småningom med handlanden Jacob Sjöstedt i Umeå. J. A Linder. Arkiv och specialsamlingar, Umeå universitetsbibliotek.

[III:79]

sök, åto vi middag, och vid Caffé-tim-
 man började sällskapet anlända. Först
 en ung BruksPatr. Sundbaum med 3^{ne}
 Systrar, hyggliga och gentila flickor, som
 nyligen i Löwenstedtska pensionen fullbor- 5
 dat den education som en sann huslighet
 förut grundlagt. Som de bodde 2 mil ifr.
 Kyrkan, ämnade de tillbringa helgen i
 Prostegården. – Widare en Majorska von Schildt,
 Lenas blifvande Svärmor. Hennes Man 10
 och son äro ute i kriget. Denna Fru, med
 hvilken Albert redan förut gjort mig nå-
 got bekant, svarade aldeles emot det begrepp
 han gifvit mig om henne. Jag ville önska
 att jag hade tillfälle att oftare njuta hen- 15
 nes umgänge. Vidare, en Enkefru Ren-
 horn med Dotter, o.s.v. Wi gingo, nå-
 got derefter, ut att promenera, då posten
 i det samma anlände och medförde åt
 mig bref ifr. min andre Far, och mina 20
 goda syskon Georg och Sofi. Jag satte
 mig på litet afstånd från sällskapet, vid
 den sköna Elfstranden med min dyrba-
 ra lectyr, och tacksamma tårar föllo
 derpå. Så täflade mina älskade vän- 25
 ner att äfven här möta mig vid mitt
 första inträde. Sedan vi spisat afton
 företogs en promenad till Öfverste Lieuten.

[III:80]

Ulfhjelrn, dit vi voro väntade för att
 tillsammans fira mids. aftonen. Den
 firas här i Westerbotten ungef. såsom
 Valborgsmäss aftonen hos oss, dock utan
 5 eldar, som också skulle ta sig illa ut
 der afton- och morgonrodnaden gjuta sig
 tillsammans. – Folket, i synnerhet ung-
 domen samlar sig i kotterier och af-
 bida, under allahanda nöjen och lekar,
 10 Midnatten, hvarefter samlingen blir
 något glesare, emedan icke alla upp-
 offra hela natten för att vid kors vägar,
 eller från 3ggr omflyttade hus-tak, se
 tuppar draga höskrindor, eller Trollen
 15 dansa m.m. som dock nu mera hö-
 rer till gamla och glömda forn sagor.
 Äfven vårt sällskap öktes un-
 der vägen med flera Damer och Cavail-
 lerer, så att vi tämmeligen talrika
 20 anlända till Fredricslund, där ser vi i för-
 väg möttes af Öfverste Lieutenanten,
 dess Fru och 3^{ne} Döttrar. Bekant-
 skapen var här snart gjord. Hennes
 Nåd, Mor till 8 lefvande Barn, af
 25 hvilka 6 fullväxta, är obeskrifⁿ
 munter och hennes friska och beghagli-
 ga utseende tycktes ock berättiga henne
 till den charge hon ännu med den

[III:81]

lifligaste naivité innehade, att vara Ge-
 neralen Chef för ungdomens lekar. Öfverste
 Leut^{ten} sjelf är Commenderande Chef för
 Bevärningen. Wi fördes genast i Trädgår- 5
 den, vid hvilken Pappa Ålström sjelf
 ej skulle hafva något att påminna, tror jag.
 Den var rätt artigt arrangerad. Frukt-
 träd, blomsterrabatter med åtskilliga busk-
 växter, allée &c. Wi trädde in i en
 rätt rymlig berceau med torfbänk ikring, 10
 sällskapet ökades snart med liten fin
 och hoppande vice Häradshöfding F- ,
 som plägade roa sällskapet med gymna-
 stik, Cabrioler och kortkonster. Item
 en Saltpeter-sjunderi Directeur Hermans, 15
 nyss anländ till orten, en trygg och torrolig
 Gubbe, som med sina infall och upptåg
 roade öfver allt, och var allestädes väl-
 kommen. Gubben hörde något illa, och
 detta tycktes ofta öka det pittoreska af 20
 hans munterhet; han stördes ej af Säll-
 skapets joller, utan fortfor i god ro med sitt
 glamm. – Wi gingo in på gården och
 sprungo sista paret ut, dervid vår Dire-
 cteur var första Enklingen. Sedan sam- 25
 lades sällskapet i Förmaket, vid mid-
 nattstiden för att dricka Caffé. Hennes
 nåd gaf tillkänna att Gossarne hade i

[III:82]

öfra våningen ställt till ett slags spe-
 ctakel, (liksom dem de små Littorinerna
 plägade gifva) Wi gingo upp att bese
 herrligheten. Wisselighen hade jag häldre
 5 varit under fria himlen och beskådat det
 stora spectaklet af Soluppgången – Lik-
 väl stulo oss, Albert och jag ut i lagom
 tid dertill; och höga, ljufva känslor upp-
 stego i min själ. Detta oafbrutna
 10 ljus hela dygnet omkring har ofta för-
 villat mig om tiden. Kl. 3 på morgo-
 nen gick en del af sällskapet, deribland
 Albert och jag, hem. De öfriga höllo
 ut hela natten. Som Färjekarlen nu var
 15 borta, gingo vi öfver den ännu ofär-
 diga bron, på bjelkarne, dervid Albert
 var vår gemensamme Ledsagare.
 Knapt hunno vi sedan (d. 24) så tidigt
 uppstå att vi hunno i kyrkan. Den
 20 är rymelig och ljus, har vacker architectur
 men gör invändigt ej synnerlig effect,
 medan innanredet icke är färdigt och
 måladt, för den som ej senterar det
 vackra och correcta i sjefva byggnads
 25 stilen. Socknens folkmängd är stor –
 Luxen bland Allmogen har stigit här
 till en ovanlig höjd. Quinnorna med
 Lifklädningar af kattun, bomulls lärf,

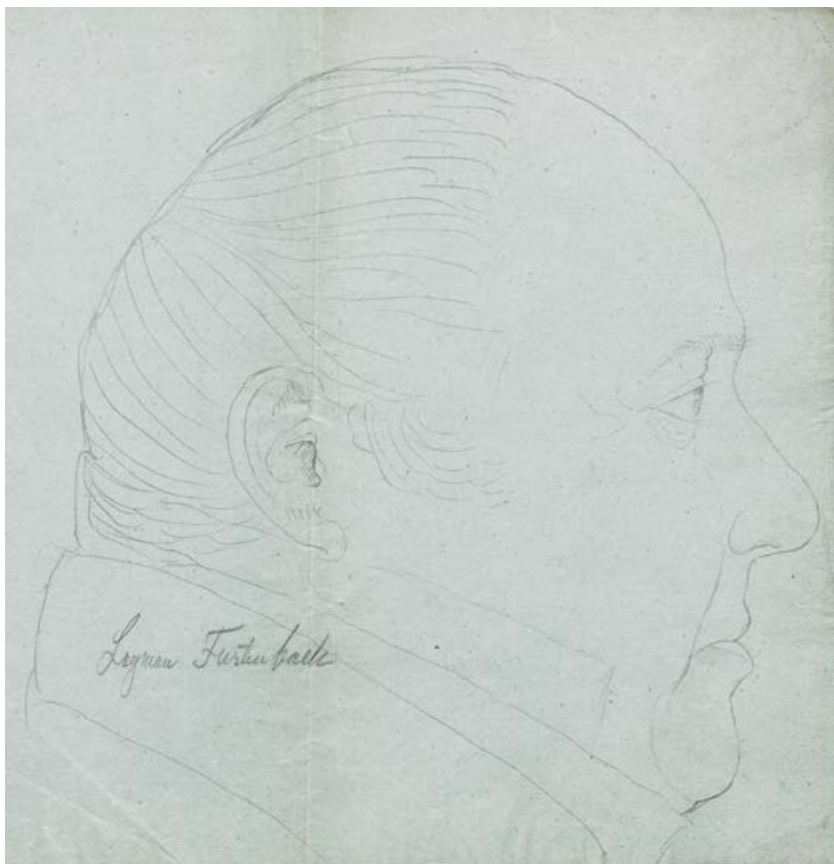
[III:83]

Cambric och siden, ofta med bart hår, eller
 hatt, flors-hufva, och bara armar med långa
 vantar. Man får ej en gång se en tröja,
 om ej under hvardags arbete. Karlarne vi-
 sa sig i pantalonger, frack, spens, Bon- 5
 jour, stöflar, och cachett på brutus-hufvu-
 den. Då Församligen går ur kyrkan
 har man samma brokiga spektakel som
 vid lika tillfällen i en stad. Då man mö-
 ter dem i sina helgedagskläder, behöfver 10
 man se dem nära i ansigtet, eller obser-
 vera attituden och tailen, för att veta om
 det är en ståndsperson eller en arbetare.
 Man skulle ju ej föreställa sig att dessa
 Quinnor som man kan få se i brokiga 15
 sidenklädningar, släpande siden schawlar,
 af 20R^{drs} värde, hemma tugga bark-
 bröd – och likväl förhåller det sig så!
 Detta enda lärer väl till någon del här-
 leda sig från den så långt avancerade 20
 Bond-handeln, samt Nationens härm-
 ningslynne. –
 Doct. Ström hade bjudit mycket främ-
 mande. Tiden upptogs af conversation,
 promenader, musik, m.m. Mitt hu- 25
 meur denna dag var dock ej stämdt till
 munterhet. Dagens sorger, för ett år
 sedan sväfvade för min själ – Goda
 Hanna! Jag utgjöt för dig min känsla

[III:84]

och fann mig sedan mera lättad. Efter mid-
dagen dansades efter sång. Albert och jag voro
blott med i Orchestern.

- d. 25. hade vi ej annat främmande än Sund-
5 baums. Flickorna och jag besökte på e.m.
Kapt^{skan} Lokk, som lefver ett slags Enkestånd,
sedan hon på godt maner skiljt sig vid sin
halfgalne man. Hon bor rätt treffligt. En
10 Trädgård, planterad af hennes Far, Past. Mel-
lin, beskuggar hennes Boning. Man sit-
ter der i hennes Sal, likasom i en ber-
ceau en espalier. Hon spelar Claver rätt ar-
tigt och accompagnerar sig med sång.
Sedan stego vi upp i Kyrko-tornet och beskå-
15 dade från Altanen der all verldens herr-
lighet. – Här tittar mig Albert öfver axeln
och säger: ”Du kan väl ock föra dina Vän-
ner dit upp, och låta dem se med dina
ögon” – – Nej, bäste Vän, det kan jag ej –
20 Min känsla var för mycket omfattande för
att ej vara fåtalig. Om mina Vänner icke
vilja sjelfve göra en färd dit, så må du,
i 4 placher göra dessa rika vûer för
dem begripliga – se der har du för det! –
25 d 26, Söndag, voro vi bjudna till en Härads-
höfd: Furtenbach, der vi funno socknens
Herrskaper församlade. Värden hade nyss
gift sig med sin hushållerska, med hvil-
ken han förut ägde barn – utom flera barn

Häradsbövding Carl Fredrik Furtenbach (1766–1834) som Linder mötte ett antal gånger i Skellefteå, bl.a. när han år 1800 var informator åt Furtenbachs döttrar (s. I:28). I sin reseberättelse från resan till Norsjö 1814 beskriver Fredrica ett besök hos Furtenbach, där herrskapsfolket i Skellefteå socken samlats (s. III:84). Furtenbach hälsade även ett par gånger på makarna i Norsjö (s. IV:75, IV:109). J. A. Linder. Arkiv och specialsamlingar, Umeå universitetsbibliotek.

Fältkanslisten, expeditionsbefallningsmannen och sockenskrivaren Carl Olof Westermark (1781–1865) på Norrböle, Skellefteå, var närvarande när platsen för Linders prästgård i Stennäs stakades ut (s. V:20). Westermark förekommer även som mottagare av julgåvor från Linder åren 1816 och 1817 (s. III:203, II:223). J. A. Linder. Arkiv och specialsamlingar, Umeå universitetsbibliotek.

[III:85]

med förra giftet, deribland 2^{ne} fullväxta
 Döttrar. Stället är vackert och väl bebygdt,
 och har efter honom, namn af Carlgård.
 Sällskapet delade sig i spelande, promene-
 rande och gymnastiserande partier. Här 5
 råder en munter och fri sällskaps ton, som
 gör att man icke känner sig generad, om
 man också ej skulle vara disponerad för nöjet.

Lena S– och Marie Sundbaum voro
 värdinnor på kalaset, som ansågs såsom ett 10
 hemkomöl. Linder brygde blåarne –
 d. 27 reste Sundbaums. På e.m. voro vi
 hos Majorskan Schildt, i sällskap med
 Doct. Ström, Lena S. Öfverste Lieut. Ulfhjelm
 och Fru, hvilken sidstnämnda gjorde trekarls 15
 partie med Herrarne – Jag hade då nyss
 fått ditt bref, Hanna, deri du så varmt
 utgjutit dig. Jag talade om dig, det var
 så ljuft. – Den goda Fru S– talade
 äfven om sina ungdoms år. Hon hade, som 20
 Flicka varit någon tid i Roslagen hos sin
 Morbror, Prosten Rhen, som fordom varit
 Adjunct åt Farbr. Carl Fant i Knutby.
 Så förflöt aftonen rätt interessant och
 efter supéen gingo vi ut att promenera. 25
 Man serverar här små bord för 3 à 4 per-
 soner, och man placerar sig efter behag.
 Wid återkomsten till prostegården mötte
 vi Alberts vicarius, Ullberg, som berättade
 att allt stod väl till i Norsjö – 30

[III:86]

d. 28 voro vi bjudne till Comm^{ster} Högström, som
nyligen tillträdt efter sin stjuv-fader, Anzenius.
Här funno vi åter vår société församlad.
En rätt vacker trädgård bjöd oss att söka skug-
5 gan, som var oss rätt angenäm i den starka
värmen. Vårdens Farfar, den bekante Doct.
P. Högström hade planterat träden. I hans
tid hade äfven fruktträd florerat der, men
i sednare åren dödt ut. Herrarne gjorde spel-
10 partier. De äldre inne, de yngre tumla-
de om, i en berceau med tärningar och
öhl bouteljer. Wi Damer placerade oss
på en grässoffa uti en skuggrik löf-sal-
lon, och grupper af små söta barn lekte
15 omkring oss. En liten yr Gosse, hvars Mor
var i sällskapet, kom galopperande med
en vattenspruta af Rör och – vips – ha-
de vi regn öfver våra hvita klädningar.
Skadan var ej stor, men barnens glädje
20 blef störd. På hemvägen hade det så
när blifvit ett större vattu-bad. Wi
följde Öfveste Lieut^s Herrskapet till vägs
till stora bron, som ännu ej var färdig.
Alb. hjälpte några Damer öfver den
25 bristfälliga delen, men Öfverste Lieut^{ten}
sjelf, som lär vara fallen för Svindel,
vågade ej försöka. Emedlertid ankom en
f.d. Handlande, som från den färdiga
sidan af bron, gått ner efter en stege och
30 sedan på spång öfver sågdammen, till

[III:87]

lands. Han tillbjöd sin tjenst att ledsaga
honom samma väg, under försäkran att det skul-
le gå bra. De gingo ner till dammen, H^r
Burberg förut på spången och nådig Herrn
efter, ytterst sagta och varligt – men det ville 5
ej gå – ” Du narrar mig, din – – – här kom-
mer jag ej öfver ”! – Jo, Jag försäkrar, nåd.
Herre, det skall gå ypperligt, om jag får äran
– – – här vände han sig om, för att räcka
fram handen och föll pladask i dammen, 10
som dock ej var djup, och tumlade om med
sågstockarne, under det nåd. Herrn skyn-
desamt återvände och lemnade B– åt sitt
öde. Albert och unga Ström lupo dit och
fattade B– i håret och drogo honom upp 15
ur vattnet, under det denne – hvilket för-
bytte vår förskräckelse till munterhet – spjer-
nade emot och ropade, så mycket det in-
supna vattnet tillät, ”vänta, vänta, håll!
M. H^{er}! låt mig få hvila litet!”– 20
Sedan blef dock Albert antagen till Led-
sagare öfver Bron, och sällskapet åtskildes. –
d. 29. gingo Lena och jag till Hornemans
på besök. Gumman gret af glädje att
få se mig. Hon är sängliggande af slag 25
i högra sidan, men tycktes ändå vara lika
munter som fordom. De hade ämnat
resa sjöledes till Stockholm, för att flytta
till Upsala, men i anseende till dyrheten
der, hade deras barn afrådt dem det – 30

[III:88]

Ännu väntade hon dock på bref ifrån sin Lovisa
 för att härom fatta beslut. Den aktningsvär-
 da Gubben var rask och lika trygg och vänlig
 som fordom. – Sedan gingo vi till klockaren
 5 i Församlingen, Landtm. Sundström, der vi
 stämt möte med Albert. – Gubben sjelf var
 blind. Hans Fru tracterade med Caffé, sylt
 och confiturer, samt efteråt med Théé och
 god-rån. Det halp ej att säga nej för något.
 10 På återvägen besågo vi Sågverk och quarnar
 i Degerbyn, der de hade ett rätt pittoreskt
 läge. Albert var Cicerone. Från en höjd
 derintill hade man en skön utsigt öfver kyr-
 kan, prestegården och Kyrkostaden, utföre den
 15 vackra Elfven, med sina Romantiska strän-
 der, som äfven till höger fägnade ögat med
 sin gröna infattning af ängar och löfträd,
 och sammanbundos med den långa kost-
 samma bron, som med sina många stenbryta-
 20 re mot strömmen, och deröfver oafbrutet
 gående och åkande personer, gaf den interes-
 santa taflan omvexling och liflighet.

Den 30 begagnade vi vår vagn sista gången
 för att, i sällskap med Lena, göra ett besök
 25 hos Bruks Patr. Sundbaum i Bure. Magist.
 Ullberg, som hade samma väg hemåt, kuskade
 för oss. Wi blefvo väl emottagne. Gubben
 behagade mig i synnerhet. Allt vittnade der
 om ordning och industrier. Stället var just
 30 ej så vackert, men trefnaden bodde der hos
 den aktningsvärde Ägaren. Albert reste
 ned åt hamnen till ett ankommit fartyg

[III:89]

för att emottaga våra saker, som med båt af-
sändes till Skellefte. Detta tog tid, så att vi
ej återkommo till Skellefte förr än kl 2. på mor-
gonen. – d. 1 Jul. besöktes handels bo-
darne i kyrkostaden; derefter utgallrades af 5
våra saker, hvad som nödigast var ett medta-
ga hem – den 2 Jul. voro vi bjudne till
Fredricslund. Albert jemte några unga
Herrar, kommo ej förr än sent på aftonen,
i anseende till ett arrangement för den följän- 10
de dagen, som jag straxt vill omtala.
Tiden upptogs af små handarbeten, och pro-
menader i Trädgården, dit hela sällskapet
efter Supéen begaf sig. Lena S– älskvärd
och munter, bekransade sig med syren-blom- 15
mor – snart försedde sig Gubben Hermans äfven
med en stor bukett, böd henne armen, och
man tågade i procession till Fruarne, der vi, ef-
ter att hafva glammat en stund, togo afsked
och reste. – d. 3 Jul. Hade Albert och 20
jag bjudit hela Societéen till en vacker
Holme, vid Elfvens utlopp, der han afto-
nen förut, med tillhjälp, af några vänner, ha-
de uppslagit 2^{ne} tält. Sällskapet an-
lände på båtar och slupar, och väderleken 25
syntes låfva mycket nöje för aftonen.
Fru Renhorn, med Dotter, hjälpte oss till
rätta med serveringen af förfriskningar.
Sedan vi druckit Caffé, och Albert höll på
brygga i bålarne, mulnade Horizonten och 30
den ena Regn skuren jagade den andra.
Det gjorde oss ledsna, emedan det nöje

[III:90]

som vi med vår lustfärd velat bereda sällskapet, blef stördt. Våra gäster voro dock rätt hyggliga och muntra. Man skickade sig i sitt öde det besta man kunde, skämtade och roade sig i Tälten. Ungdomen dansade i en Lada. Bålarne bidrogo äfven att lifva munterheten. Aftonmältiden serverades i det större tältet, der några och 30 personer sammanpackade sig, och glädjen stod högt i taket. –

Wi hade ämnat uppföra en liten lustbarhet i det gröna, som nu genom den fatala väderleken blef om intet, men som vi, efter supéen, sökte till någon del ersätta så godt vi kunde. Jag hade nu skrivit några verser som Albert, Lena och jag, under olika kostumer skulle afsjunga – Wi rangerade oss i en procession, jemte några af Herrarne, och Gubben Hermans i täten, i egenskap af Regements trumslagare – så gjordes en rund, under det Albert sjöng: (melod. Vikinga säten &c)

Hören med gamman, gamla och unga!
Uppå vår glada och sirliga choeur!
Muntrande glädjen manar att sjunga –
Lifvar den Er – det vår uppmuntran gör.
Tröghet blott mattar, nöjet försvinner
Om man ej hastigt och lustigt sig finner –
Glädje och munterhet endast vinner
Uppå bekymrens och ledsnadens kör.

[III:91]

O! Matronor – Eder glädjen!
 Edert husliga lif är med sällheten slägt.
 Sköna Möjor! glädtigt träden
 På de blommor dem kärlekens årstid har väckt.

5

Och Männer! I som gå
 Bland glada nyttors då,
 Varen redliga Svenskar och bygdens Ægid!
 Våra Bröder
 I från Söder
 Med oliven den gröna spå sällhet och frid. –

10

Derefter tog Lena sin guitarre och accom-
 pagnerade sig sjelf: (melod. Sällsynt glädje oss nu &c)

15

Lifvets dagar glädjetoma
 Fly och lemna ledsnad quar –
 Hoppet är dock lifvets blomma,
 Odla den, och lycklig var!

20

Vackra årstid! du förnyar
 Denna känsla i vårt bröst.
 Glädjen uppå lätta skyar
 Kommer ned till våra bröst*)

25

Och jag sjunger och jag dansar
 Och af blommor binder jag
 Snart den skönaste af kransar – – –
 Gissa hvem den får en dag!

30

Nu nedsatte jag min trumma, (en hatt-ask)
 och fram drog en blomsterprydd, modern som-
 marhatt, som vi köpt i Stockholm, och till Lenas
 stora surprise satte den på hennes hufvud,
 under det jag sjöng: (melod. Maj-sången)

35

*) – – – tunga skyar

gjutes ned – – – sjöng hon för tillfället.

[III:92]

En främling på de stränder
 Der dina blommor röjs –
 försmå ej dem jag sänder,
 Din skönhet dermed höjs.

5

En ask, vist ej Pandoras
 Sig öppnar för din blick
 Och hoppet ej förloras
 När Du dess blommor fick.

10

Må Du din lefvad pryda
 Med sköna blommors ans,
 Gå att Ditt hjerta lyda
 och bind din täcka krans –

15

Må du dock ej förgäta
 Hvad tack att?? jag kan ge:
 Smyg i din blomsterfläta
 En enda blyg pensée!

20

Herrarne fortsatte sedan med några mun-
 tra Choeurer, och sällskapet uppmuntrade
 oss med sitt bifall och glada lynne.

Det var lycka att aftonen ej var kylig, ty
 25 vi voro alla våta om fötterna, och blefvo
 det ännu mera på hemvägen. Ingen måd-
 de dock illa efter detta äfventyrliga nöje. –

d. 4 Jul. Börjades inpackningen af våra
 saker, som måste ske på ett aldeles eget sätt
 30 för den förestående resan, dervid åkdon ej
 kunde begagnas. Man gjorde små paketer,
 packade in i byttor, o.s.v. Vår kappsäck
 kunde likväl begagnas, och utgjorde den
 ena hälften af bördan för en häst.

[III:93]

På e.m. gjorde vi afskeds visiter, och våra hä-
 star anlände från Norsjö. Den 5te på f.m.
 fulländades packningsbestyret. På denna,
 den sista dagen af min sejour i Skellefte,
 gjordes min första visit hos husets Värdin- 5
 na, Doctorinnan Ström; som liggande sjuk,
 hade dag efter annan uppskjutit min entrée.
 Jag fann henne högst interessant och estimable.
 Då jag , efter en stund, ville taga afsked, bad
 Hon mig ännu en gång se henne, före min 10
 afresa, och tillade ganska smickrande: ”Jag
 finner att då man lärt känna Fru L-r,
 så vill man oftare äga hennes sällskap,
 hvilket jag nu, till min saknad, finner mig
 hafva för länge försakat” – Om hon sade 15
 detta af godhet, så tänkte jag det med rätt-
 visa. – Jag gjorde ännu ett hastigt be-
 sök hos Fru Horneman. Gumman gret då
 jag tog afsked. Hon ämnade nu taga ett
 björklöfs-bad, deraf hon låfvade mig myc- 20
 ken fördel. – Jag infann mig åter hos
 Doctorinnan, och tog afsked af henne och Den goda Lena,
 och hennes Far, samt de öfriga i huset,
 som jag ej utan rörelse kunde lemna, se-
 dan jag der blifvit förekommen med så 25
 mycken godhet och uppmärksamhet. –
 En Lector Westermarck och H^r Mikaël Ström
 följde oss till vägs 2 mil till Krångforss.
 Den förre körde för mig i sin Chaise –
 Vägen till Krångforss är i början rätt in- 30
 teressant, och följer Elfsstranden uppföre –

[III:94]

Den sednare hälften går igenom urskog, derifrån man, ej långt ifrån Byn, kommer utföre en respectabel backe ned till Elfven, öfver hvilken man passerar på en bro, nederst
 5 vid forssen. Der är Bomansforss krono Lax fiske. Vi stego af och beskådade det. Herrarne hugnades med löfte om äkta graf-lax till aftonen, en rätt som nu äfven börjas smaka mig väl – Ändtelⁿ ankommo
 10 vi upføre en besvärlig backe till Krångforss By, som blef vårt nattherberge. Vi öppnade vår välförsedda matsäck, spisade och begåfvo oss till hvila.
 den 6. om morgonen öppnades första gången
 15 min Caffé-attirail, som mina Vänner i Enåker så omsorgsfullt utstyrt, och vi druck[o] deras skål. Vår Lax-fiskare, som fordom varit Betjent i ett större hus, passade upp oss rätt artigt, och var äfven vår
 20 Kock för tillfället. –
 Jag grufvade mig något för den resa som nu förestod, och Klef betänkligt i min[a] Kossak-kläder, som Alberts hofskrrädda[re] i S – förfärdigat. Att börja med tog jag
 25 min Kappa utanpå, till dess frukosten var fulländad, och hästarne sadlade. Då kastades kappan af. Jag tog min husar mössa i handen och bockade mig för Herrarne, och steg från Alberts arm upp
 30 i Sadeln på Albert lif-häst och började mina Ridderliga äfventyr. –

[III:95]

Se, mina Vänner, jag skulle väl nu kunna,
 likt Münnkhausen, berätta Er en hop otro-
 liga saker, och hvem af Er skulle kunna slå
 mig på fingrarne, om det hängde aldrig
 så litet tillsammans? ty hvem af Er har
 väl gjort en dylik färd? – 5

Jag satt på en sedig och snäll klippare
 och i en bequäm och väl stoppad ridsadel, och
 det gick verklⁿ bättre än jag hade påräk-
 nat. Första milen till Finnforssen var 10
 den sämsta. Man aflägsnar sig smånin-
 gom ifrån Skellefte Elf, mot väster, och
 vägen är mycket ojemn och stenig. Ortens
 hästar äro dock så vana dervid, att det
 föga hindrar dem. Om Hanna varit 15
 med skulle hon visst hållit långa låf-
 tal öfver Hästarnes stora förstånd. En
 af våra Norsjö hästar gick i täten, med
 sin börda, sorgfälligt undvikande att vid-
 röra träden på ömse sidor, med sin vid- 20
 lyftiga packning. Albert och jag
 utgjorde centern och den andra last-
 dragaren, jemte drängen, skjutsbon-
 den och en flicka, arrier-gardet,
 Sättet att på hästryggen Transportera 25
 gods och saker, kallas klöfja. Man
 nyttjar en stark trädsadel, under hvilken
 en väl stoppad dyna ligger öfver hästens
 rygg och sidor. 2^{ne} stora granband, i form
 af aflånga Tunneband, hvilka hvar för 30
 sig äro ifyllda med ett rutigt galler af

[III:96]

vidjor, och försedde med stora länkar eller
 ygglor af samma ämne rundt omkring,
 samt garntrossar, emottaga det bagage
 som bör transporteras. Detta fördelas så,
 5 att hvardera bandet, som sedan sam-
 man häcktar öfver sadeln att hänga
 på hvardera sidan af hästen, är till vigt
 och omfång lika. Alltefter varornas
 beskaffenhet, inpackas de för detta ända-
 10 mål i säckar, byttor, kaggar, knyten,
 o.s.v. och sedan, på nyss nämnde sätt
 de bägge bördorna, som böra hafva
 jemnvigt, och nu kalles Bänne, äro
 pålagde, lägger man äfven något, allt
 15 efter som bördornas tyngd det tillåter, upp i
 sadeln. Så hade vi nu, på den föregå-
 ende hästen, våra öfverrockar, paraplui-
 er, käpp och parasol, samt öfver allt detta,
 aloë krukan högst i Sadeln. Efter
 20 2 timmars resa, rastade vi nu en stund
 i Finnforsen, och drucko mjölk, un-
 der det hästarne betade. Sedan fort-
 sattes resan till Rörnoret, dit vi äf-
 hade en mils väg. Härunder satt
 25 jag fördjupad i mina phantasier och
 betraktade vårt pittoreska tåg. Hvar
 är jag, frågade jag mig sjelf. Månne
 på vägen emellan Cairo och Medina?
 Äro icke dessa tysta vandrare Pilgri-
 30 mer som valfärdar till Mahomets graf?

[III:97]

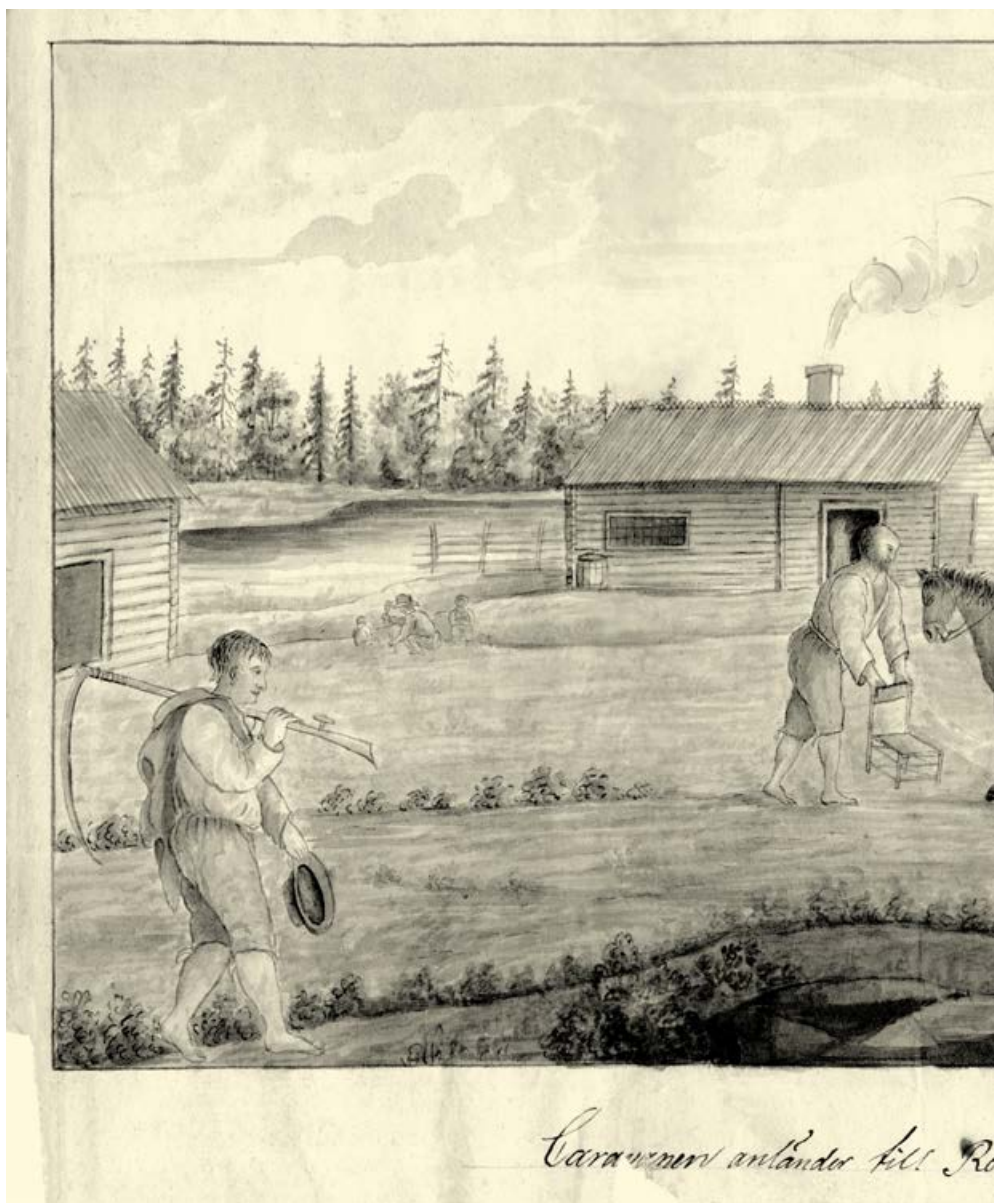
–”Graf! (ropar Hanna nu)”ja – der ha
 vi det – nu hittade hon just på den rätta
 benämningen! Till sin graf reser hon,
 ty för oss blir hon död och begrafven.
 den elaka – aldeles rätt! – Måtte hon 5
 dock i den der andra verlden dit hon
 nu beger sig, finna glädje och lugn!” –
 Sagta, sagta, min Vän! Förifra dig ej –
 och tala ej illa om de döda! Jag går igen
 och skall dessutom ej underlåta att sän- 10
 da dig sådana himmelsbref att du åter-
 tager dina ord! – Men hvar är jag då?
 Se dessa djupa, mörka skogar, dessa dy-
 stra sjöar der vandraren sällan speglar
 sig – – men hvad! der öppnar sig ju 15
 ett litet odladt fält. Några hyddor
 framträda, och i fonden en liten vänlig
 sjö! Wi komma närmare. Min häst,
 om ej just delande min nyfikenhet,
 dock för att snart få beta i skuggan af 20
 hyddan, ilar förbi tåget, Albert skyn-
 dar efter – Se så! nu stadna vi på
 gården. Se denna gamla Gubbe, med
 sin kala hjessa och hvita skägg, kommer
 från hyddan med en stol i de bägge darran- 25
 de händerna, för att ställa vid min stig-
 bygel! Är det en Eremit i de span-
 ska skogarne? – Dock nej – Se der
 en grupp af Barn som sitta lekande i
 gräset – Der kommer deras Far från 30

[III:98]

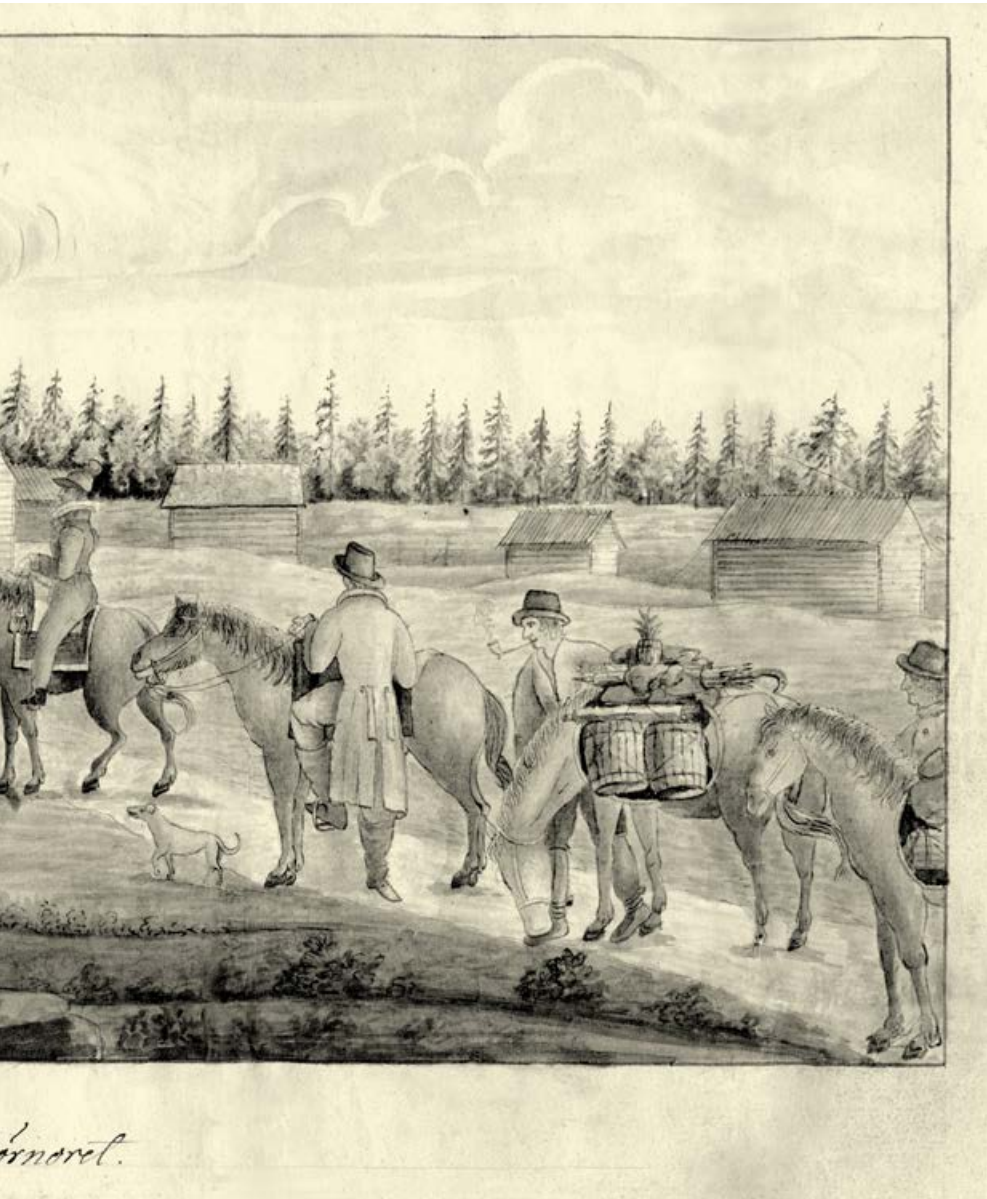
ängen med lien på axeln och hatten i
 handen – der står ju och Modern i
 dörren med en skål i handen, och
 ämnar hämta söt mjölk åt de kom-
 5 mande. Är då detta en Österländsk fa-
 mille och den 80 åriga Gubben en Stam-
 Fader bland sina barn och barnabarn?
 Det sista kan så vara, svarar Albert –
 vår Karavan anländer nu till Rörnoret.
 10 Härifrån ha vi blott 4 mil quar till
 vår egen lugna Boning, der huslig glädje
 väntar oss, vinkande med handen. –
 Ja – der stod den gamle så vänlig och glad,
 och löjet jemnade fåran i hans åldriga
 15 panna, då Albert kastat sig af hästen
 och lyftade mig lätt ur sadelen, sägan-
 de: Tack min K. Gubbe. Så här går
 det vanligen till väga. Jag emottogs
 nu med ett af kraftiga handslag be-
 20 kräftadt ”välkommen af alla” – ”Je”
ska vara mycket välkommen till oss”
 Man sadlade här af hästarne, som
 fingo beta, medan vi åto middag.
 Sedan suto vi en stund på gräset i
 25 skuggan. Jag vattnade min Aloë och
 Myrthen och Albert tecknade af stället,
 hvarefter och medan man åter sadlade
 på, jag gick in till Gumman som vag-
 gade sitt yngsta barn, och berättade mig
 30 under tårar sitt lefnadslopp, som dock

Linders plansch som visar hans då nybyggda prästgård Stennäs. Den uppfördes 1813 (s. I:209) och var belägen på Nässet vid Nörsjön, några kilometer söder om sambället Nörsjö. I sin reseberättelse beskriver Fredrica när hon som nygift anländer hit (s. III:101f.). Gården är numera riven.

Linders plansch som skildrar när de nygifta makarna anländer till nybygget Rönoret (hos Linder Rönoret) i västra delen av Skellefteå socken, fyra mil från Norsjö. Här mottogs de hjärtligt med "kraftiga handslag" av bl.a. en äldre man med frasen "Je' ska vara mycket välkommen till oss" (s. III:98). De sista milen till Norsjö prästgård tedde sig nog för Fredrica som ödemark.

Detalj från Linders plansch som visar "ankomsten till Stennäs" och som i sin helhet återfinns i volymens inledning. Här ser vi Johan Anders och Fredrica tillsammans med den trogne jaktbunden.

[III:99]

ej hade nog intresse för att här införas, ehuru vigtigt det kunde vara för henne. Wi togo afsked med vänliga handslag och stego upp på våra stolta gångare. Sedan vi passerat ungefär en mil, kommo vi till en sjö, hvarest en båt väntade oss. Hästar och folk fortsatte tåget landvägen, under det Alb. och jag läto ro oss öfver sjön till Bastuträsk. Wi dröjde ej längre der, än medan en skål mjölk tömdes. Resan fortsattes längs efter en helt smalt bergsrygg, på ömse sidor omgifven af djupa vattnade dälдер. Litet längre fram kommo vi åter till en sjö, hvarest Båt väntade, och förde oss öfver den, och genom en liten Canal till en annan sjö, intill hvilken Långträsk by ligger. Der hvilade vi en stund. Gummman som gaf oss dricka, förstod ej, såsom vi sedan fingo höra, att jag var Präst-Frun. Hon berättade nämlⁿ sedan för sina Grannar att Linder rest hem och haft en liten gosse med sig. Resan fortsattes först till häst $\frac{1}{4}$ mil, sedan en liten promenad till en stor sjö, der man väntade med båt, och rodde oss till Pjesörn. Just som vi landstego kom en regnskur och påskyndade våra steg upp till gården. Detta ställe har en romantisk belägenhet, högt upp på ett aflångt näs emellan 2^{ne} sjöar af hvilka den ena ligger djupt emellan höga berg, och den andra sträcker mils långa vikar in i nästgränsande socknar. Wi trädde in och blefvo vänligt välkomnade. Wi hade nu färdats 5 mil ifrån Krångforss. Jag undrade sjelf huru vi kunnat

[III:100]

hinna så mycket, med detta sätt att resa.
 Emedlertid var nu sängen välkommen och
 sömnen ljuf, fastän bädden ej var särdeles
 mjuk. – d. 7de om morgonen kommo både gam-
 5 la och unga för att se den unga Frun och Gum-
 morna trängdes omkring mig och täflade om
 att säga mig något hjertligt. Emedlertid sad-
 lades hästarne och Karavanen satte sig i rö-
 relse, under det Albert och jag foro sjövägen
 10 att börja med. Vid andra stranden stego vi åter
 till häst, och efter en $\frac{3}{4}$ mils gjordes halt, vid en
 gård vid Waj-sjön. ”Här, sade Albert, vid det
 han lyftat mig ur sadeln, och visade med han-
 den på en närstående byggnad, ”Här inne
 15 har jag haft mycket af både glädje ock sorg”! –
 Han hade nämlⁿ bodt der, tills prästegården
 blef färdig, och derifrån hade både Maka och
 barn ledsagats till grafven. – Wi gingo in –
 Albert var rörd, och jag – – länge stod jag der
 20 försänkt i betraktelser. Vänner! utan ord
 förstån I den tår som föll från mitt öga!
 Här sadlades nu af, och hela trossen lades
 i en båt; Albert och jag stego i en annan
 och färdades sjövägen, genom Norsjö by, till
 25 målet för vår resa. Huru skulle jag, gode
 Vänner, kunna beskrifva mina känslor?
 Mitt öga tåras då jag i minnet återkallar
 denna stund, då jag sagta framgungades
 på den lugna vattenytan till mitt nya hem,
 30 som mitt öga forskande sökte. Wi passe-
 rade förbi blomstrande och löfklädda stränder,
 lika med dem vid Hanöberg, ehuru mera om-

[III:101]

vexlande och under en vidsträktare Horizont.
 Här höjde sig skogbeväxta berg, der stodo landt-
 liga hyddor, omgifna af leende åkrar, då vi
 genom en slingrande kanal hastigt ge-
 nomforo Norsjö by och kommo ut på en stör- 5
 re vattenyta, och Albert gjorde mig uppmärk-
 sam på en udde, som på något afstånd fram-
 skjöt, der nya Byggnader höjde sig öfver Löf-
 skogen. Wi gungades nu på en vik af stora 10
 Norsjön, och hade en lika så vacker som vid-
 sträckt utsigt åt alla sidor. Till vänster ut-
 bredde sig södra byn längs efter stranden;
 den norra lemnades bakom ryggen. Till
 höger en grupp af holmar, öfver hvilka längst 15
 bort höjde sig långa bergsträckor, såsom upp-
 stigande moln. Men snart nådde vi stran-
 den af Stennäs. Gården visade sig genom
 en uthuggning af Löfskogen, den vi dock foro
 förbi, och landstego vid en liten gångstig på
 södra sidan, uppföre hvilken vi, arm i arm, 20
 gingo till min nya boning. Albert och jag
 hastade in i rummen, och föllo rörde i hvar
 andras armar – och – den som behöfver flera
 ord för denna scen, för den kan icke Fan-
 ny skrifva! – 25
Stennäs d. 10 Juli. Hulda Vänner! Ja –
 här är jag nu vid målet af min resa och
 min bestämmelse. Hvarföre kan jag ej hit-
 trolla Er, för att med få ord och sann hjärtlig-
 het kunna säga och visa Er huru jag känner 30
 att jag här skall lefva ett lugnt och sorgfritt lif!
 Säkert skulle det intressera Er att kunna

[III:102]

träda in i mitt nya hemvist och se huru jag
går här och stökar. Det förekommer mig ej så
olikt sagorna från min barndom, der man
på en gångare blef förd genom obanade sko-
5 gar och vägar, genom tusen farligheter, tills man
omsider kom till ett förtrolladt slott, der hvar-
ken Herre eller Fru visade sig, men hvarest man
genast kunde agera hemmastadd, och finna
allt efter önskan och behof. Der stod ett Cla-
10 ver öppet för vårt nöje – der ett väl sorteradt
Bibliotek – vidare ett anrättadt bord för
hungriga resande och sidst en uppbäddad säng
till hvila efter mödorna. Och när man
morgonen efter vill göra sin toilett, finner allt
15 tillbehör i fullkomlig ordning – en garderob
med färdig gjorda kläder som passa en –
o.s.v. kunde jag väl då annat, redan som
Barn, än älska stället Guddomlighet, och
tycka att han ej behöfde förvandlas till
20 en underskön prins, för att vinna mitt
hjerta! – Ja – så fann ock jag allt,
vid mitt inträde, färdigt till min anord-
ning och bequämlighet. Albert hade, vid
sin bortresa, nedlaggt åtskilligt som ej be-
25 höfde vara framme. Detta har jag nu range-
rat. Bland mina första besök inom hus,
kan nämnas det i källaren, som Albert
sjelf murat, och som är den bästa och rym-
ligaste jag haft tillfälle att se. Dess djup
30 under jordytan trotsa sommarens hetta och
vintrens köld. Den var ock nu väl försedd
med bärviner och öl. Sylter och annat som
plägar i källare förvaras, stodo der till Fruns

[III:103]

tjenst – Så hafva dessa dagar förflutit,
och i samma mon som jag kommit mig i
ordning, har jag kännit min trefnad ökar .
– Om jag ändå kunde göra Eder allt detta
åskådligt! kanske jag får invitera Er till 5
vår lilla middags måltid i dag och gifva
Er en liten vûe af det inre af vår stilla bo-
ning och våra nöjen? – Albert rodde till kyr-
kan och jag blef hemma för att skrifva till
Er; jag hann dock ej mycket, förr än jag åter 10
fick se hans båt landa, och våra blickar möt-
tes, och våra armar öppnades. Då stod den
lilla anrättningen färdig i det yttre rum-
met, och Coverterna voro prydda med törn-
rosor, dem jag plockat då jag följde Albert 15
till vägs ned till stranden. Stora, färska Ab-
borrar, dem Albert sjelf upphämtadt ur sjön,
sylvade hjortron med mjölk utgjorde rät-
terna och inländskt hallon-vin, deserten.
Och som det borde vara något för själen äfven, 20
så hade jag, under Alberts frånvaro, skrifvit
några små stancer som han nu, då vi ätit
och öppnade dörren till sängkammaren,
fann liggande på notställaren, för att dertill
sätta melodien; 25

Minnet af den 7 Juli 1814.

Jag är bergad! – ren i hammen
Har min Julle ankrat sig, 30
Gode Albert! och i famnen
Sluter jag med ömhet dig.

Dessa tårar som vi gjuta
Tolka hvad vår känsla ber: 35

[III:104]

Himmel! må vi länge njuta
Lön som trogen kärlek ger!

5 Måtte denna stilla Boning
Skydd åt friden, sällheten,
I din vårdnad i förskoning
Bergas för hvar storm kring den!

10 Fjerran från oss verlden larmar,
Albert, lyss derpå ej mer!
Sluten i din Makas armar
Mildt din blick mot hoppet ler.

15 Må då lifvets stormar bullra!
Lugnt hvart törne från vår stig
Vill jag rycka, och din skullra
Stödje i dess branter mig.

20 Albert! Du mig sällhet skänker
Och din Fanny, trogna öm
På din glädje tacksamt tänker,
Hvad hon ej förmår – förglöm!

25 Måtte himlen alltid skydda
Till vår sällhet våra dar,
Att, då hoppets äro flydda,
Vi må äga minnets quar!

30 Vår glada njutning härvid kan lättare för-
stås än beskrifvas. På e.m. stämde
Albert sitt stora, sköna Claver, det bästa
jag sett, lika stort med Westers, men med
starkare och behagligare ljud. Sedan vi spe-
lat derpå en stund, gjorde vi en prome-
35 nad ner till källan, dit en liten gång-
stig kröker sig. Ned om byggningen
har Albert börjat anlägga en kryddgård,

[III:105]

och planterat träd, der nedanföre ligger ett
 sädes land med växande råg som nu är i blom-
 ning. Sjöstranden nedanföre är bekransad
 med blandad löfskog och buskväxter, hvari-
 bland nyponbusken med sina sköna 5
 blommor sprider en angenäm luckt.
 Hela Landsudden omfamnas af den
 vidsträckta sjön, som delar sig i flera
 vikar och är beströdd med grupper af
 holmar. Se der den anblick som hvar- 10
 je morgon möter mitt öga. Återkomne
 från vår promenad, fingo vi besök af nå-
 gra Bond Gummor, som skänkte mig ägg.
 Folket här är mycket vänligt och välme-
 nande. Skada att jag ej ännu rätt väl för- 15
 står deras språk. – Se nu har jag ju
 gifvit er en liten målning af min första
 Söndag på Stennäs. Om jag kunnat teckna
 den så lyckligt som den blef njuten,
 så skulle jag säkert erhålla mina Vän- 20
 ners förlåtelse för min ordrikhet.

Stennäs den 24 Julii

Med skäl hade jag nu kunnat sluta min
 dagbok. Min resa är fulländad och jag
 har redan lefvat här öfver 14 dagar utan 25
 att kunna bjuda Er på kalaser eller lust-
 barheter, som icke här kunna vankas.
 Ändå fattar jag åter pennan. Hvad kun-
 nen I väl vänta Eder, som icke Er föreställ-
 ning kanske lifligare uppfattar!- 30
 Älskade Vänner! Det förekommer mig

[III:106]

dock litet svårt att så snart skiljas vid Er.
 Jag ser Er så gerna församlade att ännu lyss-
 na till min okonstlade berättelse. De fle-
 sta af Er äro nu sannolikt samlade på
 5 Hanöberg, och hvarföre kunnen I ej i dag
 besöka mig och dela den glada surprise som min
 älskade Albert beredt mig! – Vår Kloc-
 kare, jemte en bland de mera civilisera-
 de Bönderne kommo i dag hit på besök.
 10 Albert föreslog en promenad i det gröna
 och till sädes åkrarne, och vi gingo söder-
 ut ifrån gården. Sedan förde mig Albert
 ned åt kryddgården, på nordvestra sidan,
 der Löfskogen, ej olik Svedden vid Hanö-
 15 berg, men tätare, sträcker sig ner åt sjön.
 Jag hade ej förut inträngt deri. – Och
 nu – just som vi kommo intill den,
 uppryckte han ett par löst nedsatta björ-
 kar, och se – en banad trädgårds gång,
 20 lik den vid Ulricelund, öppnade sig
 för mig – Wi gingo ett stycke fram, och
 kommo under en af lefvande björkar
 hvälfd gång, till en stor fyrkantig Löf-
 sal omgifven med bänkar, der jag
 25 fann ett Caffé-bord serveradt. Sedan
 vi der hvilat och druckit vårt Caffé,
 böd Albert mig armen och förde mig
 vidare på en annan likaså banad
 väg, som slingrade sig i flera kröknin-
 30 gar ner mot den norra stranden, ungef.

[III:107]

300 alnar långt, och ledde till den sköna
 springkällan, som dagligen skänker oss af
 sin krystall-nectar. Under förflutna vec-
 [ka]n hade Albert, med tillhjälp af en 12 årig
 [go]sse, beredt mig denna glada öfverrask- 5
 ning på min namnsdag. Jag hade väl
 ofta sett honom komma in på aftnarne,
 trött och svettig, utan att veta huru nära
 det rörde mig. — — — Han afbryter mig
 nu. God natt! gode Vänner — Fanny har 10
 njutit en rätt glad dag! —

d. 25 Jul. Ännu några ord för att full-
 ända föregående teckning. Närvarande
 dag är likasom ett supplement till den före-
 gående. Wi ha börjat en slags bruns-kur, 15
 som består deruti, att vi hvarje morgon,
 nyss uppstigne, göra en promenad ned till
 källan, och dricka ett glas, derifrån till
 Löfsalen, och så hemåt att dricka vårt
 Caffé. På e.m. tog jag min söm och 20
 satte mig i den nyss nämnda Löfsalen —
 Albert föregaf något aflägsset arbete. ”Då
 jag slutat”, sade han, ”kommer jag och gör
 dig besök” Han återkom och vi följdes
 till källan. Vid uppgåendet derifrån 25
 blef jag först varse en väg, som gick till
 vänster om den andra, och som förde till
 en liten rund, hvälfd berceau, der vi
 satte oss, och hade derifrån en skön utsigt
 ner öfver sjön, som så vänligt lyste mellan 30

[III:108]

träden. Gladt öfverraskad slöt jag min
 Albert till mitt hjerta – ”Skada, sade jag,
 ”att det ej är Fredric i dag! jag skulle då
 kallat detta ställe: Fredricslund eft[er]
 5 min Bror! ”kalla den så, afbröt han
 i det han afläckte en skål limonad, v[i]
 vilje fira den här. Detta ställe skall
 vara Ditt Löfsta, och de öfriga skola
 ock nämnas med de namn som mäst
 10 intressera din hågkomst – och hela
 denna nejd skall innesluta bilder af
 din fosterbygd ock minnen af älska-
 de Vänner! –

Slut.

[III:109]

Huru lifligt har jag icke, under det jag gjort denna afskrift af Mammass dagbok, återkallat i minnet dessa glada njutningsrika dagar då jag förde henne hem till mitt eget Bo, der vi under loppet af 9 lyckliga år, osedda af verlden, voro allt för hvarandra! I norsjö fanns ingen Ståndsperson att umgås med, men Folket var hyggligt och oförderfvadt, och välvilligt, Wi stodo till dem i ett eget, att jag så må säga, husligt och patriarchaliskt förhållande, som ej kan äga rum, der allmogen vant sig att betrakta sina prester såsom blott Embetsmän, såsom här och i Städer, är förhållandet. – Vårt lif var en Idyll. Vår glädje dog ej i sin födsel, ty vi lefde icke blott i och af det närvarande, utan äfven i hoppet, som är lyckans lifslust. Bekymmer och tunga näringsomsorger, hvilka vanligen tilltaga med åren, ökade göromål och samfunds åligganden, husfaders pligter och uppfostrings omsorger, m.m. voro då mindre påträngande och rådande och gjorde icke ens lynne och humeur tungt och otåligt. Ingendera af oss kände synnerligen saknaden af Sällskap. Både Mamma och jag fingo ock sedan erfara att sällskapslifvets nöjen icke, i förening med ökade omsorger och åligganden, kunnat ersätta behaget af det lugna, stilla lif vi der framlefde – En och annan

[III: I IO]

liten resa till Skellefte, och till Lycksele, samt
 några besök som gjordes oss derifrån och från an-
 dra håll, gåfvo emellanåt någon interessant
 Episod i vår lefnads poësi. Också förstod
 5 Mamma så väl att göra dem intressanta
 genom små, artiga, surpriser, och genom sitt
 snille. Mycket som eljest skulle obemärkt
 passerat, och haft föga, eller mindre värde,
 fick derigenom behag och betydelse.
 10 Våra namns och födelsedagar, vår bröllops-
 dag, och äfven andra dagar som förvarade
 några för våra hjertan intressanta min-
 nen, jemte andra tillfälliga anledningar,
 lemnades sällan obegagnade, då hon
 15 derigenom kunde lifva Kära hågkom-
 ster och bereda oss ett nöje. Jag torde väl
 i det följande komma att införa ett och
 annat prof derpå. –
 Sedan vi, efter ankomsten till Norsjö, ställt
 20 i ordning i vårt hus, började jag verksamt
 arbeta ej mindre på byggnadernas fulländ-
 ning och inredning, än på ställets för-
 sköning. Anläggning af en Trädgård,
 samt åtskilliga promenader och hvilo-
 25 ställen i den tillstötande Löfskogen gjor-
 des efterhand. Jag hade ock 1/16 del
 i en nyligen uppförd husbehofs Såg,
 vid utloppet af Norsjön, den jag nu be-
 gagnade att tillverka bräder och plankor
 30 för byggnaderna och snickeri-arbeten.

[III:111]

1814 Då jag en dag i medio af Julii för detta ändamål besökte Sågen, ankom, under min frånvaro en skrifvelse ifrån min Svåger, prosten Fant, med anbud af Biskop Almquist att blifva hans vice pastor i Nora, och emottaga Bostället på arrende. Det var ej utan att det icke i förstone gladde Mamma att vi derigenom kunde komma hennes födelsebygd betydligt närmare. Se här hvad hon i anledning deraf, skref till sin ungdoms vän: 5

"Norsjö d. 16 Jul. Fordom, för 5 år sedan helsade vi denna dagen med sorgens "tårar,"^{*)}

"Nu helsar jag den med glädjens – – Hvarföre trycker jag dig icke till mitt hjerta, som i detta ögonblick, fullt af lifliga känslor, längtar att utgjuta sig för en Vän! – Nyss uppsteg en varm bön till Gifvaren af allt godt, Honom som inser vår sällhet och bereder och delar den efter vårt behof. – Nu tillhör det närvarande ögonblicket dig, som alltid varit van att läsa i mitt själ – kunde jag dock så, som jag ville, ordna mina känslor och hvad jag vill säga dig! – Så hör då, bästa Hanna! Min älskade Albert reste i går till Sågen, ½ mil härifrån, och skulle bli der ett helt dygn. Det var i början rätt tomt 20 25

^{*)} Har afseende på min afresa från Enåker 1809, då Mamma och jag, såsom vi trodde, skildes för alltid. Årsdagen deraf hade aldrig obemärkt förbigått, och firades alltid, då vi voro tillsammans, med en omfamning. 30

[III:112]

"efter honom. Jag företog mig att skingra
 "min saknad med att rätt ifrigt stryka
 "kläder. Sedan, tänkte jag, vill jag belö-
 "na min flit med att skrifva till min Han-
 5 "na. Men aftonen kom och jag var så
 "trött, att du snart blott i drömmar sväf-
 "vade för din sömniga vän. I morgon,
 "i morgon, tänkte jag och somnade.
 "På morgonen inkom pigan helt bittida med
 10 "ett bref Paket. Jag blef innerligt glad att
 "finna ett bref från min Bror. Jag läste,
 "och kan ej dölja att en ljuf känsla ge-
 "nomflög min själ: Tårarne stodo mig i
 "ögat, och jag tryckte brefvet till mitt rörda
 15 "hjerta. Du känner redan dess inne-
 "håll och du har säkert glädt dig deråt.
 "Du vet att Biskop Almquist erbjudit
 "Linder att komma till Nora och du har
 "säkert fällt en glädje tår dervid! – Jag
 20 "kan i detta ögonblick ej göra mig rätt
 "reda för mina känslor. Jag finner mig
 "visserligen rätt nöjd här. Här är så vac-
 "kert och så treffligt, att jag i aftse, upp-
 "fylld af glada känslor ämnade gifva
 25 "dig en ljus teckning af min stilla
 "lycka, och huru väl jag finner mig här,
 "att jag road af mina små husliga om-
 "sorger, lifvad af glädje innom oss, äger
 "ingen stund för ledsnaden – huru vi

[III:113]

- 1814 "ofta fira Ert minne – huru vi flytta oss i
 "Ert sällskap och ännu, ehuru fjärran, nju-
 "ta af Eder godhet. – – Ock likväl blef ändå
 "nu så glad – Wist var det dock detta 40
 "mil närmare Er, som gjorde mycket, kan- 5
 "ske allt, till saken. –
 "Men Albert – hvad skall han säga derom,
 "då han kommer hem? Det är besynnerligt
 "att första gången äga en glad känsla, som
 "han kanske ej delar. Skall han väl finna 10
 "sig vid denna flyttning – skiljas vid den-
 "na boning den hans flit, hans mödor för-
 "skönat; lemna sitt oberoende lif som lugnt
 "likasom leder sig emellan dessa blomstersträn-
 "der – sin födelseort – sina vänner? – Ack! 15
 "min Hanna! Mången annan än Han
 "skulle gläda sig åt denna förmonliga flytt-
 "ning; men jag känner hans hjerta. –
 "Hvad behöfva vi väl mera, då vi äga vår
 "bergning, än ett lugnt, af ömhet uppfyllt 20
 "hjerta, en hydda i en vacker nejd, treflig
 "genom egna mödor. Så resonerar han
 "säkert, åtminstone inom sig. – Du
 "och jag förstå honom! – ja, min bästa
 "Hanna – och har han ej rätt? – Och jag – 25
 "hvarföre skulle då mina önsknigar så
 "gladt sväfvat detta anbud till möte? –
 "Jag vill läsa i hans hjerta – – har jag

[III:114]

"ej svurit att göra honom lycklig – att efter
 "min yttersta förmåga bidra till hans
 "sällhet! – Nå väl, kan den ej förenas med
 "detta ombyte, så är jag lycklig här –
 5 "här vid hans sida, så länge jag äger
 "hans kärlek, hans högaktning. Han
 "skall då ej se dessa rader – kanske ej
 "du. Jag har emedlertid njutit min
 "morgon gladare än jag kunnat vänta,
 10 "då jag är aldeles ensam, i huset – Jag
 "har nemlⁿ äfven skickat pigorne emot
 "Albert – Jag har nyss varit till fen-
 "stret. Det blåser grufligt. Gud hjelpe
 "min Albert hem igen. Ack jag var
 15 "nyss så glad! – så blandas alltid en
 "droppa bitterhet i jordens glädje!
 "att det just ock skulle vara den 16^{de}
 "Julii i dag. Tänk om det ännu
 "forestod mig en skillsmässa! – om –
 20 "jag kan icke utsäga detta ord! – Fan-
 "ny skulle då äfven dö, och ni skulle
 "långt härifrån begråta hennes öde. – –
 "ensligheten är ofta ljuf – men om något
 "sådant skulle hända, det vore grufligt
 25 "att då vara skild ifrån alla – Ja, nu
 "fann jag kanske ock en orsak hvarföre
 "jag gladdes nyss – – men är jag icke

[III:115]

- 1814 "bra barnslig! Vakar icke äfven här Guds
 "försyn öfver oss! Utgjöt jag icke nyss min
 "tacksamhet, mitt tröstefulla hjerta för ho-
 "nom! – Människan är ett barn. Hon
 "borde ej tillåta sig någon önskan. Hon borde 5
 "blott, enligt sin förmåga, uppfylla sin Fa-
 "ders bud, och sedan, med glad förtröstan
 "säga: Ske din vilja! –
 "d. 19 Jul. "Jag skulle väl ock berätta re-
 "sultatet af allt detta. Albert kom lyckligt 10
 "hem d. 16 om aftonen, och jag tryckte ho-
 "nom med glad känsla i mina armar. Han
 "var dock så trött, att jag ej ville ge honom
 "något att grubbla på. Han lade sig, och
 "njöt en sömn som han saknat öfver ett 15
 "dygn. Morgonen derpå, den 17,^{de} gaf jag
 "honom Bror Görans bref. Wi ha sedan
 "funderat derpå tills i dag. Min Albert
 "har nu beslutat att emottaga tillbudet –
 "Min gode Albert! Mätte han aldrig 20
 "ånga detta! Vet du Hanna – nu sedan
 "jag gått här med den känslan att kan-
 "ske snart flytta härifrån, så finner jag
 "allt mer huru treffligt, huru vackert
 "här är – huru vi kunde försköna detta 25
 "ställe, skaffa oss flera bequämligheter
 "med ringa möda o.s.v. – men den sä-

[III:117]

”kraste grunden för vår sällhet föra vi ju
 ”med oss – våra af ömhet för hvarandra upp-
 ”fyllda hjertan! Vet du, Hanna midt i
 ”den glada Sällskaps kretsen i Skellefte
 5 ”kände jag Er saknad mera än nu – Nu
 ”äger jag Er ofta – känner du ej det?
 ”Journalen håller nu Albert på att ren-
 ”skrifva, men hinns ej med denna
 ”gång. Vi måste skynda med bref till
 10 ”Biskopen”. m.m.

I finnen utan tvifvel detta bref likaså
 interessant som jag. Huru väl förstod hon
 mig icke! och huru framlyser icke i hvar-
 15 je rad hennes ömhet. Hennes känsla
 bedömde saken ganska rätt. Mig gladde
 den ej, ehuru jag ej lät märka något.
 Wi öfverlade en par dagar innan mitt
 beslut fattades. Innom mig kände
 20 jag dock något som motsade det. Dess-
 utom tviflade jag på möjligheten af en
 så kurjös befordran, ifrån en ordinair
 syssla till en extraordinair; men efter
 Biskopen sjelf föreslagit det, måste jag
 25 väl suspendera mitt omdöme. Och efter
 jag fann att det skulle interessera mam-
 ma, och kanske ännu mera hennes vän-
 ner och anhöriga, hvilka jag föreställde
 mig skulle vara föga nöjda med ett

[III:116]

1814 motsatt beslut af mig, händst min Svåger
 syntes med särdeles förkärlek omfatta saken,
 så skref jag till Biskopen och tackade för
 hans förtroende, förklarande mig benägen
 att emottaga detsamma, när omständighe- 5
 terna fodrade det. – Emedlertid hördes
 ej något af den saken så snart. Och
 jag tänkte ej mycket derpå – Mamma
 skref ock i ett sednare bref till Hanna:

10
 ”Jag äger ingen önskan mer i detta fall.
 ”Jag vet att den Allgode styrer bäst och
 ”inser vårt väl. Men det känner jag,
 ”att jag skulle helga saknadens tårar åt
 ”denna trefliga boning, dessa vackra 15
 ”lundar och sköna stränder, som varit
 ”vittnen till min lycka, och i hvars skygd
 ”mina tacksamma suckar uppstigit till
 ”Försynen!” – I skolen på sitt rum få
 höra utgången häraf – 20

I Aug. reste jag till Skellefte marknad
 ej utan oro att nödgas lemna mamma
 ensam hemma. Viljen I se huru hon för-
 kortade sin väntan under min frånvaro, 25
 så läsen följande utdrag af ett hennes bref
 till sin Vän:

”Stennäs d. 16 Aug. ”Min goda Hanna!
 ”Nu är min älskade Albert borta och Fan- 30
 ”ny känner sig dervid så underlig till mods

[III:118]

"Måtte himlen beskydda honom, och jag vill
 "så lugn och glad jag kan, afbida hans åter-
 "komst. För att förströ mig beslöt jag
 "att flytta mig i ditt sällskap. Du skall
 5 "få följa mig på mina små promenader
 "och i mitt hushålls stök, till dess de kan-
 "ske löper från mig igen – dock nej – Hanna
 "är ju road af sådana små husliga värf.
 – – "kl. 6 i morse slöt Albert Fan-
 10 "ny rörd i sina armar, svängde sig
 "upp på sin vackra, modiga Fox, gaf
 "mig än en blick, en slängkyss, och
 "försvann; och Fanny – torkade tyst en
 "tår i sitt öga! – Tjutande hoppande hans
 15 "trogna Jagthund uppföre halfva väggen
 "der han stod bunden, och stillade sig ej
 "förr än jag gick till och smekte henne,
 "då hon, sagta quidande, gömde sitt huf-
 "vud under min Schawl. Jag gaf
 20 "en god frukost åt det trogna djuret och
 "gick in. Här var nu "hvarjehanda att stöka
 "med, och på det jag skulle få något att rö-
 "ra mig med, släppte jag mina Jungfrur
 "ut på åkren och städade sjelf. Då nu allt
 25 "kommit i ordning, satte jag mig att äta
 "frukost – dock nej – Jag måste först ut
 "i boden till en piga som saltar Lax. Se

[III:119]

- 1814 "nu är det gjordt; det smakar nu bättre.
 "Nu gör man en promenad ut på åkern,
 "och ser på Folket som skär korn. De nyt-
 "tja ett slags små krokiga skärar, och det
 "ser vigt ut. Nu går man och flyttar ut 5
 "sitt orangeri utanföre fönstret – Min
 "Aloë och myrtenkruka. Den ena quisten
 "som skulle föreställa mig, frodas med
 "friska skott, men den andra går ej fort;
 "jag är rätt ledsen på den. Sedan lagar 10
 "man sin lilla middag. – Se så – nu
 "måste jag sitta en stund och hvila på maten.
 "– Det lilla sy-bordet med skrin och allt
 "tillbehör sättes fram. Så förflyta ett
 "par timmar. Nej – nu måste du följa 15
 "mig i trädgården och plocka ärter till
 "torknings. Jag bär korgen på armen.
 "Då den blir full promenera vi till
 "Löfsalen och rensa dem der. Sedan
 "gå vi ned till källan och dricka af 20
 "dess nectar, sätta oss i Fredricslund
 "och språka förtroligt om det flydda.
 "– Det är afton, man måste gå hem
 "ropa på köks Jungfrun och beställa gröt
 "samt gå till sängs – god natt! 25
 "d 17de Jag hann ej med ärterna i går –
 "Nu måste de trädas upp, förvällas

[III: 120]

”och upphängas till torkning – vidare
 ”sköljas bouteljer och nedsättas i källaren,
 ”dito pumpor och kristall flaskor. m.m.
 ”och sätta dem på sitt rum. – Nu gör
 5 ”man en promenad ut på Gärdet och
 ”ser på folket – Ja – nu är åter en dag
 ”flydd – Ser Du, bästa Hanna, att jag
 ”ändå här i ensamheten kan vara så
 ”lugn, det trodde jag knappt sjelf.
 10 ”Du, och ännu mer Sofi, skulle haft
 ”roligt åt mig, i morse, om du fått
 ”höra mig hålla en straffpredikan
 ”för mina Jungfrur. De tänkte lura
 ”mig med allehanda ofog, medan
 15 ”Herrn var borta, och tänkte ej att
 ”Frun också hade ögon, som jag till de-
 ”ras stora förtret nyttjade. Vi kom-
 ”ma att byta om dem alla i höst, utom
 ”en 13 årig Gosse, Seger Gran, hvil-
 20 ”ken Albert tagit upp.
 ”d. 18de I dag är första marknads da-
 ”gen i Skellefte. Nu har min Albert
 ”fullt med bestyr, och Fanny sitter
 ”här i sin stillhet – dock nej – i dag
 25 ”kan jag ej sitta inne. Det är så
 ”vackert och varmt ute. Jag vill göra
 ”en liten tvätt ute vid den vackra

[III:121]

- 1814 "sjöstranden. Sätt dig du, Hanna, ett
 "stycke ifrån och se på huru jag plaskar
 "men ej så nära stranden, du kunde bli
 "våt om fötterna och få igen din tandverk.
 "Nej – se ut åt Sjön, huru lugn den är. 5
 "De sköna stränderna spegla sig i den
 "lugna ytan, och bladen af den täcka
 "björken dallra der – Se så, nu breda
 "vi ut kläderna på den släta gräspla-
 "nen och gå upp att se på folket, som 10
 "borde sluta med kornet i dag. Men
 "se der, hvilka svarta Skyar uppstiga i
 "öster – Jag måste berga kläderna un-
 "dan regnet! Åskan går, blixtarne
 "ljunga – men Fanny är icke rädd – 15
 "Jag sätter mig i soffan, ser huru
 "de flygande skyarne ila – huru regnet
 "kommer öfver holmarne – emedler-
 "tid inbryter quällen – jag sitter dock
 "ännu en stund vid Claveret – nej nu 20
 "tillycker sömnen mina ögon – God natt!
 "d. 19de – En dimmig och mulen vä-
 "derlek – nej i dag gör jag ingen pro-
 "menad till källan. Ej behöfver jag hel-
 "ler gå till Folket. Jag ser nu genom 25
 "fönstren huru de skära Råg. Jag sätter
 "mig då att sy, och lagar min lilla

[III:122]

”middag emellanåt. – Se så, nu ha de
 ”slutat med Rågen, jag måste väl gå
 ”ner och lära dem göra skylarne, ty
 ”här bruka de Hässjor, men den är icke
 5 ”ännu färdig. Jag skyndar mig snart
 ”upp igen, ty det är ändå fugtigt och
 ”kallt i luften. Men hvad springer de
 ”efter? Der kommer kökspigan flåsan-
 ”de, ”kära Fru! Gabriel” – ”Nå! huru
 10 ”är det med honom? ”Han har nedrif-
 ”vit ett hässje-stöd öfver sig. Der kom
 ”mer han nu blek och lutande – – men
 ”det är ändå ej så illa som det såg ut.
 ”En liten contusion på axeln, och på
 15 ”knäet. En frottering, eller en kall
 ”douche – är det icke så Fröken Docto-
 ”rinna? –
 ”d. 20de I dag måste man stryka sina
 ”kläder och krusa sina kragar &c.
 20 ”Du tror väl du att Fanny nu går i sin
 ”negeliée här för sig sjelf – nej hon
 ”går, som hon tycker, rätt snygg, och skul-
 ”le icke alls springa undan om en
 ”främmande kom, såsom Albert plägar
 25 ”säga. Nu är väl Albert borta, hvil-
 ”ken jag vill behaga, förstår du, men jag

[III:123]

- 1814 "klär mig nu för dig i stället. (Här följer
åtskilligt rörande hennes garderob) –
"d. 21. I dag är det Söndag. Folket slutade i
"går skörden, som ser rätt vacker och gifvande ut.
"Nu ligga de alla och sofva. Fanny ensam är va- 5
"ken och språkar med sin Vän. Mitt humeur
"har i dag varit mindre gladt. Jag börjar nu
"att mera längta efter min gode Albert – ack!
"ännu tör han väl bli borta hela 2 dagar!
"Jag har varit ute, men naturen är så stilla, 10
"så tyst – Jag tycker att allt frågar mig: hvar
"är Albert?"
"d. 22. Jag är i detta ögonblick så lugn och
"glad – Om Du ock såge det sköna ställe hvar-
"est jag skrifver detta, så skulle du dela min 15
"njutning. Öfver 30 Trän har Albert flä-
"tat tillsammans så att de bilda ett hvalf
"öfver en berceau. Härifrån löper den ba-
"nade vägen ned till källan, vid sjöstranden.
"Här njuter jag många glada stunder. Om 20
"jag blott kunde trolla hit dig i detta ögon-
"blick! – Så der beror ofta vår glädje eller
"sorg blott af vår inbillning. I går var jag
"ej vid humeur. I dag visar sig naturen så
"mild, så skön. Och likasom allt i går sade: 25
""Albert är borta", tycker jag att allt i dag
"förkunnar: "Han kommer"! Såge du ock
"min glada beställsamhet, huru jag går och
"stökar allt i ordning. Mina pigor skura rum-
"men – Jag tvättar fenstren, borstar Divans- 30
"täcket. o.s.v. Nu gick jag ned i Trädgården

[III:124]

”och plockade Socker ärter, dem jag rensat här,
 ”och nu föll det mig in att teckna för dig mi-
 ”na njutningar, – ser du - omvexla icke äf-
 ”ven mina nöjen! Jag äger ju äfven den
 5 ”glädjen att språka med dig – att få säga
 ”dig att jag till ock med är lugn och glad fast
 ”än Albert är borta - I Längden skulle det
 ”väl ej förhålla sig så – – men han kommer
 ”ju – – – snart – snart! –
 10 ”Nu är ett Bud här med bref från Albert,
 ”från dig, från min goda Sofi, med hels-
 ”ningar från Er alla – Hafven tack älska-
 ”de Vänner!” –

15 Så förde hon alltid sin correspondence, och dag-
 bok, då jag var frånvarande. Jag är gan-
 ska väl sjelf bekant med detta behof att med-
 dela sig, då man intages af saknad eller
 längtan.^{*)} Så har ock jag varit en flitig cor-
 20 respondent, så väl före den tid jag ägde hen-
 ne hos mig, som och sedan hon gick bort ifrån oss!
 Deremellan blef ej mycket skrifvit annor-
 lunda än i affairer och Embetsväg –
 I början af Dec. besökte vi bägge Skel-
 25 lefte marknad ”Nu är Fanny åter ute i sto-
 ra verlden” skref hon till Hanna, ”jag kan
 ”just ej säga att jag längtade efter ett omby-
 ”te i mina tidsfördrif. Jag skulle till ock
 ”med häldre varit hemma, om jag ej vetat
 30 ”att min Albert ömkade få mig med sig,
 ”och att han eljest skulle med oro tänkt
 ”på sin hemmavarande Maka”. Hon

35 *) Sannolikt skulle dessa minnesteckningar heller icke
 existerat, om Mamma fått lefva hos mig.

[III:125]

1814 hade rätt. Jag reste aldrig hemifrån, utan
att en oro och hemlängtan plågade mig un-
der min frånvaro. Om detta ännu i Umeå
var fallet – huru mycket mera i Norsjö, der
jag måste lemna henne ensam, och utan 5
Läkare-biträde, om en sjukdom inträffat!
– Minnet af den dödspost jag emottog i
Skellefte, 1812, sväfvade alltid för mina tan-
kar. Derföre såg jag gerna att hon följde med
på längre resor, hvilket likväl ej alltid lät 10
göra sig, häldst sedan hon fick barn att vårda.
Den 18 nov. firade min ungdoms Vän, kyr-
koherden O. E. Burman, då Comminister i
Öfver-Calix, sitt Bröllop hos sin Svärfar, Hä-
radshöfd. Furtenback i Skellefte. Vi voro bjud- 15
na, och jag hade gerna infunnit mig, men ett
förfärligt urväder gjorde resan omöjlig den-
na årstid då våra vintervägar ännu voro
ofarbara. Det blef altså ingen resa af.
På aftonen af den bestämda dagen till- 20
redde Mamma en smaklig supée, lät häm-
ta en boutelj vin, och firade så min Väns
föreningsdag, med en skål för deras väl-
gång, dervid hon gaf följande:

25

Till min MakeVid den förfelade Bröllopsresan d. 18 nov. 1814.

”Ser Du hvilka drifvor yra!

(Lilla Fanny satt så tvär) (*)

30

”Barnet som så älskadt är

”Skall sitt lif ej äfventyra,

”Skall sin lilla åtrå styra

”Fastän det till Bröllop bär”

35

* har afseende på ett tillfälle då hon, som barn,
ej fick fara på ett Bröllop, dit hon var bjuden.

[III:126]

"Du blir hemma" – fortfor Pappa –
 "Du som gör min ålder säll
 "Men om du är glad och snäll
 "Och vill smeka mig och klappa
 5 "skall du hemma hos din Pappa
 "Fira bröllop dock i quäll"

Snabb, som då jag sprang för riset
 Flög jag mot min Lek-kamrat –
 10 Mycken glädje, liten stat. –
 Så min Albert! på det viset
 Går jag än att vinna priset
 Mer med fröjd, än genom mat.

15 Du blir hemma hos din Maka,
 Albert, fast din ungdoms vän
 Önskade ditt sällskap, smaka,
 Får du högtiden försaka;
 Resan snögade igen.

20 Några Gäster i vår hydda
 Bjuda vi till högtiden:
Glädjen, friden, sällheten
 Äro ej för vägen brydda;
 25 Lifva nöjet, maten krydda;
 Rosor strö för kärleken!

Flygte hvarje moln från randen
 Af den framtid som går opp –
 30 Facklan tänd du glada hopp!
 Möt vår suck till himla-landen:
"Styrka åt föreningsbanden
"Fortsatt sällhet åt vårt lopp!"

[III:127]

1814 Utaf Landets drufvor gjuta
 Vi en Nectar i vår bål –
 Vänner – Er vår höjda skål!
 Gån att Er förening sluta
 Gån att lifvets glädje njuta
 Hand i hand till lifvets mål!

Kunde jag en teckning gifva
Af vår känsla, af vår quäll
Skulle den Er känsla lifva;
Och Er önskan skulle blifva:
"Må vår framtid bli så säll!"

Ofta mins jag än tillbaka
Hur som barn jag lycklig var –
Mänsklighetens gyllne dar
Trodde jag blott då mig smaka,
Men jag äger dem som Maka
Ännu för min njutning quar.

2^{ne} dagar derefter inföll min 31^{sta} födelse-
dag. Då vi nyss uppstigne druckit vårt
Caffe, sjöng hon vid Claveret följande, efter
Palms musik till: "gläd dig i din ungdoms vår
unga muntra flicka &c.

Gläd dig än i unga år
Goda, bästa Make! – ila
Gladt på banan, tids nog hvila
Du i sena dagar får.

Står väl blott för ynglingen
Leende det ljufva hoppet?
Säkrare det leder loppet
För den mogne Mannen än.

Tacksam för mitt glada nu

[III:128]

känslan upp från jorden höjes
 Och den önskning som der röjes
 Goda Make, delar du

5 Som i vårens sköna stund
 På det knötos våra händer,
 Som vid sommarns blomster stränder,
 Firar vintren vårt förbund.

10 Så skall ock vår ålders tid
 Små jemna skiften byta
 Och för ingendera tryta
 Våra trogna hjertans frid.

15 Må då mot ditt nya år
 Vid min hand du glädtigt ila
 Vid mitt trogna hjerta hvila
 Lycklig som i åldrens vår.

20 När våra krigare återkommo ifrån det Norrska
 fälttåget, firades en liten fest hos Doctor
 Ström i Skellefte, dervid den älskvärda Lena
 Ström, som då återsåg sin Fästman, som jemte
 sin Far, Öfverste Lieuten. von Schildt, bevisat
 25 kriget, sjöng följande, som Mamma på
 hennes begäran författat. Festen ägde rum
 på nyårsdagen 1815.

(melod.

30 "Välkomne åter
 "Från brödra-fejd som villan tvang"!
 Så gladt Er sången helsa låter
 I fosterbygd med återklang:
 Välkomne åter!

35 Hell Er! med heder
 I fästaden med tapper hand

[III:129]

1815 Den knut som Sveas lugn bereder
 Med Nores väl i syskon-band
 Och bägges heder.

 Med gamla året 5
 Sänk Sorgens moln vid tidens rand,
 Med fridens Genier i spåret
 Går upp med glädjen hand i hand
 Det nya året.

10
 Så äro flydda
 De mörka aningarnas tropp
 Och hjertats dunkla myther äro tydda
 Så ljuft utaf ett uppfyllt hopp
 Och qualen flydda. 15

20
 Så vän och Maka
 och fränd och oskyld gläder sig!
 Hell hjeltarne! med dem tillbaka
 Gick hoppets lön från död och krig
 Till Vän och maka.

25
 I Hjeltens Lager
 En Myrth, en tacksamhetens tår
 Ger större glans åt ärans dager
 Och helar bättre stridens sår
 Än blott en Lager.

[III:130]

Gån att förena
 Med Segrens ära hjertats rätt!
 Ljuft är att bägges lott förtjena
 Och för den ädle krigarn lätt
 5 De sig förena.

Välkomne åter
 Från Brödra fejd som villan tvang!
 Så gladt Er sången helsa låter
 10 I fosterbygd med återklang:
 Välkomne åter!

Som denna glada Fest till firande af
 freden och våra Militairers lyckliga
 15 återkomst till Makar, barn och vän-
 ner, inträffade på en högtid då jag
 ej kunde vara frånvarande från min
 Församling, såsom ensam präst der,
 så fingo vi ej deltaga i våra vänners
 20 glädje på nära håll; men voro på
 sätt och vis representerade der genom
 denna sång, som vann deras bifall,
 likasom den ock för dem blef en an-
 genäm Surprise. Jag hade väl och haft
 25 lust att se och höra Lena S— sjunga den gången.

[III:131]

1815 Gust. Montgomery, som då var Lieutenant
 här vid Regementet, lät införa verserne i Stock-
 holms posten. – Äfven vi bjödo våra hem-
 komna Soldater, jemte församlingens notabi-
 liteter, h. e. Klockaren och Länsmannen, på 5
 middag, och drucko Fredens, Fäderneslandets
 och de kong^l skålarne, och om våra Gäster
 just ej voro så förnäma, så voro de åtminsto-
 ne rätt glada. Vid samma tid reste jag
 till Lycksele marknad. Såsom vanligt, sking- 10
 rade Mamma sin saknad med att conversera
 med sin vän Hanna. Se här ett litet utdrag
 igen:

d. 9 Januarii 1815. "Fanny är nu ensam och 15
 "flyr med sitt tårade öga i Hannas sköte.
 "–Albert är borta till marknaden i Lycksele
 "och kommer ej tillbaka förr än om Lördag.
 "Jag satte mig ned att språka med dig, men
 "det vill ej gå – Om jag hade dig här ändå, 20
 "så skulle du snart muntra din vän. Nu
 "tror jag det är bäst att jag lägger mig.
 "d. 10de God morgon! bästa Vän. Se – jag
 "satte nyss fram lilla bordet till kakelugnen,
 "serverade Caffé, med färska kringlor, af 25
 "dem jag bakat till Alberts matsäck, stälde
 "en liten stol framför brasan, och väntade
 "Dig, men du kom ej. Jag måste altså
 "intaga min stol sjelf, och ingen håller
 "mig sällskap. Jag kan dock ej säga 30
 "att allt är tyst omkring mig. ty i köket
 "sprakar en dugtig granveds-brasa. Och

[III:132]

”ute tjuter stormen, Det är ett förfärligt ur-
 ”väder! Du vet att jag ej älskar den musiken,
 ”håldst nu då jag vet att min Albert är ute på
 ”väg. Du ligger väl och soffer du ännu. Kl. är
 5 ”ej sju, och jag mins sedan gammalt att ni ej
 ”ären så bittida uppe. Om nu ändå en dröm
 ”kunde visa dig huru Fanny sitter här ensam
 ”sysselsatt med din åtanka. Vet du väl hvil-
 ”ken idé nyss föll mig in. Jag satt och tänkte
 10 ”på vår mångåriga bekantskap, och hade väl
 ”lust att, såsom de Gamle indelade tiden i,
 ”Olympiader, äfven indela vår bekantskap
 ”i jemna epoker, men de skulle, i stället för
 ”de förras 5, innehålla 6 år. Huru var icke
 15 ”denna första Epok ljuf för våra hjertan.
 ”De sorger som stundom skakade oss, sam-
 ”manslöto oss starkare och lärde oss känna
 ”behofvet af hvarann. Lik en lugn Hori-
 ”zont var vår glädje himmel. Moln sväf-
 20 ”vade väl deröfver. Men ingen storm hade
 ”ännu derangerat sommarens skyar.
 ”I ett rosensken sväfvade lifvet för våra
 ”blickar. Misstroendet hade ej ännu upp-
 ”lyftat sin slöja mellan oss och männi-
 25 ”skorna. Vi älskade dem och voro lyck-
 ”lige. De följande 6 åren måla me-
 ”ra omvexlande scener, med starkare drag
 ”af ljus och skugga. Jag har att tacka den-
 ”na epoque för mycken glädje, äfven
 30 ”den jag nu njuter – men mången bitter

[III:133]

1815 "erfarenhet mötte äfven; förluster och lidanden
 "skakade våra hjertan. Den 3^{dje} Epoken är nu
 "börjad. Jag är flyttad långt utom den horisont
 "som fordom hvälfde sig öfver min bana; dess
 "blommor och törnen hinnas ej mer af mitt öga. 5
 "Likt Vaktmästaren i Engelmans dagbok har
 "jag i min minnes bok fastklistrat de affallna bla-
 "den och läser der tacksamt: då, eller då, blom-
 "strade för mig denna glädje. De törnen som
 "stundom sårade, utplåckar jag nu varsamt, 10
 "och lägger kärlekens helande hand på såret.
 "Ja, Hanna! Denna nya Epok är visserligen
 "rätt vigtig. Jag är nu Maka. Hvilket nytt
 "förhållande, hvilka nya pligter! Skild från
 "alla dem som förut utgjort min glädje, och 15
 "varit föremål för min tillgifvenhet, har jag
 "nu blott att söka råd af Gud, mitt hjerta och
 "min Make. Måtte dessa 3^{ne} vittnen be-
 "ständigt sammanverka till min glädje och
 "min förbättring! Då skall jag med för- 20
 "tjusning trycka dig i mina armar, bästa
 "Hanna, då vi börja nästa Epok, och räkna
 "18 år sedan början af vår vänskap. Ja
 "vist skola vi då återse hvarandra! Då
 "skall min Hanna säga mig: "Då jag skildes 25
 "vid dig, bedårade en olycklig, illusorisk,
 "hopplös lidelse mitt hjerta. Den är nu
 "försvunnen. Med lugn möter jag nu lif-
 "vets osedda skiften, tacksam för dess
 "glädje och mera härdad för dess bördor, och sluter

[III:134]

"dig nu med samma stilla njutning till mitt hjer-
 "ta, som fordom, under det första stadium af vår
 "vänskap! Hanna! Då skall jag för glädje
 "ej kunna svara dig, men tacksam skall jag
 5 "nedfalla för den Allsmäktige och tillbedja
 "hans nåd. Hanna! ser du ej huru tårarne
 "fugta detta blad! – Gode Gud! höre du
 "min önskan!" –

10 Ni tycker kanske att jag öfverflödar med
 mina utdrag ur mammas brevexling, men
 jag ville dock meddela Er några sådana i olika
 ämnen. Det kan vara osäkert om ni nå-
 gonsin får se originalen, hvilka jag nu fått
 15 låna af min och hennes ungdomsvän, men
 snart måste återställa. Nog har hon låft
 att de, efter hennes död skola tillhöra Er.
 Men tillfälligheter kunde vålla att ni derom
 går miste. Emedlertid kan ni här af se hu-
 20 ru intressanta de skola blifva för Er, och
 så mycket häldre ej försumma att vid hen-
 nes bortgång, göra anspråk på det kära
 arfvet, på en gång efter henne och Eder Mo-
 der. – Sedan hon i sitt här ofvan införda
 25 bref beskrifvit vår lilla Fredsfest i Norsjö,
 fortfar hon:

"I går, såsom redan är sagdt, reste min Albert.
 "Nu är han ute i urvädret stackars Gubbe.
 30 "Om du visste huru öm och och god min Albert
 "är och huru mycket han håller af mig!
 "Jag har nu en tid bortåt ej mått så väl
 "som förr. Ack! Ofta blir jag sämre af

[III:135]

1815 "bara frugtan att oroa Honom. Du skulle
 "se honom då något illa mående tillstöter,
 "huru han ömsom sitter som vore han aldeles
 "förstelnad och stirrar på en punct; ömsom
 "åter genom den ömaste uppmärksamhet sö- 5
 "ker att skingra mina plågor! Jag var så glad
 "att jag nu mådde väl då han reste, ty an-
 "nars hade han med mera oro skiljts hemi-
 "från. I dag är det heller ej så bra – men det
 "elaka vädret tör hafva inflytande på mig." 10

– Ja – mammass vacklande hälsa uppfyllde
 mig ofta med oro och fruktan, och blandade ofta
 bittra droppar i min glädje-kalk. Jag sökte,
 under de första åren, Läkares råd, bland an- 15
 dras, den förträfflige och människo-älskan-
 de Zetterströms i Upsala, och Doct. Carlstens
 i Umeå, men utan framgång. Med åren
 härdades man genom vanan att ej se det an-
 norlunda, och underkastade sig med resigna- 20
 tion den oblidkeliga nödvändigheten. Det
 skenbara status quo, hvori hon syntes fortfa-
 ra att befinna sig, utan synnerligen märk-
 bar försämring, i förening med hennes ovan-
 liga själs-styrka, gjorde omsider att man hop- 25
 pades, ja nästan ej tviflade på möjligheten
 af en längre lifstid; och om den sjukdom
 som för några år sedan grundlade den hektiska
 åkomman, blifvit af Läkaren bättre för-
 stådd och behandlad, hade hon kan hända, 30
 ja sannolikt, ännu varit ibland oss. Förut
 fanns åtminstone ej någon synbar anledning

[III:136]

till bröstsjukdom. –

Under vinter månaderna 1815 snickade jag åtskilliga meubler, och målade äfven sjelf –

Bland andra, en Soffa till Förmaket hvar-
 5 till hörde 2^{ne} pjedestaler på ömse Sidor, hvar-
 på ställdes Gips-buster af Apollo de belve-
 dere och Venus de Medicis. Den förre stupade några år derefter, såsom vi hade anledning att tro, för lille Alberts hand.

10 I mars månad besöktes Skellefte marknad. Det kostade på mig att lemna mamma hemma, emedan hon ej syntes må väl, ehuru hon skylldes på tandvärken.

15 ”Wan att i Hannas sällskap”, skrifver hon,
 ”fördrifva den tid som jag nödgas tillbrin-
 ”ga utan min Albert, fattar jag nu äfven
 ”pennan att jolra med dig. Gudskelof att
 ”den elaka tandvärken nu flygtat. Hade
 20 ”det dock varit så bra, då Albert reste,
 ”men då var jag så dålig att jag ej orkade
 ”skrifva!” – –

d. 12 mars. ”Hvarföre är du ej här, Hanna,
 ”hos din Vän? Du skulle sett huru jag
 25 ”gått här och stökat, såsom hade jag väntat
 ”dig. Vet du att nu förvarar jag i piedestaten under Venus, mina bref; och
 ”uti den under Apollo, mina verser – var
 ”icke det ett gott infall! – Det är nu så
 30 ”ljust och gladt omkring mig. Golfven äro
 ”beströdda med friskt granris – Jag har nyss
 ”läsit min Lehnberg – Allt är så tyst,
 ”Folket bivistar bönestunden i Byn.
 ”Endast min gamla Gumma är hemma

[III:137]

1815 "och vill mig så hjertligt väl. Då jag nyss stod
i köks spiseln, höll hon en näfver emot elden,
att ej hettan skulle genera mig." — — — —
d 19 mars. "8 dar hafva åter flytt, såsom en dröm,
"sedan jag converserande med dig, min Hanna. 5
"Albert kom hem d. 14de och förbytte åter min
"ensamhet i omvexlande nöjen och göromål.
"Om jag kunde ändå för dig framtrolla dessa
"första stunder af återseende – berätta för
"dig huru förtroligt vi suto der den första 10
"aftonen och hade så mycket att säga hvar-
"andra som om vi hela åratal varit skilda.
"Ack! i sådana ögonblick kan jag fatta
"hela glädjen af att åter träffa Er en gång,
"godä, hulda vänner! Jag tyckte också lika- 15
"som I haden varit närvarande, ty Albert
"medförde bref ifrån Er" — — — — —
— — — "Jag har haft besök af ett par Bond-
"Gummor, en af dem min närmaste granne
"och min Favorit. Hon talte i dag så sannt 20
"och hjertligt om Charlotte^{*)}. Jag trodde,
"tillade hon, att vi aldrig skulle få en sådan
"Präst-Fru mer. Men Gudskelof! vi ha än-
"då fått hennes Maka igen. tårarne stodo
"henne dervid i ögat – vet Du, Hanna, att 25
"jag önskar mig ej något större beröm – måt-
"te jag endast förtjena det"! — — — —
— — — d. 13 apr. "Ett år sen i dag, bästa Hanna,
"suto vi så här dags i Tante Dalheims förmak
"och sågo Sofi Nymansson swäfva öfver Dombron,

* min förra hustru –

[III:138]

”mins du det? och huru vi då gingo där med
 ”klappande hjärtan och väntade den ankomne
 ”Albert! – Ja – det är nu ett år sedan denna
 ”märkvärdiga afton, och verkligen är jag icke
 5 ”nu både lugnare och gladare än då. Jag
 ”tror ock att du, min Hanna, som då, vid anblicken
 ”af Albert, blef sjuk af surprisen, skulle
 ”säkert nu, vid samma syn här, bli frisk
 ”om du finge se honom och mig vid hans
 10 ”sida – och jag – huru mycket gladare skulle
 ”äfven jag nu njuta min afton i samma
 ”krets! – – –

Den första Maji firade vi nu första gån-
 15 gen tillsammans. Hon – – – men jag vill
 låta henne berätta sjelf:

(d. 2 Maji) ”I går var det 10 år sedan jag sidst
 ”firade den 1 Maji i min Fars hus. Så
 20 ”lång tid har din Fanny haft ett lånad
 ”hem. Min Albert och jag drucko med
 ”glada blickar hvarandras skål, med önskan
 ”att äfven, efter ett fjerdedels Sekel, få klin-
 ”ga tillsammans. !!!”*)

25 ”Tiden är en yngling, bästa Vän,
 Med en aldrig hejdad fart han ilar
 Från dess Char för oss strör kärleken
 Rosor från den bädd hvarpå han hvilar

30 Klagom då ej mer, i gladt förbund
 Följom lifligt flygtingen i spåret,
 Och må hoppet båda glädjens stund
 Då det slocknar, eller tändes, året!

35 _____
 * Denna önskan tillät ock den allgode
 att uppfyllas!

[III:139]

1815 "så der kan jag nu orda både till Albert och Han-
 "na, Gudi lof! Men i fall du nu ej är nöjd
 "dermed, så kan du nu höra mig särskildt
 "tilltala dig, under det du sammanbinder med
 "de föregående:

5

"Så med kastad blick på äldrens quäll,
 Albert, Fanny, hand i hand i lifvet
 Tacka huru hoppets lön är säll,
 Nicka: Lycka till! åt andra Vivet!

10

"Hanna så quartetten småningom
 Fordom speld i moll, i dur brillerar
 Och quadrillen slutligt svänger om
 La novelle Epoque, och figurerar!"

15

"Ja – bed nu också Lina skynda sig på det
 "jag, då jag kommer, må få se de fyra pa-
 "ren på en gång. Innan dess må ni ej
 "understå Er att flyga till öfriga tre verld-
 "delarne! Kurjöst ändå att de fyra Systrar-
 "ne, som vänskapen så nära förenar, slute-
 "ligen skola blifva så kringströdda i verlden!"

20

– Detta har afseende på förhållanden som se-
 demera icke realiserades –

25

Den 17de April gjorde jag en snäll resa till
 Lycksele på skider och skar-snö. Den 24^{de}
 firade vi årsdagen af vår äktenskaps-
 lysning och – – men låtom Mamma
 berätta sjelf:

30

"Om jag nu kunde trolla dig hit, Hanna,
 ["Jag] är åter ensam. Min Albert är borta
 [lucka] långa mil ifrån sin Maka! Ej till Skel-
 ["lef]te, utan till Lycksele. Hans kusin Gustaf

35

[III:140]

"Alenius, som varit här i vinter, reste hem i
 "förra veckan, med mitt Claver. Albert låf-
 "vade att komma dit och ställa det i ordning
 "åt honom, och begaf sig i förrgår på skidor. –
 5 " (Vet du, det kostade rikligt på både Albert och mig
 "då Claveret fördes ut!*) Jag hoppas att få
 "se honom åter om fredag (d. 21). Jag har dock haft
 "full sysselsättning dessa dar och mycket folk.
 = = = = =
 10 d. 24. "I dag ett år sedan lågo Fanny och Han-
 "na gråtande i hvarandras armar i Sala.
 "Och snart kom Albert trappan uppföre, slöt
 "mig i sina och sade rörd: "Nu skiljer oss
 "ingen utom döden! Det var vår första
 15 "Lysningsdag. Kommer du i hog den, min
 "goda Hanna – huru Albert sedan på afto-
 "nen brygde en bål kring hvilken förtroliga
 "Vänner samlade sig. Mins du huru
 "munter du blef till slut, och huru Al-
 20 "bert sade sig vilja bestå dig Canton hvarje
 "dag om du blefve lika "snäll! – Ack
 "Hanna, huru många högtidsdagar har
 "jag icke ännu för mitt hjerta under den-
 "na tid – Många skola väl äfven upp-
 25 "rifva saknadens sår – Jag skall tro mig
 "å nyo lemna Er – – Nej! sådana der
 "afsked bör man ej göra många i sin lefnad.
 "Vet Du att Albert återkom redan den 20^[de]

30 *) vi hade visserligen ett bättre och större Clav[er]
 quar, men vid detta voro flera minnen f[ä-]
 stade, som intresserade oss. –

[III:141]

1815 "ehuru jag ej väntade honom förr än dagen der-
 "på. Han hade då på 3 dygn, det inbegripet
 "som han var på stället, rännt nära 13 mil
 "på skidor! Också var han trött då han
 "kom hem och så belåten att få vara hos sin 5
 "Fanny!"-

Den 11te Maji, Mammas födelsedag, och den
 12de Maji, Års dagen av vår förening, gäfvos åter 2^{ne}
 högtider för våra hjertan. På den sednare an- 10
 rättade Mamma ett litet kalas åt husets be-
 folkning, och upphämtade inländskt vin.
 På aftonen, omfamnade vi hvarandra, och ro-
 pade på en gång, seende på klockan: "nu! nu!"
 – det var vår förenings stund! – Sedan 15
 tog Mamma pennan och skref:

Den 11 och 12 Maji 1815.

"Svept i molnets bädd en midnatts-timme
 Uppgick lifvets stjerna, och mitt öga 20
 Mötte Sorgens Åbor i dess land –
 Och den puslades min morgondimma
 Uti blommans knopp, och från det höga
 Susar stormen mot den gömda strand.

25

Hulda Genius af den första stunden
 Tyst din skatt du räckte åt den nästa
 Som i fjerran uppgick ljus och klar
 Stjernor rulla fram i himla-runden
 Och ni kommo åter för att fästa 30
 Blomster kedjan öfver mina dar!

Lifvets skiften oupphörligt ila
 Mot sitt mål, till evighetens möte
 Mänskan fattar opp dess stund i år. 35

[III:142]

”Vid dess gräns vill tanken ännu hvila
Teckna upp i minnets hulda sköte
Glädjens njutningar och qualens sår.

5 Så en högtid uppgått för mitt hjerta
 Hvarje gång en årets länk förfluten
 Hviskat: ”denna var din första stund”!
 Så med blicken vänd mot fröjd och smärta
 Stod jag åter – denna dag är njuten
10 Och den grydda firar vårt förbund!

 Ren ett år har flytt – och tacksamt stå vi
 hulda Make! vid dess gräns och vilja
 Skåda längre fram med hoppfull syn –
15 Ja – vi hoppas, ty tillsammans gå vi
 Och den blick som tidens natt kan skilja
 Lyser ledande vår väg från skyn!

 Då vi morgonen derpå vaknade, hade vi
20 så när glömt att stiga opp, till dess Mam-
 ma leende yttrade: ”Du väntar väl att Han-
 ”na skall komma och ta oss på sängen, lika-
 ”som i fjol, efter du ej vill öppna dina ar-
 ”mar”! –
25 Midsommars dagen var mulen regnig och kall, så
 att vi höllo oss inne. Mamma hade aftonen förut bundit
 kran-
 sar för att pryda 2^{ne} Brudar, som nu vig-
 des hos oss, dagen efter midsommar, som
30 var Söndag. I stället för blommor, som
 nu ej kunde plockas, band hon åt mig följande:

 ”Högtid utaf årets dar
 Må der allas glädje lifva
35 Bland de kransar man dig bar

[III:143]

1815 Ock en ros jag ville gifva

Och bland Guda-svar som än
Tolkas vid din gräns af strimman.
Blott en önskan för min Vän
Höjde sig vid morgontimman.

Intet ax med färgad ros
Knöt jag – vid ditt hjerta redan
Hvarje sällhet af mig tros
Hvarje qual förminskas sedan.

Njut, min Albert, njut den fest
Som naturen dig bereder
Vid ditt namn en blomma fäst
Som till glada minnen leder

Tänk den var af Fannys hand
Konstlös väl, men hjertligt knuten
Skänkt vid quällens sista rand
Vid dess hulda hjerta njuten!

Dagen efter vigdes de 2^{ne} Brudparen hos oss, och en mängd båtar uppfyllda med åskådare landade från alla sidor. På afton 25
foro mamma och jag in till Byn och dansade ut Brud och Brudgumme, återvände sedan mot natten, som var mild och vacker, och gjorde en promenad i vår Löf-park i stället för det vi dagen förut nödgats sitta 30
inne. —

Den 5 aug. fingo vi besök af Krono Fogden
Dyhr, en Landtmätare L- med fl.

[III:144]

som höllo syn på den sträckningen af Socken-
 vägen som skulle brytas ifrån Moderkyrkan.
 De dröjde hos oss öfver middagen följande
 dagen, och funno sig belåtna med vår väl-
 5 vilja. Jag brygde bålar af inhemskt
 Vin och Caffé serverades i våra Löfsalar.
 Befalln. man Dyhr blef frapperad af den
 vackra belägenheten af vår boning.
 Våra grannar togo sig anledning deraf att vi
 10 hade främmande, att visa sin välvilja med
 att underlätta Mammans omsorger för
 köket, och buro till henne färsk fogel, gräd-
 da, ägg o.s.v. – Så hade vi, tid efter
 annan våra små högtider, och variationer
 15 i vårt stilla husliga lif. –
 Den 17 aug. reste jag till Skellefte. Mam-
 ma mådde illa, men döljde det af ömhet
 för mig. Se här hvad hon skref derom till
 Hanna: ”Af mitt sista bref ser du att
 20 ”Albert den 17de reste till Skellefte. Redan
 ”då mådde jag ej väl, men nändes ej sä-
 ”ga det hvarken för honom eller Er, af
 ”skäl, som Du lätt inser. Han reste sent på
 ”aftonen, och med honom äfven mitt sjun-
 25 ”kande mod. Jag kände mig allt mera
 ”illamående. Lifvets Vän, som jag for-
 ”dom kallade dödens Engel och som så för-
 ”troligt nalkats mitt sjukläger, syntes mig
 ”nu ej mera så. Jag bäfvade vid den tanken
 30 ”att förorsaka min Albert en sådan sorg.
 ”Emedlertid sökte jag att undergifva min

[III:145]

1815 "vilja Försynens, och bad blott, med barnslig
 "förtröstan, att få lefva till hans återkomst.
 "Nu blef jag mera lugn. Jag satte mig att
 "skrifva till honom, och lät en post afgå till
 "Skellefte, der jag bad honom konsultera med 5
 Doctorn^(*). "Emedlertid var det hugnande

(*) Detta bref lydde sålunda: Norsjö d 19 aug.
 "Hvad skall jag göra för att skingra mig? Hvad,
 "om icke tala med dig, Du som utgör min enda 10
 "tanke, älskade Albert! Förlåt din Fanny!
 "Hon kan icke uppfylla din bön, kan icke va-
 "ra frisk och glad, medan du är borta. Men
 "jag gör nu, hvad jag fått en ljuf vana att
 "göra – jag flyr till ditt hjerta att der söka 15
 "min tröst. – Ack min Albert, om jag
 "nu liksom den der Söndagsaftonen, finge
 "se dig oförmodadt inträda, jag tror att
 "jag af bara glädje blefve frisk igen! –
 "Blotta tanken derpå åstadkommer en ljuf 20
 "rörelse; en mild rodnad öfvergjuter mitt
 "ansigte, mitt öga tåras, Albert! – Ser
 "Du huru Fanny utsträcker sina armar!
 – Ja – Jag talar med dig – Jag vill
 "berätta huru jag fördrifvit tiden. Den 25
 "har ej gått så fort nu som då du är hem-
 "ma – dock! det kostade väl på mig
 "då du reste, men jag böd dock till att
 "förströ mig så mycket jag kunde, i syn-

[III:146]

”för mig att se det omkringboende Bondfolkets
 ”oro öfver mitt tillstånd. De kommo hit, den
 ”ena efter den andra för att efterfråga

- 5 ”nerhet då jag tände ljuset blef det så
 ödsligt och tomt, men jag lade mig och
 somnade från den olästa boken, och
 såf äfven tämmeligen väl hela natten.
 Om morgonen hade jag ondt i hufvudet,
 10 men det gick öfver sedan jag uppstigit.
 Jag vandrade till källan och gladde
 mig öfver min Alberts sköna resväder,
 då gick jag upp till mitt Löfsta. Der
 föll mig en idé in. Huru besynnerligt,
 15 tänkte jag, att vi ännu icke ristat
 något namn här, då denna lund lik-
 väl skall förvara mina Vänners minnen.
 Då räknade jag träden som utgöra hvalf-
 vet och fann deras antal och Vännernas
 20 ej mycket skiljakligt. Vid ingången
 till vänster stå 2^{ne} träd, det ena något
 större, det andra spädare, böjdt ef-
 ter det förra. Dessa, tänkte jag, skola
 blifva Albert och Fanny. De skola lik-
 25 som inbjuda till det öfriga Sällskapet.
 Då du kommer hem, min Albert, skola
 vi väl rangera dem. Då skall du hjel-
 pa mig rista deras namn, som skola
 lefva der likasom i våra hjertan –
 30 Under dessa tankar gick jag hem – då
 och då kände jag af mina styng under

[III:147]

1815 ”mig och mången hade dervid tåren i ögat.
 ”Visserligen var denna välmening oskrym-
 tad. Dessa välviljans utbrott, om jag

bröstat, men för att slippa sitta och kän- 5
 na efter och tänka: ”Du är sjuk och Al-
 bert är borta” – så föresatta jag mig al-
 lahanda hushålls stök, som under den
 trägna väftiden blifvit uraktlåtet. Det
 räckte äfven till hela dagar, att då jag 10
 om aftonen spisade min fogel, kände jag
 mig rätt trött och tänkte: nu får jag väl
 sofva godt. Men det gick dock ej alde-
 les så. Då jag vaknade var det ej ännu
 ljust. Fåfångt bemödade jag mig att åter 15
 insomna. Vid minsta slummer spratt jag
 hastigt till och en elak känsla genomflög
 kroppen. Då jag låg på högra sidan, var
 det värre. På rygg låg jag bäst. Vet Du,
 min Albert, jag blef så orolig att jag nästan 20
 föresatte mig att sända dig bud. Jag låg
 dock till kl. 6. emedan du bedt mig ej stiga
 bittida upp. Jag företog åter min vanliga
 morgon-promenad. Under vägen tycktes mina kräm-
 por försvinna. Jag kände mig må så väl, 25
 och mina tacksamma känslor uppstego med
 ljuf glädje till Gifvaren af allt godt. –
 Huru lycklig känner man sig ej i sådana
 ögonblick. Jag rensade sedan i kryddgård-
 den, och tog mig frukost, och gjorde äf. 30
 en stunds besök i väfstolen, men det

[III:148]

”så får tala, hos en obildad klass af män-
 ”niskor, men som visst ej saknar känsla
 ”förefaller mig liksom den vilda blom-

-
- 5 ville just ej gå efter vanan. Så länge det höll
 kände jag ej något ondt. Jag tyckte nästan
 att den der rörelsen bekom mig väl –
 men då jag lutade mig ned att bygga, så var
 jag sämre. Då tyckte jag mig just höra
 10 din bedjande röst: ”Söta du, gå derifrån!
 och jag gick. Pussar du ej Fanny, för det
 hon var så snäll! Gumman kom nu
 och sade sig vilja gå och stryka löf.
 Den der rörelsen i fria luften kan
 15 ej bekomma mig illa, tänkte jag; tog
 Schawlen på och gick. Jag continuerade
 äfven med arbetet en par timmar, men
 då började jag känna som en brännande
 sveda innom mig, först i bröstet, och
 20 sedan spred den sig i de inre delarne, nä-
 stan som då man har halsbränna. Jag
 gick upp och drack watten. I början ville
 det ej hjälpa. Jag placerade mig i soff-
 hörnet och var rätt dålig. Åter tänkte
 25 jag: monne jag skall skicka bud – men
 du kommer ju, min gode Albert, så
 snart du kan, i alla fall. Du näns ej
 vara länge borta ifrån din Maka, som
 du vet ej mår så väl. Men du kom-
 30 mer kanske bara med mask-kur, och

[III:149]

1815 ”man, som upprinner och sprider vällukt
 ”på min ensliga stig; och som naturvän-
 ”nen visst icke försmår för det, att den

jag fruktar det är annat – är mera, än mas- 5
 kar som plågar mig. Om orsaken vore så
 gammal, så skulle jag väl förr någon gång
 ha rönt dessa symptom. Jag skall än-
 då litet teckna härom, att om jag i morgon
 är sämre och jag kanske då sänder bud, 10
 du på detta må få rådgöra med Doctorn
 och ej å nyo blifva förlägen vid hemkom-
 sten hvad vi skola nyttja. Du vet huru
 jag hela 14 dagarna klagat öfver en sveda
 under bröstet, ibland mera inåt ryggen 15
 och som slutar sig i små delade styng, till
 slut värre i högra sidan. Dessa anstöter
 äro nästan alltid värst, emellan 10 till
 12 på f.m. och från 4 till 6 på e.m.
 ehuru jag äfven deremellan har känning der- 20
 af, och det oftast straxt jag vaknat.
 Magens functioner äro mycket tröga, tun-
 gan vit, i synnerhet om mornana. Ap-
 titen börjar allt mera aftaga. Jag har
 blott ätit en bit fogel idag, 2^{ne} gånger 25
 och druckit vatten derpå. Mjölk har jag
 låtit bli. Den förorsakar mig likasom
 frossbrytningar öfver veka lifvet. Denna
 frosskänning har jag ibland rönt utan
 orsak och den börjar då med kyla utanpå 30
 händerna, och sedan ryggen. Vin tål jag

[III:150]

”ej är planterad. Min stackars Albert
 ”blef ganska obehagligt surprenerad af
 ”mitt bref. Han fick det sent om en afton

-
- 5 ej, som du vet att jag eljest plär tycka om
 då jag mår illa. Jag röner då samma
 främmande känsla som jag förr omtalat,
 och öfver hufvud allt hetsigt, till ock med
 några korn kummin, som jag tuggade hade
 10 samma verkan; jag måste straxt drän-
 ka dem i vatten. Men det onda fort-
 for ändå en stund. Då jag sväljer,
 om också blott saliv, så är det al-
 tid som ett väder medföljde, och som stun-
 15 dom fastnar i bröstet och aggar mig.
 I morse hade jag en lindrig värk öfver
 magen, såsom då man förkylt sig. Nu
 på afton, sedan svedan är förbi, känner
 jag blott som en tyngd eller hårdhet i den,
 20 utan särdeles plåga, jag får nu uppstöt-
 ningar som lätta mig – ock – min goda
 älskade Vän! den föreställningen att
 jag talar med dig, gör mig ännu bättre.
 Få nu se huru jag jag får Sofva i natt.
 25 Det skall decidera om jag skall sända
 min post. Jag är så rädd också att
 skrämma dig. Då reser du genom natt
 och dag, och föreställer dig, Gud vet allt
 hvad – Nej – min älskade Albert! en
 30 god Försyn vakar öfver oss och skall bevara
 Fanny åt Albert, till bådas sällhet –

[III:151]

1815 ”och så snart han talt vid Doctorn, som han
 ”genast besökte, så flög han hem – här är
 ”verkeligen ordet flyga på sitt ställe – och det

Hvem vet om ej denna sjukdoms anstöt är 5
 en af dessa välgörande revolutioner som äfven
 fordras i den mänskliga naturen, då den på
 något sätt kommit i olag – och då detta går
 öfver så blir Fanny så snäll och rask och fet,
 att Albert får klippa nya märken åt hen- 10
 nes runda armar. Så skall du tänka,
 min Albert, under det du ger Gångarn
 ett klatsk att komma din glädje närma-
 re! och derföre är jag äfven nu så der
 rädd om mig. Jag är ju din egendom – 15
 det är din framtida glädje jag vårdar,
 som jag så gerna vill gifva och dela. –
 Klockan var ej 6 på afton då jag började
 skriva till dig, nu är hon 9. Mitt ljus
 är nu itändt. Hvad dessa timmar haf- 20
 va flugit! Jag tror jag bör bara sitta och
 skriva till dig, medan du är borta, så
 saknar jag dig mindre. Jag försätter mig
 då i ditt sällskap, och plågorna flygta –
 Nu skall jag taga mig litet fotvatten, och 25
 sedan lägga mig, låta Gumman värma
 ett par servietter på min hårda mage.
 Litet ölost är förtärd utan att gravera.
 Jag har låtit bädda mig härute i köks-
 kammaren, i quäll, för att vara Gumman 30
 närmare. Ser du om jag icke är försig –

[III: 152]

”Midt i natten innom 12 timmar, en ridt
 ”af 8 mil, och ännu då han hastade att
 ”sluta mig i sina armar, var han blek

- 5 tig! Nu får jag väl ej vara oppe längre
 kan jag tro – God natt, min älskade
 Vän, sof ljuft! Jag skall bjuda till
 att göra detsamma, och i morgon känna
 mig så frisk, att jag slipper oroa dig med
 10 dessa rader – Hör mig, Du Allgode, som
 sänder dina Englar kring de frommas
 läger – välsigne och bevara oss!!!.
 kl. 6 på Sönd. morgon.
 God morgon bäste Vän! Din Fanny har
 15 haft, Gudi lof, en rolig natt. Jag tror att
 mina små apparailer i aftse ej voro
 utan nytta, jag vaknade dock som i
 förrgår, med hufvudvärk, men som
 nu gått öfver sedan jag varit uppstigen –
 20 Jag har ej vågat gå till källan, efter
 jag hade fotvatten i aftse, utan druckit
 en kopp Caffé i stället och till och med
 doppat i den. Jag kan just ej säga
 att jag mår sämre i dag än vanligt,
 25 men ej är jag väl disponerad ändå.
 Mitt onda käns nu mera ned i magen
 – då och då kommer en förnäm va-
 peur. Jag har försökt göra min cour
 hos Räfven, men det ville ej lyckas. Om
 30 ej annat hjälper så sätter jag mig väl

[III:153]

1815 ”och tåren darrade i hans öga, likasom han
 ”nyss fått höra att Fanny var sjuk. Jag var lik-
 ”väl nu bättre så att jag sedan på aftonen

ett lavement – Jag har varit i mycken 5

villrådighet att sända posten eller ej –

Törhända är detta onda af ingen be-

tydenhet, men kanske äfven en vårds-

löshet i början kunde sedan göra det

ohjelpigare. Nu är du på stället och 10

kan själf tala med Doctorn, och får

nu dessa underrättelser om sjukdomen

samlade på ett papper, som förut strö-

da” – – – – (Här saknas det blad, som slu-

tade brevet. Fortsättningen af hennes 15

dagbok följer här:)

Söndags aftonen. Innan jag lägger mig

att hvila vill jag tala några ord med dig,

min älskade vän – Jag vill försätta mig i

detta ljufva lugn som man njuter, efter 20

att hafva meddelat sina känslor för ett

öppnadt hjerta – Vet du, min Albert,

att då jag väl afsändt brevet i morse,

kände jag mig må mycket bättre, och

nu bedröfvade det mig att ej kunna sä- 25

ga det åt dig. Jag var ledsen att mitt

bref skulle oro dig – dock hvem kan

förutse allt! – Goda Albert! förlåt

din Fanny hvarje bekymmerfull stund

hon förorsakar dig! Måtte Försynen 30

[III:154]

”kunde göra en promenad med Albert.

”Doctorn hade ordinerat att jag skulle dricka kallt vatten, 6 glas hvarje morgon och

-
- 5 tillåta mig att i en mängd af glada
 dagar gifva dig ersättning för den-
 na, som jag hoppas, snart öfvergående
 oro! Ja – jag vet att du utur sällskaps-
 kretsens buller sänder mången åtan-
 10 ke på din hemma lemnade Maka.
 Du lemnar den gerna för att sjun-
 ka till hennes klappande hjerta, för
 att öfvertygas om hennes tillstånd –
 Du skulle säkert gladt dig om du
 15 kunnat se huru jag i förmiddags gick
 och lagade min middag, kokade min
 soppa och stekte min fogel. Huru
 min anrättning serverades på lilla
 Sybordet vid Soffan. Sedan jag ätit
 20 fortfor jag att må väl, lade mig
 en stund på sängen för att njuta af
 min varelse, med en bok i handen.
 Sedan ämnade jag språka med dig,
 men jag har på afton haft så myc-
 25 ket besök af Gummor, som bekym-
 rade komma och fråga huru jag mår.
 Dessa besök hafva ej varit Etiket-
 tens. De vittna om välvilja och
 tillgifvenhet och kunna ej annat än

[III:155]

1815 ”hålla sträng brunns diet, samt derunder
 ”medicinera. Jag har också befunnit
 ”mig väl deraf. Aptiten som hade för-

hugna. Nu på afton har jag ej mått 5
 så väl som förut, jag börjar dock nu
 känna mig sömnig. Jag vill följa den-
 na anvisning och gå till hvila – god natt
 min Albert, sof ljuft.

Den 21. Rätt nu är åter en dag förflu- 10
 ten, och jag kommen en, närmare den
 som skall finna mig i dina armar –
 så förljufvar hoppet saknadens och
 plågornas stunder, så bländar den
 hulda stjernan det delade molnets 15

bädd och strålar med tusende färgor
 vägen till en ljusare Horizont. Du
 har nu fått mitt bref, Bästa Vän, och
 du fann dig ej mycket lugnad deraf –
 Ack, min Vän – Ofta har i dag en 20

oro öfverfallit mig vid den tanken:
 nu blir väl min älskade Albert för-
 skräckt vid anblicken deraf – Hans
 ömhet, hans lifliga imagination,
 hans sorgliga erfarenhet, skola vi- 25

sa honom tusende sorgliga bilder.
 Han kan störta sig i tusende faror
 för att hinna nog tidigt för sin läng-
 tan – O! min Albert – hvarföre

[III:156]

”svunnit, har återkommit, och mina

”krämpor ha efter hand rest sin kos.

”– Vet du Hanna, att den 24 Sept. som så

-
- 5 skulle jag ändå skriva – Gode Gud!
 sprid lugn och mod i min Alberts själ!
 Jag kan just ej säga mig vara plågo-
 fri i dag. Jag har mindre känt
 till min styng, men haft sveda i ma-
 10 gen och en lindrig verk öfver ryggen
 och höfterna, som gjort att jag befun-
 nit mig bäst i en hvilande ställning.
 I morse hade jag lavement, som
 bortskaffade en hop cruditeter. An-
 15 na Maglena hjälpte mig dermed. Hon
 stackare är mycket sjukare än jag,
 hon längtar också rätt mycket efter
 dig för att få medicamenter – För
 mig tror jag att Du själf är det
 20 bästa Läkemedlet. Den sjuka plär
 ju bli bättre då han får det han önskar.
 Den regniga väderleken imponerar äfven.
 Måtte du ej slita för mycket ondt
 på hemvägen! – ”
- 25 d. 22 – God morgon, älskade Al-
 bert! Jag är nyss uppstigen och
 skyndar mig att säga dig. Din Fanny
 är Gudskelof i dag så rask och snäll.
 Min sömn har varit god – måtte det
 30 så fortfara! –

[III:157]

1815 "ofta lifvat våra hugkomster, har äf.
 "nu ett eget intresse för mig. Det är
 "i dag höst dagjemning. I dag sjun-
 ker Solen på samma minut undan
 "ögat här, som i hembygden – Hulda 5
 "Vänner! jag helsar Er! " –
 Det omtalta här ofvan meddelade
 brevet, gjorde mig högst bestört och
 orolig, hvilket var naturligt, med den
 sorgliga erfarenhet jag förut ägde. Jag 10
 besökte genast Doctorn om quällen,
 kastade mig på min goda häst och
 ilade hem genom natten, utan att
 stiga af hästen, förr än vid min
 egen boning hemma, der jag slöt 15
 min älskade maka i mina armar, vid
 bättre hälsa än jag hade vågat hop-
 pas. Den af Doctor Åman ordinerade brunns-
 kuren börjades genast, och bekom henne gan-
 ska väl, och fortsattes till Sept. månads slut, 20
 då hon, under sina sista besök der, skref
 följande.:

d. 2 Oct. 1815.
 Ännu vandrar jag till Dig 25
 Ned i dalen, gömda källa!
 Ur dit sköte der, för mig
 Lif och hälsans ådror välla

Vägen banad är så skön 30
 Af den hand som troget leder

[III:158]

Som för trogen vård en lön
Sig i Fannys bröst bereder!

5 Ack! Han visste icke han,
Han, min Albert – då ur gruset
Källan för dess blick upprann –
Hvilken skatt han fick i ljust!

10 Tänkte ej, då mödans svett
För mitt nöje han lät rinna
Att på vägen han beredt
Skulle Fanny hälsan vinna

15 Så jag vandrat ned på den,
Ned till källan, hälsans tempel
Till min Löfsal upp igen
Af mitt ljusa hopp en stämpel

20 Ock i Dömens skugga, der
flätad utaf björkens grenar
Hvarje träd ett minne bär –
Ordet vänskap, den förenar.

25 Men snart mera jag ej går
Till den dal, der källan brusar –
Böljan kall mot stranden slår
Lunden afsked åt mig susar.

30 Hvarje krona hviftar ner
Gula löf uppå min bana –
Ack! den höst jag kring mig ser
Minnen på min egen mana.

35 Lik den lund som härjas här
Skola nöjets stunder falla,
Som de grenar höjas der,
Nyttans öfverlefva alla

Liksom de till himmelen

[III:159]

1815 Genom drifvan spiran höja
 Och hos efterverlden än
 Genom nyttans alster dröja.

Den 8 Nov. måste jag åter åter resa ned till Skellefte och höste Tinget, hvarefter jag återvände för att hämta Mamma till Lena Ströms bröllop, som skulle firas i Dec. men hvar till dagen ännu ej var utsatt. Den blef sedan framskjuten. Wi reste den sista Nov. till Skellefte. 10
 Under tiden bestämdes bröllops dagen till d 14de. Dec. Så länge kunde jag ej vara frånvarande, hvarföre, efter mycken öfverläggning beslöts att Mamma skulle stadna quar i prostegården, och jag resa hem, för att efter följande Söndag återvända. 15
 Det kostade på att resa hem ensam, men jag tröstade mig med att veta att hon var omgiven af goda människor, och icke skulle sakna något bistånd, om sådant blefve af nöden.
 Den 10de, efter slutad Gudstjenst reste jag till 20
 Skellefte, och gynnad af ett ypperligt före och god väg, färdades jag de 8 milen på e.m. med min klippare och kom till Skellefte prostegård, medan Folk ännu var oppe. Mamma hade samma dag, jemte Doctorns, bevistat 25
 ett Bröllop i Degerbyn, och ännu ej kommit derifrån, då jag, trött af resan och osäker huru dags på natten bröllopsgästerne skulle återkomma, lade mig i Bexelii kammare, och surprenerade Mamma morgonen derpå. – 30
 Under förberedelse dagarne sökte äfven jag bereda några bidrag till festens glans. Brudgum-

[III:160]

men hade varit min Discipel och Bruden var
ock en ungdoms Vän och Leksyster, och Mammass
första bekantskap i orten, hvarförutan vi båg-
ge voro omfattade, såsom hade vi varit med-
5 lemmar af Famillen. Wi öfverlade tillsam-
mans. Mamma skref verser och jag ordnade
Musiken, samt inöfvade Sångare och sänger-
skor af personer som jag visste skulle bjudas,
bestyrde om Costûmer, o.s.v. – På den ut-
10 satta dagen var sällskapet samladt kl. 6,
omkring 80 personer. Vigseln skedde i sto-
ra Salen i öfra våningen, som var mycket
väl eclairerad, och rundt omkring decorerad af
det festligt klädda Sällskapet. Tabouretter-
15 na framsattes, broderade af Bruden, som, förd
af Brudgummen inträdde i hela glansen af
ungdom, skönhet och behag. Doct. Ström för-
rättade vigseln, som åtföljdes af ett korrt
tal, hvori han tolkade sina Faderliga känslor
20 och allas vårt deltagande och välönskningar, med
en rörelse som vi alla delade –
Kan just undra huru Bruden var klädd den
tiden, tänker ni? – Nå väl! äfven dermed kan
jag tjena Er. – Föreställen Er ungdoms Gu-
25 dinnan Hebe sjelf, eller en skön syster af henne,
eller en af Gratierne om ni så vill – – Det rika
brunlockiga hufvudet
orneradt med en gentil, från hufvudstaden häm-
tad, krans och krona, deröfver hvita strutsfjedrar
30 högtidligt svajade. Den ungdomliga snö-
hvita halsen blygsamt prydd endast med
perlor, hvars hvithet och glans på en
gång höjdes och fördunklades af de former
som de vidrörde. En rundt omkring, med

[III:161]

1815 breda tyll-spetsar garnerad klädning af hvitt
 sidensarge, med dubbelt släp, och puffärmar,
 broderade med hvita perlor, fulländade drappe-
 ringen – Härmed får ni nu åtnöjas! –
 Brudparet och Damerna, så långt rummet tillät, 5
 placerade sig i förmaket. De öfriga groupera-
 de sig efter behag i de andra rummen.

Under det man serverade Théé, blef Mamma
 som fått sin plats bland Fruarne på Divanen,
 på det högsta surprenerad, då Lieutenant Mont- 10
 gommery framträdde, och under en mycket ar-
 tig och förbindlig compliment presenterade
 henne ett Tidnings blad, hvari sången den
 1 Januarii var införd. – Jag aflägsnade
 mig emedlertid, för att ordna efter piecen, med 15
 hvilken vi skulle göra hela sällskapet en surprise.

I lagom tid, då Théet var serveradt, började
 Regements Musiken, som vi i tysthet hade infört
 i ett sido-rum, en högtidlig marche, hvarunder
 vi, klädde såsom forntidens prester i fotsid hvit 20
 dräkt, hvitt diadem på hufvudet och långt skägg,
 samt med ljus i handen, tågade genom rummen
 in i förmaket, då orchestern tystnade, och jag,
 såsom Öfverste prest, förde ordet, och accompane-
 rad endast av Claver, vände mig först till Do- 25
 ctor Ström, och sjöng följande

Solo

Än dygd och vishet samfäldt throna 30
 I Patriarchaliskt Tjäll, och än
 Går sällheten att mildt försona
 Sin urbild med sig sjelf igen –
 Än himlens bud till jorden bära
 det hopp som lyser dygdens Stig – 35
 Njut, värde Tolk af himlens Lära
 Din lön i barn som liknar dig.

[III: 162]

derefter vänd till Brudparet:

Solo

5 Så af dygder återburna
 Mäktig går välsignelsen
 Att vid minnets hulda Urna
 Tända hoppets fackla än.
 Hulda par, i detta skygd
 10 Njuten sällhet, njuten ära –
 Gån att genom mod och dygd
 Hjertats skulder återbära
 Uti Edra fäders bygd.

15 choeur

Hulda Par, i detta skygd &c

Solo

20 Phoebus ren med rosenhänder
 Uppslår mörkrets tysta Tjäll –
 Luna mild och blygsam tänder
 Helgadt ljus en högtids quäll –

25 Hymen kommer att belöna
 Ädla Makars hulda tro,
 Astrild festen vill försköna
 Och bereda deras bo.

30 Lycklige! för Er vi höja
 Jordens suck till himlens land,
 Gån att länge bland oss dröja
 Ljuft förente hand i hand.

35 Choeur

Gån att länge &c

40 Sedan aftågade vi, under musik af orche-
 stern. Derefter inträde, under full regements-
 musik en trupp officerare i full uniform och
 väpning, gjorde front i 2^{ne} led för Brud
 paret, och accompanjerade af orchestern

[III:163]

1815 sjöngo följande: (Melod: Samloms Bröder
kring frihetens fana)

Choeur

5
Bröder! Scandians ära är hämnad
Och Svea hvilar lugn i fredens skygd,
Re'n ett år, sedan fejden blef lemnad,
förflutit lyckligt här i fädrens bygd –
Läkt är stridens sår 10
Men det hjerta får
Ingen krigsGud helar – mera ljuft den makt
Som en skönare seger blef ämnad
har sitt myrthenband kring hjertat laggt. 15

Till Bruden

Denna tjugande konst af behagen
Är mera segrande än styrkans rätt
Der den tappraste säkrast blir slagen 20
Och der den stolte sjelf finner bojan lätt.
Denna målning ger,
Sköna Brud, åt Er
Blott försmådda segrar dem Ert hjerta glömt,
Då af sällhetens röst obedragen 25
Ni En enda och värdig Er kärlek gömt –

Till Brudgummen

Du som gick för att Lagrarne skörda 30
Vid sidan af en vördad tapper Far,
Gå, som han, att se önsknings hörda
Och med en älskvärd Maka lycklig var!
Hell din unga Fru,
Hell den säll som du 35
Får tidigt knyta hjertats ljufva band,
Och från segrar af hämnden ej störda
För priset af en skönhets hand!

Sällskapetets surprise var ej liten. Ingen hade 40

[III:164]

någon aning om tillställningen utom dem
 som dervid biträdde. Den förra processionen
 hade i synnerhet en Theatralisk gout och gjorde
 god effect. Man converserade och pokulera-
 5 de till dess Bröllopsbordet var serveradt.
 Alla voro animerade. Så snart Herrarne fin-
 go Brud och Brudgum på fötterna, och ut i sa-
 len, omringades de af oss alla och med gla-
 sen i hand sjöngo vi följande, af då varan-
 10 de Commministern Is. Grape (nu Theol. Doct. och prost)
 författade verser:

Son åt Mars, i striden yster
 Har det händt att fången bli –
 15 Utaf hvilken, menen I?
 Jo – af Cythereas Syster.

Han är fången denna hjelte
 Icke af Poltroneri,
 20 Fadren Mars, för att bli fri
 Ha'r förgäfves spännt sitt bälte.

Dock Bror Schildt! Du hjeltens ära
 Skördar just af bojorne,
 25 Ty den skönaste 'Trofe'
 Är att Lenas bojor bära.

Skål vår hjelte och hjeltinna!
 Skål af hjerta och af själ –
 30 Ömt för Ert framtida väl
 Vänskapsfulla hjertan brinna

Han som allas öden leder
 Fläta må med Faders hand
 35 Glädjens blommor i det band
 Som är knutet mellan Eder!

[III:165]

1815 Sent må aftonen Er hinna
 Af den dag som mot Er ler
 Och när lifvets Sol går ner
 Eder älskande att finna!

5

Hästscho dukades i Salen, festligt och rikt ser-
 veradt. Man intog sina anvista platser, con-
 verserade, åt och drack till kl 4 på morgonen,
 ifr. kl. 11 om aftonen. Superb tafel-musik under-
 hölls af Regementets musik-Corps, som under 10
 tiden placerades i förmaket. Af den accom-
 pagnerades äfven Skålarne, som sjöngos i quar-
 tette. orden af Mamma:

(melod. Bröder! vike sorgen)

15

Som mot Lunas blickar
 Quällens stjernor glimma
 Glädjens strålar skickar
 Uti festens timma.

20

Fordna åldrens anda
 Sväfvar ner och gläder;
 Kämpar, Quinnor, Fäder
 Bröllopsbordet randa.

25

Glada sånger ljuda
 Genom bröllopps salen
 Ljufva ångor bjuda
 Sötman af pocalen –

30

Skålars klang förena
 Sig med glada ljuden:
 Ulric och Helena :/:
 Brudgummen och Bruden

35

Och vid dessa skålar

[III:166]

Önskningsar sig blanda:
 ”Må i glädjens strålar
 Sig Er framtid randa

5 Edra dygder dölje
 Hvarje stunds bekymmer
 Sällheten Er följe
 Tills Er afton skymmer!”

10 Ändteligen, efter desserten, skyndade alla, M^{ne}
 som förmådde uppstiga, ifrån Bordet, synnerligen
 förnöjda och vid särdeles gladt lynne, och sprid-
 de sig i de festliga rummen, under det borden
 hastigt afdukades och undanröjdes. Bålarne
 15 buros in i Förmaket och glädjen stod upp i Tak.
 Herrarne höjde Brudgummen under hurra-rop,
 och glaset tömdes och fylldes åter .Ni kan tän-
 ka huru animerade vi voro, då midt under
 den högljudda glädjen, Öfverste Lieuten. Schildt
 20 fattade bålen i båda händer och kom emot
 mig, som stod midt på golvet – (ni kunnen
 här af sluta att åtminstone han och jag kunde
 båda stå och gå) – och proponerade brorsskål,
 hvilken vi på stående fot drucko från hvar
 25 sin brädd af Bålen ! Emedlertid samlade
 sig flickor och Fruar i Salen för att dansa
 med Bruden. De förra complimenterade hen-
 ne först sålunda

(melod. Maji Sången)

30 Att minnets lampa tända
 Tag offret vänskap ger
 Med det farväl vi sända,
 Som kallar sällhet ner.

[III:167]

1815 Du, som bland flickors skara
Vår prydnad var – gå än
Bland Fruar mönster vara
Belönt af kärleken.

5

Härpå följde dansen, hvartill Orchestern spelade. När dansen slutades, fortforo flickorna att sjunga:

Vid gränsen vi dig lemna
Du går till Hymens Land –
Snart tör oss ödet ämna
En vink från samma hand,
Till dess i ringen slutna
Vi stå – nu flygtig du
Med stunder snart förflutna –
God natt ! du sköna Fru !

Nu slöto Fruarne en ring omkring Bruden och
helsade henne välkommen: 20
(melod. vet rätt din lycka njuta)

Välkommen ! bästa Lena
Bland sälla Makars tal
Till nöjen dubbelt rena
Då hjertat gjort ditt val.

Du står vid Hymens bana,
Af oss den beträdd är,
Du väl må nöjen ana
Men äfven mödor der!

Dock mödan sjelf blir njutning
Och glädjen dubbel går
Med dygden i omslutning
Att freda våra spår

Din väg så lugnt sig jemnar
Till obesökta land
En vördad Mor dig lemnar
I lika ädel hand

Af visa råd ledsagad
Och ledd af kärleken

[III:168]

Du ser din framtid dagad
Bebåda sällheten.

5 Så gå det namn att bära
 Hvars tydning för din själ
 Är Quinnans högsta ära
 Och hjertats högsta väl!

10 Den goda, älskvärda Bruden omfamnade Mam-
 ma rörd. – Dansen gick för sig muntert,
 och en stund derefter åtskildes sällskapet,
 alla glada och belåtna, för att hvila ut till
 dess man, några timmar derefter åter skulle
 samlas till festliga nöjen. –

15 På aftonen, d. 15de, samlades åter sällskapet
 till Balen. Regements Musiken var för oss ovan-
 lig och mycket animerande. Till och med Mamma
 dansade rätt många Quadriller, så att jag måste
 emellanåt be henne hvila, hvilket hon väl
20 ock gjorde. Äfven nu åtskildes man ej förr
 än kl. 4 på morgonen, och sof till middagen,
 hvari endast de resande deltog. Sällskapet,
 mindre talrikt än de föregående dagarne,
 slöt sig nu mera förtroligt i en krets på
25 aftonen. Man såg med nöje huru lycklig
 Lena, den unga Frun, kände sig bland sina
 Vänner. Mamma, med sin lifliga phantasi,
 glömde några ögonblick sin omgifning under
 det hon drömde om huru lycklig äfven hon skul-
30 le känna sig, om hennes hjerta fått välja än-
 nu några frånvarande vänner till; att öka
 den förtroliga kretsen. Denna tanke fram-
 lockade hennes tårar, så att hon, vid min arm,
 måste lemna Sällskapet en stund, under
35 föregifvande af ett litet illamående. –

[III:169]

1815 Den 17de som var Söndag, voro vi bjudne till öfverste
 Lieuten. Ulfhjelm. Den 18de afreste de utsock-
 nes Bröllopgästerna och den 19de, på e.m. togo
 vi med rörelse vårt afsked, och reste hem i vre-
 sigt väder och elakt väglag. – Jag har något 5
 omständligt berättat om denna vår utflygt
 ifrån vårt Stilla hem, dels emedan anlednin-
 gen till resan intresserade oss, dels ock eme-
 dan det var den gladaste högtid vi deltog i,
 utom hus, under dessa åren. Jag hade äfven 10
 en annan anledning till glädje, emedan Mam-
 ma, just under dessa dagar, anförtrodde mig
 en liten hemlighet, som mycket gladde mig:
 Hon bar nemlⁿ dig, Albert, under sitt hjerta! –
 – Innan jag öfvergår från detta året till det 15
 följande vill jag åt minnet förvara några
 verser, som jag, sedan det föregående nedskrefs,
 hittat bland mina papper, och som, tecknade
 af Mammas hand, hafva nedanstående öfver-
 skrift, som ger tillkänna at hon skrifvit 20
 dem under min frånvaro i Skellefte sam-
 ma tid :

”Morgon-offer d. 11 Nov. 1815.”

25

”Gud ! Dig vill jag prisa
 Du hvars godhet andas
 I min själ, och visas
 I hvar mått mig blandas.

30

—
 Då jag ondt befarar,
 Oron öfverröstar
 Du, som mig bevarar
 Du, på hvem jag tröstar
 —

[III:170]

Mina fel förlåter
 Och med mild förmaning
 Skänker hoppet åter
 För min ljufva aning

5

Led mig med din anda
 Uti lifvets skiften
 Som sig stundligt blanda
 Tills den lugna griften.

10

Gode Fader ! vaka,
 Med din nåd bevara
 Du min hulda Maka
 I från hvarje fara!

15

Gif mig nåd, o Fader
 Honom sällhet gifva
 Och ditt barn skall glader
 Evigt tacksam blifva.

20

Skulle ej Ditt öga
 Af vår ömhet röras!
 Skulle till det höga
 Ej vår låfsång höras?

25

Ja – Du hör och blickar
 Nådligt till de goda
 Och oss sällhet skickar
 Då vi minst förmoda!

30

Jag påminner mig ej hafva sett dessa
 verser, sannolikt skrifna under en tack-
 sam känsla af hennes nyligen återvun-
 na hälsa, och tilläfventyrs med tanken

[III:171]

1815 sväfvande omkring en kär, ehuru ännu af-
lägsen förhoppning, som hon trodde sig äga,
att kunna uppfylla en önskan som vi båg-
ge delade.

Just som jag nedskrifvit dessa rader och gick 5
att förvara det blad hvarpå den hulda hade
tecknat sitt hjertas offer och bön, fann jag,
vid nogare undersökning, ännu 3^{ne} verser till –
se här!:

Dana våra hjertan
Efter Christi sinne,
Ödmjukt mod i smärtan,
Af Din godhet minne.

10

Och då hoppets ljusning
Båda glädjens strålar
Skåda hur med tjusning
Tacksamheten målar

15

Våra hjertan gifve
Taflan ljusa grunder,
Der förvarad blifve
Dina godhets under.

20

25
Icke har jag heller härförut nämnt orsaken
hvarföre något vidare om flyttningen till
Nora ej förekommer, som var den, att der va-
rande vice Pastorn icke vann den transport
han då sökte, men hade förhoppning om en 30
annan befordran, hvarföre ännu detta mål
hvilade, deröfver jag dock föga bekymrade
mig. Mammass Dagbok hade af Hanna

25

30

[III:172]

skickats till min Svåger i Upsala, och
 der hade Doctor (professor) Fant fått se den,
 och skref i anledning deraf till Mamma
 nedastående bref, som äfven, det enda ifrån
 5 hans hand till oss, kan förtjena att ryckas
 undan glömskan:

”Upsala d. 6 apr. 1815.

Min bästa Fredrica!

10 ”Du får aldeles icke tycka illa om att jag lä-
 ”sit både din resebeskrifning till Norsjö, och
 ”dina sista bref till Göran och Gret-Sofie.
 ”Jag har för mycket både böjelse och rättig-
 ”het att deltaga i dina öden, att Du skul-
 15 ”le nännas förneka mig detta nöjet. Vid
 ”beskrifningen af ditt arrangement i Dina
 ”rum, har det blott fallit mig in att ön-
 ”ska, det Englarne måtte göra samma un-
 ”derverk med din hydda, som med Jungfru
 20 ”Marias hus i Loretto, och flytta henne
 ”oss närmare; ty att göra en pelegrims
 ”färd till Norsjö, faller oss för svårt.
 ”Jag som fordom följt min Syster 2
 ”mil skogsväg till Fäbodarna i Elfda-
 25 ”len, kan dock göra mig något begrep
 ”derom, men det ger mig mig ej håg
 ”att försöka det vidare. Vi hafva haft
 ”den hugnaden att äga Doctor Ström

[III:173]

- 1815 "hos oss mäst en hel dag, på hans resa
 "till Riksdagen. Du må tro att vi pum-
 "pade honom på färska nyheter ifrån Dig
 "och hörde med nöje honom uppläsa en
 "strophe af dina verser till Westerbottens 5
 "Officerare, vid deras hemkomst från kriget.
 "Af nyheter tillbaka härifrån har jag in-
 "genting mindre att berätta, än att Na-
 "poleon nu sitter på Thronen i Frankrike,
 "hvarom du visst får höra mera af Avi- 10
 "serna. Närmare rör oss Den skills-
 "mässa oss förestår ifrån Fantens hus. –
 "Han är den sista af mina Slägtingar,
 "som öfvergifva mig på min ålderdom,
 "och hvad min hustru förlorar uti hans 15
 "Fru kan jag icke beskrifva. Biskop
 "Almquist fick jag blott råka på en li-
 "ten stund, kom således icke att tala
 "om Nora, men att den saken ligger mig
 "på hjertat, må du vara öfvertygad. 20
 "Att den stygga tandvärken hittar dig
 "upp i ödemarken, gör mig hjerteligen
 "ondt. Fins der icke någon klok Gum-
 "ma, som kan läsa bort honom? –
 "Min hustru och mina Flickor förena 25
 "sig att hälsa dig på det ömaste, och
 "jag bifogar en vänskapsfull helsning
 "till Albert. Lef väl och glöm icke

[III:174]

”Din trogne kusin, Eric Mikael Fant!”

På den toma sidan af professorsnors bref
 hade äfven min Svåger, prosten Göran,
 5 som kallar sig ”en stor hushållare på pap-
 per, strösand, svafvelstickor och krita”
 bifogat en skrifvelse, som påminner om
 hans flyttning detta år till Löfsta, der
 han efterträdde sin Bror And. Mikael,
 10 hvarigenom altså hände att 2^{ne} Bröder
 efter hvarandra efterträdde sin Fader.
 Han tillägger ock den politiska nyhet
 från Riksdagen att de politiska sin-
 nena voro aldeles förvirrade af Na-
 15 poleons oförmodade återkomst, och
 att Congressen i Wien vore upplöst och
 alla deras deliberationer om länders
 delning förvandlade i nya krigståg
 emot den stora egensinniga Europas
 20 Landtmätare.

Blivande landshövdingen i Jämtlands och Västerbottens län Gustaf Adolf Montgomery (1791–1861). Som ung löjtnant var han på 1810-talet bosatt i Skellefteå och träffade då makarna Linder hemma hos kyrkoherdefamiljen Ström, bl.a. vid den fest som hölls på nyårsdagen 1815 med anledning av att militärer återvänt från fälttåget mot Norge 1814. Till denna fest skrev Fredrica några verser som framfördes av Ströms dotter Lena, som vid detta tillfälle återsåg sin fästman Johan Ulrik Schildt (s. III:128ff). Linder nämner att Montgomery såg till att verserna infördes i tidningen Stockholmsposten (s. III:131), där de står att läsa den 6 december 1815, såsom "författade af ett Fruntimmer boende wid Lappska gränsen i Westerbotten [...] Fru Linder, född Fant". J. A. Linder. Arkiv och specialsamlingar, Umeå universitetsbibliotek.

Fredrica Linders 33 år äldre kusin, kyrkoherden och professorn i historia vid Uppsala universitet Eric Michael Fant (1754–1817). Professor Fant hade läst Fredricas reseberättelse från 1814 hos Fredricas bror, och skrev av den anledningen ett brev till henne, vilket Linder citerar (s. III:172ff). Miniatur av Johan Carl Frederik Viertel. Nationalmuseum.

[III:175]

- 1816 I Norsjö var man icke, såsom här, besvärad af
betlande. Jag påminner mig knappt ett en-
da exempel på dylika besök, åtminstone af
någon inom Socknen. Församlingens till-
skott till Fattigvården, utgjorde under min
tid 6/8 T^a korn om året, efter af ½ kpe pr 1/8
mtl, hvilken utgift bibehölls, efter afsön-
dringen från Skellefte, mindre af behof, än
för att ej aldeles vänja dem af med att gif-
va något. Dessa 6 skjäl deltes emellan
en Soldat-Enka, hvars man stupat i Finska
kriget, och Kyrkoväktaren, för hvilken sedna-
re det var en slags lön, eller pension.
Utom dessa fanns väl en och annan fattig,
dock ej så arm, att den behöfde almosor, el-
ler understöd af fattigvården, hvilket dess-
utom ansågs skamligt. Sådan var opinionen
der, på den tiden åtminstone. – Af detta slags
pauvres honteux hade vi alltid hvarje ny-
års dag, några till middagen hos oss, vid det
yttre bordet, hvilka med tjenstefolket, medan
vi sågo Länsman och Klockaren vid vårt
eget. På Julaftonen plägade vi äfven skic-
ka litet Jule-kost åt de förra. – Nu lä-
rer nog den tillväxande folkmängden jem-
väl der lemna någon drägg, som fattig-
vården får ansä, ehuru ej i samma för-
hållande som här neråt, der det riktigt kom-
mit i modet att ligga och lättjas, så att
vi äfven här snart hafve våra Lazzaroni,
likasom i det södra Europa. – Upplys-
ningen lär väl ock nu stigit så pass i
det förut menlösa Norsjö, att det icke

[III:176]

nu skulle gå an, såsom i min tid, att till den
 grad skrämma en bränvins försäljare, att
 han lade kaggen på en kälke och droge den 8
 mil, till Skellefte, för att undgå ansvar^(*), eller
 5 att en uppköpare af Bränvin, tappade ur fa-
 staget på en sjö vid vägen, för att ej möta
 Länsmannen. Denna vara lærer nog nu
 der införas och utprånglas, såsom annor-
 städes, kring kyrkan.^{**}) Och den störste
 10 krögaren der, lærer just vara densamme, som
 på Lidsträsket tömde ett 30 kans käril, eme-
 dan han, genom en skidlöpare och god vän
 fått veta att Länsm. Bjuhr, skickad af mig,
 var på vägen honom till mötes. Jag ha-
 15 de den tillfredsställelsen att kunna tämme-
 ligen bra mota lönnkrögeriet, medan jag
 var i Norsjö. Ett enda hus stod ej till att
 riktigt rensa, och det tillhörde Fadern till den
 nyssnämnde formannen, och denne var ock vid det
 20 tillfället, skidlöparen, under högmässan
 en Pingstdag. –

Vid den tiden som mina minnesteck-
 ningar nu vidröra var Mamma ej så ma-
 ger, som under de sednare lefnadsåren.
 25 Hennes armar rundade sig till ock med
 något under de första åren vi voro till-
 sammans, så att jag, tid efter annan, roa-
 de mig med att med en pappersrimsa ta-
 ga mått af den, och skicka till Hanna, för
 30 att visa henne huru hon tilltog i hull,
 hvilket jag förmodade äfven skulle gälla såsom

(*) 2^{ne} Soldater som af en Kapten G – i Skellefte
 emottagit till försäljning, hvar sin kagge –

35 **) Ubi Ovile, ibi etiam Lupus oberrat – sade
 redan Chemitius på sin tid –

[III:177]

- 1816 ett slags bevis på trefnad. Sedan ni, Barn,
 sugit musten af henne, och hälsan försäm-
 rades, blef hon mager igen, allt mer och mer.
 Då vi giftade oss, var hon så smal om lifvet
 att föga fattades, att jag kunde omfatta 5
 det, med mina bägge händer, då
 jag sträckte långfinger och tumme mot
 hvarandra. Hon hade uppväxt med snör-
 lif, efter tidens förderfliga sed, deraf hen-
 nes bröst twifvelsutän äfven lidit i afse- 10
 ende på bildning och utrymme. Hade hon
 ej för öfrigt varit så väl växt, så hade kan-
 hända Alberts födelse kostat henne lifvet,
 likasom hon själf sin moders ! – Der-
 före var hon ock emellanåt orolig, mellan 15
 hopp och fruktan för utgången. Tiden in-
 träffade lyckligtvis förr än hon väntat,
 och detta besparde både henne och mig
 den större inquietud, som dess nära annal-
 kande, i synnerhet första gången, utan 20
 twifvel skulle förorsakat. – Måtten I,
 då I en gång blifven Fäder eller Mödrar,
 aldrig tillåta någon klädsel, vore den ock
 på modet, som hindrar edra barns fysi-
 ska bildning, sådan naturen själf, i sin 25
 frihet lemnad, formar den. Underhjelpen
 häldre dess fria utveckling genom tje-
 nliga kroppsrörelser. Naturen låter sig ej
 tvingas ostraffad! –
 Sitt hopp om att blifva Moder, redan 30
 af oss med längtan och tvekan bidadt,

[III:178]

vill jag låta henne sjelf berätta för Hanna i början af detta år:

= = = ”ja! goda Hanna! Din Fanny har
 5 ”också en liten hemlighet. Det är med unga
 ”Fruar, som med Flickor, hvilka nyss fått
 ”en älskare – det skall vara tyst i början –
 ”Se! Hanna – Jag lade nyss bort pennan,
 ”emedan jag ej fann ord för mina käns-
 10 ”lor. Ja – bästa Hanna – jag hoppas att
 ”detta år förvärfva en helig titel, så
 ”ljuf för en lycklig Maka – namnet Mor!
 ”Uppsänd äfven Du en suck till Försynen
 ”för din vän att hon får uppnå detta mål,
 15 ”och lefva, och njuta denna glädje vid
 ”sidan af sin älskade Albert.= = =
 = = = Jag klär mig väl må du tro,
 ”min hälsa är ock nu god. Några små
 ”krämpor besvära mig ibland och göra
 20 ”mig orolig. Ibland åter mår jag så väl,
 ”att jag tror det icke vara sannt hvad
 ”jag berättat dig. Albert säger likväl
 ”att jag börjar bli något rundare, och
 ”att det klär mig förträffligt. Det
 25 ”är visserligen tidigt att underrätta dig
 ”härom – men huru skulle jag för Hanna
 ”kunna förtiga en känsla, som ömsom
 ”uppfyller mig med fruktan och hopp.?
 ”Och du deltar ju så ömt med din Vän!
 30 ”Du ville vara hos henne, uppmuntra,
 ”vårda henne – är det icke så? Men

[III:179]

"ödet dömde oss att fjerran skillda, gläd-
 "jas och lida – Dock – min Albert är så
 "god! Han älskar mig så ömt – aldrig, al-
 "drig skall jag glömma att erkänna hans
 "förekommade och granlaga omsorger! 5
 "Måtte hälsa och lugn omgifva din boning
 "och fylla ditt hjerta med ljufva känslor!
 "och må någon stund af den flyende tiden
 "äfven helgas åt vänskapens hugkomster!
 "Albert och Fanny omfamna Er och hel- 10
 "sa ömt till Er alla!" –

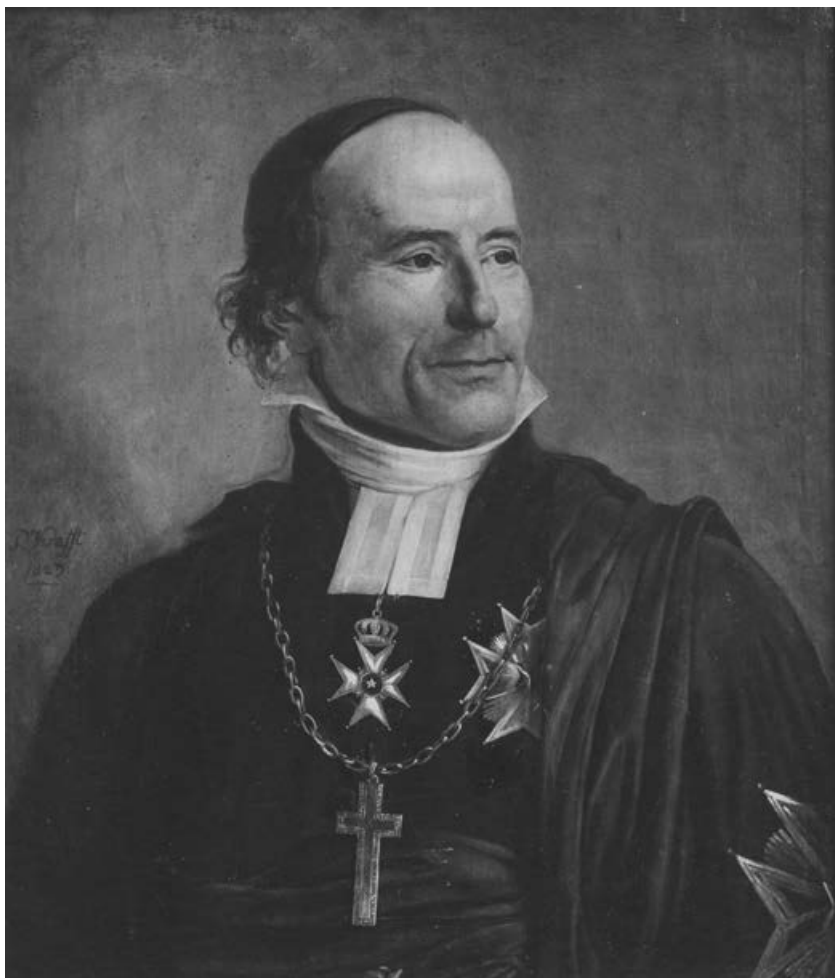
I Januari erhöj jag bref ifrån Biskop Alm-
 quist, som mycket vänskapligt och förbindligt un-
 derrättade, att då målet angående min flyttning
 till Nora föredrogs i Consistorium, hade det ej 15
 ansett sig kunna missivera mig från en or-
 dinair syssla, till ett vicariat. Jemte det
 han beklagade att han sålunda icke kunnat,
 såsom han önskat, bereda oss en snar flyttning
 söderut, tillade han en försäkran att han 20
 med särdeles nöje ville framdeles ihogkomma
 mig, om tillfälle yppades.

"Vårt hopp" – skrifver Mamma – "att få kom-
 "ma Er närmare har således gått om intet, och
 "jag har visserligen ej utan saknad uppgifvit det, 25
 "men den fasta förtröstan att Försynen skickar
 "allt till vårt väl, har aldrig upphört att vara
 "lefvande för mitt hjerta. Ack! kunde jag
 "blott flytta Norsjö litet närmare, ingen ön-
 "skan för flyttning skulle väckas hos oss ! – 30
 "men ni glömmen mig ju ej, fastän jag icke

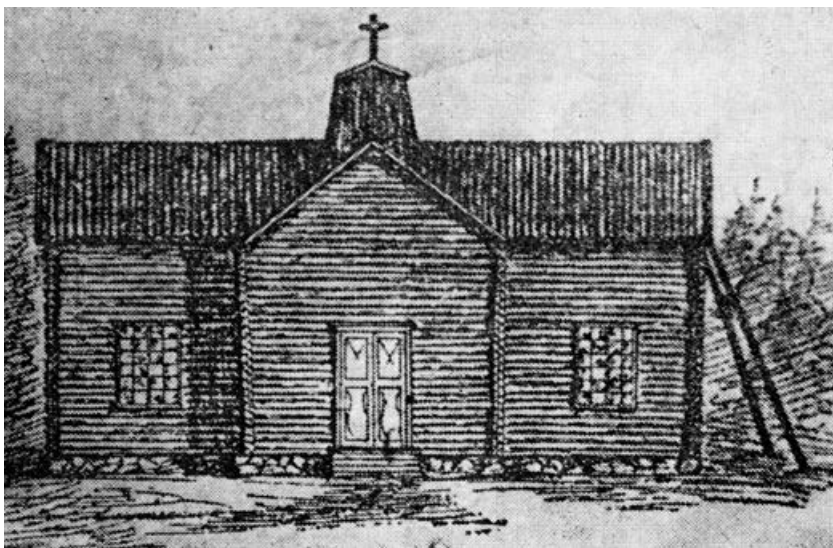
[III:180]

”personligen kan göra mig påmint af Er –
 ”Du håller ju af din Fanny – och äfven här
 ”äro vi älskade. Du skulle ha hört huru
 ”bekymrade våra sockneboer frågat om vi ville
 5 ”flytta ifrån dem – ack ! jag känner det! Kär-
 ”lek och förtroende är det element som pas-
 ”sar för goda hjertan, och som bildar den lju-
 ”sa stråle som leder oss från jorden till him-
 ”melen, och der förenar dem alla” – *)
 10 Vid samma tid besökte jag äfven Lycksele
 för att höra efter någon hygglig flicka till säll-
 skap och biträde åt Mamma, innan hennes
 nedkomst, och engagerade då Carin Grönlund,
 som nu är gift med Inspect. Lindforss vid
 15 Glas bruket i Piteå. Wi hämtade hen-
 ne sedan sjelfve, vid en resa som vi i bör-
 jan af Februarii gjorde till Lycksele.

*) ”Jag just gratulerar Er” – skref Moster Ahl, i
 20 anledning här af – ”att ni slapp flytta och bortby-
 ”ta Eder lugna lefnad emot oro och besvär, emot
 ”buller och bråk! Hvad vore dermed vunnet, då I
 ”hafven hälsan och Er utkomst, då ni älsken hvar-
 ”andra med öm tillgifvenhet, och ären nyttigare
 25 ”där I nu vistas, än dit ni skulle komma, kan
 ”hända – Hvad äger den stora verldens kretsar
 ”för nöjen, som svara emot Edra! Det fögnar
 ”mig derföre af hjertat, att ni ej tagit Er så
 ”hårdt af detta felslagna hopp.” – I anledning
 30 af mammas ”lilla hemlighet” skref hon samma
 gång : ”Den önskade nyheten gladdde mig ända till
 ”tårar – och – skall jag bekänna det för min lyckliga
 ”Dotter” – jag nästan afundades henne de ljufva

Biskopen i Härnösands stift Erik Abraham Almquist (1767–1830), vilken Linder träffade redan under sin studietid i Uppsala (s. I:24) sedan rektor Vennström och Linders moster Greta Abl ordnat tillträde till hans hus. År 1814 erbjöd Almquist Linder att bli vikarierande vicepastor i sitt prebendepastorat Nora i Ångermanland, vilket konsistorium emellertid inte godkände eftersom Linder redan hade en ordinarie tjänst som kapellpredikant i Norsjö (s. III:111, III:179). Per Krafft d.y. Nationalmuseum.

Detta timrade kapell från 1811 var Norsjös första kyrka, där Linder som församlingens första kapellpredikant höll predikningar åren 1811–1823. Kapellet, invigt 1816 (s. III:181), låg vid nuvarande Skolgatan och ersattes av en ny kyrka år 1850. Okänd konstnär (Hembygdsboken Norsjö socken (1976), s. 54).

[III:181]

1816 Kort derefter underrättades vi att Doctor Ström
 jemte några andra, skulle komma upp till Norsjö
 för att inviga kyrkan. Mamma fick således
 hvarjehanda att bestyra, för att på bästa sätt
 göra les honneurs som Världinna. Den 1 Mars 5
 reste jag dem till mötes och kl. 8 på aftonen
 återkom jag, med Doctor Ström, Pastor
 Grape, Häradshöfd: Kjellerstedt, Lieuten.
 Schildt och hans unga fru, samt Klockare
 Westling. Mamma blef i synnerhet an- 10
 genämt öfverraskad af Lena, som jemte
 sin Man, hade gjort denna resa, ända ifr.
 Piteå, der de bodde, för att helsa på oss.
 På invigningsdagen, som var en Söndag, ha-
 de Mamma bullat upp högtidligare än van- 15
 ligt, förstås, sitt middags bord. I stället för dessert, Wid skå-
 larne hade hon, gjort
 ett slags mandel bakelser i papperslådor
 och bifogat i hvarje, en devis för den per-
 son åt hvilken den var ämnad, samt så 20
 rangerat dem på fatet, att hvar ock en
 skulle få sin, då fatet bjöds omkring.
 På Doctor Ströms lästes :

Mor- och Farfar snart ! En hvar 25
 Denna skålen icke spar !

Fru Schildt

Behagen gåfvo – dygden lärde – 30
 En skål för Lenas sanna värde.

känslor jag aldrig sjelf fått erfara! –”

[III:182]

Lieuten. Schildt

Svärdet roste i din skida
Lef att sällhet ha och bida!

5

Häradshöfd. Kjellerstedt

Du åt Rättvisan ger två jemna skålar –
Tag också en ur våra bålar!

10

Past. Grapè

Med hustru och barn och glädje och mat –
Hvad mer? Jo – din skål för ett godt pastorat.

15

Klockaren Westling

Efter gamla Svärfars dar
Survivence på Sysslan quar!

20

Olof Pehrson (vår klockare)

Du tjenar som klockare endast för heder
Din skål! Lönen njut af den jord du bereder!

25

Albert

En skål för hvar ock en som öfver snö och fjäll
Gaf vänskapens besök i tacksamhetens tjäll.

30

Fanny

Må glädjen så ibland vårt sällskap lifvas
Att de må än en gång uti vår boning trifvas!

35

Dessutom hedrade Mamma våra Gä-
ster med. följande quäde, till hvars för-
sta afdelning hon tagit sig anledning

[III:183]

1816 af en saga bland bönderna om ett sken
 som vissa gånger visade sig från ett berg
 på andra sidan om Norsjön, och som kallades
 Bränberget:

5

Hvart irrar du vandrare? monn' ej din gång
 skall leda dig vilse i fjällen!
 Kom, följ mig, och glöm dina fjät vid min sång
 hvart vinkar väl ljus genom quällen
 Till hyddans lugn! 10

Der nu äro hyddor och obanad stig
 Och mossiga tufver på heden,
 Der bodde ett Slägte uppammat i krig
 Berömdt båd' för mandom och seder 15
 I fordna dar.

Med modfulla hjertan och ståklädda bröst
 De djerfve beherrskade jorden
 Och gräns var blott himlen – der höjdes en röst:
 ”Till Wallhall!” – Men äran i Norden
 Bor quar hos oss.

Hvar hvila de hjeltar – hvar är då dess vård
 Som helgar ett minne åt tiden – 25
 Ja – Fäderne hvila i klippan hård
 Och ättehögt reser sig Liden
 Till Asa-gård –

[III:184]

När stora bedrifter af Sönernas tropp
 Än bära de urgamlas stämpel,
 då – blå brinner lågan kring brännbergets topp
 Ty, glade vid följda exempel
 5 Se Fädren opp.

När Segren belönade Sönernas mod
 I Nordliga fjällar som dessa
 Då darrade mäktigt den skyhöga Lid
 10 Och Lagren på Ättlingars hjessa
 De tryckte ned.

Wildt susade då genom dalarnes famn
 Från hjeltarnes urgamla gårdar
 15 En låfsång åt Äran som, ej blott en hamn
 Från fordom, de Nu äfven vårdar
 I Söners namn.

Här ända sig Sången – här slutas vår färd,
 20 Åt mödan ger hvilan försoning
 Välkommen! Min helsning af hjertat är lärd –
 Njut frid i min aflägsna boning –
 Här bor min verld!

25 Till Doctor Ström, särskildt, egna-

[III:185]

1816 des följande :

Hell Dig! Patriarch som gick
 Till att helga Herrans gårdar –
 Möte Du med fridens blick 5
 Detta lugna hem, som vårdar
 Ock en Religionens Tolk,
 Lärar'n af ditt delta Folk.

Hell Dig! Sällhet dina spår 10
 Må, liksom vår vördnad, följa!
 Barn och Maka, glada år
 Må din ban med blommor hölja –
 Dig vi helse: dubbelt hell!
 Himlens Bud i frommas Tjäll. 15

Till det öfriga sällskapet.

Er blandade Vänner af Hjeltar och Mör
 Och Tolkar af glädjen och friden, 20
 Er kransar af Lager och myrthen jag gör
 Och helgar Er sagan om Liden –
 Från nöjenas kretsar ni slöt compagni
 Med glädjen, som följde på färden
 Ni skänkte oss njutning, och tacksamme vi 25

[III:186]

Med hjertan så öppna – O läsen deri –
Så sällhet bor skild ifrån verlden! –

5 Ja, den finnes treffligt huld
Hos de blygsamma och goda
Och betalar jordens skulld
Till den himmel vi förmoda
Som i mänskans första dar
Frid åt dygdens renhet bar.

10 Yngling, flyg i glada värf
För att nyttans kunskap samla
Hasta ömsom vis och djerf
Att bland rycktets spöken famla.
15 Fly dock ej din sällhets famn –
Huslig frid hennes namn!

20 Lifligt uti styrkans dar
Hjelten går på krigets bana
Höjer segrande standar
för att ärans storverk ana –
Men hon glöms, då utan namn
Sällhet njuts i Makans famn

[III:187]

1816 Men finnes då sällhet i hyddorna blott
Och gömd af de skyhöga hällar?
O nej – men dess glada och dyrbara lott
Ej stängs af de nordliga fjellar –
Omarmad af trohet, af dygderna ledd
Han vandrar bland människors Söner
Hos goda blir bofast, och glädjen blir sedd,
Och hopp om belöningens visshet beredd
Hvar händst man dess varelse röner.

Den fabel-aktiga sagan om eldskenet på Brännberget, hvilken omtalades af Bönderna, och hos somliga ansågs såsom ett trollsken från den eld som underhölls af Trollen, hvilka vak-
tade någon stor skatt, eller någon silfvergrufva der i berget, hade lockat flera nyfikna att göra under-
sökningar der, och gräfvningar under stenar och bergshällor, der man trodde sig kunna upptäcka dolda skatter. Stället var nog utmärkt, och hi-

[III:188]

historier saknades icke om personer
 som hade lyftat på någon stenhäll,
 under hvilken det hade lyst på gull
 och ädla stenar, med vid de sökan-
 5 des utrop af förvåning, hade ste-
 nen åter nedfallit, och ej återfunnits
 sedan – o.s.v. Utsigten från mina fön-
 ster låg ditåt, och vid den årstid man
 hade angifvit, då detta trollsken plä-
 10 gade visa sig, underlät jag ej att se dit-
 åt, så ofta jag kom i hog det. Sluteligen
 fick jag tillfälle att förklara fenomenet,
 som var ganska naturligt. Då nemlⁿ
 Månen, höstetiden, råkade gå ned bakom
 15 berget och dess sken träffade genomflyta
 ett ställe, der träden voro litet glesare,
 syntes detta ställe, likasom stå i låga,
 och detta hände på sin höjd en par aft-
 nar å rad, medan hon råkade belysa den
 20 rätta puncten för att åstadkomma denna
 effect –
 Den 4de på e.m. afreste vårt främman-
 de, utom Past. Grape och Klock. West-
 ling som stannade öfver husförhören.
 25 Sedan reste jag på skellefte marknad, der-
 vid jag i förväg betingade både Läkare och
 jordegumma till medio af Juli –
 Sedan på våren ritade jag plancherne

[III:189]

- 1816 till första delen af Svensk Botanik. Mamma skulle skrifva texten, hvilket dock ej blef af, utan jag skref den sedan sjelf och dedicerade arbetet till henne –
- I april fick hon underrättelse om Wilhelmina Reuterskjölds död – Hon var gift i Finland, och det var till henne Mamma skref med Ramsaij, från Bure. Detta dödsfall oroade henne mycket, äfven i afseende på sättet, ty hon dog i barnsäng. –
- Den 12 Maji inträffade i år på en Söndag. Då jag kom ifrån kyrkan hade Mamma dukat opp litet högtidligare – vi åto, och drucko hvarandras och dagens skål, dervid Mamma presenterade följande:

Till min Make d. 12 Maji 1816

Tvänne år så hastigt äro flydda
 Sen' jag gick att vid din trogna hand
 Finna huslig sällhet i din hydda,
 Knyta vid ditt hjerta hymens band.

Och det knyts allt fastare vid hoppet
 Och af ömheten, som ökar sig
 Oupphörligt, att i lefnadsloppet
 Inga skiften skilja dig vid mig.

Så jag dig i mina armar sluter,
 Gode Albert, hulde lifstids vän!
 Och vid minnet som jag tacksamt njuter
 Väntar dubbel fröjd af framtiden.

[III:190]

Skulle jag ock hinnas utaf smärtan,
 Vid ditt hjerta vill jag lugna mig,
 Wiss derom att dock för våra hjertan
 Glädjen oftare infinner sig

5

Oupphörligt utan hvila svingar
 Tiden bort och kommer ej igen
 Men vi ila tröstfullt på hans vingar
 Mot de öden som oss stå igen.

10

Se – jag bad till Himlen: ” Må jag löna
 All den ömhet som mig lycklig gör! ”
 Och jag hördes: Att din väg försköna
 Himlen med min hand dig rosor strör.

15

Ja! vår önskan skall fullbordad blifva
 Ökad Sällhet, Albert – och vid den
 Trotsar Fanny jorden till att gifva
 Mera dyrbar njutning åt sin Vän!

20

Så hade vi årligen våra små högtider, hvar-
 till grunden och anledningen fanns i våra
 hjertan, hvars ömsesidiga ömhet för
 hvarandra, gaf dessa dagar och dess minnen
 betydelse och värde. Det glada hopp
 som hon i det föregående antydde nal-
 kades ock nu allt närmare tiden för
 dess fullbordan. Hon var nu ock mera
 sensibel och känslig för hvarje intryck och
 kände allt ting djupare. Stundom kom-
 mo oroande föreställningar om utgången
 och stämde hennes sinnesförfattning vek, så
 att tårarne framträngde, då blef ock jag i
 min tour orolig öfver hvad som fattades hen-
 ne, hvilket åter framkallade hennes bemö-

35

[III:191]

1816 danden att tillfredsställa mig, som fruktade
att hennes oro kunde hafva någon men-
lig inflytelse. –

Denna vår lät jag med eget folk gräfva en
källare innanför den jag förut murat, 5
och tog upp dörr emellan. Denna ämna-
des till vinkällare och förvaringsrum för
öl och dricka på bouteljer. Väggarne utgjor-
des dels af jordfasta stenar, som jag spräng-
de, dels af sten uppbruten och sprängd 10
ifrån Trädgården och närmaste omgivning,
midt på inre väggen, i fonden, murade
jag in en slät, svart skiffersten, som
jag händelsevis fick tag i. På den
satte jag nedanstående Inscriptioner^(*) 15

Innan även taket var lagdt, fick jag,
d.28 Jun. besök af Skolemästaren
Bernh. Rhen ifrån Lycksele, som hade
ett Socknebud vid gränsen af min för-
samling, och gjorde denna omväg vid 20
återresan. Det var mycket varmt
de der dagarne, så att det föll oss
in att på e.m. dricka Caffé der
nere, der vi hade skugga och svalka.
Mamma tog sin sömn, och vi suto 25
der nere och språkade sista aftonen.

^{*)} Una eadamque Patria est vini atq-
ministrè –

Abite hinc lymphæ, vini perniciés, 30
& ad Severos migrate!

Juvenal.

[III:192]

han var hos oss, som ock blef den sista
 vi träffades här i lifvet, ty han dog sam-
 ma år. Dagen efter började Mamma
 känna sig illamående, och det onda till-
 5 tog allt mer och mer, utan att någonde-
 ra af oss kunde begripa hvad det var
 för sjukdom. Jag studerade för handen
 varande läkare-böcker, och under allt
 detta öktes plågorna, som yttrade sig
 10 såsom en förfärlig Colik. Wi kommo slu-
 teligen öfverens om att det möjligtvis kun-
 de vara miserere, emedan sympto-
 merne närmast liknade dem som
 uppgåfvos såsom kännetecken till den-
 15 na sjukdom. Jag var utom mig af ån-
 gest och förskräckelse. Emedlertid blef
 det onda allt värre och häftigare – ändte-
 ligen började jag misstänka att det var
 fråga om något annat. Jag skickade till
 20 byn efter en Gumma som jag visste plä-
 gade anlitas af Allmogen, och bäddade
 sjelf en tältsäng, såsom jag jag såg den
 bäddas 1812, lade Mamma derpå,
 och Gumman kom en stund deref-
 25 ter, just i lagom tid för att emot-
 taga Dig – Albert, vår förstfödde! –
 Jag höll mamma i mina armar, då
 du tillkännagaf din ankomst, och
 mina gjädjetårar föllo ned på Mam-
 30 mas kinder. Det var nu öfver mid-
 natt emot morgonen. Du föddes således d. 2 Jul. (*) –
 Jag tog dig genast under min vård

* Se Mammans egen notice derom samma dag till Hanna,
 35 härefter vid årets slut, införd –

[III:193]

1816 för att förekomma det någon sudd, el-
 ler annan förtäring skulle komma i din
 mun, förrän Mamma kunde lägga
 dig till bröstet. En säng flyttades till
 förmaket, för min räkning, och der låg 5
 du med mig de första veckorna. Jag
 bar dig en gång hvar natt till Mammans
 bröst, och åter tillbaka när du spiset. Uret
 hade jag bredevid sängen, och på viss tid
 skedde denna vandring, som småningom 10
 framflyttades, ifrån midnatt till morgo-
 nen, till dess jag lärt dig sofva hela nat-
 ten utan förtäring. Så uppväxte du, utan
 annan barnpiga för nätterna än mig och
 Mamma. Då jag i vackert väder arbe- 15
 tade i närheten, eller i sällskap med
 mamma besökte någon berceau, tog jag
 dig med, och lät dig sofva i fria luften
 i en korg, stundom stående på gröngrä-
 set, stundom hängande från toppen 20
 af en smidig nedböjd björk, som vid
 minsta rörelse vaggade dig. – Straxt ef-
 ter Mammans nedkomst skickade jag
 till Skellefte efter Doctor Åman, som
 äfven kom, men lyckligtvis ej behöfde 25
 anlitas, emedan Mamma mådde
 väl och snart tillfrisknade. Glada
 skrivelser afgingo till våra Vänner,
 härom, och blefvo med lyckönskningar be-
 svarade. Moster Ahl skref: "Den nyföd- 30
 "de är redan så imponerande att han förmår
 "bryta min tystnad. Men då mitt hjerta

[III:194]

”är hänryckt och uppfylldt af glädje, har jag
 ”aldrig många ord att säga. Tusen, tusen
 ”tack för den snara underrättelsen om Eder
 ”lycka! Min själ blef så rörd och glad, att
 5 ”då jag i ögonblicket flög till Er var jag
 ”villrådig hvilken jag först skulle omfam-
 ”na och krama, och fick så först i den
 ”lilla Sonen, uplyfte honom först till
 ”Gud och sedan till mitt hjerta! Se nu
 10 ”väl efter om han ej har något min-
 ”nes märke efter sin Mor-och Farmors
 ”hjärtligt hårda omfamning. Wäl dig
 ”du lycklige Fader! Jag delar ock dina
 ”känslor, och ser i andanom med hvilken
 15 ”huldhet och förnuft du uppfostrar din
 ”Son.” – Du hade ock ett litet födelse-
 märke bak på halsen. Detta sade vi
 vara ett märke efter Gummans häf-
 tiga omfamning.
 20
 ”Jag kom för sent” (skrifver Åhlström, Mam-
 mas fordne Förmyndare,) ”till barnsölet med
 ”mitt sista bref, så torde ock nu (d. 20 aug.)
 ”gå med detta, i afseende på kyrko-
 25 ”gångs Ölet; Men mitt hjertas önsknin-
 ”gar för din lyckl. resa hafva, visserli-
 ”gen blandade med onyttig oro, aldrig ute-
 ”blifvit, sedan jag fick begrep om
 ”hvert Du dig ämnade. Så hafven I
 30 ”då, gode Vänner, fått det sällskap som
 ”bäst skall förmå att ännu mera för-

[III:195]

1816 "ljufva Eder nöjda och lyckliga enslighet. –
 "Under en slags incognito i anseende
 "till tiden, behagade dock den lilla Frun
 "göra sin Tyska resa. Visserligen öfver-
 "rumplades vi på en gång och fågnades af 5
 "den högst angenäma Surprisen, men
 "en och annan pretenderade att närma-
 "re hafva fått titta i Edra kort, och det
 "finner jag väl vara för mycket begärtd,
 "emedan Mariage är ett spel på tu 10
 "man hand – – Jag, i min enfalldighet, som
 "af ett undfallet ord af den stackars Linder, det
 "han säkert med bannor fick umgälla, viste
 "blott att du hade något Westerbottniskt-Tyskt i
 "faggorna, höll mig endast vid att önska, och 15
 "jag kan väl ock i sanning säga – bedja om en god
 "utgång. Likväl trodde jag mig så tidigt hin-
 "na fram med mitt förra bref att jag fått önska
 "lycklig resa. Nu inser jag i denna incognito
 "den goda desseinen. Om vi här närmare 20
 "kändt tiden (om ni, Nyläringar, annars visste nå-
 "got derom stafva), så hade väntan på upplös-
 "ningen varit mera bekymrande. Nu följde
 "på en lugnare väntan, full glädje. Ja! goda
 "Fredrica! Du har mellan fruktan och hopp varit 25
 "oss dyrbar: Nu är Du det, om möjligt ännu mer,
 "genom Din Makes och Dina Wänners full-
 "komnade glädje. Er lille Johan Albert –
 "vare han äfven vår, med samma tillgifven-
 "het, som vi och hans Mamma och Pappa till- 30
 "höre hvarandra! " –

[III:196]

d. 27 Jul. hade jag tillträdes syn å Boställe och gård. Häradshöfd. Kjellerstedt. Past. Grape, Minist. adj. Bexelius, Landsfisk. Hofverberg, Sect. Westerm-
 5 mark, Ingenieur Håkansson och hans medhjelp. då för tiden, Peter Forsell, samt Ingeniur Engelmark och Länsm. Clausén, samt en Notarie Malmquist, åtföljde af ej mindre 10 Tolf-
 män, voro våra Gäster, utom våra Insocknes notabiliteter. Mamma hade ej litet bestyr
 10 med att logera och förpläga dem alla, som dröjde hos oss till d. 30de, då de aftågade till en annan förrättning i Lappmarken. Wi gjorde vårt bästa att undfägna och roa dem. Mitt patriotiska vinförråd, kom mig
 15 ock nu till pass. Mamma gaf ock nu verser till Skålarne, men jag mins blott en, den till Westermark, hvilken lydde :

Gammal Ungkarl – hu! jag fryser –
 20 Varmt en skål, att snart det lyser!

Skålen dracks, under mycken munterhet. Den 11 Aug. var Mammas första kyrkogångsdag efter Albert. Tacksamt hemburo
 25 vi Herran våra glada offer, för det skydd och den glädje han skänkt. – Den 16de reste jag till Skellefte och lemnade henne Albert den yngre till sällskap, jemte Mamsell Grönlund. De ljufva moderliga omsor-
 30 gerna kommer mig nu, och sedemera till hjelp att förströ och förkorta saknaden och tiden under min frånvaro, då den var af nöden. Sin svaga fysik oakadt, har hon sjelf uppmatt Eder alla, och jag hoppas att ni ock
 35 alla insupit goda böjelser med modersmjölken – Den 22^{dra} återkom jag hem och medförde lyckönskings bref från alla våra

[III:197]

1816 Vänner. "Den dagen var just en glädjefest för
 "mitt hjerta " – skref hon till Jeanette – " Jag tyckte
 "att jag ägde Eder alla här, jämte min Albert,
 "som med innerlig glädje återsåg Maka och Barn!
 "Tack, älskade Vän, som vill vara en Mor åt 5
 "min lilla Albert! Skulle du en dag trycka ho-
 "nom till ditt hjerta, då mitt stoft hvilar i graf-
 "ven. – O! besvär honom då, vid sin Mors
 "förklarande Ande, att blifva god och rättskaf-
 "fens inför Gud och människor – och välsignande
 "skall jag nedsväfva öfver Eder !" – "Du vill
 "veta din mot-Fadder. Det är Magister Bexe-
 "lius – Linders gode vän emot min – dessutom
 "min Bror och Svägerska, Åhlström med Fru, Hof-
 "kapellm. Häffner och Fru Alenius i Lycksele – Len-
 "nart Svenske och Sofi Nymansson*) – "På Chri-
 "stina dagen surprenerade mig Albert med en
 "anlagd Labyrinth, på sidan om Löfsalen: Enå-
 "ker, i midten deraf 2^{ne} soffor, och gängen
 "är verkligt förvillande. Wi drucko der Kaffe 20
 "och limonad, och min lilla Gosse bivistade
 "äfven högtiden. På Cathrinas dag insvep-
 "te jag honom i kattun till klädning åt Ka-
 "rin. Linder bad henne sedan kläda om gos-
 "sen, då hon fann vår lilla gåfva, jemte några 25
 "verser som jag skrifvit i hans namn." –

På sin namnsdag, d. 19 Sept. skref hon till
 Jeanette:

"Goda Hanna! icke mera
 Skall din arm omfatta mig(**)

30

*) Af dessa alla lefva nu blott 3^{ne}. Fru Åhl-
 ström, Jeanette och Sect. Westermarck.

35

(**) "på Fredrica-dagen", ville hon säga.

[III:198]

Men Ditt hjerta skall värdera
Denna Vän som saknar dig.

5 Detta namn skall du ej glömma
Utaf den som långt ifrån
Skall i samma hjerta gömma
Syskon, Vänner, Maka, Son!

10 Stunder utaf det förflutna,
Stunder af den dag som gryr,
Alla äro tacksamt slutna
I ett minne som ej flyr.

15 Som skall följa än, då Julen
Seglar in i fridens hamn –
Då, vid bädden under Kullen,
Suckas än Fredricas namn!”

20 ”Hösten är nu inne, men detta minne
”som jag förvarar från den förflutna somma-
”ren, skall ännu gifva ljus åt de mörka
”vinter dagarne; och då jag förfogar mig
”till den förtroliga brasan, så sätter jag
”mig bredvid min lilla Albert, som ligger
25 ”på den å golfvet utbredda mattan och med
”innerlig glädje rör på sina fria lemmar,
”och med ljuft leende betygar Mamma
”sin ömhet. Den känsla hvarmed jag då
”betraktar honom, lönar redan den moder-
30 ”liga omsorgens mödor.” – Så gåfvo ock
sedermera hennes Moders glädje och
omsorger ofta ämnena för hennes skrif-
teliga conversation med sina Vänner.
Wi lofvade hvarandra att ej göra Gossen
35 veklig och ömtålig, genom kunnig upp-

[III:199]

1816 fostran, och höllo äfven ord, det bästa vi kunde. Jag vande honom, ifrån födslodagen, vid fria luften, och redan följande sommaren, då han var årsgammal, tog jag honom med mig, då jag i vackert väder gick att bada 5
i sjön. Det hände väl ock någon gång att Mamma sjelf gjorde dervid sällskap, då vattnet var ljust, och jag, på båt, besökte ett aflägsset dertill passande ställe, med fin sand-botten –
När snön betäckt jorden, så att jag ej kunde odla och plantera, började jag åter snickra – 10
bland annat ett Sy-skrin åt Jeanette, som jag vid ett tillfälle hade låfvat henne – Äf.
En liten quarters-lång vagga, till modell åt unga Fru Schildt. Mamma sydde vaggkläderna 15
dertill, och tillade ett litet lindebarn, samt följande vaggvisa, hvartill jag bifogade musiken:

Ute blåser Nordanvind
Inne slumrar liten kind 20
Fjerran stormen rasa får,
Endast barnets vagga går,
Blott vid sitt öra
Det Mammans röst får höra.

Quällen sveper kappan blå,
Tusen stjernor gnistra då.
Pappa selar fålen snäll
Reser bort till Morfars tjäll, 25
Kommer tillbaka 30
Snart till Barn och Maka.

Mamma virkar snäll och huld
Gördel utaf blått och guld,
Att då Liten ock blir man, 35
Såsom Far och Farfar han
Svärdet må bära
Fosterland till ära

Och i stället för denna sista wersen, den följ- 40

[III:200]

ande att sjunga för en flicka:

Lycklig jord och varsam ans
 Ger åt Rosen dubbel glans,
 5 Lillan skall ock blomstra så,
 Mors och Farmors dygder få –
 Lefva till fågnad
 Åt sin värd och hägnad.

10 Vidare ett Tobaks skrin åt Bexelius, med en in-
 lagd stjärna på locket, som åtföljdes af föl-
 jande verser från Mamma, på Julaftonen:

”Jag vet ett land, der Nordens stjärna glimmar
 15 På himmel, bröst och – Tobaks skrin,
 Med ljufligt bloss i lifvets mörka timmar
 De göra pligtens bana dubbelt gin.

Den första lyse dig, den andra löne
 20 En framtids dag Ditt Embetsmanna-nit –
 Den tredje ditt Panama-doft försköne
 Med ständigt väckt och fylld aptit.”

Den 3 Dec. reste jag till Skellefte marknad, åtföljd af Kr.Fogd. Lindahl, som tidigt på morgonen surprenerade oss med en påhelsning i sällskap med en 10 årig Dotter; och då han hörde att jag skulle resa, beslöt att göra sällskap och lemna flickan. Mamma
 30 skref sedan till Jeanette :

Den 8 Dec. 1816
 Scenen i Norsjö.

35 ”I fonden en kanapé, hvori Karin sitter med
 ”lilla Albert på knäet. Nedanföre på en li-
 ”ten pall Minna L-*) som mycket andäktigt
 ”klär en docka med en klädning af broche-
 ”rad gaze – närmare åskådaren i nästa
 40 ”rum sitter Fanny vid Claveret i en ”tank-

* Wilhelmina Lindahl.

[III:201]

1816 "full ställning – hastigt fattar hon pennan
 "och skrifver: Älskade Hanna! huru för-
 "flyr icke den ena dagen efter den andra,
 "liksom tankarna i mitt hjerta, hvilka al-
 "la innehålla så mycket för vänskapen, men 5
 "dock quarlemna så få spår på bladen
 "som äro ämnade att frambära dem till
 "Er. Hela månaden har nu förflutit sedan
 "jag sidst talade med dig. Jag har nästan
 "under hela tiden varit plågad af tandverk – 10
 "huru förödmjukande är det icke att en
 "så liten del af vår kropp, som en tand, skall
 "verka på vår bättre vilja – ack! den män-
 "niska, på hvars själ kroppens plågor ej har
 "någon inflytelse, den är – redan Engel! – 15
 "– –Sedan Pappa reste, har en liten nyhet
 "timat hemma: Lilla Albert har fått 2^{ne}
 "tänder – och det utan all olägenhet." –
 På Jul-aftonen fick jag en väst, som Mam-
 ma stickat, åtföljd af följande: 20

Till Alberts hjerta

Du minnes uti fordna dar
 Huru snäll jag var, 25
 Och huru jag med blommor sydde
 Ett omslag, som min vänskap tydde –
 Nu finns ej blommor på min duk,^(*)
 (De äro icke mer i bruk)
 men utan all Symbol du fattar 30
 Helt säkert huru jag dig skattar!
 Ja – klappa länge ömt och godt

(*) Har afseende på den sydda Levantins västen
 som hon sände mig 1809 i Upsala – denna 35
 Julklapp, jemte verserna erhöll jag likväl först 1817, såsom
 jag nu sett af mammas bref –

[III:202]

För den din glada gömma hyser,
 Som önskar att hon väl förstådt
 Förvara dig, att du ej fryser.

5 Likaledes ett eldstål i lilla Alberts namn,
 med anledning af behofvet ibland att om
 nätterna tända ljus, då någon tillfällighet
 gjorde honom orolig. Mamma hade sydt ett
 litet lågande hjerta på eldförs-pungen och
 10 bifogat följande:

Fast ej morgon Solens blick
 Än sig till vår hydda tränger
 Tystnar glad jag vid ditt klick,
 15 Skådar huru gnistan svänger,
 Huru lågan tänder sig,
 Pappa! och du ler mot mig.

Tänk, då af min gråt ibland
 20 Ömt ditt Faders-hjerta såras,
 I en framtid Alberts hand
 Torka skall den blick som tåras,
 Och din Gosse löna då
 Att du huldt mig vårdat så!

25 Hågkom detta, då du ser
 Huru lilla hjertat lågar,
 Det betecknar hvad du ger
 Och hvad Albert låfva vågar.
 30 Mamma danar dagligt mig
 Att bli god och älska dig.

För nyårs aftonen, Kamr. Lennart Sven-
 skes och Sofi Nymanssons Bröllopps dag,
 35 hade Mamma skrivit nedanstående

Helsning.

Jag vet en lund, den goda Andar skydda

[III:203]

1816 Omgränsad af de Yfverborna Fjell,
 För huslig endrägt rymlig är dess hydda,
 Der redes till en enkel Fest i quäll,
 Och sångens ljud af hulda hjertan tydda
 De gå mot skyn, och klinga ljuft: Lef säll! 5
 Lef säll, Sofi, Lef lycklig såsom Maka,
 Och Echo ger vår sång med hopp tillbaka.

Hur gerna, min Sofi, jag ville trycka
 Dig till mitt bröst och hviska dessa ord; 10
 Men Himlen vakar lika för din lycka
 Och vänskapen är hoppets foster-jord;
 Fast ödet ville ur din famn mig rycka
 Din sällhet lika ljuf af mig blir spord,
 Ja ljuft! då du mig helsar: lycklig Maka, 15
 Och Echo svarar dig min röst tillbaka

Fast våra banors led sig skillda röja
 Ändå en gång de mötas, hoppas vi,
 Och dessa lika önskningar vi höja 20
 Föreنا sig om sångens harmoni,
 Med tjusning vi vid hoppets tafla dröja
 Och se Er framtid, Lennart och Sofi!
 Så Vän från Vän, så Maka ifrån Maka
 Må teckna skönt en lika bild tillbaka! 25

Deras jordiska Lycka blef dock ej långvarig.
 De voro bägge sjukliga, och äro langesedan
 döde. En sjuklig dotter öfverlefde dem nå-
 gra år, vårdad af Fru Mellgren i Sala, och 30
 dog der.

Då jag omtalat föregående Jul-attraper, bör
 jag ej lemna obemält att jag äfven sände
 ett af mig snickadt Tobaks skrin till Secter
 Westermark. På locket hade jag inlagt i träd 35

[III:204]

en Pipa, genomstugen af en pil. och nedanstående Vers af Mamma bifogades som tolkning af Emblêmet.

5 ”Det kom en klagan härom dagen
Till Astrild, der på blommors bädd
 Han låg och lekte med behagen –
 En klagan? Guden blickar rädd
Åt norr, derfrån han ljudet hörde,
10 Och tänder facklan blid och snäll –
Men tänk att vägen fjerran förde
Bland is och snö till Nordens fjell –
”En ungkarl” hörs bland Nymphers skara –
– ”Har fallit på så tokigt råd
15 ”Att vilja Gammal ungkarl vara
Ha! ropar han, hvad öfverdåd!
Han skall nog träffas, ingen fara –
Men stel af köld och af surpris
Han fattar bågen, hal af is –
20 – Med rigtad fart att hjertat knipa
for pilen – genom Gynnarns Pipa.

 Här slutar sig min lilla saga,
Och du min käre Läsare
25 Kan derutaf den slutsats draga:
I lifvets stormar välj dig ut
En liftstids vän, en älskarinna,
Att då dig vintrens stormar hinna
Du icke må med harm till slut
30 Blott Pipan, för en hustru, finna.

Natten emot annan dag Jul sjuknade lilla
Albert helt oförmodadt, och hade feber.
Mamma led mycket af hans jemmer
35 och quida och jag var ej stort bättre till
mods. Det var just under dessa dagar,
4 år tillbaka, som jag mistade min

[III:205]

1816 förstfödda flicka, och Mammas Gud-
 Dotter, Fredrica Albertina. Under vec-
 kan mellan Jul och Nyåret fortfor sjuk-
 domen, vexelvis hvarannan dag svårare,
 men innan Nyårs aftonen var han 5
 bättre, och utom all fara. Under allt
 detta hade vi dessutom, såsom vanligt
 dessa dagar mycket bråk och besök af all-
 mogen som gjorde lön, brudvigsel. o.s.v.
 som vid andra tillfällen, då vi alla voro fri- 10
 ska och glada, ej betydde något, men
 nu förekom tungt och oroande. Med
 så mycket större glädje mötte vi det nya
 året, sedan anledningarne till vår oro
 och fruktan, upphört och vår lilla älskling 15
 blickade glad emot Pappa och Mamma igen.
 "Så har – skref Mamma på Nyårs aftonen till
 sin vän – "med det flyende året vårt qual
 "slutats och med glada blickar möta vi det
 "kommande – Prisad vare Gud!" – 20

Mammas notiser till Hanna, om Alberts födelse, följer här :

Norsjö d. 2 Jul. 1816.
 "gläd dig, älskade Hanna! Sänd en tack- 25
 "samhets suck till Försynen – i dag morse;
 "kl 5, nedkom jag lyckligt med en
 "son, efter att blott hafva varit sjuk
 "sedan aftonmåltiden. Gossen är väl-
 "bildad, tystlåten, och vägde 9 $\frac{1}{2}$. – 30
 "Mina glada moderliga känslor kan jag
 "icke beskrifva – Jag hoppas att min

[III:206]

1816 "Hanna ej nekar att bli Gumor åt
 "lilla Johan Albert ! Nyligen har
 "jag fått ditt och Lovisas bref, med [svårläst ord]-
 "flickan &c. hafven tack älskade
 5 "Systrar! Fanny orkar ej skrifva mera.
 "Gif din Mamma denna Novelle,
 "i stället för de verser jag skulle skrif-
 "va ! – Din lyckliga vän

Fanny!

10 P.S. af mig: Ser du Fredrica har
 nu sjelf notificerat min glädje!
 Jag förböd henne skrifva mycket,
 hvilket du lärer förlåta mig den-
 15 na gången.

Albert

[III:207]

1817 På Nyåret 1817 besökte jag åter Lycksele mark-
 nad. Derifrån afsändades till Sala det Syskrin
 som jag snickat åt Jeanette, och hvari Vi ha-
 de städat in åtskilliga små-saker, och hvari
 jag gjort ett par lönnlådor, hvars uppsökande 5
 och öppnande skulle pröfva hennes tålmod.
 På denna resa följde ock Karin Grönlund att
 hälsa på sin Mor. Mamma och lilla Albert
 voro hemma. Korrt efter det jag återkom
 från Lycksele fingo vi besök af Fru Lindahl 10
 och Fru Alenius, med hvilka Karin, som
 stadnat quar, äfven följde. De dröjde hos oss
 ett par dagar, hvarunder vi äfven hade ett par
 andra besök. De ville ock se vår källare, som
 de hört omtalas. För detta ändamål illu- 15
 minerades den och i det inre rummet fram-
 sattes bord och stolar samt en låd kantin.
 Då sällskapet ankommit sjöngo vi en trio:
 (melod. hvila vid denna källa)

20

Höjen vår skål för Norden
 Med både känsla och med orden
 Der under drifvor jorden
 Oss sluter ömt till Moders barm.

25

Utur dess dolda källa,
 Dess fyllda ådror safter quälla
 Som göra mänskor sälla
 Och lifva känslan god och varm
 Vårt Norrlands vin
 Vi utur glasen hälla 30
 Med glädtig min

30

Höjen vårt låf för Norden
 Som bor vid jordens hjerta varm.

Wälkommen under hällen
 I gode Vänner som från fjällen

35

[III:208]

Uti de enkla Tjällen
 Uppsöken Vänners tysta bo!
 Wi kunne icke gifva
 De nöjen stora samquäm lifva,
 5 Wi kunne blott beskrifva
 Vår lilla hyddas glada ro
 Och hemväxt vin
 Vi uti glasen hälla
 Med glädtig min
 10 En skål för Er från fjällen
 Som söken Vänners tysta bo!

Emedlertid hade jag förut hämtat ned min
 violin i det yttre rummet, och sedan skå-
 15 larnen voro druckna, satte jag mig på en
 öltunna och spelte en pålska, så att det
 högtidliga besöket i min källare slutades
 med en munter dans –

Denna vinter samlade jag på Hæffners be-
 20 gäran en hop gamla folkvisor och satte
 melodierna på noter. Mamma riktade
 samlingen med rätt många, och jag pas-
 sade på alla tillfällen att animera bond-
 Gummorna att sjunga för mig. På det
 25 viset samlade jag öfver 50 melodier, som
 afsändes till Hæffner och begagnades vid
 utgifvandet af de folkvisor, hvilka det
 så kallade Göthiska förbundet läto
 trycka.

30 De näst föregående åren hade ett par gifter-
 måls förslag varit å bane för Jeanette.
 Det ena förföll genom den Trolofvade
 Mannens död, och det andra upphäfde
 hon sjelf. Nu var ock ett i fråga för

[III:209]

- 1817 Syster Lovisa, som likväl äfven sedan af henne afslogs. Jeanette hade i förväg i tysthet bjudit oss till bröllopet, om det skulle komma dertill – derpå svarade Mamma:
- ”Nej – då måste ni uppskjuta ett par år till 5
- ”och det torde ej Contrahenterna gå in på. Vi få väl i stället resa på – barnsölet, liksom
- ”Amtman Wauman och Jägmäst. Dornbusch,
- ”hvilket allt torde föranleda till en vidlyftig
- ”rese-journal – Och du skulle följa oss till- 10
- ”baka, säger du – ? Ja det skulle man se!
- ”Jag finge nog ännu en gång resa med lång
- ”näsa, utan Fruntimmers sällskap. Wille
- ”jag taga dig på orden, så kom du väl åter
- ”med en Fästman. Dessutom, sedan din 15
- ”första harm öfver Lovisas ostadighet, att
- ”lemna dig, svalnat, så glömde du nog att
- ”jag har förstfödslorätten och lemnade dig sjelf
- ”åt henne som välsignelse på köpet, ty al-
- ”la mina vackra beskrifningar på Norsjö 20
- ”oaktadt, så vet jag nog att du anser det för
- ”ett Sibirien, hvar till du aktar dig att låta
- ”dig förvisas. Hvad den Man angår,^{*)} som
- ”vi här ville bjuda dig på, och som sedan med
- ”starkare band skulle fästa dig här, så tror 25
- ”jag att han nu blifvit bergtagen. Enl. kun-
- ”gjord termin borde han i dag vara här på
- ”husförhör. Linder reste i går till en an-
- ”nan by honom till mötes, medan jag och
- ”Karin askade bord och mjölade bänkar på bä- 30
- ”sta sätt, men ingen kom. Oföre är väl orsaken.”

^{*)} Bexelius, menar hon – Ett grufligt och häftigt snöfall inställde resan, och gjorde all communication, utom på skidor, nära 35

omöjlig, för några dar –

[III:2 10]

Marie-Bebådelse dag kom Bexelius sedan, då jag presenterade honom hans Gudson, som mycket behagade honom, samt i stället för hans mot-Fadder, Jeanette,
 5 hennes portrait, på det han måtte få taga Fadderkyssen af henne in effigie
 "Få nu se" mente Mamma, "om icke
 "bilden fastnade i hans hjerta och det går
 "med honom, som med Albert i den en-
 10 "samma dalen."

Den myckna snö som fallit detta år, gjorde vägarne på våren aldeles ofarbara med häst. Även den 9 Maji, då jag blef kallad i Socknebud till Länsn. Bjuhrs mor, var det omö-
 15 jeligt att nyttja annat än skidben, och det endast tidigt på morgonen, då det frusit på litet – Jag sjönk ändå stundom ned i drifvorna, ända under armarne, och på sjön, nedanför Bjuhrs gård, måste
 20 jag vada i snö-vattnet på isen, ända till knäna. Natten derefter blef det kallt, så att de försökte skaffa mig öfver sjön med häst, hvilket dock så när misslyckats, emedan vi körde ned 2^{ne} ggr.
 25 Sedan gick det bra öfver skogen, på skidor medan skaren bar mig –

Den 12te Maji, årsdagen af vår förening, firade vi nu första gången med vagg-sång, och väcktes af lilla Albert, som tidigt på
 30 morgonen kröp till Pappa och Mamma från sin vagga. "Det är nu 3^{dje} gången – skref Mamma till Hanna – som jag

[III:211]

- 1817 "öfverlefver denna dag, på hvilken jag vakna-
 "de i dina armar, och hvars nedgående sol
 "belyste Alberts Maka. En sorgligt ljuf
 "känsla genomtränger i detta ögonblick
 "min själ. Linder har rest till byn, der 5
 "han har arbetsfolk på ett Lak-fiske,
 "Albert sofver, och Karin sjunger vid spin-
 "råcken: Härjaren rycker Brud ifrån Brud-
 "gum och vän ifrån vän" Detta ljud gick
 "mig så djupt till hjertat att tårarne stå 10
 "mig i ögonen – ack hvarföre kan jag ej
 "en gång, blott en enda gång till, sluta dig
 "i mina armar! – – – I går, på födel-
 "se dag väcktes jag af min Gubbes omfam-
 "ning och välönskan – då jag sedan skulle klä- 15
 "da mig fann jag mina strumpor omlin-
 "dade af ett par nya, väl arbetade strum-
 "peband, med silfverspännen. En elak
 "snufva hindrade mig att resa till kyrkan
 "och lofsjunga den Allgode, som nu i 20
 "30 år omfattat mig med sin godhet!
 "men han försmår ej heller mitt hjertas
 "tysta lof-offer." – – – "Albert den
 "äldre gläder sig redan i hoppet om en
 "Dotter ett år härefter, likasom jag åt 25
 "mina Systrars besök vid barnsölet. Ska-
 "da att det just inträffar i värsta oföret –
 "men så får väl – såsom en viss Grefve sa-
 "de – flickan hålla sig okristnad till
 "dess vägarna blifva farbara." – 30

[III:2 I 2]

På midsommars dagen gjorde Mamma mig en
 surpris. – Då jag kom hem från kyrkan, fann
 jag en affisch på förstugu dörren, med tillkän-
 nagifvande, att på afton skulle: i Stennäs upp-
 5 föras: Midsommars aftonen, Comedi i 2
 akter. – Theatern var arrangerad på vår rym-
 liga vind, och föreställde en Trädgård – Perso-
 nerne voro: En gammal Tante med bägge sina
 Syssterdöttrar: Hanna och Lovisa, hvilken först-
 10 nämnda hade rest ut på Landet för att dricka
 pyrmonter, och bodde hos en gammal, rik pos-
 sessionat, Rankenfeldt, på hvilken hon
 äf. hade afsigter att med honom få gif-
 ta bort en af flickorna. Tantens och
 15 Rankenfeldt roler agerades af Mamma,
 och äfven Hannas. – Lovisas af Karin
 Grönlund – Echo utfördes af vår Klocka-
 res Dotter, som tjente i huset, och hade en
 förträfflig röst. Då ridån drogs upp,
 20 satt Tante vid ett bord och läste – hon beklagade
 sig öfver ledsnad på Landet, och moti-
 verar ändamålet för sitt vistande der –
 Sedan ropar hon på sina flickor, och Lovisa
 kommer in. Efter åtskilliga förebråelser
 25 å Gummans sida, berättar hon om sina
 ungdoms minnen, huru hon ofta just
 här firat sin mids. afton, bundit kran-
 sar o.s.v. Vidare talade hon om ett ställe
 vid en korsväg der i nejden, hvarest hon
 30 plägat rådfråga Nymphen Echo om
 sina öden. – Tanten går, och Lovisa
 beslutar att uppsöka sin syster Hanna,
 för att jämte henne göra ett besök på

[III:213]

1817 den der korsvägen, och gläder sig så mycket
 mera häröfver, som det just är Hannas
 födelse dag, och tycker att det just passar
 förträffligt att nu få rådfråga Echo, an-
 gående ej mindre sina, än sina frånvaran- 5
 de Vänners, Alberts och Fredricas, öden.
 Hon sjunger:

Hvad det skall bli roligt vid midnattens timma
 Då solen sig ångrar och kommer igen! 10
 Men innan dess strålar på fästet ses glimma
 Jag skyndar att binda en krans åt min vän.

Se'n fråga vi Echo, och Echo oss svarar
 Med orden som studsar från fjell och till fjell 15
 O! må då det svar våra hjertan förvara
 Oss skänka det hopp att vår framtid blir säll!

Nu hörs Rankenfeldt komma – Lovisa som
 flyr hans sällskap, skyndar sig ut. Den 20
 förre kommer, linkande, åtföljd af sin Be-
 tjent, hvilken får bannor för det han ej
 håller sig på lagom distence, samt föreläs-
 ningar huru han bör gå. Distencen, 4 steg,
 afmätas, och derpå promenera de ett par 25
 hvarf kring Theatern, för öfning. Härun-
 der faller Rankenfeldt och betjenten vågar
 ej komma honom så nära, att han kan
 hjälpa honom upp – Betjenten afsändes
 sedan att fylla snusdosan som vid fallet 30
 tömdes – sedan håller Patronen en
 monolog, hvori han beklagar sig öfver
 de kostnader som Tanten och kusinerna
 ådraga honom genom sin sommar-sejour,
 och öfver allt det gräs som flickorna skulle 35

[III:2 14]

trampa ner, under sin blomster plockning. o.s.v. Här slutas 1 acten.

I andra Acten synes i fonden en Staty af Cupido, som afskjuter sin pil.
 5 (en målning af mig) Hanna och Lovisa binda kransar, som nu blifva färdiga. De sjunga:

Duo.

10 Du som i dessa trakter rår
 O! hulda Echo, hör vår frågan:
 Skall glädjens Genius, eller plågan
 Ledsaga våra fjät i år?

15 Echo

Nej – Glädjen blott Er följa vågar
 Och Echo spår ett lyckligt år.

20 Hanna och Lovisa

Hell dig; o Echo, dubbelt hell!
 Men än en önskan hjertat känner
 25 Skall Sällheten hos våra Vänner
 Bli bofast uti Nordanfjell?

Echo

30 Af önskad frukt för trogna Vänner
 Blir pligtens bana dubbelt säll.

H. och L.

35 Få icke dessa stormar slut?
 Skall Himlen ej vår jord välsigna
 Och skörden under lian digna
 I höstens gyllene minut?

40 Echo

Ja – skörden skall välsignad digna
 I höstens gyllene minut.

45 Rideaun faller.

[III:215]

1817 Anledningen till sista versen var att de föregående dagarna varit mycket kalla och stormiga, hvilket straxt efter midsommaren upphörde –

Våra små högtider föröktes nu med vår 5
Lilla Alberts födelsedag, som ej af Mamma lemnades obemärkt. "Den skall alltid" – skriver hon – "blifva dyrbar för mitt hjerta. Om
"i föl den föregående natten var plågsam, 10
"så var också den följande dagen en bland
"de gladaste jag öfverlefvat. Detta hastiga
"ombyte ifrån plågor till stillhet och den ljuf-
"vaste glädje vid åsynen af mitt första barn –
"och att äfven se denna känsla så innerligen
"delad af en älskad Make! – Ja, bästa 15
"Hanna! jag vill ofta påminna mig denna
"dag på det jag alltid må vara tacksam
"emot Gud ! – Hennes moders glädje
utgjorde härefter ofta ämnet för hennes
skritfteliga conversation med sina vänner. 20
Någon tid härefter erhöll jag svar af Doctor
Zetterström i Upsala på min förfrågan om
bot för maskarne. Han beskref en då
mycket accrediterad kurmethod, genom
att taga in ett slags droppar: Oleum 25
Animale Dippelii. Jag beslöt att resa
ner till Skellefte med Mamma för
att under Doctors ledning försöka
den föreskrefna kuren. Wi begåfvo
oss på vägen d. 15 Aug. – Men jag vill låta 30
Mamma sjelf beskrifva början af resan.

[III:2 16]

Fortsättningen afbröts af ökade göromål, och illamående, som gjorde henne mindre disponerad att skrifva.

- 5 "Efter vanliga förberedelser, satte sig Linder,
 "kl. 6 e.m. till häst och jag gick ned till
 "sjöstranden, jemte Karin, som följde till vägs
 "med Albert på armen. Tårarne stodo oss i
 "ögonen, men Albert log obekymrad. Lyck-
- 10 "liga ålder, då hvarje ögonblick har nya nö-
 "jen, utan bekymmer för det kommande!
 "Aftonen var stilla och vacker. Båten skjöts
 "ut från Landet – Se så – farväl, än en gång
 "en vink, en nick – De synas ej mera!
- 15 "Man rodde nu vid pass en god fjerdings-
 "väg. Så ofta Localen tillät visade sig
 "Linder, med sin Trafvare från vägen om-
 "kring, och vi möttes på alla ställen, hvil-
 "ket han förklarade vara ett gott omen.
- 20 "Ändteligen måste ock jag landstiga,
 "och intaga min Gubbes plats på hästen.
 "Han gick bredvid – I början var jag
 "litet rädd, men denna känsla förgick
 "snart, och jag fann med tacksamhet att
- 25 "jag kände mig ännu lyckligare nu
 "än då jag sidst red denna väg. Jag
 "sade det för Albert, och han tackade mig
 "derföre med rörelse – ehuru det egentelⁿ
 "var jag som bordt tacka honom; och
- 30 "vi bägge den Allgode der uppe som skänkt
 "oss så mången glädje. Då vi sålunda

[III:217]

- 1817 "promenerat en half mil, möttes vi af
 "en soldat Ruth, som var oss till möte med
 "Båt, och som emottog hästen, att rida
 "honom omkring, medan Albert rodde
 "till Pjesörn, der Vårdinnan redan tändt 5
 "på en brasa i den bekanta gästkammar-
 "ren. Mjölk och grädde sparades icke –
 "Vi lade oss tidigt för att följande mor-
 "gonen i tid kunna vara ute. Kl. 5 in-
 "kom Ruth med tvättvatten och handuk, 10
 "Wårdinnan med Caffé och mjölk, samt
 "värden med smorda kängor åt Albert,
 "som skulle promenera." Så långt Mam-
 "ma. Resan fortsattes såsom förut. Mam-
 "ma till häst och jag gående, emellan sjö- 15
 "arne, der båtar voro betingade. På
 "det viset tillrygga lades 5 mil till Krång-
 "forss, som blef nattquartern, och följande
 "f.m. voro vi i Skellefte. Wi dröjde
 "der till d. 26. Mask-kuren försök- 20
 "tes, men utan all annan verkan, än att Mam-
 "mas matsmältning blef sämre än
 "förut, som hon sjelf tyckte, genom den
 "der Terpentins oljan som utgjorde en
 "af beståndsdelarne, och gjorde henne 25
 "kuren plågsam. För öfrigt var vis-
 "serligen resan, och vistelsen i Skellefte,
 "nöjsam – den alla ock sökte att göra oss
 "angenäm. Mamma längtade ändå

[III:2 18]

hem och resan gick lyckligt. Under det vi voro i Skellefte skickades några Silhouetter, deribland ett skuggportrait af lille Albert, som jag hade gjort åt hans Gummor Hanna. Mamma lade in dem i paketet. Hennes då varande sinnesförfattning inhämtas af följande bref till Hanna, som jag ej, förr än nu, sett.*)

10 " – Några ord vill jag tala ensamt med
 "Dig – förskräcks ej! är det då så "un-
 "derligt om 2^{ne} vänner någon gång
 "skulle tala mellan 4 ögon – öppna vi icke
 "då våra hjertan ännu varmare och för-
 15 "troligare för hvarandra, än om ock blott
 "nu 3^{dje} är närvarande, om än aldrig
 "så god vän till oss bägge, som t.ex. Albert eller
 "Lovisa. Men nu – denna gång har
 "jag ändå något egentligt att säga dig.
 20 "Har du fått Silhouetterna ännu? Jag
 "supponerar att de icke ännu äro i din
 "värjo. Nå väl – Linder bad mig i Skellefte
 "lägga in dem. Jag vet ej i hvil-
 "ken sorglig författning jag i detta
 25 "ögonblick försattes, då jag inlade
 "den ena efter den andra. Det föreföll
 "mig som togo jag å nyo afsked
 "af Er alla, hvars bilder jag hade för

30 * skrifvit i Norsjö d. 7 påföljande
 September –

[III:219]

1817 "ögonen. Jag mådde verkligen mycket il-
 "la. En häftig oro angrep mig. Det
 "var mig liksom hade grafven öppnat sig
 "för mig, och jag för sista gången hade
 "sträckt min famn mot Er alla. 5
 "Fattad af min häftiga känsla, tog jag
 "pennan och skref den lilla sorgliga devi-
 "sen under ditt namn på baksidan af
 "min lilla Alberts silhouette – Var det
 "en aning, eller blott fruktan af en upp- 10
 "rörd inbillning? Skall du en gång,
 "sedan Fanny hvilar, vara en skyddande
 "Lederska för dess Son? Skall han, lif-
 "vad af din öma kärlek bildas till Guds-
 "fruktan och dygd? Tiden må upplysa 15
 "detta. Emedlertid, goda Hanna, in-
 "skrif om du vill, orden i ditt hjerta,
 "men visa dem för ingen. Klistra en
 "papperslapp öfver denna sidan af
 "Silhouetten. Linder vet ej något härom. 20
 – "Nu måste jag sluta – skrif mig
 några ord apart härom." –

Hon ville ej oroa hvarken sina vänner,
 eller mig, den Goda! med dessa sorg- 25
 liga tankar på döden, som stundom
 fattade henne, då hon hade kropps-
 lidanden, hvilka alltid derjemte åt-
 följdes af qual under bröstet, och upp-

[III:220]

löste sig stundom i en häftig gråt, som
 i början, innan jag kände orsaken, och
 blef van dermed, gjorde mig mycken
 oro och förskräckelse, då jag råkade få
 5 se det. Efter dessa symptom blef
 hon vanligen bättre någon tid, och kände
 sig då glad och lycklig, till dess åter den
 der plågan nedstämde hennes humeur,
 då hon fann all ting tungt. Lyckligtvis
 10 plägade dessa anfall ej räcka länge i
 sänder, men återkommo oftare då, än
 under de sednare åren, då de jemväl
 voro mindre svåra. – ”Skrif snart”,
 bad hon sin vän – ”hvarje underrättelse
 15 ”hemifrån intresserar mig – kom ihog
 ”att Fanny är så ofta krasslig och be-
 ”höfver uppmuntran. Du skulle snart
 ”ej mer igenkänna din glada Fanny –
 ”Bed Gud att han åter måtte gifva mig
 20 ”hälsa och förmåga att utgöra min
 ”goda Makes glädje! – Ja, visserli-
 ”gen gör han det bästa – Låtom oss hop-
 ”pas på Honom!” – farväl!”

Wi hade denna sommare och höst be-
 25 sök af några Landtmätare, som ha-
 de förrättningar deromkring, samt
 af Kr. Fogden Lindahl från Lycksele.

I October firade vi en Jubelfest,
 som var en för vår Församling aldeles

[III:221]

1817 ny högtid, och dervid man äfven hade prydt
 Kyrkan efter råd och lägenhet. Till midda-
 gen hade vi vår Länsman, Klockaren och
 Kyrkovärdarne med deras hustrur. Vid jem-
 förelsen emellan vår enkla högtid, och de 5
 prunkande beskrifningarne som lästes i
 Tidningarne, påminte Mamma om
 den bekanta versen:

När Palatset upplyst står 10
 Glindrande i lustbarheten
 Då en suck från kojan går –
 Högre dock än luft-raketen
 Detta tysta offer når.

15
 Till följe af uppmaning från högre ort, mo-
 tiverades, vid allm. Sockenstämma, och
 gjordes en allmän öfverenskommelse in-
 nom Församlingen, att aflägga bruket
 af alla främmande tyger och öfverflöds- 20
 och lux-artiklar – Hvad som nu deraf äg-
 des skulle väl få begagnas, men förses
 med stämpel, till förekommande af miss-
 bruk. Jag nyttjade härtill figuren af
 en fjäril. – I Dec. förekom åter 25
 min vanliga marknadsfärd. Jag hade
 då den tillfredsställelsen att Mammans
 hälsa förbättrats något, så att jag kun-
 de med mindre oro lemna henne hem-
 ma. Hon skref derom till Hanna: 30

d. 7 Dec. ”I dag har jag föresatt mig att
 ”språka med dig – alla äro nu borta på
 ”Marknaden. Endast jag och min lille

[III:222]

"Albert jemte en piga äro hemma. Det
 "kostade väl på mig då Linder reste, men
 "sedan jag stökat litet i ordning och sittan-
 "de vid mitt arbete såg min gosse leka
 5 "omkring mig, så fann jag i sjelfva en-
 "samheten ett ljuft behag, som jag ej en
 "gång ville bortbyta mot hela sällskaps
 "umgänget i Skellefte. – Jag aflägsnar
 "med omsorg, dessa dagar, hvarje bekym-
 10 "mer ifrån min själ – hoppet upplyser
 "den, endast med omvexling af en stilla
 "efternjutning, af hvarje glad och sublim
 "stund i min lefnad. Plågan har äfven
 "högaktat mitt lugn, och en mera jemn
 15 "hälsa än vanligt, dessa dagar lifvat
 "mitt lynne. Den som alltid är frisk
 "kan ej göra sig begrep om den glada
 "njutning som plågans mellanstunder skän-
 "ka åt den sjukliga. Det är då som
 20 "själen utgjuter sig för sin högste Vålgö-
 "rare i en känsla af tacksam fröjd. "

– Karin Grönlund, som följde mig
 till Skellefte, gjorde der furore med
 25 sin skönhet – Officerarne, vid första
 åsynen af henne, slogo händerna till-
 samman och ropade, just icke synner-
 ligen poetiskt : "Det var sjelfva f– !!
 Lyckligtvis var flickan mycket blyg-
 30 sam och retirée, så att hon föga ob-
 serverade hvad som passerade omkring

[III:223]

1817 henne, och huru hon blef bemärkt.

Detta år gingo tvänne Män bort, hvars saknad rörde oss nära. Doctor Ahl dog i Aug. och Professor Fant närmare årets slut. Det var ej utan att dessa dödsfall, 5
derom underrättelsen inträffade under Mammans illamående, äfven verkade på hennes för hvarje uttryck sensibla sinne.

Mot årets slut blef hon emedlertid bättre, och humeuret i samma mån lättare och gladare. – Vår jul-afton var rätt glad, 10
och vi hade, som vanligt våra små attrapper åt hvarandra. Karins Bror, Conrad Grönlund var ock nu vår gäst. – Jag hade äfven i år gjort några pipor af 15
mazur, och skurit emblemer derpå. En, i form af Turkhufvud, skickades till Westermärk, och hade följ^{de} inscription:

Vid Mahomets måne jag svär dig, min Vän 20
Att Tokig är den
Som endast sin eld i min hjerna upptänder
Nej! tänd ock en gnista i hjertat, mor Frere
Och kärleken der
Till pip-eld skall gifva dig tusende bränder. 25

En annan skickade jag till Bexelius. På den var ett flickhufvud. Mamma skref på Etiketten :

Som i Greklands fordna dar 30
Konstnärn bildar sin Gudinna
Af ett ideal till Quinna
Ha vi samma plägsed quar.

[III:224]

Under dufna ungarls loppet
 Pipan all din dyrkan får
 Tills den bild du ser i hoppet
 Mera värdig teckning får.

5

Straxt efter Julhelgen surprenerade oss
 Karin med anhållan att få följa sin
 Bror hem, för att stanna hos sin Mor.
 Väl hade vi länge haft en miss-
 10 tanka om att det skulle ske, men så
 snart hade vi väl ej föreställt oss det.
 Då de dagen derpå reste suto vi just
 litet flata bägge två. Mamma beslöt
 att ej bry sig om någon husmansell mera,
 15 men jag tänkte inom mig sjelf blott
 på hvarest jag väl kunde finna någon
 tjenlig; ty behovet deraf förmodade
 jag snarare blifva större än mindre
 med tiden. – På sista dagen af
 20 året fingo vi Fadderbref ifrån Sven-
 ske. Sofi hade fått sig – en Dotter,
 och jag bröstade mig öfver att hafva
 spådt sannt. –

25

Till teckningen af våren detta år hade
 jag bordt bifoga ett poëm af Mamma,
 i anledningen af islossningen på stora Nor-
 sjön, som vi från våra fönster åskådade d. 1 Ju-
 ni, under stark vestlig vind, för hvilken
 30 hela flottor af Is seglade mot vår strand.

[III:225]

1817 Mamma personifinerade Sjön (Norsjön) till Nora,
 Bruden, och till Brudgum Wårfloden
 som från de omkringliggande höjderna störtar
 i dess famn, och gaf sin, i en för henne ovanlig
 genre, författade digt, namnet: 5

Förmälningen

På vänliga kullen min Lyra mig gif!
 Der, ofvan mig, Solen i lågor
 I högrundad gång sprider glädje och lif; 10
 Der nedan Skön Nora kring hvitan lif
 Fäst blåaste gördeln i vågor.

Sin klädnad hon brämar med mörkblått och guld
 Kring kanten svängs grönskande rankan, 15
 Sitt hjerta hon lemnar att gälda sin skuld –
 Så känslan förenas med tankan.

Han kommer, han kommer från höjd och i dal
 Han flyger på vingade gångarn
 Och skyndar med fröjd från de vikande qual 20
 Till Bruden som står i höghvåld Sal
 Re'n helsad af hyllande sångarn

I hvitaste slöja hon sveper sig än
 Ock bäfvar, lik poppeln om quällen –
 Han kommer – den fälls – och förtjust mot sin vän
 Hon sluter sitt klappande hjerta igen –
 Och ofvan höjs högblåa pällen! –

I nov. månad fullbordade jag 1^{sta} häftet af

[III:226]

Svensk Botanik, hvartill jag både tecknat och färglagt plancherne, samt skrifvit texten.

Det färdiga arbetet presenterade jag Mamma inbundet, på min födelsedag med

5 en dedication till henne. Jag tecknade äfven sedan plancherne till den andra delen, men sedan afstodnade arbetet dermed. Plancherne äro dock ännu i behåll.

Fredrica Christina
Linder, född Funt.

Min älskade Hustru!

Om med skäl jag kan fåt någon dedicera
ett arbete dörst jag lätt enbart en copieran-
de hand, hvem annan skulle jag då tilläg-
na detta, än Dig, hvares uppmärksamhet och be-
fäst dörst jag och underkållt dess existens?
"frågar" jag, hur, som många andra
gerna vilat äga Svenska slötenikens, men de
hittjängarna i, medgivet, att kopra den, har
jag dock ansett det närmast möjligt att af-
copiera och afskrifa den som en. Och har
jag dock dit något att förtänkas Dig för
den som den, och som, hvare jag
har öpnat, Du i ett lyckligt och glädigt
te återkallar (samma minnen af de hudi-
ga förhållningar och njuten, hvilka i för-
bindelse med Maj Solen lifrade färgerna
på dessa plakat, i minnelse den af dens
hvitka i följ med de redan färga och njut-
na, somms att uplysa de höfsta
hvare lediga stunder öpnades åt Teaters
afskrifning, då — kunde vijt ingen af
dessa stunder bättre användas, eller be-
reda mig en stor glädje!

Mätte Du länge, hvare skänka den!
Mätte Du aldrig känna en plaga för hvit-
ten, Du i har förmått använda till det som
inte föler — och mätte det ändå lyckas mig,
att på vår gemensamma väg, för Dig, för
af andra blommor än dessa!

Nord 2. 10 Nov. 1814.

J. A. Linder.

Dedication av Johan Anders Linder till bustrun Fredrica Christina den
20 november 1814.

ms. 9. 1. 1.

Minne af ankomsten till Stennäs
— Norsjö d. 7 Jul. 1814.

Jag är blygsam, och i hemmet har min själ en annan stuga, Guds allhet och fröjd som jag med tröst utg.

1. Guds barmhertighet är god, /
Sådan barmhertighet har jag i min själ.
Stennäs, ett så stort och stort
Så, som jag har i min själ.

2. Guds barmhertighet är god, /
Sådan barmhertighet har jag i min själ.
Stennäs, ett så stort och stort
Så, som jag har i min själ.

3. Guds barmhertighet är god, /
Sådan barmhertighet har jag i min själ.
Stennäs, ett så stort och stort
Så, som jag har i min själ.

4. Guds barmhertighet är god, /
Sådan barmhertighet har jag i min själ.
Stennäs, ett så stort och stort
Så, som jag har i min själ.

5. Guds barmhertighet är god, /
Sådan barmhertighet har jag i min själ.
Stennäs, ett så stort och stort
Så, som jag har i min själ.

6. Guds barmhertighet är god, /
Sådan barmhertighet har jag i min själ.
Stennäs, ett så stort och stort
Så, som jag har i min själ.

7. Guds barmhertighet är god, /
Sådan barmhertighet har jag i min själ.
Stennäs, ett så stort och stort
Så, som jag har i min själ.

”Minne af ankomsten till Stennäs i Norsjö d. 7 Jul. 1814”. Texten har författats av Fredrica Linder och melodin har skrivits av Johan Anders Linder; se s. III:103 f.

LEONTODON

[illegible][illegible][illegible]

Här visas Johan Anders Linders kopierade bild på maskrosen (Leontodon), ur Svensk Botanik. Jfr även bildtexten på föregående sida.

Johan Anders Linders
MINNEN

Del iv

[IV:1]

Förord.

Här följer ett quinquennium, innefattande sista
åren af vår vistelse i Norsjö, och slutande med
vår resa till Vestmanland, samt min befordran 5
korrt derefter, till ena Coministers-sysslan
i Umeå. Mammans vacklande hälsa på-
minte ofta om behovet af flyttning till en
ort der man kunde finna Läkarebiträde.
Vid tillfällen då hennes humeur led af 10
kroppsligt illamående, hände ock att hon
någon gång derom inledde fråga. Men
denna fråga var ej så lätt att tillfredsstäl-
lande och bestämdt besvara, såsom beroen-
de af omständigheter, dem man icke kun- 15
de sjelf ordna efter behag. Åsynen af våra
tre Söner påminte dessutom om fram-
tida behof att komma någon undervisnings
Anstalt närmare, eller åtminstone att vin-
na en befordran, som medförde bättre in- 20
komster, för att kunna bekosta deras stu-
dier och uppehälle. Detta allt insåg jag
ganska väl; men en befordran är icke al-
tid så tillhands som man önskar, och jag
hade ännu blott några få tjensteår, som 25
ej gjorde mig competent till en syssla,
som kunde motsvara ändamålet. Dere-
mot kunde jag, såsom sjelfskrifven till
pastoratet, vid dess klyfning, emotse stör-
re inkomster på stället, om jag vore quar. 30

[IV:2]

Jag ansåg derföre det vara klokare att expectera, än att möjligtvis vinna en transport som måhända afhjelppte hvarken det ena eller andra behovet – Omsider
 5 föränledde Past. Nygrens befordran till Bygdeå, att jag sökte den efter honom lediga comministers-sysslan i Umeå, ehuru visserligen med föga förhoppning att nå förslaget, hvilket jag heller icke
 10 gjorde – men skickelsen fogade så att ansökningen ändå kom mig till godo. – Jag hade uppmuntrat Mamma att använda lediga stunder med att samla sina små vitterhetsförsök under
 15 de åren vi lefvat tillsammans, likasom hon gjort med de äldre. Hon gjorde ock dermed början i en Bok, som hon 1822 lemnade på Hanöberg till införande af något som hon ej sjelf
 20 hade i behåll. Boken blef der sedan quarliggande i flera år, och när den återficks, saknades tid och håg att företaga arbetet, hvilket ock aldeles uteblef. Efter hennes död hade jag i
 25 sinnet att fortsätta samlingen, men mötte dervid många svårigheter. Med undantag af hvad hon skrivit till mig, som jag hade i behåll, fanns ej ett renskrifvet blad, som vanligen stadnade i

[IV:3]

andras händer, utan endast strödda concept-pappers lappar – en chaotisk massa af af lösa blad och fragmenter, deraf ofta flera behöft sammanjemkas, för att erhålla ett helt, och tvärtom – alla utan rubrik och åratal. För någon annan än mig, som deraf ägde reminiscencer, skulle det vara rent af omöjligt att deraf göra en redaction – och äfven jag skulle hafva flera oöfvervinneliga svårigheter, om ej hennes brevexling med Hanna, kommit mig till hjälp genom att uppfriska minnet af tilldragelser, tid, och åratal, hvilket eljest ofta skulle blifvit mindre säkert. – För att göra mig denna möda mera behaglig, beslöt jag, under fortsättningen af mina minnesteckningar, att der, på sina ställen, införa hvad jag kunde finna, och derifrån sedan ett urval kan läggas till den äldre samlingen. – Att jag äfven infört några Mammans bref, och äfven utdrag deraf, som jag funnit intressanta, eller tjenande som bidrag till hennes egen lefnads målning, förmodar jag att mina Barn gilla, äfven om nu Ni icke går miste om det fidei-commiss

[IV:4]

som i hennes, och min brefvexling med Hanna, förvaras på Hanöberg, och hvarå I mågen i behörig tid göra Edra anspråk gällande.

- 5 Det häfte som härefter följer var redan, vid slutet af sidstl. sommarskrifvet, på Mammars rese dagbok när, som ej fanns, ehuru 2^{ne} renskrifna exemplar existerat, deraf det ena
- 10 på Hanöberg – medan jag väntade derpå, fortsatte jag mina teckningar ännu för 3^{ne} år – men då ingen apparance mera var att återfinna dagboken, har jag nu af de concept-
- 15 blad som jag träffat, ersatt denna brist och insatt dagboken på sitt ställe, slutande detta häfte med året 1822, såsom det sista vi helt och hållet tillbragte i Norsjö.”- Detta arbete har
- 20 jag i dessa dagar slutat, under det jag af min Läkare varit dömd till kammar-arrest, för en åkomma i ena benet – dock har jag, på eget bevåg, utvidgat området ända till mina
- 25 flickors kammare, der jag nu, emottager ett angenämt besök af Professor

[IV:5]

Grafström och Häradshöfd. Helledaij, och
 emedan jag nu finner det vara lagom
 tid att återresa till sängkammaren, bju-
 der Er alla, hvar på sitt håll, för den-
 na gången: god natt! –
 Gud vare med Er ! –

5

Umeå den 14 Nov. 1841
 Ldr.

[IV:6]

[IV:7]

1818 Januari Månad 1818 gjorde en liten E-
 poque i vårt stilla och ensliga lif, genom
 besök af långväga resande, ibland dem
 vår nya Landshöfdinge, Georg Lars af
 Schmidt, som gjorde sin första resa igenom Lä- 5
 net, och tog denna väg ifrån Skellefte till
 Lycksele. Wi kände honom förut blott
 till namnet. Han kom till orten un-
 der föregående året. Då jag i Augusti
 besökte Skellefte marknad, träffade jag 10
 i Prostegården nu varande pastor P.
 C. Rådström, som då reste såsom Nåd-
 års predikant till Quickjock, efter af-
 ledne Comministern derstädes, Magist.
 C. E. Læstadius.*⁾ Som han hade rest ge- 15
 nom Umeå, frågade honom Doctorinnan
 Ström om han hade sett den nyl. till or-
 ten ankomne Landshöfdingen, hvilket
 han bejakade, med tillägg att han hos
 honom gjort sin uppvaktning. Doctorin- 20
 nan frågte vidare, om Landshöfdingen
 var gift? – ”ja” ytterligare frågade hon
 om han ock hade barn? Rådström, som

*⁾ Son af Bergsfogden Læstadius i Arje- 25
 ploug, med dess förra Fru och halfbroder
 till Petr. och Lars Levi Læstadius – gift
 1805 med M. Holmbom, död 1817. Hans
 hälsa hade lidit genom följderna af en bränn-
 skada vid tillfälle af en limmkokning, då 30
 locket af grytan flög af, och han blef öfvergu-
 ten af kokhett limm, och måste störta sig i Elfven.

[IV:8]

var så der trygg och ända fram, som man sä-
 ger, tyckte att frågorna blefvo för många, och
 svarade; ”derom frågte jag honom ej”! –
 Genom länsn. Bjuhr kände vi dagen för hans ankomst
 5 – Landshöfdingen ankom till oss, den
 12 Jan. om aftonen, i sällskap med Do-
 ctor Carlstén och då varande v. Borg-
 mästaren i Umeå, Holmberg, hvilken
 sidstnämndes lefnads Sol så stod i sitt
 10 Zenith. – Med sitt förekommande och
 humana umgänges-sätt intog han Landshöfdⁿ oss alla
 snart till sin fördel, och Mamma, ehuru nu
 utan biträde i köket, gjorde med verk-
 ligt nöje les honneurs som Världinna,
 15 och conversationen blef snart animerad.
 När hon bejakade hans fråga om hon
 trifdes väl deruppe, tillade han: ”Äfven
 jag har samma glada erfarenhet redan,
 ehuru våra Vänner i Stockholm spådde
 20 motsatsen. Jag och min hustru hålla
 af hvarannan, och älska våra barn,
 och då behöfver man ej mycket mera
 för sin trefnad”. Vår lilla Albert
 trädde snart in oanmäld, och råkade
 25 sin lilla hand åt Landshöfdⁿ som,
 till Mammas stora fögnad, tog honom
 upp i famnen och caresserade honom.
 Vid bordet fingo vi Eloge för vårt
 goda Hallon vin och öl, som sma-
 30 kade Herrarne väl – Alla voro de

[IV:9]

1818 synnerligen belåtna att, under sin fjell-
resa, blifva vid Lappmarksgränsen så
pass väl logerade och förplägade. Dagen efter
fortsattes resan dervid jag äfven gjorde säll-
skap till Lycksele. Wid andra ombytet, i 5
Manjaur, serverade jag middag, hvartill
jag medfört nödiga requisita, hvarföru-
tan vi ur bågare drucko glödgadt hal-
lon vin, som i den stränga kölden ac-
commoderade alla väl. – Till denna re- 10
sa hörer ock en liten lustig anecdot.

I Lycksele var nu Ting och Stormark-
nad, hvilket hindrade Länsmännen
att resa Landsherren till möte. Läns-
man Holmström hade derföre affärdat 15
12^{man} Isr. Nilsson i Mårdsele för att
vid gränsen af Lycksele Socken bene-
ventera Länets Höfding och bestyra om
hästar för honom och hans suite. Om
hans lilla oration just icke var så Rhe- 20
torisk, så var den åtminstone välme-
nande. Då hästarne framkördes be-
fanns en, utöfver behofvet, och när, på
Landshöfdingens tillfrågan, Isr. Nilsson
upplyste att den var bådad för honom 25
i egenskap af Landshöfdingens förbud,
förklarade han sig ej vara deraf i behof,
och förmodade det han ändå skulle
hitta till Lycksele. Isr. Nilsson tog
sitt parti och afreste genast – 30

[IV:10]

1818 emedlertid hade Länsmännen, på afton,
 sedan HäradsRätten uppstigit, begifvit
 sig till Busjön, för att der möta Lands-
 höfdingen; och Borgerskapet från Umeå
 5 jemte resande, och samtelige prester och
 Embetsmän i Lappmarken samlade
 sig på Arfliden i samma afsigt, och
 med aftal med de förre, att, Sedan desse, i
 Busjön gjort sin uppvaktning, skulle
 10 de genast återvända och underrätta
 det sednare Sällskapet om Lands-
 höfdningens ankomst. Under sin vän-
 tan på Busjön läto desse servera för
 sig hvad huset förmådde och lade sig
 15 sedan i hvar sin säng, att med sömn
 förkorta tiden. Vid kl. 7 e.m. an-
 komme vi, och vid det vi stego ur våra
 slädar mötte oss Värden på bron med
 ett ljus i hvardera handen, väldeliga
 20 bugande och skrapande med foten,
 samt visande, under fortsatta bugnin-
 gar oss vägen till Gästkammaren
 hvartill dörren nu stod vid-öppen.
 Vi inträdde, med Landshöfdingen i
 25 Têten, den ena efter den andra,
 mellan en haie af husets befolkning
 och Skjutsbönder. På bordet stod ett
 nedbrunnet ljus, derifrån rann en flod
 af talg – Rundt omkring lågo kring-
 30 strödda, benen af en fårboege, brödstyc-

[IV:11]

- 1818 ken, smörtalrick, knifvar och gafflar,
 en stekpanna, brännvins glas och flaska,
 Tobakspipor, mössor, handskar, pi-
 skor etc. och uti hvardera af de intill
 den ena väggen stående sängarna, snar- 5
 kade en Länsman. – Landshöfdingen
 stadsnade midt på golfvet, och vi äfven, al-
 deles förbluffade öfver det på en gång
 otrefliga och komiska skådespelet, som
 vid ett annat tillfälle skulle väckt löje, 10
 men nu åstadkom en paus af förtry-
 telse. Värden med sina ljus i händer-
 na jänkade sig emedlertid fram till
 den ena sängen och stötte till Länsman.
 H– med armbågen, sägande halfhögt: 15
 ”Landshöfdingen är här” men denne
 ryckte bara litet på axeln och vaknade
 ej – Nu frågade Landshöfdingen
 hvilka de voro: Bonden, som icke 20
 släppte sina ljus, presenterade den
 ena, såsom Länsman. H– – i Lycksele, och
 den andre: Länsman. W– – i Sorsele, knuf-
 fade till dem åter, och lutade sig öfver
 dem med sitt: ”Landshöfdingen är här” 25
 men de förblefvo oröliga, såsom hade de
 blifvit söfda af en troll-staf. Nu förlo-
 rade Landshöfdingen tolamodet, stötte
 i golfvet, och sade sjelf tämmeligen hårdt:
 ”Landshöfdingen är här! Nu rusade 30
 de upp yrvakna och förskräkta –

[IV:12]

1818 Stackars män! de voro trötta af mark-
 nadsbråk och nattvak – Så befängt
 löjlig denna scen var och så dumt
 de hade blottstält sig, var det ändock
 5 synd om dem. Emedlertid blef Lands-
 höfdingen snart blid igen, bjöd dem en
 sup ur sin kantin, och höll god min;
 men de trufdes ej länge der, utan
 förfogade sig skyndesamt hem till
 10 Lycksele, utan att efter aftal säga
 till på Arfliden. Der varande säll-
 skap var dock bättre på sin vakt, så
 att då vi, åkande genom en djup
 Tallskog, närmade oss till stället, blef
 15 vår väg i hast starkt illuminerad
 af de många stick-bloss, som det till
 mötes tågande sällskapet bar med
 upplyfta händer. Vid inträdet fun-
 no vi rykande Bålar på bordet.
 20 Lagm. Sundelin talade för skålen,
 och glasen höjdes för den hyllade
 Höfdingen – Äfven Gubben Råd-
 ström, Skolemästaren, orerade på
 sitt vis ett pot-pourri af Latinska,
 25 Franska och svenska fraser. Man
 klingade med hvarandra och töm-
 de glasen, hvarefter resan fortsat-
 tes, jemte hela Suiten, med raska
 hästar, och klingrade bjelror utföre

[IV:13]

- 1818 till Lycksele, der vi togo in hos Krono-
 Fogden Lindahl, som nu ilade i
 teten af slädpartiet, och der allt var
 på bästa vis arrangeradt för den hö-
 ga Gästens och hans Suits bequämlig- 5
 het. De togo sedan vägen genom Degerforss
 till Ume, och jag återvände hem. Icke
 långt derefter sändes mig en Barometer
 och en Thermometer, jemte kallelse till Le-
 damot i Hushålls-Sällskapet. Ifrån den 10
 tiden förde jag meteorologiska antecknin-
 gar för hvarje dag, så länge jag vistades
 i Norsjö. Huruvida de sedan fortsattes, är
 mig ej bekant.
- d. 19 Jan. fingo vi besök af Befalln. man Ros 15
 ifrån Jemtland, och hans fru, min kusin,
 samt Enkefru Svanberg, den samma som
 vi besökte på Oppnäs 1814. De hade ock
 i sällskap en Magister Grönlund. De
 förra hade gjort en resa till Lappmarken 20
 för att helsa på sin Far, Pastor Alenius
 i Lycksele, och tillade nu några mil
 till sin väg, för att äfven göra oss ett be-
 sök. De voro hos oss i 3 dagar och när
 de återvände, kom Fru Grönlund och hen- 25
 nes Son Conrad, som ämnade sig till Skellef-
 te. 3^{ne} Dagar derefter reste Mamma,
 och jag till Skellefte, dit vi voro bjudna på
 Lovisa Ströms bröllop med Lieuten. Ridder-
 stråle.^x Alla dessa besök och resor gjorde 30

^x Ridderståle

[IV:14]

1818 ett ovanligt afbrott i vårt stilla lif.
 Mamma var just ej synnerligen hågad för
 resan, men kunde ej gerna refusera heller
 utan giltiga skäl, och jag ville gerna att
 5 hon skulle fara åstad en gång igen och deltaga
 i Sällskaps lifvet; och på det hon skulle
 vara så mycket mera tranquille under
 frånvaron från hemmet, togo vi lilla Al-
 bert med oss, och reste den 27de, och an-
 10 kommo följande dagen vid middagsti-
 den till Skellefte. Albert inquarterades
 hos Pastor Grape, der ock vi hade vårt
 nattquarter. Samma dag ankommo
 äfven Lieutenanterne Schildt och Ström
 15 med deras Fruar ifrån Piteå, hvilka
 jemte oss, och Öfverste Lieuten. Schildt och
 hans Fru, utgjorde de resande gästerna
 denna gång. Societéén blef derföre ej
 mindre talrik och äfven nu var Regi-
 20 ments musiken hämtad från Piteå
 för att öka festens nöje och glans.
 Den 29 var Bröllopps dagen . Ridder-
 stråle införde sin Brud och Doctorn för-
 rättade vigseln. Wi hade, så mycket
 25 den korta tiden tillät, varit betänkt
 på att äfven något bidraga till högtids-
 glädjen, för att ej manquera den ena Sy-
 stern, då vi förut hade gjort vårt bästa
 för den andra. – När Théet var ser-
 30 veradt gafs ock nu en liten Theatralisk

[IV:15]

1818 Scen, likväl i en annan genre än förra gången vid Lenas Bröllop. De nordiska Mytherne anlidades nu, och Gudar och Gudinnor uppträdde, kostumerade så godt det på en tid af 24 timmar varit möjligt att åstadkomma. Personerne voro: Hermod (mercurius, Gudarnes sändebud) Freir, (Mars, Krigs Guden) Tyr. (Skördarnes Gud) Asyniorna: Freja (Kärlekens Gudinna) War (som emotager och vakar öfver älskandes Eder) samt Nornorna: Urd, Verdande och Skuld (Parcerne, som bestämma mskns lefnads tid) – Hela denna Scen, jemte dervid afsungna verser, afskref och sände Mamma sedan till Hanöberg, men den saknas nu iblande de
 5
 15

Under det Regem. Musiken spelte en högtidlig Marche, inträdde Asarne och Asyniorne i sina kostumer. De förra buro stora kulörta mantlar sammanknäppta med antika spännen på bröstet och Murgröns kransar om hufvudet. De sednare, drapperade i hvita kläder med guldstjerner, buro hvita slöjor samt kransar. Valkyriorne hade hvita plymer, och Nornorna svarta sammets bindlar, med juveler kring pannan. Gudarnes sändebud, Hermod, förde ordet:
 20
 25
 30

Hermod

I Svithiods Ättlingar! Oden min Far

[IV:16]

1818 Mig sände Er lycka att tyda
 och Himlens sändebud, Hermod, var snar
 Dess fridsälla vilja att lyda.
 Från Lidskjalf han skådar den fest som i
 5 dag

Ljuft firas på fäderne jorden
 Och, följd af Gudinnor och Gudar går jag
 Att gästa i trofasta Norden –
 10 I himmelens älsklingar! hören mitt ljud –
 Er ämnas den sällsynta ära
 Att sjelfve af Gudarne höra de bud
 Och öden de vilja beskära:

15 (Tilltalar War.)
War! o du som de älskandes Eder
 Mottager i vårdande hand
 och straff, om de brytes, bereder
 Men skyddar de trofasta band –
 20 Monn' bandet, som knöts att förena
 Med kärlek och tro dessa tu,
 Blir trofast, och hösten den sena
 Dem älskande finner ännu?

25 War.

Från War, den beskyddande hören
 Du, modige kämpe! – Väna Mö!
 Än, då Mod och skönheten faller
 30 Skall trohetens band bli Er kärt.

Hermod (till Freja)

35 Hulda Freja, du hvars blick
 Hiertats ljufva önskan leder

[IV:17]

1818 skall den ömhet Du bereder
 Trotsa hvarje Ödets skick?

Freja.

För mitt hjerta ljuft och lätt
 är det svar, den vård jag ägnar –
 Kärleken som Eder hägnar
 Gör blott Edra dygder rätt.

5

10

Hermod (till Frejr)

Skördarnes och fridens Gud!
 Dig, som Landtmans händer
 Under vårens fröjde-ljud
 Walborgs Maji-eld tänder –
 Din välsignelse han har
 Vidt som skenet sprider –
 Vidt som hoppet för vårt Par
 Ger Du sälla tider?

15

20

Frejr

Frejr med glädje helsar Er
 Ljuft förenta Makar!
 Sina gåfvor han Er ger
 För Ert väl han vakar.
 Frids-Oliven, ljus och grön
 Mellan skördar skiftar –
 Fyllda hornet, mödans lön
 Öfver hemmet viftar.

25

30

Hermod (till Tyr)

Tyr! O vapensälle Gud

35

[IV:18]

1818 och Walkyrrior, I som leden
 Striden, under vapnens ljud
 Och som hjelten lön bereden
 Om vår älskling går att strida
 5 För sitt fosterlands försvar –
 Sägen! Stån I vid hans sida
 Skyddande vid hans standar?

 (Quartett af War, Freja,
 10 Frejr och Hermod)

 Om han går att tappert strida
 För sitt Fosterlands försvar,
 Stå vi alla vid hans sida
 15 Skyddande vid hans standar.

Tyr.

 Länge än vid Nordens Fjell
 20 Skyddande står hulda Friden,
 Men en gång skall segersäll
 Du mig följa uti striden.

 (Chor af Tyr och Walkyrrior.)
 25 Ja! med Týrs banér i striden
 Skall du helsas segersäll
 Och ännu med gyllene friden
 återgå till Nordens fjell.

30

[IV:19]

1818 Hermod (till Nornorna)

Mänskors öden
Ledas af Er hand,
Nornor! bjuden sent åt döden
Slita deras band

Nornorna

Länge Jorden
Än skall äga Er,
Och Er ätt i ädla Norden
Länge blomstra der.

15

Hermod (till Brudparet)

Så från Wallhalls sälla gårdar
Fädrens Gudar stiga ner.
Deras kärlek Eder vårdar,
Frid och sällhet följa Er!

Ja – friborna Barn af det manbara Norden
Der Snöfjellen Throna och Nordstjernan blänker
O! hören från Wallhall de fridsälla orden 25
och tagen med tacksamhet Allfaders skänker.
från Lidskjalf På Eder han vårdande tänker
Som bo i hans gamla och trofasta land.

[IV:20]

1818 Skålarne vid bordet voro följande:

Till Doctorn och Doct^{nan}

5 Hell! Hell! de Vördade som i vårt lag
 Gästfritt beredde Festen i dag,
 Som gifvit Brud, glädje och bål
 Klingom med fröjd
 Brudens Föräldrar! tacksamt: Er skål!

10

—————
Till Brudparet

 Hell Eder, Unga Tu, som i vårt lag
 Pryden och njuten Festen i dag
 15 Vänskapens skål
 Utur vår bål
 Klingar med fröjd:
 Hinne vårt Brudpar sällhetens höjd!

20

Af dessa sista verser ser man att Mam-
 ma den gången hade brådt om, och
 i det föregående redan uttömt sig –
 Så var det äfven med glädjen för säll-
 skapet, då skålarne druckos! Den
 25 hade likaledes redan uttömt sig, och
 ville ej rätt komma sig före igen.

25

Om den föregående prologen varit för
 Sällskapet en angenäm surpris, så följde
 derpå en annan, som hade en aldeles mot-
 30 satt verkan. 2^{ne} Furirer anställde nem-

30

[IV:21]

- 1818 ligen under tiden ett likaså rysligt
 som oväntadt och olycksbådande skåde-
 spel, som både till decorationer och an-
 tal af på Scenen uppträdande personer,
 väl kunde få namn af hufvudpjes, 5
 och som jag rättnu skall förtälja.
 Jag vill blott i förbigående anmärka,
 med afseende på hvad prologen antydt,
 att, med undantag af en långvarig fred,
 som ännu, Gudi lof, fortfar att skyddande 10
 hägna vårt kära Fädernesland, och af
 hvad framtiden tilläfventyrs kan haf-
 va att förtälja om Brudparets blom-
 strande ätt – ty en Son af Lieute-
 nant Ridderstråle och Lovisa Ström, 15
 lefver och har valt sin Fars yrke –
 så blef, ty värre, allt för litet af de
 yttrade önskingarne och spådomarne
 uppfylldt. Ridderståle och hans Fru
 lära ej rätt förstått att göra hvarandra lif- 20
 vet behagligt. Den förre, föregifvande
 en kortare resa, afvek, efter något
 öfver tre års sammanlefnad, ifrån
 orten och Riket, samt lemnade
 Maka och barn åt egna omsorger, 25
 utan att hafva sedan låtit höra af
 sig, och jag har mig icke bekant, om

[IV:22]

1818 han lefver ännu, eller hvar han vistats.

Mörka voro ock, såsom jag nyss antydt, de omina som plötsligt afbröto högtids glädjen; ty, sedan den Nordiska Olympens Asar och Asynior hade afträdt och väl hunnit ombyta kostum och associera sig till det öfriga Sällskapet, och man var i begrep att träda till det festliga bordet, så ropades det i trappan: "Elden är lös!" – allas ögon rigtades åt Salsfönstren och gårds- sidan, och se! En eld Colonn reste sig med hvirflande rökmassor öfver Doctor Ströms Tröskloge, på norra sidan om Landsvägen! – Snart dånade från den motsatta, det hemska ljudet af klämtningen i Tornet. Vi, Herrarne, skyndade, den ena efter den andra till stället, och Damerna smögo omkring, tysta och uppskrämda i rummen, der eldskenet snart utbredde en eclairering, som kunnat göra ljusen öfverflödiga. Äfven omgifningarne och Kyrkan upplystes, såsom af det starkaste Solsken. Det rysligaste af allt var, att det ögonsken- ligen var mordbrand och att den syntes med afsigt just nu anställd, för att till förlusten äfven lägga hånet, och smärtan öfver en, på ett så djupt sårande sätt, störd familie-Fest.

Om man altså ej undrade på att Doctor S. lade denna tilldragelse tungt på sinnet, så måste man tillstå, att

[IV:23]

1818 Doctorinnan hade ett beundransvärdt mod
och välde öfver sina känslor. Hon sökte på allt
vis encouragera sina Gäster, och ville aldeles icke
tillåta att denna händelse skulle afbryta den
glada festen. Men sällskapet blef skingradt 5
och klockornas hemska ljud passade illa till
tafel-musik. De dukade borden stodo le-
diga till dess Herrarne återkommit från
den nerbrunna Logen, der otröskad säd till
nära 100 T^{or} förvandlades i aska. De bäg- 10
ge nära intill stående stolpbodarne hade un-
der tiden blifvit tömda, men blefvo jemväl
sauverade, genom förenade ansträngningar af
det tillstäder varande folket. Ändteligen
satte man sig till bords, men Tafel musiken 15
fick ej låta höra sig, ehuru mycket än Do-
ctorinnan protesterade emot detta (såsom
hon yttrade sig) medgifvande att det lyckats
onda människor att förstöra all glädje för till-
fället. Beslutet motiverades, såsom vi trod- 20
de oss förmärka, egenteligen af Öfverste Lieu-
tenanten Schildt, som ville finna all glädje-
yttring otjenlig under närvarande omständig-
heter. Emedlertid animerades dock sällska-
pet efter hand något, af vinet och af den 25
ädla och högsinnade Vårdinnans glada och
muntra hållning. Skålar druckos, under
sång, och man uppsteg ifrån bordet, kl. nä-
ra 7 på morgonen. Sällskapet hade, under
tiden, ökats med Baron Fock som kom 30
resande norrifrån just under branden, och
blef

[IV:24]

1818 bemärkt och quarbjuden. På följande aftonen
 spelte musikanterne några Sympho-
 nier och en eller annan Quadrille för det nu
 mera slutna sällskapet. Öfriga tillämnade
 5 lustbarheter inställdes.

Så slöts denna Bröllopps fest, som var äm-
 nad att blifva lika glad och lysande som den
 förra. Mordbranden befanns sedan vara
 anställd af 2^{ne} Backstuguquinnor i kyrko-
 10 staden, hvilka på detta sätt ville hämnas öfver
 den nyligen utkomna kong^l författningen
 rörande kyrkostädernas utrymmande och
 löst folks afhysning derifrån, hvartill de
 trodde Doctor Ström hafva varit upphofvet.
 15 De hade laggt krut under logen, men ge-
 nom ovana att handtera sådant, och af ofö[r]sigtig-
 het hade den ena brändt sig i ansigtet
 vid explosionen, så att hon måste tillkalla
 Doctor Åman, hvilket föranledde till upp-
 20 täckandet af illgerningen.*) Den ena af
 Quinnorna kom på tuckthuset, och den
 andra undergick dödsstraff. –

Den 3 Febr reste vi hem i det horriblaste urvä-
 der, och mamma var ej mindre än jag belåten
 25 att få komma till ro i vår lugna hydda.
 Den 8de fingo vi besök af Kr. Fogden Lindahl,
 2^{ne} dagar derefter af Kaptenerne Georgii och
 Fack. Äfven hade Fru Grönlund och hen-
 nes Son Conrad, vid återresan från Skellefte, gjort
 30 oss besök, så att vi under vintermånaderna

*) De hade äfven ämnat antända Ladugården,
 och om jag mins rätt, något af Krono-Betjeningenas
 hus, men den erhållna näs-brännan inställde
 35 fortsättningen –

[IV:25]

1818 detta år ej voro utan främmande gäster, och besök af vänner och bekanta. Mammans helse var, såsom vanligen, ostadig. Likväl var det ej fråga om någon sjukdom. Det bestod egentligen i den vanliga plågan under bröstet 5 och dermed följande oro, medan den påstod.

Ännu hade jag ej funnit någon passande flicka till hennes biträde och sällskap. Detta var mig i synnerhet oroande då jag måste resa hemifrån, och lemna henne allena. – Under min från- 10 varo blef hon ock vanligen mera inquiete, och då var alltid en skriftelig conversation med hennes vän Hanna, hennes förströelse och nöje, likasom den ofta vittnade om en vekare sinnesstämning. Under det jag, i medio af mars, var nere på Skellefte marknad, skrifver hon: ” Med 15 ”hvarje flyende stund nalkas ju den stunden när- ”mare som skall förena oss alla: Ja – måtte vi en ”gång alla samlas – vi alla, som voro med vänska- ”pens band förenade. – – – Jag är nu ensam, 20 ”pappa är bortrest till Skellefte. Söndagens he- ”liga lugn råder omkring mig. Jag har nyss ”slutat min stilla husandakt och fromma ljufva ”rörelser uppfylla min själ. Ja – det är sådana ”stunder som lifvet och döden upplösa sig till 25 ”en fullkomlig harmoni. Jag kan ej, min ”goda Hanna, beskrifva hvad jag känner – men ”stunder skola gifvas då du skall förstå mig, ”likasom de skola komma då vi klart få in- ”se hvad nu endast i dunkla bilder sväfva 30 ”för vår själ. – – – Medan Pappa är borta

[IV:26]

1818 "ligger Albert hos sin Mamma, och då jag
 "om aftonen ser honom så sött och oskuldskraft
 "inslumra på min arm, och tänker att de
 "skydds Englar som omsväfva oss, se alltid Guds
 5 "ansigte i himmelen, då somnar äfven jag glad
 "och lugnad. = = = = I går (d. 17de) fick jag
 "bref ifrån min Gubbe och Sofi, men intet ifrån
 "dig. Du vedergäller hårdt, bästa Hanna, min
 "tystnad. Pappa skref att han ej viste säga
 10 "när när han skulle komma (Hans vanliga knep)
 "men bäst jag låg i min sötaste sömn i morse,
 "kom han hem, och hade kört genom natten.
 "– Jag har ej berättat dig att 1^{sta} delen af
 "Botaniken nu är färdig och inbunden. Näst
 15 "efter det sirliga titelbladet mot hvilket
 "en copierad teckning efter Antiken af Floras staty pre-
 "senterar sig, följer en den förbindligaste dedi-
 "cation till – Mig! Hvad tycker du väl – mon-
 "ne jag ej har skäl att vara litet stolt öfver
 20 "min snälla Gubbe! Nu för tiden, då min
 "fordna egenkärlek, den du ömsom tändt
 "och klandrat, börjar affjälla, befinner
 "jag mig, likt Starr-patienten under opera-
 "teurens hand, icke mera blott sysselsatt
 25 "med mitt eget, obetydliga Jag, utan ser med
 "glädje mina vänners fullkomligheter. "Se –
 "alla dessa goda mskr älska dig" – Säger jag
 "då till mig sjelf, tröstande – Må hända är
 "väl också detta en förklädd fåfänga – hvad
 30 "säger Du, min Hanna? – Bror Göran berättar

[IV:27]

1818 "att ni fått ett litet arf efter Er Farbror – Tänk
 "om den Heders Gubben spart ihop så mycket, att
 "ni en vacker dag kunde använda en liten del
 "af intresset till en Norsjö-resa! Nå – då skul-
 "le jag af tacksamhet uppresas honom en Urna 5
 "der nere i min favorit park!" – Sannolikt
 undfaller det Er ej, huru den delen af hennes
 bref, som är skrifven efter min återkomst, har
 en gladare anstrykning. Några dar deref-
 ter vid Apr. Månads början skrifver hon: 10

"Wi ha åter börjat en ny månad. En mera
 "glad och leende årstid nalkas, ehuru vi här än-
 "nu få vänta flera veckor innan naturen i sin
 "fulla kraft bortkastar sina tunga fjettrar och 15
 "och i hast öfver nejden svänger sin trollstaf.
 "Gode Gud! huru många gånger har jag icke
 "redan glädt mig åt våren – med hvilken fröjd
 "plockat den första hvitsippan! – Till denna
 "glädje, som man aldrig, vid äldre år, njuter 20
 "så ren och oblandad, uppväxer nu en annan
 "del af mig sjelf, och mitt minne förflyttar sig
 "derföre med dubbelt nöje till denna sköna
 "Epok af lifvet." – – – "Denna gång får du ej
 "långt bref af mig, men jag har nu skrifvit fle- 25
 "ra gånger än du"

"Uppå snabba vingar
 Skall mitt bref blad fara
 För att Hanna tvinga 30
 Till att skyndsamt svara
 Glädjens budskap bara
 Skall dess helsning vara!"
 Fanny.

[IV:28]

1818 Vid slutet af denna månad sjuknade Albert i
 mässlingen, en sjukdom med hvilken jag sjelf,
 vid framskriden ålder, hade gjort nära bekant-
 skap, och hvars behandling jag kände, så att
 5 den genomgicks utan några följder. Mam-
 ma skötte honom om dagarne, och jag om nätterna.

Denna sjukdom blef gångbar i hela orten,
 och jag förskref medicamenter och regime ifrån
 Doct. Carlsten. Emedlertid kom en Läkare,
 10 Liebman, upp ifrån Skellefte, per speculation, och
 inquarterade sig hos mig. Alla som hade eller vore sjuka
 eller inbillade sig vara det, tillströmmade
 från alla håll för att söka bot. Med
 särdeles uppbyggelse blef jag vittne till hans
 15 prognos och sätt att utdela läkemedel, med un-
 dersökningen af sjukdomen besvärade han
 sig föga: "För huru mycket vill ni ha"?
 var alltid hans fråga. Derpå berodde altså
 kvaliteten och quantiteten af medlet. Jag
 20 gjorde mina Sockneboer uppmärksamma der-
 på. Besöken upphörde, och vår Esculap
 fann för godt att återvända – Förhållan-
 det anmältes hos Kon. Befalln H^{de} och han
 fick sig en skrapa. – ^{x)}

25 Tiden för Mammas nedkomst nalkades,
 och dermed följde ock inquietude, som verkade
 på hennes sinnesstämning. På sin födelse-
 dag d. 11 Maji, skref hon:

30 Hvi töcknas himlen för den blida stjernan
 Som fordom helsade mig första gången
 På denna dagen, och hvi bleknar Tärnan
 Som redan lärde mig den ljufva sången

35 ^{x)} Sedan jag nedskrifvit detta erinrar jag mig att Liebmans
 besök inträffade följande året, under en då gångbar Kikhosta –

[IV:29]

1818 Ack! harpans toner klinga doft och illa
Då tårar på dess silfversträngar trilla.

Kan hända såg min själ i drömmen redan
Den runa Nornan ristade för året
Och i en dunkel aning gömde sedan
Den väg der hoppet ville blomströ spåret,
Men ack der törnen kanske foten stinga
Och smärtan suckar från mitt hjerta tvinga

Förlåt mig Du, som leder mina öden
Förlåt den tår som från mitt öga smyger
Jag tror dock att i lifvet som i döden
Min ande till ditt Fadershjerter flyger
Och tröstfullt ser mot skyn och suckar sagta: 15
Min och de minas väg Guds Englars vagta.

Då något illamående tillstötte blef sinnet oroligt, och tankarna leddes på oroande föremål och möjligen förestående faror, död och skillsmässa. Dock gaf alltid en innerlig förtröstan till Gud ljus åt dessa skuggor. Ofta, ehuru det icke alltid lyckades, sökte hon dölja för mig dessa oroande föreställningar, hvilka ock mindre ägde rum då jag var närvarande. 25

Ofvanstående verser visade hon mig ej förr än efteråt. Följande dagen, årsdagen af vår förening, var hon munter och glad. På aftonen, vid den vanliga tiden, fagnade hon mig med följade verser: 30

Så är du åter inne
Du fordnas högtids quäll –

[IV:30]

1818 O säg för Alberts sinne
 hur' du var honom säll!
 Bed honom att förglömma
 Hvar mulen timma sen
 5 Och blott i hjertat gömma
 Det glada minnets sken

Må hoppet äfven kasta
 dess blommor för vår fot
 10 På vägen som vi hasta
 Förenade emot.
 Må ännu Fanny töfva
 Att gläda dina dar
 Och lilla Albert öfva
 15 Att blifva lik sin Far!

hvilka hon sjöng vid Claveret. (melod.
 Maj sången) hvarefter vi, under en tyst
 omfamning bådo Gud om önskningens
 20 uppfyllande. –
 Våren fortgick emedlertid, utan några obe-
 hagliga händelser, undantagande några
 små omvexlingar i Mammas helso-till-
 stånd, samt en tillfällighet som kunnat
 25 aflöpa mera illa än det skedde. Jag hade
 min Snickare verkstad i Bryggstugan,
 der Albert gerna ville vara mitt säll-
 skap. En vacker dag, i en obehagad
 stund, fick han i min handyxa och

[IV:31]

- 1818 högg sig öfver tårna, rätt djupt nog, men jag hann förbinda dem, och ställa Gossen tillfreds, innan Mamma viste något derom, och såren blefvo snart, under tjenlig behandling läkta. 5
- d. 10 Junii skickades häst till Skellefte efter Barnmorskan, för att, såsom vi trodde, hämta henne i god tid. Sedan Drängen farit, tidigt på morgonen, gick jag ut för att se på mitt arbetsfolk, 10
- som sysselsattes med stängning, ett stycke ifrån gården. Ej långt derefter kom en Piga med helsning från Mamma att komma hem snart. Då jag inträdde, hade plågor infunnit sig, 15
- som gåfvo tillkänna att den stunden redan var inne, för hvilken den efter skickades biträde var påräknadt. Under liflig oro och fruktan tillredde jag den vanliga sängen, och Mamma 20
- lade sig. Jag hade så mycket mera skäl till bekymmer, som jag visste att den Gumma i Byn, som plägade biträda vid dylika tillfällen, nu var frånvarande.
- Ena Pigan skickades emedlertid med en 25
- båt, för att tillkalla och hämta någon rådig hustru derifrån. Litet derefter, och

[IV:32]

1818 såsom hon hade varit efterskickad, in-
trädde ofvannämnde Gumma, som på
återvägen ifrån sin färd, passerade
förbi, och fick det infallet att helsa
5 på oss. Hvilken skickelse! aldrig
var någon Gumma mig mera välkommen!
– På e.m. föddes du, Theodor! – (X)

Denna lyckliga tilldragelse, som så
snart och lyckligt förbytte det svåra-
10 ste bekymmer i tacksamma känslor
af glädje, gaf mig anledning att före-
slå, det vi skulle kalla dig Theodor,
till minne af din lyckliga födelsedag,
som med skäl af mig skattades såsom
15 en stor Guds gåfva, hvari ock Mamma
glad instämde. Äfven Dig tog jag genast
om händer. Dock sköttes du emellan-
åt af en barnflicka om dagarne, men
om nätterna låg du vid min , och sedan
20 vid din Pappas och Mammans gemensam-
ma säng, och äfven du fick lära dig att
sofva om nätterna som annat folk –

På midsommars aftonen gick Mam-
ma första gången ut, sedan Thedor föd-
25 des. Wi följdes ned i Trädgården, och
njöto af den vackra aftonen i vår
Grotta, såsom vi kallade en djup Löf-
sal, nära midten deraf. Till Han-

30 (X) På ett bref, som jag samma dag afsände till Hanna, skref
Mamma
”att jag för 2^{ne} timmar sedan fick mig en rask Pojke, det får jag
här medelst den glädjen berätta dig – ”

[IV:33]

1818 na, hvars födelsedag det var, skref hon
sedan följande:

Solen ren kring Azur pellen
Tecknar guldets rika rand, 5
Hanna! tag på högtidsqvällen
Minnets blomma af min hand.

Må den hviska till ditt öra 10
Vännens namn som fjerran är
Och en aning till Dig föra
Hvad min helsning innebär!!!

Må i Vänners krets omsluten 15
Glädjen njutas utaf Dig
Och då högtiden är njuten
Helga sidst en suck åt mig.

På midsommars dagen gjorde jag en re- 20
sa till Burträsk – men jag vill låta Mam-
ma berätta sjelf, så kan något följa
med, som jag glömt vidröra: (d. 24 Jun)

”Denna midsommarsdag har jag lefvat 25
”ganska ensligt. Så snart Pappa kom
”ur kyrkan reste han till Burträsk och
”blir borta flera dagar. Hans inten-
”tion är att hemföra en Flicka som skall 30
”hjelpa mig väfva i sommar, emedan
”jag ej hinner stort mera än se efter

[IV:34]

1818 "mina Gossar. I nästa bref får du väl
 "veta hvad fångst han gjort. Gud låte
 "oss nu få vara friska medan Pappa
 "är borta!" – – – – "Jag fruktade
 5 "nästan att jag denna gång skulle ta-
 "git mig för nära i början, ty 3^{ne} dar
 "efter min nedkomst hade vi här 2^{ne}
 "Landtmätare (Håkansson och Lundberg),^x
 "jemte Barnmorskan, som ankom
 10 "efteråt, och min in-piga var så
 "konfys och ovan, att jag ej fick vara
 "i fred; men Gud har dock bevarat
 "mig – d. 30 Jun. I går min bästa
 "Vän, både vaknade och somnade jag
 15 "med glada känslor! kl. 4 på mor-
 "gonen, då jag nyss tagit lilla Theo-
 "dor ur vaggan för att ge honom fru-
 "kost, öppnades dörren och pappa stod
 "vid sängen. Han hade på halfva

20

*) Herrarne bivistade ock barnsölet och
 voro vice Faddrar. Den sednare var då
 en skicklig yngling. De sednare åren, så-
 som gift man, blef han liderlig supare .
 25 – Jag hörde här om dagen en lustig anec-
 dot. Doct. Genberg besökte honom en gång
 för att operera en bulnad som han hade
 i ena sidan. Någon som fått höra att
 Genberg varit till Löfånger, frågade en Bonde

[IV:35]

- 1818 "vägen mött flickans Far och fått veta att
 "hans hustru nu blifvit så sjuklig, att Dot-
 "tern ej kunde umbäras. – Det tycks som
 "det nu vore likt förgjordt för oss i mam-
 "sell-vägen. Om jag ändå fått mig en Dot- 5
 "ter denna gången, så hade jag med tiden
 "kunnat bestå mig hjelp sjelf" –
d 6. Jul. Det är ljuft, min Hanna, att på
 "dessa dagar, som fordom varit oss så dyr-
 "bara, kunna mötas på något sätt. Tro dock, 10
 "min Hanna, att om också någon gång min
 "penna hvilat på en sådan dag, i brist af tid,
 "har dock min själ åter kallat dessa min-
 "nen och sväfvat i den krets der jag njöt
 "glädjen" = = = = " Lilla Albert är nu 15
 "hela dagarna ute. I föra veckan hade
 "vi en student här*) som reste och sökte
 "condition. Han dröjde här några dagar
 "och hjälpte Linder fiska, och då var alltid
 "Albert den 3^{dje} i sällskapet. Håkans- 20
 "son var ock hit på afskeds visit, och kom-
 "mer väl åter mot hösten." –
 d. 16 aug. "Pappa reser i afton till
 "Skellefte och Mamma blir ensam med
 "sina små. – – – "Jag har ej mycket att be- 25

som skjutsat, hvad ärende Doctorn haft –
 "Åh! svarte Bonden," Han skulle till
 Afvan och öppna en Bränvinspanna!"

30

*) Öhrling

[IV:36]

1818 "rätta dig. Inga främmande ha varit här
 "utom en Student, och en Landtmätare –
 – "Jag har Gudskelov på 2^{ne} dar känt
 "mig så frisk och med detsamma så glad
 5 "och munter. Ack! hvad är all jordisk
 "lycka utan hälsan! " – – – " Härom da-
 "gen satt jag med lilla Theodor på mitt
 "knä – Pappa stod på knä framom,
 "och satte en glas-napp i munnen på
 10 "honom. Albert stod bredvid stolen
 "med den förvånade oskuldens glada
 "blick, pekade på nappen, och ro-
 "pade: si Mamma! Ack! sade jag
 "då – om jag kunde teckna oss så
 15 "här och skicka Hanna! d. 8 aug.
 "satt jag i Väfstoln, då jag i hast
 "erhöll ett bjudningskort, att kom-
 "ma ned i stora Löfsalen, på Théé,
 "och aftonmåltid, af min Gubbe,
 20 "som straxt der nedom arbetar på
 "en nybruks åker och nu höll på att
 "bränna en sten, der han hade sitt
 "kök. Jag blef först trakterad med
 "Thé och vinbär. Supén bestod
 25 "af färska potäter, stekta i aska,
 "ägg, och jordgubbar med grädde."

[IV:37]

- 1818 – Jag måste väl en gång sluta att af-
 skrifva igen, ehuru roligt det är.
 Apropos af jord-arbetet, som omtalas,
 Jag arbetade, och bröt från skog roten
 sjelf 3^{ne} tegar, en för hvar gosse, 5
 som föddes, och sade till Mamma, hvar
 gång jag började en ny.” Jag får väl
 låf att bryta upp en liten åker igen,
 så pass att den der pojken ock får sin
 gröt” – Sedan jag kom till Umeå, och 10
 sett så mycken nöd, och så mycken lät-
 tja, har jag mången gång tänkt, då
 unga, friska män klagat öfver brist på
 bröd – om ni gjort som jag, för hvart
 barn som ni fått, så hade ni äfven nå- 15
 got att äta”! –
 Jag hade varit betänkt på att skaffa väg
 emellan Skellefte och Norsjö, och hade det nu
 kommit derhän att brytningen börjades
 detta år. På hösten hade den redan avan- 20
 cerat nära Långträsk, då Länsman Petré,
 – till denna värdighet hade nemlⁿ nu f.d.
 Inspektoren på Olofsforss avancerat – kom
 på det orådet att förändra väga-sträcknin-
 gen. Han skref, directe från stället, i hela 25
 Skellefte Sockens namn, till Kon. Bef.
 H^{de} och insinuerade att Socknemännen
 ingalunda vore obenägna att fullgöra sitt
 åliggande i afseende på vägabrytningen

[IV:38]

1818 men Synemännen hade blifvit missledda
 och misstagit sig om bästa sträckningen.
 här mötte nu – fortfar han – ett grufligt
 stenbrott öfver höga berg, som fordrade cent-
 5 ner krut och införskrifning af stensprän-
 gare från Dalarne, för att göra väg. Der-
 emot fanns, på sidan, ehuru det gjorde
 vägen en smula längre, en förträfflig
 för ändamålet tjenlig mark, o.s.v. –
 10 hvarföre de anhöllo att de måtte
 få begagna denna bättre sträckning.
 Ansökningen, underskrifven af några på
 stället varande arbetskarlar, afgick, och
 Petré kom, åtföljd af 2^{ne} Bönder, för
 15 att syna bägge vägarne, och tog in hos
 mig, i afsigt att erhålla stöd af mitt
 gillande och vittsord om ändamålsenlig-
 heten af sin åtgärd, men hvori han, med
 onådig harm, fann sig duperad. Emed-
 20 lertid lät Kon . Bef. H^{de} den gången
 narra sig, och resolverade – utan någon-
 dera Församlingens hörande – att för-
 ändringen af vägens sträckning skulle,
 på andragna skäl, få äga rum. Man
 25 hade redan avancerat 1/2 mil på sidan,
 då jag fick underrättelse härom. En
 exprés skickades genast till Ume med
 en remonstration, som hade den verkan
 att arbetet inställdes, och målet remittera-
 30 des till Socknemännens hörande, hvarefter
 den obehöriga åtgärden upphäfdes,

[IV:39]

1818 och den lagl. synta vägasträckningen fast-
 ställdes. Häröfver besvärade sig Skellefteå
 Socknemän, och sålunda blef vägabrytnin-
 gen hvilande i hela 5 år, innan målet
 afgjordes i högsta Domstolen, sedan hand- 5
 lingarne under tiden äfven något år le-
 gat undanhållna och gömda i Skellefte.

Processen fördes med mycken bitterhet å
 deras sida, men målet utreddes tydligt och
 äfven åskådligt, genom en charta som jag 10
 gjorde, så att det gick dem emot i alla in-
 stantierna.

Denna höst, i October, fingo vi åter en
 Mamsell i huset, Sofi Furtenback, som
 var en hygglig och rask flicka, samt mun- 15
 ter och glad, så att hon äfven kunde vara säll-
 skap åt Mamma. Hon var förlofvad
 med v. Häradshöfd. sedermera Borgmästa-
 ren i Piteå, C. R. Moritz, och blef quar
 hos oss till dess hon giftade sig. 20

På Julaftonen klädde jag salen med Granar
 till en Allée; golfvet öfvertäckt med mossa
 och ljung. I fonden stod en uppstoppad Figur,
 föreställande en herde, eller Vallgosse, med
 en näfver-känt på ryggen och ett spö i handen – 25
 Framför honom: 5 st. Lamm och en kalf,
 hvori våra små attraper voro inlagda.
 – Till mitt eldstål, som i hast blifvit
 försedd med ny dräkt, hade Mamma bifogat
 följande: 30

För alla ljus i afton brinna
 och tända alla af min fläkt,

[IV:40]

1818 Till dig uti min nya drägt
 Jag går att samma syssla vinna –
 O! må vid gnistans första fläkt
 Du alltid glädjens synkrets finna!

5

samt på ett paket med näsdukar:

En flagga på fredliga stränder,
 Som vinkar från trofasta händer,
 10 Den tacksamma vänskapen sänder.

Till en Pipa af mazur, hvarpå jag i bas-relief
 skurit hufvudet af vulcanus, efter antiken,
 och skickade till Häradshöfd. Kjellerstedt, bi-
 15 fogade Mamma följande:

Vulcan steg från Æthna opp
 och gick ned på lägre jorden;
 Han trängdes bland Clienters tropp
 20 Och delte ut så mången Orden –
 Wisst vredgas Gubben lite grand
 Då verktyg som han fordom skänkte
 Och ur dess hand så felfritt blänkte,
 Missbrukas något skeft ibland –
 25 Nå väl – Till Norden Gubben länder;
 Der skola jern och trohet bo –
 Ej längesen vid dessa stränder
 Beställdes från hans mästar-händer
 En lagens hammare *) – mån tro
 30 Den fallit uti goda händer? –
 Hvert Domslog, Gubben stod på lur
 och ropar: ”Rikligt! Bär min Orden –
 Min hammare, i miniatur,
 Och smid på Lagens städ i Norden!

35

*) Paketet hvari pipan låg hade formen
 af en hammare.

[IV:41]

1818 Albert fick äfven nu, för första gången, sin
 andel i Jul-klapparne, och tog sig der-
 på ett rus i glädjen. Medan vi voro sys-
 selsatte med att sprätta och öppna alla
 Lammen och Kalfven gick gossen in i kam- 5
 maren, der bordet ännu stod oaf-
 dukadt, Tog en boutelj vin och drack
 sig otörstig. Vinet verkade och Gossen blef
 ytterst munter och glad, så länge han kun-
 de stå på benen. Wi blefvo förskräckta 10
 och fruktade för följderna, gäfvo honom söt
 mjölk att dricka, o.s.v. Slutelⁿ som-
 nade han, och sof oupphörligt till följande
 morgonen, och vaknade, till vår stora
 glädje, frisk och sund. 15

Den ofvan nämnda kalfven höll i munnen
 ett blad, hvarå lästes:

Jag hoppade fordom så glättig och nöjd
 Som verlden på svansen sig vände, 20
 Nu är jag väl stel, men till högtidens fröjd
 Mig Matmor från Lad-gården sände
 Att bjuda Herr husbonde på kalfdans så rar,
 Och huden den duger till stöflor ett par.

25

På en liten silfverpenning, hvarå Bokstäfverne
 F. F. voro präglade.

Klart som silfret vänskap lyser
 Uppå lifvets mörka stig 30
 Må det namn min prägel hyser
 Altid vara kärt för dig!

[IV:42]

1818 Under teckningen af det föregående har jag ej an-
 fört att en Jubelfest, till minne af Lutherska
 reformationen, för 300 år tillbaka, firades den
 31 Oct. 1817; äfvensom att klagodagen ef-
 5 ter Kon. Carl d. 13de hölls d. 22 april det-
 ta år (1818), vid hvilka bägge tillfällen
 äfven Norsjö kyrka var fullsuten af mskr
 från kringliggande Socknars närmaste byar.

[IV:43]

1819 1819

Wid nyårets ingång blef Mammas bröst bättre;
 Den befarade bölden slapp hon ändtelⁿ den
 gången. Nu var det fråga om att afvänja
 Theodor, för hvilket ändamål jag föreslog en 5
 resa till Lycksele på stormarknaden, som
 inträffar i medio af Januarii. Men hon tyck-
 tes ha så mycket att bestyra, och tanken att
 lemna de små Gossarne var ett ännu större
 hinder. Likväl kom det sluteligen nu dertill – 10
 vi reste d. 12de, sedan vi anförtrött våra
 små gossar åt Sofi Furtenbacks vård och öma
 tillsyn, och ankommo till Lycksele föl-
 jande dagen till middag hos Kr. Fogden
 Lindahl, der vi togo in. En liten Lappflicka 15
 efterskickades för att lätta Mammas bröst.
 Den 15de om aftonen blef jag kallad till
 min Morbror, Khdn Alenius, som ville haf-
 var råd och biträde för morgondagen, då
 han ämnade fira sitt Guld-Bröllop. 20
 Nu blef annat att göra. Ingen viste af
 någonting förut. Mamma fick lof att
 skrifva några verser till skålen, och jag
 hjälpte Gubben att föranstalta om bjud-
 ning, brygga drickvarorne, o.s.v. Ifrån 25
 Ume voro, utom Handlande Corpsen, Lag-
 man Sundelin, Baron Fock, medfl. samt
 en Handlande Forsström från Hernösand,
 som jag engagerade i quartetten för sången.
 Skålarne proponerades af Lagm. Sunde- 30
 lin, som var en god Talare. Sällskapet

[IV:44]

1819 var takrikt och middagen munter:
 För det åldriga parets skål hade Mamma
 i hast skrivit nedanstående:

5 Vid Kyrkoh. And. Alenii och dess Fru Eva M.
Fluurs Guldbröllopp i Lycksele d. 15 Jan 1819

Till de dar som komma
 Hjertat villigt skattar
 10 Och i lifvets blomma
 Hymens boja fattar

Hell dig, stund af största
 Fröjd i mänskofilvet
 15 Och ditt bud det första
 Utaf Skaparn' gifvet

Följe än din tjusning
 Genom lifvets skiften,
 20 Färgen än din ljusning
 Skuggorna vid griften!

Så O vördnadsvärda
 Par! I rörda sinnet
 25 Gån att offergärda
 Åt det ljufva minnet!

Gud! hvad är väl hoppet,
 Emot minnet blida,
 30 Femti-åra-loppet
 Vid hvarandras sida?

Lika ljuft förtrogna
 Uti glädjen, smärtan –
 35 Så för himlen mogna
 Edra hulda hjertan.

[IV:45]

1819 Himlen Er bespare
 Hvarje tröst och hugnad
 Och Er afton vare,
 Som Er morgon, lugnad!

5

På afton hade mamma hjälpt till att kläda
 och pryda 2^{ne} antika stolar som framsattes, då
 sällskapet var samladt. Det åldriga Brud-
 paret satte sig derpå, hvarefter barn och bar-
 nabarn gjorde en omdansning, under det 10
 en Chör söngs, hvartill Mamma författat
 orden— Derefter bekransades de Gamla
 af Barnen. Herrarne hissade Brudgum-
 men och Fruntimmerna Bruden, hvarefter det
 åldriga Paret öppnade Balen, som sedan 15
 fortsattes ända mot morgonen, och quar-
 dröjde derunder i sällskapet, och deltog äf-
 i dansen, der jemväl Mamma rätt tap-
 pert svängde sig. Lustbarheter anställdes
 äfven de följande dagarne hos Grannarne, 20
 och ännu, då jag den 20de fått Mamma i
 släden, och kommit ett par, tre, hundra
 alnar till vägs, kom Tit. Holmström,
 fattade tömmarna och styrde färden in på
 sin gård, der ett helt sällskap, jemte 25
 Resande från Umeå, intogo resfrukost,
 och der vi nu äfven måste låta tractera oss
 med dricksvaror och complimenter och skå-
 lar och Bakelser och Caffé o.s.v. — Ändtelⁿ
 skildes vi från Lycksele och kommo hem 30
 d 21, helsade af våra Gossars glädje-rop.

[IV:46]

1819 I början af Febr. kom jag, genom en oförsigtighet, att ränna en tälgknif tämlⁿ djupt i ena låret, och hade rätt svårt att hämma blodet, hvilket ej litet förskräckte Mamma, emedan nyligen en gosse i byn hade genom en dylik blessyr förblödt. Emedlertid slapp jag nu med att ligga stilla några dagar under läkningens början.

I slutet af månaden hade vi besök af Bexelius och några andra, med hvilken, (den förre nemlⁿ) jag sedan gjorde sällskap till Skellefte, sedan husförhören för sig gått. –

Då jag, i det föregående häftet, tecknade året 1814, kom jag ej att omtala, huruledes vi, före afresan från Upsala, hade en angenäm afton hos den älskvärde Doct. Zetterström, och huruledes han, då vi togo afsked, förärade oss 1^{sta} delen af Doct. Franzéns skaldestycken, deri Skaldens Carl och Emili, eller en Afton i Lappland, förekommer, och dervid gjorde en artig tillämpning på oss, som då gingo att bosätta oss vid Lappmarksgränsen. – Ifrån Författaren, som, ehuru af oss till namnet känd och värderad för sina skrifter, vi ingendera hade sett, eller personligen kände, hade icke längesedan en smickrande helsning emottagits, som mycket öfverraskade Mamma. Huruledes samme man sedan, då vi lärde känna honom, såsom Biskop, under hans visitations resor här i Stiftet, med egen hand, jemte en af honom undertecknad dedication, förärade 5te delen af sina skaldestycke[n,]

1817.

i början af Febr. kom jag, genom en oförför-
lighet, att råmma en talghenf käng. Nöpt
i ena läret, af hade rat mist att kamma
blodet, hvilket i läret förskräckte man-
na, emedan nyfiken en gorra i hvar hand
giron en olycklig blesssor förblodt. End
lertid slapp jag nu ned att ligga stilla
några dagar under läkarens början.

I slutet af månaden hade vi besök af
Hedda's af några andra, med hvilka
^(en frö fru) jag sedan gjorde kadoskaps till skuldför-
sedna hus för hvar sin för sig gäta. —

Då jag, i det förigående hufvet, bekände
att 1844, kom jag i en onöde, kunnades vi
fin afspen från Ulfsta, hade en angrepp
af som hos den skickade Drott. Litteratör,
af kunnades han, så vi togo afsked, främst
om 1te delen af Drott. Franciscus Kaldstyggen,
den skickade Part af Drott, eller en af som
i Lappaland, förskinner, af dervid gjorde
en utby till en annan på oss, som då gingo
att borätta oss vid Hagenstadsgränsen —

Span Författare, som, chum af oss till nam-
net hand af vandrad för sina skrifte, i iigra-
den hade ett, eller personligen handte, hade
icke långfreden en mycket kunnade kunnade,
inuttagit, som mycket oförskämdt man-
na. Hufvudet samme men som, så vi
lärde him honom, på som skick, under hans
visitationer efter han i hufvet, med egen
hand, junte en af honom under skickade ded-
cation, förordade 5te delen af sina skuldförskickade

47
1889
hvarje Angelina, dotter af denne Cast af Smi-
lei, eller Lappskan i Kungöbadgårdar, friskom-
mer, vti jag framvillat på sitt ställe anfordra.

Stefman hade jag hos några f. d. Hockin-
den-fjelle som kaffade i omkring 80 vasa,
när af mitt ställe, hvarje jag sevar
sittf ratta permar af öfver bekämda, pän-
te tiller. Jag hade ett par i friskt skickat
ett parli boken till Hockstolen att iobinda, hvi-
ket kostade på något, att jag nu i hade
best. att göra om det.

Antagningen af Trädgårdens fullborda
på värd af undelades i 6 guscher. Alla
kalatör friscodes med karkboken jag smut-
tom, hvilka siffnämnda jag (uppskriften) från
5 plantor, som en giga karktade vti på
Mellefte. Sedan det af desserter hade jag
i mycket smaltom ett i dagligen kark
rikt fröad dras för vart bost under som-
mare. 1819 var sommaren var den van-
ke som jag kan minnna mig. Under br-
pis af Philu steg värme-graden om dagerna
till + 34°, af en karktade, då karktade var un-
der horisonten, till + 24° Celsii. De län-
gen ihälsande boka skulle hafva dödat
all vegetation, om i en såvteles gynnig
dagg om karktade, hade uppskriften varta-
na. Underlektid måste jag slichigt nyt-
tga sportkannen i min Trädgård, för
att karktade minn planteringar vid makel.

[IV:47]

1819 hvari Angelina, dotter af denna Carl och Emilie, eller Lappska i Kungsträdgården, förekommer, vill jag framdeles på sitt ställe anföra.

I februari hade jag hos mig en f.d. Bokbindare-Gesäll som häftade in omkring 50 volume af mitt Bibliotek, hvartill jag sedan sjelf satte permar och öfrig beklädnad, jemte titlar. Jag hade ett par år förut skickat ett parti böcker till Stockholm att inbinda, hvilket kostade så mycket, att jag nu ej hade lust att göra om det. –

Anläggningen af Trädgården fullbordades på våren och indelades i 6 quarter. Alla Rabatter förseddes med bärbuskar och smultron, hvilka sistnämnda jag redan förut uppdragit från 5 plantor, som en piga hämtade mig från Skellefte. Redan 2^{ne} år derefter hade jag så mycket smultron att vi dageligen hade rikt förråd deraf för vårt bord under sommaren. 1819 års sommare var den varmaste som jag kan påminna mig. Under början af Julii steg värme-graden om dagarne till +34°, och om nätterna, då Solen var under Horizonten, till +24° Celsii. En längre ihållande torka skulle hafva dödat all vegetation, om ej en särdeles ymnig dag om nätterna, hade uppfriskat växterna. Emedlertid måste jag flitigt nyttja sprutkannen i min trädgård, för att hålla mina planteringar vid makt.

[IV:48]

1819 Mamma tog sig häraf anledning till följande verser, hvilka hon på midsommarsdagen skref, under det jag tog mig en middagslur, hvarunder en liten regnskur inträffat:

Till Trädgårdsmästaren Johannes

Johannes är hans namn och regn hans önskan är
 10 Den gode Mästaren med kannan
 Som vattnade med stort besvär
 Och som, då himlen klarnad är
 Jemt bär ett moln på rynkta pannan.

Hans namnsdag kom i högtids-dräkt,
 15 Förgäfves sig naturen pryder –
 Se åkren bleknad står, och sunnans heta fläkt
 Strör stoft på blommans dufna dräkt
 Som sin och vårdarns trånad tyder.

Misströsta dock ej, Vingårdsman
 Du, som ger ömsom vård åt människor och naturen,
 Om på ett Hälleberg ock svettens droppar rann,
 Dock uppå odlad jord din mödas frukt upprann
 25 Välsignad utaf milda skuren.

Ja – öppna ögat från din blund
 Som tyngs af molnet uppå pannan
 Jag väcks, det borta är på stund
 30 Du sett det regnat har, gör glad din rund
 Och vattna icke mer med kannan!

Jag väcktes af en kyss, jemte uppmaning
 att titta i fönstret, och under det jag
 35 med förnøjelse såg att det hade regnat
 presenterade Mamma mig bladet med

[IV:49]

1819 verserna renskrifna –

Den 11 Juli reste jag till Skellefte för att
 uppvakta Biskop Almquist som ankom-
 mit till Skellefte, för att den 12te hålla
 en undersökning i anledning af den med 5
 de så kallade ny-Läsare, uppkomna Schis-
 men i Församlingen. Doctor Hambræus
 hade ock, det föregående året, d. 1 Nov. i
 samma ärende, haft ett sammanträde
 i kyrkan, med Läsarne och församlin- 10
 gen. Då jag, vid afresan hemifrån, sat-
 te mig på hästen, lemnade mig Mam-
 ma, vid afskedskyssen, några skrifna
 blad i ett convolut, under rubrik af:

15

Rese-Lectur för min Gubbe.

”Jag vet ej om det är en hemlig aning som
 ”i denna stund drifver mig att fatta pen-
 ”nan. Människohjertat har så många 20
 ”vinklar, och i dem alla finnas maskera-
 ”de skepnader, som i olika gestalter till
 ”förnuftet framföra sitt schiffer-språk.
 ”Men hvad de bära under Masken, det
 ”visa de ej alltid, jag ville dock önska 25
 ”att jag denna gång supponerade rätt –
 ”ty hvad är aningen annat än en hvisk-
 ”ning från en god ande, som varande
 ”och beskyddande följer våra fjät ? –
 ”Se, bästa Pappa! under denna rubrik 30

[IV:50]

1819 "vill jag framställa några tankar, som
 "dessa dagar fallit mig in – jag skulle
 "då kanske mäst imponera, och hvad
 "jag ännu mera önskar – ursäktas! –
 5 "Ursäktas? – men det ligger ju redan
 "något godt deri att lemna min Albert
 "något till rese-lectur på vägen. Jag
 "vet nog, Gud nås, att jag skrifver bät-
 "tre än jag talar, och om jag då sam-
 10 "lar några materialier till en mun-
 "ter conversation i ett paket läg-
 "ga i bröstfickan på den ena sidan,
 "vid det du får matsäcken på den an-
 "dra^(x), så blir du fournerad för både
 15 "kropp och själ under resan; och jag
 "som åtagit mig den kinkiga be-
 "fattningen att välpläga bägge, har
 "då icke mer än uppfyllt min skyldighet.
 "– Men hvartill denna långa inledning,
 20 "frågar du? – Tyst, bästa Pappa, du
 "måste hafva tålamod! Jag svär på
 "att det ej kostar fjerdedelen så myc-
 "ken tid att läsa detta, som mig att
 "skrifva – och dessutom har jag så li-

25

^(x) Vid mina resor till häst, plägade alltid
 en liten väska, med några förfriskningar, följa,
 hängande från sadel-knappen –

[IV:51]

- 1819 "tet misskund med ditt tålmod i detta
 "fall att jag väl skulle önska att inlednin-
 "gen kunde räcka till åt dig, ända till
 "Krångforss, så kunde då, under det
 "du funderar der i backarne, det vara 5
 "tjenligt att komma med sjelfva saken,
 "hvarom jag egenteligen ville tala. Jag
 "liknade då många Fruntimmer, som,
 "då brefvet är färdigt, spara det interes-
 "santaste till post-scriptum; eller 10
 "ock vissa Författare, hos hvilka man i
 "företalet finner det egenteligaste af
 "boken – Emedlertid och ehuru jag
 "har den äran att räkna mig till
 "de förra, och den olyckan att stundom 15
 "hafva blifvit nämnd bland de sedna-
 "re, så skall du dock redan på 4^{de}
 "sidan, och således på ungefär tredje-
 "delen af din rese-ammunition,
 "få smaka quintessencen af min 20
 "ord-pastej. Mången reser här i
 "verlden, utan att rätt veta
 "hvarföre, och komma derföre jemt
 "lika kloka tillbaka. Men du har
 "nu ett ganska bestämdt mål, det 25
 "att träffa vår Biskop – Nå väl,
 "om nu vår gode Biskop tilltalade

[IV:52]

1819 "dig ungefär så här: "Det fögnar mig
 "rätt mycket att ni gjort Er den mödan
 " att resa ner för att träffa mig, men
 "som jag egentligen icke kommit hit
 5 "för att låta complimentera mig af
 "prästerskapet i mitt stift, utan häl-
 "dre för att kunna vara dem nyttig,
 "så vill jag äfven fråga Er, om ni
 "i Ert nu varande läge kan behöfva
 10 "min tjenst, eller om ni fast beslutit
 "att lefva och dö i Ert vackra "Ere-
 "tage?"
 "Jag frågar dig, min bästa Pappa, hvad
 "skulle du väl då svara derpå? – Det
 15 "är redan ej så litet vunnet att vara
 "beredd på en sådan fråga, ty hvar-
 "ken, du eller jag, äger den gåfvan
 "att i hast kunna finna sig så väl
 "som man ville – jag har mången
 20 "gång svarat rätt quickt på benigare
 "frågor än denna, men Notabene
 "först en stund efteråt, för mig sjelf
 "i tankarne. Så tror jag nästan att det
 "är med dig äfven. Nu kan du emed-
 25 "lertid ha tid på dig att fundera der-
 "på om det också ej vore för annat
 "än att med en så mycket mera otvun-
 "gen och modererad sjelfkänsla svara:

[IV:53]

- 1819 "Jag är rätt nöjd med det jag har, och önskar ingen förändring i min belägenhet." ehuruväl detta väl kunde tåla
 "någon jemkning – ty, kunde du säga
 "detta med fullkomlig sanning och öf- 5
 "vertygelse, så vore jag den lyckligaste
 "Maka, och du ett stort undantag i-
 "bland alla Dödliga! – Innan jag
 "nu säger något vidare, så vill jag på
 "det heligaste försäkra dig, att jag med 10
 "dig delar samma tillgifvenhet, samma trefnad för och i vårt behagliga
 "Stennäs, och att vårt stilla husliga
 "lif i vår ensamhet har så intagit
 "mig, att jag till ock med, med ovilja, 15
 "möter den tanken att komma på ett
 "ställe, der sällslekslefnaden, sådan
 "den i allmänhet är, skulle upptaga
 "min tid. Det enda som trycker mig
 "är, att jag tycker mig finna att våra 20
 "inkomster här icke på långt när svara
 "emot våra utgifter. Hvarken du eller jag äro några Slösare. Vi kunna
 "bägge inskränka oss till de mäst
 "nödvändiga behofven. Ägde jag blott 25
 "din hälsa, min Albert – dina "krafter
 "att med samma ihärdighet kunna

[IV:54]

1819 " vara för det inre, hvad du är för det
 "yttre, så vore det kanske bättre.
 "Jag "försökte en gång i somras – då du
 "vid ett tillfälle utlät dig att vi borde
 5 "tänka på någon extra inkomst –
 "att, vid det jag om dagen hindrad
 "af min pjunkiga gosse, och occuperad
 "af mina hushålls bestyr, m.m. icke ha-
 "de någon tid öfrig, tidigt uppstiga
 10 "för att sysselsätta mig med min söm,
 "men jag kände snart att mina kraf-
 "ter ej tålde det, och att jag ej kunde
 "umbära en längre hvila, om jag
 "ännu ville lefva för dig och de små –
 15 "Ack Pappa! jag kände det med smär-
 "ta, ty du hade sagt "jag fordrar ej
 "något omöjligt af dig, och du bad mig
 "ju sjelf att jag skulle sofva mina
 "7 timmar. Jag har gjort det – men
 20 "de öfriga hafva varit fullt upptag-
 "na, äfven då jag ej tillåtit mig nå-
 "gon ledighet. – Ack Pappa! då jag
 "ser dig, med din outtrötteliga ifver
 "arbeta natt och dag – då jag i år sett
 25 "din kropp af arbete afmagra, och ditt sinne
 "af bekymmer förtyngas, då har det
 "svidit i mitt hjerta, och jag har

[IV:55]

- 1819 "tänkt: skulle det icke, utom detta
 "ställe, kunna gifvas ett, der vi med li-
 "ka trefnad och med bättre utkomst, kun-
 "de bo ? Vi äga barn, som i en fram-
 "tid äfven behöfva mera än födan – 5
 "hörer det icke oss Föräldrar till, att
 "äfven för deras uppfostran försaka
 "det som är oss kärt! – Ack, bästa
 "Pappa – ingen egennytta ligger till grund
 "för denna min framställning – är det 10
 "endast här du finner dig nöjd, och kän-
 "ner du ingen tillgänglig plats, der du
 "med mindre bekymmer, med lika
 "oberoende, och med samma trefnad
 "kan lefva – Så – aldrig skall ett enda 15
 "ord härom mera komma öfver mi-
 "na läppar. – Om blott Försynen gåfve
 "mig lika god hälsa, som vilja att kun-
 "na förtjena en del af dina ömma
 "omsorger, att jag med mera munter- 20
 "het kunde lätta dina mödor, att
 "jag kunde utbyta tåren i ögat mot
 "det tacksamma leendet, då jag
 "ville aftorka svetten i din panna –
 "– ack, bästa Pappa! Lät oss bedja 25
 "Gud att han för oss "utväljer det bästa.

[IV:56]

1819 "Och lät oss äfven alltid ihogkomma att,
 "näst vår förtröstan på hans godhet, in-
 "gen varaktighet af vår trefnad, ingen
 "välsignelse och lycka kan bestå utan
 5 "fortfarande inbördes ömhet och förtroen-
 "de! – Jag nämnde förtroende – jag
 "har nu gifvit dig mitt. Jag vet ej om
 "jag bör bekänna ett fel som jag varit
 "nära att begå, men som mitt hjerta
 10 "straxt ogillade. Vet du, jag var
 "nära färdig att skrifva till Past. Gra-
 "pe för att anmoda honom att consul-
 "tera med mig rörande utsigterna af
 "vår framtid. Jag visste att du hyser
 15 "förtroende för honom, och att han
 "förtjenar det. Då jag någon gång
 "vidrört denna sträng, har du antin-
 "gen ej svarat mig, eller raillerat bort
 "min fråga – men jag ansåg den-
 20 "na omväg för mindre ädel – Endast
 "du äger den första rättigheten att
 "läsa i min själ – vill du sedan,
 "om du så finner nödigt, rådföra dig
 "med denna din redlige Vän, må det
 25 "vara din egen sak. För öfrigt må
 "du vara öfvertygad, att hvad beslut

[IV:57]

1819 "du häldst må taga, jag är fullkomligt
 "nöjd med hvad du önskar – och om
 "du endast älskar mig, och med godhet
 "och öfverseende sluter den svaga, ofull-
 "komliga till ditt hjerta, så gifves det 5
 "ingen ställning i lifvet, hvilken ej
 "mitt hjerta skall förstå att decorera
 "med tacksamhetens rosor ! –
 "Framför till Biskopen mera än en van-
 "lig vördnadsbetygelse – Säg att jag ve- 10
 "lat komma ned för att i honom hylla
 "en Representant af allt hvad jag från
 "min födelsebyggd förvarar ljuft och
 "dyrbart, men att endast du, hälften
 "af mitt jag, kunde göra denna resa. 15
 "Gud vare med dig, bäste Albert; Lef väl
 "och kom snart lycklig tillbaka till
 "Barn och Maka ! –

Då jag nu tecknade de blad, som föregå 20
 denna, här ofvan införda, skrifvelse
 af Mamma, äfvensom de blad som
 följa näst efter detta, hvarpå min
 penna nu löper, saknade jag detta
 manuscript af henne, och hade förut 25
 länge och förgäfvets sökt derefter i mi-
 na och hennes efterlemnade papper,

[IV:58]

- 1819 likasom jag ock sedan fruktlöst flera
 gånger genomsoekt alla gömmor för att
 finna åtskilligt annat, och deribland
 hennes dagbok för vår resa till West-
 5 manland, 1822, som ännu 1838 fanns
 i huset, och då lästes af Theodor. – Efter
 dessa fåfänga försök fortsatte jag åter
 mina teckningar, som följa härefter, än-
 da till 1825, dervid jag dock lemnat
 10 rum för dagboken, i händelse jag skul-
 le återfå den, hvarom jag gjorde mig en
 liten förhoppning genom den supposi-
 tion, att Theodor tilläfventyrs tagit
 den med sig, och hvarom jag i bref
 15 frågade honom, med anmaning der-
 jemte att ej allenast sända den hit,
 tillika med de bref han af oss för-
 varade, utan jemväl hvad häldst han
 eljest kunde tilläfventyrs haf-
 20 va att meddela, som intresserade
 mig, och förtjente att ihogkommas.
- Med Handlanden M. Södermark fick
 jag i går (d. 1 Nov. 1841) icke dagboken, men
 brefven och ofvannämnda manuskript, för
 25 hvars införande jag nu här utklippt ett blad
 för att i stället insätta dessa, hvilka jag nu
 combinerar med det följande. Jag hade omta-
 lat min förlorade rese-lectur, men korteligen
 relaterat innehållet, deraf fortsättning här följer:
 30 – Mamma ville motivera nödvändigheten af att vara

[IV:59]

- 1819 betänkt på en flyttning ner åt Landet, i anseende till de bekymmer, hvartill dels hennes vackrande helsa, dels de uppväxande Sönernas framtida uppfostran, kunde föranleda.
- Hon kände ej så noga befordrings lagarna, och 5
föreställde sig att denna angelägenhet kunde gifva mig ämne för något samtal med den ädle Biskopen. – Utom hennes egna krämpor, bidrog äfven Theodors pjunkighet att emellanåt nedstämma hennes humeur, 10
och sannolikt misströstad hon äfven att kunna, under vistelsen i Norsjö, emotse en resa till födelsebygden, som hon dock alltid hade i perspectiv. Gerna hade hon ock nu sjelf gjort mig sällskap för att träffa 15
Biskopen, den ende af hennes bekanta som, efter hennes afresa från södra orterna, varit henne så nära, men den besvärliga vägen, i förening med andra hinder, afhöll henne derifrån. Jag reste altså 20
ensam, och återvände dagen efter det jag gjort Biskop Almquist min uppvaktning. Under sommaren hade vi ej annat främmande än några besök af Landtmätaren Lundberg. Den 24 Jul, eller Christina 25
dagen tillredde jag en liten suprise åt Mamma, der nere i Parken, der middag serverades i en stor Löfsal. Färska Abborrar, nyss tagna ur vattnet, med ägg-sås, och färska potäter, smultron och mjölk samt 30

[IV:60]

1819 äggkräm och vin af hemväxta drufvor ut-
 gjorde anrättningarne, hvilka jag sjelf be-
 sörjt – Sedan dracks äfven Caffé i det grö-
 na, och vi hade rätt muntert i vår lilla
 5 Societé, hvartill äfven Albert och Theodor
 hörde. Den sednare som flitigt smuttade
 i mammas vinglas, blef synnerligen
 munter och roade oss med sitt joller och sina
 pusslustiga upptåg. – I slutet af månaden
 10 intog åter Mamma en mask-kur, men
 utan önskad verkan. –
 En dag i Aug. satt Sofi Furtenback vid
 spinnrocken och gnolade på 2^{ne}, utur
 allmänna Journalen afskrifna visor, den
 15 ena ett låf-quäde öfver blå ögon, och
 den andra öfver bruna. Sofis ögon voro
 bruna. Mamma frågade henne hvad
 färg hennes fästmans ögon hade. ”Det
 har jag verklⁿ svårt att säga” svarte hon,
 20 ”jag nästan tror att de äro gröna”!
 Då satte mamma sig ned och skref följ^{de}:

Spinnvisa för Sofi F–

25 Den bruna eld och himlen blå
 I ögons kraft jag hört uppå,
 Men jag, jag älskar mer de gröna
 Och deras makt den undersköna.

30 Den första känslan i vår barm
 Är barna-kärlek, huld och varm
 Och grönögd är ju Moder Hertha*)
 Som bär oss alla vid sitt hjerta.

35 _____
 * jorden

[IV:6I]

1812 Det höga blå och stjernors makt
Den kalla vinterquäll ger prakt,
Men stjernan dör och Azurn bleknar
När Hertha Sommarns mantel tecknar

Då luften hviner kall och blå
Och elden värmer hjertan små
Då, kärleks grundfärg, hulda gröna!
Må du Sofias trohet löna.

I en smaragd uppå dess hand
Med myrthen bilda hennes band
Då skiftad grön från Calles blickar
Sin bindel kärleks Guden skickar.

Då hon nästa gång satte sig till spinnrocken, fann hon, till sin stora surpris, en afskrift af de förra, med tillägg af dessa, fästade på råck-hufvudet. —

Den 19 Sept, skriver mamma till Hanna:

"Monne du nu glömt Fredricas namn, lika-

”som Nymånaden utträngt det ur Allmana-

"ckan! – Nej inga skiften skola förmå att

”aldeles utplåna det ur ditt hjerta. Men

"jag vill glömma huru länge du plågat mig

”med din tystnad, och i stället teckna nå-

”gra af de föregående Söndagarne, som något

”afvikit från det vanliga enformiga. Pappa

”återkom från Skellefte marknad d. 26 Aug.

”och medförde till Sofi från hennes fästman

”en modern hatt med franska blommor och

”svart siden till klädning med tillbehör.

”Moritz hade öfverlemnadt åt Pappa att

"besörja om framlemnandet af presenterna.

"En Lördags afton, d. 28, klädde Pappa en

[IV:62]

1812 "Dam i Sofis kläder och med den granna hat-
 "ten på hufvudet, och då vi på aftonen gjor-
 "de en promenad ner i parken till en löf-
 "sal, satt damen der och presenterade föl-
 5 "jande vers:

Blomsterkransen, det glada närvarande

Calle står vid Östersjöns Stränder
 10 Plockar sköna blommor åt sin vän;
 "Hösten nalkas, men den krans jag sänder
 "Skådar ej, med den, förgängelsen.

"Än då vintrens liljor strös i spåret
 15 "för mitt Släd-parti i luftig dans
 "Blomstrar min Sofi, och skönt i håret
 "Skådar jag förflutna Sommars krans."

Blomstra då, Sofi, den vackra våren
 20 Räcker flera somrar än för dig,
 Men de flygta – ack de rymma, åren
 Och din krans och sjelfva bruna håren
 Skola blekna och förlora sig.

25 "Dagen derpå promenerade Sofi till kyrkan
 "med sin nya hatt. På e.m. bjöds det på
 "Caffe i en annan löf-Sallon. Då vi kom-
 "mo ned, fingo vi redan mellan träden
 "se en herre och ett fruntimmer sitta för-
 30 "troligt på en af bänkarne och conversera.
 "I dag, sade Pappa, lär det vara verkligt
 "hvad som spökade i går. Damen hade
 "svart samojed med svart hatt och florshuf-
 "va, och det svarta sidentyget drapperadt
 35 "såsom lång-Shawl. Herrn satt i mörk
 "Surtout. Den förra var uppstoppad, men

[IV:63]

1819 "den sednare var en vår dräng, som i Lin-
 "ders kläder, hade mycket tycke af Magister
 "Wahlberg. Han uppförde sig verkligen med
 "en anständighet som ej røjde att han bar en
 "lånad kostym. Mina Jungfrur kommo 5
 "äfven ned, och alla undfågnades med Caffé,
 "vin och öl, samt hallon och vinbär. Den
 "utklädda Frun hade äfven sitt diplom":

Ungmorsdräkten 10
En blick i det tillkommande.

Ja – de åren hur de rymma bort!
 Snart Fru Nora^{x)} står i svarta dräkten,
 Suckar: ack! min blomstertid så korrt 15
 Den flög som lätta blomsterfläkten
 Och guirlanden har han röfvat bort.

Pappa Reinholdt^{xx)} visar fryntlig min
 Med Borgmästar mage trind och värdig, 20
 Ser hur' Mamma står så prydd och fin
 Till besök i granngål'n redan färdig
 Högtidsklädd i flor och levantin.

"Ungmorsdräkten hur den kläder dig! 25
 (Säger Pappa) "Mins du då den sändes
 "Som en hoppets flagga ifrån mig
 "Vid det framtids ljus vår lycka tändes
 "Och som ljuft realiserat sig."

30
 Mamma myser, ger en kyss till svar
 Säger: Hur' du lefva nu i fjällen?

*) Sofis andra namn

**) Moritz hette: Carl Leonard Reinholdt.

[IV:64]

- 1819 "Vännerna, der jag i fordna dar
 "Gick så glad i deras sommar-ställen"
 – Topp! vi resa dit, är Pappas svar.
-
- 5 Ja Sofi, du glömmar oss ej bort
 Vi som ville, men ej kunde, gifva
 Nöjen af en bättre sort –
 Låt min målning dock din glädje lifva
 Och din vänskap oss en borgen blifva
 10 Att du ock hos oss fann tiden kort.
-
- "vi rodde sedan ut på sjön till nästa by, Arn-
 "berget, hvars täcka belägenhet Sofi ej förut
 "sett. Der trakterades med bär och grädda.
 15 "Söndagen derpå, d. 5 Sept. voro vi bjudna
 "till vår Länsman på barnsöl. Jag hade
 "ännu ej varit der, och den torra sommaren ha-
 "de nu gjort gångstigarna drägliga. Straxt
 "på e.m. företogs färden. Vår Klockares
 20 "Dotter Margreta, som varit hos oss i 2 år,
 "Systerdotter till Länsman. Bjuhr, var vår
 "vapendragerska, och sällskapet förstärktes
 "af ett ungt par, som bodde vid vägen.
 "flickorna gingo främst och sjöngo – Lin-
 25 "der säger att Margreta har den vackraste
 "fruntimmers röst han hört, och Sofi sjun-
 "ger äfven rätt bra. I Bastutjern, der vårt
 "sällskap hade sitt hemvist, serverades får-
 "stek, hallon och mjölk, sötost och grädda,
 30 "och nybakade rån, allt kryddadt med
 "den hjertligaste välvilja. Sedan fortsattes

[IV:65]

1819

"resan till Bjurträsk dit vi anlände i god tid
 "sedan Läns. Bjuhr varit oss till mötes ¼
 "mil ifrån sitt hem, med båtar för vår räk-
 "ning. Stället har vacker belägenhet vid 5
 "en sjö och bebos jemväl af en Broder till
 "Bjuhr, jemte sin Famille, alla obeskrifligt
 "hyggliga och välvilliga. Här vankades
 "allt hvad gästfriheten till öfverflöd kun-
 "de sammanbringa af landets läckerhe- 10
 "ter. Den lille Sonen döptes följande da-
 "gen och kallades Pehr Ant. Wilhelm.
 "d .6 om aftonen tågade vi åter hem, ehu-
 "ru vår Vård ogerna ville släppa oss så snart.
 "Promenaden utgjorde 1 ½ mil och vi, 15
 "Frumtimren, voro under det följande af
 "veckan tämmeligen trötta." –
 "I medlet af denna månad hade vi ett
 "besök af Ingen. Håkansson, som dröjde
 "en par dagar, och vid samma tid hade vå- 20
 "ra gossar kikhosta, som då var tämme-
 "ligen allmänt gängse, i synnerhet bland
 "barn.

Det var då som den förut om- 25
 talta Doct. Liebman ankom. Han
 var Skåninge till Nation, och gift med ett
 Norrskt Fruntimmer.
 d. 19 Dec. firade Mammas fordna För-
 myndare, Rector Åhlström sitt silfver- 30
 bröllopp. Wi voro förut hjertligt bjudna

[IV:66]

1819 till denna högtid, men det lät ej göra
 sig; och för en resa söderut skulle jag väl
 ock ogerna velat välja denna årstid, ehuru
 det varit i fråga –
 5 Mamma uppvaktade på den festliga
 dagen med följande:

Jubel utaf trogna hjertan!
 Hur den genomtränger smärtan
 10 Känslans högtids stund!
 Silfret likt i bergets salar
 Troheten i jordens dalar
 Firar sitt förbund.

15 Fem och tjuge år förflutit,
 Makar, se'n Er trohet knutit
 Edra första band.
 Huldare än första dagen
 Tacksam vänskap vet betagen
 20 Än Er hand i hand.

Öfver allt sig vänskap tränger
 Ingen jordrymd utestänger
 Denna hulda gäst.
 25 Höjd så ljuft på känslans vingar
 Hennes röst harmoniskt klingar
 På Er högtids Fest.

Åhlström! Lef att sällhet njuta,
 30 Gå din ädla brud att sluta
 Till ditt bröst så huld,
 Rik i dag af silfver glansen
 Fäst uppå dess panna kransen
 Ock en dag, af guld!!!
 35

[IV:67]

1819 Det hade verklⁿ varit i fråga att göra en resa sö-
 derut på detta år. Att den en gång skulle ske,
 det hade jag lofvat, och äfven föresatt mig att hålla
 det. Mamma började tvifla på möjligheten,
 sedan hon fick barn omkring sig, och det hände väl
 ock, då hälso-tillståndet ej var godt, och humeu-
 ret deraf nedstämdt, att hon någon gång yttrade:
 ”ack! dit kommer jag väl aldrig” – Detta äggade
 mig ännu mera. Fem år hade nu förlupit,
 och jag gjorde i tysthet mina förberedelser 10
 dertill för nästa sommare, eller vår – I en
 glad stund meddelade jag henne min plan,
 som mycket gladde henne, men snart upptäck-
 tes ett hufvudsakligt hinder. Sedan tänkte jag på, om
 möjligt, göra denna resa på hösten och kom- 15
 ma till Åhlströms silfverbröllop, men äfven
 detta lät ej göra sig. Då beslöt jag att på
 första föret göra en liten lustresa till Skellefte,
 med Mamma. – Derifrån skref hon, d. 14 Nov.
 till Hanna: 20

”Då jag betänker hvad jag varit nära
 ”att skrifva till dig, så genomtränger en
 ”innerligt ljuf känsla mitt hjerta! Kan
 ”du väl gissa hvad ? Jo – en gång höll jag 25
 ”pennan i min af glädje darrande hand
 ”för att säga dig: innom få dagar omslutes
 ”du af mina armar! Ännu i denna stund

[IV:68]

1819 "tåras mitt öga vid tanken derpå – Lät
 "mig slippa relatera allt hvad som upp-
 "rest sig emot denna vår käraste ön-
 "skan! Jag gitter ej tänka derpå – Nog af –
 5 "min goda Gubbe hade, innan jag ens kunde
 "ana det, uppgjort planen, först för en re-
 "sa nästa sommare; han hade innan jag nå-
 "got visste derom, gjort åtskilliga förberedel-
 "ser dertill. Och sedan – upptäckte jag att jag
 10 "var – – i Grossesse! Det var för oss bägge just
 "en surpris. Pappa proponerade då att
 "vi skulle resa "den 2^{dra} December, men
 "föret som en tid liknade sig att blifva godt, har
 "nu åter till det mästa bortgått. Att i ett så
 15 "hårdt väglag resa så långt, hade nog varit svårt,
 "häldst vi kanske sluteligen fått nyttja hjul-
 "don, och hvad jag än mera tänkt på, kanske ej
 "fått vara mera än på sin höjd 14 dar på stället
 "efter en så lång och kostsam resa, och 5 års från-
 20 "varo, ty Pappa skulle nödvändigt vara hemma
 "tillbaks, till Julen. Ack Hanna, Du kan väl före-
 "ställa dig hvad jag grubblat härpå! Magnetten
 "som drog mig till Er, och den som fästade mig
 "hemma med sina små – Albert hade väl fått föl-
 25 "ja med, men Theodor hade jag måst lemna hem-
 "ma, och Mams. Furtenback torde svårligen velat
 "åtaga sig bestyret. Dock – jag sade ju att jag ej
 "skulle uppräknat alla hinder, och likväl har jag nu
 "redan börjat. Jag har nu åtföljt Pappa till Skellef-
 30 "te, för att dissipera mig litet" – .

[IV:69]

- 1819 d 8 Nov. reste altså Mamma och Albert med mig
till Skellefte, att helsa på våra vänner.
Lieuten. Schildt, med sin Fru, bodde nu på
Sunnanå. Lieuten. Ridderstråle hos sin
Svärfar. Den sednares Fru (Lovisa Ström) 5
förrådde redan att hon ej var lycklig. Säll-
skapskretsen var nu ökad med Major Möl-
ler, gift med en Mams. Castrén, densamma
som Brodren, Magist. Castrén, mitt rese-säll-
skap till Stockhlm 1808, hämtade från 10
pensionen. Äfven hade Enkefru Kap-
tenskan Hollsten, född Donner, flyttat
till Skellefte, ett intressant och quickt Frun-
timmer, som Mamma tyckte, i sitt sätt
att vara, mycket likna Grefvinnan Schwe- 15
rin i Sala. Hon hade rätt ofta lustiga in-
fall, som kunde bringa den alfvarsammaste
till löje. En afton då vi alla voro sam-
lade hos Past. Grape, hände sig att Kap-
ten Lokk, Fru Lokks frånskilde man, 20
satt vid ena ändan af bordet och skar för
steken. Den sednare satt vid andra än-
dan, på ena sidan om Fru Hollsten och
Mamma. Bäst det var, stötte Fru Holl-
sten till Fru Lokk och utbrast – ”Ack! 25
kära du – Ser du icke hur´ din salig
Man sitter der och skär stek!” –
Under de dagar vi voro i Skellefte var
ett dagligt fläng, och kalaser. Öfverste
Knorring var der, på resan till Piteå, och 30

[IV:70]

1819 gaf anledning till festliga bjudningar
 hos Majorens och Doctor Ströms –
 Äfven gjorde vi, jemte Bexelius ett
 litet slädparti till den nygifte Secter
 5 Westermars på Böle – d. 17de på
 f.m. besökte vi Past. Grape, som skulle
 resa till Ume. Bäst vi suto och converse-
 rade, sade han till mig: "Du kunde
 just följa med till Ume och helsa på
 10 gamla bekanta – du har fri skjuts!"
 Häröfver raillerades i början men slut-
 ligen blef det alfvare. Mamma gick
 öfver på hans sida, och om en half tim-
 ma satt jag jemte honom i släden.
 15 Jag hade äfven ett ärende hos Kon. Be-
 falln. H^{de}, rörande Rotefrihet, som
 jag sökte för prestebordet i Norsjö.
 Mamma återvände dagen derpå till
 Norsjö med Albert, och fann Sofi
 20 F- och Theodor vid hälsan. Resan
 till Ume gick lyckligt och var rätt
 nöjsam. Wi voro en afton bjudna till
 Landshöfdingen, en annan hos Doctor
 Hambræus, en 3^{dje} hos KammarRå-
 25 det von Walter o.s.v. En vecka förflöt
 innan jag kom hem till de mina.

Under hemresan hade jag ett litet äf-
 ventyr, som utgjorde början till en Novell.

[IV:71]

1819 Sedan vi lemnat Ume Stad, tidigt på mor-
 gonen, och varit nära att, af en rasig häst,
 blifva med full packning kastade in genom
 fönstret hos Doct. Carlsten, som då bodde
 i den lilla gården midt emot Brukspatron 5
 Forsell, fortskyndades resan, i klingande
 väglag norrut. Då vi ankommo till Rick-
 leå, låg der en billet fästad vid dagbo-
 ken, deri jag af Jägmäst. Häggström på
 Robertsforss, anmodades att för allting 10
 besöka honom vid återresan, för ett högst
 angeläget ärende, hvad tid på dygnet det
 än kunde inträffa. Efter aftal med
 Grape att mötes på Bure, dit han
 ämnade fortsätta resan till natten, tog 15
 jag af vägen till Robertsforss, och anlände
 dit vid sängdags, under fruktlösa gissnin-
 gar hvilken vigtig affaire det kunde
 vara som förestod. Min nyfikenhet blef
 snart stillad, men ock på visst sätt ökad. 20
 – Saken var den. Häggström hade i Fin-
 land en ungdoms vän, hvars namn
 jag nu förgätit^{x)} Denne hade en amour
 med en Mams. Björkman, deraf en
 för tidig frukt väntades. Han ville sau- 25
 vera hennes ryckte, och hade låtit öfver-
 föra och landsätta henne i Bure, genom
 en Rysk Sjö-Officer, der hon nu bod-
 de incognito hos Häggströms Svärmo-
 der, Gästgifverskan. Han anhöll nu 30
 att jag skulle emottaga henne i Norsjö,
 för att där accouchera, och sedan behålla

^{x)} Han hette: J.P. Högström.

[IV:72]

1819 barnet hos mig, tills vidare, när Modern,
 vid nästa öpet vatten skulle återvän-
 da. Jag kunde naturligtvis ej låfva nå-
 got, förr än jag fick derom konsultera
 5 med Mamma. Jag afreste och hann till
 Bure innan morgonen, tämmeligen
 nyfiken att få se det fruntimmer, hvars
 bekantskap jag af en sådan anledning
 skulle göra, och det så mycket häldre,
 10 som jag äfven ansåg det vara af nöden
 att åtminstone hafva sett henne, innan
 jag meddelade mamma detta mål.
 Men Grape påskyndade resan, innan
 hon var uppstigen, och jag, som ej hade
 15 något giltigt skäl att föregifva, måste
 finna mig deri, sedan jag blott talt
 några ord med Vårdinnan, hvilken
 jag låfvade att innan kort lemna svar.

Vi reste och jag kom hem en vecka efter Mam-
 20 ma. Ej långt derefter skulle jag åter ned
 till Skellefte-marknad. Dagen förut, då Mam-
 ma sysslade i Bryggstugan, fick jag höra ett
 anskri i köket, lopp till och fann Theodor i
 köks spisen öfversköld med kokhett köttspad –
 25 Jag nappade gossen och sänkte honom i vatten-
 såen. När sedan kläderna aftogos fanns hela
 ena sidan anlupen i blåsa, ända ned till foten.
 Sedan smärtan stillats och Gossen calmerat sig,
 underrättades Mamma om händelsen. Jag
 30 använde ett förut pröfvadt medel, som jag
 vill uppgifva, och som ni kan hafva i minne
 vid behof. Man rifver Tallbark (så kallad

[IV:73]

1819 flarn) och sigtar genom en flors-sigt. Deraf
 tages $\frac{2}{3}$ och $\frac{1}{3}$ Blyhvitt, hvilket begjutes med
 rå linolja och blandas till en lagom tjock sal-
 va. Bränn-blåsorna uppklippas nedtill, att
 vattnet får afrinna, dervid noga tillses att skin- 5
 net ej skadas eller afrifves. Sedan hålles det
 skadade stället väl besmört med salvan, och
 omgifves med fint, hældst gammalt linne, tills
 det blir läkt, som sker inom några dar.
 I anseende till vidden af Theodors brännska- 10
 da, lät jag Mamma träckla till ett slags lår-
 foder af gammalt linne, som väl besmordt
 drogs på, och quarblef, tills han var läkt, hvil-
 ket skedde på en vecka, utan all värk och
 vedermöda. Innan jag reste på Markna- 15
 den, rådgjorde vi angående Mams. Björk-
 man och stadnade i det beslut att hon skulle
 få komma till oss. Sofi F- skulle nu flyt-
 ta, och gifta sig. Mamma var i grossesse,
 och tiden för hennes och B^s nedkomst var 20
 densamma. Allt var således på visst sätt gyn-
 nande, och vi räknade på att i Mams. B- få
 ett sällskap åt Mamma. Jag skref till Bu-
 re och bestämde en viss dag, då hon borde vara
 i Krångforss, för att göra mig sällskap hem. 25
 Sofi F- följde mig till Skellefte, och stad-
 nade der. Sedan mina affairer voro undan-
 gjorda, begaf jag mig på utsatt dag hemåt.
 Vid ankomsten till Krångforss, fanns vår skydd-
 ling der, före mig. Jag gick att träffa den okän- 30
 da som jag i min föreställning målat mycket
 skön och interessante, ung och bildad. Litet för-
 bluffad blef jag altså, då jag, vid inträdet, fann
 en liten rödbrusig, trind och fet Matrona, hvars
 yttre illa motsvarade den målning min 35
 phantasi gjort och gjorde ett obehagligt intryck

[IV:74]

1819 på mitt skönhets sinne, och hvars conversation
förrådde föga bildning. – Medlidandet seg-
rade likväl snart öfver det första obehagliga
intrycket. Wi reste – Hon åkte förut och var
5 mycket slädsjuk hela vägen. Det gick med
Mamma, liksom med mig. Wi hade bägge
gjort oss föreställningar, hvilka ej motsvara-
des af föremålet. Hon introducerades i vårt
hus, under namn af Fru L-(*) och ehuru Mam-
10 ma just ej fann i henne ett bildadt sällskap
var hon dock huslig och tjenstaktig. Man
digtade en liten historia, huruledes Fru L-
hade kommit öfver, för att uppsöka en slägtin-
ge och blifvit af den hastigt påkommande
15 tidiga vintren hindrad att återvända, eme-
dan ingen ville så sent våga sig ut med
båt på hafvet. Hon skulle altså nu quardröja
till första öpet vatten. –

Till Jul ankom Studeranden Dyhr, Son af
20 Assess. Dyhr i Löfånger. På Jul-aftonen
hade vi, som vanligt våra små attraper. Den-
na gång voro de lastade på en pulka, som
förspändes med en kalf; och vi hade besörjt att
ingen af våra Gäster blef lottlös. På en svart
25 silkeshalsduk till mig, hade Mamma bifo-
gat följande nätta verser:

Kärleken sin bindel har
Uti ungdoms åren –
30 Hvilken Engel Flickan var!
Hvilka blommor vägen har,
Doftande i spåren!
Men i mogna åren se'n
Bindeln lossnar sagta.
35 Pappa! tag den af din vän,
Knyt – ack knyt den om igen
Och lät ungdoms drömmar än
Lifvets sällhet vakta!

[IV:75]

1819 Innan allt blef undanstökadt, var natten inne. Wi lade oss till ro, men vi hade knappt hunnit somna, förr än Häradshöfd. Furtenbach anlände, med 3^{ne} Herrar Tings-Notarier, och jagade oss ur sängen. Mammans plats hos mig cederades nu åt Dyhr. De nykomne Herrarne inquarterades i Förmaket, och Mamma, jemte barnen i Fru B^s kammare. 5

Innan allt detta var undangjort, var kl. $\frac{1}{2}$ 4, och klock. 6 ringde det till ottesången, då Mamma skulle hafva vår frukost i ordning. – Annandagen predikade Dyhr och sällskapet till Middagen öktes af Länsn. Bjuhr – På aftonen afreste Tit. F– med sina Herrar, och dagen derpå ankommo Befalln. Männen Dyhr och Lindmark för att hålla uppbörd. Den 30de reste vårt främmande. – 15

Då vi 1814 reste från Westmanland, var det aftalt att vi om 5 år skulle göra ett besök i Mammans födelsebygd. Silfverbröllopet hos Åhlström togs äfven då i beräkning. Omständligheterna gjorde dock nu resan föga möjlig, åtminstone högst otjenlig, hvarföre den ock uppskjöts till ett annat år. Emedlertid hade vi nog blifvit påminta om löftet, och Mammans phantasi hade ock förut sväfvat kring hembygden och återfundna vänner. – I sitt bref till Hanna, på Nyårsaftonen skref hon: 25

”Ja – det är nu tilländalupet detta år som skulle se oss alla förenade. Måhända hade detta återseende varit en nödig uppfriskning för vänskapens jordiska blomma, som eljest under åren förtvinar – Ack! låt denna saknads tår från din”vän upplifva den hos dig och glöm henne ej – Farväl min Hanna! 35

[IV:76]

1819 farväl, gamla år!

Du log en gång, du gamla år
I hoppets glans emot mig –
5 Du kom och mig bedrog – du går
Och jag – förlåter dig! –

[IV:77]

1820 På nyåret reste jag till Lycksele och tog Albert med
 mig. Mamma skref under min frånvaro till
 Hanna:

"Bed Gud för din Vän! Monne jag skall lyckligt 5
 "genomgå äfven denna barnsäng? Ske Guds
 "vilja! Ser du, Hanna, jag talar nu ensam
 "med dig, och då nu Linder ej hör det, kan
 "jag yttra en fruktan som är så naturlig hos en
 "så svag varelse som jag. Dock är jag nu täm- 10
 "meligen rask och väntar ej min nedkomst förr
 "än i början af Maji. Se nu har jag varit så
 "uppriktig, på det den lilla ej skall blifva dig
 "främmande. Hade du tid, skulle jag be dig
 "göra mig frivoliteter att sätta kring den till- 15
 "kommande Lillans linnen. Du delar visst min
 "önskan att få en Flicka. Hon skulle trösta
 "mig något öfver min förhindrade resa."

Från Lycksele medförde jag Lovisa Alenius, 20
 för att quarblifva hos oss till Mammans biträde.
 Ehuru ung, då blott 15 år, var hon rask och till-
 tagsen, och väfde snällt. – Våra gossar voro
 friska och raska. Mamma deremot krasslig
 emellanåt, hvilket stundom nedstämde hu- 25
 meuret. – Den 3 Apr. Annan dag Påsk, skref
 hon till sin vän:

"Om jag ägde den lyckliga talent att kunna må-
 "la skulle jag lifligt teckna min Gubbe på ka- 30
 "napéen, med boken i hand, och mina små
 "rödblommiga Gossar i hvar sin tältsäng, nju-
 "tande sin middagslur – Din Fanny vid sitt
 "lilla bord, nära kakelugnen, converserande
 "med dig – ack endast med pennan! Föreställ 35
 "nu emedlertid allt detta, såsom en vignett
 "framför mitt brev". – – "Ej får du nånsin

[IV:78]

1820 " mera sätta på min Gubbes räkning om jag
 "dröjer. Han ser visst gerna att jag skrifver,
 "fastän han sjelf i den vägen är något trög.
 "Altid sänder du ock bannor till honom,
 5 "hvilka ej äro uppmuntrande. Du bör ej
 "vara ond på honom. Den skatten han
 "tog ifrån dig, din skräpiga Fanny, äger
 "kanske blott i din inbillning något värde.
 "– För honom, i verkligheten, duger hon
 10 "snart ej mer – men måste vara frisk både
 "till kropp och själ, för att kunna göra, äfven
 "den bästa Man lycklig – Kärleken till
 "Make och barn, och Er alla, länkar mig
 "väl ännu fast vid lifvet – men ofta upp-
 15 "går till himlen en suck från mitt hjerta:
 "Gode Gud, om jag ej kan längre uppfylla
 "den plats som du gaf mig på jorden, så
 "gif mig af nåd ett rum i de boningar du
 "beredt åt dem som dig älska!" Ser du,
 20 "Hanna, när Fanny kan tänka så, som
 "äger en af de bästa Män på jorden, så –
 "– Slå du giftas ur hågen! – Du är äfven
 "sjuklig och äger ännu i högre grad känslo-
 "fullhet än jag – något som platt icke du-
 25 "ger i äktenskapet – de alfvarsamma Män-
 "nen vilja att vi skola skämta beständigt,
 "och hafva ingen aning om den tysta smär-
 "ta, som för Quinnan till ock med kan
 "vara en njutning – Förlåt mig, bäste
 30 "Linder! Är det icke sant — äfven du, om du
 "läser detta blad, det trognaste hjertas öm-
 "ma utgjutelser, så gör du det kanske med

[IV:79]

1820

”rynkad panna, under det Hanna med rörelse
 ”endast deri finner ett prof af min innerliga
 ”tillgifvenhet för Er bägge.”

5

Jag läste ock sedan detta blad, dock ej med ryn-
 kad panna, ehuru visserligen Mammas sinnes-
 stämning, då den stundom så der gränsade till
 vemod, och sväfvade med tanken kring död och
 förgängelse, oroad mig – Dock senterar jag nu 10
 visserligen bättre dessa utgjutelser än då.

Vi suto sedan en stund, under en tyst om-
 famning, och detta var ock vanligen den bästa
 kuren, då humeuret felade. Icke sällan trod-
 de hon då sig böra muntra mig, hvilket ha- 15
 de den verkan att vi bägge blefvo lugnade. –

Till Hanna, som ofta brummade öfver min
 tystnad bifogar jag denna gång en skrifvelse,
 i följ^{de} ordalag:

20

– ”Jag måste väl en gång slå mig lös och göra
 ”dig ett litet besök, om jag ock dermed skulle
 ”samla glödande kol på ditt hufvud! – eller
 ”skall jag kanske betala dina bannor med sam-
 ”ma mynt? – Det ser ju aldeles så ut, som 25
 ”skulle jag hafva kommit i disgrace hos dig,
 ”och detta är ju ingen uppmuntran att skrifva,
 ”emedan du ju kan deraf, likasåväl som af min
 ”oskyldiga tystnad, finna något ämne till före-
 ”bråelser. – Eljest tycker jag att du är bra sträng 30
 ”med din norrländske Broder – Borde du icke
 ”häldre berömma honom för hans utomorden-
 ”teliga fromhet, som så tyst och tålig emotta-
 ”git alla dina oförskyldta bannor, – Huru
 ”kan du, t.ex. tro att jag vill förmena min 35
 ”goda Fredrica att skrifva till dig, så ofta hon
 ”vill? Och hvad är saknaden af mina skriftel.

[IV:80]

”hälsningar för bevis derpå, att jag ej skul-
 ”le värdera din vänskap ? – Ser du, jag
 ”har dock alltid föreställt mig, att likasom
 ”jag ansett dina och öfriga frånvarande vän-
 5 ”ners skrivelser till Fredrica såsom lika mån-
 ”ga vänskapliga besök äfven hos hennes man,
 ”så skulle ock hennes skrivelser, till dig
 ”och dem, få gälla såsom återbesök ifrån
 ”hela familjen i Norsjö. Vid våra post-
 10 ”dagar upptager vanligen correspondence
 ”i Embets- och affair-mål min tid, under
 ”det Fredrica har på sin lott att skriva
 ”om det husliga och vänskapliga. Och lika,
 ”som det vore föga passande för henne att
 15 ”befatta sig med de förra, likaså litet
 ”tror jag ni vore belåtna med att jag åta-
 ”ge mig det sednare, hvartill ock hennes
 ”veka penna är bättre skuren än min, som
 ”af trägne göromål och hufvaders omsorger
 20 ”blifvit mera styf och trubbig. Men nog
 ”härom. Jag hoppas att Syster Hanna ändå
 ”håller af mig, fastän hon brummar otå-
 ”ligt, då vi ej råka att göra henne vår vi-
 ”sit på de dagar hon städat rummen
 25 ”för oss.” – – – ”Det råd Mor ger dig
 ”att slå giftas ur hågen, må du ej taga
 ”så strängt efter bokstafven, utan besin-
 ”na att det gafs på en tid då hon gick i
 ”väntande dagarna, hvilket alltid har
 30 ”oro med sig, under en oviss afbidan af
 ”hvad som förestår. När allt detta, med
 ”Guds hjälp lyckligt aflupit, så skulle hon

[IV:81]

1820 "ej ogerna se att ock du från en älskad Makes
 "armar finge emottaga ett barn att lägga till
 "moderligt bröst! –

"Då jag läste på det andra bladet i hennes 5
 "närlagde bref strök hon mig öfver pannan med
 "lilla, hulda, handen, men fann ej de skrynklor
 "hon förutspådt – Nästa vecka kommer barn-
 "morskan som jag nu requirerat tidigare än
 "Mamma ville, för att, om möjligt, en gång 10
 "hafva henne här i förväg. Gud låte nu allt
 "gå lika lyckligt som tillförene, och att vi
 "få en flicka som uppväxer en afbild af Mam-
 "ma, och som i en framtid kan skänka oss
 "sina omsorger, när våra Gossar tilläfven- 15
 "tyrs äro ute i verlden!" –
 Mot slutet af April, då Barnmorskan redan
 varit hos oss öfver 14 dar, skref Mamma:

"När slår väl timman – ack min Vän 20
 Förgäfves jag pendulen frågar!
 Ja – resan nalkas, men ej den
 Som hoppet såg – nej den som plågar.

De gamle målat dödens färd 25
 Med Roddar'n Charon öfver Stygen,
 Men Rodderskan i lifvets verld
 Med större smärtor för till – Rügen –

Farväl, farväl! En lycksam fart 30
 Du önskar mig – ack! må tillbaka
 Jag återföra lycklig snart
 En liten Dotter åt min Maka!!!"

35
 Walborgsmässaftonen. "Nej ännu är resan
 "ogjord. Jag skulle just ha velat färdas i dag,
 "så skulle jag ha kallat ungen: Walborg –

[IV:82]

1820 "Emedlertid blir det nu i Maji, som är min
 "egen födelsemånad, och som i så många an-
 "dra afseenden varit märkvärdig. Pappa
 "är äfven nöjd dermed, ty han ville ej ha
 5 "ett April-barn. Item är han helt stor på
 "sig, ty han har alltid trodt att det ej skul-
 "le bli så snart." –
 "Den 1 Maji. ha vi här firat på vårt van-
 "liga enkla vis – Pappa brygde Canton.
 10 "Skålar druckos, skott lossades, Lovisa pryd-
 "de kuverterne vid bordet med några vår-
 "blommor, och jag skref några verser:

"Wackra Maji! jag helsar dig
 15 Du mig såg på Moders armen
 Du – som sedan räckte mig
 Sippans första ros från barmen
 För att strö min Faders stig.

20 En gång Fyris-ån med glans
 Speglande ditt blåa öga
 Då med kärleken i dans,
 Kom du, Härved, från det höga
 Och mig gaf en myrthen-krans.

25 Nu helt nära fjällens rand
 Med din ishjelm omkring pannan
 Ser jag dig – men varmt Min hand
 Trycker Pappa – för hvarannan
 30 Våra små ge blomsterband.

Det skall ökas – jag skall än,
 Vill jag hoppas, vid din spira
 Med ny modersfröjd igen
 35 Vid min Makes sida fira
 Än en fest för kärleken!

[IV:83]

1820 I denna berättelse för Hanna, i bref
 till henne, deraf det föregående är ett
 litet utdrag, som, likasom hela bref-
 vet, vittnade att Mamma då var vid
 god hälsa och muntert lynne, har 5
 hon dock ej nämnt om den surprise
 hon gjorde mig på denna morgon af
 presternas Nyår. Så nära hade jag
 ock nu glömt det sjelf, emedan jag
 redan skrifvit ett godt stycke på nästa 10
 blad, innan jag erinrade mig att det
 var denna morgon, som Mamma
 första gången styrde ut Gossarna, för att
 lyckönska Pappa. – Jag vill derföre
 nu sätta in ett blad emellan, för att här 15
 äfven införa de verser som Mamma
 skrifvit i Ert namn, och som den lilla
 Theodor framlemnade:

Till Pappa 20
 Den 1 Maji 1820.

Fastän Maji, med snö i spåret
 Knappt en blomma ger vår bygd
 helsa vi det vundna året 25
 Lika varmt i Pappas skygd.

[IV:84]

1820 Kransen utaf blommor vriden
 Är en flygtig dag i flor –
 Pappa! under, bortom tiden
 Blomstra vi för Far och Mor!

5

—————
 Pappa! lef att Mamma gläda
 Och vi skola gläda dig!
 Lär oss i ditt fotspår träda
 På det godas smala stig.

10

—————
 Oskuldens och hoppets böner
 Höras utaf jordens Far,
 Och han ser, för Mor och Söner
 Värdet utaf Dina dar!

15

 ”Albert och Theodor,
 Moders hjertat.”
 —————

[IV:85]

1820 Så var dock vår 1^{sta} Maji glad, och Mam-
 ma vid gladt humeur, ehuru hennes vän-
 tan blef lång, och hade sin inquietud med
 sig – De sista dagarne blef det likväl nå-
 got sämre, och äfven jag började nu läng- 5
 ta efter den afgörande dagen. Den 10de Maji
 sjuknade fru Luthman. (Så kallades nu
 Mams. Björkman) Hon slet ondt, stackars
 Flicka, den gången! – Hon låg i Förmaket och
 arbetade hela dagen. Ångest-ropen voro för 10
 Mamma svåra att höra. Om quällen lät jag
 bära vår säng i köskammaren, och yrkade att
 Mamma skulle lägga sig, men hon kunde
 ändå ej sofva, emedan äfven dit hördes
 den stackars flickans jemmer rop. Jag ha- 15
 de väl velat att den der H– hennes fäst-
 man, varit i nästa rum och hört hen-
 nes jemmer, bigt och ånger, dervid hans
 namn äfven nämndes – Mot morgonen
 d. 11 slumrade Mamma in, men vaknade åter, 20
 och då det ännu hördes samma ljud, lade
 hon kuddarne öfver öronen. Jag steg upp,
 och gick in i sängkammarn efter mina kläder –
 —det var Xsti himmelst. dag – Då jag åter-
 kom fick jag fågna Mamma med den under- 25
 rättelse att jag hörde barn-skrik i förmaket.
 Straxt derpå notificerades att en flicka var
 född. Mamma hade nog gerna önskat att
 det varit hon, som på d. 11 Maji, fått en
 sådan. På e.m. döptes den lilla och 30
 fick namnet: Christina Amanda.

Den 12te återkallades minnet af vår
 förenings dag för 6 år sedan. Den 13^{de}

[IV:86]

1820 började Mamma må illa, men lät ej mär-
 ka något. Vi lade oss. Kl. 3 på morgonen
 väckte vi på vår Madam W – som låg
 klädd och beredd. Kl. 5 föddes – en Gosse.
 5 Vår önskan att få en Dotter hade ej behagat
 Gud, men vår känsla i denna stund var
 dock innerligt glad och tacksam! – Huru
 lyckligt att människan ej kan se in i det till-
 kommande. Det kära, sedan så älsk-
 10 värda och rikt begåfvade Barnet blef en
Sorgens Son. Han erhöll namnet Herlog,
 för att, såsom Mamma sade, försona
 Hanna med gossen. En deras ung-
 doms Vän, då Pastor i Westerås Stift, hade
 15 detta namn. –
 Vid denna tid dog min Morbror, Pastor
 Anders Alenius i Lycksele. Jag blef sedan
 hennes förmyndare och utredningsman i
 sterbhuset, hvarom mera framdeles.
 20 I början af Junii afreste Christina Björk-
 man (el^r Fru Lüthman, som hon kallades) – Den
 lilla Amanda lemnades hos oss, och hade
 sin egen barn-piga. – Till midsommaren vän-
 tades Fru Pettersens till Hanöberg, och
 25 Hanna hade bedit mamma om några verser
 att välkomna henne med.

Hanna till sin andra Mor.

30 Välkommen denna glada dag
 På nytt till Hallarns blomster-stränder
 Och vänners hela hyllning tag
 I bygder dit du återvänder.

35 Så enkel, men af glädje full
 Är festen våra hjertan fira
 Mottag för dessa känslor skull
 Den krans vi kring din tinning vira.

[IV:87]

1820 Ja, öfverallt i våra Tjäll
 Din milda godhet kärlek skördar,
 Men främst dig Hanna önskar säll,
 Den andra Mor hon tacksamt vördar.^{x)}

5

På midsommars dagen, hvilken likasom he-
 la Juni månad, var trefflig och vacker, firas-
 des med våra barn ute i det gröna och
 Mamma kryddade glädjen med sin välkomst-
 helsning, då Caffé och vin serverades i en
 af våra Löfsalar; der ock Länsn. Bjuhr och vår
 Klockare gjorde oss besök –

10

Välkommen i det gröna!
 Och må naturen dig belöna –
 Gå att din fest försköna
 Med glädjen som i hjertat rår.

15

Du sjelf på dessa marker
 Har banat vägar, bildat parker –
 Din arm, så god och starker
 Har brutit sten för plogens spår

20

Så gå i dag
 Att sommarns högtid lifva
 I vänners lag
 En gång skall skörden gifva
 Sin lön för dina mödors dag.

25

Naturen syntes deltaga i önsknigen, då
 längre fram på aftonen ett mildt åskregn
 uppfriskade den af torka lidande vegetatio-
 nen. – Till Christina dagen gjorde jag
 Mamma en surpris. Jag hade på Norra
 sidan om Byggningen, i linea med Trädgårds
 muren uppfört en mjölk-källare, till hvil-

30

35

^{x)} Jeanette hade i yngre åren, varit i Fru Peter-
 sens hus, och under hennes ledning – Fru Petter-
 sens var Syster till Grefvinnan Schwerin.

40

[IV:88]

1820 ken en bequäm trappa ledde ifrån en Snygg,
 med hyfladt golf försedd rymlig mjölk-
 bod deröfver. Wi gåfvo spisning åt några
 brunns-gäster, som begagnade en nyligen
 5 profvad mineral-källa i granskapet, och
 dessa biträdde mig på f.m. att pryda
 huset, som helt och hållet drapperades in-
 vändigt, till väggar och tak med duk, och
 ett helt stycke grönt möbel-kattun, deraf
 10 ännu min Lusthus möbel är klädd, och
 sirades med blomster-guirlander. Der
 dukades middagsbordet. Till Mammass
 anrättning för brunns gästerna tillades en
 par rätter som Lovisa och jag besörjde, jem-
 15 te en bål. Gossarne, Albert och Theodor,
 hade redan på morgonen, första gången
 bekransat Mamma; och strödde nu blom-
 mor för henne, då hon vid min arm för-
 des till Taffeln. På e.m. dracks Caffé
 20 i en ny, för tillfället beredd Local nere
 i parken, som mina Gäster äfven hjälpt
 mig att tillsnygga, skyffla och rensopa
 gångarne, o.s.v. – Som Christina dagen
 inträffar under den vackraste årstiden,
 25 blef denna företrädesvis ihogkommen – åt
 Fredrica-dagen, d. 19 Sept. lemnades der-
 emot mindre uppmärksamhet, ehuru
 jag förut alltid nyttjat detta sednare namn,
 då jag kallade på Mamma. Nu nämndes
 30 det sällan – såsom hon skref till Hanna:
 ”Pappa har under sitt sjelfsvåld att lik-
 ”som de andra Gossarne, beständigt ropa:
 ”Mamma, rättnu glömt att jag heter Fre-
 ”drica”. Nyssnämnde dag, kom jag

[IV:89]

1820 heller ej ihog att det var hennes namnsdag,
 förr än vid middagsbordet, som var litet
 mera än vanligt uppdukadt, och då jag
 lyfte locket af sockerskålen, för att sockra
 på de varma pös-munkarna, låg der ett 5
 blad, hvarpå lästes följande:

Naturen i sin stora Scala
 Sin harmoni ej nånsin bröt –
Pomona skall för mig betala 10
 Den blomsterfest Christina njöt

Då en gång åldrens kulna månad,
 Vårt lifs September, visar sig,
 Skall i mitt anlets bleka trånad 15
 Min Kärlek ännu le mot dig!

Denna höst dog kaptenskan Küsel, född
 Tigerhjem, och Hannas Moster. Mam-
 ma sände Fru Leijel denna: 20

Blomma offrad på E. G. Tigerhjelm's graf.
Helgad dess älskade Syster.

Frid öfver dig, som bor i grafvens gömma. 25
 Der mänskoögat icke mera gråter
 Der hjertat får på minnets rosor drömma
 Tills doms basunen bjuder: vakna åter!

Hell vare dig! Till grafven vandrar mången 30
 Med hjertat fullt af dig och suckar sagta:
 ”Du ser mig icke mer, du hör ej sången,
 ”dödssången här – Din själ Guds Englar vagta.

Så, vördnadsvärda vän! du ofta tänker 35
 Dig till det rum der Syster-hjertat hvilat
 Och milda sorgsna tåren kinden stänker
 Och hoppets suck till himlens boning ilar.

[IV:90]

1820 Din trogna hand de sista rosor strödde
 För hennes fjät, och dina böner banat
 De första upp till himlen – lugnet hon dödde –
 Nu har hon känt den fröjd I bägge anat

5

 "Lef lugn, lef säll!" så än dess stämma bjuder,
 Lef för de barn din moderskärlek hafva,
 Tills sent en gång din aftonklocka ljuder –
 Då möter dig din älskade Gustafva !

10

 I October sjuknade vår barnpiga, och dog
 efter 3 veckor. Vi togo sedan Herlog in
 till oss. Amandas sköterska var otå-
 lig med flickan, som skild från mo-
 15 derns bröst var kinkig. Barnpigors van-
 liga medel att tysta barnet med nappen
 begagnades flitigt, och desto värre blef
 det. Det var en beständig jemmer om
 nätterna, som äfven störde vår sömn i
 20 nästa rum. En natt hörde vi pigan
 svärja och misshandla barnet. Då sade
 jag till Mamma, som äfven ej kunde sofva
 af deltagande och förtrytelse. "Detta kan
 jag ej lida längre – Låt oss taga in flickan
 25 till oss." Mamma fruktade nog att vår
 nattro skulle aldeles störas af bägge bar-
 nen, men jag låfvade att lära flickan sof-
 va. Nästa afton tog jag Amanda, och
 lade henne, ska-fötters som man säger,
 30 i Herlogs vagga. Under de första nät-
 terna blef det visserligen oroligt. Flickan
 väkte äfven gossen med sitt skrik, och då

[IV:91]

- 1820 hände det väl att vi fingo hvar sitt barn
 på armarne. Jag förblef emedlertid ihär-
 dig, och flickan fick ej en tår mjölk på
 hela natten, utan vyssjades af mig till
 sömns igen, hvar gång hon vaknade. Innan 5
 veckans slut, sofvo både hon och Herlog
 lika bra som vi, sin natt igenom.
 – Mamma var denna höst rätt rask och
 Barnen voro alla friska. De äldre gossar-
 ne roade och gladde oss med sitt joller och 10
 sina barnsliga lekar. Mammans bref till Han-
 na andades åter munterhet – ”Om du nu”
 skrifver hon den sista Dec. ”vill göra det på-
 ”tänka besöket hos din Vän, och du under
 ”vägen gör dig målningar af vår boning, 15
 ”och skulle vilja poëtiskt teckna den i jem-
 ”förelse med någon Scen, t.ex. ur Annette
 ”och Eglè, så skulle du åtminstone finna en
 ”på sätt och vis återgifven, der det heter:
 ”Nu öppnades en dörr, och likt en tempelflägt 20
 af hvita offerlamm kring altaret som blossar
 framträdde par för par 3 flickor och 3 gossar
 Med landets menlöshet i anlete och drägt – – ”
 ”Men låt ej inbillningen ändå hänföra dig
 ”för långt. Du är mycket bättre än den stac- 25
 ”kars Grefvinnan Eglè och jag mycket sämre
 ”än hennes lyckliga Vän. Få jemförelser du-
 ”ga i längden, mindst de som tagas från
 ”poëtiska digter till verkliga lifvet – Visst
 ”är dock nu, att jag, utom mina 3 gossar, äfven 30
 ”har lika många flickor – nå väl! Lovisa
 ”och Amanda känner du redan – Den tredje

[IV:92]

1820 "är dottren till min Ladugårds piga^{X)} Hon
 "har ock ett för mig kärt namn, Johanna,
 "en liten vacker flicka om 3 år. Då vi
 "spisa står hon alltid bredvid mig vid bordet.
 5 "I går ville Modern ha henne till sig i kö-
 "ket, men flickan ropade: "Nej – jag vill ej
 "ut till Eva (modern) jag vill vara inne hos
 "Mamma och äta." Dock nog nu, om mi-
 "na barnungar, som alla för öfrigt äro friska
 10 "och sunda, men larma mig öronen fulla".
 Näst före Skellefte marknad hade vi be-
 sök af fru Nerpin och Mams. Anzenius.
 Under min frånvaro på marknaden sydde
 Mamma flitigt på prästkragar, som jag
 15 sedan fick till Jul-Klapp. På Jul-afto-
 nen hade vi Länsman Bjuhrs hos oss,
 och barnens fröjd ökades ej litet af den
 vanliga eclairningen, och våra små attrap-
 per. Friske och glade mötte vi det nya
 20 året.

Se här ett litet fragment, för hvilket jag ej pre-
 cist kan uppge tiden då det skrefs:

25 Fjärran från de gröna Tjällen
 Hvarest Fader, Mor och Syskon bo,
 Står min hydda, invid höga fjällen
 Der i fredlig dal jag ock får ro,
 Lummig krona barn och Make vårdar
 30 Sidst vid Tjällets dörr i herrans gårdar.

^{X)} Moder till Länsman. Noring i Löfånger, och
 der nu boende, under namn af Madam Noring.
Johanna, hans Syster, är ock nu hos honom.

[IV:93]

1820

På Julaftonen, till en slingad metref
af silke. (atrapen ett tråd nystan)

Skön hafsfrun hon gungade lustigt på våg – 5
Hvart då? Till att fiskarne fånga!
Af sjö-gröna håret hon flätar ett tåg-
Hvartill? Jo – till refven den långa,
Du Fiskare god, i nordanfjell
Som nystar upp refven på Jule-quäll, 10
Du finner visst fiskarne många.

[IV:96]

[IV:97]

1821

1821

På Nyåret var jag någon tid i Lycksele för utredningen af Alenii Sterbhus. Jag hade, på enträgen begäran af arfvingarne, i synnerhet Befalln. mannen Ros i Jemtland, och Enke- 5 Fru Svanberg på Oppnäs, åtagit mig denna rätt obehagliga commission, som medförde många ledsamheter och besvär. En af Mågarne, en Nybyggare Anders Holmgren, hade begagnat Gummans barnsliga medvetslöshet och med 10 henne uppgjort ett Contract att öfvertaga hela boet, uppbära nådårs inkomsterna, emot förbindelse att försörja henne till dödsdagen. Dermed skulle både hon, och de öfriga barnen varit illa belåtna. Ros, med de öfriga an- 15 höllo derföre hos Härads Rätten om förmyndare för Gumman och upphäfvande af contractet, hvilket skedde, naturligtvis ej utan harm och motvilja å Holmgrens sida, som sedan i Lieuten. Berghmark fann en beredvillig advocat, som sökte genom Kon. Befalln. H^{de} upphäfva åtgärden, och bjöd till att på allt vis förvränga mina åtgärder, och gifva dem färg och utseende af våld emot både Gumman och Holmgren. Det lyckades dock ej. I mina 25 papper finnas afskrifter af alla handlingarne i detta mål, till det mästa copierade af Mamma. Pastoralierne bortarrenderades, och lemnade en behållning årligen af 1000 R^{dr} Rglds. Gummans skötsel anförtrordes åt en 30 gammal piga i huset, och bägge inaccorderades hos Morbror König för 200 R^{dr} om året, sedan nådåren tilländalupit. Under

[IV:98]

1821 min frånvaro sjuknade Mamma, och då jag
 kom hem, fann jag att det var gulsot.
 Tjenliga medel anskaffades, och sjukdomen
 öfvervanns. I Februarii blef jag af Lands-
 5 höfdingen anmodad att möta honom i Skel-
 lefte, vid ett sammanträde som der skulle
 hållas, rörande Pastoratets blifvande klyf-
 ning. Jag animerade då Mamma att
 göra mig sällskap jemte Albert, sedan vi
 10 fått kyrkovärdens hustru till oss att, jemte
 Lovisa hafva omsorg om barnen, under vår
 frånvaro. Wi togs in denna gången hos
 Vännen Grape, som flera gånger vänskapligt
 bjudit oss, häldst som vi visste att Lands-
 15 höfdingen, jemte Lagm. Cygnæus, Doct. Carlsten och
 Doct.

Hesselgren skulle bo i prostegården, der
 vi ock om dagarne hade vårt högquarter,
 enl. det gästfria husets uttryckeliga vilkor.
 20 Albert förblef dock hos Grape, der han ha-
 de jemnåriga att leka med. d. 1 Mars
 ankommo Herrarne från Umeå – och da-
 gen efter ägde det sammanträde rum, som
 lade grunden till den pastorats klyfning
 25 som sedan gått i verkställighet. Vid sam-
 ma tillfälle lyckades det mig äfven att åter
 få den förlagda frågan om vägen till Nor-
 sjö, i dagsljuset, sedan den nu hela två
 åren hvilat, under det handlingarne legat
 30 undangömda i Lars Samuelsson Deger-
 mans pulpet, derom Jag hade någon miss-
 tanka, som jag meddelade Landshöfdingen
 hvilken tog Degerman per aures, och hvilket

Jägmästaren, bruksinspektorn vid Robertsfors bruk och sedermera sågverksdisponenten Gustaf Wilhelm Heggström (1790–1845). På en hemresa från Umeå år 1819 (s. IV:71) fick Linder veta att Heggström ville träffa honom. Anledningen var att en vän till Heggström gjort en finländsk mamsell Björkman gravid, och Heggström bad nu Linder om att hon skulle få komma till Norsjö och där föda i tysthet. Så blev det också, och man kan läsa om mamsellens vistelse hos familjen Linder på s. IV:73–86. J. A. Linder. Arkiv och specialsamlingar, Umeå universitetsbibliotek.

Porträttmedaljong av Linders längst levande morbror, klockaren König Alenius (1761–1854), Lycksele, som man möter några gånger i Linders Minnen. Två gånger nämns att han hälsade på makarna Linder, en gång i Norsjö 1821 (s. IV:99) och en gång i Umeå 1830 (s. VI:72). J. A. Linder. Arkiv och specialsamlingar, Umeå universitetsbibliotek.

[IV:99]

- 1821 hade den följd att de hastigt befriades ur sitt fängelse; och gjorde se'n tour till Kongl. Kamm. Collegium, der målet afgjordes till Capellförsamlingens fördel. Vi återvände hem den 5te, rätt nöjde med vår resa, och 5
2^{ne} dar derefter kommo till oss Past. Högstrom och Klock. Westling från Skellefte, samt v. Past Nensén och Klock. Alenius från Lycksele. Sedan de förra återvändt, gjorde jag sällskap med de sednare till Lycksele, 10
der min närvaro åter var af nöden för Alenii Sterbhus. Affairerna med Holmgren uppgjordes nu, hvarefter jag den 24de återvände, och medförde hem ännu en flicka, Sofi Alenius, en yngre Syster till Lovisa, 15
som jag låfvat en fristad hos mig, under nådåren, hon var uppfostrad i sin Farfaders, Past. Alenii hus. Mamma anmärkte att vi nu hade i huset, genom våra fosterbarn, hela Syskon förbundet representeradt genom namnen: Sofi, Lovisa, Johanna och Christina, samt Albert – 20
Våren detta år var, liksom sommaren, kall och regnig. Vi fingo dock alle hafva hälsan. Endast Theodor var något 25
besvärad af ett slags ref-ormar, som hade envist quarblifvit allt sedan Januarii, då Mamma hade Gulsoten. Midsommarsaftonen och mids. dagen voro de vackraste och varmaste dagarne i denna månad, 30
ja nästan hela sommaren – Eljest snö-

[IV:100]

1821 gade det flera gånger, sedan vi sådt, till
 ock med i slutet af Juni. Midsom-
 mars dagen gynnades altså äfven af na-
 turen, och Mamma gladde mig med föl-
 5 jande verser:

Högtid utaf årets dar
 Må du allas glädje lifva,
 Bland de kransar man Dig bar
 10 Ock en ros jag ville gifva.

Bland de Guda-svar som än
 Tolkas utaf dig vid strimman
 Blott en önskan för min vän
 15 höjde jag vid morgontimman.

Intet gullax med sin ros
 Knöt jag – vid ditt hjerta redan
 Hvarje sällhet af mig tros,
 20 Hvarje qual förmildras sedan.

Njut, min Albert, njut den fest
 Som naturen dig bereder,
 Vid Ditt namn en blomma fäst
 25 Som ett minne dig bereder

Af den trogna Makas hand
 Konstlöst väl, men hjertligt knuten
 Hviskar dig vid quällens rand
 30 Glädjen utaf Fanny njuten –
 Glädjen, Albert, skänkt af dig
 från din blick och vid ditt hjerta!
 Himlen skänke dig med mig
 Dubbel fröjd och lindrad smärta.

35
 Så i sommarns glada frid
 följes vi att banan vandra

[IV:101]

1821 Odlom då till höstens tid
 Hulda dygder åt hvarandra,
 Att med lugn för våra bröst
 Vintren, grafven sjelf, har tröst!

5

På afton begaf jag mig, jemte Lovisa, på en promenad, ända till Lycksele, der åter var något att ställa till rätta. Jag dröjde likväl blott 2^{ne} dagar der, men Lovisa quarblef några dagar hos sin Farmor för att hjälpa henne med en liten lärfts väf. – Albert läste nu för mig, och stundom äfven för Mamma då jag ej hade tid. Wi började redan tidigt på våren på alfvare dermed. Mamma hade nu mycket att göra med väfvar till klädningar. Hemväfda tyger till sådana voro nu så på modet, att man nästan ej ansågs väklädd dem förutan. Skada att det modet ej räckte litet längre!

10

15

Hon hade ock nu en resa till födelsebygden i perspectiv för nästa år, dertill jag uppgjort planen; och detta fägnade Mamma mycket, och satte henne i liflig verksamhet i hvad som kunde höra till förberedelserna. "Vet du Hanna" skref hon – "jag har nyligen fått ett litet nytändt hopp, en möjlighet mer, att ännu en gång få helsa vänner och födelsebygd. Ack min Hanna, såge du huru ljuftva tårar nyss nedföllö på hoppet! Vilja de väl utplåna det, eller skall jag genom dem blott skåda dess bäge mera skön? –

20

25

30

[IV:102]

1821 "Det är min gode Gubbe som återväckt detta
 "hopp i min själ – Välsignad vare han för
 "denna glädje! Men tro ej derföre att denna
 "tid är så nära – ack nej! Fanny måste
 5 "mycket uträtta dessförinnan – Men
 "om också årtal skulle förbigå, blott
 "ni alla lefde – hvad vore det då! Ja – Gud
 "bevare Er alla, och förvare åt mig än-
 "nu denna glädje på denna sidan grafven!

10

I medio af Juli hämtades Amanda
 till sin Mor, som var i Bure, men under
 resan öfver hafvet fått ondt i ena foten,
 så att hon ej kunde komma upp till oss.
 15 Ej utan rörelse lemnade vi från oss
 den lilla, som vi skött som eget barn.
 Modrens resa hit, året förut, hade
 föga motsvarat ändamålet. Saken hade
 redan upphört att vara någon hemlig-
 20 het i finland, och omkring oss gingo
 flera historier i folkets mun, den ena
 befängdare än den andra. – (a)
 Under slutet af denna månad drack mam-
 ma åter källvatten, under brunns diet, i
 25 14 dar, och tog sedan in en mask-kur, som
 befriade henne från hela hopen deraf.
 Vid samma tid ankom underrättelse
 om Fru Pettersens död –
 Redan på våren hade Ridderstråle be-
 30 gifvit sig ut i vida verlden från hustru
 och barn. Hans äktenskaps historia

(a) I Skellefte t.ex. ville man med säkerhet veta att Amandas Far

[IV:103]

1821 är lika bedröflig som korrt. Han var, för
 mindre än 4 år förut en morgon
 i sällskap med en god Vän, en Magister
 F- och beklagade sig öfver sin knappa
 lön och klena utsigter till bergning – "Vet 5
 "du Bror", genmålte den andre, "hvad jag gjor-
 "de i ditt ställe! Du är ung, har en vacker
 "figur, och uniformen klär dig förträffligt.
 "– Borsta dina stöflor, och din Frack väl,
 "kamma till polissongerna, träd upp till pro- 10
 "stegården, och bocka dig vackert för Mams.
 "Lovisa, och lägg ditt hjerta för hennes fötter –
 "Ho vet, om du ej gör lycka! " – Sagdt och gjordt.
 R- tog F- på orden, och redan samma
 dag, på aftonen, återkom han till F-, 15
 gnuggade händerna af fröjd och ropade:
 "Bravo! nu är jag sauverad, Bror!"
 Den goda flickan, kanske litet lättsinnig
 derjemte, hade nyss bruillerat sig med sin
 Fästman, en Lieuten. Fock och mottog genast 20
 anbudet. Huruledes vi, ej långt derefter,
 surprenerades med bjudning till Brölloppet,
 och den olycksbådande händelse som inträff-
 fade på sjelfva Bröllopsdagen, har jag
 förut berättat. R- emottog nu Präste- 25
 bordet på arrende och bodde hos sin svärfar,
 men redan följande hösten blefvo de oense.
 R- var stolt och pretensieus, och Doct. S.
 tyckte sig just ej behöfva krusa och ge efter.
 R- reste bort på en par veckor, och 30
 då han återkom, uppsade han Contractet.

var en Son af Svenska ministern i Petersburg. o.s.v.

[IV:104]

1821 Han bodde dock ännu i huset, men det
 kostade på högmodet att gå till Svär-
 föräldrarnas bord och vara i beroende.
 Året derpå beredde han sig att taga af-
 5 sked, och resa bort, men genom Öfver-
 sten, som vid samma tid reste genom
 Skellefte, och Major Möller, bilades
 saken. Doct. S— köpte ett hemman,
 dit det unga paret, på bästa vis utstyr-
 10 da flyttade, men nu på våren /1821/
 då Mågen hade nya pretensioner, som
 Svärfar ej ville och kunde tillfredsställa,
 föregaf den förre en resa till Umeå, skref
 derifrån till sin hustru, och böd henne
 15 sälja hemmanet, emedan det voro osä-
 kert när han skulle återkomma, och
 begaf sig med det samma, som det trod-
 des, öfver till Finland. Hon flyttade
 sedan hem till sina föräldrar, med sin
 20 lilla Son. — Detta var nu ej något partie
 d'amour, som ofta tadlas, men förnuf-
 tet med glasögonen går äfven ej sällan
 lika vilse, som kärleken med bin-
 deln. —
 25 Den 9 Sept dog Mammas kusin, Fru Svenske,
 (Sofi Nymansson 41 år gl) hvilket mycket upprörde
 mam-
 ma, som gladt sig så mycket i hoppet att få
 träffa henne, när vi en gång skulle resa sö-
 30 derut. Åt hennes minne egnades följ^{de}.

Hon är borta, min Sofi, min Vän
 Äfven hon har flytt till himmelen
 Ifrån jorden, ifrån tidens smärta!

[IV:105]

1821 Icke mera hör hon Fannys röst
 Ej mera skall mitt qualda bröst
 Tryckas lugnande mot hennes hjerta

Ack! jag flydde ock en gång, från dig 5
 Men på jorden gick den gömda stig
 Der Försynen böd mig sällhet vinna –
 Ack en gång – så tänkte jag – igen
 Skall jag komma till min ungdoms vän
 Min Sofi, och henne lycklig finna, 10

Såsom Mor och Maka, hon som jag,
 Hvilken glad, och hvilken önskad dag!
 Trogna vänskap, flyg att den förtjena –
 Men du flydde – ack! på jordens rund 15
 Uppgår icke mer den glada stund
 Som skall Fanny och Sofi förena.

Icke mera Lennart, vid din hand
 Ser jag din Sofi, och detta band 20
 Döden redan slitit till din smärta!
 Blott en dotter, hennes bild och din
 Skall jag trycka mot mitt bröst som min –
 Vare hennes arf dess Moders hjerta!

O Sofi! jag ser dig blicka ner – 25
 Mildt och skyddande du mot oss ler
 Och din Asmund håller du vid handen
 ”Lifvet är ju resan, önsknigen
 Snart når målet, och föreningen 30
 skall fullbordas i de sälla landen!”

Kamrer Svenske öfverlefde icke länge sin
 maka. Han dog, antl. vid slutet af detta,

[IV:106]

1821 eller i början af det följande året, och deras sjuka dotter upptogs af Sofis fordna Moderliga Vän, Fru Mellgren i Sala, och njöt der sorgfällig vård, till sin död.

5 Detta år, och det följande biträdde jag Öfverste Lieuten. Hagelstam och Tit. Adlerbeth, uppå anmodan, med åtskilliga upplysningar, den förre öfver växternas, och andra Climatiska förhållanden, jordtemperaturen, o.s.v. – Den sednare, i antiquariska ämnen. Han var nemlⁿ en medarbetare i Tidskriften Iduna. – Enligt fortsatta observationer i de bästa kallkällor, var medel-temperaturen af de skiljaktiga observationerna i olika källor och olika årstider = +3°, och af alla källor jag profvade i, fanns ingen med så oförändrad temperatur, som vår källa der nere i parken, som endast under käl-lossningen i Maj, differerade på 3 linier. –

20 Stenmuren till trädgården var ock nu fullbordad. Gossarne Alb. och Theodor hafva äfven burit småsten, till fyllning, uti densamma. Ifrån den Löfsalen i Trädgården, som Mamma kallade: Grottan, gick vägen ner åt parken, och alla der varande små anläggningar. Vid utgångsporten hitifrån Trädgården, byggde jag detta år en superb brygga, på resvirke, och belagd med golf af klåfvar, till en Brunn, som
25 jag för Trädgårdens behof gräfvit der nere i dalen, och öfver hvilken jag uppfört skettet till en piedestal, hvilken jag ämnade kläda i den doriska ordningen
30

[IV:107]

1821 och hvarpå jag, sedan jag applicerat dit
 en cacherad pump-inrättning, tänkte ställa en
 staty i lebensgrösse. Nu hade jag tills
 vidare blott ett vindspel, och en ränna gick
 derifrån till trädgårdsmuren, emot medler- 5
 sta gången, hvarest stod ett kar, med en
 kran, för att, vid behof, tappa i sprutkan-
 nan. Piedestalen var ock blott provi-
 sionelt brädfordrad, omkring 6 alnar hög,
 med en derefter proportionerad genomskär- 10
 ning. Ifrån plinten deraf, hvartill nyss-
 nämnda brygga ledde, hade man en skön
 utsigt öfver topparne af löfträden till
 sjön och dess omgifning. Bryggan, var
 försedd med barrière på bägge sidor och hade 15
 tillräcklig bredd för bänkar. Följande året
 anskaffades pumpverk och materialier att
 fullända Fontainen, men min flyttning
 till Umeå kom emellan. Denna Brunn 20
 är nu af min Efterträdare förvandlad till
 Ladugårds brunn, bryggan borttagen jem-
 te öfverbyggnaden, och hela parken, med sina
 Löfsalar, Sandgångar och Lust-ställen, som till
 minne af Mammans födelsebygd och vår första
 bekantskap, hade derifrån lånat sina namn, och der
 Mamma och jag tillbragt så många glada stun-
 der – är nedhuggen för att lemna rum
 åt Ladugården, som han låtit ned-
 flytta ifrån dess förra plats ofvanföre
 mangården! I Trädgården lærer väl ännu 30
 köksväxter och potäter odlas, men från gån-
 gar, rabatter och alléer bergas hö – Jag
 nedlade visserligen här mången onödig kost-

[IV:108]

1821 nad på en jord, som ej var min, och arbetade ock
 sjelf – under min ifver och oemotståndeliga håg
 att försköna stället, och göra det trefligt och an-
 genämt för Henne, den som lemnat allt för att
 5 följa mig dit – rastlöst, och kanhända mera
 än mig nyttigt var, men ej föll det mig in
 att tänka, det min lilla skapelse, som jag
 i min phantasi såg i en framtid mera full-
 ändad, och befolkad af människor, hvilka, li-
 10 kasom vi, skulle känna sig lyckliga – skulle
 redan i min lifstid vara till så stor del
 utplånad! –

Ifrån Skellefte marknad, i Aug. tog jag vä-
 gen om Burträsk och helsade på Prosten Gra-
 15 -pé. Den nya kyrkan var nu uppförd, och
 en Bildhuggare sysselsattes med innandö-
 met och dess ornering. Grape hade äfven
 beställt för egen räkning, en säng af honom,
 som likväl aldrig kom i verket och hvaröfver
 20 han beklagade sig. Jag erböd mig då att
 göra en sådan, i samma form, som en Gu-
 stafviansk Säng hos Landsh. Edelstams, som
 Grape tyckte om. När Bildhuggaren fick hö-
 ra derom, lät han förstå det han trodde att jag
 25 hade tagit mig vatten öfver hufvudet och spåd-
 de att prosten Grape skulle blifva duperad,
 hvilket än mera stadgade mitt beslut att
 visa motsatsen, dermed jag ock höll ord.

När jag återkom hem, hade vi besök
 30 af Tit. Lundberg och den förr omtalte Stu-
 denten Öhrling, och gjorde vi sedan, en
 corps, Mamma inberäknad, en promenad till
 Bjurträsk och voro en par dar hos vår

[IV:109]

1821 gästfria, hederliga Länsman Bjuhr. Väder-
 leken var ej gynnande under det vi voro på
 stället, men vår omgifning var så mycket gla-
 dare, och äfven Lundberg bidrog att roa säll-
 skapet med sina galna upptåg. Öhrling 5
 gjorde en tour åt Lappmarken och återkom
 någon tid derefter till oss. "Det finns
ingen lycka för mig", sade han sorgligt, då
 han inträdde – "Gud låte våra Gossar – sa-
 de Mamma sedan till mig – häldre blifva 10
 handtverkare eller jordbrukare, än sådane
 der studerade, vilsefarande får! – Hvad
 ändalyckt Öhrling sedan fick, har jag nu för-
 gätit, men han lefde ej länge derefter –
 Den sista Aug. och de 3 första nätterna i Sept. 15
 voro förstörande frostnätter; natten emot d. 1^{sta},
 hade det laggt is kring de vid landet uppdrag-
 na båtarne, på några ställen. All säd var
 frusen. Dock var min åker ej mycket ska-
 dad, emedan prästebordet hade ett, mot 20
 köld, mycket fredadt läge, på ett näs, om-
 gifvet med vatten på 3 sidor, och den 4de skyd-
 dad af en höjd. Potatis kålen var oskadad i Trädgården.
 – Till Jul aftonen fingo vi åter besök af Hä-
 radshöfd. Furtenback och hans Cansli – 25
 Mamma hade händelsevis denna gången Gris-
 stek på bordet. Då F– förde mamma dit,
 och han, i det vi sammanknäppte våra hän-
 der, fick se grisen, slog han sina tillsam-
 man, under högt utrop: "Ack se! nu ser 30
 jag att jag gästar hos en Sörländska!" Gub-
 ben har varit en Gourmand i all sin dar,
 och åsynen af gris-steken bragte honom
 i full hänryckning –

[IV:110]

1821 Vi hade, som vanligt våra små Jul-attraper.
 Vår glädje stördes dock något af Theodors
 sjukdom. Vi hade af den till Skellefte nylⁿ
 ankomne Doct. Ekenstedt fått några läke-
 5 medel för hans reformar, som hade den
 verkan att de slog in. Det lyckades mig
 sedan att återställa dem, genom svettdrif-
 vande medel, och innan årets utgång var
 han frisk, hvilken förmån vi äfven al-
 10 la åtnjöto. – De sista stunderna af
 året helgade Mamma åt sina frånvarande
 och bortgångna vänner – Hon erinrade sig
 dervid att Sofi Svenske skrivit till henne
 på sin bröllopsdag, Nyårsaftonen 5 år till-
 15 baka: ”Denna afton har alltid för mig va-
rit så högtidlig och betydelsefull, och nu
blir den min Bröllopsdag!” – ”O! mån-
 ”ne – tillade Mamma – Monne hon nu
 ”blickar ned på oss och ihogkommer de fe-
 20 ”ster hon firat på jorden– ? Ack! hvem lö-
 ”ser oss det andra lifvets gåta? Ingen af
 ”våra Vänner går tillbaka för att tillfreds-
 ”ställa vårt längtande hjerta – ingen, förr
 ”än Dödens Engel uppdrager ridån
 25 ”för Evighetens skådeplats.” –

[IV:III]

1821 Jag bifogar här ett litet fragment, hvartill
 jag ej kan uppge anledningen. Att det är
 skrifvet på detta årtal, ses af innehållet.
 Sannolikt är Emilie ett lånadt namn, må
 hända från Franzens En afton i Lappland. 5

Ja, Emili, min Vän, så Fanny talar,
 Så går du äfven bort ifrån mitt hjerta
 Som du så ofta gifvit tröst och njutning –
 Din pittoreska färd bland Nordens fjellar 10
 Är slutad och det glada perspectivet
 I älskad hembygd målas för din syn –
 Ja gå min vän, och vid den fröjd som randas
 Lät ej min saknads tår din glädje skymma,
 fastän ej jag får vid din sida 15
 Till din och egen hembygd fröjdfull ila
 I mina vänners armar – äfven jag
 Sju år sett flygta, från den stunden
 Då jag för alltid skildes från ditt bröst
 Men lika lifligt bilden af de ädla 20
 Som älska mig, förvaras i mitt hjerta –

Se här äfven ett annat:

Apologi till mina djerfva försök, 25
 Dedicerad till A–t.

Dold i blygsamhetens slöja
 Strör med glädje Fannys hand
 Några blommor att förhöja 30
 Glädjens ljufva fest ibland

Men hon röjes – och hon flyger

[IV:112]

- 1821 Till sin gömda dal igen
Och en tår förtrytsamt smyger
Öfver kindens rodnad än.
-
- 5 Kanske evig tystnad döljde
Suset af dess känslors flod
Om den vän som henne följde
Icke ingaf henne mod
-
- 10 Då i Paradisets sånger
Tecknas hur vår första mor
Gaf sin make första ånger
Vet hon knappt om hon det tror –
-
- 15 Sagta på sitt hufvud skakar
Hennes vän med snabba fjät
frukten bjuder som hon smakar
Utaf det förbudna trä't
-
- 20 Quinlighetens röst bör höjas
Blott vid sländan af dess bo
Då de ljufva känslor röjas
lifvade af Makens ro.
-
- 25 Men förlåter man hans yra
Om han tror med lika fröjd
Verldar lyss till hennes lyra
Der blott hjertats ton är röjd?
-
- 30 Ej odödlighet skall vinnas
Utaf sången som beröms,
Nej de skola dö – en quinnas
ryckte blomstrar, då det glöms
-
- 35 Skön är blomman, blad dess stängel
Vidrörd hon sig sammandrar
Blygsamhetens hulda Engel
Vård om hennes lefnad har.
-

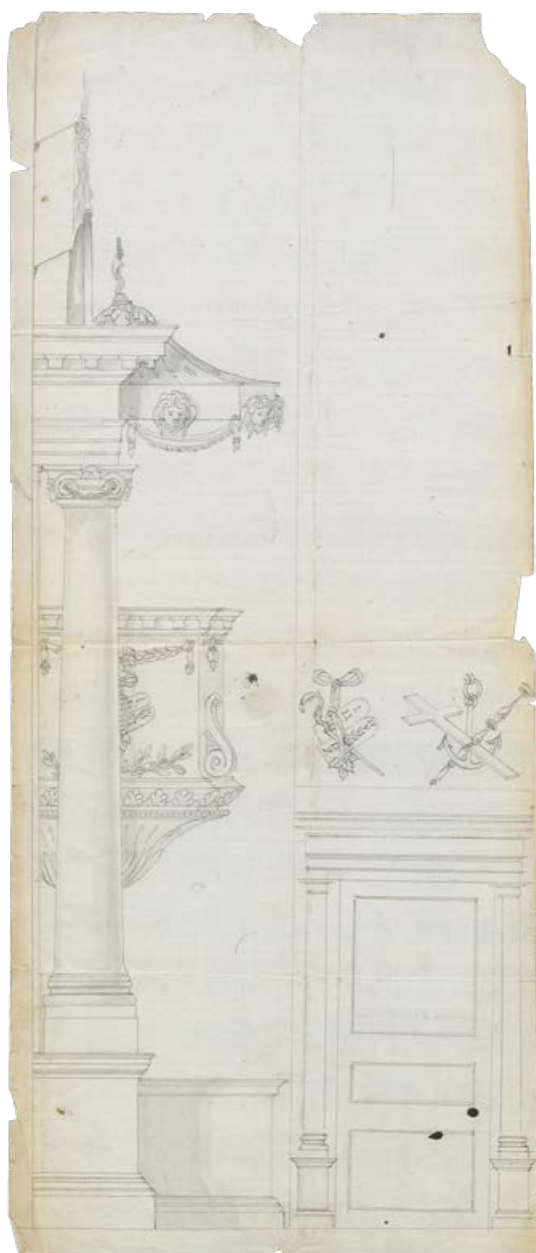
[IV:113]

1822 Den 14 Jan. 1822 reste jag med Mamma till Lycksele och hade ett miserabelt före. Myrorna voro ej tillfrusna och buro ej hästen. Vi voro två dagar på vägen. Utom andra affärer, ville jag ock betinga mig predikohjelp af der varande presterskap, för en eller annan Söndag, under min tillämnade resa söderut, för att ej alltid behöfva bekosta skjuts för präst ifrån Skellefte, dit vägen var längre. Äfven hade jag för afsigt att engagera Mamsell Sundling till förestånderska hemma, under vår frånvaro, hvilket ock lyckades.

Wi togo denna gång vårt Logis hos Länsman Holmström, arrendatorn af prästebordet och pastoralierne. Under 6 dagar vi voro i Lycksele, voro 4 bal-dagar, deraf en hos en Handlande Grape från Hernösand, som bjudit hela Marknads Societén. Mamma var ock allestädes med, och deltog i nöjet. Den 22 reste vi hem i urväder, som ådrog Mamma något illamående. Vid hemkomsten möttes vi af Herrar Uppbördsmän och Mantalsskrifvare. – I början af Mars månad var nu mera utnämnda Comministern i Löfånger Bexelius, sista gången upp til Norsjö, och sedan vi slutat våra husförhör, följdes vi till Skellefte, d. 11te der jag, utom det vanliga besöket på Marknaden, äfven måste detta år uppköpa lifsmedel, eller egente-

[IV:114]

- 1822 teligen spanmål, för husets behof, och då det
jemväl lyckades mig att förskaffa mina
Capellboer något Krono-Spanmål. Såsom
ett drag af välvilja hos dessa bör jag ej
5 lemna obemäldt, att då jag uppbar min lön,
rätt många, som ägde litet förråd af före-
gående årets skörd, gäfvo mig deraf i lön,
ehuru dyrbart detta var, då fröbart korn
ej fanns i landet. – På resan ner från
10 Norsjö körde jag förut med egen häst, och Bexe-
lius efter, med skjuts. Under ett håll, som
var något backigt, steg jag af i backarne
för att skona min häst, men Bixelii skjuts-
bonde satt på. Då gjorde Bixelius honom
15 uppmärksam derpå, att jag var mera mån-
om min häst än han, hvilket gaf Bon-
den anledning att utbreda sig i låftal
öfver min kropps styrka och ihärdighet,
och huru klippt och skuren jag var för att
20 kunna färdas der uppe både vinter och
sommare, der inga vägar voro – ”med ett
”ord tillade han sluteligen, ”han har just
”en hund-kropp, som kan fålas natt och
”dag, och hä gör honom ingenting!” –
25 I Skellefte negotierade jag äfven om bi-
träde af mina Embetsbröder, under min före-
stående bortovaro ifrån Församlingen, hvar-
efter jag återvände hem, och medförde ett lass
spanmål. Detta år gaf jag ritning till

På s. IV:114f. skriver Linder att han 1822 gav "ritning till predikstol och altarprydnad" i Sävars första kyrka, vars långhus då höll på att färdigställas. Denna omärkta ritning är med stor sannolikhet en av dem han framställde för Sävar kyrka och visar altarpuppsatsen med joniska kolonner och den upphöjda altarpredikstolen. Komminister Johan Anders Linders arkiv, handskrift 40A, Arkiv och specialsamlingar, Umeå universitetsbibliotek.

*Interiörbild från Särvar gamla kyrka, troligen från 1920-talet. Kyrkan förstördes vid en brand 1932. Arrangemanget med placering av predikstolen ovanför altaret finns i några nyklassicistiska kyrkor, där det understryker mittaxeln i kyrkorummen. Se även föregående sida.
Foto: Erhard Forsmark. Västerbottens museum.*

[IV:115]

- 1822 predikstol och altarprydnad i Säfvar kyrka, och under det jag sysselsatte mig dermed samt med några andra teckningar, öfvade sig Albert för mig i innanläsning. Äfven snickades och ornerades den Säng jag hade låfvat prosten Grape. På en oval, som ornerade öfra delen af bak-balken, skar jag, i bas relief, natten, morgonrodnaden personifierad under bilden af en i luften sväfvande, bevingad Quinna, med attributer af morgonstjernen i den ena handen, och under den andra ett upp- och nedvändt cornu copiae, derutur hon strödde drömmarne på jorden, af hvilka här några utmärktes med: bref, pengar, krona, krans, en Doctors hatt, o.s.v. Sängen målades hvit, och ornamenterna i bronze. Hela pjecen instufvades i en halmskrinda och sändes till Burträsk, åtföljd af en forsedel på Latin.^{x)} Jag hade äfven, ett par år förut, i följd af ett vad med Prosten Grape att kunna göra ett så kalladt Lotto-Dauphins-spel, med 12 lådor, efter ett dertill gifvet modell, försedt honom med ett sådant, som betalade min möda, med vinsten af vadet, som utgjorde 2 T^{dr} korn.

x) Den lydde sålunda:

Isaco Grapè
Fautori

[IV:116]

1822 Vi beredde oss för den långa resan, hvilken
borde företagas så snart vår-anden blifvit

Amico
5 Opusculum hoice ligneum
muneri mittit
JA Linder

Quies
10 Alta sit at que grata
refectionem
quarenti.
Surgat
Ad luciferam Venerem
15 somnia post jucunda
veraue
Alacer et gnavus

Filiabus
20 Bonis et felicibus
Viris cum honestis
Nubentibus,
a Patre
Prosperatis
25 Genialeno Lectum
auspicato
Sternat
Lætiss ima Mater!

30 Med den återkommande For-bonden erhöj jag
nedanstående svar:

Johanni A. Linder
ex animo
35 Fautori & Amico
Lectum
Artificio perfectum
gratus accipiens
Is. Grapè

40 Natalem Tuum
acris certamine
aqebaut
Artes
45 magna voca

[IV:117]

- 1822 slutad. Mamma hade velat medtaga, åtminstone de bägge äldsta Gossarne, och hade äfven svårt att lemna den yngsta; men då det skulle betydligt hafva ökat besvär och resekostnad att medföra en barnpiga, fann hon sig sluteligen nöjd med hvad jag föreslog, att blott medtaga den äldste – Wi begåfvo oss på vägen i början af Juni – Mamma till häst, och jag och Albert till fots till Skellefte, dit vägen, ehuru till någon del bruten, icke ännu var brukbar för hjuldon. – 10
Ankomne dit hade vi den harmen att höra det skeppet, hvilket jag hoppats hinna, nyss hade afseglat. Wi måste altså vänta på ny lägenhet, hvilken lyckligtvis inträffade, några dagar sednare, med en Götheborgare som lastade bräder och tjära i Yttervik. 15

Suum omnes	
Vindicantes	
Parvulum	20
Tandem pax	
Unica lege	
Certantes inter	
constituta:	
Omnium dulcis	25
Dignus et Vigil	
Esses	
Alumnus.	
Hinc factum	
Ut mirentur	30
Coævi et Posterī	
mille artium	
incomparabilem	
Magistrum	

35

[IV:118]

1822 Vi stego ombord en Lördags afton och gjorde en
 snäll resa till Öregrund, der vi måste land-
 stiga, emedan vår SjöCapten skulle segla dire-
 cte till Götheborg. Under resan hände att
 5 en Matros, som var sysselsatt med att sätta
 ut en lös-rå, för lä-segel, fick svindel, och
 nedföll, men träffade under fallet på ett
 tåg, som var fastgjordt i bägge ändar, jag
 tror Sjömännen kalla det: brass. Händelsen
 10 fogade att karlen der låg så fullkomligt i
 jemnvigt, ehuru afsvimmad, att man hann
 nedtaga honom, innan hann föll i däck,
 så att han blef aldeles oskadad – Som
 vinden var god, fanns nu intet fartyg i
 15 Öregrund på söder-gående. Vi dröjde öfver
 natten, i staden och beställde en bondvagn,
 med ett par hästar på morgonen, och när vi
 voro färdige att resa fick jag bud ifrån Tull-
 Förvaltaren att en Brigg anlände på red-
 20 den. Det var nu full vestlig storm, så
 att när Briggen, ehuru med nerfällda segel
 lät ankaret gå, dref han utföre sundet
 helt nära en prick, förr än ankaret stop-
 pade, och ankartågets friction emot spe-
 25 let, som dock var, likasom hela fartyget, af
 Ek, gjorde att det flera gånger tog eld, under det Ma-
 troserne immerfort tömde sina vatten-
 pytsar deröfver. Captenen, som var från
 Uleåborg och hette Neuman, junior, kom
 30 till Staden, och låfvade, på begäran, emot-
 taga oss, allenast vi kunde komma om-
 bord. Efter mycket besvär och löfte om
 flerdubblad betalning, fick jag ändtelⁿ en

[IV:119]

1822 f.d. Styrman och 2^{ne} Lotsar, som, ehuru
 ej utan svårighet, och måhända äfven med
 någon lifsfara, förde oss ombord. Mam-
 ma var dock den gången bra modig, och
 Albert förstod ej faran. Sjelf satt jag vid 5
 styret. När vi kommit om bord, bjöds
 förfriskningar, och Mamma fick der säll-
 skap af 2^{ne} Fruntimmer. Neuman, som
 ej vågade gå till Segels, emedan Briggen låg
 helt nära på pricken, promenerade fram 10
 och åter på däck, ömsom vridande händer-
 na, ömsom svärjande öfver den orimliga
 författning som ålade Sjöfarande att anlö-
 pa der varande Tullkammare. (Denna för-
 fattn. blef ock sedermera upphäfven) Då stor- 15
 men, ännu på Quällen, ej ville ge sig, gaf han
 omsider ordres att lyfta ankaret, tilläggan-
 de: "F— må ta skutan, men här ligger jag
 ej längre i egen vind!" Nu hade Ankaret
 gripit så fast, att det först efter mycken an- 20
 strängning och arbete, deri äfven alla passa-
 gerare deltog, Fruntimren och Mamma sjelf
 icke undantagna, gick loss, och genom en
 skicklig manœuvre af Neuman, kommo
 vi lyckligt till segels, ehuru fartyget kän- 25
 de botten, då det gick öfver. Sedan vi
 kommit ut genom skärgården, tillsat-
 tes än ytterligare lä-segel, emedan Neu-
 man ville hinna öfver Ålands haf, innan
 det blef mörkt. När toppseglet skulle 30
 hissas, skar linan fast i blocket der uppe.
 En matros skulle äntra dit upp, men
 vid det han passerade öfver mässen, föll

[IV:120]

1822 han ned, men genom den rörelse Briggen
 i det ögonblicket hade, vid en öfverhalning,
 fick han en rigtning inåt däck, så att han
 föll tvärt öfver garneringen kring aktern
 5 och halkade in på däck öfver några der lig-
 gande Beck-tunnor, underbart nog, utan
 att skada sig. En skepps-Gosse, Napoleon,
 antrade derpå upp, som en kattunge, och
 gjorde klart – Allt hvad löst var, fastsurra-
 10 des, alla öppningar stängdes, och fartyget ila-
 de genom vågen, stundom äfven af den sam-
 ma öfverspolad, som en Svala öfver hafvet.
 Vid det vi gingo ut genom Öregrunds skär-
 gård, tracterade Neuman med färsk, syltad
 15 Lax. Derpå stoppade jag min stora träd-
 pipa, hvarpå Jupiters munskänck Ganymedes bjuder
 nectar åt hans Örn, och denna rykte ännu
 då vi passerade Ar-holma båken, öfver
 hvilken hafvet kastade sina vredgade
 20 vågor. I Stockholms skärgård möttes, i ett
 trångt pass, en Roslags skuta som ville ligga öfver
 i vinden, och höll upp i Lovart, hvilket hade
 den följd att bägge Fartygen, vid förbifarten,
 gled ointill hvarandra. Denna caresse ko-
 25 stade, till våra matrosers skadeglädje, den envi-
 se Roslagaren, hans Kajut-tak och akter-
 spegel som bortsopades af Briggens Jung-
 fru-jern. Af det brak som detta förorsaka-
 de, blefvo våra Fruntimmer yrvakna, och kom-
 30 mo upp halfklädda i förskräckelse öfver för-
 modadt skepps-brott. – I Furusund ka-
 stades ankaret, och följ^{de} dagen fortsattes
 resan till Stockholm, der vi toge in på Hol-
 ländska Dyn, d. 20 Juni. Under de dagar

[IV:121]

1822 vi voro i Stockholm, besöktes Drottningholm sedan vi oförmodadt hade träffat Skellefte boer, Fru Lokk, Fru Grönlund, samt andra Norrlands Fruntimmer, som gjorde oss sällskap. Mids. Aftonen besöktes Fru Löwenstedt, på en egendom, norrom Djuhrgården, hette Skyggen. De närmare detalierne tillhöra Mamas Dagbok, öfver vår resa, som jag skall meddela, så godt de ännu återstående fragmenterna deraf, tillåta. En händelse lärde mig, för en annan gång att man alltid bör underrätta ett barn, som man medhar på en resa, om namnet på det hus man bebor, i synnerhet i större städer, i händelse det skulle gå vilse. Under det Mamma och jag, jemte ofvannämnde Fruntimmer besökte en nipperbod, gick Albert ut på gatan och försvann, till vår ej ringa förskräckelse. Dock aflopp det denna gången lyckligt. Sedan jag köpt en Trilla, för 100 R^dr B^{co}, afreste vi till Upsala. Sedan nu ångfart kommit i gång deremellan, var ej brist på hästar. Vi hunno i god tid på e.m. till Upsala, gjorde några visiter hos Släktingar och Bekanta, och begåfvo oss åter, mot quällen på vägen. Genom brådska och fatigue i Upsala hade jag blifvit något svettig, innan jag satte mig i vagnen, och natten var något sval, hvilket ådrog mig en förkylning, som jag likväl ej anade, förr än aftonen derpå, då jag, hos min Svåger, Prosten Fant i Löfsta, hastigt angreps af illamående och var nära att afsvimma, men redan följande dagen var jag fullkomligt återställd. Vi dröjde i Westmanland till slu-

[IV:122]

1822 tet af Juli, och delade vår tid emellan Löf-
 sta, Sala och Hanöberg, utöver smärre utfar-
 ter till Ulricelund, Nybygget, Molnebo, En-
 åker och Ingbo, samt Grefve Schwerins på
 5 dess Landtgård utom Sala. Prosten
 Fant hade redan haft en attaque af slag,
 och hans hälsa var mycket försvagad. Rect.
 Åhlström kände ock sin styrka och hälsa af-
 taga. Med ett ord, vi kunde se att flere
 10 af våra Vänner nu sannolikt sista gången
 voro af oss sedde.

[IV:123]

1822 Afskrif[t] [rörande Fredricas reseberättelse]
Åtterresan till födelsebygden, 1822.

”Då jag, år 1814, som nygift lemnade Fränder,
 Vänner och hembygd att följa min Make 5
 till hans aflägsna hem, lofvade han att,
 om Gud förlänade oss lif och hälsa, vi än-
 nu en gång om några år skulle återvända
 för att helsa på våra kära Anhöriga –
 Detta löfte var honom heligt. Ofta tala- 10
 de vi derom, men knappast kunde jag
 tro derpå, då jag betänkte den långa
 vägen, den dryga kostnaden. Linder
 dessutom ensam Prest på stället och jag
 Mor för 3^{ne} små barn. Men hvad för- 15
 mår ej en alfvarlig vilja besegra, häldst
 i ungdomens och styrkans dagar! Det
 var i början af detta år, 1822, som jag
 emottog ett bref från min ende lefvande
 Broder, Prosten Georg Fant i Löfsta. Han 20
 talade der om en aftagande hälsa, och
 bad oss, om vi ännu en gång, här i lifvet
 ville se honom, att , om möjligt, företa-
 ga den lofvade resan. Denna anma-
 ning träffade våra hjertan. Min älska- 25
 de Gubbe, som lätt begrep och delade mi-
 na känslor, beslöt genast den förut på-
 tänkta resan, och från detta ögonblick
 rigtades våra göromål på att bereda

[IV:124]

1822 oss till den långa färden. Innan
 första månaden af året förflutit, gjorde vi en resa till Lycksele marknad
 der vi hörde oss om efter ett Fruntimmer,
 5 en Demois. Sundling, som skulle,
 under vår bortovaro förestå vårt hus.
 Linders Embetsbröder i Skellefte låfva-
 de att derunder i tour resa upp att
 predika och betjena Församlingen,
 10 som der med förklarade sig nöjd.
 Min önskan var att få medtaga åt-
 minstone de bägge äldre Gossarne, Al-
 bert och Theodor, af hvilka den förre
 var 6 och den senare 4 år gl. – Men
 15 Pappa sökte småningom att afle-
 da mig derifrån och ville blott med-
 taga den äldsta, då vi ej kunde med-
 föra någon domestik. Mitt förstånd
 gillade visst allt hvad han anförde,
 20 men mitt hjerta hade ändå rätt svårt
 att finna sig häri – ack! jag hade
 velat medtaga dem alla tre! Jag
 vill ej göra mig klokare än jag är!
 Till min Mans förnufts grunder med-
 25 verkade betydligt en dröm! Jag
 tyckte mig vara nära min födelse–

[IV:125]

- 1822 boning, hemkommen med der varande
 vänner ifrån en promenad; då jag ka-
 stade ögat vid sidan af vägen, såg jag
 Theodor stående med ett litet metspö, vid
 stranden af en damm, och i samma ögon- 5
 blick falla hufvudstupa i vattnet, och
 jag flyga efter, och finna honom – död!
 Jag vaknade, och – bör jag väl blygas
 deröfver? – ifrån denna stund var jag
 ej mera envis att vilja hafva honom med. 10
 Mams. S– som nu ankommit var
 bekant med att sköta och hylla små
 barn. Vi hade dessutom en Slägtinge,
 Lovisa Alenius, en 16-årig flicka, som
 redan varit ett par år i huset. Jag kan 15
 dock ej beskrifva min känsla vid att
 skiljas från mina små gossar. Huru
 lifligt mins jag ej, då jag aftonen före
 afresan satt med dem bägge på hvar
 sitt knä, huru de täflade om att aftor- 20
 ka mina tårar, och gifva mig kyssar –
 Lyckliga barndom! Ändteligen inföll
 resedagen i början af Juni, efter ett
 bref från Skellefte, som påskyndade
 vår resa. Jag hade föga sofvit de sista 25
 dygnet. Mina fruntimmer följde
 oss med de små öfver sjön. Dessa skildes

[IV:126]

1822 från oss utan saknad. De kände ej, som
 vi, tid och rum! Det var nu afton,
 och dock måste jag nu stiga till häst och
 rida $\frac{3}{4}$ mil till Pjesörn. Jag vet mig
 5 aldrig varit så trött, som när jag fram-
 kom dit. Jag satte mig på bänken i
 stugan och tyckte att okända väsen
 sväfvade der omkring mig. Så besyn-
 nerlig vet mig aldrig hafva känt mig,
 10 det var mig som skulle själen hafva
 lemnat kroppen! Men hvilan och
 sömnen gaf mig krafter åter. Det
 fanns då ännu ej körväg emellan
 Norsjö och Skellefte; jag måste derfö-
 15 re åter till häst. En annan häst
 bar vårt bagage, och Pappa och Al-
 bert gingo efter. Ett håll ceder-
 de jag dock platsen åt den sednare,
 och bad honom endast vara försig-
 20 tig – men han satt ej väl upp, förr
 än han smällde på hästen, som,
 ovan vid sådana påminnelser ha-
 stigt sprang åt sidan. Det gick
 dock lyckligt. På 3^{die} dagen kom-
 25 mo vi till Skellefte Prostgård, der
 vi alltid inträdde, såsom till Föräl-
 drar. Med ledsnad hörde vi att Far-
 tyget nyss afgått med flere Fruntim-

[IV:127]

- 1822 mer, passagerare från Skellefte. Nu måste vi vänta på något annat. Ehuru Våra Vänner der täflade om att se oss hos sig, så kunde jag ej vara tranquille
Dels var jag med mina tankar hos 5
dem jag lemnat hemma, dels tyckte jag att hvarje dag röfvades från den tid som var ämnad att njutas i födelsebygden. Ändteligen underrättades vi att
ett fartyg ankommit, på hvilket vi kunde få medfölja, dock ej längre än till 10
Öregrund, der vi dock förmodade finna sjölägenhet till Stockholm.
- Vi stego ombord en Lördagsafton kl. 10, och voro de enda passagerare 15
der. Kaptenen var en stilla och hygglig man, och Matroserne ovanligt hyfsade. Om morgonen vaknade vi alltid vid bön och sång. Jag befann mig förträffligt och hade ej den minsta 20
känning af sjösjuka, åt ärter och fläsk och såf mera än vanligt.
- Pappa åter blef, redan på andra dagen sjuk. Albert tog sig väl ut –
Han hade till Lekkamrat en hvit 25
Pudel, som hette Båtsman. Gossen

[IV:128]

1822 höll i ena ändan af en käpp och pudeln i
 den andra, kamperade och vunno öm-
 som. Matroserne slogo derunder en
 ring om dem och roade sig med att
 5 se på striden. Resan gick fort och lyck-
 ligt. Redan Tisdagsmorgonen land-
 stego vi i Öregrund, och logerade hos
 en Sjökapstens Enka, der vi hade ut-
 sigten åt en bak-gård, hvarest fyra
 10 fyrfotor hade sitt sommarnöje.
 Pappa var ute hela dagen för att se
 efter något fartyg, men förgäfves.
 Onsdags f.m. just då vi requirerat
 hästar för att resa landvägen, fin-
 15 go vi bud ifrån Tullförvaltaren att
 en Brigg från Uleåborg kommit på
 redde. Pappa besökte Kaptenen
 som landstigit, och denne låfvade
 att emottaga oss, allenast vi kun-
 20 de komma om bord, hvartill den
 lilla Julle han nyttjade nu ej i stor-
 men, kunde begagnas. I hela sta-
 den fanns ej en nyckter roddare,
 tror jag – de fyra vi fingo voro åt-
 25 minstone alla väl beskänkta –
 Det stormade förfärligt. Pappa satt
 sjelf vid styret, blek och tyst. Jag satt

[IV:129]

- 1822 med Albert midt på båten. Då den frad-
 gande vågen slog in, frågade han: Skola
 vi dö här, mamma? Ta mig f- ropa-
 de en af roddarne, ligga vi ej rättnu i
 hafsens djup. ”Tror ni det, sade jag, 5
 så svär åtminstone ej så grufligt” –
 Hör ni ej, Edra tusan dj-r, sade den
 äldste, en Styrman, att Frun ej vill att
 ni ska svärja! Med glädje såg jag
 ändteligen båten närma sig Fartyget – 10
 skeppstrappan lades till sidan; Kap-
 tenen kom sjelf och lyftade mig ur båten,
 som, då jag såg mig tillbaka åter af
 vägen var drivven långt ifrån – ändte-
 ligen voro vi alla om bord – Mig förde 15
 man ned i kajutan, der varmt The och
 Vin väntade på mig, serveradt af 2^{ne} hygg-
 liga Fruntimmer från Uleborg. Då
 jag något sansat mig, gick jag upp för
 att se efter mina saker och saknade 20
 min smörbytta. Man försäkrade mig
 att intet fanns quar i båten, utan vore
 sannolikt undanställd. Dessutom,
 tillade Kaptenen, ha vi ej brist på den
 varan; hela lasten består af smör och 25
 Talg. Jag lät dervid bero och begaf
 mig åter ner. Det beslöts att vi skul-
 le afsegla ehuru fartyget låg nära

[IV:130]

1822 intill en prick, och med stark förde-vind
 derpå. Vid ankarets lyftning måste
 vi alla vara med, och sedan bar det af
 med full fart. Sedan togo Fruntimmer-
 5 na och jag med Albert, vår plats i ka-
 jutan, och vi hade ej hvilat länge, förr
 än Albert sprang upp och ropade: Mam-
 ma! nu äre vi i Stockholm – ”Hur
 då”? Jo – jag hör att hundarne skälla.
 10 Vi voro nemlⁿ komne innom skär-
 gården. Sjöresan roade just ej Gos-
 sen – En afton hörde jag honom ta-
 la sagta för sig sjelf, och frågade honom:
 ”hvad säger du? – Jag ber Gud att
 15 snart få komma till Morbror! –
 Den 20 Juni landstego vi i Stock-
 holm. Ack! hade nu mina Släg-
 tingar Kamr. Svenske och hans Fru
 lefvat, huru skulle vi icke blifvit med
 20 glädje emottagne hos dem: men innom
 det sidst förflutna året hade de båg-
 ge bortgått till en annan verld. Hela
 det hvimlande Stockholm före-
 kom mig sorgligt och tomt! –
 25 Vi hyrde rum på en källare. Mor-
 gone efter vår ankomst gick Pappa
 ut och återkom med Fru Lokk och
 Carin Grönlund. Det blef glädje

[IV:131]

- 1822 på ömse sidor. De bodde, jemte några
andra Norrl. Fruntimmer, icke långt
ifrån oss; och vi voro dageligen tillsam-
mans. En dag gick jag ut, åtföljd af
en Mams. Wenström för att köpa mig 5
en hatt och vid det vi gingo in i en Nip-
perbod, saknades Albert! Jag kan ej
beskrifva min förskräckelse och ångest –
Jag nästan blef förlamad och måste sät-
ta mig, under det Pappa återvände sam- 10
ma väg vi gått, och mams. W– gick ner
åt Munkbron. Då Linder gick öfver
stortorget, frågade han en skildtvakt, om
de hade sett någon liten gosse gå förbi?
– ”Ett barn, sådant Herrn beskriver, 15
gick nyss in i huset näst här intill.”
Linder följde anvisningen, och träffade
ett äldre fruntimmer som, på hans frå-
gor, upplyste att en liten gosse nyss
hade kommit in och med tåren i ögat, 20
bedt henne följa sig till Mamma.
”Det vill jag visst göra”, hade hon sva-
rat, men huru heter du? Jag heter Al-
bert Linder och har kommit hit på
sjön, ifr. Norsjö, och reser till Upsala 25
att bli Student” — (Flickorna der hem-
ma hade nemlⁿ gycklat med honom)
Då Frun hörde nämnas Upsala, trodde
hon att vi tilläfventyrs ämnade resa

[IV:132]

1822 sjövägen dit och skickade sin Jungfru
 med gossen till Munkbron; der Mam-
 sell W- fann honom, eller rättare,
 han henne, ty då han fick se hen-
 5 ne, ropade han: Se der Mamsell
 som följde Mamma! Och inom 1/4
 timma hade vi honom åter. Sedan
 släppte han ej Mammans hand, ute
 på gatan, mera. Mids. aftonen,
 10 som var Söndag, gingo vi i Clara
 Kyrka, och besökte efter Gudstjen-
 sten Svenskes graf. Linder gick
 sedan att uppsöka Skultenska hu-
 set, der Fru Löwenstedt förmoda-
 15 des ännu bo. Der utanföre mötte
 han ett fruntimmer, af hvilket han
 erhöll alla de upplysningar han be-
 höfde. Hon viste nemlⁿ ej allenast
 underrätta att Fru Löwenstedt nu ha-
 20 de flyttat till Kungsholmen och bodde
 hos sin Bror, Asses. Norlin, hvars
 address hon uppgaf, utan äfven att
 Fru L- jemte sin Dotter, Bror, och
 tillkommande måg, Controlleuren
 25 Limnell, nu vore ute på ett ställe,
 vid namn Skuggen, norrom Djur-
 gården. Nå, Mamma, sade Linder,
 då jag nu, på stående fot, fått en
 så noggrann rapport, så lät oss gå

[IV:133]

- 1822 dit! sagdt och gjordt! Albert blef
 bjuden af Källarmästaren der vi bodde,
 att tillbringa aftonen med hans jemn-
 årige Son som hade lika namn, och
 väl var det, ty han hade visst tröttnat 5
 under den långa promenaden. Emedan
 Djuhrgården nämndes i den anvisning vi
 fått, låto vi ro oss dit, men vid efter-
 frågan, fingo vi då veta att vägen till
Skuggen gick från Ladugårds Landstullen, – 10
 Vi fingo således göra en lång omväg,
 men promenaden var rätt interessant
 förbi Fiskartorpet som påminte om
 Bellmans sånger. Linder började sjun-
 ga: ä-ke det Gudomligt, Fiskar- 15
Torpet, hvad? etc. Då vi framkom-
 mit till Skuggen, gick Linder in på Her-
 regården, och fick af Domestikerne veta
 att Herrskapet gått ut att promera, så-
 som de trodde, till lilla Skuggen, en half 20
 fjerdingväg längre bort. Vi fortsatte
 altså promenaden, och kommo till ett
 litet Landthus, der vi på Bron möt-
 tes af en gammal Herre som kom emot
 oss något häftigt, men sedan Linder 25
 förklarar anledningen till besöket, be-
 mötte oss ganska artigt och visade oss
 sina anläggningar – Vi återvände
 och mötte Sällskapet, som af Dome-

[IV:134]

1822 stikerna underrättades vid sin återkomst,
om vårt besök, hade gått att möta oss.
Linder blef genast igenkänd och presen-
terade mig för dem. Ulla Löwenstedt,
5 en glad och älskvärd flicka, presente-
rade Sällskapet för oss, och slutade
med: "ock denne, H^r Controllör Lim-
nell, min Fästman"! Wi blefvo quar-
bjudna till aftonen. Sällskapet be-
10 stod, utom nämnda personer, af Lim-
nells Föräldrar, och Hofpredikanten
Rogberg, en munter man, med hvil-
ken jag snart blef bekant. Han an-
märkte, att vi voro så godt som slägt,
15 ty, sade han, min Bror skall nu gif-
ta sig med Er kusin^{x)}. Mamsell
Löwenstedt var den gladaste Värdin-
na. Vi tillbragte aftonen gan-
ska nöjsamt under promenader i
20 den sköna omgifningen, och beså-
go Trädgården och rummen i ett
der varande stenhuss, der man vi-
sade oss ett rum med den skönaste
utsigt, der Gust. d. III. plägat vis-
25 tas, och ett annat i samma våning
der Kellgren bodt, och skrifvit

^{x)} Hans Bror, då Semin. Prefecten Rogberg,
gifte sig korrt derefter med Gustafva Fant,
30 Dotter af Profess. Fant i Upsala.

[IV:135]

1822 månet poëm.^(xx) Efter quällen åkte jag i
 Limnells vagn, och Linder med Rogberg,
 till hufvudstaden. Albert hade tagit
 sig bra ut under tiden, till dess det bör-
 jade lida på quällen, då han börjat 5
 sucka och fråga, om han aldrig mera skul-
 le få se Pappa och Mamma.”

Så långt Mammans concept-manuscript. –
 Här möter nu en lucka, till dess återresan 10
 vidtager, hvilken nu ej kan fyllas emedan
 der förekom mindre af händelser, än af hen-
 nes hjertas utgjutelser vid återseendet af
 anhöriga och Vänner. Jag har redan i
 det föregående vidrört det hufvudsakliga- 15
 ste af de förra. Utom de redan omför-
 mälta besöken i Stockholm, hade vi 2^{ne}
 middagsbjudningar der, den ena hos Ban-
 co Commissarien Fant, och den andra hos

20

^(xx) Denna ägendom var på viss tid upplåten
 af Gust. d. 3^{dje} åt Presidenten Edelcrantz, (som
 hette Clewberg innan han blef adlad) Limnells
 Farbror lærer varit gift med en Clewberg, och
 genom dessa släktförhållanden hade halfva 25
 dispositions rätten till Skuggan, som hörer
 till Djuhrgården, kommit i Limnells händer –
 den andra hälften hade han köpt – Limnell
 dog sedan i Cholera morbus. Hans E^{ka} Ulla
 Löwenstedt, med en Son och en Dotter, och en fo- 30
 sterdotter, Lagm. Georgies barn, förestår nu Lag-
 mannen och Fogaten Ahlmans oecomoni, g[eno]m sin
 afl. Man i släktförhållanden till dessa begge hus –

[IV:136]

1822 Grosshandlⁿ Er. Dan. Sundbaum, äldste Bro-
 dren till vår Rect. Sundbaum. Han bod-
 de på Mosebacke, och ifrån hans logis kun-
 de man, genom en trappa, komma till As-
 5 sessor Örnberg, som bodde litet högre, der
 nära intill, och som vi äfven besökte –
 I Vestmanland hade vi vårt hufvud-
 quarter i Löfsta, hos min Svåger, hvars
 helsotillstånd annonserade att många
 10 lefnadsår ej voro att påräkna. Utom det
 vi voro några dagar på Hanöberg, åtföljdes
 vi ock af Jeanette på våra flesta små-resor
 i grannskapet: I Sala logerade vi hos
 Doctorinnan Ahl, under det vi gjorde
 15 besök hos våra Vänner der omkring. – Lilla
 Albert befann sig der mycket väl och med-
 förde äfven derifrån en souvenir. Sedan
 han åtföljt oss vid ett besök till grufvan,
 började han, på Moster Ahls gård, upgräfv
 20 en grop, som han kallade sin silvergruf-
 va – Gumman, som sett hans arbete, pra-
 ctiserade dit en blank Riksdaler. –
 Ifrån Åhlström medförde ock jag en sou-
 venir, i den hagel-bössa, med damasce-
 25 rad och incrusterad pipa, som ännu finns
 quar bland mina gevär – En stark torka
 gjorde denna sommare missväxt på hö,
 och i följe deraf låga priser på hästar,
 hvilket föranledde till mitt beslut att
 30 köpa 2^{ne} sådana för hemresan. Jag erhö

[IV:137]

1822 dem för tillsammans 100 R^{dr} B^{co}, ehuru
 ej mera än 6 år gamla. – En omständig-
 het som jag ej förutsåg, nödgade mig sedan,
 under hemvägen, att byta bort dem, eme- 5
 dan de, som aldrig förut sett någon backe,
 blefvo aldeles ohandterliga i Helsinge-bac-
 karne. De nya vagnshästarne kostade
 mig tillsammans 250 R^{dr} B^{co}. Den ena
 sålde jag sedan i Skellefte och fick mina
 pengar igen. Den andra var det bruna sto, 10
 som jag sedan allt härtills haft i huset. –
 Vi avreste ifrån Enåker d. 2 Aug. och åto rese-
 frukost på Ingbo hos Kapten Ehrenlund, der
 äfven de flesta af våra vänner voro försam-
 lade. Här vidtager nu Mammans jour- 15
 nal igen:

”Söderhamn d. 4 Aug.
 ”Tredjedelen af resan är nu snart gjord, och
 ännu har du ej tecknat något i din dag- 20
 bok” – sade i går min gode Linder – ”Du
 skulle likväl göra Hanna en glad surpris
 och teckna något om vår resa, som nu äfven
 går mindre fort än sidst, och lemnar dertill
 mera tid.” – Han kan nog ha rätt deri, 25
 och det medgifver äfven säkert Hanna –
 men emedlertid – huru svårt är det icke
 att teckna bilder af det närvarande, då
 det förflutna ännu står så lefvande i
 mitt minne. Ännu ljuder i mitt öra 30
 Er sista afskedshelsning, och jag vet knappast

[IV:138]

1822 huru jag kommit hit, ack redan 20 mil från
 mina Vänner! mina välönskningar och
 mitt hjertas innerliga tacksamhet åtfölja
 Er alla. farväl! ack ännu ett farväl! sän-
 5 der jag Er. Mitt afsked denna gång både
 mera sorgligt och mera gladt. Det skulle kan-
 ske ej varit det förra, denna gång, om icke
 åtanken på min ende, älskade, Brors sjuk-
 lighet sväfvat som ett tungt moln öfver det
 10 saknade Löfsta. Min blick emot fram-
 tiden var nu mera ljus och mindre oviss.
 Vid sidan af en Make, hvars bepröfvade
 ömhet jag nu mera värderar än den nygif-
 te mannens artighet – och med glädje blickade
 15 jag på min lilla Albert och tänkte med en
 Mors längtande hjerta på de hemmava-
 rande. Då mina känslor något lugnat
 sig, och sedan jag vid Rune-hällen sagt
 ett förnyadt farväl åt mina älskade Brors-
 20 barn och deras aktningsvärde Lärare,^(x)
 sade Pappa: Du kunde ju, om du orkar,
 Mamma, och för att förströ oss, läsa litet
 utur Engelmans dagbok. – Jag läste,
 i början utan deltagande, men då jag, un-
 25 der fortsättningen, läste följande:
 ”Aldrig i detta lifvet får jag en sådan stund
 mera – Först då, när vi inträda ur den mör-
 ka grafven in i evighetens klara ljus, igen-

30 ^(x) Harald Löfstedt, som följde oss till vägs ifrån
 Ingbo.

Makarna Linders förstfödde son Johan Albert Linder (1816–1878) vid sex års ålder. Hans sjätte födelsedag i juli 1822 inföll när han som den enda av barnen fick följa med föräldrarna på deras resa till Stockholm och moderns hembygd kring Västerlövsta. Under resan försvann han tillfälligt i Gamla stan, där han bad en kvinna följa honom till hans mamma och uppgav: "Jag heter Albert Linder och har kommit hit på sjön, ifr. Norsjö, och reser till Upsala att bli Student" (s. IV:131). J. A. Linder. Arkiv och specialsamlingar, Umeå universitetsbibliotek.

Runstenen Stora Runbällen i Västerlövsta socken, ungefär en mil norr om kyrkbyn (nuvarande Heby) nära gränsen till Enåker. Vid sitt besök i hembygden år 1822, då hon träffade brodern Georg Fredrik Fant, tog Fredrica Linder avsked av dennes barn vid "Rune-bällen" (s. IV:138). Med all sannolikhet åsyftas just Stora Runbällen som är belägen vid ett vägskäl. Foto: Gösta Persson.

[IV:139]

- 1822 känna hvarandra, och sjunka i hvarandras
 armar, då först skall jag säga: denna salig-
 het hade jag redan en gång på jorden.”
 då blef min röst osäker, mitt öga tårades
 och boken nedföll ur min hand. – 5
 Vi kommo till Nora, Huddunge på aftonen. Om jag
 ej blygts att resa förbi Pastor Carl. Joh. Almquist, så
 hade jag gjort det, ty jag var i denna stund
 ej fallen att förnya gamla bekantskaper.
 Emedlertid rullade vagnen in på gården, 10
 och jag måste hämta contenance för att
 presentera mig och de mina för Frun,
 som äfven erinrade sig att vi sett hvar-
 andra förut hos hennes Morbror, Bruks-
 Patronen Levin. De bådo oss välkom- 15
 na. Under samtal med Frun^x fick jag
 äfven den interessanta underrättelsen att
 hon var född i Skellefte, der hennes för-
 äldrar ännu lefva, och derifrån hon, vid
 8 års ålder kommit ut i verlden. Hon är 20
 äfven litet slägt med prosten Grape. Pa-
 stor Almquist hade äfven, såsom Regiments
 Pastor vid Westmanlänningarne, varit i
 Skellefte – Vi blefvo altså snart hemma-
 stadde med hvarandra, och vi bjödos quar 25
 öfver natten. Morgonen derpå fortsattes
 resan, sedan vi emottagit bref till hen-
 nes föräldrar, tacksamma för deras ut-
 märkta godhet och välvilja emot oss.
 Vid middagstiden kommo vi till en stor 30

^x Hedvig Christina Wikström

[IV:140]

1822 äng der folket bergade hö. Linder steg
 af och frågade om det var deras eget, och
 något deraf kunde få köpas åt hästarne.
 Han hänvisades till Fogden, en ung man,
 5 som kom gående till stället och med artig-
 het beviljade vår önskan. Vi gingo nu
 till en hö-lada, der vi ur vår välförsedda
 matsäck spisade middag, och till dessert
 åto körsbär och krusbär från Enåker.
 10 Ängen tillhörde en gård, som lyder un-
 der Gysinge Bruk. Fogden sade sig
 hafva åtföljt Bedoir till Molnebo, och
 efter ett år återvändt hit. Det glädde
 mig att åter få språka om Löfsta. – Vi
 15 öfverforo sedan Dal-elfven 2^{ne} gånger,
 och anlände till Hedesunda prästgård,
 derutanföre vi höllo, medan Linder gick
 in med Majorskan Sjöbergs bref, som
 lemnades till en piga på gården, men i det
 20 samma kom Frun i huset och anhöll myc-
 ket artigt att vi skulle komma in, och
 spisa afton hos dem. Vi sade våra namn
 och blefvo snart bekanta med dessa, efter
 gamla verldens sätt, goda och gästfria män-
 25 niskor. Våra hästar förplägrades i stal-
 let, vagnen inskjöts i vagnslidret, och
 på någon resa vidare den dagen fick ej tän-
 kas. Sällskapet, utom kyrkoherden Hå-
 dén och hans Fru, samt en Son, bestod af
 30 en gammal Mams. Thedenberg, Fruns Syster,
 och en Fru Becker, med Dotter, ifrån Gefle

[IV:141]

- 1822 alla glada och hyggliga mskr. Kyrkoher-
den påminte sig ganska väl Gret-Sofi
ifrån den tiden hon var i pension i Gef-
le. Han omtalte huru hon en gång på en
auction af barnslighet bjudit på en bok, 5
då klubban fallit, och en stor foliant pre-
senterats henne, dervid hon varit färdig att
gråta af förskräckelse. Håden hade då ta-
git ropet på sig. – Jag kan ej beskrif-
va med hvilken hjertlighet vi här blefvo 10
bemötta. Morgonen derpå, d. 2 Aug.
sedan vi frukosterat, afreste vi, och Albert
fick nu äfven ett ansenligt förråd af
bär som den vackra Mams. Becker ploc-
kat. På e.m. kommo vi till Gefle. Vi 15
höllo på Gästg. gården, och hvilade en
timma under det Linder sökte upp kap-
ten Petrè för att lemna honom ett bref.
Petre följde tillbaka och complimen-
terade mig, såsom gammal bekant. Vi 20
reste sedan våra färde. Jag hade nu in-
ga Vänner der, men jag betraktade dock
med rörelse de gator på hvilka min Far
i 14 år vandrat. Få hus lära sedan den
tiden vara quar – nu är allt nytt och glän- 25
sande och en ny generation rör sig der.
Vi stadnade vid Trödje, öfver natten, och
morgonen derpå, d. 3. Vore vi i god tid ute,
hvilade hästarna vid Bäck och åto mid-
dag, hvarefter resan fortsattes till Mo- 30

[IV:142]

1822 Myskje. Vägarne blefvo nu allt mer bac-
 kiga. Linder, och stundom äfven jag, pro-
 menerade oppføre de största. Deremellan
 föreläste jag, då vägen var jemn, ur
 5 Quinctius, Hejmerand von Flaming och
 lilla Albert somnade vid Lecturen, under det
 han stödde sig vid den stora runda asken
 som, fylld med proviant, stod jemte ho-
 nom på framsätet. Pappa kallade
 10 honom Albert vid urnan, efter en
 bok i Hannas bibliothek. I Mo myskje
 hade vi ett godt och brillant nattherberge,
 samt ypperligt Caffé på morgonen, då
 vi reste vidare hit till Söderhamn 5/4
 15 mil, der vi togo in hos Handelsman
 Wallgren, Linders gamle Bekant, som
 nu var bortrest på Marknad, men hans
 Fru emottog oss vänskapsfullt. Linder
 gick i kyrkan, och gjorde der altar-tjenst,
 20 och återkom, med Kyrkoherden till sällskap.
 Jag vet ej ännu om vi komma att resa
 härifrån i afton –

Kungsgården d. 5 Aug.

25 Under min conversation i går med en
 Mamsell hos Fru Wallgren, kom hon
 händelsevis att nämna Alfta – der har
 min Farfar varit pastor, inföll jag – och
 min Far är född der! ”Känner Fruen då
 30 prosten Österman”? Ej personligen, men

[IV:143]

- 1822 genom min kusin Lovisa Hedquist, som
i deras hus blifvit uppfostrad tillika
med deras enda dotter. ”Denna Dotter,
genmälte hon, Demois. Österman, bor
nu här i staden, der hon har egen gård. 5
Hon är nu 30 år gl. och har afslagit flera
anbud, emedan hon ej tänker gifta sig.
Jag beslöt nu att göra henne ett besök,
emedan det kunde roa henne att höra
något om sin ungdoms vän. Jag fann i 10
Mams. Österman ett bildadt och mo-
dest Fruntimmer, som rätt mycket interes-
serade sig för sin barndoms vän, till hvilken
hon, genom mig rätt hjertligt helsade. –
Sedan vi druckit Thé, återvände vi. 15
Linder skref norrut, och jag söderut –
Derefter afreste vi hit, sedan vi med
mycken godhet blifvit omfattade af vår
gästfria Värdinna. Här ha vi nu hvi-
lat rätt godt. Utanföre våra fönster är 20
en sten upprest till åminnelse af Gust.
d. 1stes besök och sammanträde med all-
mogen härstädes. –
Medan vi ännu quardröjde på Kungsgår-
den, såg jag en sjuk, medelåldrig man, 25
med en käpp i hvardera handen, ingå i
Rummet näst intill, och då Linder korrt
derefter gick förbi hans öppna dörr, hörde
jag honom helsa bekant. Det var en

[IV:144]

1822 Magister ifr. Öregrund, som uppehållit sig
 här för att dricka brunn för nervsvaghet.
 Han nämnde för Linder att vår Smör-
 bytta, som återföljde med båten, var till-
 5 vara tagen och förseglad, i förväntan på vår
 återkomst. Linder gaf nu honom en
 skriftlig anvisning på byttan, som vi
 nu ej behöfde. Den stackars mannen
 var så svag att han knappt förmådde sti-
 10 ga upp; hans ansigte blekt och kroppen
 darrande. Då han hörde nämnas mitt
 namn, sade han sig 1808 hafva genom-
 gått Seminarium i Ups. och spiset
 hos min Bror Jul-dagen. I anseende
 15 till sin sjuklighet hade han nu ej kunnat
 tjenstgöra vid Församligen, utan vore
 nu Skol-Lärare i Öregrund, med 9 T^{örs}
 lön. Hans namn var Cordin. Af
 honom erhöll jag underrättelser om Jons-
 20 son, till hvilken jag helsade. Då vi
 gingo sade han: "Herrskapet har satt
 mig i en förbindelse, som jag icke
 här i verlden lärer kunna betala" – Jag
 var rätt glad att vår Smörbytta kom
 25 i så goda händer – På Kungsgår-
 den hade äfven andra resande hvi-
 lat öfver natten, som nu genom oss
 beställde hästar på nästa gästgif. gård –

[IV:145]

1822 der de hunno på oss. Lille Albert gjorde snart bekantskap, under det jag satt i nästa rum, plågad af hufvudvärk, och Linder gått ut att uppgöra ett häst-byte med en Helsing-Bonde. Våra Sala-hästar voro ej vane vid backar, der de ej kunde hållas i styr, utan sprungo i carriere, hvilket i sanning ofta såg rätt förfärligt ut.^{x)} Jag blef nu lika rädd för färden utföre backarne, som under förra resan att fara uppföre. Det är med den svage hästen i den physiska som för den svaga människan i den moraliska verlden, tänkte jag för mig sjelf – Då hvi i olyckans stund saknar styrka, går det ofta baklänges i djupa afgrunder – eller rusar hon i medgången, med lösa tyglar, sin ofärd till möte. Linder tillbytte sig nu ett stort brunt sto, 3 år gammalt, med betydlig mellangift, och när nu denna förspändes, jemte Pollux, så såg han ut som en liten fåle, och måste gallopera då den andra gick i traf. Linder bytte derföre äfven bort denne på nästa gästgifvaregård för en stor mörk brun häst, litet äldre än stoet. Vi hafva således nu ett par ansenliga

5
10
15
20
25
30

^{x)} Våra 2^{ne} hästar köptes i Sala för hemresan

[IV:146]

1822 vagns hästar, hvilka af Bönderna beundras – men som alltid ett namn biddrar att upphöja förtjensten här i verlden, så ha vi, de Hanöbergska
 5 Trafvarne till ära, gifvit dem namnen Flora och Florentino ^{a)}. Den sednare har i en batalj fått ett ärofullt ärr på Länden af en Björns ramar. Det höga paret vill aldeles icke äta
 10 hafra, den vi derföre försållt, och hö fås nu ock för bättre pris, ju närmare vi komma norrut. Genom det uppehåll som hästhandeln gjorde, måste vi stadna på Iggesund, dit
 15 vi anlände midt i natten. Efter lång väntan erhöles ändtelⁿ rum i ett nära beläget hus, men hvarken hö eller vagnslider fanns. Medan jag och Albert hvilade måste altså
 20 min stackars Linder patrouillera, emedan han ej vågade lemna både hästar och saker utan vård – Den 6te i god tid fortsattes resan till Huddiksvall der vi körde in hos
 25 Dahlboms – Annette igenkände mig ej straxt, hvilket ej var så underligt, efter 11 år – men då jag nämnde mitt namn, omfamnade hon mig

30 ^{a)} De bägge bortbytta hästarna hette Castor och Pollux

[IV:147]

- 1822 med glädje och frågade efter sin älskade Betty.^{x)}
 Jag framförde Åkermans helsningar och bref
 och någon vidare resa den dagen, kom ej
 i fråga. På e.m. voro vi bjudna till
 Annetts stjuv-föräldrar, Apotekarn Sö- 5
 derberg, de samma personerna som vi
 på 2^{ne} Gästgif. gårdar förut träffat – Säll-
 skapet tillbrakte aftonen i en skön träd-
 gård utom staden. Erica Djurman är
 en vacker och älskvärd flicka om 17 år. 10
 Hon talte med ömhet om sin Syster Betty .
 I ett vackert lusthus serverades Thé och
 dricksvaror, samt andra förfrisk-
 ningar. Fru Söderberg hade ett ung-
 domligt utseende, men måste, för gikt, 15
 nyttja kryckor. Med saknad skildes
 vi derifrån, och på återvägen prome-
 nerade vi genom Staden som har bre-
 dare gator och bättre Läge, än Söder-
 hamn. Dahlboms bebodde ett vac- 20
 kert hus, med fri utsigt öfver segel-le-
 den. Den 7de om morgonen afreste
 vi uppfyllde af tacksamhet emot
 vårt goda Värdsfolk, och anlände sent
 på aftonen till Gryttje, rätt trötta och 25
 sömniga. Under vägen föreläste jag

^{x)} Betty Djurman, Syster till Fru Dahlbom
 och gift med en Handlande Åkerman i Sala,
 som sedan bankruterade, och är längesedan död. 30

[IV:148]

1822 ur Quinctius, och intet märkvärdigt
 föreföll. För första gången fingo vi
 nu hö, utan att vägas, och nattherber-
 get, höet inberäknadt, kostade ej me-
 5 ra än 32 sk – förut hade höet betalts
 med 24 sk Ltt^{det}. Nu sitter jag på
 Maj Gästgif. gård, och tecknar detta.
 Vi äre nu i Medelpad, och inom
 Hernösands Stift – Så nära kunde
 10 jag altså en gång komma Er, att jag
 på en vecka, med egna hästar kunde
 komma till Löfsta.
 Den 8de kommo vi till Sundsvall, som
 ännu icke aldeles uppstådt efter bran-
 15 den, men har breda gator och ett
 mycket stort Torg. Vid det vi foro
 deröfver mötte vi en Rådm. Graf-
 ström, och litet efter det vi kom-
 mit på Gästgif. gården, ankom
 20 bjudning från honom till resefrukost
 följande dagen. Der funno vi ock
 hans Son, Lector Grafström, och
 hans unga Fru, född Franzén, samt
 25 Comminister Hellberg, Linders Gym-
 nasii-kamrat. Att vi i ett så in-
 teressant sällskap hade rätt roligt,
 behöfver jag ej säga. Den unga Frun

[IV:149]

1822 var rätt intressant och anspråkslös. Med
 Herrarne hade Linder gammal bekantskap.
 Vi afreste middagstiden ifrån Sundsvall och
 ankomma följ^{de} f. m. till Hernösand, der vi
 körde in hos vår förre Vård, Rådm. E. Walan- 5
 ger. Men som hans Fru var bortrest, gingo
 vi på visit till Consist. Notarien Nenzén
 der vi blefvo vänskapsfullt emottagna –
 Sedan besökte vi Biskop Almquist, men
 funno honom icke hemma. Vi återvände 10
 till Nenzens, som bjudit oss till aftonen,
 och der vi äfven blefvo öfver natten. Mor-
 gonen derpå, som var Söndag, uppvaktade
 åter Linder, hvarefter vi bägge bjödos till
 middagen. Samlingen skedde kl. 2. Jag blef 15
 med mycken artighet af Biskopinnan införd
 i förmaket, som redan var uppfyllt af för
 mig okända Herrar. Dock hade jag den
 surprisen af der träffa en gammal bekant,
 förste Landtmätaren Möller ifrån Sala, der han 20
 bodde på samma tid som jag; och han var
 nu rätt intresserad att erhålla underrät-
 telser derifrån — Nu inträdde äfven Bisko-
 pen, och jag skulle ej, utan att synas för mycket
 egenkär, kunna beskrifva den utmärkt vän- 25
 skapsfulla godhet, hvarmed han bemötte mig.
 Vid bordet satt jag mellan honom och Baron
 Otto Mörner som hade Biskopinnan vid
 andra sidan – Utom Prostinnan Merkel
 voro ej flera fruntimmer vid bordet, der 30
 gästerne utgjorde omkring 40 personer,

[IV:150]

1822 deribland unga präster som nu blifvet ordi-
 nerade. Conversationen var högst liflig och
 5 interessant. Biskopen proponerade skålar-
 ne, dervid vi icke blefvo glömda. Med
 särdeles deltagande underrättade han sig
 om min Bror och hans famille, Rect. Åhlström,
 med fl. och bad mig till dem alla framföra
 hans helsning. Utan någon från vår sida
 gifven anledning yttrade han sin önskan
 10 att framdeles kunna vara Linder nyttig vid
 fråga om befordran. Sedan vi druckit
 Caffé och jag tagit afsked af Biskopinnan,
 förde hon mig till Biskopens rum i ett
 hus nära intill. Här togo vi med innerlig rö-
 15 relse och tacksamhet afsked af den ädle
 Mannen, och ännu då vi gingo öfver går-
 den, ropade han genom fönstret: Tän-
 ken någon gång på mig! – – ack ofta, ofta
 med tacksamhet och välsignelse!”

20 Här är åter en liten lucka i manuscriptet –
 Vi hade bestämt oss att resa på e.m. och
 derföre undanbedt oss aftonmåltiden
 hos Biskopen. Men vi hade så när ej
 25 sluppit ifrån Cons. Notarien, som äfven
 återvände med oss, och kallat till sig nå-
 gra personer. Jag måste, mot min vilja,
 poculera med Herrarne under det öfriga
 af aftonen. Ändteligen sleto vi oss löse, så
 30 pass tidigt, att vi nätt och jemt hunno
 till nästa Gästgifvare-gård, der vi hvi-

[IV:151]

1822 lade ut till andra dagen d. 12te – Här vid-
tager Mammass berättelse:

”Vi öfverforo ångerman Elfven på färja, som
gick lyckligt, och kommo middagstiden till 5
Kr. Fogden Holmberg i Nora, som med sin
unga Fru, och Svärfader, Assess. Bergquist, alla
gamla bekanta med Linder, gästfritt emotto-
go oss. Holmberg besörjde alla Biskopens
oeconomiska affairer inom pastoratet. 10
Sedan vi spiset middag, och druckit Caffé, fort-
sattes resan till Nätra prostgård, der vi
quarblefvo till följande dagen hos Prosten
Nordén, som förut varit Biskopens vice
Pastor i Nora. Hans äldsta Dotter skulle 15
vid årets slut, gifta sig med Apothekaren
Bergstedt i Skellefte, och var rätt tracterad af
att genom oss få göra någon bekantskap
med dervarande Societé. Linder tecknade
hennes portrait, hvilket han förut hade 20
låft fästmannen. Som nu Pappa kom-
mit innom en ort der han allestädes hade
bekantskaper, var han ej mera blyg att
köra in i präst-gårdarne. Hästarne, som
i synnerhet befunno sig väl deraf, blefvo så 25
vana dervid, att de vid åsynen af en kyrka
alltid började se åt sidan efter någon
biväg. Albert underlät icke heller att vid
sådana tillfällen utropa – ” Se der är en
prästgård, Pappa”! Wi körde således nu äfven 30

[IV:152]

1822 in hos Prostinnan Delldén Dr Genbergs
 Faster. Sonen hade varit promotions kam-
 rat med Calle Fant, hade sedan varit
 hos Lagman Sunesson och talade med myc-
 5 ken förtjusning om Amelie Graner. Gen-
 berg var ock bekant i min Brors hus, och
 kände äfven mina Vänner på Hanöberg,
 så ett ämne för conversation saknades ej –
 Det är bra roligt att så fjerran ifrån
 10 sina Vänner träffa någon som känner
 och värderar dem. Sedan vi ätit mid-
 dag, fortsattes resan till Grunsunda,
 der Pappa körde in hos sin ungdoms
 bekant, Prosten Lindforss, som han icke
 15 på lång tid träffat. Han var ogift och
 hushållet besörjdes af hans Mor. När
 vi helsat, sade Lindforss – ”nu vet jag
 hvem som blir Comminister i Umeå,
 det blir du, Linder! Han surprene-
 20 rade oss med den underrättelsen att
 Magist. Österberg, som hade andra rum-
 met på förslaget, vid ett tillfälle nyligen
 varit ute och simmat, och dervid fått kramp,
 och drunknat. Som Linder var den en-
 25 da medsökanden, kommer han nu att
 fylla förslaget. Sedan vi frukosterat
 fortsattes resan följande dagen till
 Kyrkoherden Oldberg i Nordmaling,

Bruksinspektör Per Gustaf Sylvander (1767–1844) på Hörnefors bruk. På vägen hem från resan till Stockholm och Fredricas hembygd i Västmanland år 1822 besökte makarna Linder Sylvander och hans hustru, och hade då med brev och hälsningar från släkten i Mellansverige (s. IV:153). På nästa sida ett porträtt av hans hustru. J. A. Linder. Arkiv och specialsamlingar, Umeå universitetsbibliotek.

Bruksinspektör Sylvanders hustru Christina Maria Grafström (ca 1769–1846). På föregående sida återfinns ett porträtt av hennes make. J. A. Linder. Arkiv och specialsamlingar, Umeå universitetsbibliotek.

[IV:153]

1822 der vi äfven voro öfver natten och omfattades
 med vanlig välvilja. Följande dagen reste
 vi in på Hörneforss, med bref och helsnin-
 gar ifrån Inspector Sylvanders Slägtin-
 gar. Värden, en frodig och gladlynt man, 5
 emottog oss på bästa sätt och hans Fru ser-
 verade Caffé. Snart ökades sällskapet med
 Brukspredikanten Norlin hvars Fru var
 halfsyster till Sylvander, och en bekant till
 Pappa, sedan Upsala-tiden. Vi besågo 10
 Bruks kyrkan, en obetydlig byggnad af
 träd, och gjorde äfven ett besök hos Bruks-
 predikanten, der vi drucko husets väl-
 gång i ett glas vin. Sedan vi ätit en
 tillräcklig aftonvard, reste vi, oaktadt de- 15
 ras vänliga bjudning att stadna öfver natten,
 till Sörmjölle der en Tysk Konstnär, Opitz
 hade gästgifveriet. Hvilan stördes af en
 viss inquartering i väggen, och jag ångrade
 nu att jag ej stannade på Hörneforss. – 20
 Den 17de regnade det och hela Horizon-
 ten var mulen. Vi spisade middag på
 Stöcksjön, och kommo på e.m. till Ume, der
 vi reste in hos Doct. Carlsten. Hans Fru
 var borta, men den vänskapsfulle värden 25
 tillät oss ej taga annat quarter. En Mams.
 Montell agerade der Värdinna. Snart
 kom äfven prosten Oldberg dit, och erbjöd
 oss åka i sin vagn upp på landet till

[IV:154]

1822 Doctor Hambræus. I honom fann jag
 åter en Vän och bekant af Fantiska släg-
 ten. Min Far hade han kännit under
 det han var i Gefle; Domprosten, så-
 5 som Riksdagsman vid Norrköpings-
 Riksdag, som de bägge öfvervarit. Äfven
 mina Bröder kände han. Hvad det in-
 teresserade mig att höra den vördnads-
 värda Doctorn tala om dem alla, och
 10 hvad ett låfvärdt minne af älskade an-
 hörigas dygder är för ett dyrbart fi-
 dei-Commiss för de efter lefvande –
 Doctorinnan Hambræus har på våren
 fått slag i ena handen, men var ändå
 15 tämmeligen rask, ehuru hon ej kun-
 de begagna den. De hafva ej egna
 barn, men en adopterad fullväxt
 Dotter, och en liten fosterdotter om 5
 år, yngsta Dottren bland Kyrkoherden
 20 Wattrangs efterlemnade barn.
 Äfven var en Mams. Acrel, Doctorin-
 nans Syster, i huset. Följande da-
 gen åtföljde jag Doctorinnan i kyr-
 kan, en gammal rätt vacker Göthisk
 25 byggnad. Väderleken var äfven den
 dagen tung och regnig. Sällskapet öka-
 des till middagen af Prosten Grape,
 och Comminister Stenberg, samt en Student

[IV:155]

- 1822 som predikat. På e.m. reste vi till
 Ume Stad. Jag mådde ej bra och orka-
 de ej gå ut, utan lade mig, med en bok,
 på Soffan. Linder gick ut och helsade
 på några bekanta. Hos Lagman 5
 Sundelin var stort kalas, och der voro
 de få bekanta jag här hade.
 Den 19de gjorde vi en par visiter, hos
 Lagm. Cygnæus och Lagm. Sundelin –
 Den förres Fru, som heter Boström, och 10
 Linder, äro Sysslingar, och voro bekanta
 ifrån den tiden Pappa var i Lule, der
 hennes Far är Krono Fogde. Vår resa
 blef uppskjuten till kl. 4 e.m. under
 väntan på Doct. Carlsten, som blif- 15
 vit kallad till Öhn, der 3^{ne} mskr
 drunknat, vid det de skulle öfverföra
 Boskap – Hans resa blef dock frukt-
 lös, emedan personerna icke igenfunnos.
 Omsider afreste vi på aftonen och an- 20
 kommo till Säfvar Bruk. Linder hade
 gifvit ritning till predikstol och altar-
 prydnad, som man velat hafva förena-
 de, och gick nu i Kyrkan för att bese
 huru det blifvit verkställdt, dervid 25
 han fann åtskilligt att påminna –
 Vi dröjde hos Inspector Vincent öfver

[IV:156]

1822 natten. Både han och hans Fru voro myc-
 ket hyggliga och välvilliga – Hon hade
 ett fint ansigte men var mycket blek,
 hvilket ej var underligt, då hon under
 5 14 år, som de varit gifta, haft 10 barn,
 deraf nu 8 lefde. Den 20de om mor-
 gonen kom unga Brukspatr. Forssell
 och bjöd oss mycket artigt till midda-
 gen. Inspectorns gjorde oss sällskap
 10 till Herregården, der vi funno gamle
 Brukspatron Forsell och Fru, samt un-
 ga Herrskapet, alla utmärkt artiga
 och gästfria. Måltiden var grann,
 och viner, punch och complimenter
 15 för Linders möda, sparades ej. Den-
 na bjudning rubbade dock vår re-
 se tour, så att vi den dagen ej kom-
 mo längre än till Rickleå, Linders
 födelseort. Gästgifverskan hade
 20 åtskilligt att berätta om pappas För-
 äldrar, och huru hans Far hade skött
 henne, då hon som barn haft kop-
 porna – Vi gjorde en liten prome-
 nad till det ställe der Linders barn-
 25 doms boning stått, hvarefter nu en-
 dast en liten stensättning var öfrig.
 Vi ankommo till Prosten Risberg

[IV:157]

- 1822 i Nysätra till middagen och hade tänkt
att hinna Burträsk till quällen, men
måste stanna på Bygdsiljum, deri-
från vi den 22 om f.m. ankommo till
Prosten Grape, som ännu ej återkom- 5
mit, men blefvo af prostinnan och
hennes bäge Svägerskor vänskapsfullt
emottagna. Gerna hade vi hörsam-
mat Vårdinnans bjudning att stanna
der till följande dagen, häldst prosten 10
Grape väntades hem på aftonen, men
åtanken på vår ännu återstående
färd till Norsjö, afhöll oss derifrån –
Vi reste på e.m. till Skellefte, dit vi
ankommo något sent, men Doctorin- 15
nan Ström, som varit borta på en bjud-
ning, kom hem vid samma tid. Vi
blefvo här med vanlig godhet och vän-
skap emottagna, och tyckte oss nu va-
ra hemma, men ack! vi hade vär- 20
sta biten quar !” –
Så långt fragmenterna af Mammas
Manuscript. Vi hvilade nu blott
till följande dagen, hvarefter den be-
svärliga färden till Norsjö företogs. 25

[IV:158]

1822 Vi saknade nu tid och rådrum att i
 förväg arrangera om båtar och rodda-
 re på de ställen der man kunnat be-
 gagna dem, utan måste, dels gåen-
 5 de , dels ridande följa den gamla
 så kallade ridvägen, som under sista
 åren, under väntan på vägabrytning,
 blifvit aldeles negligerad, och på sina
 ställen var nära aldeles ofarbar för
 10 hästar. Då vi ankommo till LISP-
 träsket, hade vi det missödet att ej
 finna någon båt, utan måste taga
 en biväg till Frautjelns Nybygge.
 Mamma måste då vandra på så
 15 kallade spänger, öfver myror, der-
 med hon icke var van, och som myc-
 ket fatigerade henne. Vi stannade
 på Nybygget öfver natten, och fin-
 go derifrån roddare till Pjesörn, hvar-
 20 efter endast $\frac{3}{4}$ mil återstod att fär-
 das, till dess vi fingo begagna båt
 till vårt hem. Vi hade den glä-
 djen att der återse de våra, friska
 och sunda. Efter den långa resan,
 25 och de sista fatiganta milarne, var
 ock nu hvilan rätt angenäm –

[IV:159]

- 1822 För mig blef dock hvilan icke lång. Redan i Umeå hann mig missivet till predikoprof derstädes, som skulle afläggas d. 8 Sept, eller på den så kallade Marknadshelgen. Vi kommo hem den 25 Aug. och d. 31 begaf jag mig på vägen. Jag hade 23 mil att färdas till Umeå, och begagnade egen häst, för att så mycket mera oberoende och ostörd få bereda mig på min predikan, hvilken jag ej haft mycken tid att tänka på, i Norsjö, der de få dagarne upptogos af stök efter resan och embetsgöromål – Jag ankom Lördagen till Ume, och sedan jag, efter slutad Gudstjenst, spisat middag hos Doct. Hambræus, återvände jag hemåt. Som prof-dagen inträffade på en marknadshelg, så lockade nyfikenheten folket i kyrkan, som var aldeles fullsuten, äfven i fönsterna och på gångarne. – Jag gjorde mig likväl ej stor förhoppning att vinna pluralitet, emedan mina medtäflare voro bägge väl kända i Församlingen, der de en längre tid tjenstgjort, dock helsades jag, vid min afresa, välkommen tillbaka af åtskilliga, äfven af Allmogen. Prosten Old-
- 5
10
15
20
25

[IV:160]

1822 berg var äfven i Umeå, och vid afskedet nämnde han att han hade förordnande att hålla valet, och frågade mig, om han, efter slutadt val,
 5 skulle få requirera en bål på min räkning, och dricka min skål, med några Vänner, om det utfallit till min fördel, hvilket jag naturligtvis ej hade något emot.

10 Valet hölls d. 29 Sept. I början af Oct. erhöll jag skrivelser ifr. Doctor Hambræus och Valförrättaren, prosten Oldberg, hvilken sednare underättade om valets utgång, sålunda:

15 "Värdige Broder och Vän! Mitt värf är fulländadt och resultatet af förrättningen blef, att Edling undfick röster af 20,
 "Häggbom af 26, och Linder af 63 Man-
 20 "tal, brutna tal oberäknade. Jag får då "såsom Vän, uppriktigt gratulera dig "att med en hedrande pluralité komma fram i dagsljuset. Nästan alla
 "Ståndspersoner voro för dig interesserade, i synnerhet Landshöfdingen, som
 25 "voterade sjelf mundteligen, och öfver-
 "var nästan hela förrättningen." – –
 – – – "Du mins väl att vi skämtevis
 "öfverenskommo, att i den händelse som

Erik Gustaf Oldberg (1761–1840), kyrkoherde i Nordmaling från 1816. På hemvägen från Mellansverige 1822 övernattade makarna Linder hos denne (s. IV:152f). Oldberg förrättade samma år det komministerval i Umeå där Linder segrade (s. IV:160). J. A. Linder. Arkiv och specialsamlingar, Umeå universitetsbibliotek.

Övre bilden: Komminister Erik Olof Häggbom (1777–1855), Skellefteå, som 1822 var en av Linders medsökande till komministertjänsten i Umeå pastorat (se s. IV:160). Undre bilden: Häggboms tredje hustru Barbara Catharina Dybr (1790–1871). J. A. Linder. I privat ägo.

[IV:161]

1822 "nu inträffat, skulle jag äga rättighet att
 "bestå en liten Bål, för att dricka din
 "skål. Det har, salva venia, skett i
 "går aftons, dervid Din Frus, och dina
 "välmenande vänner, ej glömdes. Vår 5
 "Vän Sjöstedt bestod kalaset, som an-
 "ten du eller jag måste betala – Det kan
 "komma på ett ut." – – "må nu väl och
 "helsa din söta Gumma med en tredub-
 "bel kyss ifrån den gamle Gubben" etc. 10

Vår önskan att med våra Söner komma
 närmare till en Lärdoms skola, och bebo
 ett ställe, der man, vid behof, kunde
 finna Läkare-biträde, var nu altså 15
 vunnen. Nya omsorger inträdde i
 afseende på en förestående flyttning –
 Jag visste ej hvarest vi skulle få bo,
 i saknad af Embetsgård – En resa till
 Ume var altså af nöden, så väl af den- 20
 na orsak, som ock för att betinga en
 Vicarius, emedan sysslan var att till-
 träda så snart valet vunnit laga kraft.

Hösten var ej gynnande, för obanade
 vägar. När ändtelⁿ Snö kom, voro 25
 myrorna ej frusna, och isarne osäkra –
 Emedlertid företogs resan mot slutet
 af Nov. i sällskap med Mams. Sund-

[IV:162]

1822 ling, som skulle med sin Far och Syster i
 Degerforss samråda, huruvida hon
 skulle få bli quar hos oss, och med-
 följa till Ume. Det var en bedröf-
 5 lig färd till Umeå, öfver Degerforss –
 och under de dagar jag dröjde i Umeå, der
 jag betingade rum hos Österberg, vid
 Tingshusen, och interims Predikanten
 Höglund till Vicarius, regnade det
 10 dageligen, så att jag sedan på återvä-
 gen, som måste tagas efter stora Lands-
 vägen genom Skellefte, åkte med min
 släde endast på grus och flen, och
 på denna färd hade jag min Flora,
 15 som slet rätt ondt. – Mamma, var
 nog orolig öfver mig, under min lån-
 ga frånvaro. – Sen här en skrifvel-
 se från henne till Hanna, d. 8. Dec.

20 ”Din Fanny är nu ensam – endast de
 ”små stoja i yttre rummet. Pappa är
 ”borta, redan 14 dagar. Han reste den
 ”25 Nov. till Umeå, för att bestyra om
 ”sitt blifvande hem, i ett miserabelt
 25 ”före, och sjöarna äro icke heller säkra,
 ”så att min oro under denna tid ej va-
 ”rit liten; men min förtröstan till Gud
 ”har dock styrkt mig. Det har i synner-
 ”het om nätterna varit svårt, då ofta

[IV:163]

1822 "oroande drömmar hafva väckt mig, så
 "att jag sedan ej kunnat somna, och då
 "har det varit svårt. En afton, sedan
 "de små gjort sin aftonbön, och äfven bedit
 "för sin Pappa, sade Albert: men om nu 5
 "Pappa vore död, hvad gjorde Mamma
 "då? Du kan ej tro hvad denna fråga
 "genomträngde mig" – jag menar bara,
 "fortfor Gossen, om nu Pappa farit ned
 "på någon sjö etc? Hela natten omsväf- 10
 "vade mig oroliga drömmar. Jag hade,
 "dagen derpå, tungt humeur, hade föga
 "sofvit och mådde ej väl. Hastigt öpp-
 "nades dörren och Albert inkom spin-
 "gande, och efter honom, Theodor och Herlog 15
 "bärande en korg. "Här är grafven, sa-
 "de Albert och nedstjelppte en stol – "Sänk
 "ner Liket!" Allt detta är barnsligheter
 "och betyder ej något, hoppas jag, men det ver-
 "kar för ögonblicket, och människan är så 20
 "svag!"

Härefter följer en lång karakters
 målning af gossarne, som hufvudsakeligen 25
 innehåller att Albert visade stark ambition,
 fallenhet för puts, men mycken godherten-
 het – Theodor, lätthet för att läsa och fat-
 ta, men envishet i högsta grad, och föga
 fallenhet att dela med sig. Herlog, icke så

[IV:164]

1822 vänlig och förekommande emot andra, men
 Far och Mor innerligt tillgifven; dock vore han ännu för ung att rätt bedömas.
 Efter tjenlig tillrättavisning, i anledning
 5 af ett puts, som Albert gjort sin Bror, Theodor,
 och föreställning af Mamma att det vore
 synd emot Gud, att så göra, hade han
 en stund derefter med bekymmer frågat:

10 "Söta Mamma! jag vet ej huru jag skall bä-
 "ra mig åt för att be Gud om förlåtelse?
 "Jag tog honom" – fortfor hon – "mellan mina
 "knän och förestafvade honom en liten
 "bön, som han läste efter, under det tå-
 15 "rarne runno, och sjönk snyftande i mina
 "armar – Ack! visst måtte Gud med för-
 "låtelse och nåd omfattat Mor och Son!"
 – – d. 15 Dec. " Gläd dig, med mig,
 "min Hanna! Min gode Gubbe är nu
 20 "hemma, ehuru han slitit mycket ondt,
 "och äfven flera gånger varit i lifsfara."

– Till Julaftonen hade vi bjudit Läns-
 man Bjur, Klockaren Olof Pehrsson
 25 samt en Bror till Bjuhr, med deras
 hustrur. Mamma hade haft i com-
 mision att köpa en hatt åt Madam Bjuhr,
 hvilket äfven skett, men hon hade föreburit
 någon orsak, hvarföre hatten, icke medföljde

[IV:165]

1822 för att dermed göra henne en surpris på
 Jul-aftonen. Jag hade uppstoppat en
 quinno figur, som jag placerat på för-
 maks soffan, och som innom kläderna
 förvarade alla våra små Julklappar. På 5
 hufvudet hade hon den ofvanämnde hatten.

Jag väntade posten samma afton, och
 hade imiterat Lands Sect. Gjerdings
 stil vid författandet af en kungörelse,
 som innehöll efterlysning af ett Fruntim- 10
 mer, som gjort en stöld hos Lagm. Cygnæ-
 us (hvarom ett ryckte verkligen var känt)
 och beskref hennes klädsel aldeles sådan,
 som den uppstoppade figurens. Vid po-
 stens ankomst lade jag det, med ett 15
 påsatt Cancelli-sigill förseglade brevet
 i väskan, jemte andra bref både till Bjuhr
 och mig, och förseglade den åter. Vid
 bordet, der ock taltes om den hos Lag-
 mannen skedda stölden, bars väskan in; 20
 jag bröt den och utdelade innehållet. Bjuhr
 läste, bland andra, äfven den nyssnäm-
 nda kungörelsen, och utbredde sig i anled-
 ning deraf öfver de tilltagande brotten,
 då nu äfven Fruntimmer börjat stjäla. 25

Efter måltiden inträdde en piga och
 anmälte att ett främmande fruntim-
 mer ankommit, och vore ingången i För-
 maket – Mamma gick dit, och lemnade

[IV:166]

1822 efter aftal, dörren olåst. Jag tittade i
 den lilla öppningen, och hviskade sedan
 till Bjuhr, att jag ej annat kunde se, än
 att vore den efterlysta personen, och bad
 5 honom sjelf, likasom jag, titta i dörren.
 Mamma satt äfven på Soffan och
 talte högt med sitt främmande –
 Bjuhr öfvertygade sig, under jemförelsen
 mellan figuren, och kungörelsen, att det
 10 hade sin riktighet, och var ej i ringa
 förlägenhet, huru han skulle klost
 och mindst anstötligt fullgöra sin pligt.
 – Ändteligen, efter mycken öfverläggning,
 och sedan jag förklarar att jag ej kunde
 15 lägga hinder i vägen för allmänna säker-
 hetens handhafvande, trädde Bjuhr
 in i Förmaket, och vi andra följde ef-
 ter. Figuren vände hufvudet mot
 Mamma, och hatten skymde ansigtet.
 20 Bjuhr närmade sig, och började fram-
 stamma några ord, då Mamma och
 jag hjälpte honom ur våndan. Men
 den föregående Scenen, under Bjuhrs
 öfverläggning och embets nit i nästa
 25 rum hade kommit honom att svettas.
 Figuren dissecerades och vi fingo alla
 vår andel i bytet. Vårt främmande
 funno sin afton ganska rolig –

[IV:167]

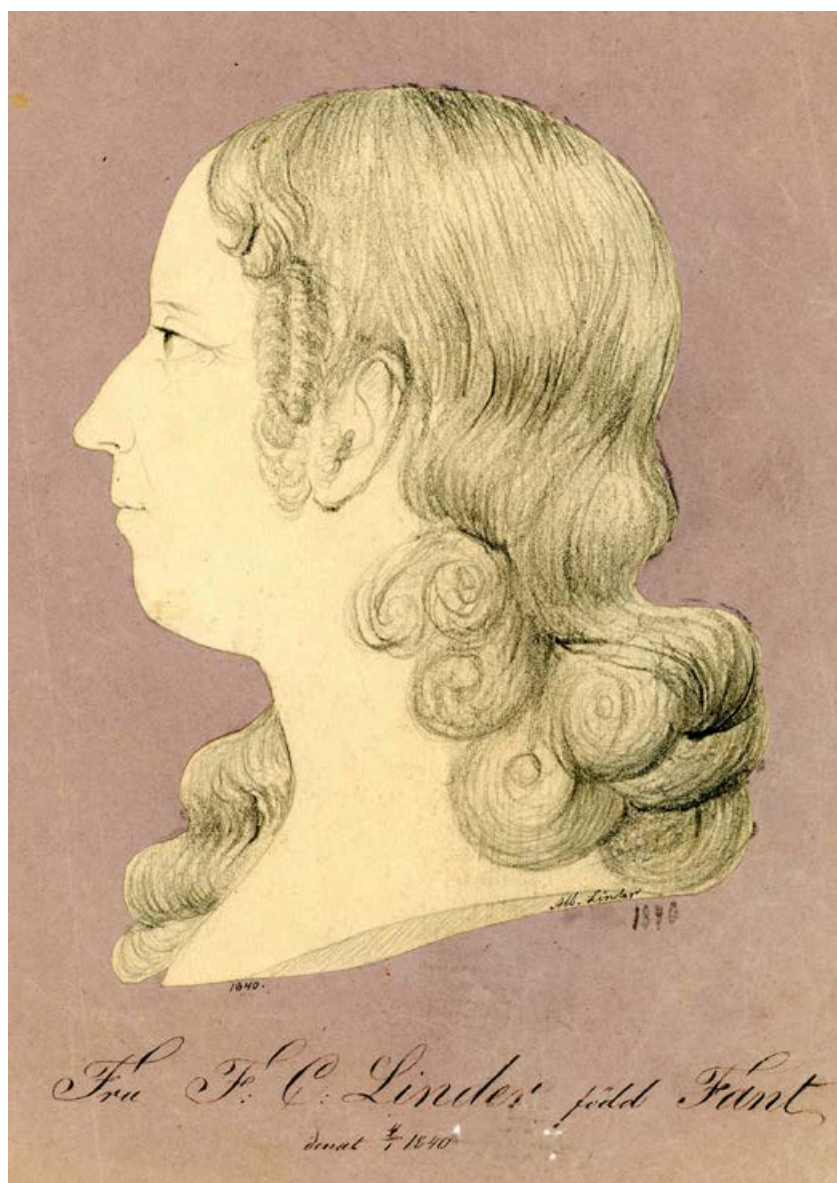
1822 Den sista dagen af året reste Mamma till Hem-
 mingen för att kläda en Brud på Nyårs dagen,
 då jag efter slutad Gudstjenst, reste efter –
 Med undantag af vår Klockare-Dotters bröl-
 lop, var detta det enda, innom församlingen, 5
 som vi bevistade, under den tid jag var i
 Norsjö, emedan jag, ifrån första början tillsa-
 de att jag ej förrättade vigsel annorstädes än i,
 eller vid kyrkan, hvilket hade den följd, att
 de flesta Brud-vigslar skedde i kyrkan. – 10
 – Vid årets utgång skref Mamma till sin
 Vän:

– – – ”Jag sitter nu här i min ensamhet
 och återkallar minnet af detta år, som varit så 15
 viktigt och intressant för mig, och ägt så
 många njutningar för mitt hjerta. Tacksamt
 höjes min känsla till det godas Gifvare, som
 hört min bön, och låtit mig ännu en gång
 innan lifvets afton omfamna mina älskade 20
 vänner och återse min födelsebygd – Tack
 äfven du, min trogna ungdoms Vän, som
 efter så många års skillsmässa, omfattade
 mig med samma ömma tillgifvenhet! –
 Hvarföre kan jag ej i denna stund omfamna 25
 Er alla, och sluta året i Edra armar, goda
 Systrar – Låtom oss nu somna ljuft un-
 der Guds beskydd och vakna i det ingående
 året under förrtröstan på Hans Faderli-
 ga godhet ! – 30

[IV:168]

Johan Anders Linders
MINNEN

Del v

Porträtt av modern Fredrica (1787–1840) av sonen Johan Albert Linder från 1840, alltså samma år som hon avled. Porträttet återgår säkerligen på en äldre förlaga. Arkiv och specialsamlingar, Umeå universitetsbibliotek. Kommissionslantmätare Johan Albert Linders arkiv, handskrift 40E:5, Arkiv och specialsamlingar, Umeå universitetsbibliotek.

Odaterat självporträtt av J. A. Linder. Texten nere till vänster har inget samband med bilden utan har tillkommit i samband med Linders tjänstutövning i Umeå. J. A. Linder. Arkiv och specialsamlingar, Umeå universitetsbibliotek.

[V:1]

Förord.

Sedan jag tillbragt, inalles 12, och tillsammans med Mamma, 9 år i Norsjö, der vi saknade allt bildadt umgänge, de tillfällen oberäknade, då vi gjorde någon utflykt till grannskapet – d.v.s. till Skellefte eller Lycksele – eller fingo besök af vänner eller Resande, flyttade vi, året 1823, hvarmed följande anteckningar börja, ut i stora världen; der vi, ifrån ett solitairt familie-lif, på en gång befunno oss i sällskaps hvimlet vid Länets hufvudsäte, der jag väl förut hade en och annan, men Mamma ingen, Vän eller närmare känd person. Dock blefvo vi allestädes med aktning och vänskap bemötte. Flyttningen var utan tvifvel både af nöden och nyttig. Att sällskapslifvets nöjen likväl icke så högt af oss skattades, att de behagade oss mera, eller ens ersatte oss behaget af vårt lugna husliga lif i Norsjö, derom vittna jemväl de utdrag af Mammas skrivelser som jag härefter meddelar. Härtill kunde väl ock bidraga ökade pligter, omsorger och bekymmer, i förening med Mammas aftagande hälsa.

Jag har äfven här vidrört åtskilliga, äfven mindre viktiga tilldragelser i vår omgif-

[V:2]

velse, ehuru de icke särdeles rört oss, eme-
 dan de dock passerat inom den Societé
 vi tillhört, och inom hvilken I även födde,
 eller hafven framlefvat Edra barna- och ung-
 5 doms år – ja stundom äfven andra dermed
 samtida ämnen som rört våra frånvaran-
 de vänner och bekanta. – Vidare är
 ej något att härom säga. Ni får hålla
 till godo hvad här finnes, sådant det
 10 är – och skulle det till äfventyrs interes-
 sera Er att veta något om den dag då
 jag skref på detta blad, så kan ni af
 underskriften få inhämta, att det är Oscars
 dagen 1841. Vidare kan jag, ock tillägga
 15 att det är 3^{die} dagen efter det vi i vår
 Moderkyrka firade Svenska Kyrkobibelns
 300-åriga Jubelfest, och att jag sitter i
 samma Soffhörn, der Mamma, ofta sutit
 och skrifvit till frånvarande älskade barn
 20 och vänner, och hvarest jag äfven skrif-
 vit det föregående häftet. Vidare kan
 inhämtas af min gårdags rapport till
 Profess. Gfm, som jag här i afskrift
 intar. Den åtföljde en vid samma
 25 tillfälle honom tillsänd Embetsrapport.

Den sista Nov. 1841.

Morgonens Jubel och aftonens sång
 30 I förrgår mig höjde på foten
 Och – fastän med ömklig och linkande gång –
 Jag trodde mig friad från Soten.

[V:3]

Förmätet det var! – Det lärde mig se'n
 Den sömnlösa natten besinna –
 Dock hoppas jag åter—mitt krassliga ben
 Nu synes sig bättre befinna.

5

Men vis utaf skadan omsider jag är,
 Och håller mig derföre stilla;
 Ej något – ej Anders en gång – nu mig lär
 Ur kammar-arresten, förvillla.

10

Rapport jag dock sänder – jag den äfven gör
 Om mig sjelf – Nog häldre jag ginge
 Att klinga med Anders och sjunga en Chör
 Om lyda min känsla jag finge!

15

Ldr

Härpå erhöll jag nyss följande svar:

”Wi bo liksom på hvar sin Ö,
 Så länge drifvan kring oss yrar.
 Blott här och der en skorsten fyrar
 Ett vård-torn likt för nattlig sjö
 Till ledning ur ett haf af snö”

20

25

Och Anders var så stängd i går
 Då stormen aldra vildast råde,
 Att han ej dig – sin namne – nådde;
 Men telegrafen af din vänskap når
 Dock honom och rapport han får.

30

Tack för din helsning! tag ock min

[V:4]

Fast du kan något sen den finna.
 Din fot är sjuk – Din Sånggudinna
 Står dock på goda fötter – sin
 Hon lånar till dess frisk blir din.
 5 Gfm.

Se der har ni dock något i de sista 15 rader-
 na som kan smaka Er – Ändteligen
 kan jag ock berätta Er att det nu Snögar
 10 besatt, och att Er yngsta Syster Sofi,
 efter gifvet löfte till Pappa, att ej blott-
 ställa sin hälsa i valsen, nyss afreste
 till Balen jemte Demois. Ekman, båg-
 ge inbäddade i Profess. Gfms Täcksläde
 15 och anställda under Fru Häradshöfdinskan
 Helledaijs protection – vidare, att Sofi
 B-n är hemma och håller mig sällskap,
 och ändteligen att jag nu erhöll ett kär-
 kommet bref ifrån Löfånger, hvilket för
 20 denna gången afbryter min conversation
 med Er.

Umeå den 1 Nov 1841.

Ldr

[V:5]

1823

1823.

På nyåret besökte jag Lycksele och Arvids-
 jurs Lappmarks Ting, såsom Consist. Ombud.
 På förra stället gällde det f.d. Pastorn i Sor- 5
 sele, Carl Fr. Alenius, som var anklagad för
 missbruk af starka drycker, under en resa
 till Umeå. Länsm. Holmström, som hade
 för afsigt att skilja honom från Embetet, el-
 ler åtminstone från tjensten, hade åstad- 10
 kommit denna rättegång, som börjats vid Ume
 Häradsrätt, fortsattes i Degerforrs, och nu skul-
 le sluteligen handläggas i Lycksele. Alenius
 var utan tvifvel brottslig, men sättet hvarpå
 han behandlades var ovärdigt. Emot ett 15
 heligt löfte af honom, att hädanefter ak-
 ta sig för spirituosa, och värdigt sköta
 sitt Embete, låfvade jag att, i hvad på
 mig kunde ankomma, förhjelpa honom åt-
 minstone till åtnjutande af beneficia 20
 juris. Bland de vittnesmål som i Lyck-
 sele förekommo emot honom var det
 egentligen blott 2^{ne}, deraf det ena Holmströms som fällde.
 Han ingaf sitt skrifteligt, och författadt
 i de smädligaste ordalag, innefattande 25
 jemväl anstötliga och löjliga anecdoter, o.
 s.v. Som jag hade mig bekant att Holm-
 ström varit en verksam angifvare, hem-
 ställde jag till Domstolen, om han icke

[V:6]

1823 kunde, på sin aflagda ed, tillfrågas huru-
 vida han sjelf vore Anklagare. Detta be-
 striddes af honom ock Actor, Landsfiskalen
 Hofverberg, men tilläts, genom särskildt ut-
 5 slag af Domstolen; och hade den påföljd
 att Holmström måste erkänna att han
 varit angifvare. – Rect. Rådström var
 ock ett vittne som afhöordes, och som af H-
 blifvit omtalad såsom närvarande vid de
 10 omtalta tillfällen då Alenius förgått sig.
 Rådströms vittnesmål lydde: "Allt hvad
 jag har mig bekant i detta mål är, att Ale-
 nius förhållit sig sällskaps likt. Wi ha en
 och annan gång helsat på hvarandra, och
 15 jag kan hafva bjudit honom en sup, och
 han äfven mig – mera vet jag ej." – R-
 lät sig föreläsas hvad han vittnat och er-
 kände riktigheten, bockade sig och strök
 på foten och gick att aflägsna sig genom
 20 folkhopen. Då skyndade Actor efter
 honom, lade handen på hans axel, och hvi-
 skade, dock så högt att vi hörde det:
 "Men har icke Farbror sett honom spy
 äfven?" R- vände sig om, bockade för
 25 H-g och sade: "ja! det är ju sällskaps-
 likt det ock!" – Utgången af målet
 blef den, att emedan ett vittne (utom
 Holmström) hade fällt, och det andra

[V:7]

- 1823 (Rådström) hade friat, förklarades Alenius frikänd. Jag hade dock ej länge glädje af min advocatoriska hjälpsamhet, ty Alenius försyndade sig snart igen, och blef ej skonad. – I Umeå hade afledne Länsman Långström att göra med målet. Han, som var mycket koppärrig, och groflemmad, titulerades i ett memorial till HäradsRätten af Alenius, för en ”stor, grottesk, ovaccinerad Vulcanus” – Pastor Stenberg, som var Consist. Ombud, och just icke lernade synnerlig attention åt målet, fick äfven i samma memorial den anmärkning, att ”det syntes som skulle han varit med på Chios” – dermed Alenius ville säga att han vore utan hufvud – Af Tidningsbladen hade nemlⁿ nyss omtalats ett blodbad der, hvori alla Greker blifvit decapiterade – Af denna anledning yttrade Holmström till Alenius, då vi gingo ifrån Tings Salen i Lycksele: Det Consist. Ombud som biträdt dig i dag, lär ej varit på Chios!” –
- Jag var äf. ombud i ett mål emellan Past. Jon Nensén och Holmström, som i följd af ömsesidiga angifvelser och stämningar, hade blifvit fiender. Nensén hade, emot häfdvunnit tillstånd för Lappmarkerne, vägrat att hålla Bönedag å annan tid än på nedra landet, hvilket Holmström beifrade

[V:8]

1823 Nensén hade anlagat H— för det han brukade under Gudstjensten vara i Sakristian, der han sades hafva trugat Kyrkovärdarne att servera honom kyrkovin. o.s.v. —

5 Detta mål lyckades det mig att med Domarens goda minne komponera, så att scandal undveks —

I Arvidsjaur gällde det Kyrkoherden Edin, som var anlagad att hafva förgått sig vid

10 ett sjukbesök. På resan dit åtföljdes jag af Doct. Carlsten, som var kallad såsom vittne. Domaren, som var i delo med Edin, jäfvade sig, och målet uppskjöts till nästa Ting. Dessförinnan dog Doct.

15 Carlsten, hvars vittnesmål eljest sannolikt hade friat Edin. — Då vi ankommo till Arvidsjaur var det sträng köld. Stället var otrefligt och prestegården, jemte kyrkoplatsen låg i en dal, omgifven af

20 Berg och skogar. Då vi inträdde i vår Kammare, som hade isfäll på fönsterna, utbrast jag: ”Den som måste bo här, och ej kan eller vill arbeta, lär väl ta sig före att suppa!” — Platsen för den nya kyrkan var ej stort bättre vald. Också hade en Skörling, dervid, å Consistorié vägnar fungerat! — Förkyld af kalla sängkläder i Arvidsjaur, sjuknade

[V:9]

- 1823 jag under vägen hem, men blef dock snart
återställd. Samma vinter, i Febr. Månad,
ådrog jag mig äfven en förkylning vid ett sjuk-
besök innom Burträsk Socken, dit jag gick
på skidor i sträng köld och urväder, 3 mil, 5
och öfver en stor sjö, der vattnet stigit upp
i snön, emedan isen sjunkit under snö-
massorna. Min vägvisare tröttnade, hvil-
ket gjorde att äfven jag måste stadna flera
gångor, ehuru svettig, hvarigenom jag, i an- 10
seende till den kalla stormen på slätten,
blef genomkyld. Min goda natur segra-
de likväl äfven den gången, och jag blef
snart frisk, fastän jag, ännu icke återställd,
nödgades tjenstgöra en Bönedag. – 15
Under vintren afsändes några flyttnings-
lass med meubler och husgeråd till Umeå.
Jag lät göra slädar i Norsjö, för detta än-
damål, hvilket sedan kommit mig till
pass, så att jag ej behöft låta göra såda- 20
ne i Umeå, der de äro af sämre beskaf-
fenhet. I Mars månad reste vi till Skel-
lefte och togo afsked derifrån. En vecka
efter Påsk kom Hasselhuhn, som var
utnämnd till Interims predikant efter 25
mig, upp till Norsjö. Vi uppgjorde köp
om åtskilligt, som var honom nödigt, och
jag kunde umbära. Min lif-häst lem-

[V:10]

1823 nade jag äfven, hvilket jag nog sedan ångra-
 de. Han lærer icke heller haft samma
 trefnad i huset, eller H– samma lycka
 till honom, ty han blef ej gammal vid
 5 huset sedan. – Hasselhuhn höll skrift
 och messa, och vi communicerade der för
 sista gången. Vi hade på vår bekost-
 nad låtit bekläda altaret, och äfven gif-
 vit en Mässeskjorta, hvilket ock nu
 10 första gången begagnades. – Då H–,
 efter communionen, i Mässeskrud stad-
 nade för Altaret och jag gick derifrån,
 anmärkte Mamma att hon tyckte det
 af- och tillträdet, i denna stund skedde,
 15 inför Guds ögon! –
 3^{die} Sönd. eft. Påska höll jag min af-
 skedspredikan, och hade sedan till mid-
 dagen alla Grannarna med deras hustrur,
 och åtskilliga bland församlingens he-
 20 dervärda medlemmar, nära 90 per-
 soner. Vid måltidens slut höll jag
 ett litet afskedstal, och med innerlig
 rörelse skildes vi från dessa goda män-
 niskor. – Den 16 April på e.m. afreste
 25 vi från Norsjö, och togo vägen öfver Deger-
 forss till Umeå. Sjelf körde jag förut
 med mitt bruna sto, och Theodor i knäet –
 derefter Mams. Sundling med Albert

[V:II]

- 1823 och Herlog, i den breda släden, som sedan
 hedrats med namn af Fårketten, der de
 hade ett höns-bur framför sig, hvilket
 mycket roade Herlog. Derefter Mam-
 ma i en Korilanta, och sidst ett bagage- 5
 Lass – d. 20, en lördags afton ankom-
 mo vi till Umeå, utan andra äfventyr,
 än att Mamma stjelpte på Hissjö-he-
 den, dock utan att skada sig. I Umeå
 togo vi in hos Österbergs, eller i nuvaran- 10
 de Regim. Skrif. Leanders gård, der vi
 bodde någon tid. – De första veckorna
 saknade vi vår Ladugård, som lemna-
 des i Norsjö, der Hasselhuhn fick be-
 gagna mjölken, till dess våra kor, i 15
 Juni månad ankommo, under anfö-
 rande af vår förut omtalta Ladugårds-
 piga, Eva Magl. Noring. –
 Jag bör väl ej med tystnad förbigå, att,
 då jag, i Mars 1822, reste till Skellefte, möt- 20
 te jag en Häradshöfd. Stridsberg, som
 af Regeringen var sänd för att under-
 söka hvilken den der Mams. Björk-
 man, som vistats hos oss 1820, och äfven
 1821 midsommars tiden varit i grann- 25
 skapet, kunde vara, och hvilka
 de politiska afsigter kunnat vara,
 för hvilka hon möjeligen varit en agent.

[V:12]

1823 Jag glömde anföra detta på sitt ställe.
 En Tullförvaltare, Baron Lybecker, hade nem-
 ligen anmält på högre ort, att en Rysk
 Lots Lieutenant 1819 om hösten hade
 5 cottigerat kusten af Westerbotten, och lå-
 tit Landsätta en person, som först någon tid
 hållits hemligen dold i Skellefte, och
 sedan vistats in cognito hos oss ½ år –
 Vidare hade samma Lieutenant i Ju-
 10 nii månad 1820 kryssat utanföre Skel-
 lefte, och sedan öfverfört samma per-
 son till Finland. Ändteligen hade han
 åter, sommaren derpå, 1821, landsatt
 och åter öfverfört, efter några dagars
 15 mellanstånd, samma person igen. –
 Detta allt syntes nu Vederbörande myc-
 ket misstänkt. Det lyckades mig dock
 att öfvertyga S— derom, att hon ej
 var någon politisk person, och att
 20 fäderneslandets lugn, genom henne, på
 intet vis varit hotadt –
 Den 27 Apr. Som var 2^{dra} Bönedagen gjorde
 jag min intr. pred. i Umeå. – Sedan gjor-
 des ock våra inträdes-visiter i åtskilliga
 25 hus, dagarne före Maji. Den 1 Maji bör-
 jade de då ordinaira Maj-kalasen,
 först hos Doct. Hambræus; dagen efter
 hos Past. Stenberg. Den 3^{die} hos oss,

Porträttmedaljong av kyrkoherden i Umeå landsförsamling, teol. doktor Olof Hambræus (1749–1833). När Linder kom till Umeå som komminister 1823 blev Hambræus hans överordnade. Under perioden 1789–1812 tjänstgjorde Hambræus som kyrkoherde i Jomala på Åland, men efter rikets splittring 1809 önskade han en befattning inom Sveriges gränser; varför han 1811 utnämndes till kyrkoherde i Umeå pastorat. J. A. Linder. Arkiv och specialsamlingar, Umeå universitetsbibliotek.

Baron Fredrik Adolf Fock (1792–1859) på Hartvigs kaptensboställe, Grisbacka, Umeå landsförsamling. Han var en av makarna Linders bekanta när han tjänstgjorde vid Västerbottens regemente och bjöd hem dem vid minst ett par tillfällen (s. V:35, V:217). Fock fick majors avsked 1828. Året därpå flyttade han med sin familj till Södermanland. Han hade tidigare varit förlovad med prästdottern Lovisa Ström, Skellefteå (s. IV:103), men kom att gifta sig med Eva Helena Winblad von Walter (1791–1860). J. A. Linder. Arkiv och specialsamlingar, Umeå universitetsbibliotek.

[V:13]

1823 der likväl, i anseende till våra små rum,
 Sällskapet ej kunde bli stort; Blott Eccle.
 Staten ifr. Stad och Land, Doct. Carlsten
 och några andra Bekanta. Alla voro muntra,
 och efter afton måltiden omringades vi af 5
 Herrarne, med glas i hand, och helsades med
 den bekanta Choeuren: Gubben Noach, med
 för tillfället ombytta namnen af "Gubben
 och Gumman Linder" etc. Den 3^{die} versen
 roade i synnerhet Mamma, som ej hört den 10
 förr. – d. 11 Maji, på Mammas födelse
 dag hade vi ock en liten vald Societé hos
 oss. Den 20de proponerade jag Mamma att
 åka ut och bese prestebordets ägor, och stora
 Nybruket, som min företrädare Khden Ny- 15
 gren bød mig arrendera och köpa, jemte gården. På åter-
 vägen blefvo vi inbjudna hos Stenbergs
 och voro der till afton. Natten derefter,
 omkring kl. 3 på f.m. började Mamma
 må illa. Jag skickade i fyrsprång, efter 20
 Fru Hène, som likväl ej hann kom-
 ma förr än Fredrica Göthilda var född.
 Detta var Mammas lättaste Barnsäng,
 men följderna voro så mycket svårare.
 Det drog länge ut innan Mamma till- 25
 frisknade, och hon var i synnerhet plågad
 af torsk. Doct. Carlsten skjötte henne
 emedlertid med mycken soin, och sjelf trod-
 de hon sig hafva att tacka honom för sin
 den gången återvunna helsa. Hon för- 30
 mådde en tid ej tala, utan hade skrifdon

[V:14]

1823 vid sängen, för att kunna meddela sig, vid behof –

Den 23 döptes Fredrica och hennes Faddrar voro:
 Doct. Hambræus och Fru. Lagm. Cygnæus och
 5 Fru. Brukp. Mårt. Grahm och Doctorinnan
 Ahl. Rect. Sundbaum och Mams. Lisette
 Hambræus, Magist. Boström och Mams.
 Stenberg. Andra dagen derefter sjuknade
 Mamma. Jag hade redan underrättat
 10 våra Vänner i Westmanland om hennes
 lyckl. nedkomst, men Mamma blef af sin
 sjukdom hindrad att skriva. I början af
 Junii skref hon dock några rader, och
 15 undvek dervid att nämna något om sin
 sjukdom. När hon sedan började conval-
 rescera, och Doct. Carlsten förklarade att
 hon var utom all fara, skref hon till Hanna
 d. 16 Jun. ”– – – ”nu vågar jag säga dig
 20 att jag ”med Guds hjälp är på bättringsvägen –
 ”ack hvad denna tiden varit lång och
 ”plågsam! Då jag sidst skref, var jag än-
 ”nu mycket dålig, men Pappa bad mig
 ”ej skrämma Er, och jag teg, ehuru
 25 ”jag mången gång hade velat säga dig:
 ”I evigheten träffas vi åter” – visst
 ”skar det mig i hjertat då jag såg Pap-
 ”pa och de små, men jag bad Gud om
 ”öfverlåtandet af mina jordiska bekym-

[V:15]

- 1823 "mer, och sedan gjöts ett stilla lugn
 "i min själ, och jag tyckte redan att
 "mina kroppsliga plågor blefvo lindriga-
 "re – Så kan en sann förtröstan på
 "Guds Faderliga vård styrka oss till bå- 5
 "de kropp och själ." – Vid denna tiden
 köpte jag Nygrens gård, med åtföljan-
 nyttjo-rätt af $\frac{1}{5}$ i stora Nybruket, för
 1000 R^{dr}. Dagen efter det handeln
 var afslutad hade jag den surprisen att 10
 erfara det han på samma dag arrende-
 rat bort Nybruket på ett år, för 30 R^{dr}
 och låtit taga ur dubbla fönstren och
 bortföra dem. Jag lät det passera. –
 Min Vicarius, under föregående half- 15
 året, efter det jag erhållit fullmakten,
 Intermins Predikanten H-, åt hvilken
 jag afstått halfva lönen, förstod rätt väl
 att se sig till godo, vid redovisningen, af uppbörden
 hvilket ock fick passera – 20
- Korrt efter det jag kommit till Umeå, an-
 kom en Kurir ifrån Norsjö, tvärt öfver Landet,
 med handlingarne rörande tvisten om
 vägusträckningen. Vederbörande i Skellefte
 hade nemlⁿ låtit bli att communicera 25
 Norsjö Boerne sina underdånige besvär,
 till dess jag hade rest, för att, såsom de
 trodde, sätta dem i förlägenhet i afseen-
 de på förklaringen, sedan jag flyttat

[V:16]

1823 derifrån – men de hittade ändå på råd,
 såsom nyss nämndes, och sökte upp mig här,
 samt väntade medan jag upsatte conceptet
 till den underdåniga förklaringen. Den-
 5 na gång voro likväl besvären anständigt
 och med omsorg och hållning författade, så-
 som det sades , af Lagm. Kjellerstedt. Men
 jag hade likväl fördelen af sjelfva sakens
 rättvisa, hvilken ock segrade, så att
 10 vägen ändteligen måste göras färdig,
 och har Capell församlingen många gån-
 ger sedan, då någon träffat mig här i
 Ume, tackat mig för denna för dem
 så nyttiga acquisition, hvilken ock un-
 15 der de följande svåra missväxt åren,
 kom dem väl till pass, för deras varors
 nedforssling, och för transporten dit af
 undsättnings spanmål och säd –
 Vid det jag afflyttade ifrån Norsjö, lemnade
 20 jag der nedanstående anteckning.^(**)

^(**) Under det Doctorn och Contr. Prosten Ni-
 col. Ström, som år 1800 tillträdde Skellefte
 Pastorat, var Församlingens kyrkoherde, väck-
 25 tes fråga om uppbyggande af ett Capell i
 Norsjö , vid tillfälle af det prästmöte,
 som Biskop Nordin höll i norra Syno-
 dal Laget. När sedan h.t. Fältprosten
 och Khden i öfver Calix, Joh. Gust Borin, som
 30 då var Adj. Past^s i Skellefte, höll husför-

[V:17]

1823 Efter denna digression, låtom oss återgå till U-
meå – Midsommars dagen blef mammas kyr-
kogångs dag, då vi bjödo främmande, som blef-
vo till aftonen. – Den 29de, Pehrs-mässoda-
gen var det bjudning till Baggböle af Herrar- 5
ne, Kamr. Lundmark och Kr. Fogd. Pehr Forsell,
samt bal på aftonen. Dagen derpå reste jag
till Lycksele på Boupteckning efter afl^{ne} Kr.
Fogden Lindahl, hvilket hösten förut omkom-

10

hör i Norsjö, androgs detta ärende till öfverlägg-
ning, och en ansökning uppsattes, underskrif-
ven af alla som ville deri deltaga, till Consisto-
rien i Hernösand. I anledning deraf ut-
färdade Biskopen en skriftelig kallelse 15
till den blifvande Capellförsamlingen att
följ^{de} året, d. 6 jul. 1806, med honom samman-
träda i Skellefte kyrka, der Biskopen då äm-
nade hålla visitation. Wid detta tillfälle
grundades den nya Församlingen, på sätt 20
dervid hållna protocoll närmare utreder.
De Byar som då deltog, voro: Norsjö, Pjesörn,
Långträsk, Bjuhrsele, Quafvisträsk, Bjuhrträsk, Svan-
sele, Petikträsk, Öhrträsk, Mensträsk, Quammarn,
Raggsjön, Björknäs, Risliden, Hemmingen och 25
Frautjeln. Dessutom följ^{de} Nybyggen: Bastu-
tjern, Tjernberget, Bodberget, Quammarnäs,
Maurliden, Gisträsk, Svartlund, Håltjern,
Afvaliden, Bräntjernliden, Storliden och Brän-
land. Af förenämnde Byar undandrogo sig 30
sedermera Långträsk och Pitikträsk att byg-
ga kyrka och prästegård; dock blef en Bonde
i Långträsk, Lars Johansson, genom rättgång,
ålagd att aflöna Capellpredikanten – Emed-

[V:18]

1823 mit, vid en båtfart utföre en forss i Vindel-
Elfven, och för hvars barn jag åtagit mig

5 lertid blef intet åtgjordt, förr än 1808 och 1809,
då Capellboerne sjelfve, ehuru under påståen-
de krig med Ryssland, på egen bekostnad
samt utan förgången syn, och utan all led-
ning, uppförde den byggnad som nu be-
gagnas såsom kyrka, och som åren 1810 och
10 1811 fullbordades i det skick den nu (1823)
befinner sig, med undantag af någon in-
redning af bänkar, m.m. som sedermera
tillkommit. Non nisi valde deploran-
dum est de negligentia, qua pastor Eccle-
15 siæ, non modo non Ecclesiolem plan-
taudam curaverit, sed ne in ipso qui-
dem Templo Ædificando sellam adhibue-
rit curam; quo factum est ut negue lo-
cus, quo apte extrueretur, lustratus fuerit
20 vel quæsitus, neque operis quædam designa-
tio vel pictura architectonica data, neque
Architectus aut Ædificii Curator adfue-
rit ullus; sed Agricola, vel ejus merce-
narius, fuerit quisque, et operarius et
25 Curator, et Architectus! – Non igitur
mirandum de Malo templi statu et
ordine, inerti et incondita structura.
Ea enim est Vulgi, in ædificando, ut et
in multis aliis, indoles, mos et ritus,
30 ut proximam folam necessitatem, non
utilitatem dicet urnam, multo minus
ornatum & decus curet. Ubi aliquad
opus multis committendum est ma-

[V:19]

1823 Förmynderskap. Under min frånvaro anställdes, d. 4 Jul. som var Kronprinsens födelsedag, Bal på Rådstugan, till firande så väl af dagen, som af hans förmälning d. 19de förgående Juni. Mamma var ock der. Damaerna voro klädda i hvitt siden, och flickor-
na med blommor och guirlander. Skålar
druckos under kanonernas dån. Veckan

nibus, ibi Rector ut adsit necess um est, 10
alias enim operis ratio confusa fit, nam
quot capita, tot sensus. – Ceterum, qui
primus fin Ecclesistæ Sacerdos, curse qui-
dem mihi ædificium complendum et
ad exitum adducendum habuis sem, nec 15
iniquo animo ad hunc finem ablier endum
aliquid adtalis sem, iis quoque, quæ ad
plasticam artem, et ornamentæ faciunda
pertinent, ipse manus ad movere poteris,
sem, operi fastigium impositurus – Sed, 20
quum ipsce Ædes a fundamento usque ad
Columen, tam male et inconvenienter stru-
cta esset, ut operæ pretium non vid cretur
plus laboris vel sumtus adhuc addere,
consultius mihi visum, opus missum facere, 25
donec omnibus ratum atq. gratum fue-
rit ædem male coagmentatum dissolve-
re, et dissolutum denuo et aptius
ex struere, aptiori arena electa.

30
År 1811 erhöill undertecknad, uppå Capell-
församlingens enhälliga kallelse, ven. Cons.
Fullmakt på Capellpredikant sysslan
som tillträdde den första Maji sidstnämde
år. Under 2 ½ år bodde jag hos Bonden 35

[V:20]

1823 förut hade vi gjort vår första uppvaktning
hos Landsherrinnan af Schmidt, Landshöf-

Anders Sakrisson i Kläppen vid Wajsjön.

- 5 Hösten 1814 blef Prästegården så pass in-
redd att den kunde bebos. Platsen blef
i oct. 1810, utsynt, i närvaro af mig, såsom
Consist. Ombud och Fältcancellisten We-
stermark, Krono fullmäktig, under pågåen-
10 de Storskifte, som förrättades af vice Com-
mission Landtmätaren Pihlfeldt ifr. Piteå.
Kyrkan och kyrkogården invigdes d. 3 Mars
1816, af Doctor Ström, biträdd af Pastor
Is. Grape. Samma år d. 27 Jul. Hölls till-
15 trädes syn af Lagm. Kjellerstedt och nämnd, i när-
varo af Cons. och krono ombuden, Past. Grape
och Kr. Länsn. Clausén. Husbehofs såg
bygdes 1812. Sockneväg började brytas 1818,
men arbetet inställdes tills vidare, genom
20 en upkommen tvist, rörande sträcknin-
gen. Prestebordsfrihet för Boställs hem-
manet sökte och erhöll jag 1814, och vid på-
följ^{de} Riksdag förelades samma mål
ständerna, i afseende på ordin. räntorna.
25 Innev. år (1823) rehölls Rotefrihet, der-
vid dock, genom Lands Contoirets misstag,
Taxeringen blef höjd från $\frac{1}{8}$ till $\frac{3}{16}$ taxe-
ring i extra Rotan N° 10, Ek – Bostäl-
let, $\frac{1}{8}$ mtl, inköptes 1810 af Försam-
30 lingen, och hade under 20 föregående
år, innehafts af nära lika många åbo-
er. Vid Storskiftet, 1810, 11, utbröts

[V:2 I]

1823 dingen sjelf var, frånvarande på Riksdagen. – Den ädla, älskvärda Landsherrinnan hade vi förut sett hos Doctor Hambræus, och redan sjelfve erfarit huru lätt hon, med sitt enkla och humana sätt att vara och umgås med människor, vann allas hjertan. 5

Mamma hade, så väl då, som sedermera ofta den lyckan att conversera med henne, och hade deraf ett särdeles nöje, som hon mycket

10

alla ägora till enskifte i åker och äng, för hvilket ändamål odalå kern i Byn, utbyttes emot nyodlingar på det så kallade Näset, der Prestegården nu är byggd. Dessa odlingar hade dock föga sammanhang och utgjordes af oregelbundna åkerfläckar, strödda på den för öfrigt vilda och steniga skogsbacken. Mycket arbete har jag der nedlaggt så väl i afseende på häfd och åbyggnad, som på stället försköning. 15 20

Den enda ersättning jag för det sistnämnda ville önska mig, vore att det ej allenast blefve af min Efterträdare underhållet, utan ock att de deraf funne en uppmuntran att äfven göra något för Efterkommande, äfven om man ej kan derföre vänta sig någon ersättning. 25

2^{ne} svåra missväxt år hafva under min tid öfvergått orten, neml. åren 1812 och 1821. Dock har ingen här lidit nöd, hvar till god hushållning och tillgång på fisk och 30

[V:22]

1823 värderade, och vi hafve ock sedan alla i den
gästfria Höfdinga-Boningen blifvit sed-
da och med mycken godhet och ynnest om-
fattade. Det är en ej ringa lycka för en

5

villebråd utan tvifvel jemväl bidragit,
också syntes tillgången derpå störst, just
då det bäst behöfdes – år 1812, t. ex.
fångade en enda bonde, Jon. Mattsson i Björk-
näs, nära 100 Harar. När man då der-
jemte har tillgång på mjölk, så lider
man ingen brist, äfven om brödet måste
blandas med furumjöl. –

10

Den 2 mars 1821 beslöts, vid ett samman-
träde som Landshöfd. af Schmidt på hög
befallning höll i Skellefte, att Pastoratet, efter
Doct. Ströms afgång, skulle klyfvas, der-
vid Norsjö skulle utgöra ett särskildt Gäll.

15

I följe deraf har nu, efter mig, Inter-

20

ims predikant blifvit förordnad –
Året 1819 var utmärkt likaså för den
ovanligt starka sommar-värmen, som
för den stränga kölden under följ^{de} vin-
tern. Den förra steg i Juli månad ofta
till +34°, Celsii, om dagarne, och +24°
om nätterna, då Solen var under Hori-
zonten. Den sednare uppnådde, sista
dagarna af året, – 40° och deröfver,
så att quicksilfret kunde hamras.

25

Samma år, den 30 augusti kändes

30

[V:23]

1823 så stor sällskaps krets, som i Umeå, att
 de personer som hafva en hög plats i Sam-
 hället, och gifva tonen i sällskaps lifvet,
 äfven hafva en upphöjd och ädel karakter,
 samt äro gode, människo älskande och hu- 5
 mana i sitt umgänge – och dessa egenskaper
 lärer väl ingen saknat hos det ädla Pa-
 ret, hvarom jag nu talar. Ingen har väl
 bättre förstått att med uppmärksamhet
 och godhet bemöta alla, och glömma in- 10
 gen – Aldrig hörde man af dem omilda
 omdömen om andra; och om det händt
 att någon ägt nog liten urskillning att i
 deras närvaro, låta undfalla sig nå-
 got sådant, hafva de höga personerne van- 15
 ligen tagit den frånvarandes parti och
 gifvit allt en bättre tydning. – Sällskaps
 tonen i deras hus, äfven då den lifvades
 af skämtet, var aldrig sårande för någon.

20

ett starkt jordskalf, kl $\frac{1}{2}$ 3 e.m., dervid
 meubler i husen skakades, och folket på
 ängarne raglade under höbörden. –

Sättet att befordra hö-växten medelst
 vattuledningar och fördämningar uppfanns 25
 här först af en Nybyggare Johan Johans-
 son, Fader till Länsman Bjuhr, och har se-
 dan vunnit mycket förtroende. –

Jag flyttar nu, i slutet af April, till
 Umeå Landsförsamling, såsom Com- 30

[V:24]

1823 Lands herrinnans Sällskaps Fruntimmer vo-
 ro, Demois. Broockman, äfven ett utmärkt
 Fruntimmer af vett och bildning, och de-
 mois. Carolina Lemvijk, en slägtinge till Landsherrin-
 5 nan, en god anspråkslös och glad flicka, sedan gift
 med Post Insp. Carl Bagge, och död 1839.
 – Den 9 Jul. ankom Prostinnan Grape, för att
 begagna Doct. Carlstens Läkare-vård, och Pro-
 sten Grape, som i anseende till sin Frus sjuk-
 10 dom, lemnat Riksdagen, mötte henne här,
 åter kommen från Lycksele reste jag till Säf-
 var för att hjälpa Snickaren Holmström
 till rätta med bildhuggeriet i kyrkan, och
 bodde derunder hos gl^a Bruksp. Forsells på Her-
 15 regården. Ett gästfritt och liberalt hus,
 der gamla tidens gedigna, flärdfria seder
 voro rådande, – d. 21^{sta} Johanna-dagen,
 firades i Prostegården af Mamma och
 några Grannfruar. Mamma hade
 20 skrifvit några verser i fosterdottren

minister derstädes, Ej utan saknad lem-
 nar jag, efter ett 12 årigt vistande, Norsjö
 hvars sedliga och aktningsvärda In-
 25 vånare visat mig välvilja och förtroende.
 Herren välsigne dem alla nu och alltid!
 I kyrkogården hvilar min förra Maka,
 Susanna Charl. Eurenus och en späd dot-
 ter. Härifrån åtföljes jag af min nu
 30 varande Maka, Fredr. Christ. Fant, och
 3^{ne} Söner. Skillde från verlden och

Porträttmedaljong av mamsell Anna Johanna Brockman (1793–1858), en av landsherrinnan Maria Sofia af Schmidts (f. Hedenberg) sällskapsdamer. Hon kom att ingå i makarna Linders umgängeskrets i Umeå, och deltog i några av Fredricas teateruppsättningar. J. A. Linder. Arkiv och specialsamlingar, Umeå universitetsbibliotek.

Övre bilden: *Carolina Vilhelmina Lemvijk* (1802–1839) som även hon agerade i pjäser författade av *Fredrica Linder*. *Mamsell Lemvijk* gifte sig 1828 med postinspektorn *Claes Adolph Bagge* (1799–1856), vilken också han avbildats av *Linder* (undre bilden). J. A. Linder. I privat ägo.

[V:25]

1823 Hanna Vattrangs namn; under rubrik
af

Lilla Hannas dröm

I sömnens hulda armar sluten 5
I drömmens glada spegel jag
Såg huru Ängla-ringen sluten
Oss kring flög på vår fest i dag

De buro blommor, ack så sköna 10
Som vällukt doftade, och jag
Utroppte: "Gif mig en, att kröna
Min Mamma på Johannas dag!"

Då ifrån ringen huldt sig sänkte 15
Min Pappa Wattrang: "Du begär
Hvad dina hulda Englar tänkte,
Du sjelf en himmelsk blomma är!"

Sin mun han på min panna tryckte 20
"Mitt Barn" han sade, "Lyckligt var
"Då Gud från Dig föräldrar ryckte
"Han gaf dig åter Mor och Far."

"Din andra Mammas goda hjerta 25
"med mildhet vakar för ditt väl
"Må af Din framtid ingen smärta
"Beredas för dess ömma själ"

30
sällskaps lifvet hafve vi dock här njutit en
stilla huslig glädje och trefnad, och sam-
ma lycka tillönskar jag alla dem som efter
mig flytta härann! — Valet penates! —
35
Norsjö i Apr. 1823.

Ldr

[V:26]

1823 ”Då af din barndom sköna kransar
 ”En himmels-krona bildar sig
 ”Och Faders-handen som dig ansar
 ”välsignande skall skydda dig!”

5

 Så slöts min dröm – ja! Jag vill blifva
 Så god som Pappa önskade!
 Dig Mamma vill jag glädje gifva
 Och Du – du skall mig dygder ge.

10

 Olsmäss-dagen, d. 29de var samlingen
 större. Doctorinnan hade förut bedt
 Mamma skrifva något. Då sällskapet
 var samladt och glaset bjödos, sjöngo vi
 15 följ^{de} sällskaps sång:

20

 Våra fromma Fäder
 Firat Olofs mässa –
 Oss vår Olof gläder
 Än med åldrad hjessa

25

 Lagern kringom pannan
 Tiden skall förgylla –
 Klingom med hvarannan
 Att den vise hylla!

30

 Tag vår gärd tillbaka
 För din hulda hägnad
 Olof och hans Maka,
 Lefven till vår fågnad

[V:27]

1823 Dessutom hade lilla Hanna på morgo-
nen fått uppvakta sin Fosterfar med
följ^{de}:

Ur sömnens sköt min famn sig sträcker 5
Emot den Vän mig fröjd beskär
Och snart jag hela huset väcker
I glädjen att det Olof är.

Jag minnes leende tillbaka 10
Hur jag uti en lycklig dröm
Guds Englar såg ikring oss vaka
Såg pappa himmelsgod och öm

Och hörde en harmonisk stämma 15
Mig säga: "Till din andra Far
Frambär den förstes helsning Hanna
Och tacksam för hans godhet var"

Så slöts min dröm, ja må dig löna 20
De Faderlösas glädje-tår
Då skola vi den glädjen röna
Att säll dig helsa många år.

Den 12 Aug. erhöll jag på f.m. ett bref 25
från Skellefte, deruti i förbigående näm-
des att man väntade snart att träffa
mig, då afträdes syn skulle hållas i

[V:28]

1823 Norsjö. Som jag ingen underrättelse hade
erhållit derom, gick jag till staden och
besökte Lands-Cancelliet, för att efter-
fråga huruvida Lagman Kjellerstedt der-
5 om något tillkännagifvit. Man såg
efter i Diarium, och det befanns att
nämnde syn var bestämd att hållas
just denna samma dag, och hvarom Kon.
Befalln. H^{de} voro anmodade att un-
10 derrätta mig, men hvilket man hade
glömt. – Hvad var nu att göra? Till
Norsjö efter allmänna vägen var 23 mil:
Det var ren omöjlighet att på en dag hin-
na dit. Å andra sidan var ärendet an-
15 geläget; och Vederbörande Domare, Pub-
lika Ombud och Nämnd hade rest
lång väg, utan ersättning. Under
hemvägen grubblade jag härpå. Jag
förmodade att de skulle, oaktadt min
20 frånvaro, företaga sig att besigtiga
hus och ägor, och att de den följande
dagen ännu skulle vara quar på stäl-
let. Öfver Degerforss kunde det
vara ungefär 9 á 10 mil till Norsjö
25 och väg till det förra stället. Möjeligen
skulle jag kunna färdas denna sträcka

[V:29]

1823 på ett dygn, eller något deröfver, om jag ute-
 mellan kunde få någon hvila på båt, öfver
 de i vägen mötande sjöar. Jag beslöt att
 våga derpå. Hemkommen på e.m. rusta-
 de jag mig genast och begaf mig på vägen, 5
 ankom till Degerforss vid midnatt. Deri-
 från anträdde promenaden till fots, åtföljd
 af en vägvisare, som bar min matsäck och
 annan nödvändig packning. Då jag kom
 till Djupsunds by, 2 mil ifrån Hjuken 10
 – Det fanns nemlⁿ ingen båt hemma
 vid Renforss, så att jag måste gå äfven
 dit, sedan samma olägenhet mött mig
 vid Meselet – var det redan framli-
 det på morgonen, eller f.m. d. 13de, och 15
 jag hoppades att der få båt längs ef-
 ter sjön, men der fanns ej hvarken båt
 eller människor. Alla voro borta på
 ängar och Fäbodas. Under det jag gick
 vid stranden ock sökte båt, fann min 20
 följe-slagare, som stadnade i byn, för
 godt att lemna packningen, och begifva
 sig hem till Hjuken, emedan han san-
 nolikt förutsåg att han skulle eljest
 nödgas följa mig längre. Då jag kom 25
 tillbaka efter min fåfänga recognosce-
 ring, var han försvunnen. Der stod jag
 nu i ett okänt, vägalöst land,

[V:30]

1823 utan vägvisare och hjälp! Som jag ej hade
 ätit sedan jag lemnade Degerforss, öppna-
 de jag min Matsäck, och satte mig i ett
 port-lider att spisa. Det regnade och
 5 blåste, och var rätt otrefligt. Jag tvekade
 något i valet, antingen jag skulle återvän-
 da, eller fortsätta resan på Guds Försyn,
 utan följeslagare. Jag hade någon
 idé om byarnes läge, emedan jag
 10 hade på vinterföret färdats samma
 sträckning, vid min flyttning till Ume.
 Till nästa By hade jag en mils väg.
 Slutelⁿ tog jag min packning på
 Ryggen, sökte upp en från byn ledan-
 15 de gångstig och började marchera – I
 början var valet emellan de hvarandra
 korsande fä-stigarne brydsamt, men
 jag fortsatte i den rigtning jag före-
 satt mig, och forcerade min promenad
 20 genom vilda skogen. Då jag sålunda
 fortgått något öfver en timma och ej
 fann något spår af odling, eller ut-
 sigt till någon människo-boning, blef
 jag något inquiet, men gick raskt
 25 på – Snart började det lysa mellan
 träden på åkrar och hus, och jag
 träffade ganska riktigt den by jag
 sökte. Derifrån fick jag sedan

[V:31]

- 1823 vägvisare, by ifrån by, men min uträk-
ning att få begagna båt, slog aldeles felt;
jag måste gå ända till stranden af Nor-
sjö, omkring sjöarne, emedan alla
båtar voro vid den motsatta stranden. 5
Jag hade likväl ett slags nöje i att kun-
na härda ut med den forcerade marchen,
och till ock med trötta ut en af mina
vägvisare. Till Norsjö prästgård an-
kom jag sent på quällen d. 13de, då säll- 10
skapet nyss laggt sig, men ännu voro
vakna. Min förmodan att Synemän-
nen skulle hinnas, inträffade altså,
men jag hade en tillfällighet att tacka,
att Nämndemännen icke afrest. En 15
nyligen utnämnd 12-man i Norsjö, ha-
de nemligen bjudit till sig Skellefte-
Gubbarne, och trakterat dem på aftonen
så att de uppskjutit sin färd till mor-
gondagen. – Ehuru vid ankomsten till 20
Norsjö aldeles genomblöt och mycket
fatigerad, hade jag likväl af denna
färd ingen olägenhet, utan vaknade frisk
och munter följ^{de} morgonen, då efter en
god frukost, föregående dagens Syne-pro- 25
tocol förelades mig till granskning
och anmärkningars afgifvande, hvarefter

[V:32]

1823 vi gingo att bese åtskilligt, som Syne-
 männen förut icke hade anmärkt –
 Mina byggnader och odlingar värderades, utom
 Trädgården och ena flygelbyggnaden. Den
 5 förra, som var omgifven med sten-mur, och
 på rabatter, utom planterade träd, hade
 118 Bärbuskar, ville – såsom det i Syne-
 protocollet heter – ”Afträdaaren, enär hans e-
 ”get arbete den samma bildat, icke till
 10 ”värde i penningar skatta, utan förklarade
 ”han sig lemna, denna inrättning såsom
 ”skänk åt Bostället, i förhoppning att
 ”detta minne af hans egen svett och möda,
 ”till ställets nytta och försköning, icke van-
 15 ”vårdas genom försummad skötsel och
 ”eftersyn.” – Den sednare, såsom varande öfver-
 byggnad, upptogs ej till värdering, och quar-
 står der ännu för min räkning.

Jag hade äfven med stor kostnad låtit gräfva
 20 och spränga ett brunn, 20 alnar djup, der-
 af de nedersta 5 alnarna, voro till det mä-
 sta sprängde med krut. Arbetet fullborda-
 des sista vintern jag var i Norsjö, på
 det det icke måtte lemnas halfgjordt.
 25 Hela brunnen uppmurades med gråsten, än-
 da till dagen. Af hvad orsak vattnet, som
 till dess jag afflyttade, erhöles till behof, och
 af utmärkt godhet, sedermera hade så
 minskats, att brunnen nu icke ansågs kunna
 30 till något värde upptagas, är så vidt jag

[V:33]

1823 vet, ännu icke utrönt –

Efter middagsmåltiden bjöds ikring glas.
 Mig presenterades dervid en mugg af silfver,
 fylld med vin, dervid min skål proponera-
 des, och anledningen motiverades genom nå- 5
 gra föregående ord. Muggen som hade in-
 scription:

Till H^c Comminister J A. Linder
 af 10
 Norsjö Capell församling

hade för mig ett högre värde, än metallens, så-
 som ett bevis på Böndernas aktning och väl-
 vilja, såsom ett minne af mitt trefliga lif bland 15
 dessa oförderfvade människor: Att de sjelfva
 kommit ihog att föranstalta härom och att de
 valt detta tillfälle att tillställa mig gåfvan,
 vittnade, jemte sättet hvarpå den framlemn-
 des genom deras deputerade, ej mindre om de- 20
 ras vänskapliga tänkesätt, än urskillning, och
 var mig likaså angenämt öfverraskande, som
 hedrande – Ehuru nu 18 år förlupit sedan,
 äro ännu fordna förhållanden i friskt min-
 ne å ömse sidor, och när någon af dem be- 25
 söker Umeå, får jag äfven alltid en påhels-
 ning. Äfven yngre personer, hvilka under
 tiden uppväxt, äro icke sällan af sina För-
 äldrar ålagda att fara in hos mig och med-
 föra stundom en present af en fogel, eller på 30
 något annat sätt visa sin tillgifvenhet och väl-
 vilja. Så har t.ex. en par gånger händt, att då
 de nedforslat sin Saltpeter, de vid återresan
 kommit till mig och frågat om jag ej vore i behof

[V:34]

1823 af nya arbetskläder, erbjudande sig att i ut-
 byte emot någon gammal, så pass brukbar
 att de dermed kunde komma hem, lemna
 mig sina nya i stället. Då Mammans död
 5 blef dem bekant, erhöll jag skrivelser
 från flera af dem, uppfyllda med det hjert-
 ligaste deltagande.
 Återvägen från Norsjö togs igenom Skellefte,
 i sällskap med Syne-Rättens Ledamöter, ef-
 10 ter den nu brutna nya vägen. I Skellefte
 hämtade jag min Trilla, som der quarblif-
 vit sedan sista resan söderut. – Den 23^{de}
 återkom jag till de mina och fann dem
 vid hälsan. Den 3 Sept. fick jag besök
 15 af min ungdoms vän Bexelius, som äfven
 besökte prosten Oldberg i Nordmaling, och
 vid hans återkomst gjorde Mamma och
 jag honom sällskap till Säfvar herregård
 d. 16de – Under vår frånvaro der, dog Doct.
 20 Carlsten d 17de, allmänt saknad, såsom
 en öm och skicklig Läkare. Hans fru hade
 dött året förut. Han var blott 41 år gl.
 och lemnade 5 oförsörjda barn, hvilka
 dock alla fingo röna verksamt deltagan-
 25 de. Yngsta flickan, Augusta, upptogs af Bruks-
 patr. Meuller, hennes syster, Amalia, af
 Bruksp. Bjuhr – Sönerne af Slägtingar på
 södra orterne. – Carlsten begrofs på den
 nya begravningsplatsen midt för Lazaret-
 30 tet, och jag besörjde om en Choeur i quar-
 tett dervid, sannolikt den första som der blif-

[V:35]

1823 vit sjungen –

Den 12 Sept. firade Fältväbeln Edin sitt bröl-
 lop på Stöcksjö Gästgifvare gård, med en bon-
 de-dotter ifrån samma by, som 3 månader
 hade vistats i Stockholm för att inhämta 5
 umgänges-skick. Mamma klädde Bruden,
 och högtiden celebrerades ej mindre af hela
 Officers Corpsen, än andra Familjer af den
 högre Societén och Fanjunk. Blas. Hoffstedt
 som var en af värdarne sörjde nitiskt för att 10
 dricksvaror ej saknades.^(*) – Mamma fick
 helt oförmodadt både muntel. och skrifte-
 lige helsningar ifr. Sala och Hanöberg,
 med 2^{ne} resande Fruntimmer, Fru Stein-
 wall och Mams. Degerman (nu afl^{na} Fru 15
 Forsell fr. Lycksele) hvilka kommo ifrån
 Sätra Brunn. –

I början af October, sedan jag verkställt några
 mäst nödvändiga reparationer, inflyttade vi i
 den gård som jag nu bebor. Några dar deref- 20
 ter voro vi bjudna till Baron Fock, deri-
 från vi återkommo vid midnatt. Då jag
 öppnade dörren till köskammaren, slog vat-
 tenånga och os mig i ansigtet. Jag tog
 genast Fredricas lilla säng och bar den in i 25
 sängkammaren, likaså gossarnes. Men
 det var ty värre för sent att rädda den först-
 nämnda från den sjukdom som sedan följ-
 de. Mams. Sundling hade begagnat
 vår frånvaro att låta skura kök och 30
 köskammare, och haft den oförsigtighe-

^(*) Så länge han neml. sjelf förmådde stå på benen.

[V:36]

1823 ten att skjuta spjället och lägga sig till sömns
 jemte barnen, medan golfvet var ännu al-
 deles vått. Flickan blef illa sjuk. Fick
 feber och hosta, och syntes på 3^{die} veckan
 5 derefter nära döden. Dock hade jag inom
 mig alltid godt hopp och sökte äfven tranquili-
 sera Mamma så godt jag kunde. Men en af-
 ton fingo vi besök af Lagmanskan Sunde-
 lin, som nu jemte sin Man inflyttat i Tings-
 10 husen. Hon hade den oförsigtigheten att
 vilja bereda Mamma på flickans död, som
 hon trodde vara helt nära. Då hon
 lemnade oss, var Mamma nära oströst-
 lig, och jag fruktade att hon skulle äf.
 15 insjukna af oro och sömnlöshet – Ni
 kan föreställa Er min belägenhet – Jag ha-
 de äfven hela veckan burit på fickan
 notisen om hennes Bror, Prosten Fants
 död,^{*)} som jag ej, medan det stod så illa
 20 till med flickan, vågade meddela. –
 Nu beslöt jag att försöka ett bad – Jag
 lät tillreda ett sådant, väl varmt, kasta-
 de salt deri, tog flickan och nedsänkte hen-
 ne ända till hakan, och höll henne så en
 25 god stund der – När jag då laggt henne
 i sin säng, somnade hon straxt derpå och
 sof hela natten. Då hon om morgonen
 vaknade, såg jag genast till min stora

30 * han dog d. 3 October, 54 år gammal.

[V:37]

1823 glädje, att en välgörande Crisis inträffat,
 och började hon från den dagen att märk-
 bart tillfriskna. Mamma hade äfven fått
 sofva i ro, och det lyckades mig nu att
 äfven hos henne väcka godt hopp. Nästa 5
 postdag, just under det jag satt och bered-
 de mig att så försigtigt jag kunde, med-
 dela sorge-posten från Löfsta, kom
 hon öfver ett tidn. blad, som jag undan-
 stuckit, och innan jag kunde förekomma 10
 henne, läste sjelf noticen derom. Bla-
 det föll henne ur handen, och jag lopp
 till och emottog henne i mina armar –
 Välgörande tårar lättade hennes bekläm-
 da bröst, och hon bar denna sorg, likasom 15
 alltid, med en Christens styrka. –

”Detta dödsfall” – skref hon till sin vän – ”Syn-
 ”tes mig vara en vink åt mig att äfven snart
 ”bereda mig på den sista tysta hvilan – Ske 20
 ”Guds vilja! Jag är nu den sidsta af de 7
 ”Syskonen – Det jordiska tyckes mig ofta vara
 ”en dröm. Endast de minnen, som religio-
 ”nen, vänskapen och blodsbanden gifva, äro verk-
 ”liga”. – 25

Detta år dog äfven Doctorinnan Hedvig
 Ström i Skellefte, om jag mins rätt, i Junii.
 Hon var Dotter af framl. Biskop Hessel- 30
 gren, och ett utmärkt Fruntimmer.

Korrt efter vår ankomst till Umeå, d. 20 Maj
 dog Häradsskrifvaren och Klockaren Carl

[V:38]

1823 Magn. Bergstedt. Den efter honom lediga
 Klockare sysslan skulle nu återbesättas.
 I anseende till den ringa lön som Orga-
 nisten i Församlingen hade att påräkna,
 5 kunde denna syssla aldrig komma att
 bestridas af en skicklig Musicus, och
 orgverket skulle jemväl alltid deraf lida.
 Jag föreslog derföre Doct. Hambræus
 att nu förena klockare och organist syss-
 10 lan, då man, genom den förras lön, kun-
 de hafva att påräkna skickliga sökan-
 de. Doctor H— insåg väl fördelen
 deraf, men sade sig hafva gifvit den
 döende Bergstedt sitt löfte att för-
 15 hjelpa hans Son, Gymnasisten Berg-
 stedt till tjensten efter honom, och det
 ville han ej rygga. På min invänd-
 ning att sannolikt så gamla och meri-
 terade sökande skulle komma, att
 20 Bergstedt ej kunde sättas på förslaget,
 genmälte Doctorn att han i annocen ej
 skulle utsätta lönebeloppet, men
 tillkännagifva att Sökande fanns in-
 nom församlingen. o.s.v. Emedler-
 25 tid anmälte sig, före ansöknings ti-
 dens utgång, många äldre transport-
 sökande, och äfven innom församlin-
 gen personer, som ej kunde sättas
 efter den unge Mannen, såsom t.ex.

[V:39]

1823 Öfverste Lieuten. af Donner, Räntemäst. Lindberg, medfl. – Jag förnyade då mitt förslag, men det ansågs overkställbart, sedan saken gådt så långt att förslag nu skulle upprättas. – Jag uppgaf dock ej min föresats att söka tillvägbringa de bägge sysslornas förening. 5

Jag besökte samma dag Jägmäst. Enroth i Baggböle, som jag visste var en Sockne-Fullmäktig, och hade aures populi – 10
Honom förebrådde jag, hälften skämtande, att han så litet aktade på Socknens bästa, att han ej nu gjort motion att förena Organ. och Klockare sysslorne; utbredde mig öfver Orgverkets behof af reparation, och Församlingens af en skicklig organist o.s.v. – Enroth blef mycket animerad och frågade huru man nu borde bete sig. ”Tag några med dig, genmälte jag, och gå till Doct. Hambræus, 20
begär att han nästa Söndag lyser ut en socknestämman, i detta mål – Sedan begären I att återbesättandet af Klockare-sysslän inställes på obestämd tid, en Vicarius tillsättes med åtnjutande af halfva lönen, och den andra halfva besparas och förräntas till framtida behof af orgverkets reparation, eller 25

[V:40]

1823 nybyggnad”. Det skedde så, och Beslutet
 på Socknestämman blef enl^t med hvad jag
 nyss nämnt. Doctorn intimerade i Tid-
 ningarne att upprättandet af försla-
 5 get blifvit, i anseende till mellankom-
 mande hinder uppskjutet, och att med åter-
 besättandet af sysslan ännu komme att
 anstå – Ingen af de Sökande efterfrå-
 gade orsaken, eller anmälte besvär –
 10 Det blef altså dervid. – Bergstedt blef
 då vice klockare, och af Doct. Hambr.
 uppmuntrad att lära sig musik och or-
 gel-spelning, för att framdeles blifva
 Competent sökande. Han begagnade
 15 först en Fru Kjerullfs undervisning,
 reste sedan till Upsala, med min
 recommendation till Häffner, men
 dog der.

Sedan skref Häffner till mig och be-
 20 gärde min recommendation för 3^{ne} sina
 Söner, hvilka skulle anmäla sig som
 sökande, och alla voro skicklige Mu-
 sici — men sedan Lind beslutat att
 göra allt för att blifva Competent, för
 25 hvilket ändamål han i Jul. 1829 reste till
 Stockholm, upplyste jag Häffner der-
 om och afstyrkte hans Söner att gö-
 ra en så lång resa, sannolikt för-
 gäfvdes, hvarefter den saken förföll –
 30 Emedlertid har ej allenast ändamålet

[V:41]

1823 att erhålla en skicklig Organist vunnits,
utan äfven en summa af omkr. 3000 R^{dr} B^{co}
som förräntas, till dess orgelverkets repa-
ration eller nybyggnad företages –

Detta blef nu en lång episod – men efter det 5
var jag, som just i det yttersta, och då det berod-
de på dagen, tvärt emot allas öfvertygelse att
det kunde låta göra sig, åstadkom de der
sysslornas förening, hvilket sedan föranledde
dertill att Lind nu har tjensten, och som fram- 10
deles, eller till äfventyrs snart nog, skaffar
Kyrkan ett nytt orgverk, så kunde det väl
förtjena att anmärkas –

I från att hafva i 9 år varit skilda ifrån
sällskaps lifvet, hade vi nu kommit ut i sto- 15
ra verlden, och blifvit hastigt indragna i säll-
skaps kretsen. Bjudningar och festiviteter
och visiter korsade hvarandra, och vi voro det-
ta och de följande åren, medan Mamma
orkade vara med, ofta ute och hade äfven, 20
ej så långt emellan, främmande. Medan
Doctorinnan Hambræus lefde, blef Mamma
altid efterskickad när hon fick något besök,
och ofta gjorde hon henne sällskap på visit
i staden och på landet. I hela sällskaps- 25
kretsen fanns dock ingen äldre bekant,
eller någon, till hvilken hon kunde förtro-
ligare sluta sig. ”De äro visst alla goda
”emot mig” – skref hon till sin ungdomsvän –

[V:42]

1823 "men ingen, ingen bland dessa nya bekan-
 "ta känner Fannys hjerta. Ack, Hanna!
 "då vi en gång alla förenade mötas der-
 "uppe – vi alla som älska hvaradra så ömt –
 5 "måtte då ingen saknas i denna krets! När
 "jag tänker mig denna sällhet, så vill mitt
 "hjerta brista af öfverjordiska känslor ! –
 "Ja, bästa Hanna! jag är nu, mera än
 "någonsin, ute i stora verlden – Vi hafva
 10 "skillts ifrån vårt stilla, vackra, trefliga
 "Norsjö – Men jag hoppas dock att fram-
 "gent, likasom fordom och nu, finna min
 "egentliga glädje vid min Makes hjerta,
 "och i kretsen af mina barn – Måtte Gud
 15 "föläna oss nåd att rätt uppfostra dem!
 "Skall du då aldrig komma hit och se mina
 "små – Det vore dock så roligt att se dem
 "täfla om din ömhet!" –

Fram emot hösten köpte jag af Länsn.
 20 Långström en häst, som han nyss tillbytt
 sig af Matts Jacobson i Hissjön, under det vi
 åkte tillsammans från Staden, och betalte
 80 R^d Några veckor derefter fanns han
 död i stallet, då Drängen gick dit en mor-
 25 gon. Sedan köpte jag af en Ångermanlän-
 ninge den blacka hästen, som allt härtills

[V:43]

- 1823 varit i huset. Den kostade 100 R^{dr} B^{co}. –
 Vid den auction som hölls i Löfsta efter min
 svåger, lät jag ropa in för min räkning Er
 Morfars Silfverkanna, som han vid sin flytt-
 ning ifrån Gefle, fick af Borgerskapet, samt 5
 ett dussin silfverskedar, som hade tillhört
 Prosten And. Mikael. Förut hade jag äfven
 från en Bonde i Löfsta inlöst den mindre
 kannan, som Morfar alltid nyttjat för
 egen mun. För henne måste jag betala nå- 10
 got mera, än efter silfver-värdet. –
 Följande verser af Mamma, hvartill jag
 ej påminner mig anledningen, med fä-
 stadt afseende på dagen, förtjena dock
 att förvaras. 15

Morgon Psalm d.2 Dec.

På bönens höjda vingar
 Vår själ till Himlen svingar – 20
 O! Gud tag hjertats gåfva,
 Hör dina barn dig lofva.

Din kärlek du förklarat
 Vår fot för fall bevarat – 25
 O! Du som vägen banat
 Du har vår sällhet danat.

Se hand i hand vi gingo
 Och tro och kärlek fingo 30

[V:44]

- 1823 Mer kraft att ljuft förena
De hjertan som dig tjena
-
- 5 Du gaf oss och vi delte
Med dem som gåfvan felte
Och kärleken och friden
Steg ned till oss i tiden
-
- 10 Det jubel som vi höja
Det hopp vi tröstfullt röja
Din godhet genom skådar
Och ljus vår framtid bådar
-
- 15 Vårt hjeta och vår hydda
Skall dina Englar skydda
Förente med hvarandra
Låt oss ur lifvet vandra!
Norsjö Capell församling
-
- 20 Jul-aftonen var, såsom vanligt, en
glädje-högtid för barnen, och året sluta-
tades med hopp om ett kärt besök
af Moster Ahl, som hon tillkänna-
gifvit, men sedan icke blef verkställdt.
- 25 På nyårsaftonen skref Mamma till
Hanna: "Jag slutar detta år med en
liten vers, hvars betydelse du en annan
gång skall få höra:
- 30 Önskningarna himlaburna
Kalla hoppets stjerna ner
Sorgerna ur minnets urna
Uti Låten störta ner.
-

[V:45]

[V:46]

[V:47]

1824

1824.

Nyårsdagen voro vi bjudna till Doct. Hambræus, men jag måste resa till ett aflägsset sjukbesök, och återkom ej förr än sent på natten derefter. Aftonen före Trettondedagen återkom Landshöfdingen ifrån Riksdagen. Man hade beredt sig att festligt tillkännagifva sin glädje och tillgifvenhet. I från Tegslandet och öfver Elfven brunno Tjærtunnor på ömse sidor om vägen. Staden var illuminerad. Midt emot det väl eclairerade Rådhuset, brann i ett fönster af öfra våningen i BruksPatr. Bjuhrs hus en transparent med Landshöfdingens vapen, och hela Stadens Befolkning var i rörelse på den vackra aftonen och beledsagade honom med hurra-rop under det han skyndade sin ädla Maka till möte. Jag reste äfven in med Mamma och gossarne, då vi sågo eldarne tändas.

10

15

20

Samma dag firade Doct. Ström i Skellefte sitt bröllopp med Fru Lokk, eller Mellin, som hon kallat sig, sedan hon blifvit skild från sin förra Man. I hennes gård på Brännan inflyttade då Lieuten. von Walter, som gift sig med den från orten afvekne Lieut. Ridderståles Fru, Lovisa Ström. Carin Grön-

25

[V:48]

1824 lund, som bodt hos Fru Lökk, åtföljde
 henne till Prostegården.
 Trettondedagen foro vi alla prästerne, jem-
 te Doct. Hambræus, in till staden, för att
 5 uppvakta Landshöfdingen, men han hade
 redan gått ut på besök –
 D. 12 Jan. reste jag till Lycksele för att
 besörja om auction i Lindahls Sterb-
 hus, hvilken hölls under marknaden.
 10 Den 26, Konungens födelsedag, fir-
 des festligt hos Landshöfdingen, hvar-
 est nära 150 personer voro församlade.
 Sedan Thé druckits och glasen voro kring-
 bjudna, kallades Damerna ut i salen,
 15 hvarefter Landshöfdingen proponera-
 de de Kongl. skålarne, dervid verser
 sjöngos. Sedan proponerades Lands-
 höfdingens skål af Kamm. Rådet von
 Walter, dervid vi sjöngo:

20

Choeur

Rådet är slutadt, Konungen hvilar
 Signande spiran på Lejonet ner –
 25 Rådet är slutadt, Riksmannen ilar –
 Hembygden gladt mot den kommande ler,
 Helsningen ljuder vidt ikring fjellen,
 Höfdingen kommer! högt under quällen
 Echo gensvarar gladt emot hällen –
 30 Fadren omfamnas af älskande bröst!

[V:49]

Att vår välfärd oss bereda
 Du vid Thronen har varit vårt stöd och vår Tolk
 Kom tillbaka för att leda
 Med exempel och vishet ditt tacksamma Folk
 Vår kärlek är din lön 5
 Din sällhet är vår bön
 Var välkommen du Landets vördade Far!
 Hit tillbaka –
 Barn och Maka
 Och vår tacksamhet gläde dig kommande dar!

Solo (sjöngs af mig)

Åt statens värf och Landets bästa
 Uppoffrades det flydda år 15
 Välsignelsen uti det nästa
 Med sällhet följe dina spår –
 Din Konungs anblick, gamla Vänner
 Och nöjets krets vid Mälarns strand
 Du lemnat – men ditt hjerta känner 20
 Ny sällhet vid din Makas hand.

———
Solo – (till hennes nåd)

Hell dig, Ädla, Hell Dig, ömma! 25
 Du din Make återfick
 Aldrig du och barn skall glömma
 Detta sälla ögonblick.
 Glädjens njutningsfulla band
 Nu förena ädla hjertan 30
 Och vid årets morgonrand
 Sänk det gamla ned med smärtan.

[V:50]

1824 Gån förente hand i hand!
 Önskningarna himlaburna
 Kalla hoppets stjerna ner,
 Saknaden ur minnets urna
 5 Uti Lethen störtar ner. –

Choeur till Bägge

Statens värf och Landets bästa
 10 Ägnades det flydda år,
 Sällheten uti det nästa
 Följe Edra lefnads spår :/
 Uti Læten störta ner.

15 Mamma hade, utom dessa, äfven skrifvit
 skålarne för Drottningen och Prinses-
 san Sofia Albertina, hvilka jag nu
 ej återfunnit. Det ädla Paret
 20 complimenterade oss mera än vi
 förtjente. Ungdomen dansade se-
 dan, till dess supén intogs i nedra
 våningen, och kl. 3 på morgonen
 dagen efter, kommo vi hem, och hvi-
 lade den dagen. Följ^{de} dagen,
 25 d. 28de, Carls dagen, Gåfvo hushålls-
 sällskapets Ledamöter stor middag
 på Rådhuset, och på aftonen var
 assemblé, der alla som kunde röra
 sig dansade hela natten. – Detta
 30 allt var nu nytt för oss. – Emedler-
 tid blefvo vi, under de följande åren,

[V:51]

- 1824 Likasom sjelfskrifna, Mamma att författa
ord, och jag att arrangera om musik till alla
dessa årliga högtider, utom andra fester,
till dess nu vår skickliga Cantor Lind
börjat lösa af mig, och profess. Graf- 5
ström är att tillgå, när poësi är af nöden.
Det förra är ock nu ojemförligt lättare
sedan en allmännare musikalisk bild-
ning eger rum, än förut, då jag, ej
utan mycken möda och tidspillan, må- 10
ste skrifva noter åt alla, och inöfva stäm-
mor hos personer, som föga befattat sig
med musik och sång –
- De följ^{de} dagarne hade vi besök af åt-
skilliga resande, Carl Fr. Alenius, 15
Boktryckaren Häggström och hans Bror,
Jägmästaren, samt den förres fäst-
mö, Mams. Burström ifr. Burträsk,
till hvars bekantskap, med Boktrycka-
ren, Mamma, under vårt vistande i 20
Stockholm, 1822 gaf anledning, utan att
hon dock beräknade följden –
- Till orten hade ej längesedan kommit en
resande Direct. Musicis Cherulff med
Fru, hvilken sednare var ett hyggligt Frun- 25
timmer, till nationen Tyska, men full-
komligt mäktig Svenska språket. Hon
spelte Claver och Guitarre och hade en

[V:52]

1824 tämmeligen stark, ej obehaglig röst. Hon
fick åtskilliga Elever, på det ena el-
ler andra Instrumentet, såsom: Emma
Montell, Hanna Wattring, Fröken v. Wal-
5 ther, Ulla Sundelin och hennes kusin
Past. Sundelins i Arjeploug, Dotter; medfl.
– Snickaren Åström, förut Trädsko-
Jacob kallad, gjorde nu Guitarrer, i
stället för trädskor, och snart hade vi
10 nu Musik och sång i alla bättre hus.

Det var ock godt för mig att få anlita hen-
nes talent, vid tillfällen då jag behöfde
engagera fruntimmer för sång-stämmor.

Den 7 Febr. firades en dubbel högtid hos
15 Lagm. Sundelin – Den, af hans silfver-
Bröllopp, och af Landshöfdingens återkomst.
Det var middagsbjudning för de äldre,
och dagen efter, bal och supé för ungdo-
men. Vid bordet proponerades af Lagm.
20 Sundelin, första skålen för Landshöfdin-
gen, motiverad af ett vackert föredrag. Dot-
tren i huset, Ulla Sundelin och Emma Mon-
tell framträdde med hvar sin Guitarre och
med accompagnement deraf sjöngo:

25

Pappa sade: "glädjens ömma
Toner träffar ungdomen
Då vi festligt skålen tömma
För vår Far Landshöfdingen –

30

Hurra! ropa

[V:53]

1824

Alle hopa –
Då skall Ulla sjunga den”

Mellan vördnaden som höjer
Kransen af en ljus Oliv 5
Skåda oskulden som röjer
Hjertats önskan : Lycklig blif!
Hör dess luta –
Lef att njuta
Med din Maka glädjens lif! 10

Derefter talade Doct. Hambréus i an-
ledning af dagens betydelse för värden
och värdinnan. Skålen dracks ur ett ef-
ter antiken gjordt dryckeshorn, dervid 15
sjöngs af mig och ett par, tre andra Herrar,^(*) och Fru
Kjerulff vid Guitarren

Trohet och gästfrihet, forntida dygd,
Sundelin öfvar än i vår bygd – 20
Gladt af en hvar,
Älskade Par,
Utur vår Bål
Tömms till Er ära silfverkrönt skål.

Derefter till sällskapets skål:

Wikingar fordomdags landade här
Trötta, från härnad, klippor och skär.
Laget i rund 30
Hornet till mund
Så vid vår bål
Drickes i botten Sällskapets skål.

^(*) Rect. Häggmark, Rect. Sundbaum och Collega 35
Granberg –

[V:54]

1824 och vid skålen för Fäderneslandet:

Aldrig för Fosterland Svensken var kall
 Friheten thronar på fjellarnes hall,
 5 Rundt om vårt bord
 Skål för vår Nord
 Trohet och frid
 Fäderneslandet säkra Egid.

10 Efter middags måltiden, och sedan man druckit Caffé, inträdde Lagmannens bägge Barn, Pehr Niclas och Ulla bekransade och sjöngo med accompagnement af Guitarre :

15 Hvad kärleken har ljuft, hvad hjertat lärde
 Jag ville tolka i min glada sång
 Jag har ej snillets röst – af mera värde
 Är dottrens rörda toner denna gång

20 Det band som knöts så ljuft i unga åren
 Det blomstren, men blomstren föllo af (**)
 Vi återstå, och återkalla våren,
 O! njuten hvad Er himlen återgaf.

25 En Son, och Dotter bandet blomsterlinda,
 Det band som knöts för fem och tjuge år –
 O! må vi än en gång med kransar binda,
 Om lika tid, Er ålders silfver-hår.

30 Härvid gingo barnen fram och bekransade sina föräldrar – Derefter decla-

(***) Deras förstfödda barn, det ena efter det andra, dogo. Slutelⁿ förmodade Doctor Lange i
 35 Lule, att Modersmjölken tilläfventyrs vållade det, och förordnade att de följande skulle uppammas med konst, hvilket skedde med de 2^{ne} som nu lefva.

[V:55]

1824 merade jag ett Solo, hvartill accompa-
rades med Guitarre af Fru Kjerulff:

Som silfret det rena med klingande ljud
Är trohet harmonisk på jorden 5
Så följom vårt hjertas och sällhetens bud
Besjungom dess ära i Norden

Ett fjerndels århundrade timvisarn slår
Från dagen som knöt Edra hjertan 10
En son och en dotter i blomstrande vår
Förjaga hvar hugkomst af smärtan

Ert lif må förlängas till trohetens lön
Af kärlekens rosor och friden 15
Af trohet och hopp ännu stråten är skön
I åren som följa med tiden.

I friborna Par! af det Manbara Norden,
Der Snöfjellen throna och Nordstjernan blänker
Från hoppet genljuda de fridsälla orden:
O! tagen med tacksamhet Allfadrens skänker
På Eder från himlen han vårdande tänker
och rosorna flätas i trohetens band.

25

Sedan gingo Mamma och jag, till Resi-
denset för att hålla en liten repetition
för den 12te, Landsherrinnans födel-
sedag, då ett divertissement skul-
le gifvas, och hvarom var aftalt
med Landshöfdingen, utan att hen-

30

[V:56]

1824 nes nåd visste derom. Mamma hade,
 i stället för prolog, skrifvit en liten
 pjes, hvar till ideen tagits från Leo-
 polds: Suppliken, eller piecen på
 5 stund, hvarefter skulle uppfö-
 ras den blinde älskaren.
 De agerande personerna i den förra
 voro:

10 Grefven. – Öfverste Lieuten. af Donner
Grefvinnan Demois. Broochman
Sofi – Demois. Lemvijk
 Fredr. hennes kusin – Lieuten. von Brömsen
 Skolmästaren – Collega Granberg

15

I den sednare

	BruksPatr. Jernberg	– Ludv. af Donner
20	Fru Jernberg	– Fru Linder
	Döttrarne <u>Lotta</u>	Fröken af Donner
	Bina	Demois. Delldén
	Blinda Baron	Carl Strömberg
	Cornetten	Kamm. Junk. af Donner
25	Bredbom	– Granberg

Efter repetitionen återvände vi
 till Sundelins – Fru Kjerullf, hvil-
 30 ken roade sällskapet med sin talent,
 declamerade äfven några verser
 för tillfället, efter melodien till flytt-
 foglarne, och med accompagnement af

[V:57]

1824 sin Guitarre, orden af Mamma:

Då Freja i forntid var Drottning så huld
 Till Yngve betalte hon kärlekens skuld
 Då trufdes ej myrthen i fädernejorden 5
 Smaragderna brötos ur klippan i Norden

En fjerndel var slutad af hundra tal
 När kärleken ännu var trohetens val
 Och tåren vid älskade minnen utgjuten 10
 Förvandlad till silfver, Smaragden omsluten

En fjerdedel än af de hundra sedan femtio år
 Gudinnan regerat, med kärlek då går
 Hon rörd till sitt Wallhall och glorian strålar
 I gullfärgadt sken som i Western sig målar

Se'n kärlekens hoffärg, som våreng var grön
 Och trohetens, silfver, och guldets så skön
 Är vishetens stämpel som sidst skall belöna 20
 Och kärlek och trohet med glorian kröna

I vördade Makar hvars lyckliga lott
 Nu hälften af banan till Gullåldren nått,
 O! Vandren den nästa att gifva åt jorden 25
 En åsyn kan hända minst sällsam i Norden!

Efter festens slut kommo vi ändteⁿ
 hem långt efter midnatt. Följande

[V:58]

1824 dagen hade vi ett ovändadt besök af Past.
O.E. Burman, min ungdomsvän, som
kom ifrån Öfver Calix och reste till Her-
nösand att undergå pastoral examen.

5 Den 12te voro Landshöfdingen, och
hennes Nåd, bjudna till middag hos
Lagm. Cygnæus. Kl. 3 e.m. in-
funno vi oss på Residenset, dit
Landshöfdingen äfven snart kom och
10 hjälpte sjelf till att ordna Theatern,
som, i brist af kulisser, bildades
af granar, och föreställde en Träd-
gård, ornerad med pedestaler, bu-
skar och blomkrukor, samt eclai-
15 rerades rikt med Lampor. Ofvan
och omkring Ridån drapperades
med rödt charlakan. – Landsherrin-
nan och Lagman Cygnæus, med sitt främ-
mande, kommo i lagom tid, och
20 det lilla divertissementet gafs –
Derefter framstod på Theatern
ett altare, hvarpå brann en offer-
låga, och Landshöfdingens fyra
små Söner grupperade sig derom-
25 kring – sedan framträdde den age-
rande personalen och adresserade

[V:59]

1824 till Landsherrinnan följande sång:

Då helsningen i Norden
 Till Landets Fader går
 Du ock de enkla orden 5
 Från hjertat ej försmår –
 Den dag som lifvet skänkte
 Är oss en glädje mer,
 Det gladaste vi tänkte
 En hyllning åt dig ger. 10

Du kom till våra bygder
 Den hulda Flora lik
 och gaf med dina dygder
 En blomster-verld mer rik – 15
 Den dag du gafs åt jorden
 För hvarje hjerta kär
 I södern som i Norden
 En lika högtid är.

20

Bland Nordens Döttrar alla
 Som dig sin hyllning ge
 Låt dina blickar falla
 På Söderns Döttar tre^{*)}

25

^{*)} Här gjorde Mamma och Demoisellerne Broochman och Lemvijk en compliment för Landsherrinnan –

[V:60]

1824 Vi ha ej ärestoder,
Blott kärlek, vördnaden –
Tag våra hjertan, Moder
och gif oss Ditt igen!

5

Choeur

I våra hjertan alla
Du lefver huld och blid
10 Vi öfver dig nedkalla
Välsignelse och frid,
De följ dig och löne
Dig vid din Makes hand
Och Eder färd försköne
15 Igenom mödans land

Nu framträdde barnen, och sången
fortfor:

20 Oskuldens och hoppets böner
Skola höras många år
Du af Make, Vänner, Söner
Hjertats fria hyllning får

25 Tag med glädje dessa kransar
Dina barn med vördnad ge –
Mildt se ned på våra dansar
Åt vår fröjd med godhet le!

30 Här började flickorna en Ballet,
och Ridån föll – Sedan speltes

[V:61]

- 1824 Den blinda Baron, med mycket bifall,
 deraf ock Gumman Jernberg fick
 sin del, hvilket ej litet smickra-
 de henne. Glädjen hos Sällskapet
 blef litet störd af ett korrt illamåen- 5
 de hos Landsherrinnan, som under
 Sång-scenen blifvit något upprörd,
 men det gick snart öfver, så att hon
 återkom och deltog i conversationen.
- Den 29de var en allmän bjudning på 10
 stort middags-kalas hos Brukspatronen
 Bjuhr, der allahanda läckerheter från
 kök och källare vankades och förtär-
 des copiöst – Man väntade en
 liten stund på Doct. Hambræus, som 15
 varit på en Embets förrättning. Då
 han inträdde och skulle lösa af sig
 Prästkappan, gick BruksPatr. Bjuhr
 till och ville hjälpa honom, sägande:
 ”Låt mig få taga kappan af Bror” 20
 – Nej! genmälte Doctorn skämtande – Det
fordras en annan Karl till det, än Bror!
- Aftonen tillbragtes till stor del
 under musik och sång, dervid äfven
 Bjuhrs halfSyster, Demois. Reis, lät 25

[V:62]

1824 höra sig. Ungdomen, animerad af
 skådespelet hos Landshöfdingen, yt-
 trade mycken håg att bilda en säll-
 skaps Theater. Man talte om att
 5 anskaffa kulisser – o.s.v. Dock
 kom det ej förr än på 2^{dra} året der-
 efter till verkställighet, hvarom mera
 framdeles. –

Den 1^{sta} Maji, presternas Nyår, fira-
 10 des, såsom vanligt, i Prostegården.

Gjut dig, glada tanka
 Uti toner fram –
 Höj dig hoppets ranka
 15 Kringom lifvets stam,
 Liksom Hanna sluter
 Armen kring sin Far,
 Hvilken glädje gjuter
 Öfver hennes dar.

20 ———
 Maj! så ljuder sången
 Hoppets återsvar
 Dyrbar var du mången
 Kär för en och hvar.
 25 I min Pappas öga
 Står en uppfylld bön:
 ”Fader i det höga
 Gör min afton schön”!

[V:63]

1824 Ingen ros gaf våren
 Men du ej försmår
 Uti silfverhåren
 Hannas glädje-tår
 Sommarns blomma dignar
 Ned för stormens röst –
 Maka, barn välsignar
 Dig i lifvets höst –

Den 2^{dra} Maj voro hos oss öfver 70 personer, 10
Deribland Landshöfdingen, Landsherrinnan
och hennes sällskaps Fruntimmer, första gån-
gen, såsom bjudna. Mamma mådde ej bra,
men lät ej märka något; dock var henne
hvilan likaså nödvändig, som kärkommen 15
då natten kom. Den 3^{die} Maji firades ej,
emedan Past. Stenberg var sjuk. Han dog
följande dagen, då vi voro på middags-
bjudning hos Landshöfdingen. Han var
65 år gl. och begrafdes den 1te, då Mam- 20
ma, på sin födelsedag, var Värdinna.

Min Trädgård anlades nu, och planerades, men buskar och träd planterades först sent på hösten, då äfven Syrenhäcken planterades af små rotskott ifrån 3^{ne} gamla Syrener, som förut stodo intill Sängkammars-väggen. Svarta och hvita vinbergsbuskarne, jemte en krusbärsbuske togos ifrån Säfvar Herregård, och sönderdelades.

[V:64]

1824 Vid slutet af Maji och första dagarne i Juni
gafs spectakel i staden af en resande
Acteur. Hela truppen bestod af man och
hustru. Det bästa de spelte, var Dum-
5 mer Jöns i förtviflan. –

Kr Fogden Lindberg, som hade varit
mycket sjuklig, och äfven sängliggande, på
våren, reste till Sättra Brunn, i sällskap
med Kr. Fogden Eric Lindemark från
10 Skellefte, som, understödd af här varande
vänner, sluteligen förmådde honom dertill.
Denna resa hade en fördelaktig inflytelse
på hans hälsa och humeur, hvilket sedna-
re förut var mycket nedstämdt – Doctor
15 Genberg flyttade vid samma tid till Skel-
lefte, såsom Läkare der. – Hit ha-
de Doct. Hallström fått transport, efter afl.
Doct. Carlsten. –
Med Lindberg skref Mamma till sin vän.

20

”Ume d. 8 Juni 1824.

”Då jag tecknar detta dato, kommer jag
”ihog denna dag för 10 år sedan (vår
”rese-dag ifrån Westmanland, 1814) Ack!
25 ”bästa Hanna, huru tiden flyger! Gif-
”ve Gud att vi äfven vore visare och bättre!
”Många äro redan bortgångne, och

[V:65]

1824 "andra hafva uppträdt på skådeplatsen –
 "Mitt hjerta klappar nu ofta så oroligt –
 "Min lefnads julle har nu gått ur den lug-
 "na Skärgården, der den förut seglade.
 "Här stormar det ofta! – Mitt sista bref 5
 "var ej gladt – Jag fruktar att jag dermed,
 "i stället att muntra dig, störde en glad vil-
 "la i ditt hjerta*) – Men monne icke all vår
 "jordiska glädje är en fiction? en strål-
 "brytning af glädjens Sol deruppe, genom 10
 "sorgens moln här nere, hvars båge på hop-
 "pets vingar blott visar oss vägen till må-
 "let för vår lycksalighet, och af Gud blif-
 "vit satt till ett tecken till sitt förbund med
 "människan." – 15

Dagen före midsommars aftonen lades
 ett nytt tak på min mangårdsbyggning.
 Detta, jemte nedtagningen af det gamla,
 och förändring deraf till det utsprång hu- 20
 set nu har, verkställdes på 24 timmar
 af 12 man, med hvilka jag öfverenskom-
 mit om detta långa dagsverke, för att ej
 blottställa mig för den skada som en regn-
 dag kunde göra, medan vi voro utan tak. 25

*) Har afseende på något particuliert, som
 ensamt rörde Hanna, och der förekom.

[V:66]

1824 Midsommardagen, på e.m. reste jag
till Burträsk, för att verkställa en repara-
tion på kyrkan, hvartill jag förut gifvit rit-
ning och Material-förslag. Kyrkans väg-
5 gar höllo nemlⁿ på gifva sig ut, för tyng-
den af Takstolarne, emedan de ej voro bund-
na af några pilastrar, och hotade att all-
deles neddigna under bördan. Den för-
seddes nu med sådane, innan och utan, och
10 kläddes och ornerades sådan den nu är, utom Tornet,
som sedan, äfven enl. af mig gifven
dessein, byggdes. Under denna repara-
tion var jag en gång döden nära.
Jag stod på en ställning, inuti Kyrkan,
15 vid en pilaster som skulle fastklinkas
med jernbultar, och undervisade en ar-
betare huru dermed borde tillgå, dervid
jag tog karlens timmer yxa och lade
hammaren deraf, uppåt pilastern, så
20 att eggen var vänd emot mig. I det
samma gaf en, der nere på golfvet,
under mig, stående karl, den andra
ändan af den på jernbultarne löst hän-
gande pilastern, ett hårdt slag med sin
25 slägga, dervid yxan, som jag höll i han-
den, recochetterade, snittade mig med bilan
utmed ena örat och flög öfver högra axeln
ned i golfvet. Hade rigtningen af

[V:67]

- 1824 yxan, vid slaget, varit endast en par linier
 annorlunda, så hade jag fått hufvudet kluf-
 vet! –
 I Julii månad drack Doctorinnan Hambræus
 brunn och bodde hos Lagm. Sundelin, i staden. 5
 På hennes namnsdag, d. 21 jul. åtföljde
 Mamma Doctors dit, för att lyckönska
 henne. Först uppacktade Lisette (Fru Sö-
 dermark) och Hanna med följande verser:

10

Hanna till sin Mamma

Glad och lycklig jag
 med bevingad fot
 Mamma, på din dag 15
 hastar Dig emot.

Bönens stilla ljud
 För ditt väl re'n gått
 Till den gode Gud 20
 Som min suck förstått

Hör du också mig
 Goda Mamma! tag
 Af Lisette och mig 25
 Känslans gärd i dag.

Hälsa, lugn och fröjd
 Följe dina spår
 På den väg der nöjd 30
 Du med Pappa går!

[V:68]

1824 Gumman Fluur, då 75 år gl. munter och lätt
 på foten, var äf. inne i Staden, hos Lagm. Cyg-
 næus. Det föll Mamma in att jemte några
 andra, utstyrda i forntidens kostymer, bilda
 5 en slags deputation, anförd af Gumman,
 som vid den tid Doctorinnan druckit si-
 na glas, och derefter, emot middagen, skul-
 le dricka sitt Kaffe, inträdde till hen-
 ne. Beskickningen var motiverad af följande:

10

1^{sta} versen: Hör foglarne quittra, se morgonen
 bräcker
 Och röken i hvirflar far ned
 Re'n doftar, o Caffé! din ambra och väcker
 15 Vår Matmor med glädje och fred.

v. 2

Fru Fluur så beskäftig i kammardörren
 gläntar:
 20 "Nå, Stina! är främmande här?"
 Å nej! Kära Fru – "Nå! så säg att jag väntar,
 att Kaffet framdukadt nu är!"

v. 3

25 De Fruar på Backen nu samlas med gamman
 Och Oldtmor dem motta'r så glad –
 Jag ville en timma här se Er tillsamman,
 Se'n reser jag glädtigt åstad;

30

v. 4

Att som Deputerad från Systrarne föra
 Välönskningar, tusende-tal
 Till Moder Johanna – ja det skall jag göra
 35 Med heder för Systrarnes val.

v. 5

"Gud signe Johanna!" Så Gummorna höja
 Sin önskan med koppen till mund –

[V:69]

1824 Må vattnet hon dricker, sin helsokraft röja
 Och hon lefva lycklig och sund!

Välönskningarne framburos af Deputatio-
 nen genom denna sång:

5

Hell! Johanna, vi med glädje helsa
 Dig välkommen! Helsovattnet må –
 – Så vi önske – dig från plågan frälsa
 Njut se'n helsans nectar deruppå! 10

Vid vårt Kaffe-bord förtroligheten
 Mellan Gummorna sin prydnad har
 Och Johanna vid högtidligheten
 Första rummet uti kretsen tar. 15

Gjut dig, Kaffe-ambra! till vår näsa,
 Mun och nerver, glädjens verkan drif
 Och då koppen tömms, står ljust att läsa
 På dess botten taflan af vårt lif. 20

I dess förgrund det förflutna lifvas
 Tacksamheten minnets pensel tar –
 Dig, Johanna, våro offer gifvas
 Du af alla hjertats dyrkan har. 25

Ja – vi se dig vid den Mannens sida
 Som vår vördnad, som din kärlek fått,
 Glädjen njuta eller glädjen sprida
 Vid dess känsla af att göra godt. 30

[V:70]

Längre fram – här önsknigen sig sänker,
 Målar taflan än en följd af år,
 Barn och Vänner hjertats offer skänka
 Med välsignelse i Edra spår

5

Unga Sundelin (n.v. Borgmästaren) lär-
 rer i synnerhet ha sett komisk ut i
 sin oppsatt mössa, och presenterades så-
 som Gumman Fluurs Dotter.

10

Den 24 Jul. dog Mamsell Sofi Sundling,
 en vacker och glad 18-årig flicka. Hon var
 i Lieut. Berghmarks hus i Grubbe, och or-
 saken till hennes sjukdom och död var
 ett kallt fotbad, som hon gaf sina föt-

15

ter en afton. Hennes Syster, vår Mams.
 Sundling, reste derefter till Degerforss att
 meddela denna sorgpost åt den gamle
 Blinde Fadern, som aldrig sett den-

20

na sin yngsta Dotter! – Hämtar häraf
 en varning i unge – Flickan, som ha-
 de en blomstrande hälsa, kände sig, nå-
 gra dagar förut, lifvad af glädje och
 lefnadslust, men kunde nu, oaktadt

25

Läkarnes bemödande, och understödd af ungdoms kraf-
 ter, icke räddas! –

Vid denna tid var Öfverste Knorring
 här, med Fru och famille. Våra Fruar
 funno Öfverstinnan, som Mamma till
 utseendet fann mycket lik sin olyckli-
 ga kusin, Ulla Cronhjelm, mycket för-

30

[V:71]

näm, händst detta hennes sätt att vara
 så bjert stack af emot vår älskvärda
 Landsherrinnas. Likväl ville man fin-
 na att hon, före afresan härifrån, blef nå-
 got bättre, hvilket Mamma tillskref in- 5
 flytelsen af Landsherrinnans humana
 umgänge och sällskapston i societéen –
 Lärer häraf, om ödet skulle ställa någon
 af Er på en plats, der ni kommer att
 umgås med personer som stå på en lägre, 10
 vare sig i lycka, rang, eller bildning,
 att ej affectera något annat företräde
 än i humanité och människo-kärlek.
 Dessa njuta allestädes frivillig hyllning.
 – Olsmässa-dagen firades rätt interes- 15
 sant på Erlandtorp, der Doctorinnan
 Hambræus beredde Doctorn en surpris,
 och dit hon hade låtit, honom ovetande,
 bjuda främmande. Jag hade, emot vå-
 ren, en afton, på Adjuncten Häggströms 20
 kammare i prostgården, vid det jag
 tecknade hans profil, äfven tecknat Do-
 ctorns, som hans fosterdotter Lisette ha-
 de, efter aftal, animerat att gå upp för att
 se derpå. Detta hade jag nu hemma 25
 fullbordat, och lyckats att få det väl-
 träffadt. Salen på Erlandstorp orne-
 rades med gran – och löfbuskar, till en
 berceau. När allt var färdigt, och säll-

[V:72]

1824 skapet samlades, åkte Doctorinnan jem-
te Lagm. Sundelins till prostegården och
hämtade Doctorn till Erlandstorp.
Sedan gafs ett litet divertissement, för-
5 fattadt af Mamma. Personerne voro:

	<u>Alberti</u> en Målare	– Jag –
	<u>Fru Alberti</u>	– Mamma
	<u>Melpomene</u> , Albertis Syster	– Fru Kjerullf
10	Några flickor, som sjunga, och binda kransar –	Lisette Hambræus, Hanna Wattrang, Ulla Sundelin, etc.

15 Jag hade åtagit mig Albertis role, med
förbehåll att den skulle blifva stum,
utom vid sången.
Theatern var nyssnämnde berceau – vid
ena sidan stod ett Caffé-bord; vid den
andra en målare-ställning, med ett
20 litet bord hvarpå lågo målare-atte-railles –

I Scenen

25 Fru Alberti (sitter vid Caffé-bordet, med
glasögon på näsan och en Allmanacka i
handen, sjunger:)

Ack ljuflig tid
När träd och örter bära frugt
30 och åkerbär med herrlig lukt
Ge sylt och vin!
Må andra våren prisa
Då man sår ut med svett och pust,
Men Olofs mäss ger lisa!
35 Den årstid är min lust.

Ja, Olsmäss-dagen har alltid varit min

[V:73]

1824 käraste högtid – ty, för det första har vår vörd-
 nadsvärde Lärare detta namn; och för det an-
 dra är det dock från denna dagen som
 alla redbara förmoner datera sig, som
 man njuter här i verlden. Den är, här i 5
 Norden, på en gång, blommornas och fruk-
 tens högtid – En skön förening minsann!
 Det är likasom då man ser en ädel famille
 omgifven af blomstrande och hoppfulla barn.
 Deremot är Våren, så väl i den morali- 10
 ska som fysiska naturen, allenast en
 drömverld, en inbillningens tid. – Ja –
 jag nämnde inbillningen. Nå – jag må
 väl känna den jag, som har en Målare till
 man, och en Improvisatrice till Sväger- 15
 ska! Ja – Bror och Syster likna hvarann
 fullkomligt, de lefva i phantasien båg-
 ge två – De är Syskon i dubbel mening –
 ty äro icke skalde- och målare-konsten äf-
 Syskon? Nå – en konstnär – det kan 20
 väl ändteligen ändå vara något, ty det
 kan väl någon gång bidraga en smula
 till födan likväl – ehuru konstnärer-
 nas hufvuden alltid äro litet konstiga
 också. Min Man t.ex – han sitter 25
 hela dagen framför sina Taflor, och säger
 aldrig ett ord. Derföre har jag ock nödgats
 lära mig att conversera så här med mig

[V:74]

1824 sjelf, annars skulle jag längesedan ha
 glömt mitt modersmål. Nå – all ting
 här i verlden har ju sin goda sida äfven,
 så är det också här. All ting är hos
 5 oss harmoni – Sjunger den ena af dem,
 så svarar alltid den andra, och snart blir
 det en duett af. – sång i stämmor är
 deras conversation; och då jag talar
 så slipper jag all motsägelse, ty ingen
 10 hör mig. Det är ju ändå ett harmo-
 niskt lif! – Likväl gör det mig ondt
 om min stackars beskedliga Svägerska,
 som gjort de der flygtiga och brödlösa
 talenterna, poësi och musik, till hufvud-
 15 sak – Ja, sannerligen hade icke min
 Tante, Fru Jernberg, salig människan,
 ändå rätt, då hon sade att ungdomen är
 aldeles förvänt nu för tiden, Ty –
 hvad tjenar det till att hon uppoffrar
 20 sin tid, för att kunna i ett sällskap
 sitta och roa de sysslolösa med sin musik, och
 sina vers-stumpar? Då hon vänder
 ryggen till, så säga ändå de kloka
 och förståndiga: ”Nä – det skulle bättre
 25 passa den dockan att sitta vid slän-
 dan och väfstol’n!” Men Alberti
 tar alltid hennes parti, och håller med
 henne, likasom hon gör med honom –

[V:75]

och sen är musiken Gubbens svaga sida.
 – De tänka ej på annat än måla och
 sjunga, och vilja bli försörjda liksom fog-
 larne under himmelen, som hvarken så
 eller skära – Ja, min själ, vore inte jag 5
 som uppehölle huset, och Fader Olof
 deras välgörare, så vet jag sanner-
 ligen ej huru det skulle gå. (Tar sig
 en pris) Jag undrar just huru han mår
 idag, den heders-Gubben och hans Fru, 10
 som nu håller på dricka brunn. – Jag
 har lust att slå i en kopp för deras räk-
 ning, och se efter. Ja, min själ, det gör
 jag – (slår kaffe-grummel i en kopp, och vänder
 honom omkring –) Nå – 15
 Jag har knappt sett en kopp, med en så
 ljus och klar målning uti – Se – det kan
 man kalla en tafla det – herrligare än
 nånsin den målas af min Kära Man –
 Låt se! der står Eskulaps tempel – 20
 skulle inte jag se det jag, som är en Må-
 lares hustru! – nå, hvad det är skönt! Se
 der sitter ju Doctorinnan också derinne,
 och vid hennes fötter uppväller helso-vatt-
 net. ja, min själ, gör det så!. (vänder kop- 25
 pen) Men hvad är detta? Jo – se der är
 Fader Olof sjelf, och der sväfvar en bevin-
 gad Genius som låter falla ett blad, på
 hvilket står tydligen att läsa: den 29 Jul.
 1761. – Riktigt! Den här dagen har ock 30

[V:76]

1824 en annan betydelse; det är hennes födel-
 se dag – nå, se nu ser jag dem bägge
 tillsammans, den ädle Gubben och hans
 Maka, och deras fosterdöttrar hålla ett
 5 O – ja det är en krans af myrthen, la-
 ger och Eterneller, som de sätta på hans
 hufvud – kärlekens, tacksamhetens och
 evighetens symbol – – , Men här
 sitter jag och pratar – och glömmer att vi
 10 snart hafva främmande – Lisette och
 Hanna skulle ju komma för att repe-
 tera musiken och sången för i afton.
 – Melpomene må väl ha den fär-
 dig redan. Jag kan undra hvar hon
 15 nu håller till. – Men se der kommer
 Alberti från Sta'n! –

2. Scenen.

20 Den förra, Alberti.
Fru Alberti. Välkommen hem min Gubbe!
Alberti. (nickar vänligt)
Frun. Har du ätit?
Alberti (nickar bifallande)
 25 Frun. Har du sett Melpomene?
Alberti (skakar hufvudet, nekande, sätter
 sig framför målningen, (Doct. Ham-
 bræi portrait,) tar en pensel, och arbetar)
Frun. Ja – du är dig alltid lik – tyst, som
 30 du vore döfstum – Det är lycka att

[V:77]

1824 Du har en hustru, som kan tala både för
dig och sig. Men, se der kommer ändtelⁿ
Melpomene!

3. Scenen

5

De förre – Melpomene, (som phantiserar
på Guitarren)

Melpomene (sjunger)

10

Ja, festens glädje kallar
Oss alla i berusning!
I oskuldsfull förtjusning
Mitt öma hjerta svallar!
Låt, Broder, hvad jag tänker
I färger bilda sig!

15

Fru Alberti (afsides) ja – min själ, svallar det –
icke rättom öfver alla bräddar!

20

Alberti (sjunger)

Ja – sig Apelles sänker
Och penseln räcker mig,
Med sanning tecknar jag
Vår Olofs anlets drag.

25

Fru Alberti (afsides) Jo – rättare tycker han sig
vara Apelles sjelf!

30

Alberti och Melpomene (tillsammans)

Duo.

Hans dygd ger hoppet borgen
Att intet moln af sorgen
Förmörkar höstens dag.
Jo – dygdens lön är borgen
För lifvets glädje-dag! ./:

35

[V:78]

1824 Fru Alberti. Nå, det var väl att du kom,
 min k. svägerska. Du kan nu ta mot
 flickorna när de komma – Jag skall emed-
 lertid laga kaffet färdigt (går)

5

4de Scenen

De förre, utom Fru Alberti – Flickorna (kom-
 ma in, bindande på sina kransar, och sjunga)

10

Aldrig mera liflig glans
 Kärleken gaf hoppets krans –
 Knytom uti menlös ro,
 Och symbolen är ett O.
 15 Himmel! så åt pappas lif
 Glädjen, liksom helsan, gif.

Hanna (tittar Alberti öfver axeln,
 igenkänner portraitet och slår samman
 20 händerna, under gladt utrop:
 Se Pappa!

Flickorna (med förvåning) Ack se!
 (de fortfara att sjunga, och bekransa por-
 25 traitet)

Ja — hans bild står ljus och sann
 Hell dig, ädla Gråhårsman!
 Så du blickar glad och mild –
 30 Dig vi kransa i din bild –
 I din Makas hulda sköt
 Tacksamhet och glädje möt!

(De gå fram på Theatern och fort-

[V:79]

fara med sången)

Hon och barn välsigna dig
 Och strö blommor på din stig
 Utaf vördnaden i dag 5
 Hjertats tyst offer tag –
 Med din Maka glad och nöjd
 Kärlek njut med lifvets fröjd.

Mamma hedrades med tacksägelser och bifall. 10
 Äfven Doct. Delldén gjorde henne en compli-
 ment. då sade Mamma: "Herrar Magi-
 strar, som komma från Parnassen i Upsala,
 få lof att blunda, eller åtminstone med
 öfverseende åskåda sådane här anspråks- 15
 lösa scener i landsbygden" – Åh – har in-
 gen fara med det – afbröt Landshöfdingen
 artigt – Äfven i hufvudstaden skulle man
 hålla sådane divertissemments till godo! –
 Sedan man druckit skålar och Thé, pro- 20
 menerade sällskapet, under sång, till
 Prostegården, der man åt quäll –
 På Catharina dagen var man hos Lagm.
 Sundelin, och ehuru trött Mamma nu var
 på namns och födelse-dagar och kalaser, 25
 måste hon äfven då vara med, och skrifva
 vers, som jag och Fru Kjerulff sjöngo.
 Der var ock Öfverste Peijron, som resande.
 På Nydahla voro vi ock bjudna en dag, hos
 Baron Stromberg. – Äfven hade Lieuten. Berghmark ett

[V:80]

1824 stort kalas, dit Mamma likväl ej or-
kade komma. –

Den 12 Oct. skref hon till Hanna:

5 "Just nu faller den första snön. Jag ihogkom-
"mer då alltid din känsla vid denna anblick^(x)
"jag ville att jag nu sjelf, eller åtmin-
"stone detta blad, föll såsom en snö-fling-
"ra ifrån Norden till ditt bröst. Jag är
10 "ledsen på mig sjelf, bästa Hanna, att jag
"åter på länge icke skrifvit. Det kun-
"de väl vara något, anmärknings värdt
"nog, att omtala, men några dar efter
"det passerat, är jag förmäten nog att
15 "anse t.ex. det brillantaste kalas knappt
"värdt ett penn-drag. Ja – det förefaller
"mig ofta, som det vore mycket bättre
"att jag lyssnade till tonen i mitt hjerta,
"och som äfven du skulle bättre finna
20 "dig dervid. Ser du att jag ändå be-
"ständigt är den egenkära Fanny, så-
"som du fordom kallade mig. Dock – du
"kan ej tro huru mycket jag i den delen

25 ^(x) Har afseende på den olyckshändelse som
beröfvade henne sin Far. Han hade en höst-
afton, vid den tiden varit ute på Hallarn att
fiska, och fanns liggande död i båten
med öfra delen af kroppen i vattnet.

[V:81]

- 1824 "ändrat mig. Ack! man är ändå lyck-
 "lig, då man blott inför vänskapens dom-
 "stol pröfvar sitt värde; då man stolt
 "i känslan af att äga deras hjertan,
 "ville uppoffra sitt lif för dem alla. 5
 "Ja – bästa Hanna! Vore du här, så vo-
 "re jag kanske åter den fordna Svärma-
 "rinnan. Men nu är dermed ingen
 "fara. Ibland kan dock en småsak locka
 "tårar ur mina ögon. Här om dagen 10
 "kom Mamsell in med min lilla Plån-
 "bok, som varit undangömd ibland
 "annat skräp; densamma som jag for-
 "dom brukade bära i min ridikyl,
 "och hvilken du alltid uppdrog, då jag 15
 "satte mig hos Er i soffhörnet. Nu var
 "den tom, och låset förrostadt! Ja – män-
 "niskans hjerta bör dock alltid hafva
 "sin motvigt – Då jag betänker huru
 "lätt de ädlaste människor glömmas 20
 "likasom de aldrig hade lefvat; då
 "finner jag blott tröst deri, att det Gu-
 "domliga af dem uppstiger till sitt ur-
 "sprung, till en sällare verld – och säl-
 "lan trifves det länge här nere – ! 25

[V:82]

1824 "min tid har, Gudskelof, gått någorlunda
 "bra. Pappa och de små hafva varit
 "vid hälsan. Sjelf har jag dock varit
 "plågad af Rheumatisme i hufvudet
 5 "och bak på halsen, allt sedan jag, för-
 "leden vinter, en gång under urväder,
 "åkte med Doctorinnan Hambræus i
 "öppen släde, på visit till Baron Fock,
 "emedan jag trodde att hon skulle
 10 "nyttja täckt åkdon – "

Den 23 Sept. höll v. Rector Sund-
 baum sitt bröllop med Demois.
 A. M. Grahn, Dotter af Rådm. Jacob
 15 Grahn i Umeå; hos hvilken ock fe-
 sten firades solent. – Före supén, sjön-
 go jag och hans vänner för Brudgum-
 men enskildt, en sång på Latinsk,
 så kallad munk-vers, som jag förfat-
 20 tat, men hvartill orden nu icke
 äro i behåll – Vid Bordet pro-
 ponerades Skålarne af Communi-
 ster Boström, (då, vice Collega) rätt
 nätt – Till Brud-parets skål ha-
 25 de Mamma skrifvit några verser,
 som vi sjöngo i quartett: –

[V:83]

1824 Melod: Bröder och sorgen etc.

Våra Fäder bjödo
 Glädjen uppå festen
 Brages quäden ljödo 5
 Klingande mot Gästen.

Fädrens gamla seder
 Än i Norden råda.
 Trofasthet och heder – 10
 Klingom för de båda !

Vinets floder quälla
 Liksom fordom – Vänner
 Sjungom glade sälla 15
 Hvad blott hjertat känner.

Ökom glada ljuden
 Klingom fullt tillsamman!
 Brudgummen och Bruden 20
 Er vår skål med gamman

[V:84]

1824 Vänners hjertan säga
 Altid mer än orden:
 Lefven för att äga
 Högsta fröjd på jorden!

5

Den sista November var stor Socie-
 té hos Landshöfdingens, dit ock
 vi voro bjudna. Öfverste Knor-
 ring, med Fru och familie var der.
 10 De äldre converserade och ungdo-
 men roade sig med dans.

10

Mamma gjorde den anmärk-
 ning att Öfverstinnan Knorring
 denna gång var ovanligt artig
 och nedlåtande, vid sin conversa-
 15 tion med Fruarne, hvilket förut just
 icke varit fallet. "Hon hade väl nu
omsider haft tillfälle att se" –

15

mente Mamma – "att våra
 20 Umeå-Boer voro något bort-
skämda i den delen" – Dagen

20

derefter, Oscarsdagen, firades på Rådhuset –
 Mamma kom hem efter kl. 1 på morgonen, men

[V:85]

1824 måste dock stiga upp, förr än hon fått
 hvila ut, för att skrifva verser, som jag
 och Fru Kjerullf, med accompagnement af
 Hennes Guitarre, afsöngo från Orchestern,
 med omvexlande solo och duo. Först af- 5
 sjöngs Vid Konungens Skål följ^{de} vers af
 Tranér:

Du gaf åt Nordens hjelteminnen
 Ditt namn och dina bragders då 10
 Gaf nya Land och nya sinnen
 Hvad bäst du gaf var dock din Son
 Min är han, så ditt hjerta talar
 När han Europas kärlek får;
 Men Nordens haf, dess berg och dalar 15
 De svara åter, han är vår.

Vid Kron Prinsens skål

Ditt namn, o Oscar! blir en gång 20
 En Runa och en minnes-sång
 Som sjungas skall uti vår nord
 Med skönare, men sanna ord
 Och Runan skrift af Sveas hand
 Och Sverige heter Oscars land. 25

Vid Prinsess. Sofia Alb^s skål

Tag Prinsessa
 Sist af Vasars ätt 30
 Hjertats offer, se i dessa
 Dina dygders rätt –

[V:86]

1824 denna nästföregående versen för Prinsessan
 skref Mamma med blyertspenna in prompta
 på en papperslapp, under det man sam-
 lades der på Rådstugan. – Vid Fäder-
 5 neslandets skål sjöngo Fru Cherullf och
 jag följande; med accompagnement –

Solo

10 1^{sta} rösten:
 Som öfver fjellens hallar,
 Mildt Nordens stjerna blänker
 så hoppet ljusning skänker
 och tacksamheten kallar –
 15 Hvar finns det land i Söder
 Så sällt som Norden är?

2^{dra} rösten Solo

20 Ja! sällt är Norden, Bröder,
 Oss hoppets Furste är,
 Som det för minnet kär

Bägge: Duo

25 En hyllning till hans ära
 Tacksamma hjertan bära
 En sång vår kärleks svar
 Må himlen fröjd beskära
 30 Åt Sverges Kunga-Par!

Derefter sjöngs vid Landshöfdingens
 och Landsherrinnans skål:

[V:87]

1824 Du, som är vår Tolk i Norden,
 Till din Kung, som kärlek tänder
 Och med kraft och Faders händer
 Styr och hägnar Moder-jorden
 Säg: "fast snö bekransar fjällen" 5
 Går vår kärlek varm till Thronen
 Och för Kung och Kunga Sonen
 Är vår trohet stark som hällen"

Tacksamhetens gärd tillbaka 10
 Är den lön dig Norrland skänker,
 Dig, som vet hur' kärlek tänker
 Skål för dig och för din Maka!

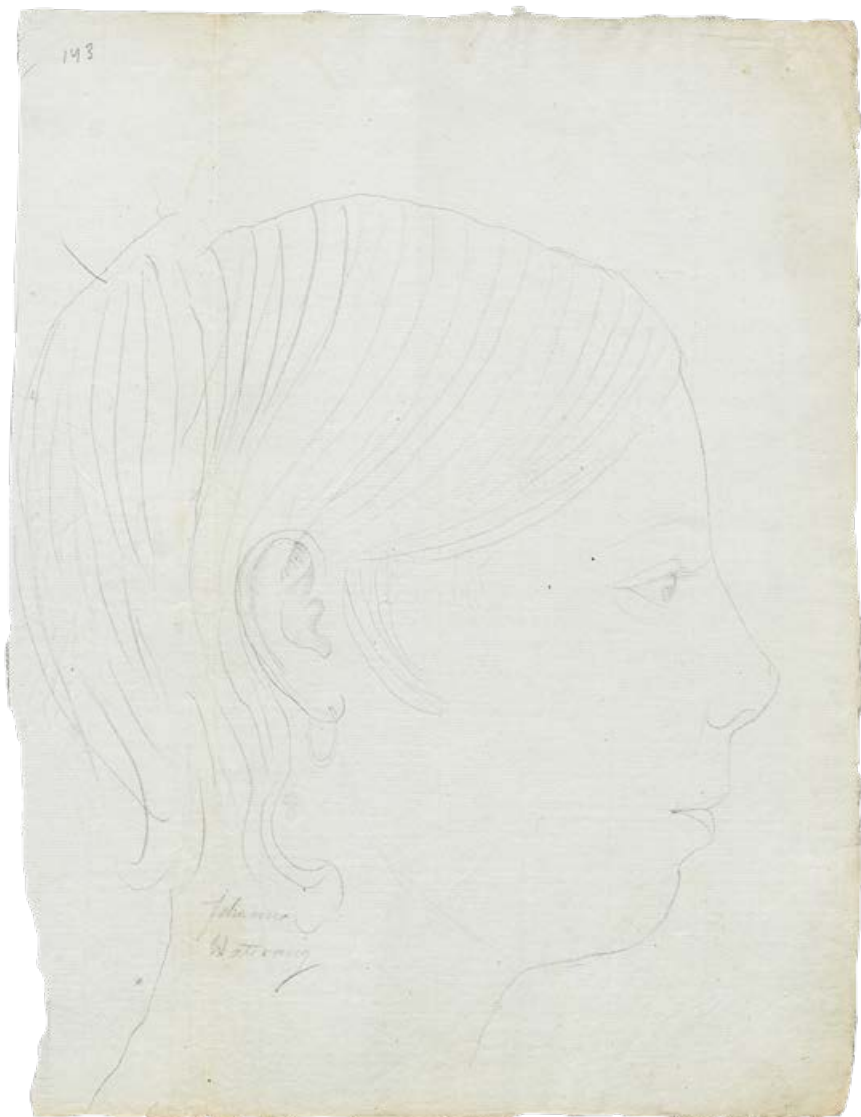
Sedan börjades balen, som var särdeles ani- 15
 merad – Då jag nu här beskrifvit en Oscars-
 dag, har jag med det samma ungefär be-
 skrifvit alla Carls och Oscars dagar, på ver-
 serna när, som varierade, och för hvilka
 Mamma oftast plågades – Sannolikt 20
 blir jag mera kort härom, vid tecknin-
 gen af de följande åren. Till Hanna skref
 Mamma, i anledning af dennas högtids-
 dag. "Då jag stod der i Fruntimrens
 "Circelen och hörde på musiken och sången, 25
 "tänkte jag: Ack, om jag nu hade Hanna
 "här! huru gerna ville jag ej, för en hand-
 "tryckning af dig, hafva bortbytt de compli-

[V:88]

1824 menter jag sedan erhöill.” –
 Ändtelⁿ inföll den för barnen efterlängta-
 de Julaftonen. Alberts glädje var i
 synnerhet högst liflig; under höga glä-
 5 dje rop, vid det paketer kastades in
 genom dörren, föll han Mamma om
 halsen utemellan – Theodors glädje
 blef litet quäst näst förut, genom ett
 fall. De hade för sina Caffé-pengar köpt
 10 åtskilligt smått åt hvarandra, som jag
 fått det förtroendet att lägga in. Theodor
 hade något svårt att lemna mig ur ögna-
 sigte, och då jag saknades en stund, sade
 man honom att jag gått upp i Vindskam-
 15 maren. Gossen klef upp i mörkret,
 men fann ingen, och då han skulle gå ner,
 tumlade han utföre trappan och stötte
 sig i ansigtet, så att ena ögat svall igen.
 – Till ett perlband (Pip-band) som
 20 Hanna Wattrang, under Fru Kjerullfs ledning
 gjort åt Doctor Hambræus, skref Mamma:

25 Jag sjunger, Pappa, blott för dig
 Och du har öra blott för mig –
 Jag dansar på min blomster stig,
 För Pappa och för Mamma
 Och glad är lilla Hanna.

30 Om barnsligt yr jag är ibland,

Hanna (Petronella Johanna) Wattring (1818–1894), den yngre av kyrkoherde Olof Hambræus' och hans maka Johanna Acrels två fosterdöttrar. Redan från 6 års ålder deltog hon och sjöng i teaterstycken m.m. som Fredrica författat (s. V:72ff, V:122ff). Hanna var yngsta dottern till kyrkoherde Pehr Wattring i Burträsk och dennes hustru Margareta Brita Genberg. Fadern avled innan hon föddes och när även modern dog året därpå blev hon föräldralös och kom att växa upp hos det barnlösa paret Hambræus. J. A. Linder. Arkiv och specialsamlingar, Umeå universitetsbibliotek.

Paret Hambræus äldre fosterdotter Elisabeth Christina (Lisette) Werlander (1797–1842), sedermera gift med handlanden Per Södermark i Umeå stad. Makarna Linder var goda vänner med Södermarks som de flitigt umgicks med. Lisette var född i Stockholm och växte delvis upp i Jomala på Åland, där fosterfadern då var kyrkoherde. J. A. Linder. Arkiv och specialsamlingar, Umeå universitetsbibliotek.

[V:89]

1824 Så lede mig din Faders-hand –
Må hvarje perla på ditt band
En glädje bli af Hanna.

Så lycklig i min barndoms vår
Jag ej bekymrens språk förstår –
Ack Pappa! monn´ min fröjd förgår?
Så frågar lilla Hanna.

På ett band till Mams. Lisette Hambræus 10

Dotterns ro gör Mammas trefnad
Vandra du bekymmersfri,
Lik en perlbänd må din lefnad
Glädje invid glädje bli!

Jul-dagen voro vi bjudne till Landshöf-
dingens, och 4de dag Jul gjorde de oss
ett besök. Wi skickade till Pgden och båd-
o hit Doct. Hambræus och Fruntimren
till sällskap och fingo behålla dem till
quällen, och hade en rätt intressant
afton. – På årets sista afton skref
Mamma:

Tidens hand en länk nu drager
 Af den kedja oss upptager
 O Försonan! till Dig –
 Skänk oss nåd att glade fara
 I från jordens mörker – svara:
 ”Den blir säll som tror på mig!”

[V:90]

På Carls dagen d. 26 Jan. 1824.
vid Drottningens skål.

5 Vår Konungs Gemål
Välkommen tillbaka
Till son och till maka
och sällhetens mål!
Du helsas i Norden
Af hjertat och orden
10 Med hyllning – Din skål!

Vid Kronprinsessans

15 Välkommen dyra Josephina
Med myrthen i Ditt sköna hår
Se! våra hjertan äro dina
Nu är du Nordens, är du vår –
En Telning född af Södra Solen,
Till Norden flyttad kom de fram –
20 All blomningstid är korrt vid Polen
Bär frukt du Konungsliga stam.

[V:91]

[V:92]

[V:93]

1825.

d. 6 Jan. skrifver Mamma till Hanna:

"Denna afton har jag sutit ensam hemma
 "och tänkt på gamla Vänner och fordna 5
 "öden – Ack, Hanna, denna tysta dag-
 "bok, som mitt hjerta ofta dicterar, hvem
 "upptecknar den? Kan hända på andra
 "sidan grafven en himmelsk Genius fyl-
 "ler luckorna – Dock nej! då mult- 10
 "na, med vårt stoft, dessa svaga skuggteck-
 "ningar, och på evighetens Nyårsmorgon
 "har din Fanny ingen önskan mer! –
 "Nu ber jag den Högste välsigna mina
 "Vänner med all den glädje det jordiska 15
 "lifvet kan äga! Han förläna äfven mig
 "den svagaste af Er alla, styrka till de
 "många pligter mig åligga. Större lyc-
 "ka begär jag ej till den jag redan äger"

20

– I det följande anmärker hon att
 deras correspondence nu forgått oafbru-
 tet i 25 år, och firar sitt silfverbröllop,
 samt att den altså bör befinna sig i smek-
 månaden, och blifva något lifligare. 25

Nyårsdagen voro vi hos Doct. Ham-
 bræus. På morgonen uppvaktade Albert
 äfven jemte mig, af hvilken han lärt sig
 en lyckönskan på latin, som roade
 Doctorn. Till afton voro Landshöfdin- 30

[V:94]

1825 gen, Kamar Rådet von Walther, Bar. Fock,
 jemte deras Fruntimmer, samt några
 Fruar ifr. Backen, der – och vi togo oss
 friheten bjuda sällskapet till oss, d. 3^{die},
 5 emedan följ^{de} dagen upptogs af bal i Sta-
 den – Dessutom bjödos bägge Lag-
 mans husen ifr. Staden. Bruksp. Bjuhrs,
 Doct. Hallströms, Kjerullfs, medfl.,
 och vår afton var rätt glad. –
 10 Näst före sällskapets ankomst föll det
 mig in att jag kunde begagna Fru Kje-
 rullfs talent, att få ett accompagnement
 till sång, och bad Mamma skriva en
 skål för Landshöfdingen och sällska-
 15 pet. Det skedde, och när glasen bju-
 dits, sjöng jag, accompanierad af Fru
 Cherulff, följande:

inpromtu

20

Måtte året sällhet skänka
 Åt vår Höfding och hans Maka,
 Tacksamt våra hjertan tänka,
 Er vår vördnad, Er vår skål!

25

—
 Nya år med fröjd i spåren
 Möt det sällskap som oss hedrar
 Genom sitt besök – må åren
 Länga ge oss samma skål.

30

—
 Och må lugnets Genius dröja
 Att Vårt fosterland beskydda

[V:95]

1825 Då må sången tacksamt höja :/
 Glädjen i det nya år :/:

Musiken var vacker och meningen god, och
 tycktes äfven senteras. Man musice- 5
 rade äfven sedan vid Claveret, med accom-
 pagnement af violin, Guitarre, Cymbal
 och sång. Sällskapet skildes ej förr än ef-
 ter kl. 1. – Följande dagen bjödo vi
 ungdomen på Backen, och ifrån Lands- 10
 höfdingen, jemte några andra, och hade
 bal – Granberg och jag spelte. Detta
 är den enda gång som det dansats i
 mitt hus, allt sedan jag blef husfader.
 – 3^{ne} dar derefter var det äfven bal på 15
 Strömslund –
 Den 26 Jan. Konungens födelsedag, hade
 Landshöfdingen stor Societé. Han hade
 jemte hennes Nåd, en vecka förut, gjort oss
 ett besök, dervid planen för denna fest upp- 20
 gjordes – . I stora Salen var en thron-
 himmel apterad, och drapperad med char-
 lakan, som äfven utgjorde fältet för Kongl.
 Kronan och Sveriges vapen, derunder stod
 Konungens byst på en pjedestal. – 25
 Damerna formerade en hall – Land-
 höfdingen motiverade den Kongl. skå-
 len med ett tal, derefter inträdde
 2^{ne} par Svenskar och 2^{ne} par Lappar

[V:96]

1825 alla i National dräkt. Då skålen druckits framträdde ena bond-drängen och yttrade sin undersåtliga glädje, hvar efter de sjöngo:

5

Lugn är vår fosterbygd, fjerran ifrån
Hörs blott af Echo stormarnes då
Hvem näst vår Gud
Offras vårt ljud
10 Hvem styr vårt Land?
Jo – Kung Carl Johan, så heter han.

Dag, som såg födas vår Konung och Far,
Vittne till fröjd och tacksamhet var.

15

Ljus som hans själ
Trygg som vårt väl
Vare hans tid –
Lagren är vunnen, vinne han frid!

20

Derefter framträdde Lapparne och sjöngo, efter melod: (Jag fattiga Lappman)

25

Då vi flytta med tjällen
Långt upp öfver fjellen
Hvem skyddar vår skara
Att vi trygga må fara?

30

Jo – Carl Johan den store
Öfver Svear och Nore,
Mellan bägge vi tåga
I hans hägn vi det våga

Som högt opp i fjällen
Evig snö täcker hällen

[V:97]

1825 Så förening må råda
 Till vårt väl mellan båda!

Derefter instämde alla i folksången.
 Sällskapet trängdes sedan omkring de 5
 vackra och elegant klädda Lappflickorna,
 (Fröken af Donner och Mams. Lemvijk) –
 Bondflickorna föreställdes af Demois^{ne}
 Broochman och Lisette Hambræus, hvil-
 ka derpå alla, jemte sina Cavaillerer, öpp- 10
 nade balen i sina kostumer – Mam-
 ma dansade äfven en quadrille med Lands-
 höfdingen. Sällskapet åtskildes först
 en timma efter midnatt, under det hor-
 riblaste urväder jag påminner mig haf- 15
 va varit ute i – Vi hade på f.m.
 husförhör i Flurkmark, vid hvars slut jag
 begaf mig på vägen genom Fällforssån
 och Ersmark, utan att äta middag, och hann
 just nätt och jemt komma till Lands- 20
 höfdingen vid det jag borde vara der för
 sången vid ofvannämnde tillfälle om afto-
 nen – – Den sista Jan. på morgonen
 störtade Theodor in med gällt skrik, att
 Herlog stuckit honom i ögat – Man reste 25
 genast in till Doct. Hallström med gos-
 sen, men skadan var ej farlig. –
 Denna vinter var ej långt emellan bjud-
 ningar och Societéer, bland andra några
 i anledning af Öfverste Lieuten. Ulfhjelm 30

[V:98]

1825 och hans Frus besök här på återresan ifrån
 deras nygifta Måg och Dotter i Grun-
 sunda. (Prosten Lindforss) – Mam-
 ma började tröttna, hvarom mera
 5 innan kort –
 I början af Mars, inträffade åter
 ett förfärligt urväder med ymnig snö,
 oupphörligt i 3^{ne} dygn. All Com-
 munication emellan Staden och landet
 10 blef afbruten, till dess väg öppnades
 öfver vesterhiske åkern, som begagna-
 des medan man skottade upp den
 allmänna vägen öfver skogen, som
 var otillgängelig. Man åkte sedan
 15 mellan höga murar af snö, öfver
 förut okända backar, och barnen i
 byarne hade det ovanliga nöjet att åka
 kälke ifrån hustaken. I staden,
 hos Handⁿ Anders Wall, måste man
 20 föra hästen ut igenom förstugan på
 gatan, emedan inkörsporten var öfver-
 snögad. Till Fru Fluurs dörr gräfd
 Doct. Hambræi och mina drängar en
 nedgång med flera trappsteg –
 25 Mamma var bjuden till prostegården
 första dagen, och kunde ej på annat
 sätt komma derifrån, på quällen, än
 dragen i släde af drängarne, som emot-
 togo henne på bron, och på detta sätt

[V:99]

1825 förde henne hem öfver drifvorna, som
 voro så hårda att de buro karlarne och
 släden – Till Jon Pehrsson på Backen
 måste man genom den snömassa som
 inbäddat huset, öppna en hvalfgång 5
 emot förstugu dörren, för att hjälpa folket
 ut, som voro innestängda – o.s.v.

Denna vinter fordrade döden äfven fle-
 ra offer bland våra bekanta. Docto-
 rinnan Fant i Upsala – Fru Verdenstedt 10
 i Sala, Ulla Fant i Löfsta; Doctorin-
 nan Ström i Skellefte. Så nära ha-
 de äfven hos oss en tillfällighet be-
 redt döden ett rof, som kanske äf.
 skulle kostat Mamma lifvet. Den 15
 20de April kom Albert in och beklaga-
 de sig för henne att han mådde illa
 och hade kräkningar. Hon gjorde i
 början ej så mycket afseende derpå, eme-
 dan vi hade till middagen haft fet mat, 20
 som Albert gerna åt, och hon trodde
 att han deraf tagit för sig tillräcke-
 ligt – En stund derefter skulle hon
 söka något i en dragkistlåda, dervid
 hon fann sitt syskrin öppnadt, och nå- 25
 got ostädadt derinne. Då genomila-
 de henne hastigt en tanke, dervid hon

[V:100]

1825 var färdig att neddigna af vanmakt. Hon
 hade nemlⁿ en par dar förut hållit på
 att färga Coccionell-rödt, dervid ar-
 senik var begagnad, och deraf det öf-
 5 verblefna blifvit för tillfället in-
 stoppadt i syskrinet – nu saknade
 hon struten. Under det hon stod och
 höll sig fast vid lådan, kom Gossen
 in, och vid Mammans förskräckelse
 10 och frågor, bekände att han varit der
 och tagit arsenik struten, troende det
 vara Socker, men – tillade han – ”det
 var ej godt, mamma! – Jag spotta-
 de ut det då jag tuggat litet derpå.”
 15 och visade henne på planstenarna
 framför kakelugnen, hvarest tuggor-
 na lågo. Jag hade nyss gått ut i
 en Granngård och fick bud efter mig.
 Jag kom hem. Vi gåfvo Gossen spen-
 20 varm mjölk och hade honom att vo-
 mera, medan hästen sattes för, då
 jag körde med honom, isvägen di-
 recte till apoteket, der ock Doctorn
 med det samma inträdde. Han fick
 25 då emetica, och kräktes – och allt af-
 lopp utan synbara följder. –

Mamma hade någon tid förut skrivit
 på ett bref af mig, några ord till min ungdoms-
 vän, Prosten Burman i Råne – se här svaret:

[V:101]

Till fru Fr. Linder i Umeå. Rånbyn 6 Ap. 1825.

Dyrbara Vän!

En besynnerlig karl! vill min Goda Cou- 5
 sine säga, som så kan tilltala en annans
 Fru. men visa gerna Titeln för Den
 Ädle Linder, jag åtager mig försva-
 ret. Vår vänskap är väl öfversinlig,
 Vi hafve aldrig hört eller sedt hvar- 10
 andra och jag känner dock lika lifligt,
 huru hjertl. det fögnar mig att tro
 Er njuta hälsa och sällhet. Min
 öfvertygelse är grundad, ty när
 jag förelägger mig Ditt bref, kän- 15
 ner jag samma nöje, som när jag
 råkar en väl känd Vän från Ung-
 domen, som sympathiserar med mig.

[V:102]

Är icke detta en vänskap ifrån Ande-
 verlden, sådan den teknas i Evange-
 liska häfderna? ”Si jag är när Eder
alla dagar genom mitt ord och min Anda?”
 5 Nu en annan fråga: kan man vara verkl.
 vän och ändå en längre tid glömma sina
 vänner? Nej. men Vänskapen kan vara
 sann, äfven varm, ehuru en längre tid
 framgår utan meddelande af ord eller
 10 handlingar, till följe af vår inskränkthet
 och beroende af närmare omgifvelser.
 Min egen erfarenhet lämnar mig bevis:
 Enligt min Postbok skref jag till min
 Gode Vän Linder d. 18 Oct. Således
 15 ett halft år sedan med löfte att sär-
 skildt besvara Hans Fru. denna tanke
 har sedan varit hos mig dagligen när-
 varande, och om ej min egen antekning öfver-
 tygat mig om tidlängden, hade jag ansedt
 20 händelsen helt nära; Åter en bild af

[V:103]

andeverlden: Och ingen tid skall vara
mer. När jag likväl finner att jag
 bor i tiden och följaktl. är skyldig till
 ansvar, så kommer jag endast ihog den
 botfärdige: "haf tålamod med mig, jag
vill alt betala Dig.
5

Min Goda Cousines yttrande om sin flytt-
 ning från Idee-verlden till den verkliga,
 såsom störande poetiska situationer, 10
 är mindre giltig om lilla gossen, som
 utan för dörren ropar: Låt upp Mam-
 ma! än om de alt för vidsträckta säll-
 skapskretsar, som förmodligen där, som
 annorstädes, till en stor del utgöras 15
 af ihåliga marionetter, som genom
 mekanisk inrättning under ideliga bug-
 ningar och grimacer frampipa sitt
 Ödmjukaste tjänare, m.m. som står att
 läsa i någon gammal fransk Parleur. 20
 Måtte derföre Min Goda Cousines ön-

[V:104]

skan att flyttas till en lugnare krets
 mellan Nordsjö-verlden och sällskaps
 stojet realiseras! Ack om jag hade mina
 Vänner på en dagsled nära! En gång
 5 om året skulle vi då visserligen se och
 munteligen språka, om det icke kunde ske
 oftare. Jag med mina ellofva utom hustru,
 inalles 13, må alla väl. Elias har varit på
 vägen att desertera hem; kikhostan har plå-
 10 gat honom från November månads slut,
 och ej ännu aldeles släppt honom, men han är
 glad mellanåt och tyckes mena: nog ärnar jag
 lefva, det ska ni få se. Min äldste Son
 Isak vandrar med diopter Linialen på andra
 15 året. Sofia den 3dje i ordningen vistas hos
 sin mormor i Luleå. Hvad säger nu
 Herlog om sin verld? jag hoppas både
 han och Göthilda finna den ypperlig.
 Lyckliga barn! njuten länge Föräldrars
 20 vård och föresyn, önskar
 Vännen Ol: Burman

[V:105]

1825 Jag har förut nämnt att vi corresponderat
allt sedan 1808. Vi hade antecknat ho-
nom såsom Fadder åt Herlog, och hans
Son Elias, som nämns i brefvet, var
vår Gudson.

5

Fettisdagen hade Exped. Fogden Lång-
ström ett stort kalas och en stor sam-
ling, så att man trängdes och svettades
i de små rummen. Innan jag, efter
måltiden, i den förfärliga trängseln
af hästar och åkdon fick rätt på min,
förkylde jag mig, och var någon tid ef-
teråt illa mående –

10

Den 1 Maji firades hos Doct Hambræus.

15

Commission från Hanna

Mamma ropte: "Sansa,
Hanna! dig och kransa
Pappa på dess dag,
Ja, på mina vägnar
Såg hur' Pappa fågnar
Henne rörd, men svag.

20

—
Du hvars ömma hjerta
Lindrar hennes smärta,
Du, hvars trogna hand
Vill den hulda leda
Gå att än bereda
Fröjd på lifvets strand."

25

30

[V:106]

1825 Syster, jag och Mamma
 Säga dig det samma
 Lef, och lycklig var!
 Tacksamhetens böner
 5 Himlen visst bekröner
 För vår Vän och Far.

 Mamma säger: Våren
 Sommar blir, och åren
 10 Skynda hastigt fram –
 Vårdad bör den blifva
 Blommans knopp och gifva
 Frukter åt sin stam.

15 Denna vår snickades stora Soffan i För-
 maket. Jag skar bladverken och bildhug-
 geriet, och det gröfre Snickeriet gjordes
 af Holmström från Säfvar, som var en
 skicklig arbetare, men svår att afhålla
 20 ifrån bränvin och fri-måndagar – Un-
 der sin oöfvervinneliga törst en gång, grep
 han till något gammalt silfver mynt,
 som jag hade i en låda, och blef borta
 några dar, medan fyndet räckte, att pantsät-
 25 ta för bränvin –
 Sedan vi, den 2 Maj, haft främmande,
 blef det någon tid en liten hvila i Socie-
 teen – Mamma plågades af fluss och

[V:107]

1825 rheumatism. Äfven lilla Fredrica var några dagar sjuk i flussfeber. Wid denna tid utlät sig Mamma i ett bref till sin Vän:

5
 "Visserligen äro en Mors Känslor ljufva, men
 "äfven ofta rätt bittra. Jag har erfarit
 "bägge, och ändå äro mina pligter såsom
 "Mor, nu först började. – Huru skulle jag
 "väl kunna illa upptaga dina vänskaps- 10
 "fulla påminnelser, min Hanna! – Dock
 "kan jag försäkra dig att mitt hjerta
 "visst icke är indraget i förströelsernas
 "hvirfvel. I min lyckliga ungdom såg
 "jag verlden i ett förtrolladt ljus, och i ett 15
 "lyckligt samband med de ädlaste män-
 "niskor tillade jag mig sjelf ofta deras
 "dygder, och den Guddomliga rösten i mitt
 "inre hyllade jag mer af pligt än af
 "behof. – Då flyttades jag af Försynen 20
 "i en stilla ensamhet, fjerran från den
 "trollkrets, der fordom min egen fåfän-
 "ga stod i ett transparent strålsken –
 "Ack! Hanna, om du kunde följa led-
 "tråden af mina känslor under min 25
 "9-åriga vandring. Jag har besegrat
 "min egenkärlek. Intet offer bars åt
 "min fåfänga – Ofta blygdes jag, som i

[V:108]

1825 "bildning trodde mig så långt öfver dessa
 "natur-människor, att se dem anspråks-
 "lost öfva dygder, som jag kallade offer!
 "Nu sökte jag ett närmare vittne till mi-
 5 "na gerningar. Ack – den eviga kärleken
 "ser till vår bättre vilja, styrker och re-
 "nar den, och dömer ej som människor,
 "efter utseendet – Men kanhända
 "slumrade ännu i min själ kärleken
 10 "till verlden. Kanske knotade jag nå-
 "gon gång öfver bristen af sällskaps lif-
 "vets nöjen. Derföre skulle jag ännu
 "en gång få se det på nära håll. Jag skul-
 "le se öfverflödets och uselhetens bilder,
 15 "det stora och det småaktiga af män-
 "niskan. Men ingen trollstaf svänger
 "nu mera öfver denna tafla –
 "Jag ser ej nu mera min egen bild i fon-
 "den. Jag står endast stilla, och beun-
 20 "drar – – – – Guds tålamod! – Visserligen
 "önskar jag ännu – ty när upphörer väl
 "mskn att önska – att, sedan vi dväljts
 "här någon tid för våra Gossars uppfo-
 "stran, och om Försynen låter oss lefva,
 25 "få flytta i en stilla trakt; der vi, om
 "ej aldeles så isolerade som i den förra

[V:109]

1825 "må i mera ro få gå vår förvandling till möte.
 "Se, bästa Hanna, nu har jag åter låtit dig
 "lyssna till en ton i mitt hjerta. Den
 "liknar Eols harpans ljud. Vänskapens
 "ande genomfläktar den och sätter strän- 5
 "garna i rörelse."

Ifrån att hafva i Norsjö varit isolerade
 ifrån all sällskaps lefnad, hade vi här, på
 en gång blifvit indragna deri, mera än 10
 vi sjelfve önskade. Också var i synner-
 het Mamma denna tiden ofta med –
 Doct^{nan} Hambræus såg gerna sällskap,
 och så snart någon kom till henne skicka-
 de hon vanligen efter Mamma, och när 15
 hon reste ut och gjorde visiter, tog hon
 ofta Mamma med sig. Huru litet
 hon likväl i sjelfva verket sökte det,
 kan äfven synas af det föregående, li-
 kasom i allmänhet af hennes bref, och 20
 af hennes ringa fallenhet att göra visiter,
 om de ej af andra tillfälligheter föranled-
 des. Hennes vacklande hälsa kunde
 väl ock i sin mån bidraga till den ringa
 håg hon hade att vara ute. – Af ungefär 25
 samma tendens som ofvan intagne bref
 äro några verser som hon på hösten

[V:110]

1825 detta år skref, och hvilka jag här vill införa:

Stancer till Hanna d. 13 Nov. 1825.

5 Till dig min hulda barndoms vän
 I lugnets stund min tanke flyger –
 Ej mer i aftonskymningen
 Den stilla Söndagsaftonen
 10 Du till din vän förtroligt smyger –
 Ack nej – till Fannys eget bo
 Skall ingen vän af fordna tiden
 Ge smärtan tröst, ge lifvad ro.
 Den glada ungdom är förliden
 15 Som mäter tid och rum så lätt –
 Då slet jag mig från Er, fast tåren
 ömt kräfde tacksamhetens rätt;
 Men Albert blomsterströdde spåren –
 Och ville saknad spira opp
 20 Så fick det namn af framtids hopp –
 Se'n lungt och stilla flöto åren
 Der fjerran ifrån verldens larm
 Förtroligt vid min Makes arm
 Jag mig i lifvets faror stödde,
 25 Förtröstans fall med blick mot skyn,
 Mig hängaf till en vis Försyn
 Och tänkte, om mitt hjerta blödde,
 Visst skådar han med Fadersfröjd
 Att vägen som han mig bereder
 30 Om än bland lifvets skuggor röjd

[V:III]

1825 Mig till det sanna målet leder –
 Du stilla Ort, som skyddat mig!
 Uti ditt lugn jag vishet lärde
 Och utan smicker der hos dig
 Jag skattat mitt och lifvets värde –
 Nu åter, under larm och flärd
 Det säges att jag lifvet njuter –
 O! må jag alltid vara värd
 Den lärdom som din hogkomst sluter!

10

I början af Junii brädfordrades min man-
gårdsbyggning, och grundmålades derefter
med oljefärg. En dag under fortgående
reparation blef jag varse att mitt bruna Sto
sökte efter vatten och gick till brunnen för
att vattna henne. Just som jag lyfte
ämbaret öfver brunnsbetäckningen, brast
denna, och jag föll med hela skräpet ned i
brunnen. Jag arbetade mig snart upp
ur vattnet och ropade på hjälp, men, ehuru
arbetsfolket hörde ljudet, kunde de
ej få reda på hvadan det kom. Lilla
Fredrica hade likväl af en händelse
observerat fallet, och ehuru väl hon ej så
noga förstod hvad det betydde, väckte
hon dock uppmärksamheten derpå, så
att folk kom dit och hjälpte mig utur
det kalla badet, för öfrigt aldeles oskadad.

[V:112]

1825 2^{ne} resor till var jag nära att göra svåra
 fall, samma vår. Jag stod en middag öf-
 verst på ställningen medan folket åt.
 Man hade uraktlåtit att, under det brädfor-
 5 dringen avancerade, fästa de afsågade tvär-
 slåarne vid väggen, deraf hände, att då jag
 nu, stående derpå lutade mig mot vägg-
 bandet, började ställningen gifva sig ut
 ifrån väggen. Jag kunde ej hindra det, utan
 10 passade på i lagom tid, under fallet, att hoppa
 framåt gården, så att det fallande virket
 icke träffade mig, och sålunda kom jag
 med både ben och näsa helskinnad från
 detta salto-mortale – Sednare händelsen
 15 inträffade en lördags afton då allt var fär-
 digt. Jag yttrade till Snickaren Kröger,
 som arbetat på taklisten, att det var skada
 det arbetet ej slutats något tidigare så ha-
 de ställningen kunnit borttagas före hel-
 20 gen. "Åh! det hinna vi nog ändå", men-
 te han – sagdt och gjort – Jag gick upp att
 hjälpa honom nedsända de öfversta ställ-
 ningsklofvarne. Vi började midt för bron,
 och avancerade åt hvar sin sida. Då jag
 25 vid västra gafveln skulle nedsända en
 plank, och jag dervid, med ryggen
 vänd åt Byggningen, skulle svänga den
 förbi knuten, började ställningen, af sam-
 ma orsak som vid förra tillfället, falla ut
 30 från väggen. Nu kastade jag plankan
 ifrån mig, grep fast med händerna i Tak-
 bandet, och blef der hängande – Jag

[V:113]

1825 såg nemlⁿ i första ögonblicket att samma resours
 som förra gången ej nu kunde begagnas. Emed-
 lertid hade jag nära uttömt min förmåga
 att hålla mig fast, innan Kröger hunnit
 nedstiga, och med drängarnes tillhjälp bära 5
 stora stegen ifrån byggningens östra gafvel,
 för att resa upp den åt mig, häldst han var
 dem nästan för tung. Sålunda kom jag äf-
 lyckligt ifrån denna fara, och hela den si-
 dan af byggningen blef i en hast befriad 10
 från ställning. Denna händelse påmin-
 ner mig om ett fall i Norsjö, hösten 1813.
 Det var en morgon, då täckskidorna skulle
 läggas upp på byggningen i nya prästegår-
 den. Det hade regnat dagen förut och nu var 15
 det kallt, så att det låg isbark på vir-
 ket. Min dräng, som gått upp på taket
 för att märka takved, blef slagen i hufvu-
 det af ett träd som halkade på Takåsar-
 ne, och afsvimmade dervid; men man 20
 fick tag i honom innan han föll. Sedan
 jag gifvit honom det bistånd han behöfde,
 gick jag upp i hans ställe för att hjälpa
 karlarne hala upp täckskidan, som var i hvar-
 dera ändan fästad vid ett takel. Jag fat- 25
 tade det ena, men vid det vi skulle bör-
 ja med halningen, ville plankan halka
 på de isiga spirorna. För att förekomma
 detta makade jag mig något från kanten,
 och när jag då drog på tåget, lossnade 30

[V:114]

1825 dess andra ända, som varit illa fästad, och
 jag föll med fart baklänges inåt öfver
 en på marken liggande samling af stenar
 och afsågade knutar etc. Vid fallet trod-
 5 de jag det vara min sista färd, men fann
 mig med glad förvåning aldeles oskadad
 till lif och lem. De bestörta arbetarne
 utbrusto, då de sågo mig stiga upp utan
 vanda: "Den Gud vill bevara, är utan
 10 fara" –
 På midsommars dagen skref Mamma ne-
 danstående:

15 Midsommars tankar
till Johannes.

Hvad var Johannes Döparen?
 En stjärna ljus,
 Som røjde Herrans väg igen
 20 Till Himlens hus!

Du min Johannes är, och mig
 En Ledsvän huld;
 Och då jag felar, mildt du mig
 25 Tillgif min skuld!

Se! fyra blommor jag dig ger
 I sommarns dar.
 Den kransen än vid hösten ler
 30 Mot Mor och Far.

O må de blommor friska stå
 I Frälsarns hand
 Och fyra lindar krona så
 35 Vår grafvårds rand!

[V:115]

1825 Ja – vägen öfver klippor bär
 Men jag är säll
 Invid ditt bröst, då lifvet är
 En högtidsquäll.

5

 Midsommar-solen lik, som släcks
 Der hon går opp
 På lifvets afton lifvet väcks
 Bland stjernors lopp.

10

 En krans jag knöt i våren än
 Jag mins min dröm!
 Nu har jag vaknat med min Vän
 Så huld och öm!

15

På aftonen hade Doct. Hambræus främmande på Erlandstorp, äfven som Söndagen derpå. Mangårdsbyggningen hade undergått en total reparation och förändring i afseende på innanredningen, i det skick den nu är. – Jag hade, på anmodan af Doctorinnan, som önskade att våningen måtte blifva både bequäm och gentil, animerat Doctorn att för detta ändamål, vid reparationen göra dessa förändringar, efter en plan, som med några modifictationer antogs, och verkställdes –

20

 Mammas helsa var denna sommaren något bättre än den föregående. De artificiella vattnen hon hade druckit tycktes

25

[V:116]

1825 något hafva stärkt hennes matsmältning,
 hvartill måhända äfven bruket af så kal-
 lad stål-kula hade något bidragit.
 På den 7de Julii, Ellofte årsdagen af
 5 vår landstigning i Norsjö, 1814, presen-
 terade mig Mamma följande verser:

d. 7 Juli 1825.
Till min Make

10

O! hur tiden hastar då den ledes
 Utaf huslig sällhet – hand i hand
 Ha vi följts, och ljuf vår tanke ledes
 På ett elfva-årigt knutet band.

15

—————
 Denna dagen, elfva år tillbaka
 Vid din arm jag trädde, hulde Vän!
 In uti din boning, som din Maka
 Och allt se´n oss skyddat himmelen.

20

—————
 Mildt vi skyddas – jag är återgifven
 I från plågans bädd åt Er igen,
 Make, barn, – Än är oss öfverblifven
 För våra trogna hjertan sällheten

25

—————
 Måtte lugnet kring vår hydda gärda
 Än en borg mot stormarne, och se´n
 Om oss åldrens dagar bli beskärda
 Blifve afton-himlen skön och ren!

30

—————
 Jag satte sedan musik till dessa verser
 som finnes i det häfte af Mammans och

[V:117]

1825 mina compositioner, som Fredrica har.
 Will ni se Mammas karaktens målning
 af Er denna tid, så läsen den här i ett
 utdrag af hennes bref till Hanna d.23 Jun.

5

"— — — Goda hjertan hafva de alla, men
 "häftiga. Kanske mindst Theodor, hvad
 "det sista angår. Albert saknar ej förstånd,
 "har mycken ambition, men derjemte en
 "tröghet och lättja som är svår att bekäm- 10
 "pa. Han är de Fattigas skyddspatron,
 "och tjenstefolkets förebedjare, ehuru han
 "just icke ändå är deras gunstling, ty han
 "är nog ändå pretensiös med dem. Theodor
 "är lätt och glad, som en liten Sefir – villig 15
 "och tjenstaktig; har lätt för att fatta, och
 "läser redan i kapp med Albert; men är
 "ibland envis som döden, då han kom-
 "mer på sitt afviga lynne. Han är af
 "Bröderna mäst noga med sin klädsel. 20
 "Han är mycket road af att rita. – Herlog
 "synes mäst alfvarsam af dem alla, tar
 "allting serieust, och har, vid den min-
 "sta motgång, tåren i ögat. Han läser
 "redan tämmeligen bra. Jag tror nog att 25
 "han med tiden blir mera liflig, då han
 "blir mera utvecklad. Lilla Fredrica
 "är som en ljungeld. Jag trodde att hon

[V:118]

1825 "såsom flicka, skulle blifva mera stilla –
 "men pytt ock! hon är icke mindre pojke
 "än alla de andra, och förstår att leka
 "med Bröderne, hvilka hon kallar Abbe,
 5 "Todde och Helle – Hon är äfven road
 "af sin docka, som hon kallar doter, och
 "vaggar henne till sömns under det hon
 "till Pappas förnöjelse, tämmeligen
 "riktigt sjunger vaggsången – Se der
 10 "har du nu en teckning af mina små,
 "som jag ofta på skämt till Pappa
 "kallar våra fyra "Element andar" –
 "Ser du, här har jag nu talat om dem alla.
 "Jag gör ingen ibland dem någon man-
 15 "na mon – De hafva alla legat under mitt
 "hjerta. Gifve Gud att de alla med tiden
 "gåfve oss fågnad – lika fågnad! – Det
 "är endast Gud som kan gälda och trö-
 "sta föräldrars bekymmer. Det är
 20 "han som skall styrka vår svaga hand
 "att leda dem på den började banan –
 "En gång skiljas våra vägar, men måt-
 "te vi en gång alla mötas, der vi al-
 "drig åtskiljas." –
 25 Mamma drack äfven denna sommare
 brunn, seltzer vatten, och intog en Mask-kur, ehuru
 ändamålet med den sistnämnda förfelades.

[V:119]

- 1825 Denna vår reste KammarRådet von Walther söderut för sin hälsa, och vistades någon tid i Stockholm der han nyttjade de så kallade Carls baden –
- Lagmanskan Sundelin reste i början af Jul. 5
sjövägen och följde sin Son, nuvarande Borgmästarn, till Upsala, der han lemnades under Doct. Delldéns auspiciu. På återvägen åkte hon Landvägen med KammarRådet hem, och hade ett och annat äfventyr, hvartill en mindre skicklig kusk, Olof Gabrielsson från Ytterhiske, sannolikt var vållande. I en af Ångermanlands backarne kommo hästarne i så ohejdad fart, att de i full carriere genombröto en grind, som ej 10
hann upplåtas. Dock skadades hvarken vagn eller hästar, ehuru de sednare medförde grindan, såsom ett ok på sina hufvuden, då de stadnade. Han körde äfven öfver en ko midt på Landsvägen, hvilket likaledes aflopp lyckligt. – Denna vår hade 20
vi besök af Fru Hasselhuhn ifrån Norsjö, som berättade att hon väntade dit sina Föräldrar och Syskon ifrån Roslagen. "Ack! den "glädjen att få se någon af mina anhöriga 25
"och Vänner under eget tak, får aldrig jag," "suckade Mamma. –

Fru Nensén var och här denna sommare, och drack brunn. Hon hade på Mammas

[V:120]

1825 net stora anstalter för dess
 firande, men hade ej den lyckan att få an-
 dra efter sitt hufvud. Emedertid var Mam-
 ma på f.m. kl. 10, efter slutad drickning
 5 för dagen, bjuden till Doctorinnan Hambræ-
 us på Caffé, dervid hon fann en decoration
 för tillfället, och våra gossar, utklädda till flickor,
 hvilka bekransade henne under det Fru Che-
 rulff, cacherad och med accompagnement af sin Gui-
 10 tarr, sjöng ett par verser. Det är mig obe-
 kant hvem som författade sången, och ej har jag nu
 heller funnit den bland våra papper –
 På e.m. bjöds sällskapet till oss, ehuru vi
 då ej hade mera än ett rum tillgängligt,
 15 utom köket, som denna gång blef matsal.

– Till Mams. Hambræus på Christina dagen
1825.

20 Den krans som vänskapen dig ger
 Christine med välbehag omfattar
 Fast den symbol som hoppet ser
 Med myrthen krönt, man högre skattar –
 Christine! lef lycklig – hjertat spår
 25 Hvad hjertat önskar: det att njuta
 Bland dina vänner glada år –
 Så må vår glada sång sig sluta.

Jag vet ej om Mamma då visste något om
 30 den äktenskaps förbindelse, hvari hon,
 vid årets slut ingick, mig nästa tviflar der-
 på, ehuru verserna synas antyda någon aning

[V:121]

1825 derom. – Den 3 Jul. begrafdes Lieutenant
 Berghmarks Svärmoder, Fru Hamrén, E^{ka}
 efter en Handl^{de} Hamrén i Hernösand –
 Berghmarks affairer voro denna tid i sitt
 högsta flor. Han arrenderade dessa åren, 5
 Klabböle Laxfiske, som då renderade rätt
 ansenligt. Byamännen ångrade nog sedan
 och ofta, ehuru för sent, att de låtit honom,
 och sedan i följd deraf, andra Herremän öf-
 vertaga det fiske som de af ålder nyttjat. Det 10
 kostade på att hafva blifvit nedsatta till fi-
 skaredrängar, ifrån del-egare. De trodde
 att B-k skulle blifva nödsakad att åter-
 lemna fisket, som han, efter inropet åter-
 bjudit dem för 1 T^a saltad Lax om året, 15
 hvilket de i sin dumma snålhet vägra-
 de, men fingo sedan se sitt stora misstag.

Dessutom blef B^k Chef för strömrrens-
 ningen, till god förtjenst för honom sjelf,
 ehuru föga dermed vanns för det afsed- 20
 da ändamålet, som hade fordrat en me-
 ra instruerad och skicklig Mans ledning
 för att uppnås. Äfven öfvertog han bryt-
 ningen af vägen emellan Degerforss och Lyck-
 sele, hvilken till det mindsta blef väl för- 25
 sedd med broar, hvars underhåll kommer
 att falla tungt på den glesa befolkning-
 en – B^k hushållade föga med sina
 lätt förvärfvade inkomster, som med förnuf-

[V:122]

1825 tig hushållning kunnat bereda honom
 oberoende för en längre tid. Hans lefnads-
 sätt deruppe i byarne, längs flod-da-
 len, var dessutom föga mera båtande
 5 för allmän sedlighet bland der varande
 allmoge, än för hans egen hälsa och oecco-
 nomi – och dessa minnen, fruktar jag,
 äro föga lugnande under de husliga
 bekymren; och hafva sannolikt äfven bidragit
 10 till det sjuka religions grubbel som ställt den
 fordne lättsinnige Munter-Göken i Läsarnes leder –
 Olofs dagen firades på Erlandstorp. Vi
 surprenerade der Doctorn med en liten scen.
 Då sällskapet var samladt i stora Salen, och
 15 man, med glasen i hand skulle dricka hans
 skål, framträdde, i en gammaldags-kostym,
 ett gammalt Par, Gubben Erland och hans hu-
 stru (Fru Kjerulff och jag) representerande de
 första Åboerna på tomten, hvilka i en duett
 20 yttrade sin förvåning öfver ställets försköning,
 och välönskade de nya Egarne, samt åkal-
 lade husets Skyddsgudinna (Demois. Lemvijk)
 att egna dem sin synnerliga vård. Den sist-
 nämnda inträdde, beledsagad af sina Nym-
 25 fer (Lisette, Hanna, Ulla Sundelin) och sjöng
 om dagens glädje, tagande huset i sitt beskydd.

Erland. Solo

30 Sköna ort, som jag beträder
 Erlands-torp, min fordna boning

[V:123]

1825 Hur sig gamle Erland gläder
 Att förskönad skåda dig!

Hans hustru. Solo

5

Som då dödens sömn sig sluter
 Själen i förädlad slöja
 Klär sig åter – så vi röja
 Vår förundran vid dess syn.

10

Bägge. Duo

Du som konstens trollstaf svängde
 Att vår fordna boning pryda,
 Lef! Att här med hugnad njuta
 Med din Make glada år!

15

Erland, Solo

Från den vård Du nöden länar,
 Från det Altare du tjenar
 Gå ibland till Vänners möto
 Att med glädje hvila dig,

20

Hon – Solo

25

Följd utaf din hulda Maka –
 Må hon här den glädjen smaka
 Länge, att på denna dagen
 Med ny hugnad möta dig!

30

Bägge – duo

Ställets sköna Skyds Gudinna!
 Kom med dina Nymfers skara
 Att vår tacksamhet förklara
 För vår Olof på dess dag!

35

Skyddsgudinnan

Dig vackra, bequämliga Boning
 Med nöje i hägnad jag tar –

40

[V:124]

1825 Hit hinne ej sorgen – förskoning
För den äge kommande dar –

5 Du, Olof, som alla vi skänka
En vördnad så rättvis och ren
Kom hit, för att njuta och tänka
Vid minnets och quälls-solens sken!

10 Som skyddande Andar vi hägna
Din hvila – O vördade Par
Må länge Er åsyn oss fågna
Med oskuldens säkra försvar!

15 Hanna Wattrang hade förut på morgonen
uppvaktat med följande:

20 Vid dagens glada möte
Min krans i hand jag tar
Och flyr ur sömnens sköte
I skötet af min Far.
O! Må den länge räcka
Min glädje ljuf och öm
Och sent mig sorgen väcka
Ur lifvets morgondröm!

25 Jag vill så lydig vara
Som glad och säll jag är
Och vett med oskuld para
Då är jag Pappa kär.
30 Du skall mig vishet lära,
Jag blomsterströ ditt spår
Och Barn och Maka ära
Din dag i många år!

[V:125]

- 1825 Mammas brunskur fortsattes med pyrmonger
vatten de sista 14 dagarne, sedan hon förut
åter tagit en mask-kur, som blef rätt plågsam.
För att hafva motion, åkte hon hela dagen i
Chais, och var mycket matt. Något gick bort 5
af masken, men ej blef hon den fri – Man
hade nu i Staden byggt en Bruns-Sallon och
ett bad-hus, på actier, hvilket var både nödigt
och nyttigt; dock hade man visserligen kunnat
göra det litet bättre, så hade ändamålet ännu 10
bättre vunnits, och nöje, förenadt med bequämlig-
het beredts Brunns gästerne. –
- D. 3 Oct. rustade vi ut Lovisa Alenius till
Sjålevad, der hon hos Prosten Holm tog
tjänst som hushållerska. Sedan var det frå- 15
ga om att en ungdoms Leksyster till Mam-
ma, som jag endast känt under namn af:
Majsen, skulle komma till oss. Hon hade
varit gift och var nu blefven Enka, med en
Son. Jag påminner mig nu ej orsaken hvar- 20
före det icke skedde. d. 9de var det stor
Societé hos Landshöfdingens, och en slags
musikalisk soiré, på allehanda Instrumen-
ter, deribland ett Forte-piano, som Landshöf-
dingen nyligen fått hem, det första här 25
i Umeå. Fru Kjerullf och hennes Elever
låto ock höra sig på Guitarre. En liten
bal följde derpå, hvartill Strömberg och
Granberg spelte. – Veckan derefter åter-
kom Rect. Håggmark ifr. Dombäck med 30

[V:126]

1825 sin unga Fru. – Den 16de hölls Commi-
 nister val här på Landet, dervid jag var No-
 tarie, och Comminister Falck erhöi de flä-
 sta rösterna, eller i det närmaste enhällig
 5 kallelse –
 Denna höst reste Fru Walberg (Doctorinnan)
 till Hernösand, för att vara hos sin Far.
 Husliga förhållanden, som vid denna tid
 i synnerhet, voro högst olyckliga, lära
 10 föranledt dertill. Hon hade, jemte sin
 syster, Mams. Nordlund, fallit på det oråd
 att i rusgifvande drycker söka ett soulage-
 ment öfver frånvaron af huslig trefnad,
 hvilket naturligtvis gjorde det onda än-
 15 nu värre. Ett förändradt uppförande, och
 lefnadssätt, har nu under de sednare åren
 sedan hon blef Enka, åter förvärfvat dem
 sina medmänniskors deltagande och
 aktning, och de hjälpa sig nu fram
 20 i sin fattigdom, med barna-undervis-
 ning, dervid Mams. Nordlund, ehuru
 mycket sjuklig, använder mycken flit.
 – Efter Lovisa, kom Greta Lisa Löf-
 gren till oss, och var här i 2 år, egen-
 25 teligen i egenskap af barnpiga. Hon
 var något flygtig och pretensieuse, men
 fick sedan hos Prosten Holm i Själevad,
 och sidst, såsom Skomakaren Westbergs
 hustru, lära sig beroende och under-

[V:127]

1825 gifvenhet, hvartill hon förut var föga hågad,
 och hvarpå jag kunde anföra åtskilliga exem-
 pel. Vi hade en gång af giltiga orsaker vägrat
 henne gå till ett dans-gille i Westerhiske, och
 för att betaga henne all frestelse, togs för- 5
 stugu nyckeln in om quällen. Men hon blef
 ej rådlös. Sedan vi lagt oss, tog hon ut fön-
 stret i kökskammaren, och begaf sig dit, och
 återkom ej förr än följande dagen. En annan
 gång, under Mammans illa-mående, kalla- 10
 des hon, en morgon, genom en ringklocka ett
 par gånger, men kom ej. Jag steg upp, öppna-
 de dörren och ropade in henne. När hon ändte-
 ligen kom, och man frågade hvarföre hon
 icke förut kommit, svarade hon: "Jag vän- 15
 tade att det skulle ringa samman"! –
 Då hon återkom från Själevad, och helsa-
 de på oss, bad hon Mamma, under tå-
 rar om förlåtelse, och erkände att hon
 illa förstått värdera de goda dagarne – 20
 Hon gifte sig sedan, och dog i fattigdom.

Oscars dagen firades solennt. Fyra
 unga flickor, deribland Fröken von Walther
 och Demios. Sundelin, jemte mig och nå-
 gra andra Herrar, som utgjorde Choeuren, 25
 sjöngo på Rådhuset följ^{de} af Mamma för-
 fattade:

Sång af ungdom

För att Oscars dag besjunga
 Samlas vi
 Ungdoms Fursten, glade unga

30

[V:128]

1825 Hylla vi
 Må han med den hulda som följer hans lopp
 Bli Samtidens ära och Framtidens hopp!

5 Barnslig oskuld gladast tänker,
 Renast ber.
 Kungars Konung lyckans skänker
 Oscar ger.
 Snart blomstra för honom vid skönhetens hand
 10 Den lön som ger fröjd åt hans bröst och vårt Land

Choeur af Mansröster

 Oscar, ja! du är vår ära
 15 En gång under din Egid
 Våra barn du skall beskära
 Lyckan, som i Fädrens tid –
 Oscar, hell dig! dubbelt hell dig!
 Skål för din och Sveriges frid!

20 Den 4de Dec. afkunnades lysning till äk-
 tenskap emellan Handlⁿ P. Södermark och
 Demois. Lisette Hambræus, hvilket var en
 surpris för oss alla.
 25 Mamma skref i lilla Hanna Wattrings namn
 till henne följande:

 Hör en önskan från vår glada skara
 Barndomshjertat höjer sig så lätt –
 30 Med din Fästman lef att lycklig vara
 I en framtid, älskade Lisette!

Visst din lilla Hanna ej skall glömma

[V:129]

1825 Hviket spratt du henne spelt i dag!
 Nå! en gång skall jag min nyhet gömma
 Lika väl och lika lyckligt jag!

Att. S-k i henne fann en ädel Quinna af 5
högt värde, det sågo vi väl redan då, ehuru
hon som flicka gömde det mera innom sig,
innan hon kommit till den bestämmelse
der det först egenteligen utvecklas och blir
synbart, såsom det ock nu allt sedan blifvit 10
för alla som känna henne, och för dem som
varit i närmare beröring med det hus, der
hon är den vakande skyddsanden för hus-
lig ordning och sällhet. Jag blott befarar
att hennes rastlösa husmoderliga omsor- 15
ger, af så vidt och blandadt omfång som här
varit händelsen, icke stått i nog lyckligt
förhållande till hennes hälsa och kropps-
styrka. Hon har alltid mindre tillhört
sig sjelf, än sin Man och sina barn och dem 20
alla, hvars glädje och trefnad blifvit henne
anförtrodd. Endast Gud lär kunna rätt
beräkna och belöna hennes mödor och för-
sakelser! – Det hade förut varit hen-
nes fosterföräldrars afsigt och önskan att 25
föreina henne med en Medicinæ Doctor
M. Kalm, som äfven i Doctor Hambræi hus

[V:130]

1825 njutit Faderliga omsorger, men detta öfver-
 ensstämde ej med hennes egen böjelse.
 Måhända var ock detta orsaken till det göm-
 da lidande vi tyckte oss förmärka hos hen-
 5 ne under de näst föregående åren, då hon
 syntes mig en så ömtålig blomma, att man
 måste beundra den lifskraft som hon
 sedan utvecklat. —

Vi gingo till prostegården på aftonen för att
 10 lyckönska de unga. Gumman Fluur var i
 synnerhet idel glädje, emedan S-k äfven
 var hennes favorit. För öfvrigt var blott
 Möllerska huset der, den gången.

Den 11te medförde vi första gången våra
 15 bägge äldre gossar, på visit till Landshöf-
 dingens, der vi blefvo quar till quällen.

Derefter börjades Jul-stöket och upp-
 bördens. Veckan före Jul fingo vi besök
 af Past. Lars Levi Læstadius, som stad-
 20 nade hos oss öfver helgen, ända till Nyårs-
 aftonen. Han reste söderut, för att gifta
 sig. Han raillerade och sade sig mycket
 önska att blifva kär, emedan han då
 äfven kunde blifva Poët, mente han.

25 På Jul-aftonen, som var barnens glädje-
 fest, lyckades det äfven mig att ange-
 nämt surprenera Mamma med ett par
 täcka guld-örhängen, som jag låtit inropa

[V:131]

1825 efter hennes afledna Vän och kusin, Sofi
Svenske (Nymansson) –
På ett Tobaks skrin till mig skref Mamma:

Charad

5

Mitt första spinnes uppå slända
Under Quinns-glamm –
Tag S ifrån mitt andras ända
Så blir det aldrig fram, 10
Uti mitt tredje plär förvaras
Allt skönt och rart –
Uti mitt hela blott förvaras
Hvad i bekymren uppenbart
Som tröst af Herrarne förklaras. 15
Ja – njute du i ostörd ro
Dess ljufva ambra lika ånga
Den skänkte dig uti ditt bo
Än glädjens stunder, många, många!
Och skräpe aldrig mer på bord, 20
Håll ord, håll ord!

Äfven, på näsduk, följande:

Uppå mitt första står en treflig hydda 25
Som fordom byggdes af min bäste vän
Så många år uti dess sköt förflydda
Förljufvades af kärleken,
Du sköna trakt! jag dig min helsning sänder,
Förskönad utaf Alberts skapar-händer – 30
Din stilla ro ej verldens larm förstör!
Uppå mitt andra en gång teckning gör

[V:132]

1825 Min Albert – och när Fanny ögat vänder
 Den trollas, öfver hennes kammar dörr
 Ifrån sitt fönster flickan med mitt hela
 Ger önskad vink, som älsklingen förstår –
 5 I Lärarns hand den högre tydning får
 När fredens helsning han plär dela –
 Nu ges den med en önskan än
 Må tårar aldrig fukta den!

10 På en Calender till Læstadius

Du som lätt hvad sker och händer
 Vettenskapligt räknar ut
 Nu försmår ej en Kalender
 15 Sen den gamla tjent till slut.
 Må det nya året gifva
 Huslig fröjd i eget bo
 Och bland Floras örter gro
 Sällheten att evig blifva!

20 På ett hornglas till den samme.

Utur horn sin sorg att dränka
 Fordom drack den Svenske Man –
 25 Nu det farligt är, kan tänka
 Sedan hustrun börjat skänka
 Det som prydnad åt sin Man –
 Men i annan form går an.

30 I Prostegården vankades Julklappar till

[V:133]

1825 Lisette, ifrån Fosterföräldrar och Fästman.
Till en klädning ifrån Doctorinnan skref
Mamma följ^{de} –

Ung och glad ditt hjerta firar	5
Vårens tid – dig kläder skönt	
Lätta draperi't dig sirar	
Der du sväfvar Myrthen-krönt –	
Skönare du för din Mamma	
Dock som husfru synas må	10
I en dräkt, der med detsamma	
Värmen och behagen rå!	

Den 29de Dec. firades Brölloppet. Man
hade denna före-Juls vinter nödgats begag- 15
na hjuldor, emedan marken var aldeles bar,
och äfven ofrusen före Jul. Glasmäst. Hög-
berg roade sig, för sällsamheten skull, att
på Jul-Aftonen låta köra en åkerteg –
Nu föll något snö, men de flesta nyttjade 20
dock sina vagnar och Chaisar. –

Den täcka, anspråkslösa Bruden var klädd
i en vit tråfloss klädning, med tyll-gar-
nering och blomsterbuketter, colloretta af
Tyll samt krans och krona af myrthen. 25
– S-k hade velat köpa hvitt sidensars till
Brudklädning, men Lisette undanbad sig
det, med sin vanliga modesti –
Sällskapet, ehuru ej alla infunno sig i an-
seende till den obehagliga väderleken och föret, 30

[V:134]

1825 utgjorde omkring 80 personer, mäst äldre –
 Supéen hölls der uppe i stora Salen.
 Vid bordet, sjöngs till Brudparets skål
 följande af Mamma författade

5

Sång af Hanna

Ljuft högtidligt glädjen stiger
 Vid vårt bord
 10 Och harmoniskt känslan viger
 Ton och ord.
 Föreningens timma är inne, allt skönt
 Den ville förmäla med myrthen bekrönt
 ———
 15 Läs uti Föräldrars öga
 Hoppets tår
 Som en Engel till det höga
 Bönen går
 En bild af den hulda med oskuldens ljud
 20 Jag tolkar vår önskan för Brudgum och Brud.
 ———

Himlen Eder sällhet gifve
 Hulda par!
 Som i dag Er framtid blifve
 25 Ljus och klar!
 Så höjer sig hoppet med känsla och ljud
 Och skålen den klinge för Brudgum och Brud!
 ———

Dessutom egnades åt Bruden, af
 30 Mamma, följande verser:

[V:135]

1825.

Till Lisette d. 29 Dec. 1825

Såsom morgontimmar simma
Omkring Floras fot bland gräsen
Der hon binder vårens krans,
Sväfvar gazen lik en dimma
Lätt och blygsamt kring ditt väsen!
Hulda Brud, i Festens glans!

Utur dunkla morgonstunden 10
 Utaf lifvets dag förklaras
 Våra öden, skaparns bud,
 Kärlek heter hufvudgrunden
 Dig den runa uppenbaras
 Och dess tydning lyder: Brud! 15

Milda helsning af naturen
Du som ljuder i vårt hjerta
Fyll med sällhet hoppets bön
Den förening som är svuren
Helig uti fröjd och smärta –
Vare pligt ej blott, men lön!

Sansad ifrån högtidsruset
Gå se'n stilla in i hamnen
Med din Make i Ert bo –
Följe dig ur Faders-huset,
Utur hulda Moders-famnen
Huslig sällhets ljufva ro!

[V:136]

1825 Detta år, d. 3 Mars gifte sig Commis-
sions Landtmätaren J. G. Stenberg med
Demois. Beata Sofia Strinnholm,
min förra hustrus ungdoms vän –

[V:137]

[V:138]

[V:139]

1826

1826.

Nyåret börjades gladt. Mamma, hvars hälsa under de sista veckorna af gamla året, varit någorlunda jemn, kände sig nu, i synnerhet under loppet af Januarii, mer än vanligt frisk. Detta förhållande fortfor ännu 5
 tämmeligen ostördt emot medium af Februarii, men sedan blef den åter ojemn, och ju närmare våren, desto sämre. Hon var 10
 nu i grossesse, och ju närmare det led till tiden för hennes nedkomst, desto oftare inträffade förändringar i hennes helso-tillstånd. Då hon kände sig må väl, var 15
 ock humeuret gladt, likasom vid ett motsatt förhållande, kroppens lidanden hade menligt inflytande på sinnet. Lika-
 som hon i det förra fallet såg lifvet från en gladare sida, så blefvo dess omsorger henne tunga, då hälsan felade. Den- 20
 na gången föreställde hon sig att hon ej skulle öfverlefva sin nedkomst. Vid glada
 mellanstunder åter, glömde hon sin oro, och sade sig blygas, då hon betänkte
 huruledes lifvets glädje och förnöjsamhet så mycket berodde af den usla kroppen och 25
 dess omgifvelser, hvars oordningar kunde föra människan till otålighet, och att tidigare, än hon borde, önska den stunden inne

[V:140]

1826 då de tunga bojorna affalla, och själen hö-
jer sig fri till all glädjes ursprung. –

Gossarne hade nu ett särdeles nöje i att
studera, och i sina lekar imitera Robins-
5 son den yngre, som de fått till Julklapp.
Hans resor och äfventyr följdes med mycket del-
tagande. Albert kunde väl haft lust att
göra honom sällskap, eller för någon tid
komma på en obebodd Ö, för att pröfva sin
10 rådighet, och uppfinningsförmåga. Theodor
beklagade i synnerhet Robinsson att hafva
blifvit skild vid sina Föräldrar; och Herlog,
som med uppmärksamhet följde Bröder-
nas, stundom äfven mina och Mammans,
15 föreläsningar ur boken, gjorde ofta
sina rätt naiva anmärkningar –

Den 13 Jan. eller 20de dagen vaknade
vi förskräkte af eldklämtning i Stadens
och Landets klockor. Mams. Sundling tit-
20 tade i dörren och bad oss vara tranquilla, det
gällde blott, sade hon, en badstuga i We-
sterhiske – Emedlertid var det Färgaren
Strandbergs verkstad som afbrann, och – un-
derbart nog – utan att antända de näst
25 intill stående husen. Det brinnande
huset stod, vägg till vägg, vid Forsselska
gården, och det är denna tomt, som nu Han-
delsm. Eric Wall sammanbyggt med sin.

Fettisdagen var det Masquerad-bal på Råd-
30 huset. Mams. Sundling och bägge de äld-

[V:141]

1826 sta Gossarne bivistade den. Mamma var hemma, och jag gjorde Doct. Hambræus sällskap, som äfven var ensam hos sig.

Carls-dagen firades med vanlig högtidlighet, men som jag ej kan utreda hvilkendera af
de många Kongl: skålar, som finnas bland
Mammas papper i concept, höra till dagen,
går jag dem förbi – Under denna vinter ägde någon hvila rum i Societéen.
Bjudningar och Kalaser voro nu mindre talrika, än under näst förutgående åren.
Mot våren blef ock, såsom jag förut nämnt, Mammas hälsa mera vacklande. Den 19de Mars skref hon till Hanna:”

”Jag blygs då jag betänker huru länge jag
”dröjt med att skrifva till Dig, min goda Hanna – Jag vet ej huru det kommer till att
”jag blifvit så trög i skrif-vägen – ej är mitt
”hjerta kallare; det känner jag så lifligt, men
”dessa stunder då man känner sig disponerad att uttrycka sina känslor, och hvilka
”i ungdomen sällan äro hindrade, äro
”nu ofta upptagna af mina pligter såsom
”Maka, Mor och husmoder – Hvilka dyra
”namn, Bästa Hanna! och huru ansvarsfulla! Tacka Du Försynen, att Du såsom
”Maria, fått den bästa delen, då jag, staccars Martha, har mångahanda bekymmer –

[V:142]

1826 "Dock! människo-lifvet är dem ingenstä-
 "des utan. Detta sträfvande efter sällhet –
 "Denna hem-längtan, som bor i hvarje
 "dödligt hjerta, skall först tillfredsställas
 5 "på andra sidan om grafven!" –

Den 20 Apr. dog Lagm. Sundelin, under det de ännu, för vår-Tinget, bodde på Tingshusen. Han lærer länge varit plå-
 10 gad af öppna ros-sår, men dödsorsaken lærer varit slag i vänstra sidan. Han var en utmärkt skicklig Embetsman, med ljust hufvud. Jag gjorde hans bekantskap redan i Skellefte, under de första åren, efter
 15 det de blefvo gifta, och sedan, under de åren jag var i Luleå, der han, samma tid var Borgmästare. Han hedrade oss ock här med sin vänskap –

Den, efter min Embetsbroder Falck, lediga
 20 Comministers sysslan i Staden skulle nu besättas. Doct. Hambræus ville för-
 må Stads-boerne att förut bestämma en viss lön. Den hade förut varit arbitrair. Anmälan derom gjordes i Consistorium; och
 25 i följe deraf hade Borgerskapet ett sammanträde på Råd-huset, d. 6 Jun. – Der-
 vid blef dock intet afgjort. Borgerskapet var icke hugadt att ingå några förbindelser, och Min. Adj. Boström, som i förväg var
 30 utsedd till blifvande Comminister, och ej ville

Komministern i Umeå stad Nils Johan Boström (1793–1833). Innan han utsågs till komminister var han adjunkt åt komminister Pebr Stenberg i Umeå landsförsamling och senare åt kyrkoherde Olof Hambræus och Linder (s. V:142). Han blev stadskomminister 1827. J. A. Linder. Arkiv och specialsamlingar, Umeå universitetsbibliotek.

Blivande makarna Sofia Beata Charlotta (Charlotte) af Donner (1805–1881) och Adolf Magnus von Brömssen (1804–1869) deltog på 1820-talet i uppförandet av pjäser författade av Fredrica Linder (se s. V:56 och V:162). von Brömssen var fänrik när han först nämns av Linder och blev så småningom överstelöjtnant och postmästare i Västerås. Hans hustru var dotter till överstelöjtnanten vid Västerbottens regemente Gustaf Vilhelm af Donner och dennes hustru Maria Brita Thalín. J. A. Linder. Arkiv och specialsamlingar, Umeå universitetsbibliotek.

[V:143]

1826 stöta sig med vederbörande, sökte ock hos
 Doct. Hambræus, hvars Adjunct han varit,
 att afböja allt vidare yrkande derom, från
 hans sida. Rect. Sundbaum var mycket
 ifrig i detta mål. Han reserverade sig, till 5
 protocollet å Rådhuset, och ingaf sedan, vid
 ett nytt sammanträde i samma mål d. 23
 Jul. ett anförande, hvori han protesterade e-
 mot beslutet, och förklarade att han, i det skick
 målet nu vore, icke ville för sin del lemna 10
 något bidrag till Comministerns aflöning.
 Emedlertid förföll saken. Ansökningtiden
 aflopp och Prof-predikanterna missiverades,
 hvarom mera framdeles –

Landshöfdingen gjorde, på våren, en resa till 15
 hufvudstaden, dit han anlände samma dag,
 hennes Kong^l Höghet Kronprinsessan nedkom
 med arf-prinsen, Hertigen af Skåne – eller d.
 3 Maji. – Den 1 Maji firades i Proste-
 gården. Hanna Wattrang afsjöng följande 20
 vackra, af Mamma författade verser:

Trenne vårars prakt
 Himlen mänskan gaf –
 (Hvad min Pappa sagt 25
 Jag ej glömmar af)
 Blid den första är,
 Kallas jordens vår.
 Nordens sällan bär
 Blommor i sitt hår. 30

[V:144]

1826 Skön i ungdomen
 Andra våren gryr –
 Kallas glädjens vår.
 Snabb den är och dyr –
 5 Kunskap! ur dess sköt
 Spira vänligt opp,
 Och vid slutet möt
 Mig med skördens hopp!

10 Men den sista är
 Skönast af de tre;
 Dock – dess blomstring här
 Vill ej Skapar'n ge.
 Bortom Tidens natt
 15 Skåda vi dess ljus;
 Evighetens skatt
 Uti Fadrens hus!

Jordens Maj! Du är
 20 Bild utaf de två.
 Mänskan lefver här
 För att vishet så.
 Njuten, Far och Mor!
 Med ert Barn, de två –
 25 Än det barnsligt tror
 Dem ej ände på.

Choeur

30 Ja! röst och glas vi höje
 Med glädje En och hvar.
 På jorden länge dröje
 Du, Lärare och Far!

35 Må hoppets Maj-sol sprida
 Sin glädje i Ditt bröst,
 Och vid din Makas sida
 Lef säll på åldrens höst!

[V:145]

1826 Den 2^{dra} Maji hade vi ämnat se hos oss det
 Sällskap, som dagen förut var i prostegården,
 men Mamma kände sig så illamående, att
 jag måste sända återbud till dem jag väntade,
 och skickade med det samma efter Fru Hæne. 5
 Likväl blef det ej alfvar af, förr än af-
 tonen mot d. 8de, då vår yngsta Dotter föd-
 des. Dop och barnsöl hölls den 15de, på So-
fia-dagen, och Flickan fick namnet Sofia
Johanna. Landsherrinnan höll Barnet till 10
 dopet. Vi hade denna gången en större socie-
 té, för att se hos oss alla dem vi contra-
 manderat den 2^{dra} Maj. Vid LandsHerrin-
 nans skål sjöngs följande:

15
 Du, som åt våra Bygder
 Så anspråkslös och god
 Exemplet ger af dygder,
 Du ger vårt hjerta mod
 Vår vördnad att förklara 20
 Med dagens namn af Dig –
 Må Himmelen förvara
 Din fröjd på lifvets stig.

25
 Af blommorna vi kalla
 För vårt Orangeri,
 Den yngsta af dem alla
 Vi kallade Sofi –
 En minnes-ros hvars öga
 En Evig Himmel ser, 30

[V:146]

1826 Hvars Engel i det höga
För ädla hjertan ber!

5 Från saknaden och qualen
Försynen skydde Dig –
Snart ifrån Kunga-Salen
Din Make hastar sig –
Må sent Er vandring hinna
Det sidsta, lifvets mål!
10 Vår ädla Landsherrinna
Höjs tacksamhetens skål!

15 Mamma tycktes må väl, och vara utom all
fara, men dagen efter sjuknade hon hastigt
med feber och rysningar, och blef sedan säng-
liggande en månad, med bröst-böld! –
Dessa voro långa, plågsamma dagar, äfven
för mig. Under tiden uppvacktade gos-
sar, med och utan skor, i köket – ja väl ock
20 kammarpigor och betjent i Livré, som ef-
terfrågade huru ”Frun och den Lilla mådde” –
Detta är ett i stora verlden antaget sätt
att göra sjuk-besök. – Dock saknades
icke verkliga derjemte. Till ock med den
25 ädla, deltagande Landsherrinnan fägnade
Mamma med en påhelsning. – När det on-
da var öfverståndet, återstod ännu mycken
matthet att öfvervinna, innan krafterna
restituerades. Derunder nyttjades fli-
30 tigt Bouillon och vin, som jag – såsom hon
yttrade sig – ”till öfverflöd proppade” i henne. –

[V:147]

1826 Den 14de Maj firades på Rådhuset, af Stads-
och Landsboer, Hertigens af Skåne födelse.
Dervid afsjöngs följ^{de}, som Mamma kallade
”Den uppfyllda profetian”

5

Trio

Om en ättlings stöd för Thronen
Sverje bad
Faders fröjd för Kunga-Sonen 10
Oskuld quad
Och sedan, för Kongliga Makan till Gud,
Med hopp och förtröstan gick önskningens ljud.

Himlen hörde våra böner 15
Kung och Land
Fröjdar sig, och hoppet kröner
Fridens band.
Carl Ludvig! Du föddes, Din Kungliga stam
För jublande Folket bar Ättlingen fram 20

Skånes Hertig! Dig vi hylle
Kärleken
Är vårt offer – Gud uppfylle
Önskingen: 25
Hos Kunga-Föräldrar till sednaste da’r
Skänk visheten hugnad och Sverge försvar!

Den 6 Jun. gjorde Mamma sin första prome-
nad i Trädgården, i vackert väder – och på af- 30
tonen till Fru Fluor, dit ock Doctorin-
nan kom jemte några andra Fruar på Backen,
och sluteligen äfven Landsherrinnan och Demois.
Broochman, som gjorde Mammans första utflygt
ifrån sjuk-rummet, rätt behaglig – 35

[V:148]

1826 Den 11te Junii, var Mamma så återställd
att hon gjorde sin kyrko-gång. Jag pre-
dikade samma dag på Hörneforss Bruk,
och kom sent hem. Mamma hade, på
5 quällen, jemte Barnen, gått ner till ham-
nen att möta mig, och denna prome-
nad hade så när öfverstigit hennes kraf-
ter. Sedan skref hon till Hanna följande
bref, som hon nyss slutat, då jag kom hem.

10 "Din Fredrique är ensam, ensam med
"sina känslor, dem hon så gerna ville utgjuta
"vid en Väns bröst. Jag har i dag, första
"gången efter min nedkomst, trädt upp i
15 "Herrans Tempel och der nedfallit inför den
"Allgode. Den gode Doct. Hambræus har
"der invigt mig till förnyade Mo-
"ders pligter. Inför dig, min Hanna, vågar
"jag väl dock bekänna – – Jag tackade väl
20 "Gud, men jag kan ej så gläda mig åt
"lifvet, som jag önskade – Jag hade, under
"min grossesse, så vant mig vid den tan-
"ken att se min bortgång nära, att det
"var mig nästan som ett felslaget hopp –
25 "banna mig ej, Hanna – Jag känner nog
"alla dessa band, som fästa mig vid lifvet –
"men hvad förmår viljan i en svag hydda?
"Jag blir så orolig då jag känner huru liten

[V:149]

1826 "kraft jag har att uppfylla hvad pligten åläg-
 "ger. Måtte den Allsmäktige förlåta
 "mig att jag tröttnar, innan dagen slu-
 "tar; och måtte han gifva mig styrka att
 "jag ej uppgifves innan aftonen! – 5
 "Linder är idag till ett Bruk för att predika –
 "Jag har nyss, jemte Gossarne, gått ner till
 "Elfven för att möta honom; men han
 "kom ej. Nu är jag så matt, att det svind-
 "lar för mina ögon. – Jag måste sluta. – 10

Jag älskar lifvet, och jag älskar döden
 Som Vänner båda två –
 Ack! Lifvets Herre gaf ju mina öden
 Så mycket skönt ändå! 15
 Han vecklade min barndoms lätta sinne
 I hoppets rosen-band;
 Och ur dess blomstergård, med tacksamt minne
 Jag vandrade vid vänskaps trogna hand.

20

Den 8 jul. öfverraskades vi af Harald Löf-
 stedt som kom, i sällskap med Doct. Ham-
 bræus och Rect. Sundbaum, på besök. Han
 skulle, den följande dagen profpredika i Stads-
 kyrkan, och stannade nu ej länge, men låfte 25
 återkomma. Vi följdes in till Staden, d. 9^{de}
 som var Christi Förklaring. Mamma gick
 upp på Residenset, emedan Landsherrinnan
 några dar förut, vid société hos Lagman

[V:150]

1826 Cygnæus, haft den godheten att erbjuda
 henne tillträde i sin bänk i kyrkan.
 Då hon steg upp från bron, mötte hon
 Mams. Lemvijk, som kom ut från ett rum
 5 i nedre våningen, der åsynen af en Likkista med
 ett litet barn förskräckte henne, innan
 hon upplystes om händelsen. En liten
 fattig gosse, som blifvit upptagen i hu-
 set, hade nemlⁿ 2^{ne} dar förut, på eget
 10 bevåg gått ner till bryggan för att meta, och
 stupat i Elfven, deröfver den goda Lands-
 herrinnan mycket oroade sig. Hon besörjde
 nu om barnets begrafning. – I sällskap
 med henne och Demois. Broochman gick
 15 nu Mamma i kyrkan för att höra sina Brors
 Söners Informator predika. Han hade till
 ämne: De trognas himmel på jorden. Hans
 predikan var visserligen rätt vacker, ehuru den
 ej aldeles motsvarade vår väntan. Också
 20 vårdade han ej så bra sin declamation –
 Vi bjödos till middagen af Landshöfdingen,
 jemte Löfstedt, men återvände hem, eme-
 dan vi väntade Khdn Burman ifr. De-
 gerforss. Löfstedt kom sedan på aftonen
 25 och stadnade, jemte Burman, hos oss öf-
 ver natten och följande middagen, hvar-
 efter vi på e.m. förstärkte med Rector
 Sundbaum och Magist. Granberg, begåf-
 vo oss till Rect. Häggquist, som bodde
 30 på ett Landtställe, Myran, vid vägen till

[V:151]

- 1826 Ersmark. Vi togo då afsked af Löfstedt.
 Men dagen efter, då jag hade rest till Norr-
 forss, surpriseerades Mamma på aftonen
 med ett besök af honom, i sällskap med Pa-
 stor Olof Hasselhuhn ifrån Gideå, Burman 5
 och Söderlindh, och jag blef ej litet förvånad
 då jag kom hem på quällen och fann Mam-
 ma sitta till bords emellan de fyra presterne.
 Hasselhuhn hade jag ej träffat sedan vi
 skildes i Upsala 1806. Han var då en bland 10
 dem som blefvo excluderade, vid promotionen.
 Jag tecknade då hans Fästmö, en ganska
 vacker och sedlig flicka, engagerad på ett spisquarter
 i Staden, och med hvilken han gifte sig
 sedan han, det följande året blifvit or- 15
 dinerad och flickan någon tid, på hans be-
 kostnad hållits i pension. Han var nu
 Fader till en talrik familie. – Söderlindh
 reste hem, men de öfriga blefvo öfver
 natten, och Löfstedt till följande aftonen, 20
 hvarunder samtalades om nytt och gammalt.
 Mamma hade någon soupçon om ett till-
 ämnadt partie, emellan honom och Hanna,
 hvilket dock sannolikt ej varit i fråga. En
 fråga derom sväfvade henne på läpparne, men 25
 blef ej uttalad. Vid ett tillfälle, då han bläd-
 drade i sin portefeuille, visade han på ett bref,
 med den välkända handstilen. Jag inföll:
 ”Leka ej med dylikt” Det gör jag ej, blef
 svaret. Om jag mins rätt, så giftade han sig 30

[V:152]

- 1826 samma höst med sin nu varande Fru. –
 Den 14 Jul. hade vi det nöjet att träffa General Hård hos Landshöfdingen, hos hvilken Herrar voro till middⁿ och Damerna på Thé.
- 5 Mamma fick dock ej denna gång så mycket conversera med honom, emedan han afreste korrt efter det hon kommit; och aftonen dessutom upptogs af musik och sång, som alltid varit Generalens älsklings nöje.
- 10 I början af Augusti, fungerade jag, såsom Cons. Fullmäktig vid husesyn i Degerforss, som O. E. Burman nu tillträdte. J. S. Hofverberg, som förestod Domsagan efter Lagman Sundelin, var dervid ordförande.
- 15 Under dessa dagar dog Mamsell Acrel d. 8de och bisattes på sin Namnsdag, Su-sanna. Mamma anmärkte att hennes utseende, der hon låg i Likkistan, varit en nyss insomnads, och att hennes ansigte syntes uttrycka hvad som lästes på plåten: "Salige äro de renhertade, ty de skola se Gud"! Hon var 77 år gl. och hade länge varit sjuklig, men likväl ej mera än 3 dygn legat på dödssängen. –
- 25 Efter min återkomst ifrån Degerforss, vidtog Till- och afträdessyn emellan Nygren och mig, som afslöts den 18de. Denna för rättning blef mycket tvistig, och målet var ock mycket intrassladt genom det
- 30 byte som min Företrädare gjort af Bo-

[V:153]

- 1826 ställs hemmanet i Hissjön emot ett hem-
 man i Westerhiske, som nu är Boställe.
 Det förra, som är $\frac{3}{8}$ mtl större än det
 sednare hade han icke allenast afstått helt
 och hållet, utan äfven medgifvit den nye åboen 5
 af det fordna Bostället 50 år frihet ifrån alla
 utskylder, som är det högsta antal frihetsår,
 dem en Nybyggare kan erhålla, som uppta-
 ger ett ny-hemman. Då jag tillträdde syss-
 lan, var bytet icke ännu fastställdt, utan 10
 berodde på Kong^l Kammar Collegium, der
 handlingarne lågo. Några veckor efter
 min ankomst hit, återkommo de, och
 bytet var upphäfvat af bemälte Embetsmyn-
 dighet. Nu hade väl jag kunnat dermed 15
 åtnöja mig, och återtaga Hissjö-Bostället;
 men dervid mötte många considerationer.
 Det var redan, genom köp, kommet i an-
 dra händer, och hade nu 5 åboer, hvilka
 skulle fått gå från hus och hem, och till 20
 ersättning dela $\frac{7}{32}$ mtl i Westerhiske, el-
 ler nu varande Boställsjorden. HäradsRätten,
 som redan, curieust nog, hade meddelat de
 nya Åboerne, fastedom, skulle ock blifvit com-
 prometterad. Härtill kom att flera, och i 25
 synnerhet Kammarrätts Rådet von Walther,
 hvilken äfven lärar laggt verksam hand
 vid bytet, försäkrade mig att det vore för-
 monligt – med ett ord: jag gick in på att
 förena mig med Åboerne i Hissjön, om 30
 en ansökning hos Kong^l Maj^t att Bytet

[V:154]

- 1826 måtte fastställas, hvilket ock skedde. Hade jag då känt bättre de tillgångar Hissjö-Bostället ägde, så hade jag väl kunnat förbehålla mig $\frac{1}{8}$ eller åtminstone $\frac{1}{16}$ mtl.
- 5 till fäbodställe, mulbete och vedbrand, och de nye Åboerne hade ändå med skäl fått skatta sig lycklige att få behålla det öfriga för det köpet. Men jag var nykommen främling, och illa underrättad –
- 10 I Kon. Befalln. Hafvandes uppgjorda reglemente för bytet, var Nygren ålagd att på det nya Bostället i Westerhiske uppföra Embetsgård, men som han hunnit frånträda sysslan, innan bytet blifvit
- 15 fastställt, kom han rätt behandligt från den saken, och den gård på Östra Backen, som han hertill ämnat, fick jag nu i stället köpa och dyrt betala. – På detta sätt hände det mig åter, att få tillträda ett
- 20 Boställe, i stor vanhäfd, utan ansvarig afträdare. Dock dömdes han att återbära de vanhöfdsmedel, som han af sin företrädare, v. Past. Häggström uppburit, och härom fortsattes nu tvisten vid LagmansRätt och Hofrätt, hvilka bägge fastställde Häradsrättens dom – Ordföranden, Hofverberg, gjorde sig just ej så brådtom med förrättningen, och för att ändteligen
- 25 bringa den till slut, uppsatte jag, med hans tillåtelse, Syneprotokollet, hvarefter han
- 30 afkunnade beslutet d. 18de. –

[V:155]

1826 Samma dag hade vi hos oss kärt främmande, Doct. Ström ifr. Skellefte, som, jemte Comminist^r Bexelius ifr. Löfånger och några andra Herrar voro till aftonen –

Den 1 Sept. på f.m. vid det jag nyss, i sällskap 5
med Mönsterskr. Leander och min Adj. Häggström frukosterat sjuknade jag hastigt.
Huru det tillgick, visste jag ej sjelf. Mamma berättar derom till Hanna, d.8 Nov.

10

” Ute rasar nu, första gången i höst,
”urvädret, och när jag sidst skrifteligen språkade med dig, var det sommar. Många
”goda Människor och vänner hvila sedan
”denna tid, under den hvita svepningens 15
”bädd, som nu höljer hela naturen. Vi
”fira hvarje år naturens dödsfest, men
”sällan komma vi dervid ihog att tänka
”på vår egen – det enda vissa som vi
”känna af det tillkommande! – Ursägte 20
”denna sorgliga början. – – – September
”börjades för mig rätt sorligt. Den 1^{sta} om
”morgonen hade Linder hos sig ett par Herrar. Hastigt ropade han: ”Vatten! Jag
”skyndade mig in med ett glas. Han satt 25
”då på en stol, emottog glaset och drack –
”Men i det samma bleknade han, drog
”ett par andetag, och föll som död i mina
”armar! Ack, Hanna! Hvad jag i detta ögonblick kände, kan jag ej beskrifva. Detta 30

[V:156]

1826 "varade i flera minuter, och jag trodde att han
 "fått slag. Men ändtelⁿ började han kräkas,
 "och derefter återkom sansningen. Albert
 "reste genast efter Doctorn, som förklarade
 5 "att det var början till en nerv-sjukdom
 "som var mycket allmän; och nu var Lin-
 "der sjuk i 4 veckor – det var tunga, sorg-
 "liga dagar! Men Gudskelof! han är nu
 "åter frisk och rask! Hans Maka och barn
 10 "hafva återbedit honom af Gud!" –

Doct. Hallström förklarade, som sagdt,
 sjukdomen vara nerv-feber. Men jag var
 sjelf af annan tanka. Den var Gastrisk.
 15 Jag hade inom mig en känsla, att kräk-
 medel skulle vara mig nyttigt, och sedan jag
 någon tid grubblat derpå, och kände att
 krafterna aftogo, skickade jag en dag efter
 Doctorn, med begäran, att han skulle med-
 20 taga en god dosis Ipecacuanha. Han
 kom, och jag yrkade att han skulle ge mig
 kräkmedel. Han krusade mycket därför,
 och fruktade att jag ej skulle tåla med det.
 Jag försäkrade honom att det ej vore fara
 25 dermed, och begärde en god portion deraf.
 Ändtelⁿ gjorde han mig till viljes, och nu
 följde en ansenlig uttömning af gall-
 aktiga samlingar – och ifrån den stunden
 kände jag mig dageligen convalescera.
 30 Hade detta medel tidigare användts, så

[V:157]

1826 hade min sjukdom sannolikt blifvit mindre
 långvarig. –
 Det Grækiska frihetskriget fortgick nu som
 bäst, och man samlade öfver allt medel
 till deras undsättning. Man var äf- 5
 ven här betänkt derpå, och redan innan jag
 sjuknade, hade jag börjat arrangera om en
 Concert, som skulle för detta ändamål gif-
 vas. Mamma skref äfven ord för tillfället.
 – Concerten gafs d. 1 Oct. i stadskyrkan, 10
 der ett upphöjdt golf för tillfället var uppfördt.
 – Som vi ej hade några amateurs för in-
 strumenter, så var här blott fråga om vo-
 cal musik^(x), och det minsta i Religions syft-
 ning – I'bland annat uppfördes Ödmanns 15
 herrliga: Helig, en Quartett för 2^{ne} So-
 pran och 2^{ne} Mansröster. Dock var nu
 så ondt om de sednare, som kunde med sä-
 kerhet användas i svårare partier, att Fru
 Kjerullff måste åtaga sig Tenorstämman i 20
 densamma. De för tillfället författade orden
 voro följande, och afsjüngos fyr-stämmigt.

Inledning

Moderato 25

Då mörkrets skuggor trotsigt råda
 Och otron strider för sin krans
 Med glädje Græklands vänner skåda
 Det nya Hellas morgonglans! 30
 Mot Christna Bröder vapen höjas
 Men himlen gifver mod och hopp
 Ny kraft hos Hellas barn skall röjas
 Med hvarje stråle som går opp.

35

(*) Dock begagnades vid tillfället Landshöf^s forte-piano

[V:158]

1826 O Gud! Hvars hand med seger kröner
 Den tryckta mänsklighetens strid,
 Skänk ock en dag åt Hellas Söner
 Själfständighetens lugna frid!
 5 Låt Greklands spridda Slägter skörda
 Den lön som Segrens frukt dem ger,
 Låt Folkens suckar blifva hörda
 Och mörkrets välde störtas ner!

10 Moestoso. 4 Solo Röster, med Choeur.

Nordens fria Män! I sköten
 Edra värf med mod och hopp
 Och med lugn den framtid möten
 15 Som för Edra Barn går opp.
 Eder frihet äger stöd,
 Egen Konung, jord och ära –
 Gån att räcka svärd och bröd,
 Gån att hjertats offer bära
 20 Åt ett folk i krigets nöd!

I vår Nord med glädje vakna
 Moder! Dina barn du ser
 Som en Grekisk Mor får sakna,
 25 Och hon knappt tör hoppas mer.
 Nordens Döttrar! Er förenen –
 – Er ej fjettra slafvens band –
 Hellas Systrar, och Hellenen
 Räcken ömt en hjälpsam hand!
 30

Choeur

I vår Nord med glädje vakna etc –

[V:159]

1826 Allegro – Solo och Choeur. melod. Flyttfog-
larne

Du yngling som bildats till stöd för din bygd
Hvar sökte du bilder till vishet och dygd,
Till smak och förädling? Låt Grekland begära
Tillbaka en gärd af din odling och ära!

De åldrige Hjeltar med krigiska bloss,
De värdige Vise, se neder på oss –
De ropa: och grönskande lagren dem kröner –
”Europa! var tacksam mot Grekernas Söner!”

I Secler de lågo i bojornas band
Tyranner dem röfvade frihet och land –
Men frihetens timglas på Hellas är gjutet 15
Och hjeltarne vakna, och oket blir brutet.

Ja – Epaminondas re’n finner en Bror –
Likt fordom är Grekland för hjeltar en Mor.
Der föddes ju lagren, der lifvades modet, 20
Än flyter en åder af fäderne-blodet.

Det föll Missolonghi, men bålet är tändt
Och Phoenix uppstiger, se’n offret är brändt,
Ur hjeltarnes aska – Se friheten skiner 25
Med helgade strålar ur fallna Ruiner.

Ja! stridande Bröder för frihetens lön
Vi önske Er seger, vi höje vår bön:
”Tyrannerna falle och våldet må ramla 30
Men Grækland uppblomstre och likne det gamla!

[V:160]

1826

Vivace

Mins du är Grek! o så lär dig att hylla
 Hellas, det Classiska landet på jorden –
 5 Hylla det troget med gerning och orden,
 Stå som en klippa på vakt vid dess strand!
 Frihetens sol låt din panna förgylla –
 ”Död eller seger” Lät lösen så skalla!
 Blif aldrig Slaf – må du blödande falla
 10 Häldre som hjelte med svärdet i hand!

Hvad det blixtar, hur’ det dundrar
 Öfver Hellas sköna lundar!
 15 Snillet lyssnar, hoppet undrar:
 Monne Hellas’ Morgon stundar?

Eller monne korsets vagga
 Också är dess dödssäng vorden? –
 20 Nej – bland dimmor, hoppets flagga
 Svajar, med Cochrane, från Norden.

Mänskligheten uppå stranden
 Reser templets Colonnader
 25 Och der helgas brödra-banden
 Barnens utaf samma fader!

Phillhellener heter orden
 Helig är den Ed de svära
 30 Friska blommor uppå våarden
 De vid dagens morgon Greklands minne bära

Ock af mig en blomma ägnar
 Ack! den minsta af dem alla
 35 Låt den af din godhet hägnas
 Att den ej må vissnad falla.

[V:161]

- 1826 Dessa sista verser voro, om jag mins rätt, ämnade till en Dedication åt Landsherrinnan, men utbyttes sedan mot en liten vers, som trycktes på Titel-bladet af: Botzaris grafvård.
 – Detta var en liten pjes som Mamma 5
 i glädjen öfver mitt tillfrisknande, skref, för att begagnas såsom prolog vid det Spectakel, som vi beslutat anställa till förmon för Grekerne. Arbetet börjades straxt efter det jag uppstigit från sjuksängen, 10
 och vi suto, Mamma och jag, vid hvar sitt bord i Salen, hon arbetande på prologen, och jag på musiken – utemellan studerades tidningarne, till ledning för det politiska som ingick i den förra. Jag 15
 hade sedan ej så litet göra, med att ordna musik partierne, och inöfva Sångare och Sångerskor, dervid dock Fru Kjerullf kom mig till hjälp med de sednare. – Spectaclet gafs på Rådstugan d. 8 Oct. Då 20
 Botzaris Grafvård uppfördes, med den blinda Älskaren till Efterpjes. Rolerna i den förra agerades af följande:
- Mikael Ström– Kostas Botzaris 25
 Fröken Gustafva von Walter – Zeno
 Demios. Broochman– Fru Botzaris
 Georg af Schmidt – Marko.

[V:162]

1826 Fröken Charlotte af Donner – Constance
 Demois. Lemvijk – Irène
 Fru Linder – Fru Bachini
 von Brömsen – Commodoren Hamilton
 5 L. af Donner – Grefve de Laborde.

Damerna voro klädda i hvitt siden
 och svarta flors-slöjor. Herrarne i mi-
 litair uniformer, och Gossarne i hvita
 10 underkläder och röda liftröjor, med Tur-
 ban och plumer – Jag anmärker costu-
 men och dess färg, såsom lyckligt vald, eme-
 dan man, någon tid derefter, såg omtalas
 i Tidningarne, att den verkliga Bot-
 15 zaris Enka valt den hvita dräkten, till
 sorgedrägt, för att ej ”oroa hjeltens skugga”

Prologen emottogs med mycket bifall,
 och uppfördes sedan, på begäran, 2^{ne}
 gånger å nyo. – Nu kom detta slags
 20 nöje i gång. Spectacler gåfvos för de
 Fattige; för de brandskadade i Borås,
 för bildandet af en Cassa-fond, för Sällskapet:
De nödlidandes Vänner, hvilka sedan årligen ut-
 delat understöd, Fri-spectakel till fran-
 25 de af Carls dagen o.s.v. samt ett till
 förmon för Fru Kjerullff, hvarom allt mera
 framdeles på sitt ställe. Landshöfdingen
 intresserade sig äfven för saken, och lät måla

162
1836.

^{Charité}
 Froken af Donner — Constance
 Demof. Lemvig — Irene
 Fru Linder — Fru Sachini
 von Brönjen — Commodore Aguilhon
 L. af Donner — Graf de Lebort.
 Damesne var klædt i hvide siden
 og waite flors-skjør. Herrene i hvi-
 te uniformer, og Genserne i hvide
 underklæder og røde lister, med Tur-
 ber og plumer — Jeg anerkendte coffee-
 men og den firs, såsom tydeligt kald, ene-
 dan man, næsten ved deeser, sig omtales
 i Tidningerne, att den verkkelige Hot-
 zaris Enke valte den hvide drækt, hie
 rige drækt, for et af 7000 kjellens Klæder

Prologen anstod med meget bifald
 og udfordres sedan, på Begæren, 2de
 gængs i nye. — Nu kom dette slags
 vinge i gæng. Spectaclet gæst for de
 fattige; for de brændte i Thoris,
 for bløddet af en larm-ford, for hieskejet.
De indlidende stammer, hvilket er ligesom, ut-
 delat understod, Fri-spectakel for firs-
 de af Carls dagene o. s. v. samt ut her
 foruden for Fru Kjennest, hvorom allet man
 frændes på sit stæde. Landhoffningens
 interviewet sig efter for tolv, og det mæ

en Decoration, förställesse de nem, som 163
 begagnades vidare ind det andra spektaklet,
 samt beträffa med råd af angordningar, ka-
 skener, m. m. — Jag blifven slags i sig skrif-
 ven Directeur, Suffleer, Decorations ma-
 lare, maskinist, Capellmeister &c. — hvil-
 ket allt fördrade tid af besvär, af äfven
 medförde små förbättringer. Jag anser mig
 dock i hufva skal att ångra hvad jag gjort
 emellan det skeddets god afseht. Då det bod-
 gades var det blott fråga om frukomen. Be-
 dän förprovarades förhållning, näst till
 förnem för god ledande; af vad man delta-
 git från början, var det iakt att undandra
 ga sig. Det förhåll till sig på samma sätt
 med Mannen, som äfven i de följande
 spektaklena näste åtaga sig roller, äfven
 då han gerna hade undgått dem. Desva-
 ren, hvad mig angår, så var mitt beträff, i
 afseende på musiken af sång, i så lita att or-
 rättas den tiden, de här fannas rät på ama-
 leurer darr, af inga som hade velat — jag
 vill i sågar kunnat — åtaga sig hufvud rollen
 ten dervid. För öfrigt på minnen jag ^{engst} ~~hufvud~~
 flott en sak, som jag angat af velat hufva
 öfverd. Jag lät nerska en gång, under en mel-
 lau-akt, de man skeddor i sig någon gång
 till klar dygde, bak om Riden, att bstad
 upp på orkestron, af ijuaga bas-solen till

[V:163]

1826 en Decoration, föreställande ett rum, som begagnades sedan vid det andra spektaklet, samt biträdde med råd och anordningar, kostumer, m.m. – Jag blef på en gång en slags sjelfskrifven Directeur, Suffleur, Decorations målare, Machinist, Capellmästare etc. – hvilket allt fordrade tid och besvär, och äfven medförde små förtretligheter. Jag anser mig dock ej hafva skäl att ångra hvad jag gjorde, emedan det skedde i god afsigt. Då det börjades var det blott fråga om Grekerna. Sedan proponerades fortsättning, mäst till förmon för nödlidande; och när man deltagit från början, var det svårt att undandra sig. Det förehöll sig på samma sätt med Mamma, som äfven i de följande spektaklerna måste åtaga sig roler, äfven då hon gerna hade undgått dem. Dessutom, hvad mig angår, så var mitt biträde, i afseende på musik och sång, ej så lätt att ersätta den tiden, då här funnos rätt få amateurer deraf, och ingen som hade velat – jag vill ej säga: kunnat – åtaga sig hufvud detaljen dervid. För öfrigt påminner jag mig egenteligen blott en sak, som jag ångrat och velat hafva ogjord. Jag lät nemlⁿ en gång, under en mellan-akt, då man stundom sjöng någon quartett eller dylikt, bakom Ridån, att träda upp på orchestern, och sjunga bas-solon till

5

10

15

20

25

[V:164]

1826 den bekanta Duetten: Serenaden, sköna flic-
ka, etc som de andra sjöngo der nere på Thea-
 tern. Jag har mången gång sedan, med
 ledsnad påmint mig denna obetänksam-
 5 het, ehuru jag ej känner om man räk-
 nat mig den till last. Jag var naturligt-
 vis eljest alltid en för Publiken osynlig person.
 Äfven har jag förebrått mig en oartighet emot
 Demois. Broockman, yttrad i hettan, vid
 10 tillfälle af en liten confusion i afseende på
 tiden, då hon bordt inträda på scenen. –
 Nu – nog härom för denna gång! –
 d. 2 Sept. dog Mammass fordne Förmyndare,
 Rector Åhlström. Han var en på sin ort
 15 utmärkt, och af sin omgifning aktad man,
 och hade mycket förtroende. Mamma hy-
 ste för honom mycken tillgifvenhet, och
 egnade deltagandets och erkänslans tårar
 åt hans minne. Han hade inga barn,
 20 men hans förträffliga Fru lefver ännu,
 och omfattar min Dotter Fredrica, som
 nu är i pension i Sala, med moderligt
 deltagande. –
 Den 27 Oct. dog Doctorinnan Hambræus,
 25 kl ½ till 2 på f.m. Mamma, som var när-
 varande fick den sorgliga commissionen
 att frambära denna tidning till den vörd-
 nadsvärde Gubben, som låg i sin kammare,
 der hon sedan, jemte Fru Södermark och

[V:165]

- 1826 Mams. Carolina Delldén, som var i huset,
höll honom sällskap till morgonen.
De hade lefvat 36 år tillsammans, och ha-
de ej egna Barn. Den afledna bisat-
tes, till dess Handelsm. Södermark kom- 5
mit hem från Stockholm.
Då Mamma, trött och sömning kom hem,
surprenerades hon med en mycket förbind-
lig skrifvelse från Landshöfdingen, som
anhöll att hon måtte åtaga sig en role i en 10
pjes, som skulle uppföras d. 29de, eller andra
dagen derefter. Borgmäst. Wanberg hade nem-
ligen åtagit sig Tant Vivicas role i Gene-
ral Eldhjelm, men vid repetitionen, den före-
gående aftonen, visat så föga skicklighet 15
att gå i land dermed, att han måste afsä-
ga sig actionen. Hvad var att göra? Mam-
ma hade svårt att neka, och ingen annan
lärer heller velat åtaga sig det, på den kor-
ta tiden af 2 dar. Samma gång uppför- 20
des äfven Botzaris Grafvård, 3^{dje} gången.
För att se den, hade Baron Stromberg den-
na gång infunnit sig från Nydahla –
Vid spektaklets slut råkade jag säga att
jag var mycket svettig och fatigerad – Det hör- 25
de Landshöfdingen, och med sin vanliga god-
het yttrade: ”Då får ni ej fara hem straxt,
utan kom och ät hos oss, och byt om torrt

[V:166]

1826 linne.” Mamma hade redan skickat hem
 sina kläder med pigorna, hvilka jemte
 de öfriga i vårt hus, varit på spectaklet,
 och sålunda måste Mamma, i Tante
 5 Vivicas kostum, sitta vid Landshöfdin-
 gens bord, der likväl ej var annat främ-
 mande än blinda Baronen för dagen, Leiu-
 tenant C. Strömberg.
 Doctorinnan Hambræus begrafdes d. 16 Nov.
 10 Jag hade föranstaltat om sorgmusik, dervid
 jag biträdtes af några Fruntimmer och Herrar.
 Efter jordfästningen sjöng jag, med accom-
 pagnement af Orgeln och en violin – Trio, föl-
 jande:

15

Solo

Lämnad i sorg är då den åldrige Maka
 På orolig strand, ej kommer hon igen!
 20 Tiden är lång, honom som måste försaka
 Vid sin vandrings slut, en öm och trogen vän.
 Dock – föreningsbandet ej för evigt bröts,
 Aftonen af hennes pröfnings dag blott slöts,
 Snart skall, fri från sorgen
 25 Uti himla Borgen
 Han, evigt lycklig henne se tillbaka

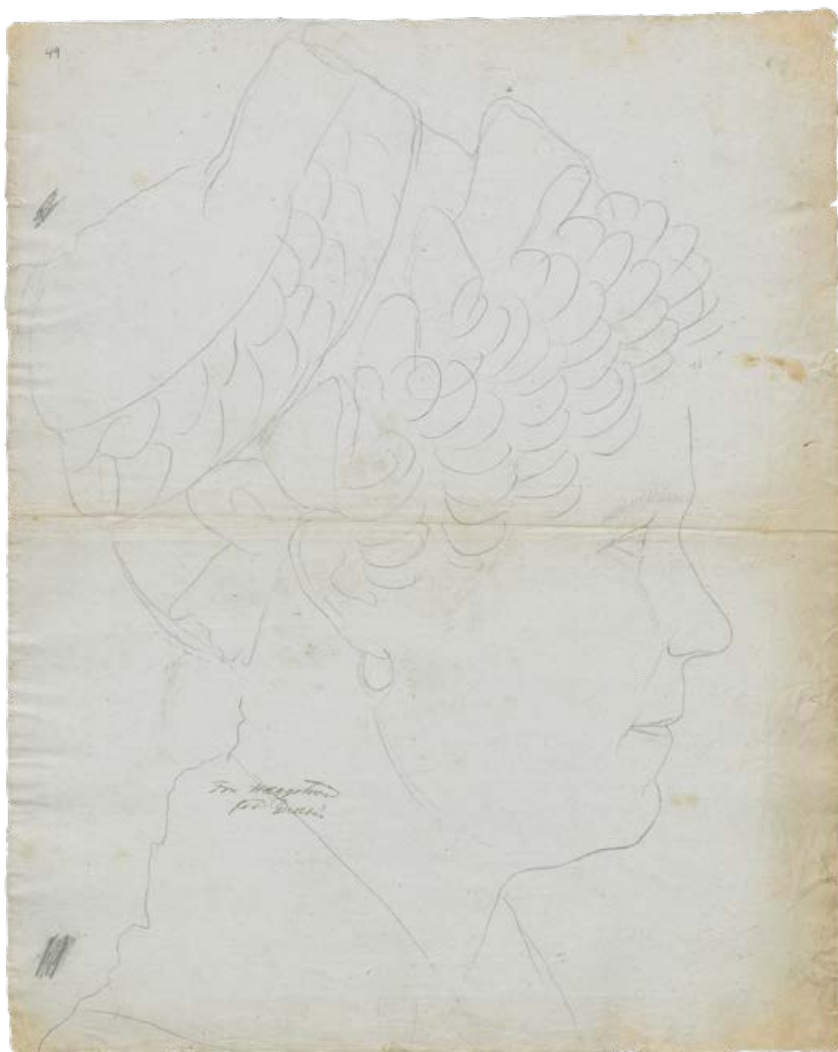
Choeur

30

Snart skall fri från sorgen etc.

35

”Lifvet är död” så synes honom vid randen
 af sin Makas graf, ej mer af trohet stödd;
 ”Döden är lif” vinkar, från himmelen, handen
 Jordens sorger fly – ren Englars Syster född

Carolina Delldén (1795–1865), prästdotter från Arnäs, var som ogift mamsell hos kyrkoherde Olof Hambræus och närvarade när dennes hustru Johanna Maria Acrel år 1826 avled. Hon höll då den nyblivne änkemannen "sällskap till morgonen" tillsammans med Fredrica Linder och fru Lisette Södermark (s. V:165). Mamsell Delldén gifte sig 1828 med Axel Fredrik Häggström (1789–1836), som året därefter tillträdde en komministertjänst i Nederkalix. J. A. Linder. Arkiv och specialsamlingar, Umeå universitetsbibliotek.

Handelsmannen Anders Wall (1799–1851), Umeå, som slutade sina dagar som postmästare i Nysätra. I samband med Walls giftermål citerar Linder ett par verser som Fredrica skrivit till det dubbelbröllop som då hölls (s. V:170f). Vid detta bröllop gifte sig även handelsmannens syster Lovisa (1802–1878) med landskamreraren Per Lundmark. J. A. Linder. Arkiv och specialsamlingar, Umeå universitetsbibliotek.

[V:167]

1826 Hon i himla-landen, vid helga sångers ljud,
Ber för sorgsna Makan, till alla trognas Gud.
Säll den Han vill kalla,
Plågans band bortfalla
När i vår Faders hus vi samlas alla!

Chœur

Säll den han vill kalla etc.

Dessutom egnade Mamma åt hennes minne följande:

Sälla skugga! jordens stränder
Har du flytt, och högre länder
Skydd och fröjd dig ge;
Men vi tro, vi tro så gerna
Att ännu på jordens stjerna
Du med ömhet ser!

Skänk en enda stund tillbaka,
Trösta sjelf din hulde Maka
Som vid grafven står.
Wid det stoft som hvilan njuter,
Ack hur' mången tår han gjuter
Trött af sorg och år!

Huru kära för hans sinnen
Lefva än de hulda minnen
Af den flydda tid
Då din ömhet honom ledde,

[V:168]

1826 Lugnet af hans dag beredde
 Ack så kärt för dig!
 —————
 Ack! från sorgen i förskoning
 5 War så länge Eder boning
 Sex och tretti år!
 Ädelmodet, gästfriheten
 War dess prydnad – tacksamheten
 Offrar dig sin tår!
 10 —————
 Också I, vid minnets urna,
 Döttrar! räcken offer, burna
 Åt en Moders hamn.
 Som Ert bröst för dygden väckte
 15 Och i späda år Er räckte
 Ömt en Moders famn.
 —————
 Tacksamhetens tårar falla –
 Jag, den sista af dem alla,
 20 Främling kom, min Vän,
 Moderligt Du mig omfattat,
 Ömt jag har din godhet skattat,
 Tag min gärd igen.
 —————
 25 Hvila då i frid! Ditt möte
 Wänte vi i Englars sköte,
 Dit du gått förut.
 Ack hur hastigt flyttar tiden
 Och hur saligt kommer friden
 30 Sidst vid resans slut.
 —————

[V:169]

1826 På Oscars dagen sjöngs följande i quartett:

Då vintren oss nalkas står, Oscar, Ditt namn
 I Norden en lysande stjerna;
 Då åldren oss möter, din skyddande famn 5
 Ett växande Slägte skall värna.
 Vårt tacksamma minne, det glädjande hopp
 Ger högtiden värma och tjusning,
 Att, älskade Furste, ditt lysande lopp
 Vår framtid skall gifva sin ljusning – 10
 Som Fader vi helse dig, Kunglige Son,
 Ock önsknigen höjs öfver jorden:
 Beskydda, O himmel, det dyrbara lån,
 Som låfvar ny Sällhet åt Norden.

15

"Vid slutet af det bortgående året", skriver
 Mamma, "fattar jag pennan för att skriva
 "några ord till dig, men när du läser detta
 "är ett nytt ingånget – Ack! måtte lugn,
 "hälsa och sällhet blifva Din och alla Godas 20
 "följeslagare! Säkert tänker Du äfven
 "på mig, under dessa viktiga högtidsdagar,
 "som vi fordom, under ungdomens leende
 "tid så ofta under oskyldiga nöjen tillbrag-
 "te tillsammans. I år har min Linder 25
 "och jag, efter flera år, första gången åter
 "tillbringat vår Julafton blott en famille;

[V:170]

1826 "Ingen främmande, endast våra barn
 "suto på ömse sidor om bordet. De
 "hafva alla hälsan, de mina, men jag
 "har varit plågad af fluss och tandverk".

5

Vår Mamsell Sundling hade denna
 höst lemnat oss och flyttat hem till sin
 Far, och Mamma var nu en tid utan
 Mamsell. Sedan kom Christina, som
 10 blifvit uppfostrad hos Fru Stenberg (pa-
 storskan) till oss, som hushållerska,
 men äfven hon var sjuklig –

Mamma skref nu på en prolog för
 den instundande Carls dagen, som
 15 skulle mycket högtidligt firas med
 stort spektakel, och jag hade äfven
 göra med musik dertill, och sedan,
 på Nyåret, med att måla Decoratio-
 ner – hvarom mera i nästa Capitel.

20

Den 26 Dec. firade Landskamr. Lundmark
 och Handlⁿ And. Wall, bröllopp – Den för-
 re med en Mams. Wall, och den sednare
 med en Mams. Sundbaum ifr. Bure.
 25 Till den dubbla skålen för de bägge
 Brudparen skref Mamma följande:

Jul och Hymen äro Bröder

[V:171]

1826

Värdigt gå
 Frid och kärlek – Norr och Söder
 Om dem rå.
 De helgade Gäster från himmelens rand
 Besegla på jorden varaktiga band. 5

Frid och Hell de dubbla Paren –
 Dubbelt Hell!
 Ljuft i lifvet sälle varen
 Till Er quäll! 10
 Så klingande höjes i jublande lag
 En skål för Er välgång på Högtidens Dag!

Den sista Dec. Nyårsaftonen, hade vi litet
 främmande, några Herrar från Backen. 15
 Efter måltiden surpriseade Mamma
 dem med de der 9 täckta talrickarne
 till dessert, som ni vet hon plägade
 låta framsätta denna afton – Vi hade
 i synnerhet roligt åt exped. Fogden 20
 Långström som råkade välja så illa, att
 han fick: Korgen, sorgen och ett linde-
barn. – Långström funderade äfven
 starkt på min chevelure. Jag hade nemlⁿ
 af Mamma fått till Jul-klapp en hår-tour, 25
 som jag nu begagnade; och dermed han ej kom
 underfund – utan frågade mig hvilken skick-
 lig hand som klippt mitt hår –

[V:172]

1826 Af Botzaris Grafvård lät jag trycka 500
 ex. i Stockholm, hos Häggström, och
 upplagan såldes till förmon för Gre-
 kerne. Ett exemplar bifogades här-
 5 efter – Pjesen tillegnades Landsherrinnan.

Ibland tilldragelser inom vår societé
 detta år var ock Borgmäst. Huldts gif-
 10 termål med Demois. Charl. Holst. Deras
 bröllopp firades midsommars dagen.

Jag hvarken kan påminna mig sjelf,
 eller af andra kunnat inhämta hvilket
 15 år i KammarRätts Rådet von Walthers
 hus hans namnsdag, Esaias, firades,
 efter en förutgången sjukdom, deri-
 från han då var återställd. De
 verser Mamma skref, och hvilka vid
 20 tillfället af Fröken Gustafva sjöngos,
 har jag i concept funnit, och anser
 dem förtjena att anföras:

Hvilka kransar bindas – hvilket minne
 25 Firas uti tacksamhetens Tempel.
 Barn och Maka höja glädjens röst
 Barnslig kärleks hulda Engla-sinne
 Andas oskuld, tyder fridens stämpel
 Njuter minnets fröjd och hoppets tröst.

Landskamreraren Gustaf Esaias Winblad von Walter (1766–1834), vilken ingick i makarnas Linders umgängeskrets i Umeå. Vid ett tillfälle firades Winblad von Walters namnsdag genom att hans dotter Gustafva (1815–1880) sjöng två verser som Fredrica Linder skrivit till honom (V:172f). Winblad von Walter uppbar hederstiteln kammarrättsråd. På nästkommande sida är hans bustru avbildad. J. A. Linder. Arkiv och specialsamlingar, Umeå universitetsbibliotek.

Gustaf Esaias Winblad von Walters (se föregående sida) maka Catharina Charlotta Schönfeldt (1780–1861), längre fram i verket av Linder titulerad kammarrådinnan von Walther. J. A. Linder. Arkiv och specialsamlingar, Umeå universitetsbibliotek.

[V:173]

1826 Bores tid har flytt och sommarn andas
 Nyfödt lif, från plågorna befrias,
 Helsan har du åter, hulde Far!
 Dubbelt glädtigt våra toner blandas,
 Dubbelt festligt krönes Esaias – 5
 Du är frälsad! Lef och lycklig var.

Vid samma tillfälle sjöngs en skål för
 Landshöfdingen och dess ädla Maka,
 hvars deltagande i glädje och sorg vi 10
 alla fått röna:

Hell Dig Landets Far
 Du som huld och blid
 Delar sorgens dar 15
 Liksom glädjens tid –
 Din är skålen och ditt hjertas Maka
 Himlen bägges Edert lugn bevaka

Till den hår-tour, som jag erhöll på 20
 Jul-aftonen, bifogade Mamma
 följande:

Flickan myrth och rosor plockar
 För att kransa Gossen sin – 25
 Gumman tänker: Pappas lockar
 blifva glesa – Gubben min
 re'n, som månan' i sin fyllning
 Skiner uppå hjessan sin –

[V:174]

1826 Utan ros han har min hyllning
 Värme blott behöfver han
 Denna gåfva, Bäste Man!
 Som i dylik afsigt tjenar
 5 Med Calott sig väl förenar.

Följande skref hon äfven för samma
afton, jag påminner mig ej åt hvilken:

10 Upplysningens timma har slagit igen
Fast länge med Polyphemister
Wi dragit i härnad mot fåvise män
Och ordat om jordljusets brister.
15 Den är dock rätt bra i vår mörka Nord
Hvad vore, den utan, vårt Julaftons bord?

Vår namnkunnige Landsman, Canzli Rådet
Math. Norberg, dog i Ups. d. 11 Jan, detta år. –
Efter en vetenskapl. utrikes resa under 5 år, såsom Ma-
gister, blef han 1782 Orientalium Profess. i Lund –
Var på Bisk. förslag jemte Bisk. Almquist 1812.
Ridd. af Nordstj. ord. s. å. – Stiftade en ny pro-
fession i Lund för de moderna språken, med
en Donation af 16,666 $\frac{2}{3}$ R^{dr} B^{co}. Tjenstledig 1820,
flyttade han till Hernösand. Jubel Magister
1827 i Ups. kände han sig upplifvad af sin gam-
la kärlek för detta lärosäte, och återvände dit, der
han vistades sedan under åtskilliga arbeten för Veten-
skaps Akademien, och äfven upprättade en katalog
för Ups. Bibl. öfver de Arabiska, Persiska och
Turkiska Manuscripter som der förvaras –

[V:175]

- 1826 Han var född i Nätra, 1747 – Fadr. Krono Läns-
 mannen Matts Norberg, Directeur för Linne-
 tillverkningen i Ångermanland; Modr. Chri-
 stina Valanger; sedan 2^{dra} ggn gift med pro-
 sten Jon. Törnsten i Njurunda; För andra ggn 5
 Enka 1775, lefde hon till 1809, 70 år gl. — Hon
 blef 2^{ne} ggr enl. Riks. Ständ. Besl. belönt
 med Silferkannor för sin skicklighet i lin-
 ne-tillverkning. Sina Söner som voro, utom Profess.
 Norberg, Bruksp. Isr. Norberg (hkn äfven 10
 var Magist. och prest) och prost. Doct. Is.
 Norberg i Gudmunrå, uppfostrade hon myc-
 ket torftigt, och under ihärdig arbetsamhet.
 Under sin Gymnasii tid måste t.ex. alla tre
 Bröderne sjelfva ute i skärgården hugga 15
 och till staden forsla den ved som de för
 vintern behöfde – Canzli Rådet begraf-
 des i Ups. d. 14 Febr. och ärke Bisk. Rosen-
 stein, hans fordna Discipel, parenterade
 öfver honom – Canzli-Rådet dog 20
 ogift –

[Härpå följer 3 blanka sidor (176–178), följt av 16
 sidors bifogat tryck (179–194) av *Marko Botzaris*
Grafvård. Prologue i 2 acter med Musique och sång,
 Stockholm 1826, som utgår här, men kommenteras i
 volym 6.]

[V:195]

1827

1827.

På nyåret reste jag till Degerforss, såsom
 Consist. Ombud vid Tinget. Theodor fick
 följa med och göra en liten lust-resa och 5
 roa sig med Khden Burmans barn, under
 tiden. Efter återkomsten upptogs alla
 mina lediga stunder med beredelser till
 det högtidliga firandet af Carls dagen.
 Mamma skref en prolog för tillfället, 10
 och jag målade nya kulisser, med 2^{ne}
 Theater-förändringar, ett större rum
 och en Trädgård. Till den sednare hörde
 äfven en fristående Staty, efter antiken,
 af Flora, äfven som en Staty af Gust. 15
 Adolph, att begagnas vid hufvud-pjesen,
Gust. Adolphs ädelmod. Härmed blef
 mot sista tiden så mycket att göra, att
 jag blef med ens några dagar i Staden,
 och logerade hos Landshöfdingen, hvilken 20
 ock lät servera mat åt mig på Rådhu-
 set om middagarne, på det jag ej skulle
 blifva hindrad med att gå till Residenset,
 De sista 36 timmarne arbetade jag
 oupphörligt, utan att hvila, och under ar- 25
 betet hade jag äfven sångöfvningar med
 några, för prologen. Innan jag, på
 quällen före Carls dagen lemnade Råd-
 hus-Sallongen, var allt i ordning, och de-
 corationerne uppställda. Följande dagen 30

[V:196]

1827

hade alla, som infunno sig att fira den
 festliga aftonen, äfven resande, fritt tillträ-
 de till spectaclet, som börjades med den
 5 nyssnämnda prologen, vid hvars slut en
 sång-scen förekom der kostymerade
 Svenskar, Norrmän och Lappar sjöngo
 en vixel-sång:

10

Sång af Svenskar:

15

O kärlek, himla låga
 Som eldar ädla bröst!
 Du skänker lifvets fråga
 Odödlighetens tröst,
 Och uti Norr och Söder
 För kung och fosterland
 Vi äre alla Bröder
 Förente af Din hand.

20

—————
af Norrmän

25

Brøder ved haand vi førennede gaae
 Fast lever troskab i Norden
 Kjerlighed och Kong som dens pelare staae
 held Dig, Carl Johan, som er Brøders før-
 ening!

30

af Lappar –

35

Jag lilla snälla Lapp
 Mellan Svea och Nore
 Far med Renars spann i kapp
 Till skyhöga Bore,
 Reser mitt Tjäll,

[V:197]

1827

Lefver så säll;
 Liknar trygg min Pol
 och vår midnatts Sol
 Vid den Kung oss förenar – 5
 Hell vår Kung som oss enar!

Derefter gafs Hufvudspjesen, hvári personalen utgjorde 52 personer, alla väl costumerade. Ibland 8 Pager, voro äfven våra Gossar anställde. Spectaclet slutades med Fackeldansen, hvilken såg rätt bra och högtidlig ut, och hvári alla deltog i sina kostymer. Lieuten. Berghmark hade dervid litet otur. Han råkade svänga sin fackla så, att hans plymer antändes. – Åskådarne troddes utgöra omkring 300 personer. Derefter dansades i Rummen på andra sidan. –
 Vid Terminens början, d. 1 Febr. blefvo Albert och Theodor inskrifvne i Scholan, och 2^{dra} Afdelningen, och bodde hos Vaktmästaren Röring i staden. Vi höllo dem mat och betalte för rum och matlagning. Det var nu nödigt för dem att komma ut, och blifva mera jemt sysselsatta, emedan jag saknade tid att hemma underhålla deras verksamhet och undervisning – Vid denna tid vaccinerade jag lilla

[V:198]

1827 Sofi. "Jag ville önska" skref Mamma
 till Jeanette, "att jag kunde skicka dig
 "den lilla snälla ungen. Det kunde just
 "vara ett litet lagomt göra åt Er emel-
 5 "lanåt. Jag måste le, då jag läste din
 "beskrifning på Famillen med de gu-
 "la ögonen och Mops-physionomierne,
 "men jag corrigerade mig genast –
 "Är det väl min förtjenst att mina un-
 10 "gar hafva vackra blå ögon? – Ack, den
 "klara himmel som speglar sig i dem, –
 "skall väl deras framtid likna den?
 "Mången gång har jag tackat Gud, som
 "gifvit mig dem så väl bildade; men
 15 "jag har ock derunder besinnat att
 "det blott är vignetten på boken –
 "ännu äro bladen oskrifna. Gode
 "Gud! Jag helgar dem åt Dig! må
 "ibland de svagheter som fylla lif-
 20 "vets blad, intet brott oskära deras in-
 "nehåll! Ack – Hanna – mina ögon tå-
 "ras, och min hand har hvilande hållit
 "pennan en lång stund. Den förlåter
 "ju Modershjertat som har uppehållit
 25 "sig vid detta ämne. Fannys omgifning
 "är ju, såsom du sjelf yttrat, dyrbar
 "för Dig" –
 40 På fettisdagen kommo Pastor

[V:199]

- 1827 Nensén och hans Fru ner. Den förre körde in hos oss, och den sednare hos Edin. De inställde sig, dagen derpå, inför ett extra Consistorium härstädes, der jag förde protocollet. Will ni se den mörka skuggsidan af ett olyckligt äktenskap, så skåden den i följ^{de} utdrag af det vid tillfället förda protocollet, d.28 Febr. 5
- "Nensén förklarade det han olyckligtvis vore förenad med en Quinna, som genom trätgirighet, olydnad, dagligt gräl och gnag förbittrat hans husliga lif; att hennes hetsiga lynne äfven stundom förde henne så långt, att hon slagit och hårdragit honom; att hon vore alldeles oskicklig att uppfostra barnen, hvilka han, af sådan orsak, sjelf måst ifrån vagn an sköta och vårda; att hon varit så litet granlaga om sin och sin mans heder, att hon ej allenast, hos hvar och en som hon träffat, utan äfven hos hans Förmän, sökt genom sina klagomål göra honom illa känd; att hon gjort honom aldeles utledsen, och syntes, så till sägandes vilja plåga honom till döds. Han vore nu högst olycklig och kunde ej lefva tillsammans med henne, och hade han 10 15 20 25

[V:200]

1827 "icke heller, under sistförfl. 3^{ne} år, med
 "henne delat säng. För öfrigt, tillade han,
 "hade han aldrig för henne hyst kärlek,
 "icke heller hade det någonsin varit
 5 "hans afsigt att med henne ingå äkten-
 "skap, utan hade han, af omständigheter
 "tvungen, och efter ett till afl^{ns} Pastor
 "Millén i Åsele, afgifvet skriftel. erkän-
 "nande, hvars följder han af ungdoms oer-
 10 "farenhet icke besinnat, låtit år 1816 hen-
 "ne kyrkotagas såsom hans fästequinna,
 "och sedan med henne äktenskapet full-
 "bordat." – Hon deremot anförde, uppå tillfrågan,
 "att Nenséns sista yttrande vore för hen-
 15 "ne så mycket mera smärtande och ovän-
 "tadt, som hon visste sig med honom
 "hafva från början lefvat ett par ganska
 "lyckliga år, och ville hon, till bevis på
 "huru högt hon varit älskad, till upplä-
 20 "sande förelägga några bref dem hon, un-
 "der tiden af honom erhållit. Det hus-
 "liga förhållandet dem emellan hade
 "sedan beklaglⁿ förändrats. Hon vore
 "af sin man hindrad att uppfylla bå-
 25 "de moderliga och husliga pligter.
 "Barnen hade hon väl fått amma,
 "sköta och uppassa såsom piga, men

[V:201]

- 1827 "Modersnamnet vore henne af honom förnekadt.
 "Det vore henne ej tillåtit att hafva dem hos
 "sig, eller ens att ingå i hans och barnens
 "rum. Händet dock någon gång, så möt-
 "tes hon af barnen med utropet: "Ut, 5
 "Ut, Människa! Ut, Ut, Djefvul! o.s.v.
 "uttryck, hvilka barnen skulle hafva lärt
 "af sin Far, som dels plägade så tilltala
 "henne, dels, vid tillfällen då hon kom-
 "mit eller gått förbi, för barnen så hade 10
 "nämnt henne. Såsom husmoder vore
 "henne alla nödiga tillgångar nekade –
 "Lemnad utan bidrag från hans sida
 "till de oeconomiska behofven, måste
 "hon söka dem hos andra. Bodar och 15
 "lås vore för henne stängda. Hon vore äf.
 "förnekad all bi-förtjenst, t.ex. den af brud-
 "klädsel, emedan han fråntagit henne
 "Brudeskruden, som af andra begagnades.
 "Hon vore nödsakad att sjelf förrätta Pige- 20
 "sysslor, äfven i Ladugården, skaffa ved
 "och foder, och när betalning fordrades, sva-
 "rades henne: "det angår mig ej" o.s.v.
 "Slutelⁿ vidgick hon att det en gång händt
 "att hon burit hand på sin man, men tilla- 25
 "de att han äfven hade slagit henne,
 "och anförde som exempel, att en mor-
 "gon, sedan ett af barnen, natten förut,
 "länge ropat på Mamma, och Nenzén,

[V:202]

1827 "från sitt närbelägna Sof-rum, deröfver till-
 "kännagifvit sitt missnöje, med hårda
 "slag i väggen, hade han inkommit och slagit
 "henne så illa att hennes ena öga igen-
 5 svullnat" – Härefter meddelades föreställ-
 ningar och uppmaningar till ömsesidig
 glömska af lidna oförrätter o.s.v. men Nen-
 zén förklarade sig omöjligt kunna lefva
 med henne tillsammans – han kunde
 10 ej mera tåla henne – och till bestyrkan-
 de af hvad han yttrat, inlemnade han
 flera skriftel. betyg – Hon förkla-
 rade sig önska försoning. Dock ville
 hon ej lägga hinder i vägen för äkten-
 15 skapsskillnad, om så nödvändigt vore.
 Vid de inlemnade vittnes målen anmärkte
 hon att Nensén brukat ställa gömda vittnen
 i försåt, och sedan reta henne att förgå sig –
 såsom, vid ett af de omvittnade tillfällen,
 20 hade skett, då han kullstörtat hennes
 kokgryta, ryckt en eldbrand ur
 spisen och anfallit henne, så att hon
 till motvärn nödgats fatta en närstå-
 ende yxa. o.s.v. – – Hvad tycks om
 25 sådana offentliga tillmälen! Gud
 bevare hvar ock en för en sådan sam-
 manlefnad! – De processade sedan
 ett par år, och Fru Nensén kom hit ner,
 ej långt emellan och rörde upp himmel
 30 och jord. Wi hade väl haft lust att fly

[V:203]

- 1827 för henne om vi kunnat. – Vid ett så
olyckligt förhållande att Makar ej kunna
sämjas, om de dock kunde bära olyckan
innom sig! Blir det bekant för andra
så är olyckan dubbel – känner hela verl- 5
den den, så gifves mera ingen återgång,
ingen frid på jorden. – Den husliga gläd-
jen är en ömtålig blomma, som måste af
varsam hand skötas, och bevaras för hvar-
je giftig andedrägt. – Såras den någon 10
gång, så må man söka att läka såret
inbördes, eller sucka i tysthet – men
den stackars Fru Nensén frambar sin
olycka med upprätt Panna åt offent-
ligheten och tadlet, tills det måste kom- 15
ma inför Domstolarne – De blefvo
ändteligen skilda, och Nensén är nu gift
med en annan, med hvilken han säges lefva
i godt förhållande. De hade 3 Söner, hvil-
ka Nensen uppfosttrade efter egna grund- 20
satser, hemma i huset. 2^{ne} äro döde,
den ena genom sjelfmord. Om den
tredje känner jag för det närvarande
intet. –
Den 25 Mars gafs ett spectacle för de 25
fattiga, Doct. Petit, eller operationen.
Mamma hade dervid Fru Boutius role.

[V:204]

1827 Jag mins ej så säkert om det var vid detta
tillfälle, eller ett annat, som vi sjöngo en
quartett, hvartill Mamma hade författat orden:

5 Lifvets sällhet är hoppets dröm
Jordens lycklige! Gif och glöm –
Glädjen döfvar dig,
Sorgen pröfvar dig
Väl den som bildar sig vis och öm!

10 ———
Stöd den svage, som vandrar rädd,
Sjelf du vacklar vid grafvens brädd –
Vet! Otalige
Slumra salige
15 Uppå välsignelsens rosenbädd.

—————
Englarne redan till himmelens höjd
Inför kärlekens Gud,
Burit offret med jublande fröjd!

20 ———
Wi voro detta år utan Mamsell, och Mam-
ma förestod sjelf hushålls bestyret, till
dess vi på hösten fingo Fru Stenbergs
foster-flicka – Jungfru Christina Ström.
25 I slutet af April dog Enke-pastorskan
Alenius i Lycksele, hvars förmyndare jag
var. Jag erhöll underrättelse derom
en par dagar före Maj, och beredde mig
i hast att resa upp, för att besörja om
30 hennes begrafning. För att kunna resa

[V:205]

- 1827 den 1 Maji, bjöd vi vårt Maji främman-
 de till Valborgmäss-aftonen, och mor-
 gonen derpå afreste jag, åkande med hjul-
 don öfver isarne, och mellan snödrifvor
 samt medförde åtskilliga requisita för 5
 grafölet. Då jag, resande natt och dag,
 ändteligen framträngt till Tannselet, en
 mil nära Lycksele kyrka, mötte mig den
 underrättelsen att man redan hade be-
 grafit henne. En af hennes Mågar, Bon- 10
 de Matts Mattsson i Rusele – den sam-
 ma, som Profess. Zetterstedt i sin resebeskrifning
 omtalar, såsom föga gästfri – hade nemlⁿ
 skyndat sig att härom bestyra, af fruktan
 att arfvet tilläfventyrs kunde minskas nå- 15
 gon Riksdaler, om jag hade fått besörja
 om hennes jordafärd. – Jag blef natur-
 ligtvis mycket harmsen öfver detta narr-
 spel, och som väglaget var ganska svårt,
 reste jag ej fram till Lycksele, utan vän- 20
 de om genast. Från Degerforss åtföljde
 mig mams. Sundling, för att hjälpa mam-
 ma väfva på våren och någon del af som-
 maren. –
- Hos Doctor Hambræus hade man emed- 25
 lertid firat den 1^{sta} Maj, på vanligt
 sätt. Mamma hade ock dervid

[V:206]

1827 skrivit en vers för tillfället, i FosterDotterns
namn:

5 Ej Nordens vår oss någon blomma gifver,
Den ros dig helgas, heter tacksamhet,
Och sluten uti minnets urna blifver
Den flydda tid, som hjertat räkna vet.
Försmå, min Far, ej denna hulda blomma
Ack! många rörda hjertan räcka den!
10 Och bedja önskande, mot där som komma,
Gud! Spar oss länge denne Far och Vän.

Mig hade ock den hulda gifvit denna:

15 Maj-blomma till Albert

Ödet gaf dig och en blomma,
Albert, och den spädaste –
O! att hon i dur som komma,
20 Kunde mera fröjd dig ge!

Svag hon är, Låt henne linda
Kring din Stam sin blomster-ked –
Att med dig då Ödets vindar
25 Endast rycka henne ned.

O förlåter du dess krona
Som så snart sig sammandrar –
Må dess tårar dig försona
30 Och din ömhet henne skona
Du, som mera styrka har!

[V:207]

1827 Oskuldens och hoppets böner
 Höras utaf Jordens Far,
 Och han ser för Mor och Söner
 Värdet utaf dina dar.

5

 Pappa! lef att Mamma gläda
 Och vi skole gläda dig
 Och i dina fotspår träda
 På det godas smala stig

10

 Fastän Maj med snö i spåret
 Ej har blommor i vår bygd
 Helse vi det vundna året
 Lika varmt i Pappas skygd

15

Då Brukspatron Bjuhr d. 21 febr. firade
 17de års dagen af sin förening med sin
 Fru Helena Åberg, sjöngos följande, af
 Mamma författade verser, i barnens namn.

20

 Kom o minne och skänk ur ditt hulda förvar
 Ännu myrthen för högtidens stund
 O! Gif blommor ännu åt det vördade Par
 Som knöt trohetens sköna förbund.

[V:208]

1827 Ja de skänkas Er än från de lyckliga år –
 – redan sjutton ha växlande flytt –
 Och en Son och en Dotter i blomstrande vår
 Räcka kärlekens myrthen på nytt.

5 Gå då tacksamma minne ur älskande
bröst

Med din känsla till Fadren i skyn
Då med hoppet i hjertat vi höja vår
10 röst

Er bevare hans hulda försyn!

15 Må det blifva vår lott i en framtid
att ge
Er den hugnad vår kärlek förmår
Att betala Er huldhet, och jublande
se

Ännu kransen på hvittnande hår.

20 Före och intill denna tid gick vägen
till prostgården i krok, emellan stallet
och det ena fähuset och var högst otreflig
Det sednare skulle nu uppsättas nytt.
Jag föreslog då att Doct. Hambræus
25 skulle låta uppföra detta i en annan
riktning; flytta undan ett par kyrke-
stugor och upptaga ny väg i rät linea
från bron till landsvägen, samt låta plantera der
en allée. Förslaget antogs och jag utstakade
30 vägen, efter min återkomst ifr. Lycksele, sådan
den nu är.

Brukspatron Henrik Bjubr (1770–1840), ägare av Hörnefors bruk, ingick i makarna Linders umgängeskrets i Umeå. På Bjubrs och bustrun Helena Åbergs 17-åriga bröllopsdag sjöngs verser som Fredrica författat i deras barns namn (s. V:207f). På nästkommande sida är dottern Maria Carolina avbildad. J. A. Linder. Arkiv och specialsamlingar, Umeå universitetsbibliotek.

Den ogifta mamsellen Maria Carolina Björk (1811–1886), Umeå – dotter till brukspatron Henrik Björk och hans hustru Helena Åberg –, nämns indirekt på s. V:207f. J. A. Linder. Arkiv och specialsamlingar, Umeå universitetsbibliotek.

[V:209]

1827 Samma dag jag återkom ifrån den fatala resan, uppfördes åter, på Sällskaps-Theatern, General Eldhjelm, der Mamma hade Tant Vivicas role – till efterpjes gafs: Det delade hjertat. Inkomsten tillföll de fattiga. Jag tog Mams. Sundling med och for in på Spectaclet och surprenerade Mamma, som trodde mig vara i Lycksele, på graföl; emedan det var just samma dag, som jag hade utsatt till Gummans begrafning. Albert och Theodor voro ock inne med – Mamsell Sundling var sedan hos oss till den 20 Juli. – Denna vår dog Domprostinnan Fant, och Kaptenskan Leijel på Hanöberg. – I anledning af det sednare dödsfallet skref Mamma, till sin vän, följande:

Måhända vid de kända ljuden
Den Moderliga Anden går
Och bär min bön till milde Guden
Som modershjertat bäst förstår.

Hon hastigt genom rymden sväfvar
Till sina barn, och mod och tröst
Som öfverjordisk aning bäfvar
Igenom Edra rörda bröst.

Frid vare Er, se ännu höjer
Hon handen, ömt välsignande.

[V:2 10]

1827 Och denna helsning saligt dröjer
I hjertat hos de bedjande.

5 "Som jag" (så hviskar hulda Anden)
"I älsken Gud och gören godt –
"Vi mötas snart i himlalanden
"Vi skiljas af en förlåt blott".

10 "Förlåt dessa svaga uttryck, min Hanna,
"Fanny har ofta icke mer än viljan.
"Jag har länge uppskjutit med mitt
"bref, emedan jag velat gifva dig något
"bättre och skönare än afspeglingsen af det
"tröga hvardagslivets känslor. Min
15 "sjuklighet med aftagande krafter, samt
"ökade pligter, omsorger och bekymmer,
"följa mig. När man är frisk, så öfver-
"halka lifvets mödor lätt, men då man
"känner huru kroppen liksom läng-
20 "tar efter hvilat – – – ack, min Han-
"na, bed Gud om tålamod för din
"vän. Se, jag får ju ej begära hvi-
"lan förr än quällen kommer, och
"kanske är den heller icke så långt
25 "borta. –

Den 20de Maji skref hon:

30 "Nu är åter den vackra årstiden inne och
"Naturen firar sin uppståndelse-fest.

[V:211]

- 1827 "Huru gladde vi oss icke fordom åt denna
 "tid! Den är nu blandad af andra föreställ-
 "ningar och bekymmer; men det tillhör det
 "mskliga lifvet. Gifve Gud att vi en gång
 "alla måge tillsammans glädjas åt en 5
 "skönare vår, den inga stormar och in-
 "gen förgängelse afbryter." – – "Jag har
 "nu på ½ år haft mera än vanligt att göra.
 "Den som har hushåll och 5 barn, och der-
 "till nödgas dela sig åt sällskapslefnaden 10
 "ibland – – Jag söker nog när jag kan,
 "undandra mig. Men allt detta vet du
 "förut och kan följa tråden af mina tan-
 "kar. Du vet huru jag förtror dig mi-
 "na tankar, och huru ännu, vid minnet 15
 "af vänskapens förbund, mitt hjerta lug-
 "nas – att ännu den fyrti-åriga Frun
 "svärmar, det förlåter du mig säkert,
 "Hanna; ty du har, som jag, samma
 "ungdoms fel quar. Då jag här ser hu- 20
 "ru gamla Gummor pryda sig med mång-
 "färgade blommor, tänker jag: Gör väl
 "jag något bättre, som ännu med käns-
 "lans blommor firar minnets och vän-
 "skapens fester? Men det är bara för 25
 "dig, Hanna, som jag klär mig i denna

[V:212]

- 1827 vårdrägt. I sällskap är jag så kall och
förständig, och pratar – om Moder och
oeconomi.” –
- Detta år hade vår societé blifvit ökt med
- 5 Häradshöfding Marin, som erhållit
Domsagan efter Lagman Sundelin och
som sedan blef den aflednes måg –
Doct. Hambræus reste d. 21 Maji sö-
derut, kallad såsom Jubel-Magister till
- 10 promotionen i Upsala, och besökte äfven
med det samma sina ännu, lefvande
släktingar och ungdomsvänner på andra
orter. På resan härifrån åtföljdes han
af Handlⁿ Södermark. Hans Adjunct
- 15 Ax. Fr. Häggström erhöll förordnande
att under Doct. Hambræi frånvaro,
vara Past^s curam gerens, i samråd
med Comministrarne. Sedan utver-
kade Doctorn, vid sitt besök i Hernö-
- 20 sand, v. Pastors Titel. I anledning
häraf frågade mig den Skalken Bexe-
lius, i en skrifvelse: ”Apropos! med
”hvilkendera af Herrar Comministrar
”samråder den nye vice Pastorn?”
- 25 Jubel-Magistrarne detta år, voro
följande:
Abrah. Soilander, Holmiens. född d. 10/2
1752, Past & Pr. i Hackestad och Löth

[V:213]

1827 af Ups. stift. –

Joh. Carl Höjer, f. d 5/1 1753. Profess och
Rect. Scholæ i Upsala. Uplandus –Sv. Wijkman, Fjerdhundr. f. 19/1 1754.

Theol. Doct. Bisk. öfr Westerås Stift. L. N. O. 5

Olof Hambræus, Helsing. f. 9/7 1749. Theol.

Doct. P. & Pr. i Umeå.

Adam Afzelius, Westrogoth. f. 8/10 1750, Med.

Doct. och profess. i Ups. –

Johan Afzelius – f. 10/1 1753. Profess. 10

emeritus i Ups. R. W. O.

C. Lindbohm. Vestm. Dalec. Pastor etc

præpos. i Skultuna, Vesterås Stift.

Jon. Hallenberg, Smoland. f. 1748, Riks-

Historiogr. Cancli Råd. R. N. O. m.m. 15

And. Frigelius, Calmar. f. 1746. Theol. Le-

ctor Emerit. vid Calmar Gymnasium.

Joh. Halén, Medelp. f. 15/12 1750 P. & Pr.

i Venersborg. L. W. O.

Petr. Frigelius (Frigel) Calmar. f. 1750, 20

Secreterare i Musikaliska Academien.

Zackr. Nordmark, Vestrob. f. 20/10 1751, Profess.

i Upsala. R. N. O. –

Altså till antalet tolf, af hvilka Doct.

Hambræus, i afseende på ålder, var den 25

3^{dje} i ordningen – Samma år var ockjuris utriusq. Doct. Promotion d. 14^{de}

och Medicinæ Doct. Promotion d. 15. Juni.

[V:214]

1827 Denna sommare var Doct. Delldèn, med
 sin unga Fru här på besök hos sin Mor –
 I slutet af Jul. lyste det till äktenskap
 emellan Doct. Genberg och Demois. Johan-
 5 na Boström i Lule, Sister till Lagman-
 skan Cygnæus. – Denna vår flyt-
 tade jag min Ladugård längre från Man-
 gården, utan att rifva husen, och tillbygg-
 de nytt fähus. Det samma gjorde jag
 10 det följande året med Loge, badstuga
 och Brygghuset. Alla flyttades de på
 rullar. Den sista byggnaden, som har
 10 knutar, flyttades och ställdes på sina
 nya knutstenar, på en förmiddag –
 15 och den bredevid stående gamla drängstu-
 gan promenerade på e.m. öfver gården
 och brunnen, till Fähuset, der den nu,
 annorlunda vänd, utgör det så kalla-
 de brännhuset –
 20 Den 25 Nov. uppfördes på SällskapsThea-
 tern, Skydds Engeln, till förmon för de
 brandskadade i Borås. Dervid utmärk-
 te sig bland de agerande, i synnerhet
 Ulla Sundelin i Coronas role och Demois.
 25 Broochman i Skydds Engelns. –
 Jul-aftonen voro vi alla tillsammans,
 och Barnen hade sin glädje-fest –
 Nyårsaftonen var stor Societé hos

[V:215]

1827 Landhöfdingens, der man quarblef öfver mid-
 natt, och önskade hvarannan godt nytt år.
 Landshöfdingen försökte på detta sätt en
 och annan gång att afskaffa de der besvär-
 liga nyårsvisiterna, men man ville ej för- 5
 stå sig derpå. Följande dagen börjades
 ändå flängen –
 Vid årets utgång tecknade mamma
 följande:

10
 ”Höjom våra böner till den allgode Fadren
 ”som skådar i våra hjertan. Honom anför-
 ”tror jag mig och oss alla! – Farväl
 ”flyende år! Gack ej till doms med oss.
 ”Må förlåtelsen utplåna våra fel, 15
 ”Tålmodet lindra våra bekymmer och
 ”sorger, och tacksamheten teckna den
 ”nåd som följer oss, stapplande, från
 ”skifte till skifte af vårt lif! –

20
 D. 25 Mars, detta år, dog vår frëjdade Landsman.
 Profess. Doct. N. F. Biberg i Upsala, och begraf-
 des d. 10 Apr. Han var Ethices & Polit. Professor,
 och Juris Doct., Men tillika en djup tänkare och Phi-
 losoph. Han var ock Docens i Philosophien, då han
 1825 kallades till Informator för då varande kron-
 prinsen, hvilket förtroende han innehade till dess
 de kongl. Personerne afreste från Sverige 1809 –
 Ridd. af Nordsjern-Ord. 1824 – Var, mig vetterligt,

[V:216]

- 1827 ej gift. Inspector för Bottniska Nationen ifrån
 1811. Flera Skalder sjöngo vid hans graf –
 Ibland dem, Tranér, en lång Elegi på latin,
 som ej långt derefter, på samma år, fordrade
 5 en ny upplaga. – Han var blott 51 år gam-
 mal, Son af Græc. lingv. Lect. Doct. Is. Biberg
 och Catharina Unæus i Hernösand –
 Hans Bror, Kong^l Serct. Is. Biberg, gift med Frö-
 ken Lov. af Nordin (Bisk. af Nordins dotter i dess
 10 första gifte med Anna C. Högström) dog långt
 förut – Den 3^{dje} Brodern , som var äldst, dog
 såsom Lazarets Syssloman i Hernösand. De-
 ras Syster Lovisa Biberg, gift med Prosten Jos.
 Backlund i Skön.

[V:217]

1828

1828

I följd af det förmynderskap som jag haft
 för afl. Pastorskan Alenius i Lycksele
 hade jag nu sammankallat arfvingarne
 att der möta mig i början af Januarii 5
 till uppgörande af liquid och fördelning
 af arfvet. – Sedan vi, d. 6 Jan. först va-
 rit på Barnsöl hos Rect. Häggmark, och
 derefter på Théé bjudning hos Baron Fock,
 som nylⁿ hemkommit från Hufvudsta- 10
 den, der han tillträdt arf efter sin afled-
 ne Fader, Hofmarschalken, afreste jag,
 morgonen derpå till Lycksele, dit Theo-
 dor fick göra Pappa sällskap. Vid
 afresan besökte jag exped. Fogden Lång- 15
 ström och uppbar, af ett lån som han haft
 af mina pupill-medel, 250 R^{dr}, hvil-
 ka jag i brådskan på det sättet quitterade,
 att jag i hans bok med egen hand in-
 förde summan på mitt Debet. Genom 20
 detta penndrag beredde jag mig en för-
 lust af 125 R^{dr}, emedan jag ej observe-
 rade att han förde detta Conto i B^{co},
 då deremot alla hans öfriga fördes
 i Rgs. Misstaget upptäcktes ej förr 25
 än efter hans död, då det icke mera
 kunde hjälpas – Liquidens med Gum-
 mans Arfvingar afslöts, och de fingo,
 utom hennes kläder och lösören 1500 R^{dr}

[V:2 18]

1828 B^{co} Contanter, som jag utdelade. Matts
Mattsson i Rusele fick betala min
snöpliga Maj-färd. Huru han sedan
med arfvingarne uppgjorde denna af-
5 fair, påminner jag mig ej säkert – Jag
tror att han fick det gamla ordspråket
besannadt: "Snålheten bedrar visheten"
För mitt besvär, mödor och rätttegån-
gar i och för detta uppdrag, som dess-
10 utom medfört mig stora förluster, be-
gärde jag intet. De öfriga arfvingar-
ne, utom Matts Mattsson, presente-
rade mig en siden- eller så kallad bor-
dalurs klädning, som fordom varit
15 Gummans brudklädning, och hvil-
ken ännu finnes quar. Matts Matts-
son lära de väl måst ersätta dess an-
del i presenten. Han var dock den ende
bland arfvingarne som hade någon
20 förmögenhet. De öfriga voro alla mer
och mindre fattige. Matts Mattsson
lefver ännu och hans hustru synes så ned-
tryckt under bekymrens bördor, att man
nu hos henne knappt kan upptäcka
25 spåren efter en bildad uppfostran; och
af hennes yttre kunde väl ingen dröm-
ma om att hon är en Pastors-Dotter,
och Dotter-Dotter till Prosten Fluor i Umeå.

[V:219]

- 1828 I Januarii uppfördes, för 2^{dra} ggn skydds-Engeln, med delade hjertat till efterpjes, till förmon för de Fattige. Mamma måste ock nu, i den sednare, åtaga sig en role, i stället för en annan som blef förhindrad att agera den. – Den 26. Konungens födelsedag firades solennt. Mamma skref en prolog efter en af Landshöfdingen uppgifven plan. Fonden af Theatern var derunder uplyst af en Transparent, omgifven af hundrade-tals lampor – Till hufvud-pjes gafs Natalia, af Gust. d. III, och Kötzeberg Testamente till efterpjes. 2^{dra} Dagen efter, eller Carls dagen, firades på vanligt sätt, med Skålar, sång och Bal. – 5
- D. 7 Febr. var stor Societé hos Lagm. Cygnæus, der ock hans Svärmoder, Assesorskan Boström från Lule nu var. Medan vi voro der, i glädjens och nöjets krets, erhöill man underrättelse att Rect. Sundbaum aflidit. Han var 36 år gammal, på 3^{dje} året gift, full af hälsa och lefnads lust. En förkylning lade honom på sängen och efter 2^{ne} dygns sjukdom var han död. Vår Lärdoms Schola led genom hans bortgång en stor förlust. Tilläfventyrs afgick han i en för honom sig sjelf behagelig tid, innan den ringa trefnad som han syntes finna i sin om- 10 15 20 25

[V:220]

1828 gifvelse, ännu hunnit utveckla de följ-
 der, hvilka måhända skolat hafva en
 menlig inflytelse på hans lefnadsförhål-
 landen. Han bodde i sina svärföräl-
 5 drars hus och åt vid deras bord – men hans
 högst frisinnade karakter kunde svår-
 ligen vänja sig vid något slags beroende;
 och små köpmanna-interessen voro i
 strid med hans liberala tänkesätt –
 10 Då hans begrafdes, blef jag så frapperad
 af hans lifliga och oförändrade utseende,
 der han låg i likkistan, att jag, innan
 den tillslöts, aftecknade honom; hvilken
 teckning hans E^{ka}, nu gift med Lands-
 15 Secret. Gjerding, erhöll –
 Vid begrafningen afsjöngs följande
 af Mamma författade verser; af mig:

Solo

20 Hvila i ro! slitna de jordiska banden
 Fästa dig ej mer vid Maka, barn och vän!
 Höjd från vår jord kunskapsgirige Anden
 Flydde säll till Gud, all vishets brunn, igen.
 25 Sänk den ljusa blicken ned till skuggors land,
 Sörjande Lärjungar stå vid grafvens rand
 Han ej fås tillbaka,
 Sucka Far och Maka,
 Syskon och vänner måste dig försaka.
 30 ———
 Nej – aldrig mer du ses i jordiska Salar –
 Full af ungdoms kraft och lärdoms ljus

[V:22 I]

1828 Gick du dit bort – Döden blott handlar, ej talar;
Men vi känne det, Du gick till Fadrens hus.
Jordens dunkla spegel fattar ej din bild,
Som der evigt strålar himmelskt ljus och mild,
 Hoppet ej förlåter; 5
 Vännen du begråter
Ser du i Lifvets land för evigt åter !

Den 20de April gafs åter för de fattige ett
spectakel – Den Försonade Fadren, med Kapt. 10
Puff till efterpjes. Den quartett vi för-
ut en gång afsjungit vid ett dylikt tillfälle,
sjöngs äfven nu, med tillägg af nedan-
stående verser; af Mamma:

Vakna då, heliga känsla! du har
Ju ditt ursprung från Gud;
Han är ju kärlekens Far.
Verldsstormen tystnar vid grafvarnes port,
Evigst förblifver det goda du gjort – 20
Gif din gård åt de menlösa små
Som på kärleken tro,
Dygden sjelf är en lön –
Kärlekens fader skall hjertat förstå,
Friden han gjuter i fromhetens bo, 25
Hoppet han skänker åt odlarens bön.
Oskuldens Englar med himmelska ljud
Bära vårt offer till verldarnes Gud.

Att detta blott är fragmenter, kunnen I väl
se – men jag har äfven velat införa dem.

[V:222]

1828 Månen (efter Byron)

Du sorgsna stjärna, sömnlöshetens Sol,
 I tårar skimrande kring Jordens Pol,
 5 Du natten synlig gör, men kan ej skingra den
 Ett troget minne likt af flydda sällheten.

Så glimmar ljuset af förflutna dar
 Ett maktlöst sken – dit ingen värma har
 10 För sorgens vakna blick en nattlig ljusgestalt
 Det strålar klart, men fjerran, rent men kallt.

”Dessa verser fann jag så lefvande, san-
 ”na – skrifver Mamma till Hanna –
 15 ”att jag aftecknade dem för att börja ett
 ”bref till dig, min Hanna. Likt den
 ”vänliga Månen står minnet af
 ”våra ungdoms dagar, och sprider ett
 ”ljus skimmer öfver det närvarande.
 20 ” Få Flickor hafva så njutit sitt ung-
 ”doms lif som vi; omgifne af goda,
 ”bildade människor, kände vi hela
 ”njutningen af en ädel vänskap, och
 ”våra hjertan visste sig förljuva denna
 25 ”lycka – dock hvad säger jag inför
 ”Honom som gaf oss denna sällhet!
 ”Han bar oss dock på sina händer – och
 ”gör han det icke ännu, fastän sti-
 ”gen är mera brant, och Horizonten
 30 ”mera mörk och höstlig? till dess, med

[V:223]

1828 ”ens, molnslöjan faller och aftonsolen fram-
 ”lyser med vänligt sken!” –

Den 1 Maji firades i prostegården. Jag
 hade tecknat Doctorinnans porträt, ef- 5
 ter hennes död, och dervid lyckats bättre,
 än vid ett försök under hennes lifstid.
 Detta, jemte Doctors eget, bägge försed-
 da med ramar och glas, uppsatte vi oför-
 märkt på väggen i förmaket, under det 10
 Doctorn var inne i salen för att frukoste-
 ra. Södermark med Fru, fosterdottren
 Hanna, samt Mamma och jag, mötte
 honom vid hans inträde, då Hanna,
 accompanierad af Fru Kjerullffs Guitarre, 15
 sjöng följande, som Mamma skrifvit åt
 Henne:

Hell Dig Maj, som hjertat gläder
 Fast i drifvor du dig kläder, 20
 Endast rosor i förhoppning
 Skänker du åt Nordens vår –
 Lik en vis i silfverhåren
 Som med hulda barn i spåren
 Njutande af deras knoppning 25
 Säll af Gud belöning får.

Hulda Syskon, låt oss sluta.
 Kretsen kring vår fader – gjuta
 Glädjens toner i hans öra, 30
 Våra hjertan uti hans!

[V:224]

1828 Att din lefnads höst försköna
Må vår kärlek dig belöna
Kring de hvita lockar föra
Tacksamhetens friska krans.

5

Så, ikring, din bild, Du gamle
Vördnadsvärde Far, vi samle
Själens blommor, bilder trogna
Utaf dem du älskade.

10 Evigt lefva dessa dragen
 Utaf trohet och behagen –
 En gång skall till Engel mogna
 Mänskans ädla anlete!

15 Härunder ordnade Fru S— Doctorin-
nans, sitt och Hannas portrait kring
Doctorns, på väggen —
Doctorn blef mycket öfverraskad, i syn-
nerhet vid åsynen af sin Frus portrait,
20 som han ej kunde vänta att få se.

Dagen efter hade vi främmande. Jag hade dervid, på väggen i sängkammaren ordnat en exposition af 50 portraiter, och beredde mången i sällskapet en oväntad surpris att der, vid sin ankomst, finna sina ansigten före sig – Äfven vår lilla Theodor hade, vid detta tillfälle, dristat uppsätta 2^{ne} ritningar, af sina första försök i figur-teckning. –

[V:225]

1828 Då det ringde heligt, Lördagsaftonen, d. 10^{de}
Maji, tecknade Mamma följ^{de}:

”I morgon är det min födelse-dag, och jag
 ”vill värdigt fira den. Vi skola gå till 5
 ”Herrans Nattvard. För hans Altare skall
 ”jag nedlägga mitt hjerta. Nu ringer det
 ”heligt – vare det äfven heligt i min
 ”själ! Klockan ljuder så hemskt och hög-
 ”tidligt – skall äfven denna klocka lju- 10
 ”da vid min sista bortgång? är det än-
 ”nu långt till hvilan? – vare det långt
 ”eller kort, måtte din hand, du gode
 ”Frälsare, aldrig öfvergifva mig – skänk
 ”mig, med ett nytt lefnadsår äfven för- 15
 ”nyade krafter att tjena dig, och uppfylla
 ”mina pligter! ” –

Den 29 Julii, Olsmässo-dagen voro
 vi samlade hos Doct. Hambræus, och 20
 vid hans skål sjöngs följande:

Så väl när våren fågnar
 Och hösten hugnad ger
 Du våra nöjen hägnar 25
 Och dina Vänner ser;
 Och glädjen gerna dröjer
 I Patriarchens Tjäll,
 Der tacksamheten höjer,
 Sin glada skål: Lef säll! 30

[V:226]

- 1828 Må Härjar'n länge skona
 Dig vördnadsvärde Far!
 Och Du, lik Ekens krona
 I stormarne stå quar.
- 5 Än mången Olofs mäs-
 Skänk glädjen åt vårt lag
 Att hundra-årig hjessa
 Må kransas som i dag!
-
- 10 Under teckningen af de föregående bla-
 den förgat jag nämna, att jag, efter
 erhållet förordnande af Consistorium,
 d. 22 och 23 Mars, i närvaro af Publica
 Ombud och Sockne deputerade, höll en be-
 sigtning i Löfångers kyrka, med afseen-
- 15 de å en i fråga satt nödig reparation
 derå. Betänkandet deröfver innehöll
 2^{ne} alternativer, antingen en till-
 byggnad, till korskyrka, eller nybygg-
- 20 nad. I anseende till den nu varande
 gamla kyrkans ringa storlek och bredd,
 ansågs dock en tillbyggnad mindre
 ändamålsenlig, utan föreslogs häldre
 att årligen samla vissa materialier,
- 25 jemte något föga betungande pennin-
 ge-bidrag, att förbereda och underlätta
 en blifvande nybyggnad, derom äfven
 sedan beslut fattades i Socknestäm-
 ma;

[V:227]

1828 men de derefter följande missveståren,
 och allmänna nöden, gjorde att beslutet icke kom till verkställighet. Den
 vid samma tillfälle nödig ansedda utvidgningen af kyrkogården har lik- 5
 väl blifvit verkställd –
 För den nye Öfversten vid Regimentet, August von Hedenberg Landshöfd. af Schmidts Svåger, som hitförväntades, hade Mamma, uppå
 Officers Corpsens begäran, som ville hedra 10
 honom med ett Gala-Spectakel, skrifvit en liten pjes, under Rubrik af: Kl. 6, el-
ler den glada ankomsten. Denna uppfördes d. 8 Oct. med Lycksökaren till efter- 15
 Pjes. Pjesens allmänna syftning var att beneventera Öfversten. Ibland personerne förekommo, för detta ändamål, en Öfverste Hederman, och några Officerare, hvilka
 samlat sig för att emottaga den förre, som
 föreställdes ankomma resande. För öfrigt in- 20
 nehöll pjesen en liten kärleks-intrigue, såsom klädnad. I den sednare Acten emotages den ankomne Resanden af följande

Choeur af Officerare 25

Välkommen hit till Norden
 Så helsar fosterjorden
 Ock Nordens frie Män

[V:228]

1828 Sin ädle Chef och Vän,
Hurra, Hurra, Hurra!

5 Må Himlen för dig vaka,
Välkommen snart tillbaka!
Högt aktad hit du kom
Och älskad vänder om –
Hurra, Hurra, Hurra!

10 I slut-scenen adresserade de unga för-
lofvade, åtföljde af Ungdom, till honom
följande sång:

Välkommen du Ädle,
15 Med lagrar i håren
Och blommor i spåren –
Dig kärleken hyllar
O! unna dess myrthen ett rum i din krans
Den grundlaggt vår lycka, som kärleken kröner
20 Och tacksamma böner
Till Himmelen höjas
För Hjeltens och Fosterlands ära och glans
Hurra, Hurra, Hurra

25 Ej långt derefter i början af November skref Mamma
äfven en liten
pjes, Anton och Marie, eller Afresan,
som gafs, med falska Blygseln till efter-
pjes, då Landshöfdingen skulle afresa
30 till Riksdagen. I slutscenen af den
förra förekom följande, till Lands-
höfdingen adresserade afskeds sång:

[V:229]

1828 O! Du som vill blifva
 En Fader för Norden
 Må länge åt Jorden
 himmelen gifva
 Res lyckligt och återvänd säll till vårt Land 5
 Frambär våra böner
 För Konunga Thronen,
 Säg: Fjellarnes Söner
 Ock hedra nationen
 Med kärlek för Konung och Fädernesland 10

Du reser och lemnar
 Din älskade Maka;
 Men himlen skall vaka
 Och skyddande jemna 15
 Hvert steg som den Hulda tar, skild från din hand.
 Hon omges med fågnad
 Af älskade Söner
 Och tacksamma böner
 Och Allmaktens hägnad – 20
 Res lyckligt! och återvänd säll till vårt Land!

Äfven sjöngs af Barn följande:

Hell den Ädle som gaf oss stöd 25
 Nøjets skärf blef den armes bröd
 Och han blyges ej

[V:230]

1828 Vid vår brist, ack nej,
 Ty han ömmar vid Likars nöd

 ———
 Heligt följ vi hjertats bud
 5 Tacksamt höje vi sångens ljud:
 Hell vår Far och Vän,
 Tag vår gård igen
 Ock belöningen skänker Gud.^(x)

10 Med berättelsen om dessa 2^{ne} tilldragelser
 har min hastande penna åter gjort en
 skutt öfver sommar-månaderne, utan att
 derom något förmäla. Detta vill jag altså
 nu godtgöra och till någon del fylla den-
 15 na lucka.
 Som Mammans hälsa fortfor att vara vack-
 lande, föreslog jag att hon skulle åter försöka en
 brunns-kur. Hon var något villrådlig och obe-
 slutsam, men vid sitt lyckönskings besök hos
 20 Lagmanskan Sundelin, då lysning afkunnats
 emellan Häradsh. Marin och hennes
 Dotter Ulla, öfverenskommo Majorskan
 Löwenadler och Mamma att dricka brunn till-
 sammans och hålla hvarandra sällskap.
 25 Mamma flyttade för detta ändamål in
 till Staden, i Gossarnes quarter hos Vakt-
 mästaren Röring. Jag hade på våren
 utan att Mamma visste derom, af

30 ———
 ^{x)} inkomsten tillföll en blind, f.d. Handlande
 Thegerström –

[V:231]

- 1828 Kröger i Norrforss beställt ett staket
 efter gifven ritning, som jag ämnade för
 Trädgården, på ömse sidor om byggnin-
 gen. Detta, med öfrigt tillbehör som gjor-
 des hemma, uppställde jag långs efter 5
 Långströms loge på backen, der det må-
 lades, och under det Mamma var i
 Staden sattes det på sitt ställe och blef
 färdigt till Christina-dagen, då jag ville
 göra henne en surpris. Jag bjöd i tyst- 10
 het främmande, omkr. 60 personer, och
 aftalte med Landsherrinnan om sättet att
 afhämta Mamma. Hon erböd sig att på
 aftonen erbjuda Mamma att åka ut på Lan-
 det för att taga motion. Jag besökte hen- 15
 ne på morgonen, med min lyckönskan,
 för att afleda all uppmärksamhet på
 aftonen. Hennes nåd skickade, efter
 aftal, sin Betjent till Mamma och före-
 slog en promenad med henne i vagn. 20
 Då de ankommo midt för min gård,
 befallte hon kusken köra upp – Hon
 ville – sade hon – ”öfverraska Pastorn” –
 sällskapet var redan till större delen sam-
 ladt. Gångar och rabatter voro skyffla- 25
 de och städade, och på alla stolparne till
 portarne och staketet voro blomsterkrukor
 uppställda. Dennna gång var ock Ma-
 jor Lorichs, från Jemtland, här med Fru

[V:232]

1828 och 2^{ne} Döttrar, af hvilka den äldre n[u]
 är gift med Kapt. C. Strömberg. Den
 yngre hette Ottiliana.
 Vid samma tillfälle sågo vi ock första
 5 gången hos oss en person, hvars närma[-]
 re bekantskap vi sedan fingo så må[n-]
 gen anledning att värdera, och som ej al[-]
 lenast gjorde Mamma mycket nöje,
 utan jemväl skänkte henne en Vän
 10 af sitt kön, till hvilken hon kunde me[-]
 ra förtroligt närma sig, och som förstod
 henne. Hon blef ock medlem af de
 bägge hus, der vi mäst och förtroli[-]
 gast umgingos, Doct. Hambræi och Rå[dm.]
 15 Södermarks. – Ni begripen lätt att jag
 talar om Demois. Sofi Lagus. – Hon
 hade dagen förut ankommit till Um[eå]
 och inträdde altså nu hos oss första g[ån-]
 gen i vår sociteté. Hon var en ungdom[s-]
 20 Vän till Fru Södermark, med hvilken
 hon uppväxt tillsammans på Åland,
 under den tid Doct. Hambræus, så-
 som Pastor i Jomala der bodde.
 Mamma och hon kände snart be-
 25 hof att närma sig till hvarandra,
 hvartill, utom likstämmighet i
 tänkesätt och känslor, sannolikt jem-
 väl bidrog att de bägge kommit

Fru Anna Catharina Sundelin, f. Fjellström (1779–1878), av Linder i allmänhet benämnd lagmanskan Sundelin. Tillsammans med maken, häradsbövdingen Johan Sundelin (1767–1826), var hon skriven i Umeå stad, men flyttade enligt Linder in i "tingsbussen" på Backen i Umeå landsförsamling 1823 (s. V:36), alltså samma år som Linder tillträdde som komminister. Familjen Sundelin bodde antagligen på Backen tillfälligt i samband med häradstingen. J. A. Linder. Arkiv och specialsamlingar, Umeå universitetsbibliotek.

På detta uppslag: porträttmedaljonger av t.h. häradshövdingen i Umeå domsaga, "lagman" Lars Carl Marin (1786–1838) och. t.v. bustrun Ulla Sundelin (1811–1891). De gifte sig ett par år efter att Marin 1826 efterträtt hennes avlidne far som häradshövding. Ulla var då endast 17 år och 25 år yngre än sin make; det är tänkbart att det rörde sig om ett resonemangsparti för att säkra hennes sociala status och ekonomiska ställning. Linder nämner att Fredrica i samband med att lysningen förkunnades gjorde ett lyckönskingsbesök hos Ullas mor, avbildad på föregående sida. Makarna Marin förekommer frekvent i Linders Minnen fram till makens död 1838. I sin ungdom deltog Ulla Sundelin i ett par av Fredrica Linders teaterstycken. J. A. Linder. Arkiv och specialsamlingar, Umeå universitetsbibliotek.

"Lagman" Lars Carl Marin, se närmare sidan här intill.

År 1828 var major Otto Fredrik Lorichs med hustru och två döttrar på besök i Umeå (s. V:231–V:234). Linder nämner på s. V:234 att han tecknade av hela familjen. I gengäld fick han "en urnyckel af Guld", och Fredrica en ring. I Linders arkiv finns tre porträtt på fru Eva Elisabeth Lorichs, f. Fjellström (1790–1833), av vilka ett är porträttmedaljongen t.v. Bevarad är även skissen t.h. som föreställer en av döttrarna, som av allt att döma är den yngre, Ottiliana Matilda (1821–1902). Den äldre, Hedvig Maria Lorichs (1812–1867), gifte sig så småningom med kapten Carl Georg Strömberg, vilken var utomäktenskaplig son till landshövding Pehr Adam Strömberg. J. A. Linder. Arkiv och specialsamlingar, Umeå universitetsbibliotek.

[V:233]

- 1828 såsom fremlingar, till orten och voro
 långt skillde från födelsebygd, anhöriga
 och Vänner, om hvilka det var dem ett
 nöje och ett soulagement att samtala
 och meddela hvarandra sina minnen. 5
 Hvad Sofi Lagus, för den Famille, deraf
 hon nu redan länge är en medlem,
 varit och är, såsom trofast Vän af hu-
 set och Ledarinna för de der uppväxan-
 de många barnen, det vete vi alle, som 10
 med dem varit i någon beröring; likasom
 det utan tvifvel tacksamt erkännes och
 värderas af de Föräldrar som haft den
 lyckan att få lemna sina barn ifrån
 spädaste åren åt hennes moderliga om- 15
 sorger och handledning till allt godt och nyt-
 tigt. Äfven jag förvarar i ett tacksamt
 hjerta kära minnen och vedermälen af
 vänskap för mig och den bortgångna,
 och af den moderliga tillgifvenhet och 20
 omsorg hvarmed hon och hennes ädla
 vän, Fru Södermark, omfattar mina
 moderlösa, hvilka jag hoppas icke
 heller skola glömma att derföre va-
 ra tacksamma. — 25
 Efter en nöjsam afton, under gynnande
 väderlek, återvände Mamma till staden
 i sällskap med den goda Landsherrinnan,
 Hofjägm. Stjerhhoff, och Demois. Broochman.

[V:234]

1828 Under Mammas brunnkur och sejour i
 staden, var hon alla aftnar bjuden nå-
 gorstädes, och när hon, emot slutet af
 Julii, efter att den sista aftonen hafva
 5 varit i en liten förtrolig Cirkel hos
 Landsherrinnan, återvände hem,
 var hon rätt mätt af Stadslifvet.

Innan Major Lorichs återvände
 hemåt, aftecknade jag honom och hans
 10 Famille, till erkänsla hvaraf Mam-
 ma erhöill en ring och jag en urnyckel
 af Guld.

I Junii hade Mamma det nöjet att
 åter få träffa General Hård hos Lands-
 15 höfdingen, och erhålla underrättelser
 från sina bekanta i Upsala. Kerstin
 Lagerbring,^(x) General Hårds Systerdot-
 ter, var nu Grefvinna Taube, och
 Hofmästarinna för de Kongl. Prinsar-
 20 ne. —

Äfven har jag här ofvan förbigått att
 nämna det Exp. Fogden Långström
 dog den 15de Maji detta år — Han

25 ^{x)} Ni hörde henne, kanhända omtalas af Mam-
 ma såsom ett skönt och älskvärdt fruntim-
 mer. Efter hennes Mors död, som i lifsti-
 den icke haft den lyckan att föda något lef-
 vande och fullgånget barn till verlden, blef den-
 30 na Kerstin, genom en chirurgisk operation

[V:235]

1828 hade en särdeles skicklighet att underhålla en allmän god opinion om sina affairer, om hvars beskaffenhet man först en tid efter hans död fick kännedom. Ehuru jag, såsom jag förut nämnt, genom en oförsigtighet quitterade 125 R^{dr} mera än jag erhöll, skattade jag mig ändå lycklig att Gumman Alenii dödsfall föranledde till den afbetalning jag erhöll, hvilken eljest hade ingått i konkurs. Flera blefvo på honom lidande, och deribland utnämnde Comministern i Calix. Ax. Fr. Häggström, som hos honom insatt ett litet hopspardt Capital. Härads Rätten behagade förordna mig till Förmyndare för Barnen, hvilket förtroende jag dock fick afsäga mig, sedan jag likväl förut med Lagm. Cygnæus uppgjort en affair emellan honom och sterbhuset, rörande deras Skeppsrederi, hvilket var en lycka för den förre, emedan om den affairen då ej blifvit afslutad, Lagmannen ofelbart fått derom ingå i Concursen, sedan sterbhusets affairer funnos vara i oordning –

uttagen från Moderlifvet, och var då så späd att hon icke ännu haft naglarna bildade, men uppammades sedan lyckligt genom konstens biträde – Jag minns ej om jag förut nämnt att General Hård och Fröknane Leijel voro Kusiner –

[V:236]

1828 Fröken Jeanette Leijel hade detta år åter ett
 Giftermåls anbud af en Köpman, eller fa-
 brikör F. i Stockholm, som hon dock föga
 kände. Hon gaf härom Mamma för-
 5 troende, och begärde hennes råd, hvilket
 naturligtvis brydde henne mycket.
 Händelsevis fick Mamma, genom Råd-
 man Södermark, någon notice om Man-
 nen, hvilken ej synnerligen recommen-
 10 derade. Emedlertid var det ett ömtåligt
 ämne att vidröra i en correspondence. –
 Se här huru Mamma behandlade
 detsamma: ____ d. 27 Sept
 ”Ditt bref försatte hela min själ i rörelse.
 15 ”Den tafla af stilla frid, som min inbill-
 ”ning målade för sina älskade systrar,
 ”är du nära att förändra i andra ställ-
 ”ningar och förhållanden. Du ber mig
 ”saga mina tankar, men då du läser
 20 ”detta, är kanske ditt beslut fattadt.
 ”Hvad skall jag då annat säga, annat
 ”tänka, än uppsända en tyst bön till
 ”den Försyn som leder våra öden! Hvad
 ”kan jag annat göra än sträcka ar-
 25 ”marne efter den flyende Vännen, som
 ”lägger ut från den lugna stranden,
 ”för att på den osäkra Oceanen sam-
 ”la skatter, som kunna alltför snart

[V:237]

1828 "härjas af stormarne. Om än min er-
 "farenhet på den bana du väljer, är ri-
 "kare än din, så uppstå dock andra
 "förhållanden med andra personer och an-
 "dra föremål. Se, bästa Hanna, Jag kan 5
 "ej skrifva för tårar. – Det kan jag dock
 "säga dig, att ehuru jag varit så lycklig
 "att blifva förenad med en aktningvärd
 "man, hedrad i det allmänna, och för hvil-
 "ken jag hyser den ömaste vänskap; och 10
 "ehuru jag aldrig haft anledning att be-
 "fara någonting sådant, som du yttrar i
 "början af ditt bref; så har det dock, un-
 "der det äktenskapliga lifvet varit stun-
 "der, då jag hissnat för vidden af mi- 15
 "na pligter som Maka och Mor. – Stun-
 "der, då jag med bekymmer frågat mig
 "sjelf: Gaf jag Honom verkligen hvad
 "jag önskade, genom gåfvan af min hand?
 "Hade han icke varit lyckligare med en 20
 "annan Maka, än med den svaga,
 "ofullkomliga Fanny? – Väl erkänner
 "jag – och det med rättvisa – att du är me-
 "ra danad och skicklig, än jag, för det
 "husliga lifvets alla omsorger. Du förstår 25
 "att finna behag och njutning i många
 "saker som jag öfverser. Jag har lefvat

[V:238]

1828 ”i en phantasi verld, der vänskapen hade
 ”sina Tempel, och från hvilken det kostat
 ”mig möda att nedstiga till den upp-
 ”märksamhet som hvardagslifvet for-
 5 ”drar.” –

Som Jeanette hade tagit sig tillräcke-
 lig betänke-tid, innan hon gaf ett
 afgörande svar, och hon dessförinnan
 10 hade tillfälle att inhämta närmare
 kännedom om personen, förföll
 hela saken, och hon behöll sin frihet.

Jag lärer ock härförut hafva förbi-
 gått att nämna, det Mamma, Annan
 15 dag Pingst, på aftonen, uppträdde med
 Kommerce Rådinnans role i Kärlek
och hemsjuka, som gafs för de Fattiga.

Äfven gåfvos, innan årets slut, ännu
 2^{ne} Spektakel. – Nej! blott ett, ty
 20 jag har förut omtalat det som gafs
 då Landshöfdingen reste på Riks-
 dagen, deraf inkomsten tillföll en
 fattig blind pauvre honteux i Staden.
 Sedan gafs Fattigdomen och den
 25 ädla Stoltheten med Testamentet
 till efterpjes, till förmon för Fru
 Kjerullff och hennes Barn –

[V:239]

- 1828 Fru Kjerullffs så kallade Man härstammade från en prestfamille i Södra Sverige – Skåne tror jag – Hon sjelf ifr. Tyskland, der hennes Far ännu lefde. De hade fyra barn. Misshandlad af honom, som dessutom var en dålig mska, en Oduga, och snarare lefde på hennes bekostnad, än bidrog till hennes och barnens uppehälle, var hon högst olycklig. Landshöfdingen frälste henne slutelⁿ ifrån honom, sedan hon för honom erkännt att de ej voro förenade med Kyrkans band; och uppgifvit huruledes han bedragit henne och enleverat henne ur hennes Faders hus. 5
- Landshöfdingen lät inkallla honom och henne till Canzli förhör, och sedan Kjerullf omsider, med fräckhet erkänt att de ej voro gifte, lät Landshöfdingen genast affärda honom i egen- 20
skap af Lösdrifvare, för hvilket ändamål förpassning redan blifvit utskrifven. Sedan han, uppå begärd och erhållen tillåtelse, hämtat sina saker, dervid en viss Wikman 25
var honom behjelpelig, och hvilken äf. åtföljde honom öfver färjan. När de stego i land på södra sidan Elfven, tog

[V:240]

1828 Kjerullf honom i famn och kysste honom,
 helsande honom farväl. Denne, som
 väntade någon annan betalning för
 sin möda, påminte derom, men fick
 5 till svar: "Kom ihog att en Kjerullff
 "har tagit dig i famn och kysst dig,
 "det är en belöning, mera värd än pen-
 "ningar"! – Detta passerade hö-
 sten 1827 –

10 Vid det sista spektaklets slut tog säll-
 skapet afsked af publiken med föl-
 jande sång:

Vi det goda och det sköna
 15 Gett vår gärd –
 Blifva Ädlas aktning röna
 Oss beskärdt!
 Nu Thalias nöjen ej gifvas här mer
 Och afskedets timma en njutning oss ger.

20 ———
 Nøjets skärf vi nöden delat
 Samvets-ömt.
 Hvad vi mot vår vilja felat
 Vare glömt!

25 Till slut vi oss samle och tolke med
 skäl
 Det goda vår hyllning, och Er vårt
 Farväl!

[V:241]

- 1828 Julaftonen, Barnens glädjefest, tillbragtes på vanligt sätt, och utan något främmande. Utom åtskilligt smått från Pappa och Mamma, hade de, för sina besparade Caffepengar, köpt och laggt in hvarjehanda åt hvarandra, såsom de plägade göra, och hade de äfven dervid oftast afseende på det nyttiga. Sällan kommo leksaker, aldrig nam-nam, i fråga. –
- Fjerde dag Jul firade v. Past. A. F. Häggström sitt Bröllop med Demois. Carolina Delldén, hos sin Svärmoder, dervid ock Doct. Genberg med sin unga Fru, ifr. Skellefte var närvarande.
- Häggströms Bror, Comministern i Ny-sätra, Er. Abr. hade äf. d. 2 Sept. giftat sig, 2^{dra} ggn, med Demois. Carolina Bergstedt, som då varit hushållerska hos Doct. Hambræus, och gjorde utan tvifvel ett ganska godt val –
- Efter Mams. Bergstedt emottog Mams. Rönquist, nu varande Fru Rickman, styrelsen i Prostegården.
- Den 26 Juni detta år dog vår frejdade Landsman Phys. & Mathem. Professorn i Upsala R. N. O. Zackr. Nordmark, 77 år gl. Han var en både i den classiska Litteraturen och de Mathe-

[V:242]

- 1828 matiska vetenskaperna grundlärd man,
 och en nitisk Lärare. Vid Magist. Promo-
 tionen 1776, hade han hedersrum –
 1783 Profess. Psysices i Greifswall –
 5 1787 Profess. Phys. I Upsala efter Du-
 ræus – Han var Ledamot af fem lärda
 Samfund både innom och utom Riket.
 Han, och hans äldre Broder Isac Nordmark,
 Prost och Khde i Lule, Theol. Doct. voro Söner
 10 af Comminist. Hans Nordmark och Maria
 Plantin, i Lule. Profess. Nordmarks Fru
 Christ. Elis. Bergstén, dog några år före honom.
 De voro barnlöse –

Personregister

I personregistret ingår samtliga personer i verket, vilka kunnat identifieras. Individerna är sorterade på släktnamn alternativt patronymikon om sådana uppgifter är kända. Identifiering har varit möjlig i de allra flesta fall. Ofta återfinns personerna under sina fullständiga namn. Men en del gånger möter oss personerna endast under förnamn, ibland som *Mamsell* jämte ett följande förnamn, i enstaka fall under förnamn jämte en initial bokstav för släktnamnet. I dessa senare fall hänvisas läsaren vidare till det ställe i registret där man finner utförligare upplysningar om personerna, och ytterligare uppgifter kommer därtill att lämnas i det avslutande kommentarbandet. Dock har i sådana fall där det av textsammanhanget klart framgår att ett förnamn hänvisar till en person som nyss angivits med sitt fullständiga namn, förnamnet inte upptagits i registret. Utifrån sedvanlig praxis i personhistorisk litteratur är kvinnor uppställda under sitt flicknamn. Om en kvinna t.ex. refereras till enbart som fru Linder, har en hänvisning till flicknamnet infogats. Hänvisningar används även i sådana fall när Linder uppgivit en felaktig stavning eller namnform.

Icke namngivna personer som utifrån kontexten kunnat identifieras, har indexerats med asterisk (*) efter sidnumret. Icke identifierade personer där Linder gett en ledtråd till identifieringen, såsom när en person benämns S, har tagits med och likaledes indexerats med asterisk; anledningen är att man här eventuellt senare kommer att kunna identifiera vederbörande. Icke namngivna personer, vars identitet inte alls kan utrönas, har däremot inte indexerats, t.ex. när en person enbart benämns skjutsbonde och det inte på något annat sätt framgår vem han är.

De uppgifter som medtagits i personregistret är: fullständigt namn, levnadsår, födelseorter och dödsorter, vilket inkluderar såväl by som församling, samt yrken, hederstitlar (men inte ordnar), eventuell bördstitel, samtliga giften, ingifta makars namn och ingiftas titlar. Uppgifterna om ingifta är sannolikt inte helt kompletta i de fall när en individ gift om sig, då personernas kompletta livsförlopp inte följts. Byar anges alltid tillsammans med sockennamnet. När enbart ett ortnamn indexeras är det en socken eller stad. Vid angivandet av utrikes orter samt socknar vars namn återfinns på flera håll i Sverige, har land respektive landskap angetts inom parentes. Länder uppges utifrån nuvarande gränser.

Om en person avlidit på en ort där denne inte var skriven enligt husförhörlängden, anges detta exempelvis för en som var skriven i Bygdeå men avlidit under en vistelse i Gävle så här: Bygdeå (dödsort: Gävle).

Inom parentes har i vissa fall förklaringar av kontextuell art tillfogats, såsom informationen att Brita Maria Alenius var J. A. Linders mor.

Noteringar inom hakparenteser förekommer dels vid felaktigheter eller alternativa skrivningar som finns i Linders manuskript, dels där det finns flera personer som alternativt kan åsyftas, såsom två bröder.

Fiktiva personer, såsom teaterkaraktärer, har sammanförts i ett separat register placerat efter det egentliga personregistret.

De källor som nyttjats är huvudsakligen digitaliserade originalkyrkböcker från Sverige och Finland, bouppteckningar, mantalslängder, personhistorisk litteratur, diverse släktforskningsregister, digitaliserade avskrifter av kyrk-

böcker från Demografiska databasen vid Umeå universitet (Indiko), Kungliga bibliotekets digitaliserade och sökbara dagstidningar från 1800-talet, Hiski (sökbara avskrifter av finländska födelse-, vigsel- och dödböcker) samt uppgifter från diverse websidor som t.ex. adelsvapen.com. Så långt det varit möjligt har födelse- och döduppgifter för varje enskild individ bekräftats utifrån originalkyrkböcker. I de fall där ett födelse- eller dödsår skrivits med ca före har det inte varit möjligt att med säkerhet bekräfta uppgiften. Födelseåren är i de fallen ofta beräknade utifrån den ålder som angetts i dödboken.

Acrel, Johanna Maria 1762–1826, f. i Skeppsholm, Stockholm, d. på Kyrkobordet, Umeå lf; g.m. Olof Hambræus, kyrkoherde IV:154, V:26*, V:41, V:63*, V:67ff, V:72*, V:75f*, V:82, V:105f*, V:109, V:115*, V:120, V:124*, V:129, V:133*, V:135*, V:144f*, V:147*, V:164, V:165*, V:166, V:167f*, V:223f*

Acrel, Susanna 1749–1826, mamsell, d. på Kyrkobordet, Umeå lf IV:154, V:152

Adlerbeth, Jacob 1785–1844, friherre, förste expediti-
onssekreterare, skriftställare, f. i Stockholm, d. i Stockholm
IV:106

Adolf Fredrik 1710–1771, konung; g.m. Lovisa Ulrika av
Preussen III:66

Afzelius, Adam 1750–1837, botanist, orientalist, professor
[hos Linder: "Med. Doct."], f. i Prästgården, Larv, d. i
Uppsala; g.m. Anna Sofia Dassau V:213

Afzelius, Johan 1753–1837, kemist, professor, f. i Prästgår-
den, Larv, d. i Uppsala V:213

Ahl, moster, doktorinna, se Alenius, Greta Sofia

- Ahl, Jonas Niclas (Nicolaus) 1765–1817, läkare (stadsfysikus), f. i Skog (Hälsingland), d. i Sala; g.m. Greta (Margareta) Sofia Alenius III:16, III:19, III:28, III:223
- Ahlman, Carl Fredrik 1774–1842, vice häradshövding, notarie, fogde [hos Linder: lagman], f. i Barnhusförsamlingen, Stockholm, d. i Klara, Stockholm; g.m. Brita Maria Agatha Georgii IV:135
- Albert, av Fredrica använd benämning på maken Johan Anders Linder (IV:30, IV:50, IV:53, IV:57, IV:99f, V:110, V:131f, V:156, V:206)
- Albert, (lilla), se Linder, Johan Albert (III:169, III:177, III:192, III:195ff, III:200ff, III:204ff, III:210f, III:215f, III:218f, III:222, IV:8, IV:14, IV:26, IV:28, IV:30, IV:35f, IV:41, IV:60, IV:68ff, IV:77, IV:84, IV:88, IV:98, IV:101, IV:106, IV:115, IV:117, IV:119, IV:121, IV:124, IV:126f, IV:129ff, IV:133, IV:135f, IV:138, IV:141f, IV:145f, IV:151, IV:163f, V:10, V:88, V:93, V:99, V:140, V:197, V:209)
- Alenius, fru, se Giölberg, Sara (III:67)
- Alenius, fru, änkepastorska, se Fluor, Eva Maria (III:197, III:207, V:204, V:217)
- Alenius, klockare, se Alenius, König
- Alenius, morbror, pastor, se Alenius, Anders
- Alenius, Anders 1743–1820, kyrkoherde, f. i Sorsele, d. i Lycksele; g.m. Eva Maria Fluor IV:13, IV:43f, IV:45*, IV:86, IV:97, IV:99
- Alenius, Anders Gustaf (värden i Arvliden) 1771–1834, nybyggare, f. i Degerfors, Degerfors (Vindeln), d. i Arvliden, Lycksele; g.m. Brita Margareta Persdotter IV:11f*, IV:86*, IV:97, IV:99, V:235*

- Alenius, Anders Gustaf Ephraim 1799–1830, klockare, f. i Lycksele, d. i Lycksele; g.m. Klara Lovisa Ramgren III:5
- Alenius, Anna Christina 1775–1851, f. i Degerfors, Degerfors, d. i Lycksele; g. 1:o m. Anders Beckelin, instrumentmakare, urfabrikör i Stockholm, 2:o m. Israel Borgström, klockare i Själevad IV:86*, IV:97, IV:99, V:235*
- Alenius, Brita Carolina 1773–1858, f. i Degerfors, Degerfors (Vindeln), d. i Offerdal; g. 1:o m. Abraham Lindahl, lantmätare, 2:o m. Lorents Svanberg, landsfiskal III:31*, III:49f, III:52, III:53*, IV:13, IV:86*, IV:97, IV:99, V:235*
- Alenius, Brita Maria (J. A. Linders mor) 1746–1809, f. i Sorsele, d. på Kyrkobordet, Skellefteå; g.m. Tomas Johansson Linder, fältskär III:194*, IV:156*
- Alenius, Carl Fredrik 1781–1852, rektor, f. i Lycksele, d. på Kyrkobordet, Umeå lf; g.m. Sara Helena Öhrling V:5f, V:7, V:51
- Alenius, Catharina Charlotta (J. A. Linders kusin) 1769–1840, f. i Degerfors, Umeå lf, d. i Huså, Kall; g.m. Nils Gustaf Roos, bruksinspektör vid Huså bruk IV:13*, IV:86*, IV:97, IV:99, V:235*
- Alenius, Claes 1788–1820, handlande, f. i Lycksele, d. i Umeå lf (dödsort: Lillsele, Degerfors (Vindeln)); g.m. Sara Catharina Giölberg III:32, III:66f
- Alenius, Greta (Margareta) Sofia (moster Ahl) 1757–1829, f. i Arvidsjaur, d. i Sala; g.m. Jonas Niclas Ahl III:5, III:19, III:29, III:30*, III:67, III:180, III:193, III:194f*, IV:136, V:14, V:44
- Alenius, Gustaf 1786–1830, handelsbokhållare, f. i Lycksele, d. i Lycksele III:139f

Alenius, König 1761–1854, klockare, f. i Arvidsjaur, d. i Lycksele; g. 1:o m. Maria Degerholm, 2:o m. Anna Maria Johansdotter III:5*, IV:97, IV:99

Alenius, Lovisa Ulrika 1805–1882, f. i Gäddträsk, Lycksele, d. i Hedlunda, Lycksele; g.m. Anders Gustaf Beckelin, handlande IV:77, IV:82, IV:88, IV:91, IV:98f, IV:101, IV:125, IV:131*, V:125f

Alenius, Sara Sofia 1778–1856, f. i Degerfors, Degerfors (Vindeln), d. i Rusele, Lycksele; g. 1:o m. Anders Holmgren, gästgivare, 2:o m. Mattias Matsson, bonde i Rusele IV:86*, IV:97, IV:99, V:218*, V:235*

Alenius, Sofi (Sara Sofia) 1809–1891, f. i Gäddträsk, Lycksele, d. i Alsen; g.m. Per Jonsson, torpare IV:99, IV:131*

Almquist, biskopinna, se Merckel, Johanna Elisabeth

Almquist, Carl Johan 1778–1834, kyrkoherde, f. i Stockholm, d. i Huddunge; g.m. Hedvig Christina Wikström IV:139

Almquist, Erik Abraham 1767–1830, biskop, f. i Gävle, d. i Härnösand; g. 1:o m. Hedvig Ottiliana von Heijne, 2:o m. Johanna Elisabeth Merckel III:25, III:26*, III:111f, III:116f*, III:173, III:179, IV:49, IV:51*, IV:57*, IV:59, IV:149, IV:150f*, V:174

Alopæus, Johan ca 1680–1713, apologist, notarie, d. i S:t Michel (Finland); g.m. Elisabeth Helsingius III:10

Amanda, se Björkman, Christina Amanda

Anders, se Grafström, Anders Abraham (V:3)

Anders Mikael; And. Mikael, bror, se Fant, Anders Michael

Andersdotter, Anna, backstugukvinna (mordbrännare), Skellefteå IV:24*

Andersdotter, Anna Magdalena 1804–1866, piga, f. i Örträsk, Skellefteå, d. i Villvattnet, Burträsk III:156

- Andersdotter, Maria Christina (mordbrännare), piga [hos Linder: backstugukvinna] 1776–1818, f. i Burvik, Skellefteå, d. i Burvik, Skellefteå IV:24*
- Andersdotter, Marta Helena (värdinna i Bureå gästgivar-gård) 1765–1850, f. i Medle, Skellefteå, d. i Bureå, Skellefteå; g.m. Olof Nilsson, gästgivare III:70ff*
- Andersdotter, Sara (länsman Bjuhrs mor) 1750–1838, f. i Norsjö, Skellefteå, d. i Bjurträsk, Norsjö; g.m. Johan Johansson, nybyggare III:210*
- Andersdotter, Sara (av Fredrica Linder omnämnd som ”min gamla gumma”) 1761–1850, f. i Medle, Skellefteå, d. i Långträsk, Norsjö; g.m. Olof Andersson, nybyggare III:136f*
- Andersson, Anders (brudgum i Norsjö år 1815) 1790–1865, bonde, f. i Norsjö, Skellefteå, d. i Bastuträsk, Stensele; g.m. Gustava Johanna Norberg III:143*
- Andersson, Erik (far i Röjnoret) 1770–1843, nybyggare, sedermera torpare, f. i Bastuträsk, Skellefteå, d. i Kattisträsk, Norsjö; g.m. Margareta Jonsdotter III:97f*
- Anna Maglena, se Andersdotter, Anna Magdalena
- Annette, se Djurman, Anette
- Anzenius, Nils 1745–1811, komminister, f. i Kubbe, Anundsjö, d. på Kyrkobordet, Skellefteå; g.m. Sara Margareta Lindahl III:86
- Anzenius, Sara Catharina 1798–1861, mamsell, f. på Kyrkobordet, Skellefteå, d. i Piteå IV:92
- Arbman, Johan Olof 1780–1830, kyrkoherde, f. i Vifors bruk, Hamrånge, d. i Offerdal; g.m. Sofia Johanna Dillner III:43
- Asmund, se Svenske, Asmund Leonard Vilhelm

- Atterbom, Per Daniel Amadeus 1790–1855, estetiker,
 filosof, författare, professor f. i Pålsbo, Åsbo, d. i Stock-
 holm; g.m. Ebba Fredrika af Ekenstam III:49*
- Avander, Catharina Magdalena 1784–1840, f. i Tävra,
 Arnäs, d. i Tävra, Arnäs; g.m. Per Ödmark, gästgivare,
 länsman III:61*
- B, fru, se Björkman, Margareta Christina
- Backlund, Josef 1785–1867, kyrkoherde, kontraktsprost,
 f. i Backen, Indal, d. i Skön; g.m. Catharina Margareta
 Biberg V:216
- Bagge, Claes Adolph [hos Linder: Carl] 1799–1856, post-
 inspektör, f. i Karlskrona, d. i Umeå; g. 1:0 m. Carolina
 Vilhelmina Lemvijk, 2:0 m. Carolina Matilda Granberg
 V:24
- Becker, fru, se Rehbinder, Carolina Maria
- Becker, Vendela Lovisa 1795–1876, d. i Söderfors (döds-
 ort: Gävle); g.m. Jonas Daniel Åkerberg, kyrkoherde i
 Söderfors IV:140*, IV:141
- Bedoire, Johan Henric 1786–1841, brukspatron, f. i Västän-
 fors gård, Västänfors, d. i Molnebo bruk, Västerlövsta;
 g.m. Karin (Catharina Henriette) Littorin IV:140
- Bellman, Carl Michael 1740–1795, skald, f. i Stockholm, d.
 i Stockholm; g.m. Lovisa Fredrica Grönlund IV:133
- Berg, moster, se Günther, Catharina Gustafva
- Bergmark, Anna Maria (ingår i "Möllerska huset") 1783–
 1866, f. i Torskogs bruk, Västerlanda, d. i Umeå; g.m.
 Olof Reinhold Meuller, brukspatron V:130
- Bergmark, Carl Samuel 1785–1849, löjtnant, forsstyrman,
 f. i Torskogs bruk, Västerlanda, d. i Grubbe, Umeå; g.m.
 Helena Catharina Hamrén IV:97, V:70, V:79, V:121,
 V:122*, V:197

- Bergquist, Hedvig Christina 1791–1829, f. i Nordvik, Nora (Ångermanland), d. i Nordvik, Nora (Ångermanland); g.m. Erik Petter Holmberg, kronobefallningsman IV:151*
- Bergquist, Nils 1758–1825, landskamrerare [hos Fredrica: assessor], d. i Nordvik, Nora (Ångermanland); g.m. Anna Elisabeth Hasselhuhn IV:151
- Bergstedt, Carl Jacob (gymnasisten Bergstedt) 1801–1828, student, f. på Prästbordet, Umeå lf, d. i Uppsala V:38, V:40
- Bergstedt, Carl Magnus 1772–1823, häradsskrivare, klockare, f. i Lövhånger, d. på Kyrkobordet, Umeå lf; g. 1:0 m. Anna Sophia Hamrén, 2:0 m. Anna Christina Nordén V:37f
- Bergstedt, Carolina Sophia 1800–1867, f. i Backen, Umeå lf, d. i Innabäcken, Nederkalix; g.m. Erik Abraham Häggström, komminister V:241
- Bergstedt, Jacob 1797–1823, apotekare, f. i Västra Backen, Umeå lf, d. på Kyrkobordet, Skellefteå; g.m. Anna Barbara Nordén IV:151
- Bergstedt, Sara Catharina 1803–1866, f. i Revsund, d. i Finsvik, Säbrå; g.m. Harald Löfstedt, kyrkoherde V:152*
- Bergsten, Christina Elisabeth 1758–1821, f. i Uppsala, d. i Uppsala; g.m. Zacharias Nordmark, astronom, fysiker, professor m.m. V:242
- Bergström, Anna ca 1764–1855, barnmorska, d. på Kyrkobordet, Skellefteå; g.m. Lars Westermarck, skomakare IV:81*, IV:86*
- Bexelius, Johan 1782–1840, komminister i Lövhånger, f. i Piteå, d. i Lövhånger; g.m. Carolina Ulrika Dyhr III:74,

- III:159, III:196f, III:200, III:209f, III:223, IV:46, IV:70,
IV:113f, V:155, V:212
- Biberg, Isak 1726–1804, lektor, f. i Selånger, d. i Härnösand; g.m. Catharina Unæus V:216
- Biberg, Isak 1778–1810, sekreterare, kanslist, f. i Härnösand, d. i Härnösand; g.m. Anna Louisa af Nordin V:216
- Biberg, Jacob ca 1774–1822, hospitalssyssloman, d. i Härnösand; g.m. Catharina Margareta Lenæseus V:216*
- Biberg, Margareta Catharina [hos Linder: Lovisa] 1789–1869, f. i Härnösand, d. i Härnösand; g.m. Josef Backlund, kyrkoherde i Skön V:216
- Biberg, Nils Fredrik 1776–1827, filosof, professor, f. i Härnösand, d. i Uppsala; g.m. Anna Sofia Lundström V:215, V:216*
- Bjuhr, i "länsman Bjuhrs bror", se Johansson, Anders
- Bjuhr, i "länsman Bjuhrs mor", se Andersdotter, Sara (f. 1750)
- Bjuhr, "Madam", se Olofsdotter, Christina
- Bjuhr, Carl Mårten 1816–1864, handlande, rådman, f. i Umeå, d. i Umeå; g.m. Magdalena Säfström V:207f*
- Bjuhr, Henrik 1770–1840, handlande, brukspatron, f. i Klara, Stockholm, d. i Umeå; g.m. Christina Helena Åberg V:34, V:47, V:61, V:94, V:207, V:208*
- Bjuhr, Maria Carolina 1811–1886, mamsell, f. i Umeå, d. i Umeå V:207f*
- Bjuhr, Per 1784–1851, länsman, f. i Bjurträsk, Skellefteå, d. i Bjurträsk, (Skellefteå) Norsjö; g.m. Christina Olofsdotter III:131*, III:175*, III:176, III:210, III:221*, IV:8, IV:64f, IV:75, IV:87, IV:92, IV:164ff, V:23

- Bjuhr, Per Anton Vilhelm 1819–1894, bonde, f. i Bjurträsk, Norsjö, d. i Bjurträsk, Norsjö; g.m. Anna Greta Stefansdotter IV:65
- Bjurberg, Brita Elisabet 1747–1818, f. i Sala, d. i Gävle; g.m. Carl Anton Garberg, grosshandlare III:37, III:38*
- Björkman, Christina Amanda 1820–, f. i Stennäs, Norsjö; g.m. Jonas Möllerström, skomakargesäll i Brahestad (Finland) IV:72*, IV:85f, IV:90f, IV:99, IV:102
- Björkman, Margareta Christina 1793–1847, mamsell, f. i Nykarleby (Finland), d. i Gamlakarleby (Finland) IV:71, IV:72*, IV:73, IV:74f*, IV:85f, IV:102*, V:11, V:12*
- B-k, B^k, se Bergmark, Carl Samuel
- Blank, Anna Helena 1752–1839, barnmorska, f. i Öjebyn (Gammelstaden), Piteå lf, d. i Umeå; g.m. Johan Zacharias Hähne, kardiansmakare V:145
- B-n, Sofi, se Burman, Catharina Sofia
- Bolin, änka, omgift Alenius, se Giölberg, Sara Catharina
- Bolin, Johan 1761–1809, handlande, f. i Umeå, d. i Umeå; g.m. Sara Catharina Giölberg III:32
- Borin, Johan Gustaf 1763–1844, fältpräst, sedermera kyrkoherde, f. i Dvårsätt, Rödön, d. i Revsund; g. 1:0 m. Maria Elisabeth Burman, 2:0 m. Maria Magdalena Lilliesköld V:16
- Boström, assessorska, se Fluor, Anna Christina
- Boström, magister, se Boström, Nils Johan
- Boström, Carl Jakob 1756–1836, kronofogde, assessor, f. i Avan, Lövånger, d. i Gammelstad, Nederluleå; g.m. Anna Christina Fluor IV:155*
- Boström, Christina 1798–1853, d. i Umeå; g.m. Carl Jonas Genberg, provinsialläkare V:214, V:241*
- Boström, Johanna, skall vara Boström, Christina, se närmast föregående post

- Boström, Nils Johan 1793–1833, komminister, f. i Umeå,
d. i Umeå lf; g.m. Carolina Löfroth V:14, V:82, V:142,
V:143*
- Boström, Ulrika Johanna 1792–1859, f. i Gammelstad,
Luleå lf, d. i Umeå; g.m. Magnus Vilhelm Cygnæus,
landssekreterare, lagman III:6*, IV:155, V:14, V:94*,
V:214, V:235*
- Botsaris, änka efter nedanstående Markos Botsaris, se
Kalogerou, Chrysoula
- Botsaris, Markos ca 1790–1823, grekisk general, f. i Souli
(Grekland), d. i Karpenisi (Grekland); g.m. Chrysoula
Kalogerou V:162
- Brockman, Anna Johanna 1793–1858, mamsell, f. i Hedvig
Eleonora, Stockholm, d. i Stockholm V:24, V:56, V:59,
V:60*, V:63*, V:95f*, V:97, V:150, V:161, V:164, V:214,
V:233
- Brønnerskjöld [skall vara: Braunersköld], fru, se Öbom,
Anna Catharina
- von Brömssen, Adolf Magnus 1804–1869, fänrik [hos Lin-
der: löjtnant], sedermera överstelöjtnant, postmästare,
f. i Eke, Fellingsbro, d. i Östersund; g.m. Sofia Beata
Charlotta af Donner V:56, V:162
- Burberg, f.d. handlande III:86*, III:87
- Burman, kyrkoherde ("Khdn"), se Burman, Olof Elias
- Burman, mamsell, Skellefteå III:74
- Burman, prost, se Burman, Olof
- Burman, Carl Erik 1815–1881, bankkamrerare, f. i Haapa-
kylä, Övertorneå, d. i Uppsala; g.m. Inga Margareta
Bylund V:195*
- Burman, Catharina Sofia 1814–1892, f. i Haapakylä, Över-
torneå, d. i Umeå; g.m. Johan Albert Linder, lantmätare,
kapten V:4

- Burman, Elias 1822–1878, länsman, sockenskrivare, f. i Råneå, d. i Rånbyn, Råneå; g.m. Sofia Magdalena Sundström V:104f
- Burman, Elias Gustaf 1823–1894, lanthandlare, odelstorp-are, f. i Bränna, Överkalix, d. i Österede, Fors (Jämtland); g.m. Magdalena Catharina Olsdotter V:195*
- Burman, Georg Fredrik 1819–1888, kapten, grosshandlare, riksdagsman, f. i Norrbottens län, d. i Fröst, Alnö (dödsort: Sabbatsbergs sjukhus, Stockholm); g.m. Magdalena Christina Edholm V:195*
- Burman, Isak 1805–1892, lantmätare, f. i Gammelstad, Luleå lf, d. i Rånbyn, Råneå; g.m. Sofia Vilhelmina Forsman V:104
- Burman, Olof 1772–1843, kyrkoherde, f. i Piteå, d. i Råneå; g.m. Anna Catharina Wallis V:100, V:101ff*, V:104, V:105*
- Burman, Olof Elias 1785–1849, kyrkoherde, f. i Prästgården, Nederkalix, d. i Ragunda; g.m. Anna Helena Furtenbach III:125, V:58, V:150f, V:152, V:195
- Burman, Olof Johan 1817–1902, lantmätare, f. i Haapakylä, Övertorneå, d. i Uppsala; g.m. Lovisa Desideria Westermärk V:195*
- Burman, Sofi (Helena Sophia) 1821–1893, f. i Överkalix, d. i Adolf Fredrik, Stockholm; g.m. Johan August Hellman, bankdirektör, ombudsman V:195*
- Burman, Sofia 1807–1903, f. i Gammelstad, Luleå lf, d. i Gammelbyn, Burträsk; g.m. Johan Magnus Unæus, kyrkoherde V:104
- Burström, Eva Fredrika 1803–1883, f. i Gammelbyn, Burträsk, d. i Maria Magdalena, Stockholm; g.m. Zacharias Hæggeström, boktryckare och bokförläggare V:51

Bång, Olof 1791–1847, gästgivare, f. i Fjäl, Hässjö, d. i Fjäl, Hässjö; g.m. Elsa Brita Lögdqvist III:43*

Calle, se Moritz, Carl Reinhold

Carl Ludvig, se Karl XV

Carlenius, Susanna 1761–1814, f. i Torneå (Finland), d. i Östteg, Umeå lf; g. 1:o m. Jacob Eurenus, kyrkoherde i Umeå lf, 2:o m. Gerelemo Mazza, handlande III:32, III:67*

Carlsten, Amalia Christina 1814–1866, mamsell, f. i Umeå, d. i Linköping V:34

Carlsten, Anders Johan 1782–1823, provinsialläkare, f. i Östhammar, d. i Umeå; g.m. Johanna Margareta Holm III:135, IV:8, IV:28, IV:71, IV:98, IV:153, IV:155, V:8, V:13f, V:34, V:64

Carlsten, Anders Svante 1807–omkr. 1850, färgerifabrikör i Sölvesborg, f. i Kuopio (Finland), d. i Mississippi, USA; g.m. Fredrika Gustafva Schmidt V:34*

Carlsten, Augusta Maria 1821–1902, f. i Umeå, d. i Umeå; g. 1:o m. Johan Robert Åbom, inspektör, 2:o m. Nils August Scharin, bankdirektör V:34

Carlsten, Claes Johan 1812–1895, bryggeriägare, kopparslagare, f. i Umeå, d. i Bjärsjömölla, Simris (dödsort: Nättraby); g.m. Zippora Carolina Sevén V:34*

Carlsten, Elias August 1810–1874, lektor, f. i Umeå, d. i Gävle; g.m. Brita Elisabeth Hedberg V:34*

Castrén, Gustava Matilda 1792–1862, f. i Kyrkoby, Kemi lf (Finland), d. i Piteå; g.m. Salomon August Möller, överstelöjtnant IV:69f

Castrén, Mattias 1754–1845, kyrkoherde, kontraktsprost, f. i Pudasjärvi, Pudasjärvi (Finland), d. i Kyrkoby, Kemi lf (Finland); g.m. Elsa Beata Elfving IV:69

Charlotte, se Eurenus, Charlotte
 Cherulff, se Kjerrulf
 Christina, se Fant, Fredrica Christina (IV:89)
 Christina, se Ström, Christina Magdalena (V:170)
 Christina (IV:99); Christina Amanda, se Björkman,
 Christina Amanda
 Clason, Lovisa Henrika ca 1752–1821, f. i Stockholm, d.
 i Stockholm; g.m. Leonard Horneman, bergstekniker,
 brukspatron III:87, III:88*, III:93
 Clausén, Nils 1764–1824, kronolänsman, f. i Piteå, d. på
 Kyrkobordet, Skellefteå; g.m. Maria Elisabeth Ruuth
 III:196, V:20
 Clewberg, Sara Charlotta 1755–1799, f. i Åbo (Finland);
 g.m. Carl Limnell, kollegieråd, assessor IV:135
 Coldini, Annas Sofia 1786–1878, f. i Skellefteå, d. i Luleå;
 g.m. Carl Fredrik Furtenbach, häradshövding III:84*
 Conradi, Eleonora Margareta 1749–1827, d. på Weende
 egendom, Göttingen (Tyskland); g. 1:o m. Johan And-
 reas Murray, läkare, botaniker, professor, 2:o m. Johan
 Michael Fant, kyrkoherde, domprost III:25, V:209
 Cordin, magister, se Kårlin, Jonas
 Cronhielm, Ulla (Beata Ulrika) 1791–1822, grevinna, f. i
 Långtora, d. i Säva, Altuna; g.m. Olof Nyblæus, tullin-
 spektor V:70
 Cygnæus, Magnus Vilhelm 1783–1852, landssekreterare,
 lagman, f. i Finland, d. i Umeå; g.m. Ulrika Johanna
 Boström III:6, IV:98, IV:155, IV:165, V:58, V:68, V:94*,
 V:149*, V:150, V:219, V:235
 Dahlbom, Jonas 1775–1850, handlande, f. i Hudiksvall, d. i
 Hudiksvall; g.m. Anette (Anna Maria) Djurman IV:146
 Dalheim, ”tante”, se von Küsel, Ulrika Christina

- Degerman, Anna Magdalena 1800–1841, f. i Degerbyn, Skellefteå, d. i Ulriksdal, Lycksele; g.m. Per Forssell, kronofogde V:35
- Degerman, Lars Samuelsson 1767–1833, sågverksägare, f. i Pitholm, Piteå lf, d. i Degerbyn, Skellefteå; g.m. Sara Helena Johansdotter IV:98
- Degerman, Sara Margareta 1780–1862, f. i Sorsele, d. i Åsele; g.m. Jonas Nensén, kyrkoherde III:27, III:28*, V:119, V:120*, V:199ff*, V:202f
- Delldén, "demois." V:56 [det rör sig om någon av döttrarna till kyrkoherden i Arnäs, Olof Delldén, och hans hustru Margareta Gertrud Genberg: Carolina (f. 1795 i Härnösand, d. 1865 i Ytterhiske, Umeå lf), g.m. komministern i Nederkalix Axel Fredrik Häggström (se egen post nedan), Brita Margareta (f. 1797, d. ogift i Ytterhiske, Umeå lf 1870) eller Gertrud Christina (f. 1803)]
- Delldén, prostinna, se Genberg, Margareta Gertrud
- Delldén, Carl Olof 1800–1854, jurist, filosof, professor, f. i Prästgården, Arnäs, d. i Uppsala; g.m. Anna Charlotta Drissel IV:152*, V:119, V:214
- Delldén, Carolina 1795–1865, f. i Härnösand, d. i Ytterhiske, Umeå lf; g.m. Axel Fredrik Häggström, komminister V:165, V:241
- Desideria 1777–1860, drottning; g.m. Karl XIV Johan V:49f*, V:86*, V:90*
- Dillner, Eva Gustava 1787–1823, d. i Burträsk; g.m. Isak Grape, kyrkoherde IV:157*, V:24
- Djurman, Anette (Anna Maria) 1790–1846, f. i Hudiksvall, d. i Hudiksvall; g.m. Jonas Dahlbom, handlande III:41, IV:146f

- Djurman, Betty (Brita Christina) 1784–1834, f. i Hudiksvall, d. i Sala; g.m. Johan Gottfrid Åkerman, handlande IV:147
- Djurman, Erika Amalia 1804–1860, f. i Hudiksvall, d. i Stockholm; g.m. Olof Jacob Lieberath, borgmästare i Hudiksvall IV:147
- Djurman, Magdalena 1771–1830, f. i Björksta, d. i Hudiksvall; g. 1:0 m. Eric Djurman, apotekare, 2:0 m. Johan Jakob Söderberg, apotekare IV:147
- af Donner, Charlotte (Sofia Beata Charlotta) 1805–1881, f. i Grisbacka, Umeå lf, d. i Stockholm; g.m. Adolf Magnus von Brömssen, överstelöjtnant, postmästare V:56, V:60*, V:95f*, V:97, V:162
- af Donner, Gustaf Vilhelm 1803–1883, kammarjunkare, sedermera kamrerare vid statskontoret, f. i Grisbacka, Umeå lf, d. i Stockholm; g.m. Aurore Antoinette Koch V:56
- af Donner, Ludvig August 1802–1880, kapten, postmästare, f. i Grisbacka, Umeå lf, d. i Stockholm; g.m. Sofia Elisabeth Constance Grangren V:56, V:162
- af Donner, Sofia Elisabet Fredrika 1769–1848, d. i Piteå; g.m. Johan Hollsten, kapten IV:69
- af Donner, Vilhelm Gustaf 1763–1842, överstelöjtnant, postmästare, f. i Greifswald (Tyskland), d. i Umeå; g.m. Maria Brita Thalín V:39, V:56
- Drissel, Anna Charlotta 1799–1859, f. i Uppsala, d. i Uppsala; g.m. Carl Olof Delldén, jurist, filosof, professor m.m. V:214*
- Dyhr, Gustaf Vilhelm 1800–1854, präst, f. i Öjebyn, Piteå lf, d. i Vadstena hospital IV:74f

- Dyhr, Johan 1765–1850, kronofogde, f. i Öjebyn, Piteå lf, d. i Gammelbyn, Löfvånger; g.m. Maria Elisabeth Hernodius III:143f, IV:74f
- Edelcrantz, Abraham Niclas 1754–1821, f. i Åbo (Finland), d. i Klara, Stockholm, friherre, president i kommerskollegium, uppfinnare, skald, ledamot av Svenska Akademien m.m. IV:135
- Edelstam, Gustaf 1764–1825, landshövding, överste, f. i Björknäs glasbruk, Boo, d. i Edelvik, Burträsk; g.m. Carolina Agata Holmström IV:108
- Edin, Per 1767–1844, kyrkoherde, f. i Arvidsjaur, d. i Arvidsjaur; g.m. Catharina Renberg V:8
- Edin, Per Magnus 1802–1859, fanjunkare (fältväbel), f. i Söråsele, Åsele, d. i Västerhiske, Umeå lf; g.m. Catharina Charlotta Natanaelsdotter V:35, V:199
- Edling, Erik 1769–1857, kyrkoherde, f. i Härnösand, d. i Njurunda; g. 1:0 m. Sophia Magdalena Lindblad, 2:0 m. Elisabeth Christina Felldin IV:159*, IV:160
- Ehrenlund, David Gustaf 1768–1846, kapten, regementskvartermästare, f. i Enåker, d. i Ingbo, Enåker IV:137
- Ekenstedt, Jöns 1789–1875, provinsial- och regementsläkare, f. i Norrköping, d. i Degerbyn, Skellefteå; g.m. Brita Catharina Ahlman IV:110
- Ekman, Sofia Elisabeth 1822–1912, f. i Klara, Stockholm, d. i Gustav Vasa, Stockholm; g.m. Karl Olof Forsgren, handlande, bruksinspektör V:4
- Elias, se Burman, Elias
- Eneroth, Leonard 1786–1865, jägmästare, f. i Hängelö, Ånimskog, d. i Lugnvik, Bjärträ; g. 1:0 m. Catharina Holmgren, 2:0 m. Catharina Elisabeth Norsten V:39
- Engelman, Carl, dagboksskrivare III:133, IV:138

Engelmark, Daniel 1777–1852, lantmätare, f. i Enontekis (Finland), d. i Hedensbyn, Skellefteå; g.m. Margareta Catharina Bjurman III:196

Ennes, Margareta Gustafva 1794–1873, f. i Gävle, d. i Gävle; g.m. Anton Fredrik Garberg, grosshandlare, fabrikör III:38

Enroth, jägmästare, se Eneroth, Leonard

Epameinondas, grekisk fältherre, statsman, omkr. 418 f.Kr.–362 f.Kr. V:159

Eurenus, prostinna, se Carlenius Susanna

Eurenus, Charlotte (Susanna Charlotta) 1790–1812, f. på Prästbordet, Umeå lf, d. i Norsjö; g.m. Johan Anders Linder III:100*, III:137, V:24

Eva, se Wahlberg, Eva Andersdotter

F, fabrikör, Stockholm V:236

F, magister IV:103

F, ”Tit.”, se Furtenbach, Carl Fredrik

F, vice häradshövding (möjligen identisk med Carl Fredrik Furtenbach, se egen post nedan), Skellefteå III:81*

F, Sofi, se Furtenbach, Sofi

Fack, Gustaf Erik 1783–1866, kapten, f. i Rilax, Kyrkslätt (Finland), d. i Hjo IV:24

Falck, Per Anton 1789–1839, komminister, f. i Piteå, d. i Umeå lf; g.m. Brita Catharina Bergstedt V:126, V:142

Fanny, se Fant, Fredrica Christina.

Fant, bankokommissarie, se Fant, Carl

Fant, fru, se Leijel, Gret-Sofi

Fant, doktorinna, se Klingensterierna, Ulrika Charlotta

Fant, domprostinna, se Conradi, Eleonora Margareta

Fant, mamsell, se Fant, Fredrica Christina

Fant, professor, se Fant, Eric Michael

- Fant, prost, se Fant, Georg Fredrik
- Fant, prostinna, se Leijel, Gret-Sofi
- Fant, Anders Mikael 1763–1813, kyrkoherde, f. i Gävle, d. i Västerlövsta III:11, III:37*, III:174, V:43
- Fant, Beata 1724–1791, mamsell, f. i Kyrkby, Alfta, d. i Sunnanåker, Alfta III:10
- Fant, Carl 1716–1784, kyrkoherde, f. i Arboga, d. i Knutby; g.m. Anna Magdalena Klint III:10, III:85
- Fant, Carl 1763–1843, bankokommissarie, f. i Storkyrkoförsamlingen, Stockholm, d. i Stockholm; g.m. Carolina Berger IV:135
- Fant, Carl Johan (Calle) 1798–1875, universitetsbibliotekarie vid Carolina Rediviva, f. i Uppsala, d. i Uppsala III:11, IV:152
- Fant, Catharina Sophia (dotter till Eric Michael Fant) 1786–1828, mamsell, f. i Uppsala, d. i Bondkyrka (Helga Trefaldighet), Uppsala III:173*
- Fant, Clara 1732–, f. i Prästgården, Alfta; g.m. Johan Wikmalm, rådman i Torshälla III:10
- Fant, Elis Michael 1787–1845, provinsialläkare, assessor, f. i Uppsala, d. i Lidköping; g.m. Barbara Christina Enbeck III:11
- Fant, Elisabeth 1721–1793, f. i Prästgården, Alfta, d. i Prästgården, Ytterhogdal; g.m. Olof Waldenius, kyrkoherde III:10
- Fant, Elisabeth Barbara (Fredrica Linders syster) 1764–1767, f. i Gävle, d. i Gävle III:37*
- Fant, Eric (Fredrica Linders farfarsfar) ca 1640–1704, handlande, rådman, d. i Vasa (Finland); g.m. Clara Martinsdotter Gammal III:10*
- Fant, Eric Hindersson (släkten Fants stamfar), levde på 1500-talet, bonde i Staversby, Korsholm (Finland) [Lin-

der skriver felaktigt att släktgården Fant i Staversby
ligger i Vörå sn] III:9*

Fant, Eric Michael 1754–1817, historiker, professor, kyr-
koherde, f. i Eskilstuna, d. i Alunda (dödsort: Uppsala);
g. 1:o m. Christina Birgitta Rydberg, 2:o m. Ulrika
Charlotta Klingenstierna III:7, III:11, III:24, III:172,
III:173*, III:174, III:223, IV:134

Fant, Eric Samuel 1804–1865, kanslist, sekreterare, f. i
Uppsala, d. i Flottskär, Hållnäs III:11

Fant, Fredrica Christina (Fanny) 1787–1840, f. i Präst-
gården, Västerlövsta, d. på Kyrkobordet, Umeå lf;
g.m. Johan Anders Linder III:1*, III:5, III:7f, III:9*,
III:11, III:13–19*, III:20f, III:22f*, III:24, III:25ff*,
III:29f, III:31ff*, III:35–III:108, III:109–113*, III:114,
III:115f*, III:117f, III:119*, III:120ff, III:123*, III:124f,
III:126ff*, III:131f, III:133–137*, III:138ff, III:142*,
III:143, III:144*, III:145f, III:147*, III:148, III:149*,
III:150ff, III:154f*, III:156, III:157*, III:158, III:159ff*,
III:165*, III:168ff*, III:172, III:173*, III:176f*, III:178f,
III:180f*, III:182, III:189*, III:190, III:191ff*, III:195,
III:196f*, III:198, III:199* III:200, III:201–205*, III:206,
III:207–212f*, III:215ff*, III:219f, III:221–226*, IV:1ff*,
IV:7f*, IV:13f*, IV:20*, IV:24f*, IV:26*, IV:27, IV:28–37*,
IV:39ff*, IV:43–60f*, IV:45f*, IV:61, IV:62–76*, IV:77ff,
IV:81–87*, IV:88f, IV:90f*, IV:97ff*, IV:100, IV:101*,
IV:102, IV:104*, IV:105, IV:106–110*, IV:111, IV:112f*,
IV:116–121*, IV:123–IV:135, IV:136*, IV:137–157,
IV:158*, IV:161*, IV:162, IV:163–167*, V:1f*, V:10ff*,
V:13, V:14f*, V:19*, V:21*, V:24, V:25f*, V:34ff*, V:41*,
V:42, V:43f*, V:47*, V:49ff*, V:55–59*, V:63ff*, V:67f*,
V:70ff*, V:79*, V:80, V:81f*, V:84*, V:86ff*, V:93,
V:94*, V:99f*, V:101, V:102*, V:104*, V:106ff*, V:110,

- V:111*, V:114–120*, V:122*, V:125*, V:127f*, V:130f*,
V:132, V:133f*, V:139f*, V:141*, V:143*, V:145ff*,
V:148, V:149ff*, V:155ff*, V:161*, V:162, V:163–167*,
V:169–174*, V:195*, V:197*, V:198, V:199*, V:202–207*,
V:209*, V:210, V:211f*, V:214f*, V:219–223*, V:225*,
V:227f*, V:230–234*, V:236*, V:237, V:238*, V:241*
- Fant, Fredrik 1809–1865, kyrkoherde, f. i Bondkyrka (Helga Trefaldighet), Uppsala, d. i Järlåsa; g. 1:o m. Karolina Matilda Malmberg, 2:o m. Johanna Cederberg IV:138*, V:150*
- Fant, Georg Fredrik (Göran) 1768–1823, kyrkoherde, seminarieprefekt, f. i Gävle, d. i Västerlövsta; g.m. Margareta Sofia Leijel III:11, III:16f*, III:20*, III:23*, III:25*, III:37*, III:79, III:108, III:111, III:112*, III:115, III:117*, III:172, III:173*, III:174, III:197*, IV:26, IV:121ff, IV:136*, IV:138*, IV:150*, IV:152*, V:36, V:43, V:150*
- Fant, Georg Gustaf (Göran) 1807–1874, kyrkoherde, kontraktsprost, f. i Bondkyrka (Helga Trefaldighet), Uppsala, d. i Vänge (Uppland); g.m. Carolina Almqvist III:20f, IV:138*, V:150*
- Fant, Georg Mikael (Fredrica Linders far) 1727–1805, kyrkoherde, f. i Prästgården, Alfta, d. i Västerlövsta; g. 1:o m. Christina Johanna Garberg, 2:o m. Hedvig Christina Nymansson III:10, III:11*, III:37*, III:126*, III:138*, III:174*, IV:142*, IV:154*, V:43*
- Fant, Gustafva (dotter till Eric Michael Fant) 1792–1835, f. i Uppsala, d. i Gamla Uppsala; g.m. Carl Georg Rogberg, kyrkoherde III:173*, IV:134
- Fant, Henric Christian (Fredrica Linders bror) 1770–1807, f. i Gävle, d. i Västerlövsta III:11, III:37*

- Fant, Johan Eric 1815–1869, kyrkoherde, kontraktsprost, f. i Västerlövsta, d. i Sala; g. 1:o m. Christina Juliana Angelina von Zeipel, 2:o m. Hilda Augusta Spiering IV:138*
- Fant, Johan Michael 1735–1813, kyrkoherde, domprost, f. i Kyrkbyn, Alfta, d. i Leksand; g. 1:o m. Lovisa Sofia af Geijerstam, 2:o m. Eleonora Margareta Conradi III:10, IV:154*
- Fant, Johanna Beata (Jeanna; Fredrica Linders syster) 1766–1800, mamsell, f. i Gävle, d. i Prästgården, Västerlövsta III:11
- Fant, Lovisa Christina (dotter till Eric Michael Fant) 1784–, mamsell, f. i Uppsala III:173*
- Fant, Margareta 1730–1799, mamsell, f. i Prästgården, Alfta, d. i Sunnanåker, Alfta III:10
- Fant, Margareta Christina 1755–1844, f. i Eskilstuna, d. i Västerås; g.m. Johan Svedelius, kyrkoherde III:7, III:172*
- Fant, Michael (son till Eric Hindersson Fant, Fredrica Linders farfars farfar) ca 1588–ca 1658, rådman och handlande i Vasa (Finland) III:9*, III:10 [av Linders framställning kan felaktigt slutas att han var Fredrica Linders farfarsfar och gift med den nedan nämnda Clara Gammal, vilken dock i själva verket var hans svärdotter]
- Fant, Michael 1676–1746 (Fredrica Linders farfar), kyrkoherde, f. i Vasa (Finland), d. i Alfta; g. 1:o m. Maria Wargentin, 2:o m. Elisabeth Helsingius III:10, IV:142*
- Fant, Michael 1718–1754, kyrkoherde, kontraktsprost, hovpredikant, f. i Alfta, d. i Eskilstuna; g.m. Christina Ström III:7, III:10, III:11*
- Fant, Michael 1760–1823, kyrkoherde, f. i Storkyrkoförsamlingen, Stockholm, d. i Skepptuna; g.m. Johanna Christina Runbom III:25

- Fant, Sophia Christina 1811–1864, mamsell, f. i Bondkyrka (Helga Trefaldighet), Uppsala, d. i Prästgården, Vänge (Uppland) IV:138*
- Fant, Sven Eric 1790–1821, f. i Uppsala, d. i Stockholm, kanslist vid Ecklesiastikexpeditionen III:11, III:22, III:23*
- Fant, Ulla (Ulrica Fredrica Gustava) 1818–1825, f. i Prästgården, Västerlövsta, d. i Prästgården, Västerlövsta IV:138*, V:99
- Ferlin, Agneta Juliana 1792–1866, d. i Degerfors, Degerfors (Vindeln); g.m. Henrik Abraham Hasselhuhn, kyrkoherde V:119
- Ferlin, Anna Elisabeth 1797–1855, mamsell, f. i Norrtälje, d. i Norrtälje V:119*
- Ferlin, Carl Anton 1804–1877, kyrkoherde, f. i Estuna, d. i Prästgården, Ekerö; g.m. Erika Paulina Holmberg V 119*
- Ferlin, Gustaf Emanuel 1807–1880, bankokommissarie, f. i Estuna, d. i Göteborgs domkyrkoförsamling V:119*
- Ferlin, Olof 1757–1839, kyrkoherde, kontraktsprost, riksdagsman, f. i Ygsbo, Färila, d. i Prästgården, Estuna; g.m. Agneta Elisabeth Martin V:119*
- Ferlin, Olof Wilhelm 1801–1828, fältväbel, f. i Estuna, d. i Prästgården, Estuna V:119*
- Ferlin, Ottiliana Eleonora 1810–1870, mamsell, f. i Estuna, d. i Norrtälje V:119*
- Ferlin, Paul Roland 1795–1864, landskamrerare, kammar-rättsråd, f. i Norrtälje, d. i Adolf Fredrik, Stockholm; g.m. Lovisa Augusta Vilhelmina Sandelhjelm V:119*
- Ferlin, Sophia Christina 1799–1859, mamsell, f. i Norrtälje, d. i Norrtälje V:119*

- Fjellström, Anna Catharina 1779–1878, f. i Jokkmokk, d. i Stockholm; g.m. Johan Sundelin, lagman, borgmästare i Umeå V:36, V:54^f*, V:56, V:72, V:94*, V:119, V:142*, V:230
- Fjellström, Eva Elisabeth 1790–1833, f. i Jokkmokk, d. i Mo, Undersåker; g.m. Otto Fredrik Lorichs, major, verksägare V:231*, V:234*
- Fluur, fru, änkefru, gumma, se Qvist, Sara
- Fluur, Anna Christina 1760–1836, f. i Västerhiske, Umeå lf, d. i Nederluleå; g.m. Carl Jakob Boström, kronofogde, assessor V:219*
- Fluur, Erik Johan 1697–1757, kyrkoherde, kontraktsprost, f. i Skellefteå, d. i Umeå lf; g.m. Anna Burman V:218
- Fluur, Eva Maria 1742–1827, f. i Umeå lf, d. i Lycksele; g.m. Anders Alenius, kyrkoherde III:197, III:207, IV:44, IV:45*, IV:86*, IV:97, IV:99, IV:101*, V:204, V:209*, V:217, V:218*, V:235
- Fock, Fredrik Adolf 1792–1859, friherre, major, f. i Frövi bruk, Näsby (Västmanland), d. i Stockholm; g.m. Eva Helena Winblad von Walter IV:23, IV:43. IV:103, V:35, V:82, V:94, V:217
- Fock, Per Adolf 1756–1827, friherre, major, förste hovmarskalk, f. i Saleby, Slöta, d. i Stockholm; g.m. Christina Charlotta Falker V:217*
- Forbes af Lund, Eva Lovisa 1745–1821, f. i Gälsebo, Mölltorp, d. i Sala; g.m. Johan Abraham af Petersens, kanslist IV:86f, IV:102
- Forssell, Erik 1755–1832, handlande, brukspatron, f. i Umeå, d. i Umeå; g.m. Magdalena Tegerström III:68, IV:71, IV:156, V:24

- Forssell, Olof 1794–1868, brukspatron, f. i Västerhiske,
Umeå lf, d. i Sävar bruk, Sävar; g.m. Anna Maria Wall
IV:156
- Forssell, Per 1789–1876, kronofogde, f. i Västerhiske,
Umeå lf, d. i Grisbacka, Umeå lf; g.m. Anna Magdalena
Degerman III:196, V:17
- Forsström, Isak 1782–1852, handlande, f. i Helsingfors
(Finland), d. i Härnösand; g.m. Margareta Magdalena
Tjernström IV:43
- Franzén, Frans Michael 1772–1847, biskop, skald, f. i Uleå-
borg (Finland), d. i Säbrå biskopsgård; g. 1:0 m. Marga-
reta Elisabeth Roos, 2:0 m. Sophia Christina Wester,
3:0 m. Christina Elisabeth Arvedsson IV:46, IV:111
- Franzén, Henny Elisabeth 1803–1833, f. i Åbo (Finland),
d. i Karlberg, Solna; g.m. Anders Abraham Grafström,
kyrkoherde m.m. IV:148
- Fredrica, används vanligen om Fant, Fredrica Christina,
men på ett antal ställen även om Linder, Fredrica
Götilda (V:14, V:35, V:107, V:111)
- Fredrica Albertina, se Linder, Fredrica Albertina
- Fredrika Dorotea Vilhelmina av Baden 1781–1826, drott-
ning; g.m. Gustav IV Adolf V:215*
- Fredrique, se Fant, Fredrica Christina
- Frigel, Pehr 1750–1842, sekreterare i statskontoret och
Kungl. Musikaliska Akademien, tonsättare, professor, d.
i Klara, Stockholm; g.m. Margareta Charlotta Baumann
V:213
- Frigelius, Anders 1746–1828, lektor, f. i Kalmar (Småland),
d. i Kalmar (Småland); g.m. Anna Brita Stenberg V:213
- Frigelius, Pehr, se Frigel

- Frisk, Christina Ulrica 1787–1858, f. i Hedvig Eleonora, Stockholm, d. i Stockholm; g.m. Erik Walanger, handlande IV:149*
- Funck, Beata 1746–1825, friherrinna, f. i Garpenberg, d. i Sala; g.m. Christoffer Werdenstedt, major V:99
- Furtenbach, Anna Helena 1795–1873, d. i Sundsvall; g.m. Olof Elias Burman III:85*
- Furtenbach, Carl Fredrik 1766–1834, häradshövding, f. i Stockholm, d. i Fjällnäs, Arvidsjaur; g. 1:o m. Anna Sofia Wedenberg, 2:o m. Anna Sofia Coldini III:84, III:125, IV:75, IV:109
- Furtenbach, Johanna Carolina 1797–1870, mamsell, d. i Kånkbacken, Ragunda III:85*
- Furtenbach, Sofi (Sofia Eleonora) 1799–1879, d. i Stockholm; g.m. Carl Leonard Reinhold Moritz, borgmästare i Piteå IV:39, IV:43, IV:60–64, IV:65*, IV:68, IV:70, IV:73
- G, kapten, se Gyllengahm, Adam
- Gabriel, se Gabrielsson, Gabriel
- Gabrielsson, Gabriel 1792–1862, dräng, sedermera nybyggare, f. i Stensund, Sorsele, d. i Saxnäs, Sorsele; g.m. Sara Margareta Samuelsdotter Källmark III:122
- Gabrielsson, Olof 1801–1876, inhysesman [hos Linderkusk], f. i Flarken, Nysätra (Västerbotten), d. i Ytterhiske, Umeå län; g.m. Christina Catharina Persdotter V:119
- Gadd, Edla Charlotta (styvmor till Carl Christina Limnell) 1773–1864, f. i Åbo (Finland), d. i Finska församlingen, Stockholm; g.m. Carl Limnell, kollegieråd, assessor IV:133f*, IV:135

- Gammal, Clara Martinsdotter (Fredrica Linders farfars mor) 1643–1702, d. i Vasa (Finland); g.m. Eric Fant, handlande, rådman III:10
- Gammal, Martinus Matthiæ (Fredrica Linders farfars morfar), kyrkoherde i Vörå (Finland) på 1660-talet III:10
- Garberg, ung fru, se Sehlberg, Catharina Christina
- Garberg, änkefru, se Bjurberg, Brita Elisabeth
- Garberg, Anton Fredrik 1783–1836, grosshandlare, fabrikör, f. i Gävle, d. i Gävle; g.m. Margareta Gustafva Ennes III:38*
- Garberg, Christina Johanna 1739–1779, f. i Gävle, d. i Västerlövsta; g.m. Georg Mikael Fant, kyrkoherde III:10, III:11*
- Genberg, Carl Jonas 1795–1839, provinsialläkare, f. i Prästgården, Arnäs, d. i Umeå; g.m. Christina Boström IV:34, IV:35*, IV:152, V:64, V:214, V:241
- Genberg, Jonas 1759–1819, kyrkoherde, kontraktsprost, riksdagsman, f. i Härnösand, d. i Bygdeå; g.m. Maria Christina Eurenus III:68
- Genberg, Margareta Brita 1788–1819, f. i Prästgården, Arnäs, d. i Prästgården, Bygdeå; g.m. Per Wattring, kyrkoherde III:67, V:25f*
- Genberg, Margareta Gertrud 1761–1845, f. i Härnösand, d. i Ytterhiske, Umeå lf; g.m. Olof Delldén, kyrkoherde i Arnäs IV:152, V:214*
- af Georgii, fosterdotter hos Ulla Lövenstedt IV:135* [rör sig antingen om Emerentia Maria Charlotta, (f. 1821, d. 1880), g.m. Lars Gabriel Branting, professor, eller om Maria Charlotta Matilda (f. 1825, d. 1869), g.m. Hjalmar Otto Nathorst, agronom, professor]

- af Georgii, Carl 1787–1837, lagman, statssekreterare, f. i Åbo (Finland), d. i Stockholm; g.m. Maria Charlotta Linnell IV:135
- Georgii, Carl Fredric Wilhelm 1783–1837, kapten, f. i Stockholm, d. i Bygdeå; g.m. Vilhelmina Sofia Moritz IV:24
- Gfm(s), professor, se Grafström, Anders Abraham
- Giöhlberg, Johan 1735–1788, major, f. i Gäsjö, Norberg, d. i Västerhiske, Umeå lf; g.m. Marta Agata Högström III:32
- Giöhlberg, Sara Catharina 1775–1854, d. på Kyrkobordet, Umeå lf; g. 1:0 m. Johan Bolin, handlande, 2:0 m. Claes Alenius, handlande III:32*, III:66*, III:67
- Giöhlberg, Sofia Agatha 1787–1865, f. i Strömslund, Umeå lf, d. i Västteg, Umeå lf; g.m. Mauritz Wolfgang von Löwenadler, major, tullförvaltare III:66, V:230
- Gjerding, Olof Petter 1790–1849, landssekreterare, f. i Storkyrkoförsamlingen, Stockholm, d. i Västteg, Umeå lf; g.m. Anna Magdalena Grahm IV:165, V:220
- Graaner, Amelie (Amalia Augusta) 1805–1872, f. i Torslunda, Fröslunda, d. i Resta, Nysätra (Uppland); g.m. Anders Georg Magnus Nordenstolpe, justitieråd IV:152
- Grafström, Abraham 1759–1835, d. i Härnösand, stadsnotarie och rådman i Sundsvall; g.m. Maria Magdalena Lochner IV:148, IV:149*
- Grafström, Anders Abraham 1790–1870, kyrkoherde, kontraktsprost, riksdagsman, professor, ledamot av Svenska Akademien, f. i Sundsvall, d. i Umeå lf; g. 1:0 m. Henny Elisabeth Franzén, 2:0 m. Helena Sophia Franzén IV:5, IV:148, IV:149*, V:2ff, V:51

- Grafström, Christina Maria ca 1769–1846, d. i Hörnefors,
Umeå lf; g.m. Per Gustaf Sylvander, bruksinspektor
IV:153*
- Grahn, Anna Magdalena 1804–1869, f. i Umeå, d. i Umeå;
g. 1:o m. Karl Vilhelm Sundbaum, rektor, 2:o m. Olof
Petter Gjerding, landssekreterare V:82, V:220*
- Grahn, Jacob 1772–1836, handlande, rådman, f. i Umeå, d.
i Västteg, Umeå lf; g.m. Eva Liljedahl V:82, V:220*
- Grahn, Mårten 1770–1829, handlande, brukspatron, f. i
Umeå, d. i Umeå; g.m. Helena Elisabeth Mellin V:14
- Grahn, Seger 1801–1859, målarmästare, f. i Umeå, d. i Ny-
köping (dödsort: Katrineberg, Vadsbro); g.m. Catharina
Sandberg III:120
- Granberg, Jonas 1796–1880, lärare (vice kollega), seder-
mera komminister, f. i Umeå, d. i Vallen, Nordmaling;
g. 1:o m. Maria Elisabeth Bäckman, 2:o m. Fredrika
Carolina Thurdin V:53, V:56, V:95, V:125, V:150
- Grape, handlande, Härnösand IV:113
- Grape, Anna Agata 1791–1879, mamsell, f. i Jukkasjärvi, d. i
Öjebyn (Gammelstaden), Piteå lf IV:157*
- Grape, Isak 1779–1855, kyrkoherde, f. i Jukkasjärvi, d. i
Piteå lf; g. 1:o m. Eva Gustava Dillner, 2:o m. Catharina
Sofia Edelstam III:164, III:181f, III:188, III:196, IV:14,
IV:55, IV:69ff, IV:98, IV:108, IV:115, IV:154, IV:157,
V:20, V:24
- Grape, Johanna Magdalena 1790–1857, mamsell, f. i
Jukkasjärvi, d. i Turtola, Övertorneå (Finland) IV:157*
- Gret-Sofi(e), se Leijel, Gret-Sofi
- Grönlund, fru (Karin Grönlunds mor), se Lindahl, Anna
Catharina
- Grönlund, mamsell, se Grönlund, Karin

- Grönlund, Conrad 1794–1882, kyrkoherde, f. i Lycksele, d. i Åsele; g.m. Anna Christina Ångman III:223, III:224*, IV:13, IV:24
- Grönlund, Karin (Catharina) 1799–1876, f. i Kvikkjokk, d. i Piteå; g.m. Israel Lindforss, bruksinspektör vid Långviks glasbruk III:180, III:196f, III:200, III:207, III:209, III:211f, III:216, III:222ff, IV:130, IV:131*, V:47f
- Grönlund, Per Olof 1788–1846, kyrkoherde, f. i Arvidsjaur, d. i Vilhelmina; g.m. Catharina Agatha Öhrling IV:13
- Grönlund, Sara Agatha 1790–1825, f. i Arvidsjaur, d. i Lycksele; g.m. Gustaf Gabriel Nerpin, handlande IV:92
- Gustafva, se Tigerhielm, Sofia Gustava (IV:90)
- Gustafva, fröken, se Winblad von Walter, Gustafva, Charlotta (V:172)
- Gustav 1799–1877, prins; g.m. Lovisa av Baden V:215*
- Gustav 1827–1852, prins V:234*
- Gustav I Vasa, konung 1496–1560; g. 1:0 m. Katarina av Sachsen-Lauenburg, 2:0 m. Margareta Eriksdotter, 3:0 m. Katarina Stenbock III:40, IV:143
- Gustav II Adolf 1594–1632, konung; g.m. Maria Eleonora av Brandenburg V:195
- Gustav III, 1746–1792, konung; g.m. Sofia Magdalena av Danmark IV:134f, V:219
- Gustav IV Adolf 1778–1837, konung; g.m. Fredrika Dorothea Vilhelmina av Baden V:215*
- Gyllengahm, Adam 1784–1861, överstelöjtnant, f. i Lövhånger, d. i Selet (Ulriksberg), Lövhånger; g.m. Brita Albertina Hamrén III:176*
- Günther, Catharina Gustafva ("Moster Berg") 1755–1830, d. i Enåkersbyn, Enåker; g.m. Johan Berg, traktör, Uppsala III:78
- Göran, (bror), prost, se Fant, Georg Fredrik

Göthilda, se Linder, Fredrica Götilda

H, fästman, se Högström, Johan Petter

H, interimspredikant, se Höglund, Nils Erik

Hagelstam, Otto Julius 1785–1870, överstelöjtnant, sedermera överste, f. i Prostvik, Nagu (Finland), d. i Stockholm; g.m. Eva Fredrika Burenstam IV:106

Halén, Johan 1750–1834, kyrkoherde, kontraktsprost, f. i Häljum, Njurunda, d. i Vänersborg; g. 1:0 m. Charlotta Korseman, 2:0 m. Martina Ulrica af Dittmer V:213

Hallenberg, Jonas 1748–1834, rikshistoriograf, riksantikvarie, kansliråd, f. i Hallaryd Norrgård, Hallaryd, d. i Klara, Stockholm V:213

Hallström, Carl Emanuel 1792–1832, provinsialläkare, f. i Västersta, Rasbo, d. i Umeå; g.m. Maria Carolina Theel V:64, V:94, V:97, V:156

Hambræus, doktorinna, moder, se Acrel, Johanna Maria

Hambræus, Lisette, fosterdotter, mamsell, se Werlander, Elisabeth Christina

Hambræus (Hambræi), Olof 1749–1833, kyrkoherde, kontraktsprost, riksdagsman, f. i Norrala, d. på Kyrkoborget, Umeå lf; g.m. Johanna Maria Acrel IV:49, IV:70, IV:154, IV:159f, V:12, V:14, V:21, V:26f, V:38ff, V:47f, V:53, V:61, V:62f*, V:67*, V:69*, V:71*, V:73*, V:75, V:76*, V:88f, V:93, V:98, V:105, V:106*, V:115, V:122*, V:124, V:129, V:133*, V:135*, V:141ff, V:144*, V:148, V:164*, V:167f*, V:205, V:208, V:212f, V:223f*, V:225f, V:232, V:241

Hamrén, fru, se Olivenbaum, Maria Margareta

Hamrén, Lars 1753–1806, handlande, f. i Hamre, Långsele, d. i Härnösand; g.m. Maria Margareta Olivenbaum V:121

Hanna, används vanligen om Leijel, Hanna, men på en del ställen även om Wattrang, Hanna (V:25, V:27, V:62f, V:67, V:76, V:78, V:105, V:122, V:128, V:134, V:223f)

Hanna, moster, se Leijel, Hanna

Hasselhuhn, fru, se Ferlin, Agneta Juliana

Hasselhuhn, Henrik Abraham (Linders efterträdare i Norsjö) 1793–1869, kyrkoherde, f. i Sundsvall, d. i Degerfors (Vindeln); g.m. Agneta Juliana Ferlin IV:107*, V:9ff, V:22*

Hasselhuhn, Olof 1781–1828, kyrkoherde, f. i Härnösand, d. i Gideå; g.m. Lovisa Henrietta Lönnbom V:151

von Hedenberg, Carl August 1784–1849, överste, sedermera generaladjutant, landshövding, f. i Stockholm, d. i Piteå; g.m. Hedvig Sofia Christina Lyström V:227

Hedenberg, Maria Sofia 1779–1853, d. i Jakob, Stockholm (dödsort: Hovra, Helgona); g.m. Georg Lars af Schmidt, landshövding IV:8*, V:20, V:21*, V:23f*, V:47*, V:55f*, V:58ff*, V:63*, V:71*, V:84*, V:86f*, V:94f*, V:125*, V:130*, V:146f*, V:149f*, V:161*, V:172f*, V:215*, V:229*, V:231*, V:233f*

Hedman, Lovisa Ulrika 1780–1849, f. i Brahestad (Finland), d. i Lycksele; g.m. Christoffer Lindahl, kronofogde III:207, V:48

Hedquist, Lovisa 1788–, mamsell, hushållerska, Västerlövsta, f. i Ytterhogdal IV:143

Helena, se Ström, Lena

Hellberg, Gunnar 1785–1834, komminister, sedermera kyrkoherde, f. i Kaxås, Offerdal, d. i Sundsvall; g.m. Anna Margareta Geting IV:148. IV:149*

Helleday, Johan David 1801–1875, häradshövding, f. i Årnäs prästgård, Kärnbo, d. i Genstorp, Viby (dödsort: Gävle); g.m. Euphrosyne Åman IV:5

- Hellzén, Pehr 1744–1811, lektor, f. i Ansjö, Hällesjö, d. i Specksta, Härnö; g. 1:o m. Catharina Margareta Svedbom, 2:o m. Eva Christina Högström III:49
- Helsingius, Elisabeth 1696–1769, f. i Finland, d. i Sunnanåker, Alfta; g. 1:o m. Johan Alopæus, apologist, notarie, 2:o m. Michael Fant, kyrkoherde III:10
- Helsingius, Georg 1662–1741, domprost, f. i Viborg (Ryssland), d. i Borgå (Finland); g.m. Beata Schmidt III:10
- Herlog, pastor i Västerås stift IV:86*
- Hermans, Anders 1761–1841, salpetersjuderidirektör, d. i Umeå; g.m. Brita Terrou III:81, III:89f
- Hesselgren, Brynolf 1770–1830, docent, kyrkoherde, f. i Uppsala, d. i Piteå lf; g.m. Eriana Christina Nyström IV:98
- Hesselgren, Erik 1715–1803, biskop, f. i Stockholm, d. i Säbrå; g.m. Elisabeth Margareta Asp V:37
- Hesselgren, Hedvig Maria 1766–1823, f. i Uppsala, d. på Kyrkobordet, Skellefteå; g.m. Nils Ström, kyrkoherde III:74*, III:93, III:159*, III:167*, III:185*, IV:20*, IV:23*, IV:70, IV:104*, IV:157, V:37
- Hillgren, mamsell, Gävle III:38f
- Hoffstedt, Petter Blasius 1799–, fanjunkare, f. i Nedertorneå V:35
- Hofverberg, Johan Samuel 1778–1831, landsfiskal, f. i Boteå, d. i Morön, Skellefteå; g.m. Catharina Johanna Björkman III:196, V:6, V:152, V:154
- Hofverberg, Magdalena Elisabeth Clementina (fosterdotter till Claes Alenius) 1810–1827, mamsell, f. i Rödåfors, Umeå lf, d. i Risön, Skellefteå III:67*
- Hollsten, fru, änkefru, kaptenska, se af Donner, Sofia Elisabeth Fredrika

- Hollsten, Christina Catharina 1774–1866, d. i Umeå; g.m. Carl Ulrik Schildt, överstelöjtnant III:78, III:85
- Holm, Carl Johan 1781–1867, kyrkoherde, kontraktsprost, f. i Helsingfors (Finland), d. i Själevad; g. 1:o m. Ingrid Margareta Bågenholm, 2:o m. Catharina Elisabeth Hambræus V:125f
- Holm, Johanna Margareta 1786–1822, f. i Linköping, d. i Umeå; g.m. Anders Johan Carlsten, provinsialläkare IV:153*, V:34*
- Holmberg, Erik Petter 1783–1850, kronobefallningsman [hos Linder: kronofogde], f. i Härnösand, d. i Folkja, Nora (Ångermanland); g. 1:o m. Hedvig Christina Bergquist, 2:o m. Ulrika Sofia Decker IV:151
- Holmberg, Fredrik 1787–1845, tullförvaltare, vice borgmästare, f. i Klaverströms bruk, Nottebäck, d. i Umeå; g.m. Sofia Magdalena Löfroth IV:8
- Holmbom, Christina Margareta 1782–1861, f. i Stockholm, d. i Piteå; g.m. Carl Erik Læstadius, komminister IV:7
- Holmén, Anna Christina 1774–1853, f. i Sala, d. i Sala; g.m. Johan Vilhelm Åhlström, rektor III:5, III:19, III:195*, III:197, IV:66*, IV:67, V:164
- Holmgren, Anders 1770–1821, f. i Mårdsele, Lycksele, d. i Tannsele, Lycksele; g.m. Sara Sofia Alenius IV:97, IV:99
- Holmström, snickare, Sävar V:24, V:106
- Holmström, Anders Aron (pojke som drunknade i Umeälven) 1817–1826, f. i Umeå, d. i Umeå V:150*
- Holmström, Anna Fredrika 1767–1845, f. i Sunnanå, Skellefteå, d. i Lund, Skellefteå; g.m. Claes Anders Ulfhielm, överstelöjtnant III:80*, III:85f*, III:89*, V:98*
- Holmström, Carolina Agata 1774–1861, f. i Sunnanå, Skellefteå, d. i Edelvik, Burträsk; g.m. Gustaf Edelstam, landshövding, överste IV:108

- Holmström, Erik 1777–1847, kronolänsman, f. i Övre Granselet (Vindelgransele), Lycksele, d. i Lycksele; g.m. Christina Magdalena Rhen IV:9, IV:10ff*, IV:45, IV:113, V:5ff, V:8*
- Holmström, Hans Olof 1784–1855, f. i Nibble, Ösmo, d. i Uppsala, biskop, sedermera ärkebiskop; g. 1:o m. Sofia Magdalena Göthberg, 2:o m. Christina Catharina Eckhoff III:20f
- Holst, Ulrika Charlotta 1804–1866, f. i Umeå, d. i Yttertavle, Umeå lf; g.m. Christoffer Huldt, borgmästare V:172
- Holtzheid, Johanna Vilhelmina 1787–1855, f. i Katarina, Stockholm, d. i Sävar bruk, Sävar; g.m. Johan Vincent, bruksinspektör IV:156*
- Horneij, Hans Christoffer 1790–1860, bokhållare, sedermera kronolänsman och postmästare, f. i Vanås, Örkeljunga, d. i Levar, Nordmaling; g.m. Anna Catharina Klockhoff III:65*
- Horneman, fru, se Clason, Lovisa Henrika
- Horneman, Leonard 1733–1817, bergstekniker ("Geschworne"), brukspatron, f. i Falun, d. i Rickeby, Oden-sala; g.m. Lovisa Henrika Clason III:87, III:88*
- Horneman, Lovisa Christina 1787–1847, f. i Siljansfors bruk, Mora, d. i Dalfors bruk, Ore; g.m. Johan Herman Didron, assessor III:87*, III:88
- Huldt, Christoffer 1800–1832, borgmästare, f. i Bosgården, Gårdveda, d. i Umeå; g.m. Ulrika Charlotta Holst V:172
- Hådén, Erik Gustaf 1801–1837, bokhandlare, f. i Valbo, d. i Söderfors bruk, Söderfors IV:140*

- Hådén, Jonas 1760–1827, kyrkoherde, f. i Håsta, Hälsing-tuna, d. i Hedesunda; g.m. Sophia Charlotta Theden-borg IV:140f
- Håkansson, Gabriel 1744–1822, lantmätare, f. i Kåddis, Umeå lf, d. i Kåddis, Umeå lf; g.m. Anna Sofia Flodman III:196, IV:34f, IV:65
- Hård af Segerstad, Carl Alexander 1768–1840, general-major, f. i Jällsta, Viksta, d. i Uppsala V:152, V:234f
- Hård af Segerstad, Margareta Ulrika 1771–1813, f. i Jällsta, Viksta, d. i Uppsala; g.m. Gustaf Olof Lagerbring, fri-herre, generallöjtnant V:234*
- Häckling, Margareta (farmor i Enåkers prästgård) 1726–1818, f. i Gävle, d. i Prästgården, Enåker; g.m. Olof Strandberg, fiskarborgare, Gävle III:77*
- Hæffner, Georg Wilhelm 1799–, musiklärare, f. i Tyska för-samlingen, Stockholm V:40*
- Hæffner, Gustaf Adolf 1808–1863, domkyrkoorgelist (organist), f. i Jakob o. Johannes, Stockholm, d. i Uppsa-la; g.m. Maria Emilia Bringentoff V:40*
- Hæffner, Johann Christian Friedrich 1759–1833, hovkapell-mästare, f. i Oberschönau, Hessen-Kassel (Tyskland), d. i Uppsala; g. 1:0 m. Gertrud Elisabeth Forselius, 2:0 m. Anna Magdalena Schylander III:21f, III:28, III:197, III:208, V:40
- Hæne, barnmorska, se Blank, Anna Helena
- Häggbom, Erik Olof (ämbetsbroder i Skellefteå) 1777–1855, komminister, f. i Härnösand, d. på Kyrkobordet, Skellefteå; g. 1:0 m. Brita Margareta Burman, 2:0 m. Christina Charlotta Ekenstedt, 3:0 m. Barbara Cathari-na Dyhr IV:114*, IV:124*, IV:159*, IV:160

- Häggmark, Isak 1791–1844, rektor, sedermera kyrkoherde, f. i Tåsjö, d. i Burträsk; g.m. Sara Magdalena Svedberg V:53, V:125, V:126*, V:217
- Häggqvist, Erik 1763–1830, rektor, lektor, f. i Häxmo, Ådals-Liden, d. i Umeå; g.m. Sophia Henrietta Modée V:150
- Häggström, fru, se Renhorn, Anette
- Häggström, komminister, se Häggström, Erik Abraham
- Häggström, landssekretererska, se Högström, Marta Agata
- Häggström, vice pastor, se Häggström, Olof
- Häggström, änkefru, se Renhorn, Maria
- Häggström, Abraham 1785–1850, fabrikör, f. på Prästbordet, Umeå lf, d. på Kyrkobordet, Skellefteå; g.m. Anna Margareta Renhorn III:31, III:58, III:59f*
- Häggström, Anders 1753–1809, landssekreterare, f. i Umeå lf, d. i Umeå lf; g.m. Marta Agata Högström III:32
- Häggström, Anna Maria 1783–1860, f. i Sörbyn, Nordmaling, d. på Prästbordet, Umeå lf; g.m. Erik Österberg, trädgårdsmästare, bokhållare V:11
- Häggström, Axel Fredrik 1789–1836, adjunkt, sedermera komminister, f. i Burträsk, d. i Nederkalix; g.m. Carolina Delldén V:71, V:155, V:212, V:235, V:241
- Häggström, Erik Abraham 1787–1852, komminister, f. på Kyrkobordet, Burträsk, d. i Näsbyn, Nederkalix; g. 1:o m. Sara Magdalena Bergner, 2:o m. Carolina Sophia Bergstedt V:241
- Häggström, Gustaf Wilhelm 1790–1845, jägmästare, bruksinspektor, sedermera sågverksdisponent, f. på Prästbordet, Umeå lf, d. i Håknäs, Nordmaling; g.m. Sara Helena Burström IV:71, V:51
- Häggström, Maria Margareta 1813–1908, mamsell, f. i Hörnett, Själevad, d. i Skellefteå stadsförsamling III:59*

- Häggström, Olof 1747–1810, komminister, f. i Umeå lf, d. i Umeå lf; g.m. Maria Renhorn V:154
- Häggström, Zacharias 1787–1869, boktryckare och bokförläggare, f. i Backen, Umeå lf, d. i Maria Magdalena, Stockholm; g.m. Eva Fredrika Burström V:51
- Högberg, Olof Reinhold 1794–1878, glasmästare, spegelfabrikör, f. i Umeå, d. i Umeå; g. 1:o m. Ulrika Christina Arnqvist, 2:o m. Margareta Lundgren V:133
- Höglund, Nils Erik 1791–1838, komminister, f. på Prästbordet, Dal (Ångermanland), d. i Ytterlännäs; g.m. Anna Magdalena Genberg IV:162, V:15*
- Högström, Anna Catharina 1751–1787, f. i Skellefteå, d. i Jakob o. Johannes, Stockholm; g.m. Carl Gustaf Nordin, biskop V:216
- Högström, Johan Petter 1788–1832, tullförvaltare, f. i Gamlakarleby (Finland), d. i Gamlakarleby (Finland) IV:71, IV:85*
- Högström, Marta Agata 1755–1821, f. i Skellefteå, d. i Grisbacka, Umeå lf; g. 1:o m. Johan Giöllberg, major, 2:o m. Anders Häggström, landssekreterare III:67
- Högström, Pehr 1714–1784, kyrkoherde, kontraktsprost, riksdagsman, f. i Selånger, d. i Skellefteå; g. 1:o m. Catharina Fjellström, 2:o m. Margareta Gavelin III:86
- Högström, Pehr Erik 1779–1870, komminister, sedermera kyrkoherde, f. i Umeå, d. i Arnäs; g.m. Maria Ulrika Fjellström III:86, IV:99, IV:114*, IV:124*
- Höjer, Johan Carl 1753–1830, rektor, professor, f. i Uppsala, d. i Uppsala; g.m. Maria Lovisa Winberg V:213
- Isberg, Brita Christina 1783–1843, f. i Flarken, Nysätra (Västerbotten), d. i Prästgården, Dorotea; g. 1:o m. Nils

Westling, kronolänsman, 2:o m. Jonas Nensén, kyrkoherde V:203*

Jakobsdotter, Sara Margareta (brud i Norsjö år 1815)
1791–1868, f. i Norsjö, Skellefteå, d. i Björknäs, Norsjö;
g.m. Nils Mattsson Lindström, bonde, sockenskrivare
III:142f*

Jakobsson, Mats 1780–1858, bonde, f. i Tavelsjö, Umeå
lf, d. i Hissjö, Umeå lf; g. 1:o m. Ulrika Bozell, 2:o m.
Catharina Magdalena Andersdotter V:42

Jeanette, se Leijel, Hanna

Jenny, se Leijel, Hanna

Johanna, se Noring, Johanna (IV:92, IV:99)

Johanna, (moder), se Acrel, Johanna Maria (V:68f)

Johannes, (trädgårdsmästare), av Fredrica använd benämning på Johan Anders Linder

Johansdotter, Christina Catharina 1777–1846, piga, f. i
Krokån, Degerfors (Vindeln), d. på Kyrkobordet, Umeå
lf V:68

Johansson, Anders (bror till länsman Per Bjuhr) 1782–1840,
bonde, f. i Bjurträsk, Skellefteå, d. i Bjurträsk, (Skellefteå)
Norsjö; g.m. Anna Margareta Olofsdotter IV:65*,
IV:164*

Johansson, Johan ca 1745–1811, nybyggare, f. i Skellefteå,
d. i Bjurträsk, Norsjö; g.m. Sara Andersdotter V:23

Johansson, Lars 1752–1830, bonde, f. i Långträsk, Skellefteå,
d. i Långträsk, Skellefteå; g.m. Anna Mårtensdotter
V:17

Jonsdotter, Margareta (modern i Röjnoret) 1771–1847, f.
i Medle, Skellefteå, d. i Kattisträsk, Norsjö; g.m. Erik
Andersson, nybyggare, torpare III:99f*

Jonsson, Öregrund IV:144

Josefina 1807–1876, drottning; g.m. Oscar I V:90, V:143*,
V:147*

Kalogerou, Chrysoula ca 1793–1854, d. i Aten (Grekland);
g.m. Markos Botsaris, general V:162

Kalm, M., läkare V:129

Karin, se Grönlund, Karin

Karl XII 1682–1718, konung III:10

Karl XIV Johan 1763–1844, konung; g.m. Desideria Clary
V:48f*, V:86f*, V:90*, V:95*, V:96, V:196

Karl XV 1826–1872, konung; g.m. Lovisa av Neder-
länderna V:143*, V:147*, V:234*

von Kaulbars, Gustaf Wilhelm 1733–1814, friherre, gene-
rallöjtnant, f. i Stockholm, d. i Uppsala; g.m. Dorotea
Elisabet von Mengden III:21

Kellgren, Johan Henric 1751–1795, skald, publicist,
litteraturkritiker m.m., f. i Floby, d. i Jakob o. Johannes,
Stockholm IV:134

Kjellerstedt, Adam Magnus 1783–1851, häradshövding,
lagman, f. i Nissafors bruk, Öreryd, d. i Avan, Lövånger;
g.m. Anna Catharina Åman III:181f, III:196, IV:40,
V:16, V:20, V:28

Kjerrulf, fru, se Schwartz, Johanna Margareta

Kjerrulf, Ernst Eleasar 1823–1881, handlande, f. i Stäm-
ningsgården, Skellefteå, d. i Jakobstad (Finland); g. 1:o
m. Emerentia Christina Forsberg, 2:o m. Agata Josefina
Gottleben V:238f*

Kjerrulf, Johan Fredrik 1775–, fältkommissarie, musikan-
t, f. i Skredsvik; sammanlevde med Johanna Margareta
Schwartz V:51, V:94, V:239f

Kjerrulf, Johan Fredrik 1820–1834, f. i Härnösand, d. i
Gamlakarleby (Finland) V:238f*

Kjerrulf, Sofia; g.m. Demetri Anikejeff, löjtnant V:238f*
 Kjerrulf, Susanna Fredrika Charlotta 1818–1895, f. i Helsingör (Danmark), d. i Gamlakarleby (Finland);
 g.m. Peter Björkman, styrman V:238f*
 Klingenstierna, Ulrika Charlotta 1778–1825, f. i Helsingfors (Finland), d. i Uppsala; g.m. Eric Michael Fant, professor, kyrkoherde III:11, III:173*, V:99
 Knorring, överstinna, se Stromberg, Elisabet Johanna Henrika
 von Knorring, Adamina Henrietta Amalia 1812–1891, fröken, f. i Böle, Umeå lf, d. i Hedvig Eleonora, Stockholm V:83*
 von Knorring, Augusta Charlotta Aurora 1821–1903, f. i Öjebyn (Gran), Piteå lf, d. i Bjälkesta, Giresta; g.m. Anton Carl Leonard von Heijne, vice häradshövding, godsägare V:83*
 von Knorring, Carl August 1811–1880, kapten, f. i Böle, Umeå lf, d. i Målhammar, Björksta V:83*
 von Knorring, Jakob Henrik Edvard 1816–1892, kansliråd, byråchef, f. i Öjebyn (Gran), Piteå lf, d. i Stockholm; g.m. Lovisa Emerentia Lagerheim V:83*
 von Knorring, Lars Jacob 1769–1845, överste, sedermera generalmajor, f. i Stora Ornäs, Torsång, d. i Målhammar, Björksta; g. 1:o m. Fredrika Sofia Catharina Stromberg, friherrinna, 2:o m. Elisabet Johanna Fredrika Stromberg, friherrinna IV:69, V:70, V:84
 von Knorring, Otto Mauritz 1818–1890, generalmajor, kabinettskammarherre, f. i Öjebyn (Gran), Piteå lf, d. i Stockholm; g.m. Henriette De Geer, friherrinna V:83*
 Kröger, snickare V:112f

Kröger, Johan Fredrik 1789–1856, glasmästare, f. i Sävar,
Umeå lf, d. i Norrfors, Umeå lf; g.m. Anna Olofsdotter
V:231

von Küsel, Ulrika Christina ca 1743–1825; g.m. Carl
Fredrik von Dahlheim, överstelöjtnant III:137

Kårlin, Jonas 1783–1835, präst, lärare, d. i Öregrund; g.m.
Brita Wallstedt IV:143*, IV:144

Källmark, Sara Margareta 1786–1866, f. i Källbomark,
Skellefteå, d. i Saxnäs, Sorsele; g.m. Gabriel Gabriels-
son, nybyggare III:314*, III:120*, III:123*

König, morbror, se Alenius, König

L, lantmätare (sannolikt identisk med Lundberg, Jonas, se
egen post nedan) III:143

Lagerbring, Kerstin (Christina Ulrika) 1798–1862, friher-
rinna, hovmästarinna hos arvfurstarna och den kungliga
prinsessan; g.m. Gustaf Johan Taube, greve, major, hov-
marskalk, ståthållare V:234, V:235*

Lagus, Sofi (Hedvig Sofia) 1796–1889, mamsell, f. i Vörrå
(Finland), d. i Jättböle, Jomala (Åland), (dödsort:
Sverige) V:232f

Lange, Johan Jacob 1772–1818, provinsialläkare, f. i Luleå,
d. i Luleå; g.m. Margareta Lungh V:54

Larsdotter, Maria Catharina (brud som Fredrica klädde på
nyårsdagen) 1801–1891, f. i Ljusvattnet, Burträsk, d. i
Stensliden, Norsjö; g.m. Olof Olofsson, bonde IV:167*

Leander, Hans Johan 1797–1850, mönsterskrivare, re-
gementsskrivare, f. i Ytterhiske, Umeå lf, d. i Grisbacka,
Umeå lf V:111, V:155

Lehnberg, Magnus 1758–1808, biskop, ledamot av Svens-
ka Akademien, d. i Linköping; g.m. Fredrika Charlotta
Lovisa Sofia af Apelblad III:136

Leijel, fröknarna, se Leijel, Hanna, och Leijel, Lovisa
Carolina

Leijel, kaptenska, se Tigerhielm, Sofia Gustava

Leijel, Carl Johan 1735–1817, notarie, brukspatron, riksdagsman, d. i Fleränge, Älvkarleby; g.m. Inga Christina Tegman IV:27

Leijel, Gret-Sofi (Margareta Sofia) 1778–1830, f. i Focksta, Hagby (Uppland), d. i Enåkersbyn, Enåker; g.m. Georg Fredrik Fant, kyrkoherde, seminarieprefekt III:5, III:11, III:17, III:23*, III:25*, III:79, III:172, III:173*, III:197*, IV:141

Leijel, Hanna (Johanna Gustafva; Jeanette, Jenny)

1784–1852, fröken, f. i Enåker, d. i Haneberg, Enåker III:1*, III:8, III:18, III:24, III:26f, III:29f, III:31*, III:34, III:35*, III:37*, III:40*, III:43*, III:47, III:54, III:57f*, III:62*, III:70f, III:72f*, III:75*, III:77*, III:78, III:83, III:85, III:94*, III:95, III:97, III:100f*, III:103*, III:105ff*, III:111ff, III:114*, III:115ff, III:119*, III:120f, III:122f*, III:124, III:131, III:132*, III:133f, III:135*, III:136–140, III:142, III:144, III:156, III:157*, III:171, III:176, III:178, III:179f*, III:192, III:197, III:198*, III:199ff, III:205–210f, III:211*, III:215, III:218f, III:220*, III:221, IV:3f, IV:25ff, IV:32f, IV:34*, IV:35f, IV:61, IV:67f, IV:75, IV:77ff, IV:81*, IV:83, IV:86ff, IV:91, IV:101, IV:102*, IV:136f, IV:142, IV:152*, IV:162, IV:164, IV:167*, V:14, V:37*, V:41*, V:42, V:44, V:64f, V:80, V:87, V:93, V:107, V:109f, V:111*, V:117, V:118*, V:141, V:148, V:151, V:155, V:198, V:210f, V:235ff

Leijel, Lovisa Carolina (Lina, Louise) 1790–1846, fröken, f. i Haneberg, Enåker, d. i Haneberg, Enåker III:18, III:24, III:27, III:29, III:30*, III:35*, III:37*, III:40*, III:43*, III:57f*, III:62*, III:70ff*, III:75*, III:77f*,

- III:94f*, III:100f*, III:103*, III:105ff*, III:113f*, III:134*,
 III:137*, III:139, III:140*, III:157*, III:179f*, III:198*,
 III:206, III:209, III:218, IV:78*, IV:137f*, IV:152*,
 IV:167*, V:14*, V:235, V:236*
- Leijel, Per Gustaf (far till fröknarna Leijel) 1740–1809,
 kapten, f. i Dalby (Uppland), d. i Haneberg, Enåker;
 g.m. Sofia Gustava Tigerhielm V:80*
- Lemvijk, Carolina Vilhelmina 1802–1839, f. i Adolf Fred-
 rik, Stockholm, d. i Umeå; g.m. Claes Adolph Bagge,
 postinspektör V:24, V:56, V:59, V:60*, V:63*, V:95f*,
 V:97, V:122, V:150, V:162
- Lena; Lena S., se Ström, Lena
- Lennart, se Svenske, Leonard Magnus
- Levin, brukspatron IV:139
- Levin, Brita Maria 1751–1849, f. i Selet, Löfvånger, d. i
 Innervik, Skellefteå; g.m. Per Nilsson, bonde IV:139*
- Liebmänn, Thure 1783–, läkare, f. i Lund (Skåne); g.m. en
 inte namngiven norsk kvinna IV:28, IV:66
- Liljedahl, Eva Margareta (svärmor till rektor Sundbaum)
 1768–1838, f. i Löfvånger, d. i Västteg, Umeå lf; g.m.
 Jacob Grahns, handlande, rådman V:220*
- Limnell, Carl 1750–1824, kollegieråd, assessor, f. i Pikis
 (Finland), d. i Stockholm; g. 1:o m. Sara Charlotta
 Clewberg, 2:o m. Edla Charlotta Gadd IV:133f*, IV:135
- Limnell, Carl Abraham 1825–1882, väg- och vattenbygg-
 nadsingenjör, överdirektör, f. i Jakob o. Johannes, Stock-
 holm, d. i Klara, Stockholm; g.m. Catharina Fredrika
 Forsberg IV:135*
- Limnell, Carl Christian ca 1788–1830, förste kontrollör,
 trol. f. i Finland, d. i Stockholm; g.m. Ulla Lövenstedt
 IV:132, IV:133*, IV:134f

- Limnell, Selma Ulrica Charlotta 1823–1858, mamsell, f. i Klara, Stockholm, d. i Klara, Stockholm IV:135*
- Lina, se Leijel, Lovisa Carolina
- Lind, Carl Gustaf 1805–1872, häradsskrivare, klockare, f. i Grisbacka, Umeå lf, d. på Kyrkobordet, Umeå lf; g.m. Märta Euphrosyne Sophia Löwenadler V:40f, V:51
- Lindahl, fru, se Hedman, Lovisa Ulrika
- Lindahl, kronofogde, se Lindahl, Christoffer
- Lindahl, Anna Catharina (mor till Karin Grönlund) 1761–1829, f. i Sorsele, d. i Piteå lf; g.m. Jonas Grönlund, komminister III:207*, III:224*, IV:13, IV:24, IV:121
- Lindahl, Carl August 1818–1888, bokbindare, f. i Lycksele, d. i Kyrkoby, Lycksele V:18*, V:48
- Lindahl, Carolina Gustafva Emelie 1815–1862, f. i Lycksele, d. i Storbacken, Lycksele; g.m. Per Sundberg, bonde V:18*, V:48
- Lindahl, Catharina Augusta Vilhelmina (dotter till kronofogde Lindahl) 1806–1890, f. i Lycksele, d. i Hedlunda, Lycksele; g.m. Erik Johansson, bonde III:200, V:18*, V:48
- Lindahl, Christoffer 1770–1822, kronofogde, f. i Lycksele, d. i Lycksele; g.m. Lovisa Ulrika Hedman III:200, III:220, IV:13, IV:43, V:17, V:48
- Lindahl, Christoffer 1822–1901, länsman, skrivare, f. i Lycksele, d. i Kyrkoby, Lycksele; g.m. Lovisa Charlotta Gröndin V:18*, V:48
- Lindahl, Erik Anton 1804–1890, kyrkoherde, f. i Lycksele, d. i Fredrika; g. 1:o m. Tekla Dorothea Lindahl, 2:o m. Johanna Maria Charlotta Westling V:18*, V:48
- Lindahl, Eva Agata (dotter till fru Svanberg) 1794–1882, mamsell, f. i Lycksele, d. i Lännäs, Överlännäs III:31*, III:50*, III:53*

- Lindahl, Fredrika Maria 1820–1909, f. i Lycksele, d. i Norrlunda, Lycksele; g.m. Leonard Sundelin, klockare V:18*, V:48
- Lindahl, Lovisa Charlotta 1803–1823, mamsell, f. i Lycksele, d. i Lycksele V:18*, V:48
- Lindahl, Sara Margareta 1759–1831, f. på Prästbordet, Umeå lf, d. på Prästbordet, Skellefteå; g. 1:o m. Olof Renhorn, komminister, 2:o m. Nils Anzenius, komminister III:79, III:89
- Lindberg, Erik 1773–1844, kronofogde, lanträntmästare, f. i Brännland, Umeå lf, d. i Grisbacka, Umeå lf; g.m. Elisabeth Catharina Nordlund V:39, V:64
- Lindblom, Jacob Axelsson 1746–1819, ärkebiskop, Skytteansk professor, ledamot av Svenska Akademien, f. i Blankebo, Skeda, d. i Uppsala; g. 1:o m. Gunilla Margareta Frondin, 2:o m. Sofia Ulrika Söderberg III:21, III:22 ff*
- Lindbohm, Carl 1751–1831, kyrkoherde, kontraktsprost, f. i Prästgården, Grangärde, d. i Prästgården, Skultuna; g. 1:o m. Elisabeth Etzelius, 2:o med Hedvig Catharina Wessing V:213
- Lindemark, Erik 1777–1844, häradsskrivare, sedermera brukspatron, landskamrerare, f. i Gammelbyn, Lövsånger, d. i Ytterstfors; g. 1:o m. Maria Carolina Stenvall, 2:o m. Eva Christina Olofsdotter, 3:o m. Elisabeth Maria Sundbaum V:64
- Lindemark, Michael 1738–1821, kronofogde [hos Linder: befallningsman], d. i Lund, Skellefteå; g.m. Sigrid Selin IV:75
- Linder, Fredrica Albertina 1812–1812, f. i Norsjö, d. i Norsjö III:100*, III:205, V:24*

- Linder, Fredrica Götilda 1823–1859, f. på Kyrkobordet, Umeå lf, d. i Baggböle, Umeå lf; g.m. Georg Palmqvist, präst (stadspredikant) III:1f*, III:5*, III:9*, III:11*, III:13ff*, III:20*, III:30*, III:33f*, III:177*, III:196*, IV:3f*, V:2*, V:4*, V:13f, V:34*, V:35, V:36f*, V:42*, V:44*, V:82*, V:104, V:107, V:111, V:116*, V:117, V:118*, V:148*, V:156*, V:164, V:198*, V:211*, V:214*, V:233*, V:241*
- Linder, Herlog 1820–1837, f. i Stennäs, Norsjö, d. på Kyrkobordet, Umeå lf IV:1*, IV:86, IV:87*, IV:90f, IV:109*, IV:117*, IV:123*, IV:125*, IV:158*, IV:161*, IV:163, IV:164*, V:11, V:24*, V:34f*, V:42*, V:44*, V:82*, V:97, V:104, V:116*, V:117, V:118*, V:120*, V:140, V:148*, V:156*, V:197f*, V:211*, V:214*, V:241*
- Linder, Johan Albert 1816–1878, lantmätare, kapten, f. i Stennäs, Norsjö, d. i Baggböle, Umeå lf; g.m. Catharina Sofia Burman III:1f*, III:5*, III:9*, III:11*, III:13ff*, III:20, III:30*, III:33f*, III:136, III:169, III:177, III:192, III:193f*, III:195ff, III:199*, III:200ff, III:204ff, III:210f, III:215f, III:218f, III:222, IV:1*, IV:3*, IV:8, IV:14, IV:26, IV:28, IV:30, IV:31*, IV:34*, IV:35f, IV:41, IV:43*, IV:45*, IV:59*, IV:60, IV:65*, IV:68ff, IV:77, IV:78*, IV:81*, IV:83*, IV:84, IV:87*, IV:88, IV:91*, IV:98, IV:101, IV:106, IV:109*, IV:115, IV:117, IV:118*, IV:119, IV:120*, IV:121, IV:123*, IV:124, IV:126f, IV:128*, IV:129ff, IV:132*, IV:133, IV:135f, IV:138, IV:141f, IV:145f, IV:151, IV:161*, IV:163f, V:2*, V:4*, V:10, V:24*, V:34f*, V:42*, V:44*, V:82*, V:88, V:93, V:99, V:100*, V:116*, V:117, V:118*, V:120*, V:130*, V:140, V:141*, V:148*, V:156, V:197, V:198*, V:209, V:211*, V:214*, V:230*, V:233*, V:241*

Linder, Sofia Johanna 1826–1873, mamsell, f. på Kyrkobor-
det, Umeå lf, d. i Baggböle, Umeå lf III:1f*, III:5*,
III:9*, III:11*, III:13, III:14ff*, III:20*, III:30*, III:33f*,
III:177*, III:196*, IV:3f*, V:2*, V:4, V:145, V:198,
V:211*, V:214*, V:233*, V:241*

Linder, Theodor 1818–1854, docent i grekisk litteratur,
amanuens vid konstmuseum, f. i Stennäs, Norsjö, d. i
Uppsala III:1f*, III:5*, III:9*, III:11* III:13, III:14ff*,
III:20, III:30*, III:33f*, III:177*, III:196*, IV:1*, IV:3*,
IV:32, IV:34, IV:36, IV:43, IV:45*, IV:58ff, IV:65*, IV:68,
IV:70, IV:72f, IV:77f*, IV:81*, IV:83, IV:87*, IV:88,
IV:91*, IV:99, IV:106, IV:109*, IV:110, IV:117*, IV:123*,
IV:124f, IV:158*, IV:161*, IV:163f, V:2*, V:4*, V:24*,
V:34f*, V:42*, V:44*, V:82*, V:88, V:97, V:116*, V:117,
V:118*, V:120*, V:130*, V:140, V:141*, V:148*, V:156*,
V:195, V:197, V:198*, V:209, V:211*, V:214*, V:217,
V:224, V:230*, V:233*, V:241*

Linder, Tomas Johansson (J. A. Linders far) 1754–1785,
fältskär, f. i Blåbärsliden, Burträsk, d. i Rickleå, Bygdeå
(dödsort: Gävle); g.m. Brita Maria Alenius III:37*,
IV:156*

Lindforss, änkefru (Olof Lindforss mor), se Wattrang,
Elisabeth

Lindforss, Israel 1781–1871, bruksinspektör vid Långviks
glasbruk, f. i Vallen, Nordmaling, d. i Piteå; g.m. Karin
Grönlund III:180

Lindforss, Olof 1767–1847, kyrkoherde, f. i Vallen, Nord-
maling, d. i Lövånger; g.m. Mariana Fredrika Ulfhielm
IV:152, V:98

Lindmark, befallningsman, se Lindemark, Michael

Lindström, Nils Mattsson (brudgum i Norsjö år 1815)
1790–1858, bonde, sedermera sockenskrivare, f. i

- Björknäs, Skellefteå, d. i Björknäs, Norsjö; g.m. Sara Greta Jacobsdotter III:143*
- Lisette, se Werlander, Elisabeth Christina
- Littorin, Per Magnus 1763–1824, kryddkramhandlare, f. i Gruvan, Dannemora, d. i Uppsala; g.m. Johanna Sophia Bonnevier III:23
- Ljung, Brita Christina ca 1746–1798, d. i Stensund, Arjeplog; g.m. Carl Læstadius, bergsfogde, nybyggare IV:7*
- L-n, fru, se Björkman, Margareta Christina
- Lobo da Silveira, Joaquim, sedermera von Oriola 1772–1846, greve, ambassadör, geheimeråd, f. i Alvito (Portugal), d. i Reuden (Tyskland); g.m. Sophia Amalia Fredrika Murray III:25*
- Lodin, Anna Catharina 1763–1825, f. i Härnösand, d. i Bureå sågverk, Skellefteå; g.m. Gabriel Sundbaum, brukspatron III:84f
- Lokk, fru, kaptenska, se Mellin, Helena Catharina
- Lokk, Samuel ca 1761–1821, kapten, d. i Kyrkostaden, Skellefteå; g.m. Helena Catharina Mellin IV:69
- Lorichs, Hedvig Maria 1812–1867, f. i Huså bruk, Kall, d. i Sala; g.m. Carl Georg Strömberg, kapten, postmästare V:232*, V:234*
- Lorichs, Ottiliana Matilda 1821–1902, f. i Huså bruk, Kall, d. i Sala; g.m. Johan Holmgren, civilingenjör V:232, V:234*
- Lorichs, Otto Fredrik 1780–1829, major, verksägare, f. i Stockholm, d. i Mo, Undersåker; g.m. Eva Elisabeth Fjellström V:231, V:234
- Louise, se Leijel, Lovisa Carolina
- Lovisa, se Alenius, Lovisa Ulrika (IV:82, IV:88, IV:91, IV:98f: IV:101)
- Lovisa, mamsell, se Ström, Lovisa (IV:103)

- Lovisa, (syster), se Leijel, Lovisa Carolina (III:206, III:209)
- Lundberg, Fredrik (åbo i Hissjö) 1794–1853, bonde, bys-med, f. i Brattby, Umeå lf, d. i Haddingen, Umeå lf; g.m. Sara Magdalena Eliasdotter V:153f*
- Lundberg, Jonas 1793–1838, lantmätare, f. i Flarken, Ny-sätra, d. i Avan, Lövånger; g.m. Magdalena Christina Dyhr IV:34, IV:59, IV:108f
- Lundmark, Per 1794–1862, landskamrerare, kammarrätts-råd, f. på Prästbordet, Skellefteå, d. i Umeå; g.m. Lovisa Wall V:17, V:170, V:171*
- Luthman, "fru", se, Björkman, Margareta Christina
- Lybecker, Claes Samuel 1765–1850, friherre, löjtnant, tull-kontrollör; g. 1:0 m. Anna Maria Gjers, 2:0 m. Maria Charlotta von Scheven, 3:0 m. Brita Maria Häggström V:12
- Långström, Johan Henrik 1813–1902, inhysesman, f. i Västra Backen, Umeå lf, d. på Kyrkobordet, Umeå lf V:235*
- Långström, Johanna Henrika 1811–1860, mamsell, f. på Kyrkobordet, Umeå lf, d. på Kyrkobordet, Umeå lf V:235*
- Långström, Per Johan 1785–1828, kronolänsman, f. i Umeå, d. på Kyrkobordet, Umeå lf; g.m. Christina Catharina Henrica Schmidt V:7, V:42, V:105, V:171, V:217, V:231, V:234, V:235*
- Lüthman, "fru", se Björkman, Margareta Christina
- Læstadius, fru, se Ljung, Brita Christina
- Læstadius, Carl 1746–1832, bergsfogde, nybyggare, f. i Arjeplog, d. i Arjeplog; g. 1:0 m. Brita Christina Ljung, 2:0 m. Anna Magdalena Johansdotter IV:7

- Læstadius, Carl Erik 1775–1817, komminister, f. i Nasafjälls silververk, Arjeplog, d. i Kvikkjokk; g.m. Christina Margareta Holmbom IV:7
- Læstadius, Lars Levi 1800–1861, kyrkoherde, väckelsepredikant, botanist, f. i Jäckvik, Arjeplog, d. i Pajala; g.m. Brita Catharina Alstadius IV:7, V:130, V:132
- Læstadius, Petrus 1802–1841, kyrkoherde, f. i Arjeplog, d. i Vibyggerå; g.m. Carolina Fredrika Hagberg IV:7
- Löfgren, Greta Lisa (Margareta Elisabeth) 1801–1831, f. i Brattby, Umeå lf, d. på Kyrkobordet, Umeå lf; g.m. Johan Christopher Westberg, skomakare V:126, V:127*
- Löfgren, Maria Helena 1798–1870, piga, sedermera inhysseskvinna, f. i Brattby, Umeå lf, d. i Västerhiske, Umeå lf V:166*
- Löfstedt, Harald 1792–1848, informator och huspredikant, sedermera kyrkoherde, f. i Lövsta, Sundsjö, d. i Gudmundrå; g.m. Sara Catharina Bergstedt IV:138, V:143*, V:149ff
- Lögdqvist, Elsa Brita 1791–1875, f. i Lögdö bruksförsamling, d. i Skäggsta, Tynderö; g. 1:o m. Olof Bång, gästgivare, 2:o m. Per Sundén, häradsskrivare III:44*
- Lönnbom, Lovisa Henrica 1780–1835, f. i Gruvan, Danemora, d. i Gideå; g.m. Olof Hasselhuhn, kyrkoherde V:151*
- Löwenadler, kaptenska, majorska, se Giölberg, Sofia Agatha von Löwenadler, Mauritz Wolfgang (svåger till Claes Aleenius) 1776–1840, major, tullförvaltare, f. i Klocketorp, Djursdala, d. i Teg, Umeå lf; g.m. Sofia Agatha Giölberg III:67*
- Lövenstedt, fru, se Norlén, Ulrika

Lövenstedt, Ulla (Catharina Ulrika) 1797–1869, f. i Härnösand, d. i Stockholm; g.m. Carl Christian Linnell, förste kontrollör IV:132f*, IV:134f

Majsen, se Tixell, Majsen

Malmquist, notarie III:196

Margareta, dotter till klockare, se Olofsdotter, Margareta

Marin, Lars Carl 1786–1838, häradshövding, lagman, f. i Sörby, Gärdslösa, d. i Yttertavle, Umeå lf; g.m. Ulla (Ulrika Amalia) Sundelin V:212, V:230

Martin, Agneta Elisabeth 1766–1822 (mor till pastorskan Hasselhuhn), f. i Stockholm, d. i Estuna; g.m. Olof Ferlin, kyrkoherde V:119*

Mattsson, Jonas 1782–1848, bonde, f. i Granträsk, Burträsk, d. i Björknäs, Norsjö; g.m. Margareta Andersdotter V:22

Mattsson, Mats 1784–1869, bonde, f. i Mårdsele, Lycksele, d. i Rusele, Lycksele; g. 1:o m. Maria Catharina Samuelsdotter, 2:o m. Sara Sofia Alenius V:205, V:218

Mellgren, fru, se Tillæus, Eva Ulrika

Mellin, Brita Maria (värdinna i Lövångers prästgård) 1765–1835, f. i Haukipudas (Finland), d. i Lövånger; g.m. Magnus Unæus, kyrkoherde III:70*

Mellin, Erik Haquini 1738–1811, komminister, d. i Skellefteå; g. 1:o m. Catharina Maria Höckert, 2:o m. Barbro Brunnus III:84

Mellin, Helena Catharina ca 1778–1825, d. på Kyrkobor-det, Skellefteå; g. 1:o m. Samuel Lokk, kapten, 2:o m. Nils Ström, kyrkoherde III:84, IV:69, IV:121, IV:130, IV:131*, V:47, V:48*, V:99

- Merckel, Johanna Elisabeth 1783–1861, f. i Stockholm, d. i Stockholm; g.m. Erik Abraham Almquist, biskop IV:149, IV:150*
- Meuller, Olof Reinhold 1773–1849, handlande, brukspatron, f. i Umeå, d. i Umeå; g.m. Anna Maria Bergmark V:34, V:130
- Millén, Erik 1763–1823, kyrkoherde, f. i Sollefteå, d. i Åsele; g.m. Eva Christina Degerman V:200
- Montell, Emma (Sara Emelie) 1813–1884, f. i Umeå, d. i Umeå; g.m. Gustaf Melcher Nettelbladt, handlande V:52
- Montell, Margareta Sofia 1800–1885, d. i Må, Arnäs; g.m. Erik Adolf Wahlström, länsman IV:153
- Montgomery, Gustaf Adolf 1791–1861, löjtnant, sedermera överstelöjtnant, landshövding, f. i Liedakkala, Kemi lf (Finland), d. i Stockholm; g.m. Hedvig Elisabeth Wallmark III:131, III:161
- Moritz, Carl Reinhold (Calle) 1785–1829, borgmästare, f. i Umeå, d. i Piteå; g.m. Sofia Eleonora Furtenbach IV:39, IV:60*, IV:61ff
- Münchhausen, Hieronimus Carl Friedrich [hos Linder: Münnkhausen] 1720–1797, friherre, ryttmästare, f. i Bodenwerder, kurfurstendömet Hannover (Tyskland), d. i Bodenwerder, kurfurstendömet Hannover (Tyskland) III:95
- Möller, Erik Alexander 1760–, lantmätare, f. i Helsing (Finland) IV:149
- Möller, Salomon August 1783–1840, major, sedermera överstelöjtnant, d. i Öjebyn, Piteå lf; g.m. Gustava Matilda Castrén IV:69f, IV:104
- Möllerska, se Meuller, Olof Reinhold o. h. h. Bergmark, Anna Maria

Mörner, Carl Otto 1781–1868, friherre, överste, vice lands-
hövding, f. i Bondkyrka (Helga Trefaldighet), Uppsala,
d. i Vaxholm; g. 1:o m. Sofia Emerentia af Wetterstedt,
friherrinna, 2:o m. Catharina Charlotta Styrlander, 3:o
m. Anna Gustava Sofia Sundius IV:149

Napoleon 1769–1821, kejsare av Frankrike III:173f

Napoleon, skeppsgosse i tjänst hos kapten Neuman,
Uleåborg IV:120

Natanaelsdotter, Catharina Charlotta 1800–1859, f. i Stöck-
sjö, Umeå lf, d. i Västerhiske, Umeå lf; g.m. Per Magnus
Edin, fanjunkare (fältväbel) V:35*

Nensén, fru, se Degerman, Sara Margareta

Nensén, magister, se Nensén, Abraham

Nensén, vice pastor, se Nensén, Jonas Andersson

Nensén, Abraham 1784–1846, konsistorienotarie, f. i Dvär-
sätt, Rödön, d. i Härnösand; g.m. Anna Lovisa Åman
III:37, III:38*, III:39, III:42ff, III:47, IV:149, IV:150*

Nensén, Abraham 1818–1839, studerande, f. i Vilhelmina,
d. i Dorotea V:199f*, V:201*, V:203*

Nensén, Anders 1820–1838, studerande, f. i Åsele, d. i
Dorotea V:199f*, V:201*, V:203*

Nensén, Andreas 1734–1822, f. i Härnösand, d. i Själevad,
kyrkoherde; g.m. Helena Salin III:57

Nensén, Erik 1822–1863, bonde, f. i Lycksele, d. i Lajksjö,
Dorotea; g. 1:o m. Catharina Margareta Jonsdotter, 2:o
m. Anna Christina Jonsdotter V:199ff*, V:203*

Nensén, Jonas Andersson 1791–1881, kyrkoherde, f. i Själe-
vad, d. i Dorotea; g. 1:o m. Sara Margareta Degerman,
2:o m. Brita Christina Isberg, 3:o m. Märtha Helena
Ullberg IV:99, V:7f, V:198*, V:199, V:200*, V:201ff

Nerpin, fru, se Grönlund, Sara Agatha

- Neuman, Henric 1792–1833, sjökapten, d. i Uleåborg (Finland); g. 1:o m. Maria Gustafva Renhorn, 2:o m. Susanna Maria Boenie IV:118ff, IV:128f*
- Nilsson, Israel 1774–1857, bonde, nämndeman, f. i Mårdsele, Lycksele, d. i Mårdsele, Lycksele; g.m. Maria Christina Andersdotter IV:9
- Nilsson, Per 1752–1825, bonde, f. i Hedensbyn, Skellefteå, d. i Innervik, Skellefteå; g.m. Brita Maria Levin IV:139*
- Norberg, Gustava Johanna (brud i Norsjö år 1815) 1775–1867, f. i Åbyn, Burträsk, d. i Bastuträsk, Stensele; g. 1:o m. Anders Norman, soldat, 2:o m. Anders Andersson, bonde III:142f*
- Norberg, Isak 1748–1819, kyrkoherde, f. i Norrtjärn, Nätra, d. i Gudmundrå V:175
- Norberg, Israel 1742–1823, brukspatron, f. i Norrtjärn, Nätra, d. i Söderfors bruk, Attmar; g.m. Justina Sehlberg V:175
- Norberg, Matthias 1694–1764, kronolänsman, linnedirektör, f. i Norrtjärn, Nätra, d. i Norrtjärn, Nätra; g. 1:o m. Maria Eriksdotter, 2:o m. Christina Walanger V:175
- Norberg, Matthias 1747–1826, kansliråd, språkforskare, professor, f. i Norrtjärn, Nätra, d. i Uppsala V:174, V:175*
- Nordén, Anna Barbara 1797–1844, d. i Skrike, Nätra; g. 1:o m. Jacob Bergstedt, apotekare, 2:o m. Carl Vilhelm Törnqvist, apotekare IV:151*
- Nordén, Jonas 1766–1844, kyrkoherde, kontraktsprost, f. i Lännäs, Överlännäs, d. i Nätra; g. 1:o m. Margareta Catharina Harlin, 2:o m. Märta Sophia Dahlman IV:151
- af Nordin, Anna Louisa 1779–1852, d. i Härnösand; g.m. Isak Biberg, sekreterare, kanslist V:216

- Nordin, Carl Gustaf 1749–1812, biskop, ledamot av Svenska Akademien, f. i Stockholm, d. i Stenhammar, Härnösand; g. 1:o m. Anna Catharina Högström, 2:o m. Anna Sophia Nensén, 3:o m. Margareta Elisabeth Clason V:16, V:17*, V:216
- Nordlund, Anna Maria 1791–1877, f. i Härnösand, d. på Kyrkobordet, Umeå lf; g.m. Johan Gustaf Wahlberg, fält- och regementsläkare V:126
- Nordlund, Catharina Sophia 1790–1848, mamsell, f. i Härnösand, d. i Umeå lf V:126
- Nordlund, Nils 1752–1833, handlande, f. i Skallsta, Nora (Ångermanland), d. i Härnösand; g. 1:o m. Anna Liffman, 2:o m. Anna Catharina Bystedt V:126*
- Nordmark, Hans 1721–1769, komminister, f. i Luleå lf, d. i Luleå lf; g.m. Maria Plantin V:242
- Nordmark, Isak 1749–1823, kyrkoherde, kontraktsprost, f. i Luleå lf, d. i Luleå lf; g.m. Anna Helena Wiesbeck V:242
- Nordmark, Zacharias 1751–1828, astronom, fysiker, professor, f. i Luleå, d. i Uppsala; g.m. Christina Elisabeth Bergsten V:213, V:241, V:242*
- Nordvall, Catharina Christina 1790–, f. i Maria Magdalena, Stockholm; g.m. Erik Ström, kapten IV:14*
- Noring, ”madam”, se Wahlberg, Eva Magdalena
- Noring, Carl Erik 1810–1886, kronolänsman, f. i Norsjö, Skellefteå, d. i Selet, Lövsånger; g.m. Johanna Burman IV:92
- Noring, Eva Maglena, se Wahlberg, Eva Magdalena
- Noring, Johanna 1817–1896, f. i Norsjö, d. i Selet, Lövsånger; g.m. Carl Gustaf Ulfhielm, fanjunkare IV:92, IV:99

- Norlén, Gustaf [hos Linder: assessor Norlin] 1772–1831, sekreterare, f. i Sundsvall, d. i Stockholm; g.m. Catharina Cranz IV:132
- Norlén, Ulrika ca 1770–1830, d. i Stockholm; g.m. Fredrik Vilhelm Lövenstedt, landssekreterare III:79, IV:121, IV:132
- Norlin, assessor, se Norlén, Gustaf
- Norlin, Jonas 1791–1826, brukspredikant, f. i Skullersta, Nora (Ångermanland), d. i Hörnefors, Umeå lf; g.m. Gustafva Ulrica Winge IV:153
- Nygren, Jonas 1767–1834, kyrkoherde, f. i Mo, Nordmaling, d. i Bygdeå; g.m. Anna Maria Strömberg IV:2, V:13, V:15, V:152, V:154
- Nymansson, Hedvig Christina 1744–1787, f. i Björklinge, d. i Västerlövsta; g.m. Georg Mikael Fant, kyrkoherde III:10, III:11*, III:177*, III:194*
- Nymansson, Sofi (Margareta Sofia; Mina, Minna) 1780–1821, f. i Sala, d. i Klara, Stockholm; g.m. Leonard Magnus Svenske, postkamrerare III:17f, III:29f, III:78, III:120, III:124, III:137, III:197, III:202f, III:224, IV:26, IV:104f, IV:106*, IV:110, IV:130*, IV:133, V:131
- Nyström, Karl Fredrik (son till Majsen Tixell) 1813–1890, bonde, nämndeman, f. i Simtuna, d. i Mälby, Vittinge; g.m. Anna Persdotter V:125*
- Oldberg, Erik Gustaf 1762–1840, kyrkoherde, f. i Oviken, d. i Nordmaling; g.m. Anna Catharina Scheif IV:152f, IV:159f, IV:161*
- Olivenbaum, Maria Magareta (löjtnant Bergmarks svärmor) 1751–1825, f. i Avesta, d. i Grubbe, Umeå lf; g.m. Lars Hamrén, handlande V:121
- Olof, se Hambræus, Olof

- Olofsdotter, Anna Margareta 1791–1868, f. i Gransjö,
Lycksele, d. i Bjurträsk, Norsjö; g.m. Anders Johansson,
bonde IV:164*
- Olofsdotter, Christina ("Madam Bjuhr") 1781–1876, f. i
Vallen, Lövånger, d. i Bjurträsk, Norsjö; g.m. Per Bjuhr,
länsman IV:92, IV:164
- Olofsdotter, Margareta 1800–1845, f. i Norsjö, Skellefteå,
d. i Storliden, Norsjö; g.m. Nils Johansson, nybyggare
III:212*, IV:31*, IV:64, IV:65*, IV:167*
- Olofsson, Jonas (åbo i Hissjö) 1799–1868, bonde, f. i
Strandfors, Nysätra (Västerbotten), d. i Häggnäs, De-
gerfors (Vindeln); g.m. Anna Magdalena Johansdotter
V:153f*
- Opitz, Ferdinand 1761–1826, glasslipare, gästgivare, f. i
Blottendorf (Polevsko), Böhmen (Tjeckien), d. i Sörmjö-
le, Umeå lf; g.m. Barbro Margareta Frankenberg IV:153
- von Oriola, Joaquim, se Lobo da Silveira
- Oscar I 1759–1859, konung; g.m. Josefina av Leuchtenberg
V:19*, V:49*, V:85, V:87*, V:90*, V:127f, V:147*, V:169,
V:215*, V:234*
- Palm, Johan Fredrik 1754–1821, musikediktör, tonsättare,
f. i Storkyrkoförsamlingen, Stockholm, d. i Edsberg,
Sollentuna III:127
- Pauli, Johan Christopher 1743–1823, brukspatron, f. i
Tyska församlingen, Stockholm, d. i Stockholm; g.m.
Maria Rosina Eckerman III:65*
- Pehr Niclas, barn till lagman, se Sundelin, Per Niclas
- Peijron, se Peyron
- Persson, Johan (åbo i Hissjö) 1792–1864, bonde, nybygg-
are, f. i Västerhiske, Umeå lf, d. i Myrbäck, Umeå lf;
g.m. Catharina Magdalena Johansdotter V:153f*

- Persson, Jonas 1785–1846, inhysesman, f. i Tavelsjö, Umeå lf, d. på Kyrkobordet, Umeå lf; g.m. Christina Hansdotter V:99
- Persson, Olof (far till Margareta Olofsdotter) 1765–1854, klockare, f. i Bastuträsk, Skellefteå, d. i Norsjö; g.m. Catharina Johansdotter III:131*, III:175*, III:182, III:212*, III:221*, IV:64*
- Persson, Per (åbo i Hissjö) 1798–1877, bonde, f. i Västerhiske, Umeå lf, d. i Selet, Vännäs; g.m. Magdalena Persdotter V:153f*
- af Petersens, fru, se Forbes af Lund, Eva Lovisa
- af Petersens, Lovisa Charlotta 1767–1839, grevinna, f. i Stockholm, d. i Sala; g.m. Fredrik Bogislaus von Schwerin, greve, kyrkoherde III:41*, IV:69, IV:122
- Petré, Anton 1784–1830, f. i Hammarby bruk, Ovensjö, d. i Öndebyn, Bygdeå (dödsort: Umeå), sekreterare, länsman, salpetersjuderistyrman; g.m. Elisabeth Margareta Ögren III:65, IV:37f
- Petré, Johan Reinhold 1786–1869, sjökapten, f. i Hofors, Torsåker, d. i Gävle; g.m. Ulrika Albertina Malmsten IV:141
- Peyron, Gustaf Abraham 1783–1852, friherre, överste, statsråd, president i krigskollegium m.m., f. i S:t Petersburg (Ryssland), d. i Stockholm; g. 1:o m. Anna Sofia Björkenstam, 2:o m. Carolina Texier, 3:o m. Jeanette Amelie Groen V:79
- Pihl, Maria Elisabeth 1758–1834, f. i Umeå, d. på Kyrkobordet, Skellefteå; g.m. Marcus Sundström, klockare III:88*
- Pihlfeldt, Olof Fredrik 1783–1847, lantmätare, f. i Gammelstad, Luleå lf, d. i Orrbyn, Råneå; g.m. Catharina Bäck V:20

Plantin, Maria 1723–1778, f. i Härnösand, d. i Stockholm;
g.m. Hans Nordmark, komminister V:242
Portugisiska ministern, se Lobo da Silveira, Joaquim

Qvist, Sara ca 1749–1841, d. på Kyrkobordet, Umeå lf; g.m.
Christian Fluur, komminister III:67, V:68, V:70, V:98,
V:130, V:147

Ramsay, Carl August 1791–1855, protokollssekreterare,
sedermera landshövding i Viborgs län, geheimeråd,
f. i Kuopio (Finland), d. i Björkboda bruk, Dragsfjärd
(Finland), (dödsort: Helsingfors); g.m. Beata Fredrika
Charlotta af Petersen III:70f*, III:72, III:189

Rehbinder, Carolina Maria 1763–1853, friherrinna, f. i
Dunstorp, Skarstad, d. i Söderfors bruk, Söderfors; g.m.
Johan Adolf Becker, löjtnant IV:140

Reiss, Christina Theresia 1791–1866, mamsell, f. i Stock-
holm, d. i Umeå V:61, V:62*

Renhorn, fru, änkefru, se Lindahl, Sara Margareta

Renhorn, Anette (Anna Margareta) 1787–1868, f. i Luleå,
d. i Skellefteå; g.m. Abraham Hæggström, fabrikör
III:31, III:57ff, III:60*

Renhorn, Elisabeth Charlotta 1789–1858, f. i Luleå, d. på
Kyrkobordet, Skellefteå; g.m. Edvard Forslöf, kyrko-
herde i Sveg III:79*, III:89*

Renhorn, Maria (änkefru Hæggström) 1757–1817, f. i Väst-
teg, Umeå lf, d. på Kyrkobordet, Umeå lf; g. 1:o m. Carl
Bergström, befallningsman, 2:o m. Olof Hæggström,
komminister III:67

Renhorn, Olof 1749–1795, komminister, f. i Umeå, d. i
Skellefteå; g.m. Sara Margareta Lindahl III:59

- Renström, Margareta Christina 1772–1844, mamsell, f. i Umeå, d. på Prästbordet, Skellefteå III:60*
- Reuterskiöld, Carl Vilhelm 1770–1832, överstelöjtnant, intendent för krigskommissariatet för aktiva finska armén, f. i Lådberga, Björskog, d. i Tevala, Ylöjärvi (Finland); g.m. Helena Charlotta de Frese III:71
- Reuterskiöld, Minna (Vilhelmina Christina) 1782–1815, f. i Östuna, Björskog, d. i Lovisa (Finland); g.m. Jakob af Forselles, major, krigsråd III:71*, III:72, III:189
- Rhen, Abraham 1748–1808, kyrkoherde, d. i Fasterna; g.m. Maria Christina Dahlbom III:85
- Rhen, Abraham Bernhard 1787–1817, pastorsadjunkt [hos Linder: skolmästare] f. i Åsele, d. i Lycksele; g.m. Elisabeth Catharina Rådström III:191, III:192*
- Ridderståhle, Adolf Fredrik 1793–1821, fänrik [hos Linder: löjtnant] f. i Särkijärvi, Askola (Finland), d. i Storkåge, Skellefteå (i skeppsbrott); g.m. Lovisa Ström IV:13f, IV:19f*, IV:21, IV:22*, IV:69, IV:102, IV:103f*, V:47
- Ridderståhle, Nils Håkan 1821–1887, kapten, gränsbefälhavare, f. i Storkåge, Skellefteå, d. i Haparanda; g.m. Eva Maria Hèrnod IV:21*, IV:102*, IV:104*
- Risberg, Johan 1777–1851, kyrkoherde, kontraktsprost, f. i Adolfsströms bruksförsamling, d. i Nysätra (Västerbotten); g.m. Anna Holmgren IV:156
- Rogberg, Carl Georg 1789–1834, docent, kyrkoherde, kontraktsprost, seminarieprefekt, f. i Växjö, d. i Gamla Uppsala; g.m. Gustafva Fant IV:134
- Rogberg, Olof Erland 1787–1863, kyrkoherde, kontraktsprost, hovpredikant, f. i Växjö, d. i Nyköpings västra församling; g.m. Lovisa Johanna Schultin IV:133*, IV:134f

Roos, Nils Gustaf 1774–1830, bruksinspektör, d. i Huså bruk, Kall; g.m. Catharina Charlotta Alenius IV:13, IV:97

von Rosenstein, Carl 1766–1836, ärkebiskop, prästeståndets talman m.m., f. i Uppsala, d. i Uppsala; g.m. Henrietta Elisabeth Cederström, friherrinna V:175

Ruth, soldat III:217

Rydberg, Christina 1762–1802, f. i Hargs bruk, Harg, d. i Uppsala; g.m. Eric Michael Fant, professor, kyrkoherde III:11

Rådström, Per 1755–1835, rektor, sedermera komminister, f. i Råsele, Åsele, d. i Lycksele (dödsort: Stensele); g. 1:0 m. Anna Sofia Forssner, 2:0 m. Eva Maria Alenius III:7, IV:12, V:6f

Rådström, Per Christian 1787–1859, kyrkoherde, f. i Sorsele, d. i Stensele; g.m. Margareta Christina Lönnberg IV:7

Rönquist, Sophia Margareta 1802–1877, d. i Göteborgs domkyrkoförsamling; g.m. Johan Fredrik Rickman, veterinär V:241

Röring, Abraham 1770–1854, tullvaktmästare, sedermera tulluppsyningsman, f. i Ratu, Bygdeå, d. i Umeå; g. 1:0 m. Catharina Schalk, 2:0 m. Magdalena Frommelin V:197, V:230

S, doktor, se Ström, Nils

S, fru, se Hollsten, Christina Catharina (III:85)

S, fru, se Werlander, Elisabeth Christina (V:224)

S, mamsell, se Sundling, Anna Maria

S, Lena, se Ström, Lena

Sakrisson, Andersson, se Zachrisson

Sandström, Carl (trolovad med Hanna Leijel) –1809,
 kapten, d. på sjöresa enl. Linder III:208*

Schildt, majorska, se Hollsten, Christina Catharina

Schildt, ung fru, se Ström, Lena

Schildt, Carl Ulrik 1772–1828, major, sedermera överste-
 löjtnant, f. i Johannisberg, Nederkalix, d. i Skellefteå;
 g.m. Christina Catharina Hollsten III:79*, III:128,
 III:163*, III:166, IV:14, IV:23

Schildt, Johan Ulrik (majorskan Schildts son, bror Schildt)
 1793–1835, förste adjutant [hos Linder: löjtnant],
 sedermera kapten, f. i Älvsborg, Luleå l.f., d. i Stor-
 kåge, Skellefteå; g.m. Helena Margareta Ström III:79*,
 III:128*, III:159ff*, III:164f, III:166*, III:181f, IV:14,
 IV:69

von Schinkel, Johan Fredrik 1791–1840, brukspatron,
 kammarherre, f. i Stockholm, d. i Stockholm; g.m. Sofia
 Christina Lychou III:39

af Schmidt, fru, landsherrinna, se Hedenberg, Maria Sofia

af Schmidt, Carl Johan Georg 1813–1897, friherre, över-
 ste, f. i Stockholm, d. i Hovra, Helgona; g.m. Henrietta
 Maria Aurora Carlheim-Gyllensköld V:58*, V:60*,
 V:161, V:229*

af Schmidt, Conrad August 1819–1869, apotekare, f. i
 Umeå, d. i Stockholm; g.m. Emma Charlotta Ditzinger
 V:58*, V:60*, V:229*

af Schmidt, Georg Lars 1771–1842, friherre, landshövding,
 f. i Stockholm, d. i Umeå; g.m. Maria Sofia Hedenberg
 IV:7, IV:8–13*, IV:70*, IV:98*, IV:160*, V:21*, V:22,
 V:23*, V:47f*, V:52*, V:55*, V:58*, V:60*, V:62f*, V:79*,
 V:84*, V:86f*, V:94f*, V:97*, V:125*, V:130*, V:143*,
 V:146*, V:150*, V:152*, V:157*, V:162*, V:165f*, V:173*,
 V:215*, V:219*, V:227, V:228ff*, V:234*, V:238f*

af Schmidt, Ludvig Anton 1815–1856, kapten, f. i Stockholm, d. i Ytterhiske, Umeå lf; g.m. Anna Catharina Forssell V:58*, V:60*, V:229*

af Schmidt, Nils Henrik Oskar 1817–1875, borgmästare, hovrättsnotarie; g.m. Catharina Maria Schildt V:58*, V:60*, V:229*

Schwartz, [N.N.] (fru Kjerrulfs far i Tyskland) V:239*

Schwartz, Johanna Margareta 1797–1870, f. i Kiel (Tyskland), d. i Gamlakarleby (Finland); sammanlevde med Johan Fredrik Kjerrulf, fältkommissarie, musikanter V:40, V:51*, V:53, V:55f, V:72, V:79, V:85f, V:88, V:94, V:120, V:122, V:125, V:157, V:161f, V:223, V:238f

Schwerin, grevinna, se af Petersens, Lovisa Charlotta von Schwerin, Fredrik Bogislaus 1764–1834, f. i Stralsund (Tyskland), d. i Sala lf (dödsort: Stockholm), greve, kyrkoherde, kontraktsprost, fullmäktig i Riksbanken; g.m. Lovisa Charlotta af Petersens III:41, IV:122

Schönfeldt, Catharina Charlotta 1780–1861, f. i Löfvånger, d. i Uppsala; g. 1:0 m. Per Forssell, lantränkmästare, brukspatron, 2:0 m. Gustaf Esaias Winblad von Walter, landskamrerare, kammarrättsråd V:94*, V:172*

Segerqvist, Olof 1766–1846, kyrkoherde, kontraktsprost, f. i Nora (Västmanland), d. i Prästgården, Håtuna; g.m. Christina Elisabeth Öfverberg III:36

Sehlberg, Christina 1787–1859, f. i Gävle, d. i Gävle; g.m. Andreas Garberg, grosshandlare III:38*

Sjöberg, majorska IV:140

Sjöstedt, Jacob 1785–1844, handlande, rådman, f. i Umeå, d. i Umeå; g.m. Elisabeth Maria Sundbaum IV:161

S-k, se Södermark, Per

Skörling V:8

Sofi, används vanligen om Nymansson, Sofi, men även på sina ställen om Leijel, Gret-Sofi (III:79), Linder, Sofia Johanna (III:13, V:4, V:145, V:198) och Furtenbach, Sofi (IV:62ff)

Sofi F, se Furtenbach, Sofi

Sofia, se Burman, Sofia (V:104)

Sofia Albertina 1753–1829, svensk prinsessa V:50, V:85, V:86*

Sofia Johanna, se Linder, Sofia Johanna

Soilander, Abraham 1752–1828, kyrkoherde, f. i Stockholm, d. i Hacksta; g .m. Maria Sophia Lange V:212

Steinvall, fru V:35 [rör sig antingen om Anna Catharina Norlund (f. 1789 i Byske, d. 1827 i Storkåge, Skellefteå), g.m handlanden Mattias Vilhelm Steinvall eller om Anna Catharina Andersdotter (f. 1782 i Lund, Skellefteå, d. 1862 i Degerbyn, Skellefteå), g.m. Gustaf Reinhold Steinvall, hemmansägare, handlande]

Sten, Olof Persson (åbo i Hissjö) 1790–1869, bonde, nybyggare, f. i Tavelsjö, Umeå lf, d. i Norrby, Umeå lf; g. 1:0 m. Maria Brita Boman, 2:0 m. Margareta Catharina Danielsdotter, 3:0 m. Maria Christina Gabrielsdotter V:153f*

Stenberg, fru, se Turdfjæll, Elisabeth Catharina

Stenberg, Anna Margareta 1798–1850, mamsell, f. i Umeå, d. på Kyrkobordet, Umeå lf V:14

Stenberg, Jonas Gustaf 1801–1851, förste lantmätare, f. i Umeå, d. på Kyrkobordet, Umeå lf; g.m. Beata Sofia Strinnholm V:136

Stenberg, Pehr 1758–1824, komminister, f. i Stöcke, Umeå lf, d. på Kyrkobordet, Umeå lf; g. 1:0 m. Elisabeth Ålund, 2:0 m. Elisabeth Catharina Turdfjæll IV:154, V:7, V:12f, V:63

- Stiernhoff, Georg 1793–1859, löjtnant, hovjägmästare, f.
i Stockholm, d. i Stockholm; g.m. Carolina Löfroth
V:233
- Stina, se Johansdotter, Christina Catharina
- Strandberg, Lars 1777–1859, färgare, rådmän, f. i Strand,
Umeå lf, d. i Umeå; g. 1:o m. Catharina Sjönet, 2:o m.
Anna Magdalena Michal V:140
- Stridsberg, Gustaf Adolf 1792–1861, häradshövding, sekre-
terare vid Överståthållarämbetet för polisärenden, f. i
Ljustorp, d. i Norr Malma, Estuna; g.m. Charlotta Ulri-
ka af Wannquist V:11, V:12*
- Strinnholm, Beata Sofia 1791–1863, f. i Östteg, Umeå lf, d.
på Kyrkobordet, Umeå lf; g.m. Jonas Gustaf Stenberg,
förste lantmätare V:136
- Stromberg, Elisabet Johanna Henrika 1780–1846, friher-
rinna, f. i Jakob o. Johannes, Stockholm, d. i Målham-
mar, Björksta; g.m. Lars Jacob von Knorring, general-
major V:70f*, V:84
- Stromberg, Per Adam 1751–1838, friherre, landshövding,
överstelöjtnant, f. i Forsby, Knivsta, d. i Nydala, Umeå
lf; g.m. Johanna Sofia Lampa V:79, V:165
- Ström, doktor, se Ström, Nils
- Ström, doktorinna, se Hesselgren, Hedvig Maria
- Ström, löjtnant, se Ström, Erik
- Ström, Christina 1732–1769, f. i Stockholm, d. i Eskilstuna;
g. 1:o m. Michael Fant, kyrkoherde, 2:o m. Isak Rothoff,
brukspatron III:7
- Ström, Christina Magdalena 1809–1886, mamsell, f. i Spö-
land, Umeå lf, d. på Kyrkobordet, Umeå lf V:170, V:204
- Ström, Erik 1686–1760, borgmästare, f. i Ångermanland, d.
i Stockholm; g.m. Margareta Martin III:7*

- Ström, Erik 1791–1855, löjtnant, sedermera kapten, f. i Säbrå, d. i Böle, Piteå lf; g. 1:o m. Catharina Christina Nordvall, 2:o m. Brita Catharina Berglund III:185*, IV:14
- Ström, Lena (Helena Margareta) 1792–1880, f. i Härnösand, d. i Umeå; g.m. Johan Ulrik Schildt, kapten III:74f, III:78f, III:84*, III:85, III:87–91, III:93, III:128, III:130, III:159, III:160ff*, III:164f, III:166*, III:167f, III:181, III:185*, III:199, IV:14*, IV:15, IV:69*
- Ström, Lovisa 1794–1877, f. i Härnösand, d. på Kyrkobordet, Skellefteå; g. 1:o m. Adolf Fredrik Ridderståhle, fänrik, 2:o m. Johan Ludvig Winblad von Walter, kapten III:74, III:84*, III:185*, IV:13, IV:14*, IV:19ff*, IV:69, IV:102*, IV:103, IV:104*, V:47
- Ström, Michael 1795–1863, klockare, f. i Härnösand, d. på Kyrkobordet, Skellefteå; g.m. Magdalena Ulrica Fjellström III:74, III:87, III:93, III:185*, V:161
- Ström, Nils 1755–1830, kyrkoherde, kontraktsprost, f. i Prästgården, Arnäs, d. i Skellefteå; g. 1:o m. Hedvig Maria Hesselgren, 2:o m. Helena Catharina Mellin III:6, III:74, III:83, III:85, III:93*, III:128, III:159*, III:160f, III:172, III:173*, III:181, III:184, IV:14*, IV:20*, IV:22, IV:24, IV:69*, IV:70, IV:103f*, IV:114*, IV:124*, V:16, V:20, V:22, V:47, V:155
- Strömberg, Carl Georg 1804–1859, löjtnant, sedermera kapten, postmästare, f. i Umeå, d. i Sala; g.m. Hedvig Maria Lorichs V:56, V:125, V:166, V:232
- Sundbaum, mamsell ”ifr. Bure”, se Sundbaum, Anna Catharina
- Sundbaum, rektor, se Sundbaum, Karl Vilhelm
- Sundbaum, ung brukspatron III:79 [rör sig antingen om Erik Daniel (f. 1787, d. 1823, se egen post nedan),

- Gabriel (f. 1791 i Gålsjö bruk, d. 1822 i Uleåborg) eller Karl Vilhelm Sundbaum (f. 1793, d. 1828, se egen post nedan)]
- Sundbaum, Anna Catharina 1795–1871, f. i Gålsjö bruk, d. i Nybyn, Nysätra (Västerbotten); g.m. Anders Wall, handlande, postmästare III:79*, III:84*, V:170, V:171*
- Sundbaum, Erik Daniel 1787–1823, grosshandlare, f. i Gålsjö bruk, d. i Stockholm; g.m. Anna Christina Borgman IV:136
- Sundbaum, Eva Vilhelmina 1826–1846, f. i Umeå, d. i Robertsfors; g.m. Gustaf Fredrik af Ekenstam, bergmästare, brukspatron V:220*
- Sundbaum, Gabriel 1759–1834, brukspatron, f. i Rånbyn, Råneå, d. i Bureå sågverk, Skellefteå; g.m. Anna Christina Lodin III:70, III:84f, III:88
- Sundbaum, Karl Vilhelm 1793–1828, rektor, f. i Gålsjö bruk, d. i Umeå; g.m. Anna Magdalena Grahm IV:136, V:14, V:53, V:82, V:143, V:149f, V:219, V:220f*
- Sundbaum, Magdalena 1796–1829, f. i Ledingeå, Helgum, d. i Stockholm; g.m. Lars Fredrik Pettersson, bryggare, handlande III:79*, III:84*
- Sundbaum, Marie (Elisabeth Maria) 1789–1875, f. i Gålsjö bruk, d. i Umeå; g.m. Jacob Sjöstedt, handlande III:79*, III:84*, III:85
- Sundelin, lagmanska, se Fjellström, Anna Catharina
- Sundelin, Johan 1767–1826, lagman, häradshövding, borgmästare, f. i Gällivare, d. i Umeå; g.m. Anna Catharina Fjellström IV:12, IV:45, IV:155, V:52, V:54f*, V:56, V:67, V:72, V:79, V:94*, V:142, V:152, V:212
- Sundelin, Margareta Ulrika (Ulla Sundelins kusin) 1813–1882, f. i Arjeplog, d. på Kyrkobordet, Umeå lf; g.m. Bror Oskar Holmström, kronofogde V:52*

- Sundelin, Nils 1770–1822, kyrkoherde, distriktsprost, f. i Jokkmokk, d. i Arjeplog; g.m. Anna Brita Nordlund V:52
- Sundelin, Per Niclas 1808–1843, borgmästare, f. i Luleå, d. i Umeå; g.m. Eva Margareta Åman V:54, V:55*, V:70, V:119*
- Sundelin, Ulla (Ulrika Amalia) 1811–1891, f. i Luleå, d. i Stockholm; g.m. Lars Carl Marin, häradshövding, lagman V:52, V:54, V:55*, V:72, V:78f*, V:122, V:127, V:214, V:230
- Sundling, Anna Maria 1790–1873, mamsell, f. i Västteg, Umeå lf, d. i Degerfors, Degerfors (Vindeln) IV:113, IV:124, IV:125*, IV:131*, IV:161f, V:10, V:35, V:70, V:81*, V:140, V:170, V:205, V:209
- Sundling, Erik 1758–1829, likvidationskommissarie, kronolänsman, f. i Böle, Umeå lf, d. i Degerfors, Degerfors (Vindeln); g.m. Anna Larsdotter IV:162*, V:70*, V:170*
- Sundling, Sofia 1805–1824, mamsell, f. i Degerfors, Degerfors (Vindeln), d. i Grubbe, Umeå lf IV:162*, V:70
- Sundström, Marcus 1740–1828, lantmätare, klockare, f. i Skellefteå, d. i Löten, Skellefteå; g. 1:o m. Elsa Dorotea Hedström, 2:o m. Maria Elisabeth Pihl III:88
- Sunesson, Nils Christian 1770–1833, häradshövding, lagman, f. i Karlshamn, d. i Uppsala; g.m. Sophia Albertina von Küsel IV:152
- Svanberg, i "fru Svanbergs äldsta dotter", se Lindahl, Eva Agata
- Svanberg, änkefru, se Alenius, Brita Carolina
- Svanberg, Eva Lovisa 1804–1873, f. i Grundsunda, d. i Klara, Stockholm; g.m. Johan August Hazelius, generalmajor, publicist, riksdagsman III:53*

- Svanberg, Lorents 1758–1814, landsfiskal, d. i Utnäs, Styrnäs; g.m. Brita Carolina Alenius III:31, III:53*
- Svanberg, Margareta Carolina 1803–1874, f. i Grundsunda, d. på Prästbordet, Boteå; g.m. Johan Erik Nordenberg, kyrkoherde III:53*
- Svedberg, Sara Magdalena 1796–1855, f. i Grundsunda, d. i Umeå; g.m. Isak Häggmark, kyrkoherde i Burträsk V:126*
- Svedelius, Jacob Mikael 1779–1834, kyrkoherde, kontraktsprost, riksdagsman, f. i Älvdalen, d. i Köping (dödsort: Stockholm); g.m. Anna Vilhelmina Svedelius III:7, III:24
- Svedelius, Johan 1740–1803, kyrkoherde, f. i Köping, d. i Älvdalen; g.m. Margareta Christina Fant III:7
- Svenske, Asmund Leonard Vilhelm 1820–1820, f. i Klara, Stockholm, d. i Klara, Stockholm IV:105
- Svenske, Leonard Magnus (Lennart) 1785–1822, postkamrerare, f. i Borgå (Finland), d. i Klara, Stockholm; g.m. Sofi (Margareta Sofia) Nymansson III:197, III:202f, III:224, IV:105, IV:106*, IV:130, IV:133
- Svenske, Sofi, se Nymansson, Sofi
- Svenske, Teresia Ulrika Charlotta 1817–1825, fröken, f. i Stockholm, d. i Sala III:203*, III:224*, IV:105f*
- Sylvander, Per Gustaf 1767–1844, bruksinspektör, f. i Danmark (Uppland), d. i Hörnefors, Umeå lf; g.m. Christina Maria Grafström IV:153
- Söderberg, fru, se Djurman, Magdalena
- Söderberg, Johan Jacob 1774–1823, apotekare, f. i Hudiksvall, d. i Hudiksvall; g.m. Magdalena Djurman IV:147
- Söderlindh, Olof Vilhelm 1793–1853, kyrkoherde, f. i Kungsgården, Bjärträ, d. i Vännäs; g. 1:0 m. Brita

- Catharina Bergstedt, 2:o m. Charlotta Ulrika Bergstedt
V:151
- Södermark, fru, se Werlander, Elisabeth Christina
- Södermark, Nils 1812–1865, handlande, rådman, f. i Sör-
mjöle, Umeå lf, d. i Umeå; g.m. Christina Carolina
Ekström IV:58
- Södermark, Per 1795–1844, handlande, rådman, f. i Sör-
mjöle, Umeå lf, d. i Umeå; g.m. Elisabeth Christina
Werlander V:128, V:129f*, V:133ff*, V:165, V:212,
V:223, V:232, V:233*, V:236
- Taube, grevinna, se Lagerbring, Kerstin
- Tegerström, Magdalena 1756–1831, f. i Umeå, d. i Umeå;
g.m. Erik Forssell, handlande, brukspatron IV:156*
- Tegerström, Per 1760–1832, handlande, lotsålderman, f. i
Umeå, d. i Umeå; g.m. Margareta Godström V:230
- Thedenborg, Hedvig Christina 1770–1834, mamsell, f. i
Hemmingsbo, Järlåsa, d. i Gävle IV:140
- Thedenborg, Sophia Charlotta (prästfru i Hedesunda)
1761–1848, f. i Hemmingsbo, Järlåsa, d. i Söderfors
bruk, Söderfors; g.m. Jonas Hådén, kyrkoherde IV:140*
- Theel, Maria Carolina 1800–1846, f. i Storkyrkoförsam-
lingen, Stockholm, d. i Umeå; g.m. Carl Emanuel Hall-
ström, provinsialläkare V:94
- Theodor, se Linder, Teodor
- Thunvall, se Tunvall
- Tigerhielm, Elisabeth Gustava 1756–1820, f. i Lindsbro,
Östervåla; g. 1:o m. Johan Daniel Stierneroos, överste-
löjtnant, 2:o m. Johan Georg von Küsel, kapten IV:89f
- Tigerhielm, Sofia Gustava 1758–1827, f. i Lindsbro, Öster-
våla, d. i Haneberg, Enåker; g.m. Per Gustaf Leijel, kap-
ten IV:89f, V:209, V:210*

- Tillæus, Eva Ulrika 1758–1844, f. i Söderbärke, d. i Sala;
g.m. Johan Arvid Mellgren, bergskamrer III:203, IV:106
- Tingstadius, Johan Adam 1748–1827, biskop, orientalist,
professor, ledamot av Svenska Akademien, f. i Lunda
(Södermanland), d. i Strängnäs III:21f
- Tixell, Majsen (Maria Catharina) 1785–1835, f. i Väster-
lövsta, d. i Överkrarn, Vittinge; g. 1:0 m. Mats Nyström,
mjölnare, g. 2:0 m. Per Carlström, mjölnare V:125
- Tranér, Johan Vindician 1770–1835, professor, kyrkoherde,
översättare, f. i Sjundemåla, Torpa (Östergötland), d. i
Söderköping (dödsort: Porla brunn, Skagershult) V:216
- Tunvall, Olof 1747–1829, komminister, f. i Tuna (Medel-
pad), d. i Stigsjö III:47
- Turdfjæll, Elisabeth Catharina 1769–1831, f. i Nybyn,
Nysätra (Västerbotten), d. på Kyrkobordet, Umeå lf;
g.m. Pehr Stenberg, komminister V:13, V:170
- Törnsten, Jonas Olof 1699–1775, kyrkoherde, kontrakts-
prost, d. i Njurunda; g. 1:0 m. Catharina Stenklyft, 2:0
m. Christina Walanger V:175
- Törnström, Ingeborg 1756–1827, f. i Härnösand, d. i
Söderhamn; g. 1:0 m. Petter Harberg, hökare, 2:0 m.
Eric Wallgren, handlande III:40*, IV:142
- Ulfhielm, Claes Anders 1758–1837, överstelöjtnant, f. i
Söderby, Börstil, d. i Lund, Skellefteå; g.m. Anna Fred-
rika Holmström III:75, III:79*, III:80, III:81*, III:85,
III:86f*, III:169, V:97, V:98*
- Ulfhielm, Lona Helena Vendla 1794–1874, fröken, d. i
Lund, Skellefteå III:80*
- Ulfhielm, Mariana Fredrica 1795–1861, d. på Prästbordet,
Lövånger; g.m. Olof Lindforss, kyrkoherde III:80*,
V:98*

- Ulfhielm, Marta Elisabeth Carolina 1797–1878, fröken, d. i Lund, Skellefteå III:80*
- Ulla, barn till lagman, se Sundelin, Ulla
- Ullberg, Jonas 1787–1831, komminister, f. i Lillåkersjön, Ullånger, d. i Åbyn, Burträsk; g.m. Helena Margareta Dyhr III:6*, III:69, III:85, III:88
- Ullgren, Olof Mathias 1785–1819, docent, biblioteksammanuens, f. i Uppsala, d. i Uppsala III:22, III:23*
- Ulric, se Schildt, Johan Ulrik
- Unæus, Catharina 1747–1823, f. i Själevad, d. i Härnösand; g.m. Isak Biberg, lektor V:216
- Unæus, Magnus 1760–1837, kyrkoherde, f. i Torsåker (Ångermanland), d. i Lövsånger; g.m. Brita Maria Mellin III:6, III:69
- W, länsman, se Westling Nils
- W, "Madam", se Bergström, Anna
- W, studerande, se Wikner, Olof Johan
- Wahlberg, doktorinna, se Nordlund, Anna Maria
- Wahlberg, Eva Magdalena 1780–1865, f. i Kroksjön, Skellefteå, d. i Selet, Lövsånger IV:92, V:11
- Walanger, Christina 1721–1809, f. i Indals-Liden, d. i Gudmundrå; g. 1:o m. Mathias Norberg, kronolänsman, linnedirektör, 2:o m. Jonas Törnsten, kyrkoherde i Njurunda V:175
- Walanger, Daniel (son till Erik Walanger, f. 1764) 1804–1832, vice häradshövding, f. i Härnösand, d. i Sundsvall III:46*
- Walanger, Elisabeth Christina (dotter till Erik Walanger, f. 1764) 1806–1879, f. i Härnösand, d. i Undrom, Boteå; g. 1:o m. Per Olof Hamrén, garvare, 2:o m. Anders Biberg, arbetare III:46*

- Walanger, Erik [hos Linder: "farfar", eg. far till Erik Walanger, f. 1764] 1735–1815, lantmåteridirektör, f. i Härnösand, d. i Härnösand; g.m. Brita Elisabeth Berlin III:46*
- Walanger, Erik 1764–1853, handlande, rådman, d. i Härnösand; g. 1:o m. Anna Christina Vikström, 2:o m. Christina Ulrika Frisk III:46, III:48*, IV:149
- Walanger, Lars Erik (son till Erik Walanger, f. 1764) 1795–1829, handelsbokhållare, f. i Härnösand, d. i Stockholm III:46*
- Waldenius, Olof 1723–1790, kyrkoherde, f. i Prästgården, Ytterhogdal, d. i Prästgården, Ytterhogdal; g.m. Elisabeth Fant III:10
- Wall, Anders 1799–1851, handlande, postmästare, f. i Umeå, d. i Hertsånger, Nysätra (Västerbotten); g.m. Anna Catharina Sundbaum V:98, V:170, V:171*
- Wall, Erik Natanael 1798–1845, handlande, f. i Umeå, d. i Umeå; g.m. Helena Catharina Montell V:140
- Wall, Lovisa 1802–1878, f. i Umeå, d. i Stockholm; g.m. Per Lundmark, landskamrerare, kammarrättsråd V:170, V:171*
- Wallgren, fru, se Törnström, Ingeborg
- Wallgren Eric ca 1775–1829, handlande, d. i Söderhamn; g.m. Ingeborg Törnström III:40, IV:142
- Wallis, Anette (Anna Catharina) 1778–1846, d. i Rånbyn, Råneå; g.m. Olof Burman, kyrkoherde V:104*
- von Walter, se Winblad von Walter
- Wanberg, Nils Samuel 1791–1834, borgmästare, f. i Stockholm, d. i Umeå V:165
- Wargentín, Maria ca 1686–1720, f. i Finland, d. i Alfta; g.m. Michael Fant, kyrkoherde III:10

- Wargentín, Robert –1691, handlande, d. i Åbo (Finland);
g.m. Catharina Thesleff III:10
- Wattrang, Elisabeth 1745–1831, f. i Nordmaling, d. i Präst-
gården, Grundsunda; g.m. Eskil Abraham Lindforss,
komminister i Nordmaling IV:152*
- Wattrang, Hanna (Petronella Johanna; fosterdotter till kyr-
koherde Hambræus) 1818–1894, mamsell, f. på Präst-
bordet, Burträsk, d. i Stockholm IV:154*, V:24*, V:25,
V:26*, V:27, V:52, V:62f, V:67, V:72, V:76, V:78, V:79*,
V:88f, V:105, V:106*, V:122, V:124, V:128, V:129*,
V:134, V:143, V:167*, V:206*, V:223f
- Wattrang, Per 1772–1818, kyrkoherde, f. i Näs, Anundsjö,
d. på Kyrkobordet, Burträsk; g.m. Margareta Brita Gen-
berg III:67, IV:154, V:25, V:26f*
- Wenström, mamsell (norrländska i Stockholm) IV:131,
IV:132*
- Werdenstedt, fru, se Funck, Beata
- Werlander, Elisabeth Christina (Lisette Hambræus) 1797–
1842, f. i Stockholm, d. i Umeå; g.m. Per Södermark,
handlande IV:154*, V:14, V:67, V:71f, V:76, V:78f*,
V:89, V:95f*, V:97, V:106*, V:120, V:122, V:124*, V:128,
V:129f*, V:133, V:134*, V:135, V:164, V:167*, V:223f*,
V:232f
- Westberg, Johan Christopher 1802–1869, skomakare, f. i
Umeå, d. i Grubbe, Umeå lf; g. 1:o m. Margareta Elisa-
beth Löfgren, 2:o m. Ulrika Eleonora Bellmark V:127
- Wester, Marcus 1773–1820, brukspatron, f. i Haddebo,
Svennevad, d. i Molnebo bruk, Västerlövsta; g. 1:o m.
Anna Maria Cederborg, 2:o m. Carolina Heitmüller
III:104
- Westermarck, Carl Olof 1781–1865, fältkanslist, expe-
ditionsbefallningsman, sockenskrivare [hos Linder:

- ”Lector” och ”Sect.”] f. i Vörå (Finland), d. i Norrböle, Skellefteå; g.m. Maria Magdalena Norlund III:93, III:196f, III:203, III:223, IV:70, V:20
- Westling, Johan Petter 1777–1854, klockare, sedermera inspektor, f. i Luleå, d. i Lund, Skellefteå; g.m. Brita Margareta Sundström III:181f, III:188, IV:99
- Westling Nils 1777–1830, kronolänsman, f. i Umeå, d. i Sorsele; g.m. Brita Christina Isberg IV:10f*, IV:12*
- Wiberg, Sara Brita (gästgiverska i Önska, Grundsunda) 1789–1852, f. i Spjute, Nätra, d. i Umeå; g. 1:0 m. Carl Petter Öbergsson, gästgivare, 2:0 m. Nils Winberg, sjö-tullvaktmästare III:64*
- Widforss, Carl Henrik 1783–1835, kapten, sedermera major och postförvaltare, f. i Jakob o. Johannes, Stockholm, d. i Haparanda, Nedertorneå; g.m. Susanna Sofia Forssell III:8
- Wiesbeck, Anna Helena (mormor till Olof Burmans barn) 1757–1838, f. i Marn, Ösmo, d. i Rånbyn, Råneå; g. 1:0 m. Gustaf Fredrik Wallis, sjökapten, 2:0 m. Isak Nordmark, kyrkoherde V:104*
- Wijkman, Sven 1754–1839, biskop, riksdagsman, f. i Öster-våla, d. i Västerås; g. 1:0 m. Anna Catharina Wibjörns-son, 2:0 m. Inga Christina Tegman V:213
- Wikmalm, Johan ca 1728–1780, rådman, d. i Torshälla; g.m. Clara Fant III:10
- Wikmalm, Marie (Maria Elisabeth) 1771–1842, f. i Tors-hälla, d. i Torshälla; g.m. Haqvin Forssell, handlande, Sala III:25, III:27, III:60
- Wikman V:239, V:240*
- Wikner, Anna Catharina 1796–1838, f. i Fantskog, Skog (Ångermanland), d. i Härnösand; g.m. Johan Christoffer Carl Kempe, grosshandlare, brukspatron III:53*

- Wikner, Johan 1758–1822, sjökapten, handlande, skeppsredare, sågverksägare, f. i Fantskog, Skog (Ångermanland), d. i Fantskog, Skog (Ångermanland); g.m. Helena Scherdin III:44*, III:49, III:53
- Wikner, Olof Johan 1792–1877, student, sedermera brukspatron, f. i Fantskog, Skog (Ångermanland), d. i Fantskog, Skog (Ångermanland); g.m. Anna Elisabeth Bergqvist III:40, III:42, III:43f*, III:49, III:53*
- Wikström, Hedvig Christina 1792–1872, f. i Innervik, Skellefteå, d. i Hedemora; g. 1:o m. Carl Johan Almqvist, kyrkoherde, 2:o m. Mauritz Westfelt, stallmästare IV:139
- Winblad von Walter, fröken V:52, V:127 [rör sig antingen om Carolina Fredrika Catharina Winblad von Walter (f. 1809 i Grisbacka, Umeå lf, d. 1839 i Arboga), g.m. Johan Lundelius, kyrkoherde i Björskog, eller om Gustava Charlotta Winblad (f. 1815 i Grisbacka, Umeå lf, d. 1880 i Uppsala), g.m. Olof Glas, överläkare, professor, se egna poster nedan]
- Winblad von Walter, Carolina Fredrika Catharina 1809–1839, f. i Grisbacka, Umeå lf, d. i Arboga; g.m. Johan Lundelius, kyrkoherde V:172*
- Winblad von Walter, Esaias Vilhelm 1799–1862, jur. utr. kand., f. i Skellefteå, d. i Grisbacka, Umeå lf V:172*
- Winblad von Walter, Eva Helena 1791–1860, f. i Degerbyn, Skellefteå, d. i Stockholm; g.m. Fredrik Adolf Fock, friherre, major V:94*, V:172*
- Winblad von Walter, Fredrik Gustaf 1794–1839, kapten, f. i Sunnanå, Skellefteå, d. i Stettin (numera Szczecin, Polen) V:172*
- Winblad von Walter, Gustaf Esaias 1766–1834, landskamrerare, kammarrättsråd, f. i Selet, Lövånger, d. i Gris-

- backa, Umeå lf; g. 1:o m. Catharina Elisabeth Holmström, 2:o m. Catharina Charlotta Schönfeldt IV:70, V:48, V:94, V:119, V:153, V:172f
- Winblad von Walter, Gustava Charlotta 1815–1880, f. i Grisbacka, Umeå lf, d. i Uppsala; g.m. Olof Glas, överläkare, professor V:161, V:172
- Winblad von Walter, Johan Ludvig 1798–1843, löjtnant, sedermera kapten, f. i Nordanå, Alfta, d. i Risön, Skellefteå; g.m. Lovisa Ström V:47
- Vincent, Johan 1775–1837, bruksinspektör, f. i Robertsfors, Bygdeå, d. i Sävar bruk, Sävar; g.m. Johanna Vilhelmina Holtzheidt IV:155, IV:156*
- Winge, Eva Margareta 1780–1851, mamsell, f. i Fånby, Vendel, d. i Uppsala III:20
- Winge, Gustafva Ulrica 1785–1856, f. i Sägerbo, Älvkarleby, d. i Hörnefors, Umeå lf; g.m. Jonas Norlin, brukspredikant IV:153*
- Zachrisson, Anders 1767–1832, bonde, f. i Norsjö, Skellefteå, d. i Holktjärn, Norsjö; g. 1:o m. Catharina Andersdotter, 2:o m. Elisabeth Jacobsdotter, 3:o m. Eva Catharina Nilsson V:19*, V:20
- Zachrisson, Georg (gosse i byn) 1809–1818, f. i Norsjö, Skellefteå, d. i Norsjö, Norsjö IV:46*
- Zetterstedt, Johan Wilhelm 1785–1874, entomolog, professor m.m., f. i Lärketorp, Mjölby, d. i Lund V:205
- Zetterström, Carl 1767–1829, professor i medicin, bibliofil, f. i By, Rödön, d. i Uppsala III:135, III:215, IV:46
- Zingmark, Catharina Jonsdotter (gästgiverska i Rickleå) 1770–1843, f. i Rickleå, Bygdeå, d. i Rickleå, Bygdeå; g.m. Olof Persson, gästgivare IV:156*

- Åberg, Christina Helena 1791–1846, f. i Umeå, d. i Umeå;
g.m. Henrik Bjuhr, handlande, brukspatron V:94,
V:207, V:208*
- Åhlström, fru, se Holmén, Anna Christina
- Åhlström, Johan Wilhelm (kallad "min andra far" av
Fredrica) 1758–1826, rektor, f. i Sala, d. i Sala; g.m.
Anna Christina Holmén III:19, III:30, III:79*, III:81,
III:194, III:195*, III:197, IV:65ff, IV:75, IV:122, IV:136,
IV:150, V:164
- Åkerman, Jacob 1770–1829, läkare, professor, f. i
Prästgården, Rone, d. i Uppsala; g.m. Gustafva Acrel
III:22
- Åkerman, Johan Gottfrid 1783–1828, handlande, f. i
Lugnö, Mo (Hälsingland), d. i Sala; g.m. Betty (Brita
Christina) Djurman IV:147
- Åman, Anna Lovisa 1781–1871, f. i Härnösand, d. i Härnösand;
g.m. Abraham Nensén, konsistorienotarie IV:149
- Åman, Euphrosyne 1809–1880, f. i Skellefteå, d. i Klara,
Stockholm; g.m. Johan David Helleday, häradshövding
V:4
- Åman, Nils Eric 1771–1819, bataljonsläkare, f. i Stockholm,
d. i Stämningssgården, Skellefteå; g.m. Catharina Agatha
Högström III:145*, III:149*, III:151*, III:153f*, III:157,
III:193
- Åström, Jakob 1797–1851, sockensnickare, f. i Västerå,
Umeå lf, d. i Västerhiske, Umeå lf; g.m. Anna Sigrid
Olofsdotter V:52
- Öbom, Anna Catharina 1749–1842, f. i Uppsala, d. i Uppsala;
g.m. Lars Braunersköld, kämnärsnotarie III:20

- Ödmann, Erik Samuel 1786–1845, kyrkoherde, kontraktsprost, riksdagsman, f. i Florsberg, Mo (Hälsingland), d. i Vendel; g.m. Brita Catharina Stenfelt III:37ff
- Ödmann, Samuel 1750–1829, teolog, naturforskare, kulturhistoriker, professor m.m., f. i Växjö, d. i Uppsala; g.m. Elisabeth Myrin V:157
- Ödmark, Per 1774–1830, gästgivare, länsman, f. i Överön, Arnäs, d. i Tävra, Arnäs; g.m. Catharina Magdalena Avander III:61*
- Öhrling, Carl Fredrik 1793–1823, student, sedermera artillerist, f. i Arjeplog, d. i Svea artilleriförsamling, Stockholm IV:35, IV:36*, IV:108f
- Öhrman, Elisabeth (piga hos änkan Alenius) 1754–1833, pig, f. i Örträsk, Lycksele, d. i Lycksele IV:97*
- Örnberg, Carl Jakob 1779–1845, borgmästare, assessor, f. på Kyrkobordet, Nederkalix, d. i Piteå; g.m. Helena Catharina Degerman IV:136
- Österberg, Erik 1769–1837, trädgårdsmästare, bokhållare, d. på Kyrkobordet, Umeå lf; g.m. Anna Maria Häggström IV:162, V:11
- Österborg, Per 1781–1822, lärare, f. i Österås, Ed (Ångermanland), d. i Umeå IV:152
- Österman, Maria Catharina 1788–1854, mamsell, f. i Prästgården, Alfta, d. i Söderhamn IV:143
- Österman, Per Gustaf 1755–1818, f. i Stockholm, d. i Alfta, kyrkoherde, kontraktsprost, hovpredikant; g.m. Brita Catharina Östlund IV:142

Fiktiva personer och orter

Register över fiktiva personer och orter, bibliska personer m.m.

- Albert*, teaterkaraktär i komedi III:213
Alberti, teaterkaraktär (målare) V:72, V:73*, V:74, V:75*,
V:76–78, V:79*
Alberti, Fru, teaterkaraktär V:72, V:73–75*, V:76–78, V:79*
Angelina, litterär figur hos skalden Franzén IV:47
Astrild, kärleksguden i äldre svensk poesi III:162, III:204
Bachini, Fru, teaterkaraktär V:162
Bina, teaterkaraktär V:56
Blinda Baron, teaterkaraktär V:56, V:166
Brage, skaldekonstens gud i nordisk mytologi V:83
Botzaris, Fru, teaterkaraktär V:161
Boutius, Fru, teaterkaraktär V:203
Bredbom, teaterkaraktär V:56
Carl, litterär figur hos skalden Franzén IV:46f
Constance, teaterkaraktär V:162
Cornetten, teaterkaraktär V:56
Corona, teaterkaraktär V:214
Cupido, kärleksguden i den romerska mytologin III:214
Cytharea, grekisk gudinna III:164
Dornbusch, Jägmästare, litterär figur III:209
Echo, teaterkaraktär i komedi III:212ff
Eglè, grevinna, teaterkaraktär IV:91
Emili (Emelie), litterär figur hos skalden Franzén IV:46f,
IV:111
Erland, teaterkaraktär V:122f
Fenix, mytisk fågel V:159
Fredrica, teaterkaraktär i komedi III:213
Fredrik, teaterkaraktär V:56
Freja, nordisk gudinna, teaterkaraktär IV:15–IV:18, V:57

Frejr (Frej), nordisk gud, teaterkaraktär IV:15, IV:17f
Grefve de Laborde, teaterkaraktär V:162
Grefven, teaterkaraktär V:56
Grefvinnan, teaterkaraktär V:56
Hamilton, Commodoren, teaterkaraktär V:162
Hanna, teaterkaraktär i komedi III:212ff
Hebe, grekisk gudinna III:160
Hederman, överste, teaterkaraktär V:227, V:228*
Hermod, teaterkaraktär IV:15–IV:19
Hustru (till Erland), teaterkaraktär V:123
Irène, teaterkaraktär V:162
Jernberg, Brukspatron, teaterkaraktär V:56
Jernberg, Fru, teaterkaraktär V:56, V:61, V:74
Johannes Döparen, biblisk figur V:114
Kostas Botzaris, teaterkaraktär V:161
Lotta, teaterkaraktär V:56
Lovisa, teaterkaraktär i komedi III:212ff
Mahomet (Muhammed), profet, religiös och politisk ledare
 III:96, III:223
Maria, biblisk figur III:172, V:141
Marta, biblisk figur V:141
Marko, teaterkarakär V:161
Mars, romersk gud, teaterkaraktär III:164, IV:15
Melpomene, teaterkaraktär V:72, V:73f*, V:76f
Mercurius, romersk gud, teaterkaraktär IV:15
Nymfer, teaterkaraktärer V:122
Phoenix, se Fenix
Rankenfeldt, teaterkaraktär i komedi III:212f
Robinson (Robinson Kruse), romanfigur V:140
Skolmästaren, teaterkaraktär V:56
Skuld, nordisk ödesgudinna, teaterkaraktär IV:15, IV:19*
Skydds Engeln, teaterkaraktär V:214

Skyddsgudinna, teaterkaraktär V:122f
Sofi, teaterkaraktär V:56
Tante, teaterkaraktär i komedi III:212
Tyr, nordisk gud, teaterkaraktär IV:15ff
Urd, nordisk ödesgudinna, teaterkaraktär IV:15, IV:19*
Valhall, i Nordisk mytologi Odens och de stupade krigarnas
 boning V:57
Verdandi, nordisk ödesgudinna, teaterkaraktär IV:15, IV:19*
Vivica, *Tant*, teaterkaraktär V:165f, V:209
War, teaterkaraktär IV:15f, IV:18
Wauman, *Amtman*, litterär figur III:209
Yngve, nordisk gud V:57
Zeno, teaterkaraktär V:161

Ortregister

I ortregistret ingår samtliga orter som återfinns i verket. Förutom byar och städer indexeras även mindre och mindre väl preciserade platser, såsom *Glädjens lund* vid sjön Hallaren, samt länder, landskap, gårdar, sjöar, berg, kvarter m.m. Indexeringen sker utifrån nutida stavning, om nödvändigt med hänvisning i fall då Linder använder annan stavning, t.ex. *Hvittinge*, se *Vittinge*. Vid byar uppges alltid sockentillhörighet. Om enbart ett ortnamn indexerats, t.ex. *Bygdeå*, indikerar det vanligen att det handlar om en socken eller en stad.

I registret har icke explicit angivna orter, vilka kunnat identifieras utifrån kontext, indexerats med en asterisk (*) efter sidnumret, t.ex. *bufvudstaden* för *Stockholm*. I fall där det ansetts motiverat har tilläggsinformationer lagts till, såsom: *Hallaren (sjö i Enåkers och Möklinta socken)*.

Information inom parentes är förklaringar av olika slag, medan sådant som skrivits inom hakparenteser utgör stavningsvarianter eller felaktigheter i Linders originalmanuskript.

Utrikes ortnamn och svenska orter med identiska namn på olika håll i landet, noteras på följande sätt: *Euraåminne (Finland)* resp. *Ed (Ångermanland)*. Länder uppges utifrån nuvarande gränser.

Källor som nyttjats för att lokalisera och belägga orter är C. M. Rosenberg, *Geografiskt-statistiskt handlexikon öfver Sverige*, Stockholm 1882–83, husförhörlängder, Ortnamnsregistret vid Institutet för språk och folkminnen (ISOF), googlemaps.com, hitta.se m.fl.

Afva, se Ava
 Afvaliden, se Avaliden
 Alfta III:10, IV:142
 Arboga III:10
 Arholma (ö), Vätö IV:120
 Arnberg, Norsjö IV:64
 Arjeplog IV:7, V:52
 Arnäs III:61
 Arvidsjaur V:5, V:8
 Arvliden, Lycksele IV:10, IV:12
 Ava, Nordmaling III:64
 Avaliden, Norsjö V:17
 Avan, Löfvånger IV:35
 Backen, Umeå lf V:68, V:94f, V:99, V:147, V:154, V:171
 Baggböle, Umeå lf V:17, V:39
 Bastutjärn, Norsjö IV:64, V:17
 Bastuträsk, Skellefteå III:99
 Bastuträsket (sjö), Skellefteå III:99*
 Bifors bruk, se Vifors bruk
 Bjursele, Norsjö V:17
 Bjurträsk, Norsjö IV:65, IV:108, V:17
 Bjurträsket (sjö), Norsjö III:210*, IV:65*
 Bjurvalla, Östervåla III:36
 Bjärträ III:50
 Bjästa, Nätra III:56
 Björknäs, Norsjö V:17, V:22
 Bodberg, Norsjö V:17
 Bomansfors (fors), Skellefteå III:94
 Borgå (Finland) III:10
 Borås V:162, V:214
 Bringsta, Harmånger III:39, III:41f
 Bro gästgivargård, Enånger III:40

Brännan, Skellefteå V:47
 Brännberget (berg), Norsjö III:183f, III:187
 Brännland, Norsjö V:17
 Bräntjärnliden, Norsjö V:17
 Brösta, Arnäs III:61
 Bureå, Skellefteå III:69, III:71, III:88, III:189, IV:71ff,
 IV:102, V:170
 Burträsk IV:33, IV:108, IV:115, IV:157, V:9, V:51, V:66
 Busjön, Lycksele IV:10
 Bygdeå III:68, IV:2
 Bygdsiljum, Burträsk IV:157
 Bäck (möjligen Kallbäck, Skog, Hälsingland) IV:141
 Böle, Skellefteå, se Norrböle
 Cairo, se Kairo
 Calix, se Kalix
 Calmar, se Kalmar
 Carlgård, se Karlgård
 Chios (ö), Grekland V:7
 Clara, se Klara
 Daglösten, Lövånger III:69
 Dalarna IV:38
 Dalälven IV:140
 Degerbyn, Skellefteå III:88, III:159
 Degerfors (Vindeln) IV:13, IV:162, V:5, V:10, V:28ff, V:70,
 V:121, V:150, V:152, V:195, V:205
 Djupsund, Degerfors (Vindeln) V:29
 Djurgården, Stockholm III:25, IV:121, IV:132f, IV:135
 Djäkneboda, Bygdeå III:68
 Djäknebodasjön, Bygdeå III:68*
 Docksta, Vibygerå III:54f
 Doggsta, se Docksta
 Dombron (bro), Uppsala III:137

Dombäck, Grundsunda III:64, V:125
 Drottningholm III:25, IV:121
 Elfdalen, Se Älvdalen
 Elfkarleby, se Älvkarleby
 Engelns hus, Stockholm III:25
 Engesjö, se Ängersjö
 Enåker III:17f, III:30, III:46, III:50, III:77f, III:94, III:111,
 III:197, IV:122, IV:137, IV:140
 Erlandstorp (hemman), Västerhiske, Umeå lf V:71f, V:115,
 V:122
 Ersmark, Umeå lf V:97, V:151
 Eskilstuna III:7, III:10f
 Etna (berg), Italien IV:40
 Europa III:174f, V:85, V:159
 Fant [hos Linder: Fantila i Vörå socken], gård i Staversby,
 Korsholm (Finland) III:9f
 Fantas (gård, vars existens inte är säker), Närpes (Finland)
 III:10
 Finland III:71, III:189, IV:71, IV:102, IV:104, V:12
 Finnfors, Skellefteå III:95f
 Fiskartorpet (gård), Stockholm IV:133
 Fjäl, Hässjö III:42, III:45
 Flurkmark, Umeå lf V:97
 Forssellska gården, Umeå V:140
 Frankrike III:173
 Fraukälen, Norsjö IV:158, V:17
 Fredricslund (berså), Norsjö III:108, III:119, III:146*
 Fredrikslund (gård), Lund, Skellefteå III:75, III:80, III:89
 Furusund, Blidö IV:120
 Fyrisån IV:82
 Fällforsån, Umeå lf V:97
 Gefle, se Gävle

Gideå V:151
 Gideälven III:62
 Gissträsk, Norsjö V:17
 Grekland III:223, V:157ff
 Grimsmark, Lövånger III:68
 Grubbe, Umeå lf V:70
 Grundsunda III:64, IV:152, V:98
 Gryttje, Gnarp IV:147
 Gröna gången, Sala III:39
 Gudmundrå V:175
 Gumboda, Nysätra (Västerbotten) III:68
 Gysinge bruk, Österfärnebo IV:140
 Gävle III:10, III:37, III:38f*, III:43, IV:140f, IV:154, V:43
 Göteborg IV:118
 Hacksta V:212
 Haga (slott), Solna III:27
 Hagalund, Solna III:27
 Hallaren (sjö i socknarna Enåker och Möklinta) IV:86,
 V:80
 Haneberg (Hanöberg), Enåker III:18, III:30, III:34, III:60,
 III:100, III:106, IV:2, IV:4, IV:15, IV:86, IV:122, IV:136,
 IV:146, IV:152, V:35, V:209
 Hellas (Grekland) V:157ff
 Hamrånge III:39
 Hedesunda IV:140
 Hemmingen, Norsjö IV:167, V:17
 Herrskog, Skog (Ångermanland) III:48
 Hissjö, Umeå lf V:42, V:153f
 Hissjöheden, Umeå lf V:11
 Hjuken, Degerfors (Vindeln) V:29
 Hogdahl, se Ytterhogdal
 Holländska Dyn (vårdshus), Stockholm IV:120

Holktjärn, Norsjö V:17
 Huddunge IV:139
 Hudiksvall III:41, IV:146, IV:147*
 Husum, Grundsunda III:64
 Håltjärn, se Holktjärn
 Hälsingland III:10
 Härnösand III:26, III:31, III:44ff, III:47*, III:48, III:53,
 III:58, IV:43, IV:113, IV:148f, V:17, V:58, V:121, V:126,
 V:174, V:175*, V:212, V:216
 Härvsta, Västerlövsta III:8
 Högsjö III:49
 Hörnefors bruk, Umeå lf III:65f, IV:153, V:148, V:149*
 Hörnäs, Själevad III:56
 Hötorget, Stockholm III:25
 Iggesund, Njutånger III:41, IV:146
 Indalsälven III:43
 Ingbo, Enåker III:30, IV:122, IV:137f
 Innertavle, Umeå lf III:68
 Innervik, Skellefteå III:72
 Italien III:55
 Jomala (Åland) V:232
 Jämtland IV:13, IV:97, V:231
 Kairo, Egypten III:96
 Kalix V:235
 Kalmar (Småland) V:213
 Karlgård (gård), Skellefteå III:85
 Klabböle, Umeå lf V:121
 Klara församling, Stockholm IV:132
 Kläppen, Norsjö V:20
 Knutby III:10, III:85
 Krångfors, Skellefteå III:32, III:93f, III:99, III:217, IV:51,
 IV:73

Kungsgården, Bjärträ III:50
 Kungsgården, Norrala IV:142ff
 Kungsholmen, Stockholm IV:132
 Kungsträdgården, Stockholm IV:47
 Kvammarn, Norsjö V:17
 Kvammarnäs, Norsjö V:17
 Kvarken III:8
 Kvasisträsk, Norsjö V:17
 Kvikkjokk (by, församling) IV:7
 Kvikkjokk (älv) IV:7*
 Kyrkostaden, Skellefteå III:73f, III:88f, IV:24
 Ladugårdslandstull, Stockholm IV:133
 Lappland IV:46, IV:111
 Lappmarken III:196, IV:10, IV:13, IV:109, V:7
 Leduån [hos Linder: Le-ån] III:64
 Leksand III:7, III:10
 Levar, Nordmaling III:65
 Lidsträsket (sjö), Norsjö III:176
 Lispräsket (sjö), Norsjö, se Norr-Lidsträsket
 Loreto (Italien) III:172
 Luleå III:6, IV:155, V:54, V:104, V:142, V:214, V:219,
 V:242
 Lund (stad) V:174
 Lungånger, Själevad III:31, III:58, III:60
 Lycksele III:5, III:7, III:110, III:131, III:139, III:180,
 III:191, III:197, III:207, III:220, IV:7, IV:9, IV:11ff,
 IV:43ff, IV:77, IV:86, IV:97, IV:99, IV:101, IV:113,
 IV:124, V:1, V:5, V:7, V:17, V:24, V:35, V:48, V:121,
 V:204f, V:208f, V:217
 Långträsk, Norsjö/Skellefteå III:99, IV:37, V:17
 Löfsta, se Västerlövsta
 Löfsta ("mitt Löfsta"), se Fredricslund

Lögdeälven [hos Linder: Lögde ån] III:64
 Löt (Uppland) V:212
 Lövånger III:6, III:8, III:68f, III:70, IV:34, IV:74, IV:92,
 IV:113, V:4, V:155, V:226
 Maj, Njurunda IV:148
 Malax (Finland) III:10
 Malingen (skog i gränstrakten mellan Ångermanland och
 Västerbotten) III:64
 Malsta, Rogsta III:42
 Manjaur, Lycksele IV:9
 Marks gästgivargård, Säbrå III:45
 Maurliden, Norsjö V:17
 Medelpad III:42, IV:148
 Medina (Saudiarabien) III:96
 Mehede, Tierp III:36
 Mensträsk, Norsjö V:17
 Mesele, Degerfors (Vindeln) V:29
 Messolonghi, Grekland V:159
 Molnebo bruk, Västerlövsta IV:122, IV:140
 Momyskje, se Myskje
 Mora stenar, Lagga III:25
 Mosebacke, Stockholm IV:136
 Munkbron, Stockholm IV:131f
 Myran (lantställe), Umeå lf V:150
 Myskje, Mo (Hälsingland) IV:141f
 Månsträsket (sjö), Norsjö III:99*
 Mårdsele, Lycksele IV:9
 Mälaren (sjö) V:49
 Nerpes, se Närpes
 Njurunda V:175
 Nora (Uppland) III:31, III:35f, IV:139

Nora (Ångermanland) III:44, III:50, III:53, III:111f,
 III:171, III:173, III:179, IV:151
 Norden III:207, V:196
 Nordmaling III:65, IV:152, V:34
 Nore, se Norge
 Norge III:129, V:96, V:196
 Norrala III:40
 Norrböle, Skellefteå [hos Linder: Böle] IV:70
 Norrfors, Umeå lf V:151, V:231
 Norrköping IV:154
 Norrland III:207, V:87
 Norr-Lidsträsket (sjö), Norsjö IV:158
 Norrtull, Stockholm III:27
 Norsjö III:7, III:25, III:32, III:35, III:77, III:85, III:93,
 III:95, III:100f, III:109ff, III:125, III:134, III:143*,
 III:145, III:172, III:175f, III:179, III:181, III:192*,
 III:200, III:205, III:209, III:211*, III:218, IV:1, IV:4,
 IV:13, IV:27, IV:37, IV:42, IV:59, IV:70f, IV:80, IV:98,
 IV:113f, V:116, IV:126, IV:131, IV:157, IV:159, IV:167,
 V:1, V:9ff, V:15ff, V:22, V:24f, V:28, V:31ff, V:42, V:44,
 V:104, V:109, V:113, V:116, V:119
 Norsjön (sjö), Norsjö III:101, III:105ff*, III:110, III:183,
 III:199*, III:224f, IV:64*, IV:107*
 Nybruket (Linders arrenderade jord), Umeå lf V:13, V:15
 Nybygget vid gruvan, Sala IV:122
 Nydala (gård), Umeå lf V:79, V:165
 Nysätra (Västerbotten) IV:157, V:241
 Närpes (Finland) III:10
 Näset (området där prästgården byggdes), Norsjö V:21
 Nätra IV:151, V:175
 Olofsfors bruk, Nordmaling III:64f, IV:37
 Oppnäs, se Utnäs

Petersburg, se Sankt Petersburg
 Petikträsk, Norsjö V:17
 Piteå III:18of, IV:14, IV:39, IV:69, V:20
 Pjäsörn, Norsjö III:99, III:217, IV:126, IV:158, V:17
 Quafvisträsk, se Kvasisträsk
 Quammarn, se Kvammarn
 Quammarnäs, se Kvammarnäs
 Quarken, se Kvarken
 Quickjock, se Kvikkjock
 Raggsjö, Norsjö V:17
 Ratan, Bygdeå III:68
 Ratuträsket (sjö), Bygdeå III:68*
 Renfors, Degerfors (Vindeln) V:29
 Rickleå, Bygdeå III:68, IV:71, IV:156
 Risliden, Norsjö V:17
 Robertsfors IV:71
 Rom (Italien) III:54
 Roslagen III:85
 Runhällen (Stora Runhällen; runsten), Västerlövsta IV:138
 Rusele, Lycksele V:205, V:218
 Rügen (ö) (Tyskland) IV:81
 Ryssland III:71, V:18
 Rånbyn, Råneå V:101
 Råneå V:100
 Rönjoret, Skellefteå [hos Linder: Rörnoret] III:34, III:96,
 III:98
 Sala III:5, III:8, III:16ff, III:20, III:27ff, III:39, III:41,
 III:58, III:140, III:203, III:207, IV:69, IV:106, IV:122,
 IV:136, IV:145, IV:147, IV:149, V:35, V:99, V:164
 Sankt Petersburg (Ryssland) III:71, IV:103
 Sanna, Hälsingtuna III:41
 Schulténska huset, Stockholm IV:132

Schweiz ("det nordiska Sveitz") III:49
 Sibirien III:209
 Själevad III:57f, V:125ff
 Skaraborgs län III:11
 Skellefteå III:6, III:8, III:30ff, III:34, III:59, III:69f, III:72f,
 III:77f, II:82*, III:84*, III:89, III:93, III:110, III:116f,
 III:120, III:124f, III:128, III:136, III:139, III:144f,
 III:159, III:169, III:175f, III:188, III:193, III:196,
 III:200, III:215, III:217f, III:222, IV:7, IV:13f, IV:21*,
 IV:24f, IV:28, IV:31, IV:35, IV:37, IV:39, IV:46f, IV:49,
 IV:61, IV:67ff, IV:72f, IV:92, IV:98f, IV:102, IV:104,
 IV:108, IV:110, IV:113f, IV:117, IV:121, IV:124ff,
 IV:137, IV:139, IV:151, IV:157, IV:162, V:1, V:9, V:11f,
 V:15ff, V:22, V:27, V:31, V:34, V:37, V:47, V:64, V:99,
 V:142, V:155, V:241
 Skellefteälven III:88f*, III:94*, III:95
 Skepptuna III:25
 Skog (Hälsingland) III:36
 Skog (Ångermanland) III:53
 Skuggan (vårdshus), Stockholm IV:121, IV:132f, IV:135
 Skuleberget (berg), Vibyggerå III:34, III:55
 Skuleskogen, skog i Vibyggerå/Nätra III:56
 Skultenska huset, Stockholm, se Schulténska huset
 Skultuna V:213
 Skyggen (vårdshus), Stockholm, se Skuggan
 Skåne V:143, V:147, V:239
 Skön V:216
 Sorsele IV:11, V:5
 Spjute, Nätra III:55
 Stennäs, Norsjö III:33f, III:101, III:105, III:117, III:212,
 IV:53
 Stigsjö III:47

Stockholm III:7f, III:13*, III:20, III:24f, III:27, III:43,
 III:65*, III:66, III:87, III:91, III:131, III:160*, IV:8,
 IV:47, IV:69, IV:120f, IV:127, IV:130, IV:135, V:35,
 V:40, V:51, V:79*, V:119, V:143*, V:165, V:172, V:217*,
 V:236
 Stockholms skärgård IV:120
 Storliden, Norsjö V:17
 Stortorget, Stockholm IV:131
 Stråtjärä, Skog (Hälsingland) III:36, III:40
 Strängnäs III:20
 Strömslund (gård), Umeå lf III:67, V:95
 Styrnäs III:31, III:52
 Stöcksjö, Umeå lf III:66, IV:153, V:35
 Sundsvall I:44, I:51, III:8, III:42f, IV:148f
 Sunnanå, Skellefteå III:73, IV:69
 Svansele, Norsjö V:17
 Svartlund, Norsjö V:17
 Svea, se Sverige
 Swedden (skuggrik plats vid sjön Hallaren) III:106
 Sverige (Svea) III:10, III:129, III:163, V:85f, V:95f, V:128,
 V:147, V:196, V:215, V:239
 Säbrå III:45, III:48
 Sättra brunn, Kila (Västmanland) V:35, V:64
 Sävar (egen församling från 1823), Umeå lf III:68, IV:115,
 IV:155, V:24, V:106
 Sävar herrgård (Sävargården) V:34, V:63
 Söderhamn III:40f, IV:137, IV:142, IV:143*, IV:147
 Sörmjöle, Umeå lf III:66, IV:153
 Tafle, se Innertavle
 Tannsele, Lycksele V:205
 Tegslandet, Umeå lf V:47
 Tjernberget, se Tjärnberg

Tjärnberg, Norsjö V:17
 Torshälla III:10
 Torsåker (Ångermanland) III:52
 Trödje, Hille III:39, III:43, IV:141
 Tyskland V:239
 Tävra, Arnäs III:61
 Tönnebroheden (skog), Hamrånge III:39
 Uleåborg (Finland) IV:118, IV:128f
 Ulricelund (gård), Sala III:106, IV:122
 Umeå III:3, III:8, III:13, III:31, III:34, III:53, III:57, III:60,
 III:65, III:66*, III:68, III:125, III:135, IV:1f, IV:5, IV:7f,
 IV:10, IV:13, IV:37f, IV:43, IV:45, IV:70f, IV:98, IV:104,
 IV:107, IV:152f, IV:155, IV:159ff, V:4f, V:7, V:9ff, V:15ff,
 V:23, V:28*, V:30, V:33, V:37, V:41f*, V:47f*, V:64,
 V:67f*, V:82, V:84, V:94*, V:98*, V:101, V:125, V:140*,
 V:142*, V:149*, V:151*, V:195*, V:197*, V:213, V:218,
 V:230f*, V:232, V:233f*, V:238*
 Umeälven III:66, V:239*
 Uppsala III:7f, III:11, III:16ff, III:20f, III:24, III:26ff,
 III:87, III:135, III:172, III:201, III:215, IV:46, IV:121,
 IV:131, IV:134, IV:144, IV:153, V:40, V:79, V:99, V:119,
 V:151, V:174f, V:212f, V:215, V:234, V:241f
 Uppsala stift V:213
 Utansjö bruk, Högsjö III:48
 Utnäs, Styrnäs III:52f, IV:13, IV:97
 Vajsjön (sjö), Norsjö III:100, V:20
 Vapelskogen (skog söder om Sundsvall) III:42
 Vasa (Finland) III:10
 Veda gästgivargård, Högsjö III:49
 Vibyggerå III:34
 Wien (Österrike) III:174
 Vifors bruk, Hamrånge III:39

Vindeln, se Degerfors
 Vindelälven V:18
 Våla, se Östervåla
 Vänersborg V:213
 Västerbotten III:35, III:64f, III:77, III:80, III:173, V:12
 Västerhiske, Umeå lf V:98, V:127, V:140, V:153f
 Västerlövsta III:8, III:10f, III:52*, III:72, III:108, III:174,
 IV:121ff, IV:136, IV:138, IV:140, IV:148, V:37, V:43,
 V:99
 Västerås III:10, III:13, IV:86
 Västerås stift V:213
 Västmanland III:31, III:35, III:50, III:64, IV:1, IV:58,
 IV:75, IV:121, IV:136, V:14, V:64
 Västra Kvarken III:8
 Vörå (Finland) III:9f
 Ytterhiske, Umeå lf V:119
 Ytterhogdal III:10
 Ytternvik, Skellefteå IV:117
 Yttre Långträsket (sjö), Norsjö III:99*
 Åbo (Finland) III:10, III:71
 Åby gästgivargård, Östervåla III:36
 Åland V:232
 Ålands hav IV:119
 Ångermanland III:40, V:119, V:175
 Ångermanälven III:48f, III:52*, IV:151
 Åsele V:200
 Älvdalen III:7, III:172
 Älvkarleby III:35f
 Ängersjö, Nordmaling III:65
 Äskja, Ullånger III:53
 Æthna, se Etna
 Ön, Umeå IV:155

Önska, Grundsunda III:64
Öregrund IV:118, IV:120, IV:127f, IV:144
Öreälven III:65
Örträsk, Norsjö V:17
Österbotten (Finland) III:10
Österdalarna III:7
Östersjön IV:62
Östervåla III:36
Östra Backen, se Backen
Överkalix III:125, V:16, V:58

Medarbetare

Roger Jacobsson, docent i bokhistoria vid Lunds universitet och fil. dr i etnologi med mediehistorisk inriktning vid Umeå universitet. Han har intresserat sig för provinsens bokkultur, bl.a. i *Typographic Man – Medielandskap i förändring: Studier i provinsens tryckkultur* (2009). Han är sedan 1987 arbetande ledamot och styrelseledamot i Kungl. Skytteanska Samfundet, samt redaktör för Samfundets vetenskapliga skriftserie, Skytteanska Samfundets Handlingar, han initierade även 1988 utgivningen av Skytteanska Samfundets årsbok *Thule* och är sedan dess bokens chefredaktör. Han var redaktör för Skytteanska Samfundets utgivning av Carl Linnæus, *Iter Lapponicum – Lappländska resan 1732*, I–III, (2003–2005), som vann mycket uppmärksamhet. Han tog även initiativet till grundandet av *Kulturella Perspektiv – Svensk etnologisk tidskrift*, och har varit dess chefredaktör sedan starten 1992. Vidare har han under en period varit föreståndare för journalistutbildningen vid Umeå universitet, samt varit universitetslektor och föreståndare för medie- och kommunikationsvetenskap vid två lärosäten, nämligen Linnéuniversitetet i Kalmar och vid Högskolan Dalarna i Falun.

Lars-Erik Edlund, professor i nordiska språk vid Umeå universitet. Hans huvudsakliga forskningsområden är namnforskning, dialektologi och språkhistoria, och framför allt har han intresserat sig för det nordskandinaviska området. Han har bedrivit ett flertal större tvärvetenskapliga projekt från 1980-tal och framåt, såsom ”Kulturgräns norr: Förändringsprocesser i tid och rum” som involverade ämnen från fyra fakulteter. Under det senaste decenniet har han varit engagerad i och lett projekten ”Att benämna och berätta plat-

sen: Hur folkligt platsskapande kan stärka samiska traditioner och identiteter” och ”Den vetgirige lappmarksprästen: Digitalisering och transkribering av J. A. Nenséns uppteckningar från 1800-talet”. Han var åren 1992–96 chefredaktör för fyrbandsverket *Norrländsk uppslagsbok* och grundade 2007 tidskriften *Journal of Northern Studies*, vars chefredaktör han från starten varit. Han innehar och har innehaft en rad vetenskapliga uppdrag i vetenskapliga styrelser och tidskriftsredaktioner, och är sedan 2003 preses för Kungl. Skytteanska Samfundet och sedan 2016 för Kungl. Gustav Adolfs Akademien för svensk folkkultur. Vidare är han sedan 2000 ordförande i Johan Nordlander-sällskapet, vilket han med en kollega initierade 1979.

Robert Eckeryd, fil. dr i historia vid Umeå universitet 2017 på en avhandling om ogifta mödrars sociala utsatthet under perioden 1860–1940. Han har vid Dialekt-, ortnamns- och folkminnesarkivet i Umeå arbetat med utgåvan av *Pehr Stenbergs levernesbeskrivning*. Efter disputationen har han vid Umeå universitet arbetat inom projekten ”Den vetgirige lappmarksprästen: Digitalisering och transkribering av J. A. Nenséns uppteckningar från 1800-talet” (se ovan) och ”Banking Before Banks: Networks, Behaviours and Strategies in Early Financial Markets”. Han är biträdande redaktör för Johan Nordlander-sällskapets tidskrift *Oknytt*.

FOLKLIVSSKILDRINGAR OCH BYGDESTUDIER UTGIVNA AV
KUNGL. GUSTAV ADOLFS AKADEMIEN
FÖR SVENSK FOLKKULTUR

1. *J. L. Saxon*: Från självhushållets lyckliga dagar. Arbetet i en bondgård i Närke 1 januari – 31 december på 1850–60-talen. 1933.
2. *G. O. Hylten-Cavallius*: En student upptäcker sitt land. Anteckningar under en vandring genom Uppland, Westmanland, Nerike, Wermland, en liten del av Norrige och Dalarna emellan den 19:de juni och 21:ste september år 1835. Utgiven med förord av Sigurd Erixon. 1942.
3. *Abraham Heggström*: Arbetsliv i Skelleftebygden. Journal skriven 1836–39. 1944.
4. *Lars Levander*: Våmhusfärdingen. Den nya tidens genombrott i en Dalabygd efter Olof Köpmans, Hed Olof Anderssons, Filip Rombos och egna anteckningar skildrat. 1944.
5. *Stig Björklund*: Indor i Våmhus socken. Något om en dalabys tillkomsthistoria, dess folk och väg mot nya tiden. Efter gamla papper och folkminnen framställt. 1966.
6. *Joel Wangö*: Ågo- och naturnamnen i Knäreds socken. 1970.
7. *Sven B. Ek*: Östra Torn. En etnologisk bystudie. 1970.
8. Dalfolk i Nordamerika. Anteckningar från en rundresa till emigranter från Siljansbygden hösten 1967 efter Anders Olsson och Per Holger Eriksson sammanställda och utgivna av Stig Björklund. 1971.
9. *Harry Karlsson*: Den långa vägen. En skånsk byggmästare berättar. 1973.

10. Gammal bygd blir ny. Med Anders Diös under 40-årig bygghusskap i Övre Dalarna. Red. av Stig Björklund. 1978.
11. *Staffan Nyström*: Önamn i Båven. En studie över önamnsskicket i en sörmländsk insjö. 1985.
12. Backåkers Eriks dagbok 1861–1914. Med inledning och register utgiven av John Svenske. Volym 1–5. 1987.
13. *Anders Gagnér*: Jordbruk och jordbruksredskap. Teckningar och anteckningar från Gagnefs socken, Dalarna 1915. Text: Anders Gagnér. Sagesman: Per Hjort. Teckningar: Erik Gagnér. 1999.
14. *Nils-Arvid Bringéus*: Herrskap och hushållning på Kiviks Äsperöd. C. F. Falléns anteckningar 1821. 2000.
15. *Gunnar Henriksson*: Bålehus. Om skånskt skiftesverk. 2000.
16. *Arne Björnstad*: Handelsmän tog tåget. Om handlande och hantverk i Loshult. 2000.
17. *Vidar Reinhammar*: Hammerdalsmålet. Utgiven av Maj Reinhammar. 2005.
18. *Martin Johansson*: Utsikt från Jonstorpet. Minnen från ett småländskt bondehem. 2005.
19. *Jasmina Talam*: Bosnians in Sweden. Music and Identity. 2019.
- 20:1. Johan Anders Linders Minnen. Om människor och kulturliv i 1800-talets Umeå. Volym 1. Utgiven av Roger Jacobsson (huvudredaktör) & Lars-Erik Edlund. 2020.
- 20:2. Johan Anders Linders Minnen. Om människor och kulturliv i 1800-talets Umeå. Volym 2. Utgiven av Roger Jacobsson (huvudredaktör) & Lars-Erik Edlund. 2021.

KUNGL. SKYTTEANSKA SAMFUNDETS HANDLINGAR

Acta Regiæ Societatis Skytteane

Redaktör: Roger Jacobsson

1. Innehåller följande artiklar: Wijnblad, Mauritz, Skytteanska Samfundet. – Dahlstedt, Karl-Hampus, Om namn på kraftstationer i Norrland – Jirlow, Ragnar & Wahlberg, Erik, Jordbruket i Törnedalen genom seklen. – Lundgren, P. G., Medicinska högskolans i Umeå tillkomst. – Thomasson, Lars, De svenska lapparna och renskötseln i Sverige. Bibliografiska anteckningar för åren 1950–59. – Rasmusson, Nils Ludvig, Svenska akademiens medalj över Johan Skytte. Umeå 1961.
2. Innehåller följande artiklar: Hjelmstedt, Lennart, Pelle Molins berättarstil. – Isaksson, Olov, Byalag och bygdegemenskap. – Rosander, Göran, Säsongarbetsvandringar i Övre Norrland. – Rosander, Göran, Hjortfänge i Lappmarken. – Ågren, Katarina och Per-Uno, Pilati dom. – Westin, Gunnar och Ågren, Per-Uno, Folkmåls- och Folkminnesundersökningen i övre Norrland (FFÖN) 1954–1963. Umeå 1963.
3. Bergling, Ragnar, *Kyrkstaden i övre Norrland: Kyrkliga, merkantila och judiciella funktioner under 1600- och 1700-talen*. Umeå 1964.
4. Carli, O., *Ångermanlands bibliografi: Förteckning över litteratur utkommen före 1940*. Umeå 1965.
5. Isaksson, Olov, *Bystämman och bystadga: Organisationsformer i övre Norrlands kustbyar*. Umeå 1967.
6. Christiansson, Hans och Hyenstrand, Åke (red.), *Nordsvensk forntid*. Umeå 1969.
7. Königsson, Lars-König, *Traces of Neolithic Human Influences Upon the Landscape. Development at the Bjurselet Settlement, Västertotten, Northern Sweden*. With an archæological introduction by Hans Christiansson. Umeå 1970.

8. Lepiksaar, Johannes, *The Analysis of the Animal Bones From the Bjurselet Settlement, Västerbotten, Northern Sweden*. With an introduction by Hans Christiansson. Umeå 1975.
9. Jonsson, Ingvar, *Jordskatt och kameral organisation i Norrland under äldre tid*. Umeå 1971.
10. Thomasson, Lars, *De svenska samerna och renskötseln i Sverige: Bibliografiska anteckningar för åren 1960–69*. Umeå 1971.
11. Nordberg, Erik, *Källskrifter rörande kyrka och skola i den svenska lappmarken under 1600-talet*. Umeå 1973.
12. Borgegård, Lars-Erik, *Tjärhanteringen i Västerbottens län under 1800-talets senare hälft: En studie av produktion och transporter med särskild hänsyn till Ume- och Vindelälvens dalgångar*. Umeå 1973.
13. Dahlstedt, Karl-Hampus (ed.), *The Nordic Languages and Modern Linguistics 2*. Proceedings of the Second International Conference of Nordic and General Linguistics, University of Umeå June 14–19, 1973. Umeå 1975.
14. Hellbom, Algot, *Saköresbok för Medelpad 1541–1609*. Umeå 1976.
15. Petrus Læstadius' Journaler: I. *Journal för första året af hans tjenstgöring såsom missionaire i Lappmarken*. Stockholm 1831. Facsimileutgåva 1977. II. *Fortsättning af Journalen öfver missions-resor i Lappmarken, innefattande åren 1828–1832*. Stockholm 1833. Facsimileutgåva 1977. III. *Kommentarer och register till Petrus Læstadius' Journaler*. Umeå 1977.
16. Liljenäs, Ingrid, *Allmänningsskogarna i Norrbottens län – deras betydelse för det enskilda jord- och skogsbruket*. Umeå 1977.
17. Arell, Nils, *Rennomadismen i Torne lappmark – markanvändning under kolonisationsepoken i fr:a. Enontekis socken*. Umeå 1977.
18. Nordberg, Perola, *Ljungan. Vattenbyggnader i den näringsgeografiska miljön 1550–1940*. Umeå 1977.
19. Hellbom, Algot, *Medelpads gräns mot Jämtland från medeltid till nutid*. Umeå 1977.
20. Tellhammar, Ingrid, *Predikstolsmakare och predikstolskonst före 1777 i norra Hälsingland, Medelpad och Ångermanland*. Umeå 1978.
21. Thomasson, Lars, *De svenska samerna och renskötseln i Sverige: Bibliografiska anteckningar för åren 1970–74*. Umeå 1979.
22. Audén, Bengt, *Bottniska personnamn: Frekvenser i skattelängder från mitten av 1500-talet*. Umeå 1980.
23. Pettersson, Olof Petter, *Gamla byar i Vilhelmina, I–IV*. Stockholm–Uppsala 1941–1960. Facsimileutgåva i två band. Umeå

1982. Med en levnadsteckning över författaren av Karl-Hampus Dahlstedt och en bebyggelsehistorisk essä av Magnus Mörner.
24. Thomasson, Lars, *De svenska samerna och renskötseln i Sverige: Bibliografiska anteckningar för åren 1975–1980*. Umeå 1982.
 25. *Luleå stift 1904–1981. Församlingar och prästerskap*. Luleå 1982.
 26. *Språkhistoria och språkkontakt i Finland och Nord-Skandinavien: Studier tillägnade Tryggve Sköld den 2 november 1982*. Umeå 1982.
 27. *Berättelser om samerna i 1600-talets Sverige*. Facsimileutgåva av de s.k. prästrelationerna m.m., först publicerade av K. B. Wiklund 1897–1909. Med företal av Phebe Fjellström och efterskrift av Israel Ruong. Umeå 1983.
 28. Hülphers, Abraham, *Samlingar til en Beskrifning öfwer Norrland*. Första Samlingen om Medelpad, Westerås 1771, samt Fierde Samlingen om Ångermanland, Westerås 1780. Med en efterskrift av Gösta Berg. Facsimileutgåva utgiven i Umeå 1985.
 29. Utterström, Gudrun, *Släktnamn: Tillkomst och spridning i norrländska städer*. Umeå 1985.
 30. *Litteratur om Västernorrlands län*. En bibliografisk förteckning över litteratur om Ångermanland 1941–1975 och om Medelpad t.o.m. 1975, sammanställd av Ada Marcusson, Umeå 1986.
 31. Dahlstedt, Karl-Hampus, *Från Quartier Latin till Grisbacka*. Ett urval artiklar i språkvetenskapliga och andra ämnen samt Karl-Hampus Dahlstedts bibliografi 1936–1986 av Karin Snellman i samarbete med författaren. Umeå 1987.
 32. Egerbladh, Inez, *Agrara bebyggelseprocesser: Utvecklingen i Norrbottens kustland fram till 1900-talet*. Umeå 1987.
 33. Sörlin, Sverker, *Framtidslandet: Debatten om Norrland och naturresurserna under det industriella genombrottet*. Stockholm 1988.
 34. Bäcklund, Dan, *I industrisambällets utkant: Småbrukets omvandling i Lappmarken 1870–1970*. Umeå 1988.
 35. Hasselhuhn, Abraham Roland, *Om Skytteanska Scholan i Lycksele Lappmark: Sundsvall 1851*. Facsimileutgåva utgiven i Umeå 1988. Med en efterskrift av Roger Jacobsson.
 36. Wikmark, Gunnar, *Edvard Rhén, Lapplandspräst och Upplandsprost*. Umeå 1989.
 37. Moritz, Per, *Fjällfolk: Livsmönster och kulturprocesser i Tärna socken under 1800- och 1900-talen*. Umeå 1990.

- 38:A Arvidsson, Alf, Genrup, Kurt, Jacobsson, Roger, Lundgren, Britta och Lövkrona, Inger (red.), *Människor & föremål: Etnologer om materiell kultur*. Festskrift till Phebe Fjellström den 30 juni 1990. Stockholm 1990.
- 38:B *Phebe Fjellströms Tryckta skrifter 1952–1990*. En bibliografi sammanställd av Roger Jacobsson. Umeå 1990.
39. Arvidsson, Alf, *Sågarnas sång: Folkligt musicerande i sågverks-sambället Holmsund 1850–1980*. Umeå 1991.
40. Liliequist, Marianne, *Nybygggarbarn: Barnuppfostran bland nybyggare i Frostvikens, Vilhelmina och Tärna socknar 1850–1920*. Umeå 1991.
41. Ehrenmalm, Arvid, *Resa Igenom Väster-Norrland Til Åseble Lappmark, Anställd Uti Julii Månad 1741*. Stockholm 1743. Facsimileutgåva (under utgivning). Med en efterskrift av Roger Jacobsson.
42. Erixon, Per-Olof, *Ett spann över svarta ingentinget: Linjer i Thorsten Jonssons prosakonst*. Stockholm 1994.
43. Olsson, Björn, *Den bildade borgaren: Bildningssträvan och folkbildning i en norrländsk småstad*. Stockholm 1994.
44. Layton, Ian (red.), *Då, nu och sedan: Geografiska uppsatser till minnet av Ingvar Jonsson*. Umeå 1995.
45. Baudou, Evert, *Norrlands forntid – ett historiskt perspektiv*. Umeå 1995.
46. Tedebrand, Lars-Göran, *Strömming och demografi: Familj och bushåll i bottnisk kustbygd 1650–1950*. Umeå 1995.
47. Baudou, Evert (red.), *Att leva vid älven: Åtta forskare om människor och resurser i Lule älvdal*. Bjästa 1996.
48. Jacobsson, Roger och Öquist, Gunnar (red.), *Vetenskapens rymder: Perspektiv och visioner. Forskare reflekterar*. Umeå, Stockholm 1997.
49. Pettersson, Helena, *Från kulturförening till kunglig vetenskapsakademi: Kungliga Skytteanska Samfundet 1956–1967. En översikt*. Umeå 1998.
- 50:A Tedebrand, Lars-Göran, *Historia och demografi: Valda texter samt Lars-Göran Tedebrands tryckta skrifter 1969–1999. En bibliografi*. Umeå 1999.
- 50:B *Lars-Göran Tedebrands tryckta skrifter 1969–1999. En bibliografi*. Sammanställd av Roger Jacobsson. Umeå 1999.

- 50:C *Lars-Göran Tedebrands tryckta skrifter 1999–2004. En bibliografi.* Sammanställd av Roger Jacobsson. Umeå 2004.
- 50:D *Lars-Göran Tedebrands tryckta skrifter 1999–2004. En bibliografi.* Sammanställd av Roger Jacobsson. Umeå 2019.
51. Mårald, Erland; Nordlund, Christer; Pitkä-Kangas, Lari and Åkerberg, Sofia (eds.), *Nature Improved? Interdisciplinary Essays on Humanity's Relationship With Nature.* Umeå 1999.
52. Öhman, Anders (red.), *"Rötter och rutter": Norrland och den kulturella identiteten.* Umeå 2001.
53. Nordlund, Christer, *Det uppböjda landet: Vetenskapen, landböjningsfrågan och kartläggningen av Sveriges förflutna, 1860–1930.* Umeå 2001.
- 54:A Linnæus, Carl, *Iter Lapponicum. Lappländska resan 1732.* Vol. I: Dagboken. Utgiven efter handskriften av Algot Hellbom, Sigurd Fries och Roger Jacobsson. Umeå 2003.
- 54:B Linnæus, Carl, *Iter Lapponicum. Lappländska resan 1732.* Vol. II: Kommentardel. Utgiven med kommentarer och register av Ingegerd Fries och Sigurd Fries. Redaktör Roger Jacobsson. Under medverkan av Ingvar Berg, Dan Bäcklund, Phebe Fjellström, C. E. Jarvis, Bengt Jonsell, Tryggve Sköld, och med Linnés egna skrivelser och anteckningar i samband med resan. Umeå 2003.
- 54:C Linnæus, Carl, *Iter Lapponicum. Lappländska resan 1732.* Vol. III: Facsimileutgåva. Utgiven av Roger Jacobsson och Sigurd Fries. Umeå 2005.
55. Nordlund, Christer (red.), *Livsforeställningar: Kultur, sambälle och biovetenskap.* Umeå 2004.
56. Jacobsson, Roger (red.), *Så varför reser Linné? Perspektiv på Iter Lapponicum 1732.* Umeå/Stockholm 2005.
57. Engelmark, Roger; Larsson, Thomas B. och Rathje, Lillian (red.), *En lång historia . . . Festskrift till Evert Baudou på 80-årsdagen.* Umeå 2005.
58. Mulk, Inga-Maria and Bayliss-Smith, Tim, *Rock Art and Sami Sacred Geography in Badjelánnda, Lapponia, Sweden: Sailing Boats, Antropomorphs and Reindeer.* Umeå 2006.
59. Grundberg, Leif, *Medeltid i centrum: Europeisering, historieskrivning och kulturarvsbruk i norrländska kulturmiljöer.* Umeå 2006.

60. Frånberg, Per; Sköld, Peter och Axelsson, Per (red.), *Från Lars Thomassons penna: Bibliografiska anteckningar 1956–2006*. Umeå 2007.
61. Lassila, Mauno och Liljenäs, Ingrid (red.), *Med Linné i norr: Förändringar i natur och kultur från 1700-tal till våra dagar*. Umeå 2007.
62. Rosenqvist, Claes, *Artister i norr: Bottnisk och nordnorsk teater och underhållning på 1800-talet*. Umeå 2008.
63. Hansson, Heidi and Lundström, Jan-Erik (eds.), *Looking North: Representations of Sámi in Visual Arts and Literature*. Umeå 2008.
64. Jacobsson, Roger, *Typographic Man: Medielandskap i förändring – Studier i provinsens tryckkultur*. Umeå 2009.
65. Mårald, Erland och Nordlund, Christer (red.), *Kamerajägaren: Stig Wesslén's skildringar av naturen och det samiska*. Umeå 2010.
66. Eriksson, Madeleine, *(Re)producing a periphery – popular representations of the Swedish North*. Umeå 2010.
67. Edlund, Lars-Erik, *Morfars karta visar vägen: Ett urval språkvetenskapliga texter 1979–2013. Festskrift tillägnad professor Lars-Erik Edlund på 60-årsdagen den 16 augusti 2013*. Redigerad av Roger Jacobsson. Umeå 2013.
68. Nordin-Hennel, Ingeborg, *Alfbild Agrell – rebell, humorist, berättare*. Umeå 2014.
69. Södergård, Margareta, Burvall, Asta, Nordman, Marianne, Lundmark, Staffan och Lillas, Alice, *Dansminnen: Ungdomsdanserna i Österbotten och Västerbotten från 1940-tal till 1970-tal*. Vasa/Umeå 2015.
70. Lundström, Ulf, *Bebyggelsenamnen i Bureå, Burträsk och Lövsångers socknar i Skellefteå kommun jämte studier av huvudleder och nybyggesnamn*. Umeå 2015.
71. Ehrström, Peter och Eriksson, Madeleine (red.), *Bottniska trästäder*. Vasa/Umeå 2015.
72. Tegengren, Gunilla, *Sverige och Nordlanden: Förvaltning och nordlig expansion 1250–1550*. Umeå 2015.
73. Sjögren, David och Westberg, Johannes (red.), *Norrlandsfrågan: Erfarenheter av utbildning, bildning och fostran i nationalstatens periferi*. Umeå 2015.
74. Olsson, Birger, *Dina och Shekem i Barsta: Ett fiskekapell i Höga kusten och dess takmålningar från 1600-talet*. Umeå 2015.

75. Ekberg, Mayvor, Straarup, Jørgen, Björkgren, Mårten, Herberts, Kjell och Strandberg, Ida, *Lika som bär? Det religiösa landskapet i Hortlax och Nykarleby*. Vasa/Umeå 2016.
76. Andersson, Daniel, Edlund, Lars-Erik, Haugen, Susanne och Westum, Asbjørg (red.), *Studier i svensk språkhistoria 13. Historia och språkhistoria*. Umeå 2016.
77. Edlund, Lars-Erik, Strzelecka, Elżbieta, Andersson, Thorsten (red.), *Mellannorrland i centrum: Språkliga och historiska studier tillägnade professor Eva Nyman*. Umeå 2017.
78. Edlund, Lars-Erik och Nordman, Marianne (red.), *Språkmöten i Västerbotten och Österbotten*. Umeå 2017.
79. Jansson, Stefan (red.), *Från King Alfred till grangonomet – 50 år av växtforskning i Umeå 1967–2017*. Umeå 2018.
80. Jacobsson, Roger (red.), *Jungfrudanser – Myt och verklighet. Om labyrinter i norr*. Vasa/Umeå 2018.
81. Lindén, David, *Johan Skytte: Stormaktstidens lärare*. Stockholm/Umeå 2018.
82. Ternhag, Gunnar, *Song of the Sámi. Karl Tirén – The Yoik Collector*. Stockholm/Umeå 2019.
83. Edlund, Lars-Erik, Laurén, Christer & Nordman, Marianne (red.), *Egna vägar och andras. Elva essäer om liv och bildning i det bottniska området*. Vasa/Umeå 2020.
84. Danell, Kjell, *Vilt, jakt och människor i Norrlands skogar 1870–1900*. Umeå 2020.
- 85:A Jacobsson, Roger (huvudredaktör) & Edlund, Lars-Erik, *Johan Anders Linders Minnen. Om människor och kulturliv i 1800-talets Umeå*. Volym 1. Umeå 2020.
- 85:B Jacobsson, Roger (huvudredaktör) & Edlund, Lars-Erik, *Johan Anders Linders Minnen. Om människor och kulturliv i 1800-talets Umeå*. Volym 2. Umeå 2021.

Distribution:

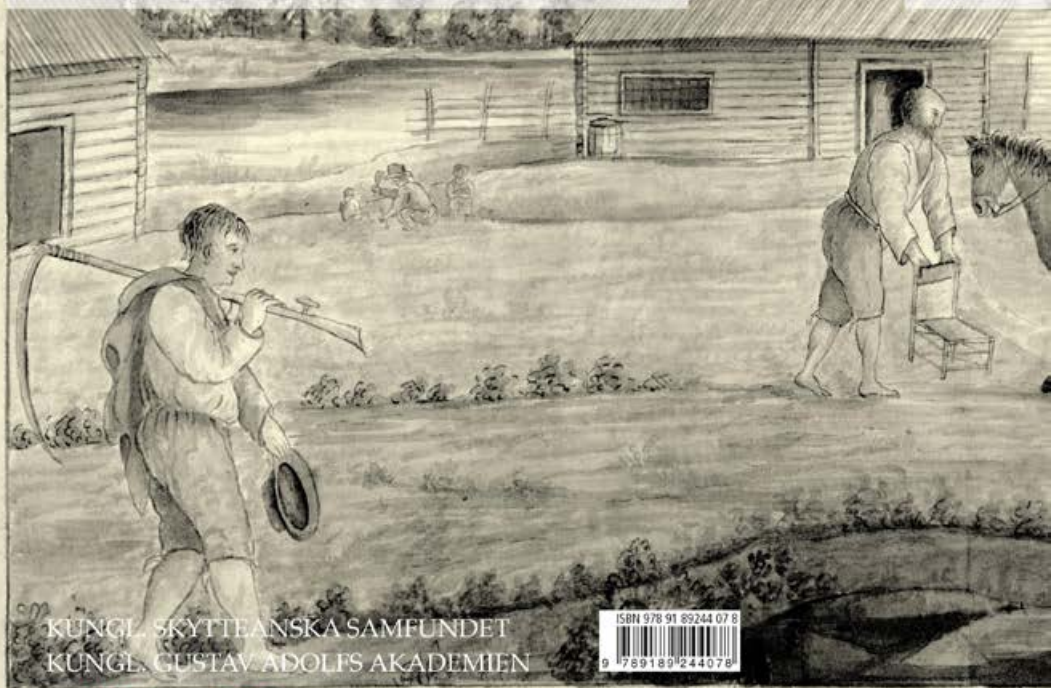
Original, Umeå: 1–12, 14–22, 24, 26–27, 29–30, 32, 34–37, 38:B, 41, 44–45, 47, 49, 50:A, 50:B, 50:C, 51, 52, 53, 54:A, 54:B, 54:C, 55, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85:A, 85:B
 Almqvist & Wiksell International, Stockholm: 13, 39–40
 Två Förläggare Bokförlag, Umeå: 23, 28, 31
 Luleå stiftsråd, Luleå: 25

Carlsson Bokförlag, Stockholm: 33, 38:A, 42–43, 48, 56, 64
Johan Nordlander-Sällskapet, Umeå: 46
Atrium Förlag, Umeå: 68
Gidlunds Förlag, Möklinta: 85

Johan Anders Linder (1783–1877) var präst på Backen i Umeå landsförsamling. Han satte sin prägel på den kulturella utvecklingen i 1800-talets Umeå, var verksam som arkitekt, musiker, författare, tecknare m.m. och bidrog dessutom med skildringar av Norsjö och Umeå samt av samernas liv.

Linders magnum opus är hans självbiografiska *Minnen*. Handskriften omfattar ca 2 800 sidor, och utges nu i fem volymer jämte en kommentarvolym.

I den andra volymen, som omfattar tiden 1814–28, möter vi först Linder och hans hustru Fredrica som prästpar i Norsjö församling under nio år, och från 1823 i Umeå, där de snabbt dras in i ett rikt och livligt socialt sammanhang.

KUNGL. SKYTTEÅNSKA SAMFUNDET
KUNGL. GUSTAV ADOLFS AKADEMIEN

Joh
And
Lind
MIN
Voly